ధర్మ ధ్వజం

వనం జ్వాలా నరసింహా రావు

దర్శనమ్ ఆధ్యాత్మిక వార్తా మాసపత్రిక విశిష్ట ప్రచురణ

ధర్మధ్వజం

వనం జ్వాలా నరసింహారావు

'దర్శనమ్'
ఆధ్యాత్మిక వార్తా మాసపత్రిక
సభక్తిపూర్వక సమర్పణమ్

'ధర్మధ్వజం'
వనం జ్వాలా నరసింహారావు

ప్రథమ ముద్రణ : డిసెంబర్, 2017

వెల : ₹ 180/- (నూట ఎనభై రూపాయలు)

ప్రతులు : వేయి

అక్షరాలకూర్పు : **ఆరవేటి వెంకటసుబ్బయ్య**
98492 42028

టైటిల్ కవర్ డిజైన్ : **శ్రీరామోజు గణేశ్**

ముద్రణ : **సాయితిరుమల ప్రింటింగ్ ప్రెస్**
చిక్కడపల్లి, హైదరాబాద్

ప్రతులకు:

మరుమాముల వెంకటరమణశర్మ
'దర్శనమ్' ఆధ్యాత్మిక మాసపత్రిక
29-105/1/1, న్యూ విద్యానగర్,
నేరేడ్‌మెట్, సికిందరాబాద్ - 56.
94410 15469,
040-27220401

-: విషయసూచిక :-

❖ ❖ ❖

ముందుమాట

ప్రపంచంలో ఎన్నో మతాలు పుట్టాయి. నశిస్తున్నాయి. **ఆకాశాత్పతితం తోయా యథాగచ్ఛతి సాగరం** అన్నట్లుగా ప్రపంచంలోని అన్ని ధర్మాలకు మూలమైనది, అతి ప్రాచీనమైనది, ఆర్షమనీషులతో ప్రతిపాదించబడినది మన 'సనాతన ధర్మం'. అనాదిగా భారతదేశంలో ఆచరింపబడుతున్న సనాతన ధర్మంపట్ల ప్రపంచ మానవాళి ఆసక్తిని కనబరుస్తోంది. భారతీయ సంస్కృతి విశ్వవ్యాప్తమవుతున్న తరుణంలో ఇలాంటి పరిణామాన్ని చూసి ఓర్వలేక కొందరు ఎన్నో కుట్రలుపన్ని విద్వేష పూరిత ఆరోపణలు, ప్రచారాలు చేస్తున్నారు. సనాతన ధర్మాన్ని దెబ్బతీసి నైతికంగా భారతదేశాన్ని జయించాలని చూస్తున్న వారికి దేశంలోనే మరికొందరు తోడై మన ధర్మంపై కుట్రలు చేస్తున్నారు. సరిగ్గా ఇలాంటి సమయంలోనే జాగరూకతతో దేశాన్ని, ధర్మాన్ని రక్షించుకోవాల్సిన మనం దిక్కులు చూస్తున్నాం. "మనకెందుకులే" అన్నట్లుగా మిన్నకుండి పోతున్నాం. దాంతో మనకు మనమే తీరని నష్టాన్ని చేసుకుని భావితరాలకు అన్యాయాన్ని చేసినవారమవుతున్నాం. **స్వధర్మే నిధనం శ్రేయః పరధర్మో భయావహః "స్వీయధర్మానుష్ఠానంలో మరణం సంభవించినా సరే – పరధర్మం అతి భయంకరమైనది. అది అనుష్ఠింపతగనిది"** అన్న గీతాచార్యుని వాక్యం మనకందరికీ శిరోధార్యం.

ఇక్కడే కటికచీకటిలో వెలుగుచుక్కలా ధర్మవిరోధమైన విషయాలపై ఒకగళం కలం కదుపుతోంది. పరజాతి బానిసలు రాసే దుష్టరాతలకు తీరైన సమాధానం ఇస్తోంది. ఎక్కడ ఎలాంటి ధర్మానికి హాని కలిగించే సంఘటన జరిగినా, దాని మూలాలను విశ్లేషిస్తూ తనదైన శైలిలో పాఠకులకు నిజానిజాలను తెలియజేస్తోంది. మహామహులు చేయాల్సిన పనిని ఒంటిచేత నడిపిస్తోంది. ఆ గళం పేరే "వనంజ్వాలా నరసింహారావు". ఒక నిర్భీక రచనా పటిమ నరసింహారావు గారిది.

ఆయా సమయాలు, సంఘటనలకు అనుగుణంగా ఇంతవరకు తెలుగు దినపత్రికలలో రాసిన వివిధ రకాలైన 52 వ్యాసాలను "ధర్మధ్వజం" పేరుతో ఈనాడు మీ ముందుకు తీసుకువస్తోంది...."దర్శనమ్" ఆధ్యాత్మిక మాసపత్రిక. శత్రువుల గుండెల్లో గుబులు పుట్టించే ధ్వజం... ఈనాడు పరాయి మతాల మోజులో సనాతన ధర్మాన్ని నిందిస్తున్న వారిపట్ల ధర్మధ్వజమై వారి కురాతలకు సమాధానంగా నిలుస్తోంది. సనాతన ధర్మంపట్ల అనురక్తుల్ని చేస్తుంది.

ఈ అక్షర యజ్ఞంలో భాగస్వాములైన మా 'దర్శనమ్' సబ్ ఎడిటర్ బాలసుబ్రహ్మణ్యం, చక్కని ముఖచిత్రాన్ని అందించిన శ్రీరామోజు గణేశ్, ఈ పుస్తకానికి అక్షర కూర్పు నందించిన ఆరవేటి వెంకటసుబ్బయ్య, ఎల్లవేళలా తన తోడ్పాటు నందిస్తున్న అర్ధాంగి రుక్మిణి, తక్కువ సమయంలోనే అందంగా ముద్రించి ఇచ్చిన సాయితిరుమల ప్రింటర్స్ అధినేత లక్ష్మీనర్సు గారలకు ధన్యవాదాలు.

ఈ 'దర్శనమ్' ధార్మిక యజ్ఞంలో నాకు ఆశీరానుగ్రహాన్ని అందిస్తున్న గురుదేవులకు, మా పితృదేవులు కీ.శే. మరుమాముల రాజమౌళి శర్మగారికి, మాతృమూర్తి మరుమాముల అన్నపూర్ణమ్మ, సోదరుడు శ్రీ మరుమాముల దత్తాత్రేయ శర్మగారలకు నమస్సుమనస్సులు.

శ్రీ హేవళంబి మార్గశిర **(మరుమాముల వెంకటరమణశర్మ)**

శు॥ పంచమి

తేది: 08-12-2017.

❖ ❖ ❖

అథ చిత్తం సమాధాతుం న శక్నోషి మయి స్థిరమ్ । అభ్యాసయోగేన తతో మామిచ్ఛాప్తుం ధనంజయ ॥
అభ్యాసేప్యసమర్థోఽసి మత్కర్మపరమో భవ । మదర్థమపి కర్మాణి కుర్వన్ సిద్ధిమవాప్స్యసి ॥

(గీత. 12/9-10)

మనస్సును సుస్థిరముగా నాయందే నిల్పుటకు సమర్థుడవు కానిచో, అర్జునా! అభ్యాసయోగము ద్వారా నన్ను పొందుటకు ప్రయత్నింపుము. అభ్యాసము చేయుటకును అశక్తుడవైనచో, మత్పరాయణుడవై కర్మలను ఆచరింపుము. ఈ విధముగా నా నిమిత్తమై కర్మలను ఆచరించుటద్వారాకూడ నన్నే పొందెదవు.

వీణాదండం

మానవ శరీరంలో వున్న వెన్నెముకను వీణాదండమంటుంది, అధ్యాత్మశాస్త్రం. అది దేహం వెనుక వుండి మనిషిని ముందుకు నడిపిస్తుంది.

ఇడా పింగళ నాడుల మధ్య సాగే సుషుమ్న గమనమంతా వీణాదండంలో నాదమై యిమిడి, నిస్తంద్రమంద్రంగా గమించి నిశ్శబ్దంగా గమ్యం చేరుకుంటుందని యోగ శాస్త్రం చెపుతుంది.

దేహాన్ని దేవాలయమన్నది వేదం. ఆలయానికి ప్రాకారము, ఆకారము, శ్రీకారము, ఓంకారము ఎట్లా అమరి వున్నవో దేహానికీ అవే ఉన్నయ్. సమాజాన్ని ఠీవిగా నడిపించగల దేవాలయాలు ప్రాభావాన్ని కోల్పోతే, వెన్ను విరిగిన మనిషి వలె సమాజం తన సంస్కృతి, సంస్కార వైభవాన్ని కోల్పోయి కురూపి అవుతుంది.

ఆగమైపోతున్న వ్యవస్థలు యాగశాలలుగా నిలబడకపోతే, జాతి తన మూలాలను పోగొట్టుకుంటుంది.

కుదుపులకు గురై అభద్రజాతిగా అనుభవంలోకి వస్తున్న దుస్తర, దుష్కర పరిణామ ఝంఝూనిలాన్నీ, అది కల్పించే విలయాన్నీ శమింపచేయనట్లైతే జాతి భవిత ప్రశ్నార్థకమౌతుంది.

ఈ వర్తమాన నేపథ్యంలో...

బ్రహ్మము నుండి బ్రాహ్మణ్యం వరకు,
సాకేత రాముడి నుండి సత్యసాయి రాముడి వరకు,
వైదేహి నుండి వివాహ విధి వరకు,
వాల్మీకి నుండి విశ్వనాథ వరకు,
మాధవత్వం నుండి మానవత్వం వరకు,
శాతకర్ణి నుండి శాపగ్రస్త జాతి గమనం వరకు,
సంప్రదాయం నుండి ఆచారం వరకు
పాలకుల నుండి పాలితుల వరకు
ఆలయం నుండి విలయం వరకు

శ్రీరామదాసు నుండి శ్రీ వ్యాసదాసు వరకు... జిగిబిగిగా పొదుగుకున్న సకల కలనాత్మక ధ్వజం శ్రీ జ్వాలానారసింహం ఎత్తిన ఈ ధర్మ ధ్వజం, జాతి పునర్వికాస వైభవానికి పునః శ్రీకారం చుడుతున్నది.

52 పాయలుగా సాగి, మన్నునీ మిన్నునీ అమరత్వ సిద్ధివైపు నడిపిస్తూ, అది సంతరించుకున్న ఆలోచనామృతధారాశైలి సుభగం, సుందరం!

క్షీర సాగర మథనంలో పుట్టిన నానావిధ వస్తు సంపద వలె, వనం వారి ఆలోచనాబ్ధిన కరళ్ళు కరళ్ళుగా కెరటాలై సాగిన ఆరాట, పోరాటాల విన్యాసం, వైరుధ్యమెరుగని వైవిధ్య భావ సంపద ఈ ధర్మ ధ్వజం!

ఈ గ్రంథం కడగా మిగిల్చే పఠనానుభూతి స్ఫూర్తి దాయకం.

సమకాలీన సమాజం ఆవిష్కరించుకుంటున్న భిన్న, భిన్న కుహనా వాదాల డొల్లతనాన్ని, అవి అనుభవిస్తున్న భావ దారిద్ర్యాన్ని ఎత్తి చూపే నిలువుటద్దం, ఈ గ్రంథం!

జండాలు, ఎజండాలు ఎరగని ఉద్వేగాలు, ఉద్రేకాలు ప్రదర్శించని, కానీ నిష్కర్షగా ధ్వజమెత్తిన ధర్మదండం ఈ గ్రంథం.

శ్రీ వనం జ్వాలా నరసింహారావుగారి ఆలోచనా స్రవంతి ఎందరికో చింతనాత్మక భూమికను పరిచయం చేసే వ్యాసపీఠమిది. రచ్చ లేకుండా చర్చ చేయగల శక్తిమంతులు శ్రీ వనం వారు!

'నబ్రూయాత్ సత్యమప్రియం' అన్న మధ్యేమార్గంలో ప్రయాణిస్తున్నారు కనుకనే, అనుద్వేగకర వాక్యనిర్మాణంతో ధర్మధ్వజం ఎత్తగలిగారు.

ఈ గ్రంథం ఆయన వైఖరి!

స్వాగతించవలసిన ధర్మ వైఖరి!

వల్లూరు శ్రీరామచంద్రమూర్తి
(వి.ఎస్.ఆర్. మూర్తి)
ఆధ్యాత్మిక శాస్త్రవేత్త
9440603499

❖ ❖ ❖

మార్క్సిజం, రామాయణం, సాహిత్యం, మానవ విలువలు

బాల్యంలో చాలాకాలం, రాజకీయ పాఠాలు నేర్చుకున్న తొలి రోజులు, మా వూరి పరిసర గ్రామాల్లో గడిపాను. ఆ వూళ్లల్లో వున్న ఎంతో మందితో అప్పటినుంచి ఇప్పటిదాకా సన్నిహిత సంబంధాలు కొనసాగిస్తూనే వున్నాను. చిన్నతనంలో పెరిగిన అక్కడి వాతావరణం, పాఠశాలల్లో- కళాశాలల్లో- విశ్వవిద్యాలయాలలో నేర్చుకున్న పాఠాలు, సాహిత్యాన్ని- మానవత్వాన్ని ఆ కోణంలోనే అర్థం చేసుకునేందుకు దోహదపడ్డాయి. ఇప్పటికీ ఆ నేపథ్యంతోనే అర్థం చేసుకునే ప్రయత్నం చేస్తున్నాను. అదో నిరంతర ప్రక్రియగా భావిస్తాను. సాహిత్యానికీ, మానవ విలువలకూ విడదీయని అనుబంధం వుందనీ- వుండితీరాలనీ నా భావన.

నిప్పులమీద నీళ్లు చల్లుకుని శుద్ధి చేసుకునే శుద్ధ ఛాందస కుటుంబంలో పుట్టి, కమ్యూనిస్ట్ మిత్రుల మధ్య పెరిగాను. ఛాందసత్వానికీ, కమ్యూనిజానికీ దగ్గరగా-సమాన దూరంలో పెరిగి పెద్దవాడినైనందున, ఇప్పటికీ ఆ రెండంటే నమ్మకమే-అభిమానమే. రెంటిలోనూ వున్న మంచిని ఎలా కలిపి, లేదా విడదీసి అర్థంచేసుకోవాలన్న తపన ఎల్లప్పుడూ నన్ను వేధిస్తుంటుంది. ఈ విషయాలను నేను అర్థంచేసుకున్నంతవరకు, మిత్రులకు చెప్పే ప్రయత్నం చేసినప్పుడల్లా, సరిగ్గా చెప్పలేకపోతున్నానేనన్న అసంతృప్తి మిగిలిపోయింది. అయినా చెప్పకుండా వుండలేకపోతున్నాను.

పుట్టి-పెరిగిన గ్రామ పరిసరాల భౌగోళిక-చారిత్రక నేపథ్యంలో, సాహిత్యం గురించి-మానవ విలువల గురించి, కొన్ని ప్రాథమిక పాఠాలను- మౌలికాంశాలను అనుభవంతో నేర్చుకున్నాను. అలా నేర్చుకున్న అనుభవాల జ్ఞాపకాలు-జ్ఞాపకాల అనుభవాలు, ఎప్పటికీ-ఇప్పటికీ తాజాగా గుర్తుకొస్తూనే వుంటాయి. మరిచి పోదామన్నా మరవలేని మధురమైన అనుభూతులవి. ప్రతి అనుభవం వెనుక, ప్రతి జ్ఞాపకం వెనుక, జీవితంలో నేను నేర్చుకున్న ప్రతి

విషయం కళ్లకు కట్టినట్లు దర్శనమిస్తుంది. 1998లో, ఎనభై సంవత్సరాల పైబడిన వయస్సులో మరణించిన మా నాన్న వనం శ్రీనివాసరావు గారు, బాల్యంలో నాకు నేర్పిన తొలి పాఠాలలో, చెరిపినా చెరగని నమ్మకాలున్నాయి. అందులో ఎన్నో గుడ్డి నమ్మకాలూ వున్నాయి. నాన్నగారు చదివింది ఆరో తరగతి వరకే అయినా, జీవితం నేర్పిన అనుభవంతో, పురాణాలనుండి-ఇతిహాసాలనుండి-భారత, భాగవత, రామాయణాల నుండి-వర్తమాన చారిత్రక గాధలనుండి-ఆయన పెరిగిన నైజాం నవాబుల పరిపాలనా నేపథ్యం నుండి, ఎన్నో విషయాలను నాకు చెప్పేవారు. మానవ విలువలకు మారుపేరైన బుద్ధుడు, ఆరునూరైనా అసత్యమాడని యుధిష్టరుడు, స్వధర్మ నిర్వహణే తన విధి అని తలచిన శ్రీరామచంద్రమూర్తి, కర్తవ్య బోధన చేసిన శ్రీకృష్ణుడు, అహింసే తన మతమన్న గాంధీ మహాత్ముడు, నాన్న గారు చెప్పిన పాఠాల్లో నాకు తరచుగా వినిపించిన పేర్లు. బాల్యంలోనే, "కర్మ సిద్ధాంతం" అంటే కొంచం-కొంచం అర్థం చేసుకున్నాను .

హిందూత్వం అనేది మతం అయినా-కాకపోయినా, మనిషి జీవించడానికి తగినటువంటి ఆదర్శమైన జీవనవిధానం అనే సంగతి, చిన్నతనంలోనే నన్నెంతో ప్రభావితుడిని చేసింది. అలానే పెరిగి పెద్ద వాడినయ్యాను. పుట్టుకతో హిందువునైన నేను, ప్రతిరోజో, నెలకోమారో, ఏడాదికొకసారో తప్పనిసరిగా గుడికెళ్లాలన్న నియమనిబంధనలు ఎప్పుడూ పాటించలేదు. అలా అని గుడికి వెళ్లకుండా వుండలేదు. ప్రతి సంవత్సరం ఏమాత్రం వీలున్నా తిరుపతికి వెళ్లి వస్తుంటాను. నేను నమ్మిన-నమ్ముతున్న ఆచార వ్యవహారాలను తప్పకుండా గౌరవిస్తాను-తు.చ తప్పకుండా పాటిస్తుంటాను. భార్య-పిల్లల నమ్మకాలనూ, పద్ధతులనూ అంగీకరిస్తాను. గుడిలోకి పోయినా-పోకపోయినా, నేను వెళ్లే మార్గంలో గుడి వుంటే, వీలున్నప్పుడల్లా దానిముందరనుంచే పోతాను. బయటనుంచే దేవుడికి దండం పెట్టుకుంటాను. నాన్నగారు చెప్పిన, "గాయత్రి" మంత్రాన్ని, "నారాయణ" మంత్రాన్ని సమయం దొరికినప్పుడల్లా-ఏ పనిచేస్తున్నా-నిల్చున్నా-కూచున్నా-పడుకున్నా పఠిస్తుంటాను. దాన్ని జపం చేయడమంటారో-అనరో అని నేనెప్పుడు ఆలోచించలేదు. ఏదో ఒక

అనిర్వచనీయమైన శక్తి, ఇవన్నీ మనతో చేయిస్తున్నదని ఓ గుడ్డి నమ్మకం. అయితే, ఈ నమ్మకాలేవీ, నన్ను మార్క్సిజం- కమ్యూనిజం వైపు ఆకర్షితుడను కాకుండా చేయలేకపోయాయి. మరో అనిర్వచనీయమైన శక్తి ఆ దిశగా లాగిందేమో నన్ను. బాల్యంలో నేను పెరిగిన మరో కోణంలోని పరిసరాలే దీనికి కారణం అయుండవచ్చు. నాన్నగారు చెప్పిన పాఠాల్లో హిందూత్వ కర్మ సిద్ధాంతం ఇమిడివుంటే, పక్క వూళ్లో వుండే బాబాయి చెప్పిన పాఠాల్లో మార్క్సిజం-కమ్యూనిజానికి సంబంధించిన కర్మ సిద్ధాంతం ఇమిడి వుందని తెలుసుకున్నాను. ఆధునిక ప్రపంచంలో మానవ విలువలకు నూటికి నూరు పాళ్లు అద్దంపట్టిన అతి గొప్ప సిద్ధాంతం "మార్క్సిజం-కమ్యూనిజం".

నేనర్థం చేసుకున్న హిందూత్వ కర్మ సిద్ధాంతం ప్రకారం, ఈ సకల చరాచర ప్రపంచమంతటికీ, భూతకాలంలో జరిగిన దానికీ-వర్తమానంలో జరుగుతున్న దానికీ-భవిష్యత్ లో జరగబోయే దానికీ, కర్త-కర్మ-క్రియ ఒక్కడేనని. ఏ పనిని, ఎప్పుడు-ఎలా-ఎవరి ద్వారా జరిపించాలో, జరిగినదాని పర్యవసానం ఏమిటో-లాభనష్టాలేంటోనన్న విషయాలను నిర్ణయించే అధికారం ఒకే ఒక్కరికి వుంది. సృష్టించేది బ్రహ్మనీ, సంహరించేది రుద్రుడనీ, కాపాడుతుండేది విష్ణుమూర్తనీ అనుకుంటాం. బహుశా అది నిజంకాదేమో. అనంత కోటి బ్రహ్మాండానికి "పర బ్రహ్మం" ఒక్కరే అయుండాలి. ఆ ఒక్కరికి సమానులుగానీ, అధికులుగానీ ఎవరూ వుండరు. గడ్డిపోచ కదలాలన్నా ఆ ఒక్కరే కారణం. ఆ ఒక్కరే, సృష్టికొక అధికారినీ (బ్రహ్మ), సంహరించడానికి ఒక అధికారినీ (రుద్రుడు) నియమించాడు. బ్రహ్మ, రుద్రులు నిమిత్తమాత్రులే. అంటే, ఎవరో ఒక "జగన్నాటక సూత్రధారి" స్వయంగా రచించి-నిర్మించి-దర్శకత్వం వహించిన భారీ సెట్టింగుల నిడివిలేని అద్భుతమైన నాటకంలో, సకల చరాచర ప్రపంచంలోని జీవ-నిర్జీవ రాసులన్నీ తమవంతు పాత్ర పోషించాయి. ఆ ఒక్కరు ఎవరికి ఏ పాత్ర ఇస్తే, దాన్ని వారు ఆయన దర్శకత్వం మేరకే పోషించి-ఆగమన్నప్పుడు ఆగి, జీవితం చాలించాలి. ఆ తర్వాత ఏం జరుగుతుందనేది మళ్లీ ఆయన నిర్ణయానికే వదలాలి. ఉదాహరణకు బ్రహ్మనే తీసుకుందాం. బ్రహ్మ ప్రతి కల్పంలో మళ్లీ-మళ్లీ సూర్యచంద్రులను

సృష్టిస్తుంటాడు. ఒక కల్పంలో జరిగినట్లే, ఇంచుమించు కొంచెం తేడాతో ప్రతి కల్పంలో జరుగుతుంది. ప్రకృతి స్థితి గతులన్నీ ఒకే విధంగా వున్నా, జీవులు మాత్రం మారుతుంటారు. గతించిన కల్పంలోని సూర్యచంద్రుల వలెనే ఆకారాలు కలిగి, అవే పనులను చేస్తుంటారు. ఆ కల్పంలోని సూర్యుడి జీవాత్మ తర్వాత కల్పంలోని సూర్యుడి జీవాత్మ ఒకటి కాదు. ఆ జీవాత్మకు ఉన్నతమైన స్థానం దొరికి, ఆ స్థానంలోకి అర్హులైన మరొకరు వస్తారు. భూలోకంలో ఉ ద్యోగికి ప్రమోషన్ వచ్చినట్లే ఇది కూడా.

నిశితంగా పరిశీలిస్తే, కార్ల్ మార్క్స్ నిర్ధారితవాద సిద్ధాంతంలో ఇలాంటి అంశాలే కనిపిస్తాయి. ఆయన కలలు కన్న కార్మిక రాజ్య స్థాపన పూర్వ రంగంలో "నిరంకుశ-భూస్వామ్య-ధన స్వామ్య వ్యవస్థ"కు వ్యతిరేకంగా శ్రామికవర్గం పోరాడుతుందని, దరిమిలా విజయం సాధిస్తుందనీ-ముందున్న వ్యవస్థ కూలిపోతుందనీ, శ్రామికవర్గ నియంతృత్వం స్థాపించబడుతుందనీ, కుల-మత-వర్గ- పేద-ధనిక తేడాలు సమసిపోతాయని మార్క్స్ జోస్యం చెప్పాడు. హిందూత్వ కర్మ సిద్ధాంతంలో మాదిరిగానే, జరిగిన దానిని (భూతకాలం) విశ్లేషించి, జరుగుతున్నదానిని (వర్తమానకాలం) వ్యతిరేకించి, జరగాల్సిన దాన్ని (భవిష్యత్ కాలం) ముందుగానే నిర్ణయించాడు. తన సిద్ధాంత ధోరణైన గతితార్కిక భౌతిక వాదాన్ని "యాంటీ థీసిస్, థీసిస్, సింథసిస్" అని పిలిచాడు. ఒకరకమైన "కర్త, కర్మ, క్రియ" అనొచ్చేమో. ఈ సిద్ధాంత సృష్టికర్త కార్ల్ మార్క్స్, వేళ్లూనుకున్న వ్యవస్థకు వ్యతిరేకంగా జరుగుతుందని భావించిన వర్గపోరాటంలో, ఎవరి పాత్ర ఏమిటో ఆయనే నిర్ధారించాడు. పాత్రను పోషించే విధానం కూడా ఆయనే వివరించాడు. కార్మిక-కర్షక రాజ్య స్థాపన తదనంతర పరిణామాలెలా వుండాలో-వుండబోతాయో కూడా ఆయనే నిర్ణయించాడు. ఆరంభం-అంతం అంతా కర్మ సిద్ధాంతంలో మాదిరిగానే, నిర్ణయించిన విధంగానే జరుగుతుందని తన సిద్ధాంతంలో చెప్పాడు. ఆయన చెప్పినట్లే చాలావరకు జరిగిందికూడా. కాకపోతే అసలు-సిసలైన "జగన్నాటక సూత్రధారి" నిర్ణయానికి లోబడే అవన్నీ జరిగుండాలి.

”ధర్మ సంస్థాపనాయ సంభవామి యుగేయుగే” అన్న వేదవాక్కు ప్రకారం, కార్ల్ మార్క్స్ లాంటి మహా మహానుభావులు - కారణజన్ములు-గొప్ప ఆలోచనాపరులు, అవనిలో అరుదుగా అవతరిస్తుంటారు. పెట్టుబడిదారీ ధన స్వామ్య-భూస్వామ్య వ్యవస్థ అనుసరించే దోపిడీ విధానాన్ని, వక్రమార్గంలో అది అభివృద్ధి చెందడాన్ని అన్నికోణాల్లోంచి విశ్లేషణ చేసేందుకు, పరిణామక్రమంలో శ్రామికవర్గ నియంతృత్వం స్థాపించబడి, ఒకనాటి దోపిడీ వ్యవస్థే సామ్యవాద వ్యవస్థగా మార్పుచెందనున్నదని చెప్పేందుకు కార్ల్ మార్క్స్ తన కమ్యూనిస్ట్ సాహిత్యంలో ప్రాధాన్యమిచ్చాడు. ఒకవైపు అలా ప్రాధాన్యమిచ్చినప్పటికీ, ఆయన రాసిన ప్రతి అక్షరంలో మానవతా విలువలే ప్రతిబింబిస్తాయి. అరిస్టాటిల్ నుండి ఆయన తరం వరకు వేళ్లూనుకుంటూ వస్తున్న సామాజిక విశ్వాసాలను-విజ్ఞానాన్ని కూలంకషంగా సంశ్లేషణ చేయడానికి మార్క్స్ చేసిన ప్రయత్నంలో, స్వయం ప్రతిభతో నిండిన ఆయన ఆలోచనా ధోరణి ప్రస్ఫుటమౌతుంది. ఏ విధమైన పరిస్థితులుంటే మానవాభివృద్ధి సుసాధ్యమవుతుందన్న అంశాన్ని అందరికీ విశదపర్చాలన్న ఆతృత-ఆందోళన మార్క్స్ రచనల్లో-సాహిత్యంలో అణువణువునా దర్శనమిస్తుంది. ప్రతివ్యక్తి స్వేచ్ఛగా అభివృద్ధి చెందడంలోనే, ఇతర వ్యక్తులందరి అభివృద్ధి సాధ్యపడి, తద్వారా సామాజికాభివృద్ధి జరిగేందుకు వీలవుతుందని, ఆ ప్రక్రియను వేగవంతం చేయాలనీ మార్క్స్ భావిస్తాడు. హేతుబద్ధ ప్రణాళిక-సహకార ఉత్పత్తి-పంపిణీలో సమాన వాటాల ఆధారంగా, అన్నిరకాల రాజకీయ-సామాజిక-ఉద్యోగ స్వామ్య అధికార క్రమానికి దూరంగా వుండే, ప్రజాస్వామ్య-లౌకిక వ్యవస్థ ఏర్పాటై తీరుతుందని మార్క్స్ నిర్ధారిత సిద్ధాంతంలో పేర్కొంటాడు.

మార్క్స్ జీవించిన రోజుల నాటి ప్రపంచంలో-ఆమాటకొస్తే ఇప్పటికీ, ఎప్పటికీ, మన చుట్టూ జరుగుతున్న వాస్తవాలకు-యదార్థ సంఘటనలకు అద్దంపట్టే తాత్త్విక-సామాజిక మార్గమే ఆయన ప్రవచించిన గతి తార్కిక భౌతికవాదం. ఆ సిద్ధాంతాన్ని అన్వయిస్తూ, మానవ విలువలను-మానవాళి చరిత్రను మార్క్సిజం విశదీకరించే ప్రయత్నం చేసింది. మనుషుల మానసిక-ఆధ్యాత్మిక జీవనశైలి, ఆలోచనా సరళి, జీవిత లక్ష్యం-గమనం వారి-వారి

మనుగడకు, సహజీవనానికి అవసరమైన భౌతిక పరిస్థితులపైనే ఆధారపడి వుంటాయి. మానవుడు తను బ్రతకడానికి అవసరమైన వాటిని ఉత్పత్తి చేసుకునేందుకు, ఎవరెవరితో–ఎటువంటి సంబంధ బాంధవ్యాలు ఏర్పాటు చేసుకోవాలనేదానిపైనే సమాజంలో వర్గాలు ఏర్పడతాయి. వీటికి అనుకూలమైన ఆర్థిక ప్రాతిపదికపైనే, సామాజిక–రాజకీయ సంస్థలకు–వ్యవస్థలకు అనుకూలమైన ఆలోచనల నిర్మాణ స్వరూపం ఏర్పాటవుతుంది. అందువల్లే వర్గపోరాటాల చరిత్రే సామాజిక చరిత్రంటాడు మార్క్స్. ఒక మజిలీ–లేదా దశ నుండి, దానికి పూర్తిగా విరుద్ధమైన వ్యతిరేక మజిలీకి–దశకు చరిత్ర పయనించి, సంశ్లేషణ దశలో ఉన్నత స్థాయికి చేరుకున్నప్పుడే శ్రామిక రాజ్య ఆధారితమైన వ్యవస్థ ఏర్పాటవుతుంది. కాకపోతే, ఈ విధమైన మార్పు జరగాలంటే, ఆద్యంతం విరుద్ధ–విభిన్న మార్గాలలో పయనించడం, విరుద్ధ–విభిన్న అంశాలను ఎదుర్కోవడం, ఒత్తిళ్లను–సంఘర్షణలను తట్టుకోవడం తప్పనిసరి. అంటే, సమాజంలోని వైరుధ్యాలే సంఘర్షణలకు దారితీసి, ప్రజా వ్యతిరేక వ్యవస్థను కూల దోసి, శ్రామిక రాజ్యస్థాపన ద్వారా వర్గ భేదాలు లేని సమసమాజ వ్యవస్థ ఏర్పాటవుతుందని మార్క్సిజం చెప్తుంది.

మార్క్స్ ప్రవచనాలకు, తదనుగుణంగా సంభవించిన సోవియట్ రష్యా–చైనా విప్లవానికి, శ్రామిక రాజ్య స్థాపన జరగడానికి వేలాది సంవత్సరాల పూర్వమే, వాల్మీకి మహర్షి సంస్కృతంలో రామాయణం రచించాడు. వాల్మీకి రచించిన రామాయణం సృష్టికర్తైన బ్రహ్మ ప్రేరణతోనే జరిగింది–అంటే జగన్నాటక సూత్రధారి అనుమతితోనే కదా. రామాయణంలోని పాత్రలను–చేయబోయే పనులను ముందుగానే యోగదృష్టితో కనిపెట్టాడు వాల్మీకి. శ్రీరామచంద్రమూర్తిని దైవంగా, మహావిష్ణువు అంశగా, జరగబోయే దాన్ని వివరంగా–రామాయణగాథగా లోకానికి తెలియచెప్పాడు. శ్రీరామ చంద్రమూర్తి త్రేతాయుగంలో జన్మించి, దుష్ట శిక్షణ–శిష్ట రక్షణ చేసి, ధర్మ సంస్థాపన చేసేందుకు అవతరించాడని తెలియచేసేదే రామాయణ కథ. శ్రీమహావిష్ణువుకు అత్యంత ఆప్తుడిగా–భక్తుడిగా–కాపలాదారుడిగా వుండే వ్యక్తి దైవానుగ్రహానికి గురై, శ్రీరాముడికి శత్రువుగా–రావణాసురుడనే రాక్షసుడిగా

పుట్టబోతున్నాడని ముందే ఊహించి రాసాడు వాల్మీకి. మార్క్స్ గతితార్కిక-నిర్ధారిత సిద్ధాంతంలో పేర్లు లేకపోయినా, రష్యా-చైనాలో జరిగిన విప్లవాలకు నాయకత్వం వహించిన లెనిన్, మావోలు మార్క్స్ పరిభాషలోని శ్రీరామచంద్రులే. రష్యా నిరంకుశ రాజు జార్ చక్రవర్తి, చైనా చాంగ్-కై-షెక్ లు రావణాసురుడి లాంటి రాక్షసులు. మార్క్స్ పరిభాషలోని నిరంకుశ- భూస్వామ్య-ధన స్వామ్య వ్యవస్థకు అధినేతైన మహా బలవంతుడు-రాక్షసరాజు రావణాసురుడు, "శ్రామిక వర్గం" లాంటి బలహీన శక్తులైన నర వానరుల కూటమి ఉమ్మడి పోరాటంలో ఓటమిపాలయ్యాడు. కూటమిని విజయపథంలో నడిపించింది నాయకత్వ లక్షణాలున్న యుద్ధ కోవిదుడు శ్రీరామచంద్రుడు. ఆయనకు తోడ్పడింది తమ్ముడు లక్ష్మణుడు, ఆచార్య లక్షణాలున్న హనుమంతుడు. మార్క్స్ పరిభాషలో చెప్పుకోవాలంటే: మావో, లెనిన్, చౌ-ఎన్-లై, స్టాలిన్ కోవకు చెందినవారు. మార్క్స్ చెప్పిన "యాంటీ థీసిస్, థీసిస్, సింథసిస్" రామ రావణ యుద్ధంలోనూ అన్వయించుకోవచ్చు. మార్క్స్ కోరుకున్న "శ్రామిక-కార్మిక-కర్షక" రాజ్యమే రావణ వధానంతరం ఏర్పడిన "రామ రాజ్యం". కాకపోతే మార్క్స్ చెప్పడానికి వేలాది సంవత్సరాల క్రితమే వాల్మీకి చెప్పాడు. వాల్మీకైనా, మార్క్సైనా వారి-వారి సాహిత్యాలలో దేశకాల పరిస్థితులకనుకూలమైన మానవ విలువల పరిరక్షణకే ప్రాధాన్యమిచ్చారు.

మానవ విలువలను కాపాడేందుకు నిరంతరం అన్వేషణ జరుగుతుందనడానికి వాల్మీకి రామాయణ గాథే చక్కటి ఉదాహరణ. వాల్మీకి సంస్కృతంలో రచించిన శ్రీమద్రామాయణం కావ్యాలలో అగ్రస్థానంలో నిలిచింది. కథానాయకుడు సాక్షాత్తు మహావిష్ణువైన శ్రీరామచంద్రమూర్తి. త్రేతాయుగంలో ఆయన అవతరించి దుష్ట శిక్షణ-శిష్ట రక్షణ చేసి మానవ విలువలను కాపాడాడనేది సారాంశం. వారి చరిత్రను వాల్మీకే రచించి వుండకపోతే, మనలాంటి వారు అంధకారంలో పడి, దురాచార పరులమైపోయి, మానవ విలువలకు తిలోదకాలిచ్చేవారిమేమో.

మానవ విలువలను పరిరక్షించగలవాడికి కొన్ని గుణగణాలుండాలి. నాయకత్వ లక్షణాలుండాలి. అందరికీ అన్నీ సాధ్యపడవు. రామాయణ రచనకు

పూనుకొమ్మని వాల్మీకిని ప్రేరేపించేందుకు ఆయనదగ్గరకొచ్చిన నారదుడిని వాల్మీకి అడిగిన ప్రశ్న-సమాధానం రూపంలో ఆ గుణగణాలను తెలియచేస్తాడు రచయిత. "గుణవంతుడు, అతివీర్యవంతుడు, ధర్మజ్ఞుడు, కృతజ్ఞుడు, సత్యశీలుడు, సమర్థుడు, నిశ్చలసంకల్పుడు, సదాచారం మీరనివాడు, సమస్త ప్రాణులకు మేలు చేయాలన్న కోరికున్నవాడు, విద్వాంసుడు, ప్రియదర్శనుడు, ఆత్మవంతుడు, కోపాన్ని స్వాధీనంలో వుంచుకున్నవాడు, ఆశ్చర్యకరమైన కాంతిగల వాడు, అసూయ లేనివాడు, రణరంగంలో దేవదానవులను గడ-గడలాడించ గలవాడు" ఎవరో వారే మానవ విలువలను కాపాడగలవారని అర్థంచేసుకోవాలి.

శ్రీరామచంద్రమూర్తి అవతార కార్య ధురంధరత్వం స్త్రీ వధతో ప్రారంభం అవుతుంది. మార్పు జరగాలంటే, ఆద్యంతం విరుద్ధ-విభిన్న మార్గాలలో పయనించడం, విరుద్ధ-విభిన్న అంశాలను ఎదుర్కోవడం, ఒత్తిళ్లను-సంఘర్షణలను తట్టుకోవడం తప్పనిసరని చెప్పుకున్నాం. అలాంటిదే ఇది. శ్రీరాముడలా ఎందుకు చేయాల్సి వచ్చిందో వాల్మీకి విశ్వామిత్రుడితో చెప్పిస్తాడు. స్వధర్మ నిర్వహణ తన విధి అని శ్రీరామచంద్రమూర్తి ఆసక్తి లేకపోయినా తాటకను చంపాడు. వాల్మీకి రామాయణంలోని "వశిష్ఠ విశ్వామిత్ర యుద్ధం", బ్రాహ్మణ క్షత్రియ యుద్ధం మాత్రమే కాదు. "ఆత్మ విద్యకు, అనాత్మవిద్యకు" మధ్య జరిగిన యుద్ధం. సంపూర్ణంగా అనాత్మవిద్య అన్నీ నేర్చుకున్నప్పటికీ, వాడు, ఆత్మవంతుడిని గెలవలేడని స్పష్టమవుతుంది. విద్యావంతుడి దౌష్ట్యం, ఆత్మవంతుడి సాధుస్వభావం కూడా ఈ యుద్ధంలో స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. వశిష్ఠుడు, ఆద్యంతం తనను తాను రక్షించుకునే ప్రయత్నమే చేశాడు. వర్గపోరాటంలో కూడా, కార్మికవర్గ నియంతృత్వానికి పూర్వ రంగంలో, తమ హక్కులకొరకు శ్రామికులు పోరాడుతారని మార్క్స్ అంటాడు. "సంకెళ్లు తప్ప కార్మికులు కోల్పోయేదేమీలేదు" అంటాడు మార్క్స్. దీనర్థం: ఎదుటివారిని దెబ్బతీసేందుకన్నా, తమను తాము రక్షించుకోవడమే ప్రధానమని. ఇదీ మానవ విలువలనే సూచిస్తుంది.

మానవతావాదం అనాదిగా సాగుతున్న ఒక మహోద్యమం. విజ్ఞాన సముపార్జనకవసరమైన సూక్ష్మాతిసూక్ష్మ విషయాలకు సంబంధించిన ప్రతి అంశం, సంస్కృతీ–సాహిత్యాల సాంప్రదాయిక నేపథ్యం మీదనే ఆధారపడి వుండే రీతిలోనే మానవతావాద ఉద్యమానికి అంకురార్పణ జరిగింది. మేధావులు, సాహిత్యాభిలాషులు, శాస్త్రీయ దృక్పథంతో ఆలోచన చేసిన పలువురు, శతాబ్దాల పూర్వమే, మానవ విలువల పరిరక్షణకు ఆరంభించిన ఆ మహోద్యమం ఈ నాటికీ ప్రత్యక్షంగా–పరోక్షంగా వాటిని కాపాడేందుకు దోహదపడుతూనే వుంది. క్రైస్తవమత మానవతావాదమనీ, సాంస్కృతిక మానవతావాదమనీ, సాహితీ మానవతావాదమనీ, రాజకీయపరమైన మానవతావాదమనీ, మతపరమైన మానవతావాదమనీ రకరకాల పేర్లతో–ఎవరికి నచ్చిన విధంగా వారు పిలువసాగారు. రామరాజ్యమైనా, గ్రామరాజ్యమైనా, కార్మికరాజ్యమైనా, శ్రామికరాజ్యమైనా.. .. .. మానవతా దృక్పథం కలిగిందైతేనే, మానవ విలువలకు అర్థముంటుంది. అలా కానప్పుడు, ఏదో ఒక రూపంలో, మానవ విలువలు కాపాడబడేందుకు నిరంతర పోరాటం జరుగుతూనే వుంటుంది. ఆ పోరాటానికి మొదలు–చివర అంటూ ఏమీలేదు. ఎన్నో వందల–వేల పర్యాయాలు యుగాలు మారతాయంటారు. అందుకే, పరిణామక్రమంలో ఏం జరిగిందోననో–జరుగుతుందోననో చెప్పేకన్నా, ఏ యుగానికి సంబంధించిన కథలను ప్రామాణికంగా తీసుకోవాలన్న విషయంలో పరిశోధనలు జరిగితే మంచిదేమో. ఏదేమైనా, మానవ విలువల పరిరక్షణకు అసలు–సిసలైన సాధనం మాత్రం సాహిత్యమే. అందులో సందేహం లేదు.

పండితులైనా–పామరులైనా సంభాషించుకునేది వ్యావహారిక భాషలోనే గాని గ్రాంథికంలో కాదు. రచయితకు, పాఠకుడికి మధ్య వుండాల్సిన సంబంధం సంభాషణ లాంటిదే. ఇరువురు మాట్లాడు కుంటున్నప్పుడు ఒకరు చెప్పేది ఇంకొకరికి అర్థంకాకపోతే సంభాషణకు అర్థంలేదు. పదిమందితో చదివించగలిగిన రచనే సాహిత్యమవుతుంది. రచయిత రాసింది పాఠకుడికి అర్థంకాకపోతే అసలు భాషే కాదంటాడు జీన్ పాల్ సాత్రే తన "సాహిత్యం అంటే ఏంటి" అన్న పుస్తకంలో. "వాక్యం రసాత్మకం కావ్యం" అన్న విషయం

అందరికీ తెలిసిందే. రచయిత తన మేధస్సునుండి పెల్లుబుకిన ఆలోచనను, పాఠకులు అర్ధంచేసుకుని–ఆకళింపు చేసుకునే రీతిలో వాక్యంగా మలిచినప్పుడే, ఆ రచనకు గుర్తింపు వస్తుందంటాడు జీన్ పాల్ సార్త్రే.. అలా నలుగురితో చదివించలేని రచన చిత్తుకాగితంతో సమానమంటాడు. రచనంటే కేవలం సాహితీ ప్రక్రియ మాత్రమే కాదు. ఉత్పత్తిదారుడుకీ (రచయిత), వినియోగదారుడుకీ (పాఠకుడు) మధ్య తలెత్తనున్న ఘర్షణ.

దక్షిణాది ప్రాచీన భాషలైన తమిళం, తెలుగు సాహిత్యాల మధ్యనున్న సంబంధం, వాటిని మాట్లాడేవారి మధ్యనున్న అనుబంధం, మానవ విలువలపై ఎంతగానో ప్రభావం చూపిందనాలి. అతి ప్రాచీనకాలంనాటి భాషల్లో ఇప్పటికీ వాడుకలో వుండి, వ్యావహారిక భాషగా–సాహిత్యంగా ఉపయోగంలో వున్న వాటిలో తమిళం, తెలుగు భాషలను పేర్కొనాలి. సంస్కృతం, లాటిన్ భాషల్లో సంభాషించు కోవడం దాదాపు లేనట్లే. కొద్ది మార్పులతో గ్రీకు భాష ఇంకా వాడుకలో వుందనాలి. భారత రాజ్యాంగం గుర్తించిన భాషల్లో తెలుగు ఒకటి. తెలుగువారు నివసిస్తుండే ఆంధ్ర ప్రదేశ్, తమిళులుండే తమిళనాడు సరిహద్దు రాష్ట్రాలు. తెలుగు వారుంటున్న ప్రాంతంలోనే ఆది మానవుడు తొలుత సంచరించాడని, దక్షిణాపథానున్న తూర్పు కోస్తా ప్రాంతంలో తిరిగి–తర్వాత పంజాబుకు తరలిపోయాడని చరిత్రకారులంటారు. రాతియుగం నాటి మానవుడు సంచరించిన ప్రీతిపాత్రమైన ప్రదేశంగా కూడా ఆంధ్ర ప్రాంతాన్ని పేర్కొన్నారంటారు.

తెలుగు వారిప్పుడు నివసించని ప్రదేశమంటూ లేదు. రవి అస్తమించని బ్రిటీష్ సామ్రాజ్యంలాగా తెలుగువాడి ప్రాంతమయింది. తమిళనాడు, కర్నాటక, మహారాష్ట్ర, మధ్యప్రదేశ్, రాజస్థాన్, గుజరాత్.. .... ఇలా భారతదేశంలోని అన్ని రాష్ట్రాలతో పాటు, అమెరికాతో సహా ప్రపంచంలోని పలు దేశాల్లో స్థిరనివాసం ఏర్పరుచుకున్న తెలుగువారు ఎందరో వున్నారు. ఈ మధ్యనే ఎవరో అన్నారు... .... ముక్కోటి ఆంధ్రులల్లా ఆరుకోట్లకెదిగి, ఎనిమిదికోట్లు దాటి, ఇప్పుడు ప్రపంచవ్యాప్తంగా పద్దెనిమిది కోట్లకు చేరుకున్నారని. ఎవరి లెక్కలు వారివి. అమెరికా కాలిఫోర్నియా లోని సిలికాన్ వాలీనిప్పుడు ఆంధ్రా

వాలీగా-తెలుగువాడి వాలీగా పిలవాలి. ఇదిలా వుంటే, తెలుగువారుండే ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో రాయలసీమ, కోస్తాంధ్ర, తెలంగాణ పేర్లతో పిలిచే మూడు ప్రాంతాలున్నాయి. ఈ మూడు ప్రాంతాల్లో భిన్నమైన యాసలో తెలుగు మాట్లాడే వారుకూడా వున్నారు.

తెలుగు-తమిళ ప్రజలకు సుపరిచితుడైన సాహితీ ప్రియుడు, ఆంధ్ర రాష్ట్ర మాజీ ముఖ్యమంత్రి డాక్టర్. బెజవాడ గోపాలరెడ్డి, 1956లో ఆర్థికమంత్రి హోదాలో రాష్ట్ర శాసనసభకు బడ్జెట్‌ను సమర్పిస్తూ ఆసక్తికరమైన ప్రసంగం చేస్తూ, రాయలసీమ, కోస్తాంధ్ర, తెలంగాణ ప్రాంత ప్రజల సాంస్కృతాభివృద్ధిలో ప్రాంతీయ పరమైన తేడాలున్నాయన్నారు. ఏభై ఏళ్లక్రితంనాటి మాట ఇది. మూడు ప్రాంతాలు ఒకే పాలనా వ్యవస్థ కింద వుండకపోవడంవల్లే ఆ తేడాలొచ్చాయని ఆయన అభిప్రాయ పడ్డారు. బమ్మెర పోతన, అల్లసాని పెద్దన, రామరాజ భూషణుడు, తిక్కన, నన్నయ లాంటి మహానుభావులు-సాహితీ సార్వభౌములు సంచరించిన తెలుగునాడంతా ఒకే గొడుగు కిందకు తెస్తే సాంస్కృతిక-భాషా భేదాభిప్రాయాలు సమసిపోయి ఉమ్మడిగా సహజీవనం చేస్తూ తెలుగు సాహితీ గానం చేస్తారని గోపాలరెడ్డిగారన్నారప్పుడు. ఆయననుకున్నట్లే, నవంబర్ 1, 1956న తెలుగువారుండే ప్రాంతాలన్నీ కలపాలని రాష్ట్రాల పునర్వ్యవస్థీకరణ సంఘం నివేదిక ఆధారంగా విశాలాంధ్ర ఏర్పాటయింది. తెలుగు వారందరూ కలిసుందామని అనుకున్నారో-లేదో తెలియదుగాని, కలిసుందామనుకున్న అలనాటి మద్రాస్ తెలుగువారు-తమిళు లు మాత్రం విడిపోయారు. భాషాపరంగా ఒకరిమీద పడ్డ ఇంకొకరి ప్రభావం అలానే చెక్కు చెదరకుండా వుంది.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో నివసించే ఏ ప్రాంతంవారైనా మాట్లాడే భాషను “ఆంధ్రము” అని, “తెనుగు” అని, “తెలుగు” అని అంటాం. ప్రాచీనకాలంనాటి సంస్కృత రచనల్లో ఆంధ్రులను గురించి ప్రస్తావించాల్సి వచ్చినప్పుడు “ఆంధ్ర” అనో, “అంధక” అనో పేర్కొనేవారు. ఆ ప్రాంతంలో నివసించేవారిని ఒక తెగగానో, సమాజంగానో, దేశీయులుగానో గుర్తించేందుకు బహుశా అలాంటి పదప్రయోగం చేసుండాలి. భాషాపరమైన పదప్రయోగాలు చాలాకాలం తర్వాతే

వాడబడ్డాయి. ఆంధ్ర ప్రాంతం గురించిన ప్రస్తావన రామాయణంలోను, బౌద్ధాయనంలోను, మనుస్మృతిలోను, మత్స్యపురాణంలోను కనిపిస్తుంది. దక్షిణ దిక్కును తెలిపే "తెన్" అనే ద్రావిడ పదం ఆధారంగా "తెనుగు" ఉత్పన్నమైందని కొందరు భాషా కోవిదుల అభిప్రాయం. ద్రావిడులు తెలుగుదేశానికి ఉత్తర దిక్కుగా నివసించారని తెలియచేసే ప్రయత్నంలోనే, దక్షిణాది వారు మాట్లాడే భాషను "తెనుగు" అని సూచించారు. కాకపోతే శాస్త్రీయమైన సాక్ష్యాధారాలు ఆ సూచనకంతగా లభ్యంకాలేదు. "త్రి లింగ" నుండి తెలుగు ఆవిర్భవించిందని అందరూ అనుకుండేదే. త్రి లింగ కూడా "త్రి-కళింగ" నుండి వచ్చిందే. ఆంధ్రులను "మస్సాలియ" అని, "మైసోలియ" అను గ్రీకులు సంబోధించేవారు. కృష్ణానదిని కూడా వారు అలానే పిలిచేవారు. "మసూలీపట్నం", "మచిలీపట్నం", "బందర్" అన్న పేరుతో ఇప్పటికీ కృష్ణా జిల్లా ప్రధాన కేంద్రాన్ని పిలుస్తాం.

విశ్వామిత్ర మహర్షి కోపానికి గురై, దేశ బహిష్కృతులైన ఆయన ఏభైమంది కొడుకుల వారసులే ఆంధ్రులయ్యారని అయితరేయ బ్రాహ్మణంలో చెప్పబడింది. వారందరు ఆర్యావర్తం సరిహద్దుల్లోకి, తూర్పు-దక్షిణ ప్రాంతాల్లోకి వ్యాపించారు. ఆర్యులనీ, ద్రావిడులనీ వాడుకలోవున్న పదాలు ఎందుకు ఉపయోగించారో ఇదమిద్ధంగా తెలియదు. ఒక తెగవారినో, భాష మాట్లాడేవారినో, సంస్కృతిని పాటించేవారినో పరోక్షంగా ప్రస్తావించడానికి అలా వాడి వుండవచ్చు. లేదా గుర్తించడంలోనే పొరబడి వుండవచ్చు. ఇదిలా వుండగా, ఆంధ్ర వాల్మీకి రామాయణంలో, తురకలపూర్వీకులైన ఇరానీయులు ఆర్య శబ్దంనుండి పుట్టినవారేనని రాయబడింది. ఆర్యన్ కు వికృతి "అయిరాన్: అనీ, అదే ఇరాన్ గా మారిందనీ చెప్పబడింది.

మధ్య ప్రాంత ద్రావిడ జాతికి చెందిన గోండ్-భిల్లీ భాషలకు, తెలుగుకు అవినాభావ సంబంధముందని కొందరంటారు. ప్రాచీనకాలంలో ఆంధ్ర రాజ్యానికి శ్రీకాకుళం రాజధానిగా వుండేదట. మతపరంగా అధ్యయనం చేసి, విశ్లేషణ చేసిన మరికొందరు పరిశోధకుల అభిప్రాయం ప్రకారం, మౌర్యులకు పూర్వమే ఆంధ్ర ప్రాంతంలో జైనమతం ప్రచారంలో వుంది. అశోక చక్రవర్తి కాలంలో వైభవంగా వర్ధిల్లిందని అనుకునే బౌద్ధమతం కంటే ముందే జైనమతాన్ని

అనుసరించినవారెందరో వున్నారు. క్రీస్తు పూర్వం నాలుగో శతాబ్దం-క్రీస్తు శకం ఆరవ శతాబ్దం మధ్య కాలంలో ఆంధ్ర ప్రాంతంలో బౌద్ధమత ప్రభావం ఎక్కువగా వుండేది. బౌద్ధమతం బోధించిన సర్వ మానవ సిద్ధాంతం, మానవ విలువలు, ప్రజలమధ్యనున్న అంతరాలను తొలగించి, అన్నిజాతులవారిని-తెగలవారిని కులమతాలకు అతీతంగా ఐకమత్యం చేసింది. అత్యంత బలీయమైన, శక్తివంతమైన శాతవాహన రాజుల పాలన స్థాపనకు దారితీసింది.

ఆదిమానవులు తొలిరోజుల్లో ఇతర ప్రాంతాల్లో మాదిరిగానే ఆంధ్రలో కూడా, అత్యధిక సంఖ్యలో జంతువులను ఆరాధించి-పూజించే వారు. జంతువు లక్షణాలను-గుణాలను దైవానికి ఆపాదిస్తూ, ఆ దైవాన్నే పూజించే "జూమోర్ఫిజం" అనే మతాన్ని అనుసరించేవారు. భగవంతుడిని సగం జంతువు గానూ, సగం మనిషి ఆకారంలోనూ కొలిచేవారు. ఉదాహరణకు నరసింహుడు, హనుమంతుడు చెప్పుకోవచ్చు. తర్వాత కాలంలో "టోటమిజం" లాంటి సిద్ధాంతం వాడుకలోకి వచ్చింది. మానవులకు జంతువులతోనూ-వృక్షాలతోనూ, జన్మజన్మల అవినాభావ సంబంధముందని నమ్మేవారు దానిని నమ్మినవారు. దాని స్థానంలో గ్రామ దేవతలను ఆరాధించడం మొదలయింది. దేశ ద్రిమ్మరులుగా వుండే తెగలవారు వ్యవసాయం వృత్తిగా జీవించడం మొదలుపెట్టడంతో, వర్షాలు పడడానికి, పంటలు పండడానికి, సుఖ జీవనం గడపడానికి రకరకాల రూపాలలో గ్రామ దేవతలను కొలిచేవారు. మైసమ్మ, పోలేరమ్మ, ముత్యాలమ్మ, పొలిమేర దేవత లాంటి పేర్లతో పిలిచేవారు. జంతు బలీ ఇచ్చేవారు.

దక్కన్ పీఠభూమినే దక్షిణాపథం అనేవారు. దానికి ఆగ్నేయ దిక్కుగా ఆంధ్ర ప్రాంతముంది. వింధ్య పర్వతాలను దాటి దక్షిణ ప్రాంతానికి తొలుత వలస వచ్చిన ఆర్యుడు అగస్త్య మహాముని అంటారు. శివలింగాన్ని మొదట కనుగొన్నది ఆయనేననీ, అందువల్లనే ఆంధ్రలోని ఎన్నో శివాలయాలలో వున్న శివలింగాలను అగస్త్యేశ్వరం అనికూడా పిలుస్తారని అంటారు. ఆపస్తంబ ధర్మసూత్రాల ప్రకారం, క్రీస్తుపూర్వం ఐదవ శతాబ్దంలో, ఆంధ్ర ప్రాంతంలో వైదిక మతం వేళ్లూనుకోసాగింది. భగవత్-భాగవత మతం కూడా ప్రచారంలోకి

వచ్చింది. శ్రీకృష్ణుడి బోధనలను తెలియచేస్తూ, క్రమేపీ వైష్ణవ మతంగా రూపాంతరము చెందిందే భాగవత సిద్ధాంతం. సాంఖ్య–యోగ ఆధారంగా భాగవతమతం వుందని భావించినప్పటికీ, దాంట్లో తాత్త్విక చింతనకు సంబంధించిన పలు అంశాలు నిగూఢంగా వున్నాయి వాస్తవానికి. కులాలకు అతీతంగా, అన్ని కులాలవారు పాటించే మతంగా భాగవతం మొదట్లో ప్రచారంలో వున్నప్పటికీ, బ్రాహ్మణుల జోక్యంతో, బ్రాహ్మణ్యం ఆవిర్భవించడంతో, భాగవత మతం, బ్రాహ్మణ్యం కలిసిపోయాయి. కులాల గుర్తింపు మొదలయింది. ఆంధ్ర ప్రాంతంలో అతిపురాతనమైంది, ఎక్కువమంది అనుసరించేది శైవమతం. దాని ప్రభావం కూడా ఎక్కువే. అలానే శాక్తేయ మతాన్ని కొందరు అనుసరించేవారు. వీరశైవం వున్నా దాని ప్రభావం అంతగా లేదనవచ్చునేమో. బ్రాహ్మణుల మూలాన భాగవతమతం వారి చేతుల్లోకి పోయినప్పటికీ, బ్రాహ్మణుడి కర్తవ్యం సాధారణంగా వైదిక పూజలు జరిపించడానికే గాని, కులాధిక్యకతకు ప్రతిరూపం కావడం మాత్రం కాదనాలి.

ఆంధ్రుల మతపరమైన నమ్మకాలు–సంప్రదాయాలు తెలుగు భాషమీద, అదేవిధంగా తెలుగు భాష మతపరమైన చారిత్రాకాంశాలమీద ప్రభావం చూపించి వుండాలి. రాజుల–చక్రవర్తుల ప్రోత్సాహంతో, స్వయంగా వాళ్లే ఒక మతాన్ని నమ్మి అనుసరించడంతో, దాని ప్రభావం జన బాహుళ్యం పైనా, వారి జీవన శైలి పైనా, మానవ విలువల పైనా స్పష్టంగా పడసాగింది. పర్యవసానంగా వైదిక మతం మనిషి జీవించడానికి తగినటువంటి ఆదర్శమైన జీవనవిధానంగా, ఎవరికైనా ఆ సిద్ధాంతాలు పాటించడం తేలికైనటువంటిదిగా, అందరికీ అందుబాటులోకి రావడం జరిగింది. అదే హిందు మతంగా వాడుకలోకొచ్చింది. బహూశా ఎన్నో మతాలకు మాతృకయింది. ప్రపంచ భాషలకు సంస్కృతం ఎలానో, ప్రపంచంలోని మతాలన్నిటికీ హిందు మతం అలానే మాతృకనాలి. అందుకేనేమో మార్క్స్ తన గతి తార్కిక భౌతికవాదంలో ఎన్నో సందర్భాల్లో పరోక్షంగా వైదిక సిద్ధాంతాలను అన్వయించుకుంటాడు.

కృతయుగంలో కూడా "ఆంధ్రము" అనే విషయానికి సంబంధించిన ప్రస్తావన వుంది. అగ్నిమిత్ర అనే ఒక రాజుండేవాడు. ఒక వేసవికాలంలో

ఎండల తీవ్రతకు ఆయనకు దృష్టి లోపం వచ్చి, కళ్లు కనిపించలేదు. సూర్యభగవానుడిని ప్రార్థించాడట. అగ్నిమిత్రకు ఆయన ప్రత్యక్షమై, తనను కొలిచేందుకు ఒక కొత్త భాషను నేర్పాడంటారు. సూర్యుడిని అగ్నిమిత్ర అదే భాషలో ప్రార్తించడంతో, ఆ భాషకున్న పదజాల ప్రభావంతో, అగ్నిమిత్రకు పోయిన దృష్టి తిరిగొచ్చింది. సంస్కృతంలో "అంధ" అంటే "గుడ్డి" అని-చీకటి అని అర్థమొస్తుంది. చీకటిని తొలగించి, గుడ్డి తనాన్ని పోగొట్టగలిగింది కాబట్టి ఆయన నేర్చుకున్న భాషకు "ఆంధ్ర భాష" అని పేరొచ్చింది. ఒక్కో యుగంలో ఒక్కోరకంగా తెలుగు భాష వాడుకలో వుందని కొందరి నమ్మకం. ఈ నమ్మకం ఆధారంగా కలియుగంలో తెలుగును "కళింగ ఆంధ్ర భాష" అనీ, "రౌద్ర ఆంధ్ర భాష" అనీ ఏర్పాటుచేసింది శాతకర్ణులకు చెందిన నందివర్ధనుడు-ఆయన శిష్యుడు దేవలరాయ అని అంటారు.

ఆంధ్రభాషకు రావణాసురుడు వ్యాకరణం రాశాడంటారు. ఆ రాసిన రావణుడు, రామాయణంలో పేర్కొన్న రావణుడే కావాలని లేదు-కాకూడదనీ లేదు. క్రీస్తు శకం మూడవ శతాబ్దానికి చెందినదిగా భావిస్తున్న "లంకావతార సూత్రం" అనే బౌద్ధ మత గ్రంథంలో ఒక రావణుడిని గురించిన ప్రస్తావన వుంది. కాకపోతే ఈ రావణుడు కూడా సిలోన్ కు చెందినవాడే. ఆంధ్ర దేశానికి, సింహళ దేశానికి మధ్య మతపరమైన అవినాభావ సంబంధాలున్నందున, తెలుగు భాషకు ఆ దేశానికి చెందిన ఒకవ్యక్తి వ్యాకరణం రాశాడంటే నమ్మ దగ్గ విషయంగానే భావించాలి. అయితే ఆ రావణుడు ఎవరైనా కావచ్చు. ఇలా ఇంతవరకూ చెప్పుకున్నవాటిలో కొన్ని విన్నవీ-కన్నవీ కావచ్చు, ఇంకొన్నిటికి ఆధారాలుండవచ్చు, మరికొన్నిటికి బలమైన సాక్ష్యాధారాలు లేకపోవచ్చు--- ---- ---- వాస్తవాలూ కావచ్చు. అయితే ఈ నమ్మకాల్లో, గాథల్లో, మౌఖికంగా ప్రచారంలో వున్న వాటిల్లో, కొంతలో కొంత వాస్తవం వుందనేది మాత్రం వాస్తవమే. భాషకున్న వ్యాకరణ నిర్మాణం- నిబంధనలు-మౌలికమైన పదజాల ఒరవడిని పరిగణలోకి తీసుకొని, తెలుగు భాషను అతి ప్రాచీనమైన ద్రావిడ జాతి భాషలకు చెందినదిగా శాస్త్రవేత్తలు-పరిశోధకులు-భాషా కోవిదులు-పండితులు నిర్ణయించారు. మధ్య ప్రాంత ద్రావిడ జాతి భాషల్లో

బహుశా తెలుగు ఒక్కటే అతిపెద్ద వాడుక భాషగానూ, భౌగోళికంగా ప్రత్యేకమైన గుర్తింపు పొందిన భాషగానూ, ఉత్తర-దక్షిణాల మధ్య వారధిగా వుండే భాషగానూ, ఆర్యుల-ద్రావిడుల మధ్య వారధిగా వుండే భాషగానూ పేర్కొనడం అతిశయోక్తి కాదేమో.

పింగళి లక్ష్మీకాంతం గారు చెప్పినదాని ప్రకారం, భాషాపరంగా, తెలుగు భాషారంభం-అభివృద్ధి నన్నయకు పూర్వం-క్రీస్తు శకం మూడవ శతాబ్దంలో మొదలై, ఆధునికకాలం నాటి క్రీస్తుపూర్వం 1875 వరకు, ఆ తర్వాత కొనసాగింది-కొనసాగుతూనే వుంది. ప్రాచీనకాలంలో నాటి తెలుగు నాలుగు దశల్లో అభివృద్ధి చెందిందనవచ్చు. అవి: తెలుగుకు పూర్వం నెలకొన్న దశ, గ్రాంథిక తెలుగుకు పూర్వం నెలకొన్న దశ, గ్రాంథిక తెలుగు దశ, సాహిత్య దశలుగా విభజించవచ్చు. తెలుగుకు పూర్వపు దశ అంటే క్రీస్తుశకం 200 వరకే సాగిందనాలి. క్రీస్తుశకం 200-600 మధ్యకాలం వరకు గ్రాంథిక తెలుగుకు పూర్వ దశ కొనసాగింది. గ్రాంథిక దశ-వివిధ రకాల వాడుక శైలి దశ క్రీస్తుశకం 600-900 మధ్య కాలానికి చెందింది. దీని ఆధారంగా, తెలుగు భాష దక్షిణాది ద్రావిడ భాషల్లోంచి ఉద్భవించిందేననీ, ఒక ప్రత్యేకమైన భాషగా క్రీస్తుపూర్వం ఎన్నో శతాబ్దాల క్రితంనుండే వాడుకలో వుందనీ, బల్ల గుద్ది మరీ చెప్పొచ్చు. "సాలంకాయనులుల" శాసనాల ఆధారంగా, అతి పురాతనమైన తెలుగు లిపి "వెంగి"-"తెలుగు కన్నడ" లభ్యమయిందని తెలుస్తోంది. ద్రావిడ భాషకు చెందినదే అయినప్పటికీ, తెలుగుపై సంస్కృత భాష ప్రభావం అధికంగా వుంది. వాడుకభాషపైనా, గ్రాంథిక భాషపైనా కూడ ఈ ప్రభావం స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. అచ్చ తెలుగులో రచనలు చేసినవారు అరుదనాలి. అందుకే మనందరికీ కవిత్రయం నన్నయ-తిక్కన-ఎర్రా ప్రగడ అయితే, శ్రీశ్రీ గారి కవిత్రయం మాత్రం తిక్కన-వేమన-గురజాడలు. తెలుగు భాషపై సంస్కృతం ప్రభావం పడకుండా అభిమానం చూపిన మొదటి వాడు తిక్కన అని శ్రీశ్రీ అభిప్రాయం. ఇక ఆధునిక కాలంలో తెలుగు భాష వాడకంలో-ఉపయోగంలో హద్దులనేవి గాని, ఎల్లలనేవి గాని అసలు లేనేలేవు. ఒక వైపు సంస్కృతం ప్రభావం ఇంకా తెలుగు మీద పడుతున్నప్పటికీ, ఎక్కువ ప్రభావం ఆంగ్ల భాషదే అనాలి. నాగరికులందరూ ప్రస్తుతం మాట్లాడుతుండే తెలుగును

"తెంగ్లీష్" అనాలి–ఎందుకంటే, అది ప్రధానంగా తెలుగు–ఇంగ్లీషులు కలిపిన భాష కాబట్టి. తమిళం అంతే. ఇంగ్లీష్ పదజాలం లేకుండా ఈ రోజుల్లో బహుశా ఏ భాషా లేదేమో. "వేర్ సెంచరీస్ కో ఎగ్జిస్ట్" అనే భారత ఆంగ్ల సినిమాను రూపొందించిన కృష్ణస్వామి "ఇంగ్లీష్ భారతీయ భాషనీ–దక్షిణ భారతీయ భాషనీ" అంటాడు.

ప్రాచీన ద్రావిడ భాషలైన తెలుగు, తమిళాల మధ్య–అవి మాట్లాడేవారి మధ్య నెలకొని వున్న సంబంధ బాంధవ్యాలు, మానవ విలువల పై వాటి ప్రభావం చరిత్రకారులు వివరంగా ఎప్పటికప్పుడు నిక్షిప్తం చేసి భావితరాల వారికి అందించాలి. ప్రస్తుతం ఉత్తర ఆర్కాట్ గా పిలువబడుతున్న అరవ దేశం ఆంధ్ర ప్రాంతానికి సమీపంలో వున్న ప్రదేశమైనందున, తమిళులను "అరవ" లని తెలుగువారు సంబోధించేవారు. అదేవిధంగా తమిళనాడు సరిహద్దు చివరలో "తిరుమల" అర్థం స్ఫురించే "ఉత్తర వేంగడం" ఒక వైపున, కన్యాకుమారి లోని దక్షిణ కేప్ కామెరూన్–"థెన్ కుమారి" మరొక వైపున వున్నట్లు ప్రాచీన తమిళ సాహిత్యంలో పేర్కొనబడింది. "ఆంధ్ర ద్రావిడ భాష్యం" కు సంబంధించిన ప్రస్తావనను ప్రముఖ ఎటిమోలొజిస్ట్ కుమారిల భట్ట అధ్యయనంలో వుంది. విష్ణుసహస్రనామాల్లో కూడా ఆంధ్రులకు సంబంధించిన ప్రస్తావన వుంది. ఆంధ్రులొకప్పుడు మాట్లాడింది ప్రాకృత భాష. ఉదాహరణకు, హల శాతవాహన కాలంలో "గుణాఢ్య బృహత్కథ"ను పైశాచిగా పిలువబడే ప్రాకృతంలోనే రాయబడింది.

ఇలా మతం, భాష, సాహిత్యం దేని కవే మానవ విలువల పరిరక్షణకు దోహదపడుతున్నాయి. మనిషి తాను భగవంతుడితో మమేకం కావడానికి, తన మూర్తిని భగవంతుడిలో–ఆయన మూర్తిని తనలో చూసుకుంటూ, తద్వారా క్రమశిక్షణతో మెలుగుతూ, తోటి మానవ విలువలను కాపాడేందుకు నిరంతరం పాటుపడుతూనే వుంటాడని ఆశించుదాం.

(అమెరికాలో–హ్యూస్టన్ నగరంలో తెలుగు వారి "సాహితీ లోకం" నిర్వహించిన **"నెల నెలా తెలుగు వెన్నెల"** కార్యక్రమంలో 2009 నవంబర్, 21న చేసిన ప్రసంగ సారాంశం)

❖ ❖ ❖

హిందూ సాంప్రదాయ వివాహ వేడుక
ఒక మరపురాని ఘట్టం

"వివాహం"

ధర్మార్థ కామ మోక్షాలనే నాలుగు పురుషార్థాలలో ఒకటైన కామాన్ని, ధర్మ బద్ధం చేయడానికి పెద్దలు, ఋషులు ఎంచుకున్న ఏకైక మార్గం వివాహం. ధర్మం ప్రాతిపదికగా, అర్థం-కామం సాధించడానికి భారతీయ హిందూ సాంప్రదాయ మూల సూత్రంగా రూపొందించిన విధానం "వివాహం". వివాహ ప్రక్రియతో స్త్రీ పురుషుల కర్తవ్య నిర్వహణ మార్గం సుగమం చేయబడింది. ఈ ప్రక్రియ భవిష్యత్ జీవిత ప్రణాళికకు మార్గదర్శిగా పనిచేస్తుంది. ఇక ఆ ప్రణాళికే అతి పవిత్రమై, సమాజానికి మేలు చేసే దిశగా అనుక్షణం దంపతుల కర్తవ్యాన్ని గుర్తుచేస్తుంటుంది. వివాహానికి మరో పేరు "పరిణయం". దీనిని అసలు "పరిణయనం" - "పరి-నయనం" అనికూడా అంటారు. వధూవరులిద్దరు ఒకరి దృష్టిలో మరొకరు పడి, భవిష్యత్ దంపతులుగా, కష్ట-సుఖాలను సమంగా పంచుకుంటూ, జీవితాంతం కలిసి-మెలిసి వుందామని-వుంటామని కంటి సైగల ద్వారా తెలియపర్చుకోవడమే పరిణయం.

"పెళ్ళిచూపుల" సాంప్రదాయం

పెళ్ళి చూపులతో వివాహ ప్రక్రియ మొదలవడానికి పూర్వ రంగంలో, ఇరు పక్షాలకు చెందిన-ఇరువురికీ కావాల్సిన "పెళ్లి పెద్దలు" సంధాన కర్తలుగా వ్యవహరించి, కాబోయే వియ్యంకుల మధ్య రాయభారాలు చేసి, ఒప్పించి, కార్యక్రమానికి నాంది పలుకుతారు. సాంప్రదాయం ప్రకారం అబ్బాయికి చెందిన వారు బంధు-మిత్ర-సపరివార సమేతంగా అమ్మాయి ఇంటికి వెళ్ళి, అమ్మాయిని చూస్తారు. వధూవరులు పరస్పరం నచ్చాక, ఇరువురి ముఖ్య బంధువులు వరుడి ఇంట్లో సమావేశమవుతారు. పరస్పర సంప్రదాయాలు-కుటుంబ పద్ధతులు-ఆచార వ్యవహారాలు చర్చించుకుంటారు. వరకట్న నిషేధం లాంటివి అమల్లో వున్నప్పటికీ, సాంప్రదాయ బద్ధంగా, వధూవరుల తలిదండ్రులు

కట్న కానుకలు, ఇచ్చి–పుచ్చుకోవడాలు, లాంఛనాలు, ఆభరణాలు లాంటివి మాట్లాడుకున్న తరువాత, అన్నీ కుదిరాక, నిశ్చితార్థపు తేదీ నిర్ణయించుకుంటారు.

"పెళ్ళి చూపుల" సాంప్రదాయం ప్రకారం అబ్బాయి బంధు– మిత్ర– సపరివార సమేతంగా కాబోయే మా మామ గారింటికి వెళ్ళి, అమ్మాయిని చూడాలి. ఆ తర్వాత జరగాల్సింది ఇరువురి ముఖ్య బంధువులు వరుడి ఇంట్లో సమావేశమవడం. పరస్పర సంప్రదాయాలు–కుటుంబ పద్ధతులు–ఆచార వ్యవహారాలు చర్చించుకోవడం. వరకట్న నిషేధం అమల్లో వున్నప్పటికీ, సాంప్రదాయ బద్ధంగా, వధూవరుల తలిదండ్రుల మధ్యన ఇచ్చి–పుచ్చుకోవడాలు, లాంఛనాలు, ఆభరణాలు లాంటివి మాట్లాడుకున్న తరువాత, అన్నీ కుదిరాక, నిశ్చితార్థపు తేదీ నిర్ణయించుకోవాలి.

నిశ్చితార్థం

వివాహంలో ముఖ్యమైన ఘట్టాలలో మొదటిది వాగ్దానం. అంటే: పెళ్ళి ఖాయపరచుకోవడం (నిశ్చితార్థం) తర్వాత వర–వరణం. అంటే: వరుడిని లాంఛనప్రాయంగా అంగీకరించడం. నిశ్చితార్థానికే మరోపేరు "నిశ్చయ తాంబూలం". వైదిక మంత్రాల మధ్య వివాహ ప్రక్రియకు పెద్దల ఆశీస్సులు తీసుకోవడానికే ఈ కార్యక్రమం. అందరికీ ఆమోదయోగ్యమైన శుభ ముహూర్తంలో పురోహితుడు బంధుమిత్రుల సమక్షంలో పెళ్ళి ముహూర్తాన్ని లగ్న పత్రికగా రాయించిన తదుపరి, వధూవరుల తల్లి–తండ్రులు లగ్న పత్రికలు, తాంబూలాలు మార్చుకుంటారు. పెళ్ళి ఒప్పందం లాంటి ఈ వేడుక వధువు ఇంటిలోగాని, వారేర్పాటుచేసుకున్న వసతి గృహంలోగాని జరుగుతుంది. దీన్నే ఇప్పుడు "ఎంగేజ్ మెంట్" అంటున్నారు. కొందరు ఇటీవలి కాలంలో ఈ తంతును పెళ్లికంటే ఘనంగా జరుపుకుంటున్నారు. నిశ్చితార్థం రోజున అమ్మాయి, అబ్బాయి ఉంగరాలు మార్చుకోవటంతో సగం పెళ్ళి జరిగినట్టుగానే భావిస్తారు.

సాంప్రదాయ బద్ధంగా, వధూవరుల తలిదండ్రుల మధ్యన ఇచ్చి–పుచ్చుకోవడాలు అందరి ఇళ్లల్లో ఒకే రకంగా వుంటాయి. తాహతును బట్టి

కొంచెం మార్పులు-చేర్పులు వుండొచ్చు. ఇరుపక్షాల వాళ్ళు మరిచిపోవడానికి ఆస్కారం లేకుండా, అరమరికలు లేకుండా, ఒక కాగితం మీద ఇచ్చి-పుచ్చుకోవడాలకు సంబంధించిన వివరాలన్నీ రాసుకోవడం కూడా సంప్రదాయమే.

ఆడ పెళ్లివారిచ్చేవి- మగ పెళ్లివారిచ్చేవి

సాధారణంగా ఆడ పెళ్లివారిచ్చేవి-విధిగా ఇవ్వాల్సినవి: స్నాతక ద్రవ్యాలు, వరుడి ధోవతులు, మధు-పర్కాలు (వరుడుకి ఇవ్వాల్సిన బట్టలు), ఉత్తర జంధ్యాలు, భటువు, కాళ్లుగడిగే పళ్లెం-బిందెలు, కల్యాణ వేదికపై వరుడిని కూచోబెట్టే చిన్న బల్ల, వివాహంలో వివిధ సందర్భాలలో (స్థాలీపాకం, నాగవల్లి, సదశ్యం, అప్పగింపులు, మేజువాణి లాంటివి) వరుడికి పెట్టాల్సిన బట్టలు (ధోవతులు, పట్టు బట్టలు, సూట్, పాంట్-షర్ట్ లు లాంటివి), వరుడివైపు బంధువులకు పెట్టాల్సిన బట్టలు, అప్పగింతల బట్టలు, పెళ్ళైన తర్వాత మగ పెళ్ళివారింట్లో గృహప్రవేశం సందర్భంగా-సత్యనారాయణ వ్రతమప్పుడు వధూ-వరులకు పెట్టవలసిన బట్టలు, ఆడ బిడ్డలకు-అత్తగారికి ఇవ్వదల్చుకున్న లాంఛనాలు, పెళ్ళి కూతురుకు ఇచ్చే సారె (సారె పెట్టెలో పెట్టాల్సిన వస్తువులు-ఏభై ఒక్క కొబ్బరి చిప్పలు, ఐదు రవికె గుడ్డలు, రెండుంపావు కిలోల శనగ-సున్నిపిండి, కిలోంబావు పసుపు-అందులో సగం కుంకుమ, చీరె-ధోవతులు, ఐదు రకాల తీపి పదార్థాలు) ముఖ్యమైనవి.

సాధారణంగా మగ పెళ్లివారిచ్చేవి-విధిగా ఇవ్వాల్సినవి: స్నాతకంలో బావమరిదికి పెట్టాల్సిన బట్టలు, పెళ్ళి కూతురుకు పెట్టాల్సిన పట్టు చీరెలు-ఇతర చీరెలు, నగలు-ఆభరణాలు, నల్లపూసలు, పుస్తె (ఒకటి పుట్టింటి వారు, ఇంకొకటి అత్తగారింటి వారు ఇవ్వాలి), మెట్టెలు, ముత్తవుతల్లి (వధువు అమ్మమ్మ) కిచ్చే కట్నం, వధువు తల్లి కడుపు చీరె-తండ్రికి బట్టలు, ప్రధానపు వుంగరం లాంటివి.

ముహూర్త నిశ్చయం

వధూవరుల తారా బలం-చంద్ర బలం చూసి ముహూర్తం నిశ్చయిస్తారు. “పెళ్లినాటి ప్రమాణాలు” భవిష్యత్ లో దంపతులు తు. చ తప్పకుండా అమలు

చేయాలంటే "ముహూర్త బలం" ముఖ్యమని హిందువుల నమ్మకం. నిశ్చితార్థంలో ప్రధానంగా విఘ్నేశ్వరుడి పూజ వుంటుంది. వివాహ ప్రక్రియ ఆసాంతం విఘ్నాలు లేకుండా చూడమని ఆయన్ను పూజించడం ఆనవాయితి. నిశ్చితార్థానికి ముందు బంధువుల సమక్షంలో-పరోక్షంలో వధూవరుల తల్లి-తండ్రుల మధ్య కుదిరిన ఇచ్చి-పుచ్చుకునే ప్రతి చిన్న అంశం ఒక కాగితం మీద రాసుకోవడం కూడా సాంప్రదాయంలో భాగమే. ఇదంతా "ఆచారం-పద్ధతి".

పెళ్ళి ముహూర్తం దగ్గర పడుతోంటే పెళ్లి సరంజామా కొనడం అనేది ఇరు పక్షాల వారికి కూడా పెద్దపని. పట్టుచీరలు, బంగారు ఆభరణాలు, నూతన వస్తువులు.. .. ఎన్నో కొంటారు.

నిర్ణయించబడిన ముహూర్తానికి వరుని తరపువారూ, వధువు తరపువారూ వారి వారి కులాచారానుసారం "శుభ లేఖలు"గా పిలువబడే ఆహ్వానపత్రికలు ముద్రించుకుంటారు. మంగళ సూచకంగా లేఖకు నాలుగు వైపులా పసుపు పూస్తారు. బంధుగణాన్ని పిలుచు కోవడం పెళ్లిళ్లలో సర్వ సాధారణం. ఎక్కడెక్కడో ఉంటూ, అరుదుగా కలిసే చుట్టపక్కాలతో సహా బంధువులందరూ కలుసుకోగలిగే "సామాజిక ఏర్పాటు" పెళ్ళిళ్లు. ఆ కలయికలకు వేదికగా పెళ్ళి వారి ఇల్లు (కల్యాణ మంటపం) మారిపోతుంది. ఎంత శ్రద్ధ తీసుకుని, అందరికీ "శుభ లేఖలు" పంపించే ఏర్పాటుచేసినప్పటికీ, ఆఖరు నిమిషంలో, ఒక్కోసారి ముఖ్యమైన వారితో సహా కొందరిని మరిచిపోవడం సహజంగా జరుగుతుంది. వాళ్లకు కోప-తాపాలు కూడా వస్తాయి. కాకపోతే వచ్చినంత త్వరగా తగ్గిపోతాయి కూడ. ఇవన్నీ సర్వసాధారణంగా ప్రతి పెళ్లిలోనూ-ప్రతివారింటిలోనూ జరిగే మామూలు విషయాలే. ఆ చిరు కోపాలు రాకుంటే పెళ్ళి శోభ రానట్లే.

"స్నాతకం"

పెళ్లిరోజుకు ఒకరోజు ముందర "స్నాతకం" అనే ముఖ్యమైన కార్యక్రమం జరుపుకోవడం ఆచారం. పెళ్ళి కుమారుడి ఇంటిలో గాని, కళ్యాణ మండపంలో గాని లేదా విడిదిలో గాని పురోహితులు స్నాతక కార్యక్రమాన్ని నిర్వహిస్తారు.

విఘ్నేశ్వర పూజతో మొదలుపెట్టి, అన్ని ప్రాయశ్చిత్తాల కోసం, శరీర శుద్ధి కోసం బ్రాహ్మణులు వరుడితో గోత్ర ప్రవరలు చేయిస్తారు. స్నాతకం అనే ఈ "సంస్కారం", ప్రధానంగా, వరుడిని "బ్రహ్మచర్యం" నుండి "గృహస్థాశ్రమం" స్వీకరించడానికి సిద్ధంచేస్తున్న కార్యక్రమం. గురువు (ఇక్కడ పురోహితుడు) ఆదేశంతో-అంగీకారంతో "గృహస్థాశ్రమం" స్వీకరించే ఏర్పాటిది. ఆ సమయంలో గురువు చేయాల్సిన హిత బోధ తైత్తిరీయోపనిషత్తులోని "సత్యాన్న..." అన్న ఒక శ్లోక రూపంలో వుంటుంది.

"సత్యం విషయంలోను, ధర్మం విషయంలోను, తెలివితేటల విషయంలోను, పొరపాటు పడవద్దు" అన్న ఆదేశం అది. తల్లిని, తండ్రిని, అతిథిని దేవుడులా భావించాలని చెప్తారు. సమాజ శ్రేయస్సే ధ్యేయంగా జీవించమని, దానం చేసేటప్పుడు శ్రద్ధగా చేయమని, తాహతుకు మించి దానం చేయొద్దనీ-ఇంతకంటె ఎక్కువ దానం చేయలేకపోతున్నందుకు సిగ్గుపడుతున్నానని భావించమనీ బోధిస్తాడు పురోహితుడు. పెద్దవారి నుంచి ధర్మ సూక్ష్మాలను తెలుసుకొని-వారనుసరించిన మార్గాన్ని ఎంచుకోమని అంటూ, "వరుడికి శుభం కలుగుగాక" అని ఆశీర్వదించి గురువు వరుడిని గృహస్థాశ్రమానికి సిద్ధం చేస్తాడు. హిందూ వివాహ సంప్రదాయ పద్ధతిలో భారతీయ ఆలోచనా విధానాన్ని తెలియచేశాడు పురోహితుడిక్కడ.

స్నాతకానికి "సమా వర్తనం" అన్న పేరు కూడా వుంది. సమా వర్తనమంటే, తిరిగి రావడమని అర్థం. విద్యాభ్యాసం పూర్తి చేసుకొని, గురువు హిత బోధతో పాదయాత్ర చేస్తూ తిరిగి రావడాన్నే సమా వర్తనం అంటారు. కాశీ యాత్ర, హోమ కార్యాలు నిర్వర్తించి, దండాన్ని ధరించి, గొడుగు పట్టుకొని కాశీ యాత్రకు బయలుదేరే ఘట్టం సాంప్రదాయంలో మరో ముఖ్యమైన ఆచారం. కాశీ ప్రయాణం - బాజా భజంత్రీల మధ్య వరుడు గొడుగు పట్టుకొని, చేత్తో కర్ర పుచ్చుకొని, కాళ్లకు పావు కోళ్లు ధరించి, మెడలో పసుపు బట్టను వేసుకొని, సన్యాసం స్వీకరించేందుకు, కాశీకి పోతున్నానని చెప్పి బయలు దేరుతాడు. వధువు సోదరుడు వచ్చి "అయ్యా, బ్రహ్మచారిగారూ! మీ కాశీ ప్రయాణం విరమించుకోండి. మా సోదరిని వివాహం చేసుకొని గృహస్థుగా జీవించండి"

అని చెప్పి బొట్టు పెట్టి,బెల్లం (తీపి పదార్థం) నోటికి రుచి చూపించి, నూతన వస్త్రాలను ఇచ్చి వెనుకకు తీసుకొని వస్తాడు.

కాశీ యాత్ర

కాశీ యాత్ర ఘట్టం స్నాతకంలో చాలా సరదాగా జరిగే కార్యక్రమం. తన శేష జీవితం ఇక కాశీలో గడపాలని భావిస్తున్నానని, దానికి బంధు-మిత్రుల అనుజ్ఞ కావాలని వరుడు కోరతాడు. క్షణికావేశంలో తీసుకున్న నిర్ణయం సరైందికాదని, గృహస్థాశ్రమం స్వీకరించి, ధర్మ భద్ధంగా ఇంద్రియ సుఖాలను అనుభవించి, పరిపూర్ణమైన వైరాగ్యం కలిగిన తర్వాతనే భార్యా సమేతంగా వానప్రస్థాశ్రమంలో ప్రవేశించాల్సిందిగా పురోహితుడు (గురువు) హితవు పలుకుతాడు. ఇక పెళ్ళి కూతురు వైపునుంచి వచ్చిన వారు (బావ మరిది-మేన మామ-తాత గారు లాంటి వారు) "బంగారు ఆభరణాలతో అలంకరించబడిన వారి "అమ్మాయి" నిచ్చి వివాహం చేద్దామనుకుంటున్నామని, అగ్ని సాక్షిగా అమెను వివాహమాడమని, ముందుగా తమ ఇంటికి వచ్చి ఆతిధ్యం స్వీకరించమని వరుడికి నచ్చచెప్పి, కాశీ యాత్ర ఆలోచనను విరమింపచేసే ఘట్టం ఇది. చాలా కోలాహలంగా పెళ్ళికి "తరలి పోయే ముందర" జరిగే సరదా కార్యక్రమం ఇది. ఇలా స్నాతకం వ్రతాన్ని పూర్తి చేసుకొని, వరుడి బంధు-మిత్రులందరు వధువు గృహానికి (వసతి గృహానికి) బయలుదేరుతారు. బయలుదేరే ముందు, మంగళ స్నానాలు చేయడం, అలంకరించు కోవడం, పల్లకి లాంటి వాహనాలు సిద్ధం చేసుకోవడం మామూలే. బయలుదేరే ముందర, శుభకార్యానికి బయలుదేరుతున్నామని, వెనక్కు పిలవడం ? నిందించడం - దగ్గడం, తుమ్మడం లాంటివి లేకుండా వుండాలన్న అర్థం వచ్చే మంత్రాన్ని చదువుతారు.

పెళ్ళికొడుకును-పెళ్ళికూతురును చేయడం

పెళ్ళికి ముందర ఒక మంచి రోజున గానీ, స్నాతకం-అంకురార్పణల రోజున గానీ పెళ్ళికొడుకును-పెళ్ళికూతురును చేయడం ఆచారం. మంగళ స్నానాలతో ఆ ఉదయం కార్యక్రమం మొదలవుతుంది. వధూ-వరుల ఇళ్లలో,

ఉదయం తెల-తెలవారుతుండగానే, మంగళ వాయిద్యాల మధ్య ఇంటి ముందర మామిడి ఆకులతో తోరణం కట్టే కార్యక్రమం ముందుగా జరుగుతుంది. వధువుకు, కన్యా దాత దంపతులకు, తోటి పెళ్ళి కూతురుకు (వధువు సొంత చెల్లెలు గాని, వరుసకు చెల్లెలు గాని), తెల్లవారక ముందే, ముత్తైదువలు బొట్టు పెట్టి, మాడుపై నూనె అద్ది, హారతిచ్చి, మంగళ స్నానాలకు సిద్ధం చేస్తారు. అలానే వరుడికి, తల్లి-తండ్రులకు, తోటి పెళ్ళికొడుకుకు (వరుడి సొంత తమ్ముడు గాని, వరుసకు తమ్ముడు గాని) కూడా జరుగుతుంది. స్నాతకం చేసుకున్న నాడే, లాంఛనంగా అక్కడ కన్యా దాత ఇంట్లో, వధువుని "పెళ్ళికూతురు" చేసే కార్యక్రమం కూడా జరుగుతుంది. ముందు-వెనుకల కూడా జరగొచ్చు. అంకురార్పణగా పిలిచే ఆ వేడుకకు కన్యా దాత దగ్గరి బంధువులందరూ వస్తారు. నవ ధాన్యాలను మట్టి మూకుళ్లలో పుట్ట మన్నులో కలిపి మొలకెత్తే విధంగా అమర్చడాన్ని "అంకురార్పణ" లో చేస్తారు.

స్నాతకం చేసుకున్న రోజునే మగ పెళ్లివారు ఆడ పెళ్ళివారి వూరికి తరలి పోతారు. ఒక్కోసారి అక్కడకు పోయి స్నాతకం చేసుకుంటారు.

విడిది మర్యాదలు

మగ పెళ్ళి వారు విడిదికి చేరుకోగానే, అప్పటికే వారికొరకు ఎదురు చూస్తున్న ఆడ పెళ్లి వారు, "ఎదురు కోలు" పలికే ఆచారం సరదాగా-సందడిగా జరుపుకునే మరో వేడుక. విడిదిలో ఏర్పాట్లన్నీ పూర్తి చేసి (సబ్బులు, పేస్టులు, బకెట్లు, తుండు గుడ్డలు, వేడి నీళ్లు లాంటివి) ముందు (హాలులో) భాగంలో పెద్ద తివాచీ లాంటిది పరిచి ఎదురు చూస్తుంటారు ఆడ పెళ్ళి వారు. మేళ-తాళాలతో ఆహ్వానించి కాబోయే అత్తగారు, మామ గారు, వారి సమీప బంధువులు ఎదురుకోలలో భాగంగా, విడిదిలోకి ప్రవేశించే ముందర కాళ్లు కడుక్కోవడానికి మగ పెళ్ళి వారందరికీ నీళ్లిస్తారు. పెళ్ళికొడుకు ఆ పనిని బావమరిదితో చేయిస్తారు. ఈ కాళ్లు కడగడమనేది రెండు-మూడు పర్యాయాలు జరిపే వ్యవహారం. ఆ తర్వాత అందరికీ కాఫీ-పలహారాలిచ్చి మర్యాదలు చేసి, స్నానాలు ముగించుకొని సిద్ధంగా వుంటే, భోజనాలకు తీసుకెళ్తామంటారు. లేదా అక్కడే ఏర్పాటు చేస్తారు.

వివాహం ముహూర్తం నాడు పెళ్లికి ముందు–పెళ్ళిలో–పెళ్లైన తర్వాత చేయాల్సిన కార్యక్రమాలెన్నో వున్నాయి. తెలుగు వారి పెళ్ళిళ్లలో ఉండే సందడి, సంతోషం ఎంత మోతాదులో వుంటుందో ఎవరూ చెప్పలేరు. సకుటుంబ పరివార సమేతంగా, బాజా భజంత్రీల నడుమ, సంతోషంగా జరిగే ఆ కళ్యాణ మహోత్సవం అందరి జీవితాలలో ఒక మరవలేని సంఘటన. కొందరు కల్యాణ మండపాలను వాడితే మరికొందరు వాడరు. సాధారణంగా పల్లెటూర్లలో కొబ్బరి ఆకుల పందిరి వేయడం వలన మండపం ఆవశ్యకత తగ్గింది. పట్టణాలలో టిప్ టాప్ పందిరి మండపాలు తప్పని సరిగా వాడటం జరుగుతుంది.

గౌరీ పూజ-వర పూజ- మధు పర్కం

ఒక వైపు వధువు గౌరీ పూజ, మరో వైపు వరుడున్న విడిదిలో వర పూజకు సన్నాహాలు మొదలవుతాయి. హిందూ సంప్రదాయం ప్రకారం వధువుని "లక్ష్మి,పార్వతి,సరస్వతి"ల ఉమ్మడి రూపంగా భావిస్తారు. పచ్చదనంతో లోకాన్ని చైతన్యపరిచే ప్రకృతి ప్రతిరూపంగా వధువుని అలంకరిస్తారు. ఇక వరుడిని త్రిమూర్తుల దివ్యస్వరూపంగా, విధాత చూపిన విజయోన్ముఖ పథంలో విజ్ఞతతో నడిచేందుకు సిద్ధమైన సిద్ధ పురుషుడుగా భావిస్తారు.

వధువుకు నలుగు స్నానం చేయించి, పెళ్ళికూతురుగా అలంకరించి, కళ్యాణం బొట్టు దిద్ది, పాదాలకు పారాణిని పూసి, పూల జడ వేసి, నూతన వస్త్రాలను కట్టించి (పట్టు చీరె) "గౌరీ పూజ" కు తీసుకెళ్తారు. గౌరీ పూజకు వధువుని సిద్ధం చేస్తూనే, వర పూజ కొరకు విడిదికి వెళ్తారు ఆడ పెళ్ళి వారు. కన్యా దాత మేళ తాళాలతో, పానకం బిందెలతో, కొత్త బట్టలతో వచ్చి మగ పెళ్ళి వారికి స్వాగతం పలికే వేడుక ఇది. పానకం వరుడికి ఇచ్చి రుచి చూపించి తరువాత బంధువులందరికీ ఇస్తారు. వరపూజలో భాగంగా, ఆడ పెళ్ళి వారు–వారి వైపు బంధువులు వచ్చి, వివాహం చేసుకోవడానికి రమ్మని మగ పెళ్ళివారిని ఆహ్వాని?స్తారు. వరపూజలోనే ఇరువైపువారు, ఒకరినొకరు లాంఛనంగా ఆహ్వానించు కోవడానికి "శుభలేఖలు" మార్చుకుంటారు. వరపూజ కార్యక్రమం జరుగుతుండగానే, కన్యా దాత ఇంట్లో, వధువు గౌరీ పూజ సమాంతరంగా కొనసాగుతుంటుంది.

మగ పెళ్లివారందరు కన్యా దాత ఇంటికి చేరుకునే సమయానికి, వధువు గౌరీ పూజ ఇంకా కొనసాగుతూనే వుంది. ఇది ఆచారం-సాంప్రదాయం. బ్రహ్మచర్యాన్ని వదిలి గృహస్థాశ్రమాన్ని పొందేందుకు కన్యా వరణానికి వచ్చే వరుడికి ఎదురేగి "నాయనా నా కుమార్తెను భార్యగా స్వీకరించి కలకాలం వర్ధిల్ల" మని కన్యా దాత దీవించే కార్యక్రమంతో వివాహ మండపం వద్ద జరగబోయే వేడుక మొదలవుతుంది. హిందూ వివాహ సంప్రదాయం ప్రకారం, "నారాయణ స్వరూపుడైన వరుడికి" పాద ప్రక్షాళన లాంటివి జరిపించి, కన్యా దాత ఆతిధ్యం ఇస్తారు. దీనినే "మధు పర్కం" అని పిలుస్తారు. మధుపర్కం: మధువు అంటే తేనె. కుమార్తెకు భర్తగా వరుడి ఎంపిక తరువాత అతను వధువు తల్లి-తండ్రికి సంప్రదాయాన్ననుసరించి పుత్ర సమానుడౌతాడు. వివాహానంతరం "మధుపర్కం" అంటే తీయటి పానీయం అని అర్థం. మధు పర్కాలుగా ఇచ్చిన నూతన వస్త్రాలను ధరించి వరుడు వివాహ వేదిక మీద జరగాల్సిన వేడుకకై వేచి వుంటాడు. వరుడు ఆ పనిలో వున్నప్పుడు, తర్వాత కార్యక్రమం జరిపించడానికి, కన్యా దాత వరుడు నాన్న గారిని తీసుకొని వధువు గౌరీ పూజ చేస్తున్న చోటుకెళ్తారు.

గోత్రం-ప్రవర

గౌరీ పూజ జరిగే చోట ఒక్క సారి, లాంఛనంగా, ఇరు పక్షాల వారి గోత్రం-ప్రవర చెప్పే కార్యక్రమం, పురోహితుల చాతుర్యాన్ని బట్టి అత్యంత ఆసక్తికరంగా-విన సొంపుగా వుంటుంది. "గోత్రం" అంటే వంశం, "ప్రవర" అంటే ఆ వంశం మూల పురుషుల సమాచారం. మీ అమ్మాయిని, మా అబ్బాయికి ఇచ్చి వివాహం జరిపించమని వరుడి తండ్రి, కన్యా దాతను కోరడమే ఈ వేడుక ముఖ్య ఉద్దేశం. "చతుస్సాగర పర్యంతం గో బ్రాహ్మణేభ్య శ్శుభం భవతు-వశిష్ట, శక్తి, పరాశర త్రయార్షేయ ప్రవరాన్విత యజుర్వేదినే, తైత్తిరీయ శాఖాధ్యాయినే, ఆపస్తంబ సూత్రిణే, ?.. ?. శర్మణో నప్త్రే, ?. ? శర్మణ పౌత్రాయ, ? ?. శర్మణ పుత్రాయ, .. ? శర్మణే వరాయ, భవదీయాం కన్యాం ప్రజాసహత్వ కర్మభ్యో ప్రణీమహే" ("మూడు ఋషులున్న పరాశరుడితో సమానమైన గోత్రం కలవాడూ, యజుర్వేదాన్ని అభ్యసించినవాడూ, ఆ వేదం

ప్రకారం తన ఇంటి కార్యక్రమాలను నడిపించేవాడూ, తైత్తరీయ శాఖను-ఆపస్తంబ సూత్రాన్ని అభ్యసించి అనుసరించేవాడూ, ? మునిమనుమడూ, ?. మనుమడూ, ?. పుత్రుడూ అయిన ? అనే వరుడికి మీ కూతురునిచ్చి వివాహం చేయమని అడగడానికి వచ్చాం") అని అడుగుతాడు. ఇలా వంశం వివరాలు చెప్పడం వల్ల కన్యా దాత చివరివరకూ ఆలోచించుకునే అవకాశం వుందింకా. ఇవేవీ తెలియకపోతే (అందరి సమక్షంలో), ఫలానావారి పిల్లవాడిని చేసుకున్నాం-ఇప్పుడు అనుభవిస్తున్నాం అని భవిష్యత్‌లో అనవచ్చు.

కన్యా దాత, వరుడి వివరాలు ముత్తాత తరం దగ్గర నుండి విన్న తర్వాత, ఆ సంబంధం తనకి ఇష్టమైతే, వెంటనే తన వధువు (కూతురు) వివరాలు కూడా చెప్పి అబ్బాయి తన కూతురుని చేసుకోమని అడుగుతాడు.

గంపలో వధువు-కాళ్లు కడగడం

గౌరీ పూజ దగ్గర గోత్రం-ప్రవరల వేడుక ముగిసిన పిదప, వధువు మేనమామలు పెళ్ళి కూతురిని గంపలో కూర్చొబెట్టి వివాహ వేదిక పైకి తీసుకొచ్చే కార్యక్రమం కూడా చాలా సరదాగా వుంటుంది. ఇందులోనూ ఒకరకమైన సామాజిక స్పృహ కనిపిస్తుంది. తల్లి తర్వాత మేనమామలు ముఖ్యమని తెలియచేయడమే దీని అర్థం. గంపలో ధాన్యం కూడా పోస్తారు. కొబ్బరి బోండా మానసిక స్వచ్ఛతకు చిహ్నం. అలానే, అందులోని పీచులాగా, ఎల్లవేళలా ఇరువురు విడిపోకుండా, అల్లుకు పోయి జీవిస్తామని-సత్ సంతానం కలవారమవుతామని సంకేతం కూడ ఈ వేడుకలో వుందంటారు పెద్దలు.

కళ్యాణ వేదిక పైన వున్న వరుడి కాళ్లు కడిగే కార్యక్రమం, వివాహంలో, అత్యంత ప్రాధాన్యతను సంతరించుకున్న మరో ముఖ్యమైన ఘట్టం. కన్యాదాతేమో వయసులో పెద్ద-వరుడేమో చిన్నవాడు. అయినా కాళ్లు కడిగే ప్రక్రియ వుందంటే దానికి సాంప్రదాయ బద్ధమైన అర్థం వుండి తీరాలి. కన్యా దాత వరుడి కాళ్ళు కడుగుతున్నప్పుడు ఆయన తేజస్సు తరిగి పోకుండా పురోహితుడు ఒక మంత్రాన్ని చెప్పుతాడు. "నా లోని తేజస్సు, శక్తి, కీర్తి, బలం సుస్థిరంగా వుండుగాక" అన్న అర్థం వచ్చే మంత్రం అది. అది కన్యా దాత ఉ

చ్ఛరిస్తూ, ఇచ్చిన "అర్ఘ్యాన్ని" (మంచి నీరు) స్వీకరిస్తాడు వరుడు. కన్యా దాత వరుడి కాళ్ళు కడిగి నందువల్ల, చిన్నవాడైన వరుడు, తనలోని కాంతి తరిగిపోకుండా వుండేందుకు, ఆచమనం చేసి, దానికి తగ్గ మంత్రాన్ని చదివిస్తారు. ఆచమనం చేస్తూ, వరుడితో, " ఓ ఉదకములారా, మీరు నాకు గొప్ప కీర్తిని-పాడి పంటలను ఇచ్చి, అందరు ఇష్టపడేవాడిని చేసి, రక్షించండి" అని చెప్పిస్తారు. వధువుని గంపలోనే వుంచి మహా సంకల్పంతో ఆరంభించి, తర్వాత జరగాల్సిన వేడుక మొదలు పెట్టారు పురోహితులు.

వధూవరులు సాక్షాత్తు "లక్ష్మీ-నారాయణ స్వరూపులు" గా భావించుతారు కాబట్టి, ఆ విధంగానే "లక్ష్మీ నారాయణుల కల్యాణం" లా జరిపించుతారు. "మహా సంకల్పం" చెప్పడం, సృష్టి క్రమంతో మొదలుపెట్టి, పరమేశ్వరుడి శక్తి-సామర్థ్యాలు అనంతమని-అచింత్యాలని, ఆయన అనుగ్రహంతోనే యావత్ సృష్టి జరిగిందని కొనసాగింది. మానవుడి మేథస్సు ఊహించనలవికాని పరిమాణంలో వున్న ఈ జగత్తు, పరమేశ్వరుడి ఆద్యంతాలు లేని రూపంలో ఒక అతి చిన్నదైందని పురోహితుడంటాడు. అఖిలాండ బ్రహ్మాండంలో, అనేకానేక చిన్న-చిన్న గోళాలున్న ఖగోళంలోని అత్యంత సూక్ష్మమైన భూగోళంలో, భరత ఖండంలో, మారు మూలనున్న మానవుడు, అణు పరిమాణంలో వున్న చిన్న భాగమని తెలియచేసే దే మహా సంకల్పం. ఇది చెప్పడం ద్వారా, పరమాత్మ స్వరూపాన్ని ఎరుక పరిచి, మానవుడి అహంకారాన్ని తగ్గించుకోమని, వినయ సంపదను పెంచుకోమని సూచించడం జరుగుతుంది.

మహా సంకల్పం

మహా సంకల్పం విశ్వ స్వరూపాన్ని, ఖగోళ స్థితిని చక్కగా వివరిస్తుంది. భూమండలాన్ని పరిపాలించిన షోడశ మహారాజులు, షట్చక్రవర్తులు, సప్త ద్వీపాలు, నవ వర్షాలు, నవ ఖండాలు, దశారణ్యాలు, యాభై కోట్ల విస్తీర్ణం గల జంబూ ద్వీపం, అందులో భరత వర్షం-భరత ఖండం, దానిలో ఈ కన్యాదానం ఎక్కడ చేస్తున్నది కన్యా దాత పేర్కొంటాడు. అలాగే బ్రహ్మ కాలమాన ప్రకారం యాభై సంవత్సరాలు పూర్వార్థం గడవగా, యాభై ఒకటవ సంవత్సరంలో, మొదటి మాసంలో, మొదటి పక్షంలో, మొదటి పగటిలో బ్రహ్మకు

ప్రాణాయామ కాలం ప్రస్తుతం జరుగుతున్నట్లు చెప్పి తొమ్మిది కల్పాలలోని శ్వేత వరాహ కల్పంలో, పద్నాలుగు మన్వంతరాలలో ఏడవదైన వైవస్వత మన్వంతరంలో–శాలివాహన శకంలో–ఇరవై ఎనిమిదవ మహా యుగంలో–కలియుగంలో–ఫలానా సంవత్సరంలో–ఫలానా మాసంలో–ఫలానా తిది రోజున, ఈ సుముహూర్త సమయంలో శ్రీ లక్ష్మీనారాయణ ప్రీత్రి కోసం సర్వాలంకార భూషితైన ఈ కన్యను దానం చేస్తున్నాను అని కన్యా దాత చెప్పే సంకల్పం ఇది. ఈ కన్యాదానం వల్ల తనకు బ్రహ్మ లోకంలో నివసించే యోగ్యత సిద్ధించాలని, అగ్ని,స్తోమ, వాజపేయాది యాగాలు చేసిన పుణ్య ఫలం లభించాలని, తనకు వెనుక– ముందు పది తరాల వాళ్ళు బ్రహ్మ లోకంలో నివసించాలని కన్యా దాత సంకల్పం చేస్తాడు.

కన్యాదానం

ఇక ఆ తర్వాత, "కన్యా దానం" తంతు, అంటే, ముహూర్తం సమయం దగ్గరపడుతున్నదని అర్థం. "కన్యాం కనక సంపన్నాం కనకాభరణైర్యుతాం! దాస్వామి విష్ణవే తుభ్యం బ్రహ్మలోక జగీషియా" !! అన్న వాక్యాలు పురోహితుడి నోటి వెంట వస్తాయి. దీని అర్థం–"ఈమె బంగారం వంటి మనస్సు కలది. కనకం వంటి శరీర చాయ కలది. శరీరమంతా ఆభరణాలు కలిగినది. నా పిత్రాదులు సంసారంలో విజయం పొంది శాశ్వత ప్రాప్తి పొందినట్టు శృతి వలన విన్నాను. నేనూ ఆ శాశ్వత బ్రహ్మలోకప్రాప్తి పొందేందుకు విష్ణురూపుడైన నీకు నా పుత్రికను కన్యాదానం చేస్తున్నాను" అని కన్యా దాత అంటారు. ఇంకా ఇలా చెప్పారు కన్యా దాత: " సమస్త ప్రపంచాన్ని, అఖిలాండ బ్రహ్మాండాలను భరించే శ్రీ మహావిష్ణువు–పంచభూతాల–సర్వ దేవతల సాక్షిగా, పితృదేవతలను తరింపచేసేందుకు, ఈ కన్యను దానం చేస్తున్నాను. సౌశీల్యం కలిగి, బుద్ధిమంతుడి వైన నీకు, ధర్మార్థ కామాలు సిద్ధించేందుకు, సాలంకృత సాధ్వియైన ఈ కన్యను సమర్పించుకుంటున్నాను". ఇలా అంటూ, మామ గారు (కన్యా దాత) (వరుడి) చేతిలో నీళ్లు పోసి మరో మాటంటారు. "నీకు దానం చేసినప్పటికీ, ఈ కన్య నా కుమార్తే సుమా!" అని. ఇలా అంటూనే, "ధర్మేచ, అర్థేచ, కామేచ, ఏషా నాతి చరితవ్యా" అని ప్రతిజ్ఞ చేయిస్తారు కన్యా

దాత వరుడితో. దీనికి సమాధానంగా, "నాతి చ రామి" అని వరుడితో చెప్పించారు. సుముహూర్తం వచ్చేస్తున్నదనె దీనర్థం.

"జీల కర్ర- బెల్లం"

వధూ–వరులను కళ్యాణ వేదికపై, తూర్పు–పడమర ముఖంగా కూచోబెట్టి, మధ్య ఉత్తర–దక్షిణ ముఖంగా తెరను అడ్డం పెట్టి, ఇరువురి చేతికి "జీల కర్ర–బెల్లం" కలిపిన ముద్దను ఇస్తాడు పురోహితుడు. పెళ్ళిచూపుల కార్యక్రమం పూర్తి అయిన పిదప, అమ్మాయి–అబ్బాయిల జాతకాల ననుసరించి జ్యోతిష్యంలో అనుభవమున్న పండితులతో పెళ్ళికి తగిన ముహూర్తం నిర్ణయించ బడుతుంది. వారు నిర్ణయించిన ముహూర్తానికి వరుడు–వధువు ఒకరి తలపై ఇంకొకరు "జీలకర్ర–బెల్లం" పెట్టడం జరుగుతుంది. నిజానికిదే సుముహూర్తం (జీల కర్ర–బెల్లం శిరస్సుపై వుంచడం). మంగళ వాయిద్యాలు మోగిస్తుంటే, పురోహితుడు మంత్రాలు చదువుతుంటే, గౌరీ దేవిని ధ్యానించుకుంటూ వధువు, వరుడు ఏక కాలంలో నిర్ణయించిన ముహూర్తానికి ఒకరి శిరస్సు మీద మరొకరం (బ్రహ్మ రంధ్రం మీద) జీల కర్ర–బెల్లం కలిపిన ముద్దను వుంచుకుంటారు. సుముహూర్త కాలంలో పెద్దల ఆశీర్వాదాన్ని పొందుతారు. పురోహితుడి తర్వాత, తల్లి–తండ్రులతో మొదలయ్యి, పెద్దలందరూ అక్షితలు చల్లుతారు దంపతులు మీద.

జీల కర్ర–బెల్లం ముద్దను వధూవరులు పెట్టుతున్న సమయంలో, పురోహితుడు చదివిన మంత్రానికి, "వరుణుడు, బృహస్పతి, మీకు శాశ్వతమైన స్థానాన్ని ఇచ్చెదరు గాక! అగ్ని దేవతలు మిమ్ములను దీవించెదరు గాక ! పంచభూతాలు స్థిరంగా వుండు గాక ! ఈ సుముహూర్తం మీకు శుభ ముహూర్తం అగుగాక !" అని అర్థం వస్తుంది. జీల కర్ర–బెల్లం మిశ్రమంలో పరస్పరాకర్షణ వుంటుందని మన పెద్దలు చెప్పడమే కాకుండా, శాస్త్రజ్ఞులు కూడా అంగీకరించారు. ఇక వధూవరులమైన మేమిద్దరం, ఆ తర్వాత, సకల దేవతలకు నమస్కరించి, "నూతన దంపతులమైన మా ఇరువురి ప్రేమానుబంధం చాలా గొప్పది. మా బంధాన్ని పితృదేవతలు కూడా ఆశీర్వదించారు. వారి ఆశీస్సులతోనే మేం భార్యా–భర్తలం అయ్యాం. ఈ శుభ సమయంలో బంధువులైన

మీరందరూ ఆనందంగా వుండండి. వధువు బంధువులు కొద్దిగా మానసిక ఆందోళనకు గురికావడం సహజమే" అని మంత్రాల ద్వారా పురోహితుడు అనిపిస్తాడు. ఇక ఇక్కడినుంచి మాంగల్య ధారణ తంతు మొదలవుతుంది.

మాంగల్య ధారణ-తలంబ్రాలు

వివాహం అయినప్పటి నుంచీ, మహిళలు "మంగళ సూత్రం" ధరించడం భారతీయ సంప్రదాయం–హిందువుల ఆచారం. ఈ ఆచారం ఈనాటిది కాదు. పెళ్ళి నాడు వరుడు వధువుకు తాళికట్టే సాంప్రదాయం అనాదిగా వస్తున్నది. మంగళ సూత్రం అనే శబ్దం సంస్కృతం నుండి పుట్టింది. సంస్కృతంలో 'మంగళ' అంటే శోభాయమానం అని, శుభప్రదం అనీ అర్ధాలున్నాయి. సూత్రం అంటే తాడు ఆధారమైందని అని అర్థం. సాధారణంగా మంగళసూత్రాన్ని సన్నని పోగులు, దారాలు కలిపి దానికి పసుపు రాసి తయారు చేస్తారు. ఇలా కలపబడిన తొమ్మిది లేదా పదకొండు దారాలతో (లేదా ఎవరెవరి ఆచారం ప్రకారం వారి పద్ధతిలో) తాళిని తయారు చేస్తారు. మంగళ సూత్ర ధారణకు ముందు, మేనమామ గారు పెట్టిన "మధు పర్కం చీరె" ను, వధువుతో ధరింపచేస్తారు. వధూవరులు ఇద్దరూ మధుపర్క ధారణతో మంగళ సూత్ర ధారణ కార్య క్రమానికి సిద్ధమవడం ఆచారం.

సమస్త శుభాలకు, మంగళ ప్రదమైన కర్మలకు నిలయమైంది కాబట్టి, దీనికి, మంగళ సూత్రం అని పేరొచ్చింది. మంగళ సూత్రాలకు గౌరీ దేవి అనుష్టాన దేవత. దీన్నే "శత మానములు" అని కూడా అంటారు. బంగారంతో చేయబడ్తాయివి. రెండు సూత్రాలలో (శత మానములు) ఒకటి అత్తింటి వారు, ఇంకోటి పుట్టింటి వారు చేయించడం ఆచారం. మంగళ వాయిద్యాలు మారుమోగుతుంటే, పురోహితుడు ""మాంగల్యం తంతునానేనా మమజీవన హేతునా ! కంఠే మిద్నామి సుభగే త్వం జీవ శరదాం శతం !!"" అని చదువుతుంటే, వరుడితో మంగళ సూత్రాన్ని, వధువు మెడలో ధారణ చేయించుతారు, పురోహితుడు మూడు ముళ్లు వేయమంటారు. మూడు ముళ్లంటే, మూడు లోకాలకు, త్రిమూర్తులకు, సత్వ–రజ–తమో గుణాలకు సంకేతం. చదివిన మంత్రానికీ అర్థముంది–"ఓ సుందరీ ! ఈ మంగళ సూత్రాన్ని,

నీ మెడలో కడుతున్నాను. ఇది సౌభాగ్యాన్ని కలిగిస్తుంది. నా జీవితం దీనిపైనే ఆధారపడి వుంది. నీవు శతాయుర్ధాయం కలదానివిగా వుండు" అని. మంగళ సూత్ర ధారణ అవుతూనే వేద పండితులు ఆశీర్వదించుతారు."శతమానం భవతి, శతాయుః పురుష !" అనే మంత్రాన్నీ చదువుతారు. అందుకే, వీటికి "శత మానములు" అని పేరొచ్చింది.

పుట్టినింటికి, మెట్టినింటికి గౌరవ మర్యాదలు-పరువు ప్రతిష్టలు స్త్రీల వలనే లభిస్తాయి. పుట్టింట్లో పెరిగి, అత్తగారింటికి చేరి, బరువు-బాధ్యతలు స్వీకరించిన స్త్రీకి పుట్టిల్లు-అత్త గారిల్లు రెండు కళ్ల లాంటివి. ఉభయ వంశాలకు మంచి కీర్తిని చేకూర్చి పెట్టగలను అని తెలియ చేసేందుకే రెండు సూత్రాలను మహర్షులు నిర్ణయించారని హిందువుల నమ్మకం. భర్త సుఖ దుఃఖాలు తనవేనని, పుట్టింటి-అత్తింటి వారి మంచి-చెడులు తనవేనని, ధర్మ మోక్షాలు-అర్థ కామాలు తన సంబంధం ద్వారా భర్తకు లభింప చేయనున్నానని, సంపదకు-సంతానానికి తనే కారణమవుతాననే విషయాలు ఎల్లవేళలా గుర్తుండే విధంగా ప్రవర్తించడానికి మంగళ సూత్రాలను వధువు ధరిస్తుందని హిందువుల నమ్మకం.

మాంగల్య ధారణ అనంతరం అత్యంత కోలాహలంగా-ఇరువైపు బంధుమిత్రుల మధ్య పోటీలాగా జరిగే తంతు వధూ-వరులు "తలంబ్రాలు" పోసుకోవడం. ఎందుకంటే, వధూవరులుతో పాటు, బంధుమిత్రులకు కూడా చక్కటి వినోదాన్ని-ఆనందాన్ని కలిగించే కార్యక్రమం ఇది. మంగళ సూత్ర ధారణ పూర్తైన తరువాత తలంబ్రాల అక్షతలు తల మీదుగా పోసుకోవడం హిందూ సాంప్రదాయం. దీనిని అక్షతా రోహణం అని కూడా అంటారు కొందరు. 'క్షత' అంటే విరుగునది-'అక్షత' అంటే విరగనిది. అంటే, "వివాహ బంధం" విడదీయరాని బంధం కావాలని భావం. "తలన్+బ్రాలు" అంటే తల నుండి క్రిందికి జారేవి అని కూడా అర్థం. అర్థాలు ఏవైనా, ఇదొక ఆనంద ప్రదమైన ఆచారం. వధూవరుల గృహస్థా శ్రమ జీవితం శుభప్రదంగా, మంగళ ప్రదంగా వుండాలని "మంగళ ద్రవ్యాలతో" చేయించే పవిత్రమైన వైదిక ప్రక్రియ ఇది. పసుపు-బియ్యం-నెయ్యి-ఆవు పాలు అనే మంగళ ద్రవ్యాలతో ఈ తంతు జరిపిస్తారు.

కన్యను దానం చేస్తున్నానని పలికేవాడు అగ్ని. తథాస్తు అనే వాడు వాయువు. దంపతులు చాలా బాగున్నారని అనే వాడు చంద్రుడు. ఇవన్నీ నిజమే అని వంత పలికే వాడు–ఆనందించే వాడు సూర్యుడు. ఇవన్నీ అర్థం వచ్చే రీతిలో పురోహితుడు చెపుతున్న మంత్రాల మధ్య, వరుడి చేతితో కొబ్బరి చిప్పలో తీయించిన తలంబ్రాలు వధువు తలపైన మొదలు పోయిస్తారు. "నీవలన నాకు సంతానం అభివృద్ధి చెందుగాక" అని వరుడితో అనిపించుతారు. దానికి వధువు సమాధానం చెప్పకుండా, అంగీకార సూచకంగా, పురోహితుడు చెప్పిన పద్ధతిలో, వరుడి లాగనే తలంబ్రాలు తీసుకొని, వరుడి శిరస్సుపై పోస్తుంది. మొదటిసారి అలా పోస్తున్నప్పుడు, "పుట్టబోయే సంతానానికి పాల కొరకు" అన్న అర్థం వచ్చే రీతిలో, "నా పశు సంపద అభివృద్ధి చెందుగాక" అని వధువుతో అనిపించుతారు. దీనికి అంగీకార సూచకంగా వరుడు తలంబ్రాలు పోయాలి. ఇలా మూడు పర్యాయాలు ఇలాంటి అర్థస్ఫూర్తిగల మంత్రాల చదువుతుంటే, వధూవరులు తలంబ్రాలు పోసుకుంటారు. చివరికి అదొక పోటీలాగా ఒకరి శిరస్సుపై మరొకరు పోసుకోవడం ఇటీవలి కాలంలో ఆచారంగా మారింది. తలంబ్రాల పళ్లెం ఎత్తి శిరస్సుపై కుమ్మరించడం కూడా పరిపాటై పోయింది. ఈ తంతు ముగిసిన తర్వాత, "బ్రహ్మ ముడి" వేడుక జరుగుతుంది. వధువు చీరె కొంగు అంచును, వరుడి ఉత్తరీయం అంచుకు కలిపి ముడివేస్తారు. బ్రాహ్మణుల ఆశీర్వచనాలను దంపతుల కొంగులలో ముడి వేయడం అనే భావన వుందిందులో. ఇకనుంచి, ఇరువురు కలిసి–మెలిసి అన్ని కార్యక్రమాలు నిర్వహించాలని, "ఇంటి యజమానురాలు" గా అన్ని బాధ్యతలు స్వీకరించి, నీ ఇంటిని నువ్వే చక్కదిద్దు కోవడానికి రమ్మని, వేద మంత్రాల ద్వారా వధువుని కోరుతాడు వరుడు.

స్థాళీపాకం-సప్తపది-నాగవల్లి-సదశ్యం

తలంబ్రాల కార్య క్రమం, బ్రహ్మ ముడి వేయడంతో ఇక వధూవరులను వివాహ వేదిక పైనుంచి కిందికి దింపుతారు. సాధారణంగా గౌరీ పూజ జరిపించిన చోటనో, లేకుంటే మరో అనువైన స్థలంలోనో, హోమం ఏర్పాటు చేసి స్థాళీపాకం వేడుక జరిపిస్తాడు పురోహితుడు. ఇందులో భాగంగా హోమం దగ్గర అన్నం వండించే పని, ఆ తర్వాత సప్తపది వుంటుంది.

వివాహంలో సప్తపది అతి ముఖ్యమైన ఘట్టం. పరమ పావన మూర్తి అగ్నిహోత్రుడి సాక్షిగా, అగ్నిహోత్రుడి చుట్టూ, పాణి గ్రహణం తర్వాత వధూవరులిద్దరు, వధువు కుడి కాలి అడుగుతో ఆరంభించి, ఏడు అడుగులు వేయిస్తారు. దీనిని సప్తపది అని అంటారు. వధువుతో కలిసి ఏడడుగులు వేస్తూ వరుడు, ఏడు కోరికలను వివరిస్తాడు. అనంతరం వధువు తన అంగీకారాన్ని తెలియ పరుస్తుంది. ఇది గృహస్థా శ్రమ స్వీకారానికి పరమావధి. సప్తపది పూర్తైన తర్వాతనే, వధువు గోత్రం–ప్రవర–ఇంటి పేరు, వరుడి గోత్రం–ప్రవర–ఇంటి పేరు గా మారుతుంది. వధూవరులు కలిసి అడుగులు వేస్తున్నప్పుడు, భారతీయ–హిందూ సాంప్రదాయ వివాహ విధానాన్ని, అందులోని గొప్పదనాన్ని విశదపరిచే మంత్రాన్ని చదువుతారు. అందులో, "ఓ చిన్నదానా! నీవు నన్ను అనుసరించి నడువు. నీవు నడిచేటప్పుడు శ్రీ మహా విష్ణువు, మొదటి అడుగులో అన్నాన్ని–ఐశ్వర్యాన్ని, రెండవ అడుగులో శారీరక–మానసిక బలాన్ని, మూడవ అడుగులో మంచి పనులు చేయాలన్న సంకల్పాన్ని–ఉత్తమ కర్మనూ–శ్రద్ధనూ, నాలుగవ అడుగులో కర్మ ఫలాన్నీ–సుఖాన్నీ–ఆనందాన్నీ, ఐదవ అడుగులో పశు సమృద్ధినీ–ధన ధాన్యాలనూ, ఆరవ అడుగులో మంచి సంతానాన్నీ, ఏడవ అడుగులో ఇద్దరి ఆధ్యాత్మిక చింతనకు తగు రక్షణను మనకు కలిగించుగాక" అన్న అర్థం స్ఫురిస్తుంది.

వధువును అగ్నికి తూర్పునకుగానీ, ఉత్తరం నకుగానీ, ఏడు మంత్రాలతో, ఏడు అడుగులు నడిపించుతున్న వరుడితో జపం–హోమం చేయించుతారు. ఇక్కడే చెప్పిన మరో మంత్రంద్వారా వధూవరులిద్దరు, ఇకనుంచి స్నేహితులం అన్న అర్థం కూడా వుంటుంది. "మన ఇద్దరం స్నేహితులం. నీవు నాతో ఏడడుగులు నడవడంతో మన ఉభయులకు మైత్రి కలిగింది. నీ చేతిని నేనెప్పుడూ విడవను–నన్ను నీవు కూడా విడవవద్దు. మంచి మనస్సుతో అన్నోదకాలను స్వీకరించి ఆరోగ్యంగా ఐశ్వర్యాన్ని అనుభవించుదాం. పరస్పరం చర్చించుకొని కుటుంబ పనులను నెరవేరుద్దాం. అనుకూల దంపతులమై సంసార యాత్ర కొనసాగించుదాం. నువ్వు భూమివి–నేను ఆకాశాన్ని. నువ్వు వాక్కువు–నేను మనస్సును. నేను చేసే ధర్మ కార్యాలకు నీ సహకారం కావాలి. యోగ్యమైన సంతానాన్ని–సంపదను మనం ఇద్దరం కలిసి అనుభవించుదాం" అని దానర్థం.

" రాత్రి గాని, పగలు గాని, ఎల్ల వేళలా సుఖ సంతోషాలతో నువ్వుండాలి నీకు ఎటువంటి ఇబ్బందీ కలగరాదు. సుమంగళివై-సత్ సంతానంతో గృహలక్ష్మివై, అభివృద్ధి చెందాలి" అని రక రకాలుగా అనునయించే మాటలివి.

సప్తపది తర్వాత మరో ముఖ్యమైన వివాహ వేడుకలు, నాగవల్లి-సదశ్యం. ఆ తర్వాత అప్పగింతల కార్యక్రమం. సదశ్యంలో బ్రాహ్మణులకు కానుకలు, వధూవరులకు బట్టలు పెట్టే కార్యక్రమం వుంటుంది. నాగవల్లిలో పెళ్లి కూతురుకు భర్తతో కాలి మెట్టెలు తొడిగించే కార్యక్రమం, గుచ్చిన నల్లపూసల తాడును వధువు మెడలో కట్టించే కార్యక్రమం జరిపించుతారు. నల్ల పూసలతాడును కూడా మూడు ముళ్లు వేయించుతారు. ఇక వధూవరులతో కలిసి సమీప బంధుమిత్రుల కోలాహలం మధ్య "భుజం బంతి భోజనాల" హడావిడి వుంటుంది. వధూవరులిద్దరిని పక్క-పక్కన కూచోబెట్టి, వెండి కంచాలలో ఇరువురికీ భోజనాలు వడ్డించి, వరుసకు బావా-మరదళ్లలాంటి వారి వేళా-కోళాల మధ్య భోజన చేయడం ఆరంభించుతారు అందరూ. మధ్యలో పాటలు, వధూవరులు ఒకరి కంచంలోది మరొకరి కంచంలో వుంచడం, పక్క వారందరూ తినమని బలవంతం చేయడం అక్కడ జరిగే వేడుక.

ఉంగరాలు తీయడమనే "ప్రధానాంగులీయకం" వేడుకలో మూత కురుచగా ఉండే చిన్న బిందెలో పాలూ, నీళ్ళూ పోసి, దానిలో మెట్టెలు, ఒక బంగారు ఉ ంగరాన్ని వేసి పురోహితుడు చెప్పగానే గభాలున దానిని తీయడానికి వధూవరులు ప్రయత్నించే తంతుంటుంది. వుంగరం దొరికిన వారు వేరొకరికి తొడుగుతారు. చూడటానికి సరదాగా కన్పించే ఇది కేవలం అప్పటిదాకా పరిచయం లేని వదూవరులకు స్పర్శ తాలూకు సాన్నిహిత్యాన్ని తెలియచేయడానికి ఉ ద్దేశించబడిన కార్యక్రమం. ఇక్కడా బంధుమిత్రుల కోలాహలం చోటుచేసుకుంటుంది. ఆ కాసేపు అది ఇరు పక్షాల వారి మధ్య ఒక నిజమైన పోటీలా జరుగుతుంది.

అప్పగింతలు-గృహ ప్రవేశం

కన్యా దాత ఇంట్లో జరిగే వేడుకల్లో "అప్పగింతలు" కార్యక్రమం

అన్నింటిలోకి చివరిది–ఉద్వేగ భరితమైంది. సాధారణంగా పెళ్లి జరిగిన రోజున అర్ధరాత్రి దాటింతర్వాత అప్పగింతల మంత్రంతో మొదలవుతుంది కార్యక్రమం. అయితే ఇటీవలి కాలంలో, వసతి గృహాల్లో పెళ్ళిళ్లు జరుపుకోవాల్సిన పరిస్థితుల్లో, వాళ్లిచ్చిన వేళకు మించి అక్కడ వుండడం కుదరనందున, అన్నీ ఆ టైంలోపల జరిపిస్తున్నారు. వధూవరులకు చూపాల్సిన "అరుంధతి" నక్షత్రాన్ని కూడా పట్ట పగలు చూపించి "కనబడిందా?" అని అడుగుతున్నాడు పురోహితుడు. కనబడిందని జవాబిస్తున్నారు వధూవరులు.

భజంత్రీలు అప్పగింతల పాట పాడుతుంటే, పెళ్ళి పీటపై వధువును మధ్యలో కూర్చుండ బెట్టి, పాలలో చేతిని ముంచిన తర్వాత అప్పగింతల తంతు జరుగుతుంది. అప్పగించిన పెద్దలందరికీ బట్టలు పెట్టే తంతుంటుంది. వధువు రెండు చేతులను పాలలో ముంచి వరుని చేతిలో పెట్టి అప్పగించాలి. అప్పగించుతూ: "అష్టవర్షాభవేత్ కన్యా, పుత్రవత్ పాలితా మయా, ఇదానీం తవ దాస్యామి, దత్తా స్నేహేన పాలయా" అంటాడు కన్యా దాత. అంటే, "పుత్రుడితో సమానంగా పెంచిన ఎనిమిది సంవత్సరాల వయసున్న ఈ కన్యను నీకిస్తున్నాను. నీవు ఈమెను ప్రేమాభిమానాలతో కాపాడు." అని దాని అర్థం. అదే మంత్రం చదువుతుంటే, అదే అర్థం వచ్చేలా, అత్తమామలు వరుడి ప్రక్కన కూర్చుని వుంటే, వారికి కూడా వధువు రెండు చేతులు పాలలో ముంచి వారి చేతులో అద్ది, "మీ పుత్రిక వలె కాపాడాలి" అని అప్పగిస్తారు. బహుశా అప్పగింతల ద్వారా, పెళ్లికూతురును అత్తవారింటి వైపు బంధువులందరికీ పరిచయం చేయడం కొరకు, ఈ వేడుకను జరిపిస్తుండవచ్చు.

అప్పగింతల ముందర "వడి కట్టు" వధువుకు కట్టు తారు. వడి కట్టులో శేరుంబావు బియ్యం, వెండి గిన్నె, కొబ్బరి చిప్ప వుంచుతారు. అప్పగింతల కార్యక్రమంలో వధువును అప్పగించే ముందర, "బొమ్మ"ను అప్పగించడమనే, చిన్న వేడుక జరిపారు. ఒక మంచం మీద జంఫఖానా పరిచి, జాకెట్ గుడ్డతో ఊయలలాగా చేసి, అందులో ఈ చెక్క బొమ్మను నిదురిస్తున్న భంగిమలో వుంచుతారు. వధూవరుల కొంగులను కలిపి, అందులో ఎర్ర నీరు ఊయలలోంచి పడే విధంగా పోస్తారు. వధువుతో వరుడికి ఆ బొమ్మనిప్పించి,

తాను పనిమీద వున్నాననీ, బొమ్మ రూపంలో వున్న వాళ్ల పాప-బాబును జాగ్రత్తగా చూస్తుండమనీ అనిపిస్తారు. అలా మూడు సార్లనిపించిన తర్వాత, ఆడబిడ్డకు ఆ పనిని అప్పగించుతారు. ఆడ బిడ్డకు బొట్టు పెట్టి, చీరె ఇచ్చి, బొమ్మను చేతిలో వుంచుతారు. ఇదయిన పిదప, అయిదుగురు దంపతులకు వధూవరులతో, (దంపత) తాంబూలాలు ఇప్పించుతారు. పెద్దలందరికీ వీరిరువురితో దండాలు పెట్టిస్తారు.

ఈ అప్పగింతలు చేసేవారికి, చూసే వారిలో చాలామందికి కంట తడిపెట్టిస్తుందనడంలో అతిశయోక్తి కాదు. ఇన్నాళ్లుగా పెంచి పోషించిన కూతురు తమను విడిచి అత్త వారింటికి వెళుతుందని ఆమెను వదలి వుండాలే అనే బాధ కన్నవారికి కలగడం సహజం. అప్పగింతల కార్యక్రమం అనంతరం, పెళ్ళికూతురును లోపటికి తీసుకునిపోయి, పెరుగు అన్నం పెట్టి, దేవుడికి దండం పెట్టించి, బయట ఇంటి సింహద్వారం దగ్గర తల్లి కడుపుపై మజ్జిగతో అద్దించి, గడపకు చేతులతో కొట్టించుతారు. ఇవన్నీఅయ్యాక విడిది గృహ ప్రవేశానికి పంపుతారు. ఇక అంతటితో కన్యా దాత ఇంటినుంచి ముందు జరగాల్సిన వేడుక, విడిదికి-అక్కడినుంచి పెళ్లికొడుకు ఇంటికి మారుతుంది.

హిందూ వివాహం ఆధునిక అర్థంలో చెప్పుకునే సామాజిక వ్యవస్థ మాత్రమే కాదు. మతపరంగా కూడా ఎంతో పవిత్రమైన వ్యవస్థ. పెళ్ళయాక భార్యాభర్తల మధ్య కనిపించని మూడో అనుసంధాన కర్త కూడా ఉంటుంది. అదే దాంపత్య ధర్మం అనే బాధ్యత. అందుకే పెళ్ళి అనేది విడదీయరాని బంధం. దంపతుల మధ్య ఏమైనా పొరపొచ్చాలు వచ్చినా ఆ ధర్మమే వారిని ఒకటిగా కలిపి ఉంచుతుంది.

(మార్చ్ 1, 2010న నా బ్లాగ్‌లో మొదటిసారిగా పోస్ట్ చేసాను దీన్ని. తరువాత అక్టోబర్, నవంబర్ 2016లో ఆంధ్రప్రభ దినపత్రిక ఆదివారం అనుబంధలో ఏడు విడతలుగా దీన్ని ప్రచురించింది)

("హిందూ వివాహం కడు రమ్యం" అనే శీర్షికన నవ తెలంగాణ దినపత్రిక (07-12-2015) ఇందులో చాలా భాగం ప్రచురించింది....ఆ తరువాత ఆంధ్రప్రభ కూడా దీన్లో చాలా భాగం ప్రచురించింది)

❖ ❖ ❖

విశ్వశాంతి కోసం అతిరాత్రం

సుమారు నాలుగు వేల సంవత్సరాల పూర్వం నుండి ఆచరించబడుతూ, ప్రపంచంలోనే అతి ప్రాచీనమైన-అత్యంత ఆకర్షణీయమైన వైదిక సాంప్రదాయ కర్మకాండ-పుణ్య యజ్ఞం "అతిరాత్రం", ముప్పై సంవత్సరాల విరామం తర్వాత మరొక్క పర్యాయం నిర్వహించడానికి రంగం సిద్ధమౌతోంది. రాబోయే ఏప్రిల్ నెలలో, కేరళ రాష్ట్రంలోని పంజాల్ గ్రామంలో, వైదిక సాంప్రదాయ క్రమానుగతిని అనుసరించి, పన్నెండు దినాలు నిర్విరామంగా నిర్వహించనున్న అపురూపమైన "అతిరాత్రం" విన్యాసాన్ని కన్నుల పండుగగా వీక్షించడానికి పలువురు విదేశీ ప్రముఖులు కూడా హాజరు కానున్నారు. అత్యంత మౌలికమైన ప్రమాణాలుగా పేర్కొన బడే వేదాలు భగవంతుడి ద్వారా తెలుపబడినవని, మానవుల రచనలు కావని సాంప్రదాయుల విశ్వాసం. వేదాలను వ్యాస మహర్షి ఒక క్రమం ప్రకారం నాలుగు వేదాలుగా విభజించి, వాటికి ఋగ్వేదము, యజుర్వేదము, సామవేదము, అధర్వణ వేదము అని పేర్లు పెట్టాడని, అందుకే ఆయన వేదవ్యాసుడు అయ్యాడనీ చెబుతారు. అలా అనాదిగా వస్తున్న వేదాలకు సంబంధించిన మూల గ్రంథాల్లో పేర్కొనబడిన ఒకానొక అతి ప్రాచీనమైన సాంప్రదాయ కర్మకాండే "అతిరాత్రం". పన్నెండు రోజులు, తెల్లవార్లూ-రాత్రంతా అగ్ని హోమంతో నిర్వహించే "అతిరాత్రం", వైదిక కర్మకాండలన్నింటిలో కి అత్యంత సంక్లిష్టమైనది-మహోన్నత మైనదని, కేరళ రాష్ట్రానికి చెందిన అతిరాత్రం నిర్వాహక సంస్థ "వర్తాతె" సభ్యుడు డాక్టర్ శివశంకరన్ నంబూద్రి అంటున్నారు.

అతిరాత్రం ఆచారాన్ని ప్రాచుర్యంలో తేవడానికి రూపొందించిన అధికారిక వెబ్ సైట్, వైదిక సాంప్రదాయిక పుణ్య యజ్ఞాలను గురించి ప్రస్తావిస్తూ, ఆ సాంప్రదాయాలన్నీ మానవ సమాజం ఆచరణలో పెట్టడానికి రెండు రకాల పద్ధతులను సూచించాయని రాసింది. వాటిలో మొదటిది "గ్రహ్య", రెండోది "శ్రుత". వ్యక్తిగతంగా, సాంప్రదాయానికి కట్టుబడిన వారు పాటించాల్సిన ఆచార వ్యవహారాలైన ఉపనయనం, వివాహం లాంటి విషయాలు మొదటి పద్ధతికి చెందినవి. సంస్కార పూర్వ కంగా-అత్యంత ఉన్నత స్థాయిలో, శ్రుతి

సాహిత్యంలో నేర్చుకున్న దాని ఆధారంగా, మౌఖిక సాంప్రదాయ బద్ధంగా, ఋగ్వేద-యజుర్వేద-సామవేదాలలో చెప్పిన దాని ప్రకారం తూచ తప్పకుండా ఆచరించేదే రెండో పద్ధతి. ఉపనయన, వివాహ సంప్రదాయాలను భారత దేశమంతా చాలామంది ఆచరణలో పెట్టున్నప్పటికీ, కీలకమైన వైదికాచారాలను మాత్రం, ఎవరో కొద్దిమంది బ్రాహ్మణులు, అక్కడో-ఇక్కడో అడపాదడపా పాటించడం జరుగుతోంది. అలా పాటిస్తున్న వారిలో నంబూద్రి బ్రాహ్మణులు ముందు వరుసలో వున్నారు.

శంకరాచార్యుడు నంబూద్రి బ్రాహ్మణ శాఖకు చెందినవాడు. నంబూద్రీలు కేరళ బ్రాహ్మణులు. వీరి గురించి ఆసక్తికరమైన సమాచారం ఉంది. శాతవాహనుల తరువాత ప్రసిద్ధి చెందిన రాజవంశం కాదంబ వంశం. కాదంబులలో ప్రసిద్ధుడైన రాజు మయూర శర్మ కేరళ ప్రాంతాన్ని పాలించాడు. ఆయన తన స్వస్థలమైన కోనసీమ (తూర్పు గోదావరి) నుండి ఆంధ్ర బ్రాహ్మణ కుటుంబాలను కేరళకు తీసుకు వెళ్ళాడు. ఆ కుటుంబాల వారే తరువాత నంబూద్రీ బ్రాహ్మణులుగా పేరు పొందారు. ఈ విషయం బ్రహ్మ వైవర్త పురాణంలోను, మద్రాసు ప్రభుత్వం ప్రకటించిన తెలుగు గ్రంథం సంపుటాలలోను లభిస్తుంది. శంకరుడు తెలుగువాడు ఐనప్పటికీ వల్లభుడు, నింబార్కుడు, త్యాగరాజు, మొదలైన అనేకమంది మహాపురుషుల లాగే ఆయనకు తెలుగు కంటే ఇతర ప్రాంతాల్లోనే ఆదరణ, ప్రసిద్ధి కలిగిందని చెప్పడంలో సందేహం లేదు.

వైదిక ఆచారాలు అంతరించి పోకుండా, కేరళ నంబూద్రీ బ్రాహ్మణులు, ఇప్పటికీ కాపాడుకుంటూ వస్తున్నారు. పన్నెండు రోజులు, అహోరాత్రులు, ఆరిపోకుండా అగ్నిహోత్రం వుంచడమనే ప్రక్రియ, నంబూద్రీ బ్రాహ్మణులకు అత్యంత ఆకర్షణీయమైన విజ్ఞాన-వినోద దృశ్యం లాంటిది. సనాతన సంప్రదాయాన్ని ముమ్మూర్తులా ప్రతిబింబించే "అతిరాత్రం", భారతీయ మతాచారాలకు-నాగరికతకు అసలు-సిసలైన రూపురేఖగా నంబూద్రీలు భావిస్తారు. కాకపోతే, భారత దేశంలో ఆవిర్భవించిన హిందు, జైన, బౌద్ధ మతాలపై "అతిరాత్రం" ప్రభావం ఏ మేరకు పడిందోనన్న అంశాన్ని అంచనా

వేయడం అంత తేలికైన విషయం కాదు. “అతిరాత్రం” నిర్వహణ శారీరక శ్రమతో కూడుకున్నది. క్రీస్తు పూర్వం పదవ శతాబ్దిలో మొదలైన ఈ ఆచారం, ఆరవ శతాబ్దం వరకూ కొనసాగింది. ఆ తర్వాత కాలంలో, ఎందరో-ఎన్ని విధాలుగానో దానిని పునరుద్ధరించే ప్రయత్నాలు చేశారు. గుప్తుల, చోళుల కాలంలో పునరుద్ధరణకు నోచుకున్న అతిరాత్రాన్ని, పదకొండవ శతాబ్దం వచ్చే సరి కల్లా, కేరళ నంబూద్రీ బ్రాహ్మణులు సజీవంగా కొనసాగించే ప్రక్రియకు శ్రీకారం చుట్టారు. అదే ప్రక్రియ నేటికీ సాగుతోంది.

అనేక నెలల ముందస్తు సన్నాహాలు తప్పనిసరిగా అవసరమయ్యే “అతిరాత్రం” అగ్నిహోత్ర విన్యాసాన్ని నిర్వాహకులు తప్ప ఇతరులకు వీక్షించే అవకాశం వుండేది కాదు ఒకప్పుడు. అయితే, ముప్పై ఐదు సంవత్సరాల క్రితం, 1975 లో కేరళ రాష్ట్రం పంజాల్ గ్రామంలో, కాలిఫోర్నియా విశ్వవిద్యాలయంలో పనిచేస్తున్న ఇండాలజిస్ట్ డాక్టర్ ఫ్రిట్స్ స్టాల్, రాబర్ట్ గార్డినర్ ప్రేరణతో, నంబూద్రీ బ్రాహ్మణులు పన్నెండు రోజుల పాటు నిర్వహించిన “అతిరాత్రం” కార్యక్రమాన్ని బయటి వారు చూసే అవకాశం కూడా లభించింది. జైమినీ సామ వేదంలో దిట్ట, ఘనాపాఠి బ్రహ్మ శ్రీ ముట్టతుకట్టు మమ్మున్ను ఇట్టి రవి, ఋగ్వేదం-యజుర్వేదం ఆచారాలను-సాంప్రదాయాలను ఔపోసన పట్టిన బ్రహ్మ శ్రీ చెరు ముక్కు వైదికన్ వల్లభన్ సోమయాజిపాడ్ అనే వైదిక పండితులిద్దరు 1975 లో జరిగిన అతిరాత్రాన్ని నిరాటంకంగా జరిపించారు. స్టాల్, గార్డినర్ లకు అనేక మంది అంతర్జాతీయ సంస్థలు-వ్యక్తులు సహకరించారప్పుడు. తత్వ శాస్త్రంలో ఆచార్యుడుగా ఇప్పటికీ కాలిఫోర్నియా విశ్వవిద్యాలయంలో పనిచేస్తున్న స్టాల్, హార్వర్డ్ విశ్వవిద్యాలయం నుంచి లభించిన నిధులతో, “అతిరాత్రం” ఆచారానికి సంబంధించిన అనేక విషయాలను యధాతధంగా రికార్డు చేసి, భావితరాల వారికొరకు భద్రపరిచారు. ఒక భారతీయుడు చేయాల్సిన పనిని విదేశీయుడు చేయడమంటే, నిజంగా, ఆయనను అభినందించాల్సిందే.

అతిరాత్రం ఆచారం ఒక రకమైన అద్భుత విన్యాసం. ఆ విన్యాసంలో ప్రధాన భాగమైన అగ్ని హోమం ప్రక్రియను నిర్వహించడానికి 17 మంది

ఋత్విక్కులు (పూజారులు) వుంటారు. పన్నెండు రోజులపాటు జరిగే కార్యక్రమంలో మొదటి రోజున హోమం చేసే "యజమాని", ప్రత్యేకంగా తయారుచేసిన మూడు కుండలలో, పవిత్రమైన అగ్నిని నింపుకుని యజ్ఞ వాటికలో ప్రవేశిస్తాడు. "బంకమట్టి" తో తయారు చేసిన ప్రత్యేకమైన కుండలవి. నామ మాత్రంగా-లాంఛన ప్రాయంగా, వాయుదేవుడికి జంతు బలి జరిపించుతారు. ఐదుగురు ప్రధాన పూజారుల ఎంపిక జరుగుతుందప్పుడు. ఆ తర్వాత రాపిడి ద్వారా నిప్పు వెలిగించుతారు. యజమాని శిరస్సుకు తలపాగా లాంటిది కట్టుతారు. ఇక ఆ క్షణం నుంచీ, యజమానిని ప్రత్యేక రక్షణలో వుంచుతారు ఆ పన్నెండు రోజులు. పిడికిలి బిగించిన చేతులతో, మౌనంగా ఆ పన్నెండు రోజులు యజమాని యజ్ఞాన్ని చేయాలి. కాకపోతే, ఆయన చేయాల్సిన మంత్రోచ్ఛారణలకు మౌనం వీడవచ్చు. అలానే, స్నానం చేసేటప్పుడు పిడికిలి సడలించవచ్చు. అగ్నితో నింపిన ప్రధాన కుండను తీసుకుని, మూడడుగులు నడవాలి యజమాని ఆ తర్వాత.

వాల్మీకి రామాయణం బాల కాండలో, 14 వ సర్గలో, అశ్వమేధ యాగం ప్రస్తావనలో అతిరాత్రం గురించి పేర్కొనడం జరిగింది. అశ్వమేధయాగంలో భాగంగా, చివరి రోజైన మూడో దినాన, "అతిరాత్రం" ప్రక్రియ వుంటుంది. కేరళలో జరగుతున్న దానికి, దీనికి కొంత తేడా వున్నప్పటికీ, రెండింటి భావం ఒక్కటే. ప్రక్రియ కూడా ఒకే తరహాలో వుంది. రెండింటి లోను, 17 మంది ఋత్విక్కులే వుంటారు.

రెండో రోజున బంక మట్టితో మరొక ప్రత్యేకమైన కుండను తయారు చేస్తారు. మూడో రోజున నైవేద్యం కొరకు ప్రత్యేకంగా ఒక స్తంభాన్ని తయారు చేస్తారు. "మహావేది" గా పిలువబడే యజ్ఞ వాటిక కొలతల ప్రకారం, లాంఛనప్రాయంగా బలి ఇవ్వడానికి, పక్షి ఆకారంలో బలిపీఠం నమూనాను తయారు చేస్తారు అదే రోజున. నాలుగో రోజున దేవతల రాజైన ఇంద్రుడిని యాగానికి ఆహ్వానించే కార్యక్రమం జరుగుతుంది. మహావేది వున్న ప్రదేశాన్ని నాగలితో దున్ని, అందులో విత్తనాలు చల్లి, మొదటి రోజు నాటి ప్రధాన కుండను భూమిలో పాతిపెట్టు తారు. పక్షి ఆకారంలో బలిపీఠం నిర్మాణం

ఆరంభమవుతుంది అదే రోజున. ఐదు, ఆరు, ఏడు దినాల్లో, బలి పీఠం నిర్మాణాన్ని అంచెలంచలుగా కొనసాగిస్తూ, రాత్రివేళల అగ్నిహోత్రం పనిని యథావిధిగా నిర్వహించడం జరుగుతుంది. ఎనిమిదో రోజున, బలి పీఠంలో మరొక అంతస్తు వేయడంతో పాటు, దానికి ఉపయోగించిన ఇటుకలను గోవులుగా మారాలని యజమాని ప్రార్థన చేస్తాడు. రుద్ర పూజ కూడా జరిపించుతారు పూజారులు. అంతవరకూ ఉపయోగించిన పనిముట్లను, పూర్తి చేయబడిన బలి పీఠంలో, మానవ ఆకారంలో పేర్చుతారు తొమ్మిదో రోజున. ఆ ప్రదేశంలో మళ్లీ అగ్నిని వుంచడం జరుగుతుంది. మంత్రోచ్ఛారణల మధ్య అగ్ని హోమంలో నెయ్యి పోసుకుంటూ అతిరాత్రం కొనసాగుతుంది. లాంఛనప్రాయంగా-నామ మాత్రంగా జంతు బలి ఇవ్వడం ఆ తర్వాత ప్రక్రియ.

చివరి మూడు రోజులు రాత్రింబగళ్ళు యాగం కొనసాగుతూనే వుంటుంది. బలిపీఠం చుట్టూ, పదవ రోజున, యజమాని కొందరు పూజారులతో కలిసి, పాములలాగా తిరగాలి. నామ మాత్రంగా (వాస్తవంగా కాదు) పదకొండు జంతువులను బలి ఇవ్వడం జరుగుతుంది. పన్నెండో రోజున యజమాని భార్యా సమేతంగా "అవభ్రత స్నానం" చేసి, మేక బలిని (వాస్తవంగా కాదు) ఇచ్చి, ఇంటికి తిరిగొచ్చి మూడు చోట్ల అగ్నిని పేర్చి, ఆ అగ్నిహోత్రాన్ని జీవితాంతం చేస్తూ పోతుండాలి. పన్నెండు రోజులు ఒకే రకమైన కర్మ కాండలుండవు. అగ్నిలో ప్రధానంగా సోమ రసం ఉపయోగించుతారు. వైదిక గ్రంథాల్లో చెప్పిన ప్రకారం రెండు రకాల కట్టెలను రాపిడి చేసి నిప్పు పుట్టిస్తారు.

భారత దేశానికి-విదేశాలకు చెందిన కొందరు ప్రముఖులు ఒక బృందంగా ఏర్పాటై, "వార్తాతె ట్రస్టు" పేరుతో ఒక సంస్థను ఏర్పాటు చేసి, అతిరాత్రం ఆచారాన్ని పునరుద్ధరించి, ఆ అద్భుత అపురూపమైన సనాతన సాంప్రదాయిక విన్యాసాన్ని మరో రెండు నెలలలో ప్రదర్శించబోతున్నారు. కేరళ రాష్ట్రంలోని పాలక్కాడ్ జిల్లాలో వున్న ఒట్టపాలెం కేంద్రంగా ట్రస్టు పనిచేస్తుంది. ఏప్రిల్ 4-15, 2011 మధ్య నిర్వహించనున్న అతిరాత్రం రిహార్సల్లు మొదలయ్యాయి. పంజాల్ గ్రామంలో జరుగనున్న ఈ కార్యక్రమానికి, ఈ సారి యజమానిగా పుటిల్లట్టు రామానజన్ సోమయాజి వుండనున్నారు. నాలుగువేల ఏళ్ల క్రితం

ఎలా జరిగిందో, అచ్చు అలానే ఏప్రిల్ లో జరపడానికి అన్ని జాగ్రత్తలు ట్రస్టు తీసుకుంటున్నది. పనిముట్లన్నీ ఆ ప్రాంతంలో లభ్యమయ్యే కట్టెతోనే తయారు కానున్నాయి. ఏ రకమైన లోహ సామగ్రిని ఉపయోంచడ జరగదు. బలి పీఠానికి వాడే ఇటుకలు కూడా కట్టెతో తయారుచేసినవే. అవన్నీ అక్కడే తయారవుతున్నాయి. అతిరాత్రంలో పన్నెండు రోజులు కూచోగల సామర్థ్యం యజమానికి కలగడానికి చర్యలు చేపట్టారు. పుణ్య యజ్ఞంలో అతి భారమైన యజుర్వేద పఠన బాధ్యతను కాప్రా కుటుంబీకులు తమ భుజాలపై మోపుకున్నారు. ఋగ్వేదం నిర్వహణను నారాస్ కుటుంబీకులు, సామవేదాన్ని తోట్టం కుటుంబీకులు చేపట్టుతున్నారు.

శుఖాపురం దేవాలయ అధికారుల అనుమతితో కార్యక్రమం ఏప్రిల్ నెలలో నిర్విఘ్నంగా జరిపించడానికి అన్ని ఏర్పాట్లు చురుగ్గా సాగుతున్నాయి. భౌగోళిక-వాస్తు పరమైన సిద్ధాంతాల ప్రాతిపదికగా యజ్ఞ వాటికను ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. అన్ని రకాల యాగాలకు-యజ్ఞాలకు కేంద్ర స్థానమైన పంజాల్ గ్రామం అద్భుత విన్యాసానికి ముస్తాబవుతోంది. అంతా బాగానే వుంది... సరిగ్గా నాలుగువేల సంవత్సరాల క్రితం జరిగిన విధంగానే...ఏప్రిల్ నెలలో కూడా...అచ్చు.. అలానే "అతిరాత్రం" జరిగిందని ఇదమిద్ధంగా చెప్పగల ధైర్యం ఎవరికన్నా వుందా? అయితే జరిగిందనడానికి... శాస్త్ర ప్రకారం కొన్ని దాఖలాలు వున్నాయి. యజ్ఞం పూర్తవగానే, యజ్ఞ శాలపై ఆకాశంలో ఒకే ఒక గద్ద ఎగురుతూ కనిపించితే, ఆ క్షణంలో ఆకాశం మేఘావృతమై వర్షం కురిస్తే, దేవతలు సంతోషించారనడానికి నిదర్శనం అని అతిరాత్రం గట్టిగా విశ్వసించే ఒక నంబూద్రీ బ్రాహ్మణుడు అంటున్నారు. వాస్తవానికి 1975 లో అతిరాత్రం పూర్తవగానే కుంభ వృష్టి జరిగిందని ఆయన అంటున్నారు.

అతిరాత్రం గురించి రాస్తూ ప్రొఫెసర్ స్టాల్ అన్న వాక్యాలు ఈ సందర్భంగా గుర్తుచేసుకోవడం మంచిది. "దేవాలయాలు, చర్చిలు, ఆకాశ హర్మ్యాలు నిర్మించడం, కాలం గడిచే కొద్దీ అవన్నీ శిథిలం కావడం తెలిసిందే. భాషలు-మతాలు పుట్టాయి, గిట్టాయి. ప్రపంచంలో అనేకానేక యుద్ధాలు జరిగాయి. అవన్నీ తాత్కాలికమే. వేదాలు, వైదిక సాంప్రదాయాలు-ఆచార

వ్యవహారాలు, అనాదిగా మౌఖికంగా ఒకరి నుంచి మరొకరికి-గురువు నుంచి శిష్యుడికి-తండ్రి నుంచి కుమారుడికి, శాశ్వతంగా ప్రచారం-ప్రసారం అవుతున్నాయి. పదార్థం-భౌతిక శరీరాలకున్న హద్దులకు అతీతంగా మానవ స్ఫూర్తి సాధించిన విజయం అమోఘం!" 77 సంవత్సరాల వయసున్న స్టాల్, తన సహచర బృందంతో సహా, ఏప్రిల్ నెలలో పంజాల్ లో నిర్వహించనున్న అతిరాత్రం అద్భుతాన్ని వీక్షించడానికి రాబోతున్నారు.

(సూర్య దినపత్రిక ఆదివారం ప్రత్యేక సంచిక 6-03-2011)

❖ ❖ ❖

అంగరంగ వైభోగంగా ముగిసిన అతిరాత్రం పుణ్య యజ్ఞం

శుక్రవారం (ఏప్రిల్ 15, 2011) రాత్రి, సుమారు తొమ్మిదిన్నర గంటల సమయంలో, కేరళ రాష్ట్రం పంజాల్ గ్రామంలో నిర్వహిస్తున్న అతిరాత్రం పుణ్య యజ్ఞాన్ని ఆరంభం (ఏప్రిల్ 4, 2011) నుంచి వీక్షిస్తూ, దేశ వ్యాప్తంగా వున్న పాత్రికేయులకు ప్రతి దినం పత్రికా ప్రకటనలను విడుదల పంపిస్తున్న జర్నలిస్టు సురేఖతో, యాగం ముగింపు విశేషాల గురించి అడిగాను. అడగడానికి ప్రత్యేకమైన కారణం కూడా వుంది. 1975 లో యజ్ఞం పూర్తైన వెంటనే, యాగ శాలను శాస్త్రోక్తంగా అగ్నికి ఆహుతి చేసిన మరు నిమిషంలోనే (అది కూడా అనుకున్న సమయానికే!) మేగావృతమై, వర్షం కురిసింది. నాలుగు వేల సంవత్సరాల క్రితం నుంచి ఆచరణలో వున్న, ఈ సాంప్రదాయ క్రతువు, నాడూనేడూ, ముగిసిన వెంటనే, వర్షించడం జరిగినప్పుడే, యాగం పరిపూర్ణంగా పరిసమాప్తమైనట్లు భావించాలి. అలానే జరుగుతున్నది కూడా. నేను ఆ విషయం కనుక్కుందామని అక్కడే వున్న సురేఖకు ఫోన్ చేసి వర్షం కురిసిందా అని అడగడమే కాకుండా, అదే రోజు సాయంత్రం, హైదరాబాద్ తో సహా ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని పలు ప్రదేశాల్లో వర్షం (వడ గళ్ల వాన) పడిన సంగతి కూడా చెప్పాను. అప్పడికింకా అతిరాత్రం జరుగుతున్న పంజాల్ లో వర్షం కురవలేదని ఆమె సమాధానం ఇచ్చింది.

సరిగ్గా, తొమ్మిది గంటల ముప్పై ఏడు నిమిషాలకు, సురేఖ నుంచి, మొబైల్ ఫోన్ లో సందేశం వచ్చింది. "కుండ పోతగా పంజాల్ పరిసర ప్రాంతాలలో వాన పడుతోంది" అన్న ఆ సందేశం చదివిన వెంటనే, హిందువుల నమ్మకాలు, సంస్కృతీ సాంప్రదాయాలు, వైదిక కర్మ కాండలు, వేదాల్లో ఉ టంకించిన విషయాలు, వాటిని ఆచరిస్తున్న కేరళ నంబూద్రి బ్రాహ్మణుల తరహా సంప్రదాయ కుల నిబద్ధత లాంటివి మనసులో మెదిలాయి. "మంత్రాలకు చింతకాయలు రాలు తాయా" అని వాదించే ప్రభుద్ధులకు ఇంతకంటే ప్రత్యక్ష నిదర్శనం ఏం కావాలి? అని అనిపించింది. అసలు విషయం-నన్ను మరీ

ఆశ్చర్య పరిచిన విషయం తెలుసుకుని మరింత విస్మయం కలిగింది. అతిరాత్రం పుణ్య యజ్ఞం సరిగ్గా పన్నెండు రోజులు నిర్విరామంగా-నిర్విఘ్నంగా, శాస్త్రోక్తంగా, వేద పండితులు ఋత్విక్కులుగా వ్యవహరిస్తుండగా జరుపుతారు. ఏ రోజు, ఏ సమయంలో, ఏది, ఎలా నిర్వహించాల్నో అనేది శాస్త్రోక్తంగా, ముందే ప్రణాళికా బద్ధంగా, సిద్ధం చేసుకుని అలానే ముందుకు సాగుతారు. దాని ప్రకారం, ముగింపు రోజున యాగ శాలను అగ్నికి ఆహుతి చేయాల్సిన సమయం కొంచం సేపు ఆలశ్యమై, రాత్రి తొమ్మిదిన్నర కు జరపాల్సింది, పది గంటలకు జరిగింది. అయితే, మరి కొన్ని నిమిషాలలో, యాగ శాలను అగ్నికి ఆహుతి ఇవ్వ పోతుండగా, అనుకున్న సమయానికే, తొమ్మిది గంటల ముప్పై ఏడు నిమిషాలకు, ఆకాశం చిల్లులు పడినట్లు గా, కుండ వృష్టితో, భారీ వాన పడింది పంజాల్ పరిసరాల్లో. పుణ్య యజ్ఞాన్ని, ఆ క్షణాన, కను లారా వీక్షిస్తున్న సుమారు పది లక్షల మంది, ఆ వర్షంతో, యజ్ఞం పరిసమాప్తమవుతుంటే, పులకించి పోయారు.

అలా ముగిసింది అతిరాత్రం పుణ్య యజ్ఞం.

(17-4-2011)

❖ ❖ ❖

భద్రాచలంలో జరుగనున్న అత్యంత ప్రాచీన వైదిక పుణ్య యజ్ఞం

సుమారు నాలుగు వేల సంవత్సరాల పూర్వం నుండి కేరళ రాష్ట్రంలో మాత్రమే నిర్వహిస్తూ వస్తున్న, ప్రాచీన వైదిక సాంప్రదాయక పుణ్య యజ్ఞం "అతిరాత్రం", మొదటిసారి మన రాష్ట్రంలో జరిపేందుకు రంగం సిద్ధమౌతోంది. ఈ ఏడాది ఏప్రిల్ 21 నుంచి మే నెల 2 వరకు, బద్రాచలం సమీపంలోని ఎటపాక జటాయువు మండపం దగ్గర, వైదిక సాంప్రదాయ క్రమానుగతిని అనుసరించి, పన్నెండు దినాలు నిర్విరామంగా నిర్వహించనున్న అపురూపమైన "అతిరాత్రం" విన్యాసాన్ని కన్నుల పండుగగా వీక్షించడానికి పలువురు దేశ-విదేశీ ప్రముఖులు హాజరు కానున్నారు. మౌలిక ప్రమాణాలుగా చెప్పుకునే వేదాలు భగవత్ ప్రేరితమేనని, మానవుల రచనలు కావని సాంప్రదాయుల విశ్వాసం. వేదవ్యాసుడు నాలుగు భాగాలుగా వేదాలను విభజించి, ఋగ్, యజుర్, సామ, అధర్వణ వేదాలని పేర్లు పెట్టాడు. అనాదిగా వస్తున్న ఆ వేదాలకు సంబంధించిన మూల గ్రంథాల్లో పేర్కొన్న ఒకానొక అతి ప్రాచీనమైన సాంప్రదాయ కర్మకాండే "అతిరాత్రం". పన్నెండు రోజులు, తెల్లవార్లూ-రాత్రింపగళ్లూ, అగ్ని హోమంతో నిర్వహించే "అతిరాత్రం", వైదిక కర్మకాండలన్నింటిలోకి అత్యంత సంక్లిష్టమైనది, మహోన్నత మైనదని, కేరళ రాష్ట్రానికి చెందిన నంబూద్రి బ్రాహ్మణులు అంటారు. వాల్మీకి రామాయణం బాల కాండలో, 14 వ సర్గలో, అశ్వమేధ యాగం ప్రస్తావనలో అతిరాత్రం గురించి పేర్కొనడం జరిగింది.

వైదిక పుణ్య యజ్ఞాల సాంప్రదాయాలను, మానవ సమాజం ఆచరణలో పెట్టడానికి, రెండు రకాల పద్ధతులున్నాయి. మొదటిది "గ్రహ్య", రెండోది "శ్రుత". వ్యక్తిగత ఆచార వ్యవహారాలైన ఉపనయనం, వివాహం లాంటివి మొదటి పద్ధతికి చెందినవి. సంస్కార పూర్వ కంగా, అత్యంత ఉన్నత స్థాయిలో, శ్రుతి సాహిత్యంలో పేర్కొన్న విధంగా, మౌఖిక సాంప్రదాయ బద్ధంగా, ఋగ్వేద-యజుర్వేద-సామవేదాలలో చెప్పినట్లు తూచ తప్పకుండా ఆచరించేదే రెండో పద్ధతి. కీలకమైన ఈ రెండో రకమైన వైదికాచారాలను, కొద్దిమంది,

అక్కడో-ఇక్కడో అడపాదడపా పాటించడం జరుగుతోంది. అలా పాటిస్తున్న వారిలో కేరళ నంబూద్రి బ్రాహ్మణులు ముందు వరుసలో వున్నారు. శంకరాచార్యుడు నంబూద్రి బ్రాహ్మణ శాఖకు చెందినవాడు. నంబూద్రీ కేరళ బ్రాహ్మణుల గురించి ఆసక్తికరమైన సమాచారం ఉంది. శాతవాహనుల తరువాత ప్రసిద్ధి చెందిన రాజవంశం కాదంబ వంశం. కాదంబులలో ప్రసిద్ధుడైన రాజు మయూర శర్మ కేరళ ప్రాంతాన్ని పాలించాడు. ఆయన తన స్వస్థలమైన కోనసీమ (తూర్పు గోదావరి) నుండి ఆంధ్ర బ్రాహ్మణ కుటుంబాలను కేరళకు తీసుకు వెళ్ళాడు. ఆ కుటుంబాల వారే తరువాత నంబూద్రి బ్రాహ్మణులుగా పేరు పొందారు. ఈ విషయం బ్రహ్మ వైవర్త పురాణంలోను, మద్రాసు ప్రభుత్వం ప్రకటించిన తెలుగు గ్రంథం సంపుటాలలోను లభిస్తుంది. శంకరుడు తెలుగువాడు ఐనప్పటికీ వల్లభుడు, నింబార్కుడు, త్యాగరాజు, మొదలైన అనేకమంది మహాపురుషుల లాగే ఆయనకు తెలుగు కంటే ఇతర ప్రాంతాల్లోనే ఆదరణ, ప్రసిద్ధి కలిగింది.వైదిక ఆచారాలు అంతరించి పోకుండా, కేరళ నంబూద్రి బ్రాహ్మణులు, ఇప్పటికీ కాపాడుకుంటూ వస్తున్నారు. పన్నెండు రోజులు, అహోరాత్రులు, ఆరిపోకుండా అగ్నిహోత్రం వుంచడమనే ప్రక్రియ, నంబూద్రి బ్రాహ్మణులకు అత్యంత ఆకర్షణీయమైన విజ్ఞాన-వినోద దృశ్యం లాంటిది. సనాతన సంప్రదాయాన్ని ముమ్మూర్తులా ప్రతిబింబించే “అతిరాత్రం”, భారతీయ మతాచారాలకు-నాగరికతకు అసలు-సిసలైన రూపురేఖగా నంబూద్రీలు భావిస్తారు. “అతిరాత్రం” నిర్వహణ శారీరక శ్రమతో కూడుకున్నది. క్రీస్తు పూర్వం పదవ శతాబ్దిలో మొదలైన ఈ ఆచారం, ఆరవ శతాబ్దం వరకూ కొనసాగింది. ఆ తర్వాత కాలంలో, ఎందరో, ఎన్ని విధాలుగానో దానిని పునరుద్ధరించే ప్రయత్నాలు చేశారు. గుప్తుల, చోళుల కాలంలో పునరుద్ధరణకు నోచుకున్న అతిరాత్రాన్ని, పదకొండవ శతాబ్దం వచ్చే సరి కల్లా, కేరళ నంబూద్రి బ్రాహ్మణులు సజీవంగా కొనసాగించే ప్రక్రియకు శ్రీకారం చుట్టారు. అదే ప్రక్రియ నేటికీ సాగుతోంది.

అతిరాత్రం ఆచారం ఒక రకమైన అద్భుత విన్యాసం. ఆ విన్యాసంలో ప్రధాన భాగమైన అగ్ని హోమం ప్రక్రియను నిర్వహించడానికి 17 మంది ఋత్విక్కులు (పూజారులు) వుంటారు. పన్నెండు రోజులపాటు జరిగే

కార్యక్రమంలో మొదటి రోజున హోమం చేసే "యజమాని", ప్రత్యేకంగా తయారుచేసిన మూడు కుండలలో, పవిత్రమైన అగ్నిని నింపుకుని యజ్ఞ వాటికలో ప్రవేశిస్తాడు. "బంకమట్టి" తో తయారు చేసిన ప్రత్యేకమైన కుండలవి. నామ మాత్రంగా-లాంఛన ప్రాయంగా, వాయుదేవుడికి జంతు బలి జరిపించుతారు. ఐదుగురు ప్రధాన పూజారుల ఎంపిక జరుగుతుందప్పుడు. ఆ తర్వాత రాపిడి ద్వారా నిప్పు వెలిగించుతారు. యజమాని శిరస్సుకు తలపాగా లాంటిది కట్టుతారు. ఇక ఆ క్షణం నుంచీ, యజమానిని ప్రత్యేక రక్షణలో వుంచుతారు ఆ పన్నెండు రోజులు. పిడికిలి బిగించిన చేతులతో, మౌనంగా ఆ పన్నెండు రోజులు యజమాని యజ్ఞాన్ని చేయాలి. కాకపోతే, ఆయన చేయాల్సిన మంత్రోచ్ఛారణలకు మౌనం వీడవచ్చు. అలానే, స్నానం చేసేటప్పుడు పిడికిలి సడలించవచ్చు. అగ్నితో నింపిన ప్రధాన కుండను తీసుకుని, మూడడుగులు నడవాలి యజమాని ఆ తర్వాత. బధ్రాచలంలో జరుగనున్న యజ్ఞానికి యజమానిగా-ప్రధాన ఋత్విక్కుడుగా కేరళకు చెందిన బ్రహ్మ శ్రీ నడువం నారాయణన్ సోమయాజి, ఆయన ధర్మపత్ని సావిత్రి పఠనాడిని ఎంపిక చేశారు నిర్వాహకులు. అలానే జైమినీ సామ వేదంలో దిట్టలు, ఘనాపాఠీలు, ఋగ్వేదం-యజుర్వేదం ఆచారాలను-సాంప్రదాయాలను ఔపోసన పట్టిన వారైన బ్రహ్మ శ్రీ కృష్ణన్ నంబూద్రి, బ్రహ్మ శ్రీ కడలూర్ శ్రీ దాస్ నంబూద్రి అనే వైదిక పండితులిద్దరు అతిరాత్రం యజ్ఞాన్ని నిరాటంకంగా జరిపించేందుకు గత ఆరు మాసాలుగా దీక్షలో కూర్చున్నారు. అతిరాత్రం యజ్ఞంలో భాగంగా, రెండో రోజున బంక మట్టితో ప్రత్యేకమైన కుండను తయారు చేస్తారు. మూడో రోజున నైవేద్యం కొరకు ప్రత్యేకంగా ఒక స్తంభాన్ని తయారు చేస్తారు. "మహావేది" గా పిలువబడే యజ్ఞ వాటిక కొలతల ప్రకారం, లాంఛనప్రాయంగా బలి ఇవ్వడానికి, పక్షి ఆకారంలో బలిపీఠం నమూనాను తయారు చేస్తారు అదే రోజున. నాలుగో రోజున దేవతల రాజైన ఇంద్రుడిని యాగానికి ఆహ్వానించే కార్యక్రమం జరుగుతుంది. మహావేది వున్న ప్రదేశాన్ని నాగలితో దున్ని, అందులో విత్తనాలు చల్లి, మొదటి రోజున తయారు చేసిన ప్రధాన కుండను భూమిలో పాతిపెట్టు తారు. పక్షి ఆకారంలో బలిపీఠం నిర్మాణం ఆరంభమవుతుంది అదే రోజున. ఐదు, ఆరు, ఏడు దినాల్లో, బలి పీఠం నిర్మాణాన్ని అంచలంచలుగా

కొనసాగిస్తూ, రాత్రివేళల అగ్నిహోత్రం పనిని యథావిధిగా నిర్వహించడం జరుగుతుంది. ఎనిమిదో రోజున, బలి పీఠంలో మరొక అంతస్తు వేయడంతో పాటు, దానికి ఉపయోగించిన ఇటుకలను గోవులుగా మారాలని యజమాని ప్రార్థన చేస్తాడు. రుద్ర పూజ కూడా జరిపించుతారు పూజారులు. అంతవరకూ ఉపయోగించిన పనిముట్లను, పూర్తి చేయబడిన బలి పీఠంలో, మానవ ఆకారంలో పేర్చుతారు తొమ్మిదో రోజున. ఆ ప్రదేశంలో మళ్లీ అగ్నిని వుంచడం జరుగుతుంది. మంత్రోచ్చారణల మధ్య అగ్ని హోమంలో నెయ్యి పోసుకుంటూ అతిరాత్రం కొనసాగుతుంది. లాంఛనప్రాయంగా-నామ మాత్రంగా జంతు బలి ఇవ్వడం ఆ తర్వాత ప్రక్రియ. చివరి మూడు రోజులు రాత్రింబగళ్ళు యాగం కొనసాగుతూనే వుంటుంది. బలిపీఠం చుట్టూ, పదవ రోజున, యజమాని పూజారులతో కలిసి, పాములాగా తిరగాలి. నామ మాత్రంగా (వాస్తవంగా కాదు) పదకొండు జంతువులను బలి ఇవ్వడం జరుగుతుంది. పన్నెండో రోజున యజమాని భార్యా సమేతంగా "అవభ్రత స్నానం" చేసి, మేక బలిని (వాస్తవంగా కాదు) ఇచ్చి, ఇంటికి తిరిగొచ్చి మూడు చోట్ల అగ్నిని పేర్చి, ఆ అగ్నిహోత్రాన్ని జీవితాంతం చేస్తూ పోతుండాలి. పన్నెండు రోజులు ఒకే రకమైన కర్మ కాండలుండవు. అగ్నిలో ప్రధానంగా సోమ రసం ఉ పయోగించుతారు. వైదిక గ్రంథాల్లో చెప్పిన ప్రకారం రెండు రకాల కట్టెలను రాపిడి చేసి నిప్పు పుట్టిస్తారు.

హైదరాబాద్‌కు చెందిన బ్రహ్మ శ్రీ హరి హరనాథ్ శర్మ, ఆయన కుమారుడు-స్మార్త వేద పండితుడు రాజశేఖర శర్మ, వారు నెలకొల్పిన "సమతా లోక్ సేవా సమితి" ఆధ్వర్యంలో, స్వయంగా కేరళకు వెళ్లి పంజాల్లో? జరిగిన యాగాన్ని చూసి వచ్చిన తర్వాత మన రాష్ట్రంలో కూడా దాన్ని నిర్వహించాలని నిశ్చయించుకున్నారు. హరి హరనాథ్ శర్మ ఈ పాటికే విజయవంతంగా పదహారు ఉత్కృష్ట యాగాలను నిర్వహించారు. ఇది పదిహేడోది. సమతా లోక సేవా సమితి నిర్వహించ తలపెట్టిన ఈ యజ్ఞాన్ని నిర్విఘ్నంగా జరిపేందుకు పదవీ విరమణ చేసిన ఐఏఎస్ అధికారి, మాజీ తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం ముఖ్య కార్య నిర్వహణ అధికారి పి.వి.ఆర్.కే. ప్రసాద్ అధ్యక్షతన పలువురు ప్రముఖులతో ఒక సారధ్య సంఘం ఏర్పాటైంది. ఈ ప్రముఖులంతా ఒక

బృందంగా ఏర్పాటై, అతిరాత్రం ఆచారాన్ని మన రాష్ట్రంలో కూడా నెలకొల్పాలని సంకల్పంతో పనిచేస్తున్నారు. ఆ అద్భుత అపురూపమైన సనాతన సాంప్రదాయిక విన్యాసాన్ని మరో రెండు నెలలలో బధ్రాచలంలో ప్రదర్శించబోతున్నారు. ఏప్రిల్ 21-మే 2 మధ్య నిర్వహించనున్న అతిరాత్రం రిహార్సల్లు మొదలయ్యాయి. ఎటపాకలో జరుగనున్న ఈ కార్యక్రమాన్ని, నాలుగువేల ఏళ్ల క్రితం ఎలా జరిగిందో, అచ్చు అలానే జరపడానికి అన్ని జాగ్రత్తలు సారధ్య సంఘం తీసుకుంటున్నది. పనిముట్లన్నీ ఆ ప్రాంతంలో లభ్యమయ్యే కట్టెతోనే తయారవుతున్నాయి. ఏ రకమైన లోహ సామగ్రిని ఉపయోంచడం జరగదు. బలి పీఠానికి వాడే ఇటుకలు కూడా కట్టెతో తయారుచేసినవే. అవన్నీ కేరళలోనే తయారవుతున్నాయి. అతిరాత్రంలో పన్నెండు రోజులు కూచోగల సామర్థ్యం యజమానికి కలగడానికి చర్యలు చేపట్టారు. పుణ్య యజ్ఞంలో అతి భారమైన యజుర్వేద పఠన బాధ్యతను కాప్రా కుటుంబీకులు, బ్రహ్మ శ్రీ కాప్రా నారాయణన్ నంబూద్రి సారధ్యంలో, తమ భుజాలపై మోపుకున్నారు. ఋగ్వేదం నిర్వహణను నారాస్ కుటుంబీకులు, సామవేదాన్ని తోట్టం కుటుంబీకులు చేపట్టుతున్నారు.

భద్రాచలం దేవాలయ ట్రస్టు బోర్డు అధ్యక్షుడు కురిచేటి పాండురంగా రావు తాత్కాలిక ప్రాతిపదికపైన విరాళంగా ఇచ్చిన సుమారు ఏబై ఎకరాల భూమిలో, అవసరమైన అనుమతులతో, కార్యక్రమం ఏప్రిల్ నెలలో నిర్విఘ్నంగా జరిపించడానికి అన్ని ఏర్పాట్లు చురుగ్గా సాగుతున్నాయి. భౌగోళిక-వాస్తు పరమైన సిద్ధాంతాల ప్రాతిపదికగా యజ్ఞ వాటికను ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వ అధికారులను, దేవాదాయశాఖ మంత్రిని, తిరుమల తిరుపతి దేవస్థాన అధికారులను, పారిశ్రామిక వేత్తలను, రాజకీయ ప్రముఖులను, దాతృత్వ స్వభావం వున్న లోకోపకారులను, సారధ్య సంఘం కలిసి, వారి సహాయాన్ని కోరుతోంది. ఎటపాక అద్భుత విన్యాసానికి ముస్తాబవుతోంది. హిందువుల నమ్మకాలు, సంస్కృతీ సాంప్రదాయాలు, వైదిక కర్మ కాండలు, వేదాల్లో ఉటంకించిన విషయాలు, వాటిని ఆచరిస్తున్న కేరళ నంబూద్రి బ్రాహ్మణుల తరహా సంప్రదాయ నిబద్ధత లాంటివి అక్షరాలా ఆచరించడానికి రంగం ఏర్పాటవుతోంది. "మంత్రాలకు చింతకాయలు రాలు తాయా" అని వాదించే ప్రభుద్ధులకు ప్రత్యక్ష నిదర్శనం పంజాల్ గ్రామంలో గత ఏడాది

నిర్వహించిన యజ్ఞం పరిసమాప్తమైన వెంటనే జరిగిన సంఘటనే! అతిరాత్రం పుణ్య యజ్ఞం సరిగ్గా పన్నెండు రోజులు నిర్విరామంగా-నిర్విఘ్నంగా, శాస్త్రోక్తంగా, వేద పండితులు ఋత్విక్కులుగా వ్యవహరిస్తుండగా జరిగింది. ఏ రోజు, ఏ సమయంలో, ఏది, ఎలా నిర్వహించాల్నో అనేది శాస్త్రోక్తంగా, ముందే ప్రణాళికా బద్ధంగా, సిద్ధం చేసుకుని అలానే ముందుకు సాగారు. దాని ప్రకారం, ముగింపు రోజున యాగ శాలను అగ్నికి ఆహుతి చేయాల్సిన సమయం కొన్ని నిమిషాలు మాత్రమే ఆలశ్యమైంది. అయితే, మరికొన్ని నిమిషాలలో, యాగ శాలను అగ్నికి ఆహుతి ఇవ్వ పోతుండగా, అనుకున్న సమయానికే, ఆకాశం చిల్లులు పడినట్లుగా, కుండ వృష్టితో, భారీ వాన పడింది పంజాల్ పరిసరాల్లో. పుణ్య యజ్ఞాన్ని, ఆ క్షణాన, కను లారా వీక్షిస్తున్న సుమారు పది లక్షల మంది, ఆ వర్షంతో, యజ్ఞం పరిసమాప్తమవుతుంటే, పులకించి పోయారు. అంటే, సరిగ్గా నాలుగువేల సంవత్సరాల క్రితం జరిగిన విధంగానే...గత ఏప్రిల్ నెలలో కూడా...అచ్చు.. అలానే "అతిరాత్రం" జరిగిందని చెప్పగల ధైర్యం, దాఖలాలు కూడా వున్నాయి. యజ్ఞం పూర్తవగానే, యజ్ఞశాలపై ఆకాశంలో ఒకే ఒక గద్ద ఎగురుతూ కనిపించితే, ఆ క్షణంలో ఆకాశం మేఘావృతమై వర్షం కురిస్తే, దేవతలు సంతోషించారనడానికి నిదర్శనం అని అతిరాత్రం గట్టిగా విశ్వసించే నంబూద్రి బ్రాహ్మణులు అంటారు. అంతా అలానే జరిగింది. దేశ విదేశాలకు చెందిన పలువురు పరిశోధకులు, ఘనాపాఠీలు, పండితులు, విద్యావేత్తలు అతిరాత్రం తీరుతెన్నులను అధ్యయనం చేసేందుకు బద్రాచలం రానున్నారు. అతిరాత్రం వైదిక సాంప్రదాయ ఆచారాన్ని, దాన్ని జరిపించే తీరుతెన్నులను, అతిరాత్రం సంబంధించిన పలు ఇతర అంశాలను శాస్త్రీయ పరంగా అధ్యయనం భావి తరాల వారికి పని కొచ్చే రీతిలో భద్రపరిచేందుకు కృషి జరుగుతోంది. వైదిక మంత్రోచ్చారణలు, యాగాలు, వ్యవసాయ రంగంపైన, సూక్ష్మ క్రిముల చూపే ప్రభావం గురించిన విషయాలపై పరిశోధనలు చేసేందుకు కూడా ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. కాలిఫోర్నియా విశ్వవిద్యాలయంలో పనిచేసి, ఇటీవలే మరణించిన ఇండాలజిస్ట్ డాక్టర్ ఫ్రిట్స్ స్టాల్, రాబర్ట్ గార్డినర్ "అతిరాత్రం" ఆచారానికి సంబంధించిన అనేక విషయాలను యధాతథంగా రికార్డు చేసి, భావితరాల వారికొరకు భద్రపరిచారు. ప్రొఫెసర్ స్టాల్ అన్న

వాక్యాలు ఈ సందర్భంగా గుర్తుచేసుకోవడం మంచిది. "దేవాలయాలు, చర్చిలు, ఆకాశ హర్మ్యాలు నిర్మించడం, కాలం గడిచే కొద్దీ అవన్నీ శిథిలం కావడం తెలిసిందే. భాషలు-మతాలు పుట్టాయి, గిట్టాయి. ప్రపంచంలో అనేకానేక యుద్ధాలు జరిగాయి. అవన్నీ తాత్కాలికమే. వేదాలు, వైదిక సాంప్రదాయాలు-ఆచార వ్యవహారాలు, అనాదిగా మౌఖికంగా ఒకరి నుంచి మరొకరికి-గురువు నుంచి శిష్యుడికి-తండ్రి నుంచి కుమారుడికి, శాశ్వతంగా ప్రచారం-ప్రసారం అవుతున్నాయి. పదార్థం-భౌతిక శరీరాలకున్న హద్దులకు అతీతంగా మానవ స్ఫూర్తి సాధించిన విజయం అమోఘం!"

మనం చేయాల్సిందల్లా, మన జీవితకాలంలో , మన రాష్ట్రంలో జరుగుతున్న అతిరాత్రం పుణ్య యజ్ఞం వీక్షించడమే! చేతనైతే మన వంతు భాగస్వాములం కావడమే!

ఆంధ్రజ్యోతి దినపత్రిక (24-03-2012)

❖ ❖ ❖

ఆరాధ్య దైవం భగవాన్ సత్య సాయిబాబా

గత వారం పది రోజులుగా ఏ నోట విన్నా, ఏ నలుగురు కలిసినా, ఏ పత్రిక చదివినా, ఏ ఛానల్ చూసినా, వినిపించే-కనిపించే ప్రధానమైన విషయం భగవాన్ సత్య సాయిబాబా ఆరోగ్యం గురించే. ఆస్తికులు-నాస్తికులు, అన్ని మతాల వారు, అన్ని రాజకీయ పార్టీలకు చెందిన వారు, అధికారులు-అనధికారులు, ఆంధ్రులు-ఆంధ్రేతరులు, దేశ-విదేశాల్లోని సామాన్యులు-అసామాన్యులు, బాబా అపర భక్తులు-ఏ మాత్రం గిట్టని వారు, వారు-వీరు అనే తేడా లేకుండా ఆబాల గోపాలం సత్య సాయిబాబా ఆరోగ్యం గురించి ఆందోళన చెందడం తెలిసిన విషయమే. దీన్ని అర్థం చేసుకోవడంలోనే, ఆయనో మహానుభావుడని, దైవాంశ సంభూతుడని, మానవ రూపంలో మనందరి మధ్యన-మన కోసం కద లాడుతున్న "పురుషోత్తముడు" అనే విషయం బోధ పడుతుంది. పొలిమేరలే తప్ప ఎల్లలు లేని ఒక కుగ్రామంలో జన్మించి, ఎల్లలెరుగని అపురూప ప్రదేశంగా దాన్ని మలిచి, ప్రపంచ వ్యాప్తంగా దేశ-దేశాల పౌరులకు ఆధ్యాత్మిక తృప్తిని, మానసిక స్థయిర్యాన్ని కలుగజేసే "ప్రశాంత నిలయం" గా ఆ పల్లె రూపు-రేఖలనే మార్చి, తన చిన్న కుటుంబాన్ని వసుధైక కుటుంబంగా చేసుకున్న భగవాన్ సత్య సాయిబాబా దేవుడా-కాదా అంటే, దానికి సమాధానం అలా ప్రశ్నించిన వాళ్లే వెతుక్కోవాలి. ఆయనే దేవుడైతే, ఆయనకెందుకు వైద్యం అవసరమవుతుందని, ఎంతో మందికి తన విబూది ద్వారా చికిత్స చేసిన బాబాకు వైద్యులు చికిత్స చేయడం ఎందుకని ప్రశ్నించే వారూ వున్నారు.

హిందూత్వ కర్మ సిద్ధాంతం ప్రకారం, ఈ సకల చరాచర ప్రపంచంలో, భూతకాలంలో జరిగిన దానికీ-వర్తమానంలో జరుగుతున్న దానికీ-భవిష్యత్ లో జరగబోయే దానికీ, కర్త-కర్మ-క్రియ ఒక్కడే. ఏ పనిని, ఎప్పుడు-ఎలా-ఎవరి ద్వారా జరిపించాలో, జరిగినదాని పర్యవసానం ఏమిటో-లాభ నష్టాలేంటోనన్న విషయాలను నిర్ణయించే అధికారం ఒకే ఒక్కరికి వుంది. సృష్టించేది బ్రహ్మనీ, సంహరించేది రుద్రుడనీ, కాపాడుతుండేది విష్ణుమూర్తనీ అనుకుంటాం.

బహుశా అది నిజంకాదే మో. అనంత కోటి బ్రహ్మాండానికి "పర బ్రహ్మం" ఒక్కరే అయుండాలి. ఆ ఒక్కరికి సమానులు గానీ, అధికులు గానీ ఎవరూ వుండరు. గడ్డి పోచ కదలాలన్నా ఆ ఒక్కరే కారణం. ఆ ఒక్కరే, సృష్టికొక అధికారిని (బ్రహ్మ), సంహరించడానికి ఒక అధికారిని (రుద్రుడు), కాపాడడానికి మరొక అధికారిని (విష్ణుమూర్తి) నియమించాడు. విష్ణు, బ్రహ్మ, రుద్రులు నిమిత్తమాత్రులే. అంటే, ఎవరో ఒక "జగన్నాటక సూత్రధారి" స్వయంగా రచించి-నిర్మించి-దర్శకత్వం వహించిన భారీ సెట్టింగుల నిడివిలేని అద్భుతమైన నాటకంలో, సకల చరాచర ప్రపంచంలోని జీవ-నిర్జీవ రాసులన్నీ తమవంతు పాత్ర పోషించాలి. ఆ ఒక్కరు ఎవరికి ఏ పాత్ర ఇస్తే, దాన్ని వారు ఆయన దర్శకత్వం మేరకే పోషించి-సాగమన్నప్పుడు సాగి-ఆగమన్నప్పుడు ఆగి, భగవంతుడిలో లీనమై పోవాల్సిందే. ఆ తర్వాత ఏంజరుగుతుందనేది మళ్లీ "పర బ్రహ్మం" కే తప్ప ఇతరులకెవ్వరికీ తెలియదు. అంత మాత్రాన ఆయన నియమించిన బ్రహ్మ కాని, శివుడు కాని, విష్ణువు కాని దేవుళ్లు కారు అని అనలేం. శ్రీరాముడైనా, శ్రీకృష్ణుడైనా, దశావతారాలని చెప్పుకునే మరే అంశావతారుడైనా, మానవుడుగా పుట్టిన తర్వాత, మానవుల కొచ్చిన కష్ట నష్టాలు వారికి కూడా రాకుండా పోలేదు. అలానే, వారి వారి అవతారాలలో, ఇతరుల కష్టాలను తీర్చకుండా వుండలేదు. శ్రీరాముడు రావణుడితో ఒంటరిగా యుద్ధం చేయలేదే! తన కంటే బలహీనులైన వానరుల సహాయం తీసుకున్నాడు కదా! తన తమ్ముడికి యుద్ధంలో ప్రాణాపాయం వచ్చినప్పుడు హనుమంతుడి సహాయం పొంద లేదా? శ్రీకృష్ణుడు నీలాపనిందలకు గురికాలేదా? చిన్న బాణం ఆయన కాలికి గుచ్చుకుని తనువు (అవతారం?) చాలించాల్సిన పరిస్థితి కలగలేదా? వారిరువురు దేవుళ్లే అయితే అలా ఎందుకు జరిగిందని ప్రశ్నించడం తగనప్పుడు భగవాన్ సత్య సాయిబాబా విషయంలోను అంతేనని ఎందుకు అనుకోకూడదు? బాబా ఎంతో మందికి ప్రాణం పోసినంత మాత్రాన, ఆయన ఇతరుల (సూపర్ స్పెషాలిటీ వైద్యుల) మీద (శ్రీరాముడు వానరుల మీద వలె) ఆధార పడకూడదని వాదించడం పొరపాటు.

దాదాపు నలభై సంవత్సరాల క్రితం హైదరాబాద్ లో విద్యానగర్-నల్లకుంట సమీపంలోని రాంనగర్‌లో వుంటున్నప్పుడు మొట్ట మొదటిసారి బాబా గురించి వినడం జరిగింది. అప్పట్లో ఉగాది పర్వదినాన సాధారణంగా బాబా హైదరాబాద్ వస్తుండేవారు. ప్రస్తుతం శివం వున్న ప్రాంతంలోనే ఆయన వచ్చినప్పుడు కోలాహలంగా ఉంటుండేది. అలా వచ్చినప్పుడు ఒకసారి పొరుగున వున్న వారితో కలిసి మా శ్రీమతి కూడా శివం వెళ్లింది. ఇక అప్పటి నుంచి బాబా గురించిన విశేషాల ప్రస్తావన అడపా దడపా మా మధ్యన వస్తున్నప్పటికీ, అప్పటికీ-ఇప్పటికీ, "డివోటీ" గా కాకపోయినా బాబా పట్ల ఆయన నిర్వహిస్తున్న కార్యక్రమాల పట్ల డివోటీల కంటే కూడా అధికంగా ఆరాధనా భావంతో గమనించడం అలవాటైంది. ఆ తర్వాత బాబా వచ్చినప్పుడల్లా మా శ్రీమతి శివానికి వెళ్ళి వస్తున్నప్పటికీ నేనెందుకో అలా చేయలేదు. మధ్యలో, మా కుటుంబ సభ్యులు దక్షిణ భారత దేశ యాత్రలకు వెళ్లినప్పుడొకసారి, వారిని మార్గమధ్యం దాకా పంపేందుకు పుట్టపర్తికి వెళ్లాం. అప్పుడింత హడావిడి లేకపోగా, ఇప్పుడున్న సంక్షేమ కార్యక్రమాల సముదాయాలు కూడా ఇంకా రూపు దిద్దుకోలేదు. భక్తుల సంఖ్య కూడా ఇంతగా లేదు. బాబా దర్శనం బాగానే అయింది. అయినా, అంతగా ఆయన ప్రభావం మా మీద పడలేదనే చెప్పాలి.నమ్మకం అనేది ఒక్కొక్కరి ఇష్టాయిష్టాలపై ఆధార పడి వుంటుంది. భగవంతుడిని నమ్మడం విషయంలోను అంతే. ఒక్కొక్కరు ఒక్కొక్క దేవుడిని ఇష్ట దేవుడుగా భావిస్తారు-అయినా ఇతరుల నమ్మకాన్ని గౌరవిస్తారు. కాకపోతే, కొందరు మరికొంత ముందుకు వెళ్లి, ఇతరుల నమ్మకాన్ని ఎద్దేవా చేస్తూ, తాము నమ్మిన దేవుడే గొప్ప అంటుంటారు. కొందరు సమస్త దేవతలను కొలిస్తే, మరి కొందరు సమస్త దేవతలను తాము నమ్మిన దేవుడిలోనే చూసుకుంటారు. ఇలాంటిది అనాదిగా సాగుతున్నా ఆచారమే. బహుశా సత్య సాయిబాబాను ఆరాధించే భక్తుల్లో చాలా మంది, ఆయనలో అందరు దేవుళ్లను చూస్తుండొచ్చు. అలానే అన్ని మతాల వారు (ఆయన భక్తుల్లో) ఆయనలో తమ తమ మతాలకు చెందిన దైవాన్నే చూస్తుండొచ్చు. ఈ నేపధ్యంలో, పుట్టపర్తికి మొదటిసారి వెళ్లి వచ్చినప్పుడు కూడా బాబాపై కలగని నమ్మకం, ఆ తర్వాత కొంతకాలానికి హైదరాబాద్‌లో కొంత మేరకు కలగడానికి కారణం, అప్పట్లో

జరిగిన ఒక సంఘటనే. అది యాధృచ్ఛికమో–లేక–బాబా అభీష్ఠం మేరకు జరిగిందో చెప్పడం కష్టం. చిక్కడపల్లి సమీపంలోని అశోక్ నగర్ లో వుంటున్న మేమందరం, నేను పెద్దగా ఇష్టం చూపకపోయినా, ఒక ఉగాది నాడు (లేదా శ్రీరామనవమి) బాబా హైదరాబాద్ వచ్చిన సందర్భంగా శివం వెళ్లాం. దర్శనం చేసుకుని, మండుటెండలో ఇంటి ముఖం పట్టాం. ముప్పై సంవత్సరాల కిందటి మాట ఇది. ఆటో కాని, రిక్షా కాని దొరకలేదు. శివం నుంచి నడక సాగిస్తూ ఎండ వేడిని తట్టుకుంటూ చాలా దూరం పోయాం. "బాబా నిజానికి దేవుడైతే, ఒక కారు పంపుతే ఎంత బాగుంటుంది" అని మాలో ఒకరం అన్న మరు నిమిషాన మా పక్కన ఎవరిదో కారు ఆగడం, వారంతట వారే మమ్ములను ఎక్కడకు వెళ్లాలి అని అడగడం, మా ఇంటి దాకా అందరినీ దింపి, ధన్యవాదాలు చెప్పేలోపునో వెళ్లి పోవడం (అంతర్ధానం?) యదార్థంగా జరిగింది. ఎక్కడో కొంత నమ్మకం–ఎందుకో కలిగింది.

స్వర్గీయ మర్రి చెన్నారెడ్డి రెండో పర్యాయం ముఖ్య మంత్రిగా పనిచేస్తున్న సమయంలో–నేను ఆయన దగ్గర పౌర సంబంధాల అధికారిగా పని చేస్తున్నప్పుడు, ప్రస్తుతం బాబా కోలుకుంటున్న సూపర్ స్పెషాలిటీ ఆసుపత్రి శంఖుస్థాపన జరిగింది. సరిగ్గా ఏడాది సమయంలో దాని నిర్మాణం పూర్తి చేయించి, అత్యంత ఆధునికమైన వైద్య సదుపాయాలతో అపురూపమైన ఆసుపత్రిగా దాన్ని తీర్చిదిద్దుతామని అప్పట్లో బాబా చెప్పడం, అలానే జరగడం, మానవ మాత్రులకు సాధ్యపడే విషయమా అని ప్రశ్నిస్తే, బాబా లాంటి మానవ మాత్రులకు మాత్రమే సాధ్యం అని సమాధానం చెప్పుకోవాలి. నారా చంద్రబాబు నాయుడు ముఖ్య మంత్రిగా వున్నప్పుడు, స్వర్గీయ ప్రధాని పీవీ నరసింహారావు సమక్షంలో, అనంతపురం జిల్లా ప్రజలకు తాగు నీటి సౌకర్యం కలిగించే పథకాన్ని ప్రారంభించడం మేం ప్రత్యక్షంగా చూశాం. ఆ పథకాన్ని ఆయన హామీ ఇచ్చిన సమయంలోపునే పనులు ప్రారంభించడం, పూర్తి చేయడం అపర భగీరథుడుని జ్ఞప్తికి తెచ్చే అంశం. ఆయన దేవుడా కాదా అంటే ఏం సమాధానం చెప్పాలి? మర్రి చెన్నారెడ్డి మానవవనరుల సంస్థలో పనిచేస్తున్నప్పుడు, నేషనల్ డిఫెన్స్ కళాశాల నుంచి, శిక్షణా సంబంధమైన

అధ్యయనానికి, పదహారు మంది అత్యున్నత సైనికాధికారుల బృందం ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కు వచ్చింది. ప్రభుత్వ అతిధులుగా వచ్చిన వారిని, రాష్ట్రంలోని వెనుక బడిన జిల్లాలలో పర్యటించే సందర్భంగా, వారి వెంట వుండేందుకు మర్రిచెన్నారెడ్డి మానవ వనరుల సంస్థ నన్ను నియమించింది. ఆ పర్యటనలో భాగంగా పుట్టపర్తి కూడా వెళ్ళాం. బాబా సమక్షంలో, ఆయనకు అతి దగ్గరగా, గంటన్నర సమయం ఆయన మాటలు వింటూ గడిపే అరుదైన అవకాశం మొదటి సారి కలిగింది. ఆయన దైవ సమానుడని నమ్మకం పెరగడానికి ఆ సందర్భంలో జరిగిన విషయాలు మరో నిదర్శనం.

నెల్లూరు నుంచి పుట్టపర్తికి నేరుగా చేరుకున్న నేషనల్ డిఫెన్స్ కాలేజీ అధ్యయన బృందానికి, మా దగ్గర నుంచి ముందస్తు సమాచారాన్ని అందుకున్న ప్రశాంతి నిలయం నిర్వాహకులు, ప్రముఖులుండడానికి ఉపయోగించే "శాంతి భవన్" లో నివాసం ఏర్పాటు చేశారు. వచ్చిన రోజు సాయంత్రమే, బాబా దర్శనం కూడా ఏర్పాటు చేశారు. ఆ రోజు మాత్రం స్వామిని దగ్గరగా దర్శించుకునే అవకాశం మినహా మరే విశేషం జరగలేదు. మర్నాడు ఉదయం దర్శనం వేళకు మమ్మల్నందరినీ స్వామి కూర్చునే కుల్వంత్ హాల్ వేదికపై కూచునే ఏర్పాటు చేశారు. డివోటీలందరి కి ప్రతి ఉదయం సాధారణంగా ఇచ్చే దర్శనం ముగిసిన తర్వాత, మమ్మల్నందరినీ స్వామి ప్రముఖులకు ఇచ్చే ఇంటర్వ్యూ గదిలోకి తీసుకెళ్లారు. అదో అద్భుతమైన అనుభూతి. అందునా, అసలు-సిసలైన డివోటీ కాని నాలాంటి వారికి, అలాంటి అవకాశం కలగడం వింతైన అనుభూతి. సుమారు గంటన్నర పాటు మాతో స్వామి ఆ గదిలో ఎన్నో విషయాలు మాకు వివరిస్తూ, మధ్యలో మమ్మల్ని ప్రశ్నిస్తూ, హిందీ-ఇంగ్లీష్-తెలుగు-తమిళ-కన్నడ భాషల్లో, ఎవరికి అర్థమైన భాషలో వారితో అదే భాషలో పలకరిస్తూ మమ్మల్ని ఆశ్చర్య పరిచారు. ఒకరికి చేతి గడియారం, మరొకరికి ఉంగరం, ఇంకొకరికి బంగారపు చైన్...ఇలా.. పదహారు మందిలో కొందరికి బహుమానాలను సృష్టించి ఇచ్చారు. పదహారు మందిలో ఒకరు, అంతకు కొద్ది రోజుల క్రితం ప్రమాదంలో గాయపడి నడవలేని స్థితిలో కర్రల సహాయంతో నడుస్తున్నారు. కుర్చీలో కూచున్న ఆయనను, స్వామి

చేతులు చూపించుకుంటూ, లేచి రమ్మనగానే, కర్రల సహాయం లేకుండా అలా చేయడం ఆశ్చర్యం కలిగించింది. చివరికి మేమెళ్ళి పోవాల్సిన సమయం వచ్చినప్పుడు, బాబా నాకేమీ ఇవ్వలేదే అని మనసులో అనుకుంటుండగా నన్ను పిల్చారు. విబూది పొట్లాలున్న సంచిని నన్నొక చేత్తో పట్టుకొమ్మని, తానొక చేత్తో పట్టుకుని, ఆర్మీ అధికారులందరి కి పంచారు. నేను అదంతా గమనించడం తప్ప ఏం చేయాలో తోచలేదు. ఆఖరుగా, నా భుజం తట్టి, జేబు నిండా స్వయంగా బాబానే ఆయన చేతికొచ్చినన్ని విబూది పొట్లాలు కుక్కి "సంతోషమా?" అని అడిగినప్పుడు కలిగిన అనుభూతి మాటల్లో వర్ణించడం కష్టం. అసలు జరిగిన అద్భుతం ఇంకోటుంది. అప్పటికి కొద్ది నెలల్లో పదవీ విరమణ చేయాల్సిన ఆ బృందం నాయకుడు (కమాండెంటు) వెళ్ళ బోతూ, చేసిన విజ్ఞప్తికి సమాధానంగా, బాబా ఆయనకు మరో రెండు సంవత్సరాలు పదవి పొడిగించబడుతుందని చెప్పారు. అది నమ్మ శక్యం కాని విషయం. మిలిటరీ సర్వీసుల్లో పదవీ విరమణ వయసును మించి పొడిగించడం జరగదు. అయితే అదే జరిగింది కొన్నాళ్లకు. ఆర్మీలో పని చేసేవారి పదవీ విరమణ వయస్సునే పెంచింది ప్రభుత్వం వేతన సంఘం సిఫార్సుల నేపథ్యంలో. యాదృచ్ఛికం కావచ్చు–లేదా–బాబా ఆశీర్వాదం నెరవేరడానికి కమాండెంటుతో సహా పలువురికి లాభం చేకూరి వుండవచ్చు!

ఇలా రాసుకుంటూ పోతే ఇతరుల విషయం సంగతి ఎలా వున్నా స్వయంగా అనుభవంలోకొచ్చినవే చాలా వున్నాయి. పుట్టపర్తికి వెళ్ళినప్పుడల్లా అలాంటి సంఘటనలేవో జరిగేవి. ఇ.ఎం.ఆర్.ఐ–108 అత్యవసర సహాయ సేవల సంస్థలో పని చేస్తున్నప్పుడు, పుట్టపర్తిలో సేవలను ప్రారంభించడానికి వెళ్లాం. బాబా చేతుల మీదుగా, తొలుత లాంఛనంగా 108 సేవలను ప్రారంభించాలని మా కోరిక. ట్రస్టు బోర్డు సభ్యుల, లోగడ మర్రి చెన్నారెడ్డి దగ్గర ముఖ్యమంత్రి కార్యదర్శిగా పనిచేసి బాబా దగ్గరుంటున్న పరమహంస గారి సహాయంతో మా కోరిక నెరవేరింది. ఉదయం రెండు 108 అంబులెన్సులను ప్రశాంతి నిలయం ఆవరణలో, కుల్వంత్ హాల్ సమీపంలో, బాబాకెదురుగా నిలపడానికి అనుమతి లభించింది. మా సీ.ఇ.ఓ వెంకట్‌కు, మరో ఇద్దరు సహచరులకు,

నాకు, బాబాకు అత్యంత సమీపంలో కూచునే అవకాశం ఆ ఉదయం-సాయంత్రం లభించింది. ఉదయం వెళ్లినప్పుడు, తాను కూర్చున్న స్థలం నుంచే బాబా చేయి వూపుతూ అంబులెన్సు సేవలను ప్రారంభించారు. అంతకు కొన్ని నిమిషాల ముందు మమ్మల్ని తన దగ్గరకు పిలిచి ఆశీర్వదించి, వెంకట్ మెడలో బంగారపు గొలుసు సృష్టించి వేశారు. మాతో పాటు ఆ ఉదయం సమీపం నుంచి బాబాను దర్శించుకున్న వారిలో సీనియర్ ఐఏఎస్ అధికారి, 108 సేవలు రాష్ట్రంలో రావడానికి కారకుల్లో ఒకరైన ఐ వి సుబ్బారావు గారు కూడా వున్నారు.సత్య సాయిబాబా మానవ రూపంలో మన మధ్య నున్న దైవం అనడంలో ఏ మాత్రం సందేహం లేదు. ఆ దైవాన్ని మన మధ్యన ఆ భగవంతుడు వుంచినంత కాలం అందరికీ అంతా మంచే జరుగుతుంది. ఆ తర్వాత ఆ భగవంతుడు ఎలా జరగాలనుకుంటాడో అలానే జరుగుతుంది. ఇదే కదా భగవత్ అవతార రహస్యం! పోనీ మనకు అర్థమైనంత మేరకు అనుకుందాం!

సూర్య దినపత్రిక (09-04-2011)

❖ ❖ ❖

"శ్రీ అనంత పద్మనాభ స్వామి దేవాలయం"లో దొరికిన సంపద పద్మనాభుడుదే!

ప్రపంచంలో మొట్ట మొదటిసారి, బుల్లెట్ ద్వారా కాకుండా, బాలెట్ ద్వారా కమ్యూనిస్ట్ పార్టీని అధికారంలోకి తెచ్చిన కేరళ రాష్ట్రంలో, రాష్ట్ర రాజధాని నగరం తిరువనంతపురానికి మూడు-నాలుగు మైళ్ల దూరంలో-దాదాపు నగరం నడి బొడ్డులోనే, గత కొన్ని వారాలుగా జాతీయ-అంతర్జాతీయ మీడియాలో ప్రముఖంగా వార్తల్లోకెక్కిన "పద్మనాభ స్వామి మందిరం" గా మళయాళంలో పిలువబడే ప్రాచీన "శ్రీ పద్మనాభ స్వామి దేవాలయం" వుంది. ఎవరెవరి వూహకందిన విధంగా వారి వారి అంచనాల ప్రకారం, కోట్ల-కోట్లాది రూపాయల విలువగల అపార సంపద ఆ దేవాలయం నేల మాళిగలలో నిక్షిప్తమై వుందని అత్యున్నత న్యాయస్థానం దృష్టికి పోవడంతో, న్యాయమూర్తుల ఆదేశానుసారం, ఆ నిధి-నిక్షేపాలను వెలికితీయడం మొదలైంది. ఇదమిద్ధంగా ఇంతని అధికారికంగా విలువలు వెలువడకపోయినా, లభ్యమైన సంపద అంతులేనిది-అపారమైనది అని అనడంలో ఏ మాత్రం అతిశయోక్తి లేదు. అందుకే, దేవాలయానికి-దేవాలయంలోని అనంత పద్మనాభుడుకి, ఆ మందిరం భూగర్భంలో వెలువడిన-వెలువడుతున్న విలువకట్టలేని నిధులకు, ఏకంగా అంతరిక్ష పహారాతో పటిష్టమైన బధ్రతను ఏర్పాటు చేయాలని ప్రభుత్వం భావిస్తోంది. గగన తలంలోని ఉపగ్రహ సేవలను ఇందుకోసం వినియోగించు కునేందుకు రంగం సిద్ధమవుతోంది.

శ్రీ మహావిష్ణువు కొలువుండే 108 పవిత్రక్షేత్రాల్లో ఒకటైన అనంతపద్మనాభ క్షేత్రం?

వైష్ణవుల ఆరాధ్యదైవం పద్మనాభుడు. చారిత్రక నేపథ్యం, పౌరాణిక విశిష్టత సంతరించుకున్న సుప్రసిద్ధ వైష్ణవ క్షేత్రం తిరువనంతపురం. సుమారు ఐదువేల సంవత్సరాల క్రితం అక్కడ కట్టబడిన, అత్యంత పురాతనమైన అనంత పద్మనాభుడి ఆలయం ఒకప్పుడు "ఎట్టువీట్టిల్ పిల్ల మార్" అనే ఎనిమిది కుటుంబాల వారి

నిర్వహణలో వుండేది. తర్వాతి కాలంలో ట్రావెన్ కోర్ సంస్థాపకుడైన కేరళ రాజు మార్తాండ వర్మ ఈ ఆలయాన్ని తన అధీనంలోకి తెచ్చుకుని, 1729 సంవత్సరంలో పునరుద్ధరించి, ఆలయానికి తామే సమస్తమంటూ ప్రకటించి, ఆలయంలోని శంఖాన్ని తమ సంస్థానానికి సంకేతంగా పెట్టుకున్నాడు. ప్రస్తుతం ఉన్న గోపురాన్ని మాత్రం 1566 లోనే నిర్మించారు. 10008 సాల గ్రామాలతో రూపు దిద్దుకున్న ఈ ఆలయాన్ని ఆసాంతం చూడాలంటే వరుసగా మూడు ద్వారాలను దర్శించుకోవాల్సిందే. నేటికి ఈ ఆలయం ట్రావెన్ కోర్ రాజ కుటుంబీకుల ఆధీనంలోనే ఉంది. ఇక్కడ దీర్ఘ చతురస్రంగా వున్న వరండా నిర్మించడానికి 4000 మంది తాపీ పనివారు, 6 వేల మంది నిపుణులు, 100 ఏనుగులను ఉపయోగించి 7 నెలల్లో పూర్తిచేసారని అంటారు. ఈ దేవాలయ ప్రాంగణం 7 ఎకరాల వరకుంటుంది. ప్రత్యేకమైన టేకుతో-బంగారు కవచంతో తయారు చేయబడిన ఈ దేవాలయం ధ్వజ స్తంభం ఎత్తు 80 అడుగులు.

1750 ప్రాంతంలో ట్రావన్ కోర్‌ను పరిపాలించిన మార్తాండ వర్మ అనంతపద్మనాభ స్వామికి రాజ్యాన్ని అంకితం చేశాడు. ఇక నుంచి రాజులు అనంతపద్మనాభుని సేవకులుగా మాత్రమే రాజ్యాన్ని పరిపాలిస్తారని మార్తాండ వర్మ ప్రకటించారు. అప్పటి నుంచి ట్రావన్ కోర్ రాజులకు అనంత పద్మనాభ దాస అనే బిరుదు కూడా వచ్చింది. ఆలయం నుంచి లభించిన అపార సంపద ట్రావన్ కోర్ రాజవంశం వారసులకు చెందుతుందని పలువురు అంటున్నా, రాజ వంశానికి చెందిన వారు మాత్రం ఆ సంపద అంతా అనంత పద్మనాభుడికే చెందుతుందనడం వారి అపార భక్తికి నిదర్శనం. ట్రావన్ కోర్ రాజులు అనంత పద్మనాభుడుని సర్వస్వంగా భావించి, ఆరాధించారు. మార్తాండ వర్మ కాలంలోనే ఆలయానికి అపార సంపద సమకూరి ఉంటుందని అంచనా వేస్తున్నారు.

ఈ దేవాలయంలో దైవ దర్శనమంటే, ఆదిశేషుడి మీద శయనించి ఉన్న అనంత పద్మనాభుడి 18 అడుగుల మూర్తిని మూడు ద్వారాల నుంచి-ముఖాన్ని దక్షిణ ద్వారం నుండి, పాదాలను ఉత్తర ద్వారం నుండి, నాభిని మధ్య ద్వారం నుండి దర్శించు కోవడమే. పదివేల ఎనిమిది సాల గ్రామాలతో రూపు దిద్దుకొని, అమూల్యమైన వజ్రాలు పొదిగిన ఆభరణాలు ధరించిన స్వామి ధగధగా

మెరిసిపోతూ దర్శనం ఇస్తారు. ఆదిశేషుడిపై యోగనిద్రలో వుండే విగ్రహం ఎదుట వుండే మండపం పై కప్పు ఒకే ఒక్క గ్రైనేట్ రాయితో మలచింది. ట్రావెన్ కోర్ రాజు తమ ఇలవేల్పుగా భావించిన అనంత పద్మనాభ స్వామిని దర్శించుకునేందుకు, నిత్య ఆలయానికి వెళ్లడం ఆనవాయితీ. శ్రీ మహావిష్ణువు యోగనిద్రా మూర్తిగా దర్శనం ఇచ్చే అనంత పద్మనాభ స్వామి ఆలయం అపురూప శిల్పకళకు నిలయం. ఆలయం లోని స్తంభాలపై అనేక రకాల శిల్పాలు చెక్క బడి వుంటాయి. శ్రీ మహావిష్ణువు కొలువుండే 108 పవిత్ర క్షేత్రాల్లో అనంతపద్మనాభ క్షేత్రం ఒకటి. విష్ణుమూర్తి ఇక్కడ మూడు భంగిమల్లో... శయన భంగిమలో యోగ నిద్రా మూర్తిగా, నిలుచొని, కూర్చొని దర్శనం ఇస్తారు. అనంత పద్మనాభ స్వామి ఆలయాన్ని ద్రావిడ శైలిలో నిర్మించారు. తమిళ ఆళ్వారుల ప్రబంధాల్లో ఈ ఆలయం ప్రస్తావన కనిపిస్తుంది. ఆలయంలోకి హిందువులను మాత్రమే అనుమతిస్తారు. పురుషులు పంచె, ఉత్తరీయం, స్త్రీలు చీరె ధరించి స్వామి దర్శనం చేసుకోవాలి. ఈ ఆలయంలో ఈ సంప్రదాయాన్ని విధిగా పాటిస్తారు.

"పద్మ నాభ" అంటే పద్మం ఆకారంలో ఉన్న నాభి కల వాడని అర్థం. యోగ నిద్రామూర్తిగా శయనించి ఉండగా, నాభి నుంచి వచ్చిన కమలంలో బ్రహ్మ ఆసీనుడై వున్న అనంత పద్మనాభ స్వామి దివ్య మంగళ రూపం, నయనానందకరంగా కనిపిస్తుంది భక్తులకు. శేషుడు మీద శయనించిన శ్రీ మహావిష్ణువు చేతి కింద శివ లింగం కూడా ఉంటుంది. ఈ విధంగా, ఆలయం, త్రిమూర్తులకు నిలయంగా వెలిసిపోతుంటుంది. గర్భగుడిలో మూలవిరాట్టు వెనుక, కుడి, ఎడమ గోడల మీద అపురూపమైన దేవతామూర్తుల చిత్రాలు ఉంటాయి. శ్రీదేవీ, భూదేవీ సమేత శ్రీమహావిష్ణువు ఉత్సవ మూర్తుల విగ్రహాల్ని కూడా భక్తులు దర్శించుకునే వీలుంటుందిక్కడ. ఆలయంలో నరసింహ, అయ్యప్ప, గణపతి, శ్రీకృష్ణ, హనుమ, విష్వక్సేన, గరుడ ఆలయాలు కూడా ఉన్నాయి. శిల్పాలు, పంచ లోహాలు, చెక్కలో అందంగా మలచిన దేవతామూర్తులు ఈ ఆలయంలో దర్శనం ఇస్తాయి. గర్భగుడితో పాటు గాలి గోపురం మీద కూడా అందమైన శిల్పాలు దర్శనం ఇస్తాయి. ఆలయం ముందు పద్మ తీర్థం

అనే కోనేరు ఉంటుంది. ఆలయం లోపల 80 ధ్వజస్తంభాలు ఉండడం ఇక్కడి విశేషం. ఆలయ ప్రాంగణంలో ఉన్న బలిపీఠం మండపం, ముఖమండపాల్లో కూడా దేవతామూర్తుల అపురూప శిల్పాలు కనిపిస్తాయి. ప్రధాన ఆలయ మండపం ఒక మహాద్భుతం. 365 రాతి స్తంభాలతో ఈ మండపాన్ని నిర్మించారు. ఈ రాతి స్తంభాలతో పాటు మండపం పై కప్పు మీద కూడా దేవతామూర్తుల శిల్పాలను అందంగా చెక్కడం విశేషం. శిల్పుల కళా ప్రతిభ అంతా ఇక్కడ పోత పోసుకుందా అనిపిస్తుంది.

నయనానందకరమైన అనంత పద్మనాభ స్వామిదివ్య మంగళ రూపం??

ద్రావిడ శైలి వాస్తు-శిల్ప శాస్త్రం ఆధారంగా నిర్మించిన పద్మనాభ మందిరం వివరాలు చాలా వరకు మధ్య కాలీన తమిళ ఆళ్వారుల దివ్య ప్రబంధాలలో చెప్పడం జరిగింది. ఆరు-ఏడు శతాబ్దాల కాలంలో రూపు దిద్దుకున్న ఈ దేవాలయ నిర్మాణం, మధ్య యుగపు చేరా వంశీ యుల కాలం వరకూ మార్పులూ-చేర్పులూ చోటుచేసుకుంటూ, పదహారవ శతాబ్దిలో గోపురం కట్టేంతవరకు కొనసాగింది. ఆ మాటకొస్తే, పద్దెనిమిదవ శతాబ్దంలో కూడా పునరుద్ధరణ పనులు జరిగాయక్కడ. కేరళ రాష్ట్ర రాజధాని "తిరువనంతపురం" పేరు కూడా ఈ దేవాలయంలోని దేవుడి పేరు ఆధారంగానే వచ్చింది. "తిరు-అనంత-పురం" అంటే, అనంత పద్మనాభ స్వామి నిలయమైన పవిత్ర స్థలం అని అర్థం. భారత దేశాన్ని పాలించిన రాజుల్లో, చేరా రాజవంశం అతి ప్రాచీనమైన రాజ వంశంగా చరిత్రకారులు అంటుంటారు. చోళులతోను, పాండ్యులతోను కలిసిన చేరా రాజవంశీయులు, ఉమ్మడిగా దక్షిణ భారతంలోని మూడు ప్రధాన తమిళ రాజ్యాలను నెలకొల్పారు. సంగం తరం రాజ వంశీ యుల కంటే ముందు నుండి, పన్నెండవ శతాబ్దం వరకు దక్షిణ భారత దేశాన్ని ఏలిన చేరా రాజులు, తమ పరోక్ష వారసులుగా వేనాడ్ చేరా వంశస్తులుగా తయారు చేశారు. చేరా రాజ వంశం వారసులే ఐన, కులశేఖర వంశానుక్రమం నుంచి వచ్చిన "ట్రావన్ కోర్ రాజులు" "పద్మనాభ సేవకులు" గా తమను తామే భావించుకుని, అనంత పద్మనాభ స్వామి దేవాలయం నిర్వహణ బాధ్యతలు నిర్వహించుకుంటూ వస్తున్నారు అనాదిగా.

కేరళ రాష్ట్రంలోని పదకొండు దివ్య ప్రదేశాలలో అనంత పద్మనాభ స్వామి దేవాలయం ఒకటని తమిళ ఆల్వార్ ప్రబంధ గ్రంధాలలో వుంది. బ్రహ్మ, వాయు, వరాహ, పద్మ–నాలుగు పురాణాలలో ఈ దేవాలయం ప్రస్తావన వుంది. ఎనిమిదవ శతాబ్దపు ఆల్వార్ కవి "నమ్మాళ్వార్" పద్మనాభ స్వామి దేవాలయం గురించి పొగడుతూ, నాలుగు శ్లోకాలను, ఒక ఫల శృతిని తన రచనలలో పొందుపరిచారు. దేవాలయంలో ఇప్పుడున్న వంద అడుగుల–ఏడంతస్తుల గోపురం పునాదులు 1566 లోనే పడ్డాయి. "పద్మ తీర్థం" అనే విశాలమైన చెరువు–సరస్సును ఆనుకుని వుంటుంది దేవాలయం. 365 గ్రా నైట్ రాతి స్తంభాలతో కూడిన విశాలమైన దేవాలయ ప్రాకారం, తూర్పు దిశగా విస్తరించి, గర్భ గుడిలోకి దారితీస్తుంది. ప్రాకారం నుండి లోనికెళ్లే ప్రధాన ద్వారం ముందర ఎనభై అడుగుల జండా స్తంభం వుంది. తూర్పు దిక్కుగా వున్న ప్రధాన ద్వారం సమీపంలో, గోపురం కింది భాగానున్న మొదటి అంతస్తును "నాటక శాల" అని పిలుస్తారు. మళయాళం పంచాంగం ప్రకారం, మీనం–తులం నెలల్లో, ప్రతి సంవత్సరం రెండు పర్యాయాలు ఆలయ ప్రాంగణంలో నిర్వహించే "పది రోజుల ఉత్సవాల" లో భాగంగా, దేవాలయ కళకు సంబంధించిన "కథాకళి" కార్యక్రమాన్ని ఈ నాటక శాలలోనే ఏర్పాటు చేస్తారు నిర్వాహకులు.

అనంత శయనుడి విగ్రహాన్ని రూపొందించడానికి వాడిన సాల గ్రామాలను, నేపాల్ లోని గండకి నది ఒడ్డునుంచి తెప్పించారు. సాల గ్రామాలను ఏనుగులపై వూరేగించుకుంటూ అక్కడకు తెచ్చారట. ప్రతి సాల గ్రామం పైన ప్రత్యేకమైన ఆయుర్వేద మిశ్రమంతో తయారుచేసిన పదార్థాన్ని, అతకడానికి వీలయ్యే ప్లాస్టర్ లాగా ఉపయోగించారట. క్రిమి–కీటకాల నుంచి విగ్రహం కాపాడబడ్డానికి అలా చేశారంటారు. నిత్యం జరిగే పూజా కార్యక్రమాలకు పుష్పాలను ఉపయోగిస్తారు. అభిషేకానికి ఉత్సవ విగ్రహాలనే వాడుతారక్కడ. గర్భ గుడి ముందుండే ఎత్తైన ప్రదేశాన్ని "ఒట్టక్కళ్ మండపం" అంటారు. పూజ చేయాలన్నా–దర్శనం చేసుకోవాలన్నా, ఆ మండపం ఎక్కాల్సిందే. దర్శనం కావాలంటే, మూడు ద్వారాలు దాటాల్సిందే. ఒక్క ట్రావన్ కోర్ రాజు మినహా ఎవరికీ సాష్టాంగపడి ప్రణామం చేసే అర్హత లేదక్కడ. ఆ రాజులు మాత్రమే "పద్మనాభ సేవకులు" గా పిలువబడుతారు.

శ్రీ మహావిష్ణువు కొలువుండే 108 పవిత్ర క్షేత్రాల్లో, మూడు భంగిమల్లో ఏదో ఒక భంగిమలో మాత్రమే స్వామి దర్శనమివ్వడం జరుగుతుంది. ఈ దేవాలయంలో మాత్రం, శయన భంగిమలో యోగ నిద్రా మూర్తిగా, నిలుచొని, కూర్చొని స్వామి దర్శనం ఇస్తారు స్వామి. మరొక విశేషమైన అంశం, అదీ, ఇటీవలే బయట పడిందింకొకటుంది. పద్మనాభ స్వామి విగ్రహం, ముఖం-ఛాతీ మినహా, పూర్తిగా బంగారంతో చేయబడిందే కావడం. ఆయుర్వేద మిశ్రమం ఉపయోగించడానికి కూడా బలీయమైన కారణం వుంది. ముస్లిం రాజుల దండయాత్రలలో విగ్రహాలను ధ్వంసం కాకుండా కాపాడుకోవడానికి దాన్ని ఉపయోగించి వుండొచ్చు. స్వామి కిరీటం, చెవులకున్న కుండలాలు, ఛాతీని అలంకరించిన భారీ సాల గ్రామ మాల, మొత్తం ఛాతీ భాగం, శివుడి విగ్రహం వున్న చేతికున్న కంకణం, కమలం పట్టుకున్న ఎడమ చేయి, నాభి నుండి బ్రహ్మ వున్న కమలం వరకున్న తీగ, స్వామి పూర్తి పాదాలు కూడా బంగారు మయమే.

పద్మనాభస్వామి దేవాలయం పుట్టు పూర్వోత్తరాల గురించి కథలు-కథలుగా చెప్పుకుంటారక్కడి వారు. "విల్వ మంగళతు స్వామియార్" గా ప్రసిద్ధికెక్కిన దివాకర ముని, శ్రీ కృష్ణ భగవానుడి దర్శనం కొరకు ప్రార్థన చేశాడట. ఆయనను కరుణించేందుకు, భగవంతుడు, మారు రూపంలో-ఒక అల్లరి పిల్లవాడుగా దివాకర ముని వద్దకు వచ్చాడు. ముని పూజలో వుంచిన ఒక సాల గ్రామాన్ని తీసుకుని మింగడంతో, కోపంతో పిల్ల వాడిని తరిమికొట్టగా, ఆ రూపంలో వున్న శ్రీ కృష్ణుడు సమీపంలో వున్న ఒక చెట్టు పక్క దాక్కున్నాడు. మరు క్షణమే పడిపోయిన ఆ వృక్షం, విష్ణు మూర్తిగా మారి పోయి, శయన భంగిమలో-అనంత శయనంగా-యోగ నిద్రా మూర్తి తరహాలో కనిపించింది. అలా జరిగిన ఆ సందర్భంలో, ఆయన రూపం-ఆకారం ఎంతో పెద్దగా వుండడంతో, దివాకర ముని, అంత పెద్ద ఆకారాన్ని పూర్తిగా-తన తనివి తీరా దర్శించుకోలేక పోతున్నానని, దాంట్లో మూడో వంతుకు తగ్గమని ప్రార్థించాడు. ఆయన ప్రార్థనలను అంగీకరించిన భగవంతుడు, అలానే తగ్గి పోయి, తనను దర్శించుకోవాలంటే, మూడు ద్వారాల గుండా మాత్రమే వీలుంటుందని

అంటాడు. ఇప్పుడున్న ఆ మూడు ద్వారాలు రావడానికి అదే కారణ మంటారు. ఏడు పరశురామ క్షేత్రాలలో ఒకటైన పవిత్ర స్థలంలో, పద్మనాభ స్వామి దేవాలయం వుందని మరొక నమ్మకం. స్కంద, పద్మ పురాణాలలో, ఈ దేవాలయానికి సంబంధించిన విశేషాలున్నాయి.

కేరళలో అత్యంత ప్రధానమైన పండుగ ఓనం. ఏటేటా, ఆ పండుగను పురస్కరించుకుని, శతాబ్దాల కాలం నుంచి, తమిళనాడులోని కాంచీపురం నుండి తిరువనంతపురం వలస వచ్చిన, సంప్రదాయ కుటుంబ కళాకారులు, పద్మనాభుడుకి అపురూపమైన కాల్పనిక చిత్రాలను కానుకగా ఇచ్చే సంప్రదాయం వుంది. చెక్కలపై విష్ణుమూర్తి అవతారాల కాల్పనిక చిత్రాలను, అత్యంత రమణీయంగా రూపొందించి, "ఓనవిల్లులు" గా పిలువబడే ఈ బహుళ రంగుల చిత్ర కళాఖండాలను, ఆలయంలో జరుపుకునే ఓనం సంబరాల సందర్భంగా, "తిరువోనం" రోజున, భగవంతుడికి సమర్పించు కుంటారు. పద్దెనిమిదవ శతాబ్దంలో, పద్మనాభ స్వామి ఆలయాన్ని పునరుద్ధరించిన, నాటి ట్రావెన్ కోర్ రాజు మార్తాండ వర్మ పిలుపు మేరకు, తమిళనాడు నుంచి వచ్చి పని చేసిన, "వణియమ్మూల విలాయిల్" కుటుంబీకుల సంతతికి చెందిన ఈ తరం ప్రధాన కళాకారుడు, బిన్ కుమార్, నాటి పరంపరను ఈ ఏడాది కూడా కొనసాగించే పనిలో తమ కుటుంబీకులు నిమగ్నమై వున్నారని అంటున్నారు. సుమారు వేయి చిత్రాలకు పైగా తయారు చేసి, ఈ ఏడాది సెప్టెంబర్ నెలలో జరుగనున్న ఓనం పండుగ కల్లా, అనంత పద్మనాభుడుకి కానుకగా అందచేసే ప్రయత్నంలో కళాకారులున్నారు.

పురాతన ఆలయాలన్నింటికీ అపారమైన సంపదలున్నాయి. ఆస్తులు కొదవ లేదు. వేలాది ఎకరాల భూములు, నగదు ఉండటం మామూలే. అయితే అనంత పద్మనాభుడి ఆస్తులు ఇతర దేవాలయాలతో పోల్చదగినవి కాదు. తిరుమలేశుని సంపద కంటే ఎక్కువే. ఇటీవల దేవాలయంలోని నేలమాళిగలో బయట పడిన నిధులు ఈ విషయాన్ని స్పష్టం చేస్తున్నాయి. అనంత పద్మనాభుడి ఆలయంలో ధన-కనక రాశులను భద్రపరిచే రహస్య భూ గృహాలు ఆరున్నాయి. వీటిలో దేవుడి సంపద కొంత దాగుందని ఒకప్పుడు కొందరికి, ఇప్పుడు అందరికీ

తెలిసిన రహస్యం. ఈ సంపదను ఎప్పుడూ-ఎవరూ లెక్కించిన ఆనవాళ్లు లేనట్లే. రాళ్లతో మూసివుండే ఈ గదుల్లో కొన్నింటిని తెరిచి దాదాపు 150 ఏళ్లు దాటిపోయింది. 1860 లో కొన్ని గృహాలను ఏదో కారణం వల్ల మూసి వేశారు. 1950లో కొన్నింటిని సీల్ చేశారు. స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తర్వాత ఈ ఆలయాలన్నింటినీ ట్రావెన్ కోర్ దేవస్థానం బోర్డులో విలీనం చేసినప్పటికి, పద్మ నాభస్వామి ఆలయాన్ని మాత్రం రాజ కుటుంబీకులు తమ పర్య వేక్షణలోనే ఉంచుకున్నారు. ఇప్పటికీ ట్రావెన్ కోర్ రాజ కుటుంబీకులే దీని కార్య నిర్వహణ ట్రస్టీలుగా కొన సాగుతున్నారు.

ప్రస్తుతం, ఉత్తర దామ్ తిరుణాళ్ ఈ ఆలయ ట్రస్టీగా ఇంకా కొనసాగుతున్నారు. ఆలయ సంపద నిర్వహణలో అక్రమాలు నెల కొన్నాయని, వీటిని గాడిలో పెట్టాలని సుందర రాజన్ అనే న్యాయవాది 2011 లో, సుప్రీం కోర్టులో పిటిషన్ వేశారు. దేవాలయాన్ని నిర్వహించే ట్రస్టుకు, ఆస్తులు సంరక్షించే శక్తి-సామర్థ్యాలు లేవని సుందర రాజన్ తన పిటీషన్లో ఆరోపించారు. అగ్నిమాపక దళం శాఖకు చెందిన ప్రభుత్వాధికారులను, పురావస్తు శాఖకు చెందిన అధికారులను, గర్భ గుడిలోని రహస్య గృహాలను తెరిచి-తనిఖీ చేసి చూడాల్సిందిగా, వారికి కనిపించిన వస్తువులేంటి తేల్చాల్సిందిగా న్యాయస్థానం ఉత్తర్వులు జారీ చేసింది. అంతకు ముందే, కేరళ హై కోర్టు, దేవాలయ నిర్వహణ బాధ్యతలను ప్రభుత్వమే స్వయంగా చేపట్టాలని ఇచ్చిన ఉత్తర్వును సుప్రీం కోర్టు కూడా సమర్థించింది. కోర్టు ఏడుగురు సభ్యులతో కూడిన ప్రత్యేక కమిటీని నియమించి సంపదను లెక్కించాల్సిందిగా ఆదేశించింది. కోర్టు ఆదేశాల మేరకు ఆలయ సంపద లెక్కింపు మొదలవడం, రోజు-రోజుకూ అపార ధన-కనక రాశులు కోకొల్లలుగా బయటపడడం-బయట పడ్డ విలువ తెలుసుకున్న కమిటీ సభ్యులు-వారి ద్వారా యావత్ ప్రపంచం ఆశ్చర్య పోవడం విశేషం.

ఆలయ నేల మాళిగలలో గదుల నుంచి వెలికి తీసిన టన్నుల కొద్దీ బంగారం, బంగారు-వజ్రా భరణాలు, వజ్ర-వైఢూర్యాలు, దేవతా ప్రతిమలు-కిరీటాలు, పచ్చ రాళ్లు పొదిగిన నగలు, పురాతన బంగారు-వెండి

నాణాలు, కోట్లాది రూపాయల విలువ చేసే విష్ణుమూర్తి బంగారు విగ్రహం, బంగారంతో చేసిన ఏనుగు బొమ్మ, కేజీల కొద్దీ ఇతర బంగారు విగ్రహాలు, వేలాది కంఠాభరణాలు–గొలుసులు, కమిటీ సభ్యులను ఆశ్చర్యంలో ముంచెత్తాయి. సంచుల్లో భద్రపరిచిన 16వ శతాబ్దం నాటి శ్రీ కృష్ణదేవరాయల కాలం నాణాలు, ఈస్టిండియా కంపెని–నెపోలియన్ కాలాల నాటి నాణాలు కూడా లభ్యమయ్యాయంటున్నారు. బంగారు గొలుసులు–బంగారు టెంకాయలు, స్వర్ణ శంఖాలు, తదితర చిత్ర–విచిత్రమైన పురాతన వస్తువులు అక్కడ లభ్యం కావడం ప్రపంచమంతటినీ విస్మయానికి గురిచేసింది. ఇవన్నీ ఇన్ని సంవత్సరాలుగా నేలమాళిగలో నిక్షిప్తమై పోయాయి. మానవ మాత్రులెవ్వరూ, ఇప్పటి వరకు, కనీ–వినీ ఎరుగని, కళ్లారా ఒక్క చోట చూడని "అనంతమైన సంపద", పద్మనాభ స్వామి ఆలయంలో బయటపడింది. ఆలయంలో లభ్యమైన సంపద ఇన్ని లక్షల కోట్ల రూపాయలని, విదేశీ కరెన్సీలో ఇన్ని బిలియన్ల డాలర్లేనని చెప్పడం అవివేకం తప్ప మరేమీ కాదు. ఆ సంపదకున్న పురావస్తు ప్రాధాన్యతా దృష్టితో మాత్రమే దాన్ని చూస్తే, ఆ విలువ మరిన్ని రెట్లనడమే కాకుండా, బహుశా విలువ కట్టలేనిదని కూడా అనాల్సి వస్తుందేమో! విలువ కట్టడానికి, ఆ సంపదేమన్నా బహిరంగ మార్కెట్లో అమ్మే అంగడి సరుకు కాదు కదా! అందుకే కేరళ రాష్ట్ర ముఖ్య మంత్రి అంతులేని ఆ వింత సంపదంతా పద్మనాభుడిదేనని తేల్చి చెప్పారు.

అనంత పద్మనాభ స్వామి ఆలయ నేల మాళిగల్లోంచి బయటపడిన అపార నిధులన్నీ దేవ–దేవుడి ఆస్తులని, ఆ సంపద రాజ కుటుంబానికి గానీ, భక్తులకు గానీ చెందదని, ప్రభుత్వానికీ దానిపై అధికారం లేదని ఒకప్పటి తిరువాన్‌కూర్ మహారాణి రాణీ గౌరీ లక్ష్మీబాయి అంటున్నారు. ఆమె మరొక మాట కూడా చెప్పారు. ఆ నిధులను ఆలయ నేల మాళిగల్లోనే తిరిగి భద్రపరిచి, యథాతథ స్థితిని కొనసాగించాలంటారు. అదెంతవరకు సమంజసమో ఆలయ నిర్వాహకులు, ప్రభుత్వం, అత్యున్నత న్యాయస్థానం ఆలోచించాలి.

తిరుమల ఆస్తులను మించి పోయిన తిరువనంతపురం పద్మనాభుడి సంపద ఎలా వచ్చిందన్న దాని పై ఎవరి వాదనలు వారే వినిపిస్తున్నారు. ఈ గదులకు

వేసిన తాళాల తీరు, రాళ్లతో పకడ్బందీగా గదులను మూసి వేసిన వైనం, వాటిని తెరిపించిన కమిటీ సభ్యులను ఆశ్చర్య పరిచింది. ఒక్కో గది తాళాలు తీయడానికి చాలా సమయం పట్టినట్లు అధికారులు చెప్పారట. అనంత పద్మనాభ దేవాలయంలో దొరికిన నిధిని ఎలా కాపాడాలన్న విషయంపై అధికారులు ఆలోచనలో పడ్డారు. మధ్యంతర చర్యగా కేంద్ర బలగాలతో భద్రత కట్టుదిట్టం చేశారు. ఎవరెన్ని చెప్పినా, దొరికిన సంపదను ఏం చేయాలనే దాని పైన కూడా భిన్న వాదనలు వినిపిస్తున్నాయి. ఈ అపురూప నిధి నిక్షేపాల గురించి ట్రావన్ కోర్ మహారాజులకు తెలిసుండవచ్చని, అందుకే, వీటిని బయటకు తీసే విఫల ప్రయత్నం ఒక సారి 1908లో చేశారని చరిత్రకారులు కొందరంటున్నారు. 1931లో మాత్రం ఒకసారి సంపదను లెక్కించారట. ఆక్స్ ఫర్డ్ యూనివర్సిటీ ప్రెస్ 1933లో ప్రచురించిన, రచయిత్రి ఎమ్లి గ్రిల్ క్రిస్ట్ హాచ్ పుస్తకం, "ట్రావన్ కోర్ : ఏ గైడ్ బుక్ ఫర్ ద విజిటర్" లో, ఆమె ట్రావన్ కోర్‌లో పర్యటిస్తున్న సమయంలో, పద్మనాభ స్వామి దేవాలయంలో ఉన్న నిధిని బయటకు తీసి వాటిలో ఉన్న వస్తువులను నమోదు చేసేందుకు ఒక ప్రయత్నం జరిగిందని వుంది. నిధులను వెలికి తీసే ప్రయత్నం చేసినప్పుడు, అవి భద్రపరిచిన గదుల్లో పాములు తిరగడం గమనించినట్లు కూడా ఆమె తన పుస్తకంలో రాసింది. ఆలయంలోని ఆరో నేలమాళిగకు నాగ బంధం ఉందని, దాన్ని తెరవకూడదని వినిపిస్తున్న వాదనలకు, గ్రిల్ క్రిస్ట్ పుస్తకంలో చెప్పిన దానికి సంబంధముండ వచ్చు.

దేవాలయ నేలమాళిగలకు సంబంధించి మొత్తం ఆరు ఖజానా గదులున్నాయి. గర్భ గుడి కింద వున్న ఆ గదులను తెరిచేందుకు న్యాయస్థానం, "ఎ, బి, సి, డి, ఇ, ఎఫ్" గదులుగా వాటికి పేరు పెట్టారు. వీటిలో "ఎ, బి" గదులు గత 130 సంవత్సరాలలో ఎన్నడూ తెరవలేదు. "సి, డి, ఇ, ఎఫ్" లేబులున్న గదులు మాత్రం అప్పుడప్పుడూ తెరుస్తూనే వున్నారు. ఆ నాలుగు గదుల "సంరక్షకులు" గా వున్న ఇద్దరు దేవాలయ పూజారులు "పెరియ నంబి", "తెక్కెడం నంబి" పర్యవేక్షణలో మాత్రమే అవి అప్పుడప్పుడూ తెరవడం జరుగుతోంది. నిత్యం దేవాలయంలో జరిగే పూజా కార్యక్రమాలకు భంగం

వాటిల్లని రీతిలో మాత్రమే, "సి, డి, ఇ, ఎఫ్" లేబులున్న గదులు తెరవాల్సి వుంటుందని, అవి తెరవడానికుద్దేశించిన పని పూర్తైన తర్వాత తిరిగి యథావిధిగా మూసేసి వుంచాలని ఇటీవలి సుప్రీం కోర్టు ఉత్తర్వుల సారాంశం. ఇక "ఎ, బి" గదుల విషయానికొస్తే, వాటిల్లో నిక్షిప్తమై వున్న, నిధుల లెక్కింపు చేసి, రికార్డులలో నమోదు కార్యక్రమం పూర్తైన వెంటనే, వాటినీ మూసేసి వుంచాలని కూడా కోర్టు ఆదేశించింది. కోర్టు ఆదేశాల ప్రకారం, "ఎ" అని మార్కు చేసి వున్న గదిని తెరవడం, అందులోని నిక్షిప్తమై వున్న అపార సంపదను గుర్తించడం పూర్తైంది. ఇక మిగిలిందల్లా, "బి" అని లేబుల్ వున్న గదిని తెరవడమే. ఆ గదికి నాగ బంధం వుందని, ఇనుప గోడలతో పటిష్టంగా గదిని నిర్మించారని, ఆ గదిని తెరిస్తే తీవ్ర అరిష్టం వాటిల్లే ప్రమాదముందని, గది లోపల నుంచి సముద్రం మధ్యలోకి మార్గముందని, తెరిచిన మరుక్షణంలోనే సముద్రంలోని నీరు కేరళ రాష్ట్రాన్ని ముంచేస్తుందని, రకరకాల అనుమానాలు–అపోహలు–వాస్తవానికి చేరువగా వుండే కొన్ని చారిత్రక సాక్ష్యాలు ప్రచారంలోకి వచ్చాయి. "ఎ" గదిని తెరవడానికి నియమించిన కమిటీ సభ్యుల్లో కొందరి అనారోగ్యం కలిగిందన్న వార్తలు కూడా వెలుగులోకి వచ్చాయి.

ఇదిలా వుండగా, నిజా–నిజాలను కాసేపు పక్కనుంచి, పద్మనాభ స్వామి ఆలయ నేలమాళిగల్లో సంపద పరిశీలనను ఆపేయండి అని సుప్రీంకోర్టు ఆదేశించింది. తాము తదుపరి ఆదేశాలు ఇచ్చేవరకు తెరవొద్దని ఏడుగురు సభ్యుల పరిశీలన కమిటీకి సూచించింది. ఇంత పెద్ద మొత్తంలో బయటపడిన ఆస్తులకు, ఆలయానికి మీరెలా భద్రత కల్పించగలరని, ఆలయ పవిత్రతను కాపాడడానికి తీసుకునే చర్యలేమిటని ట్రావెన్ కోర్ రాజ కుటుంబం ఆధ్వర్యంలోని ట్రస్టును, కేరళ రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని సుప్రీం ప్రశ్నించింది. అనంత పద్మనాభ స్వామి ఆలయంలో గుప్త నిధులు బయలుపడిన నేపథ్యంలో తమిళనాడులోని తిరుచ్చి, తిరువారూర్ ఆలయాల్లోనూ ఇలాంటి నిధులుండే అవకాశముందని భూగర్భ పరిశోధక నిపుణులు చెబుతున్నారు. ఇందుకు సాక్ష్యంగా భూలోక వైకుంఠంగా పేరు గాంచిన తిరుచ్చి శ్రీరంగనాథ స్వామి

ఆలయ శిలాఫలకాలపై ఉన్న శాసనాలను, రాతలను చూపుతున్నారు. తంజావూరు జిల్లా భూగర్భ పరిశోధకులు ఈ వివరాలను బయటపెట్టారు. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని కర్నూల్ జిల్లా అహోబిలంలో, గుంటూరు జిల్లా ఉండవల్లిలో, రంగారెడ్డి అనంతగిరిలో వున్న దేవాలయాల్లో కూడా గుప్త సంపద వుందని కొందరంటున్నారు.

పద్మనాభ స్వామి ఆలయంలో లభ్యమైన సంపదను, ఈజిప్టు చక్రవర్తి టుటుంకమన్ సమాధి నుండి వెలికి తీసిన నిధి నిక్షేపాలతో పోలుస్తున్నారు. ఆయన సమాధిలో, హ్వావార్డ్ కార్టర్ అనే వ్యక్తి కనుగొన్న రహస్య నిధులలో మూడు వేల సంవత్సరాల క్రితం నాటి, మూడు వేల రకాల అంతులేని విలువైన వస్తువులు దొరికాయట. పద్మనాభ స్వామి ఆలయం నేలమాళిగల్లో దొరికినవి మూడు వందల ఏళ్ల క్రితానివి మాత్రమే.

ఇంత తతంగం జరిగింతర్వాత, జరగబోయేది మరెంతో మిగిలి వుండగా, వెలుగులోకి వచ్చిన ఈ అపార సంపద ఎవరి పరం కావాలన్న చర్చ జోరందుకుంది. ఇలా చర్చించే పలువురికి, మన భారత దేశ సంస్కృతీ-సంప్రదాయాల గురించి అంతగా తెలిసినట్లు లేదని, దేవాలయాలకు సంబంధించిన అనేకానేక అంశాలను క్షుణ్ణంగా పరిశోధించి-పరిశీలన చేసిన, తమిళనాడు రాష్ట్రానికి చెందిన పురావస్తు శాఖ మాజీ డైరెక్టర్ ఆర్. నాగ స్వామి అంటున్నారు. ఒక ఆంగ్ల పత్రికకు ఆయన ప్రత్యేకంగా రాసిన వ్యాసంలో, ఈ అంశానికి చెందిన పలు విషయాలను, వివిధ కోణాలలోంచి, ఆవిష్కరించారు. అన్నింటి కన్నా తొలుత అందరూ దృష్టి పెట్టాల్సిన విషయం, తరతరాలుగా, ట్రావన్ కోర్ రాజ వంశీ యులు, పద్మనాభుడి దాసులుగా, ఏళ్ల తరబడి, ఈ అమూల్యమైన ధన రాశులను, కంటికి రెప్పలాగా కాపాడి-భద్ర పరిచినందుకు, జాతి యావత్తూ వారికి కృతజ్ఞతలు తెలియ చేసుకోవాలని నాగ స్వామి అంటున్నారు. ఈ అపార సంపద ఆ దేవాలయంలోకి ఎలా వచ్చిందని, ఒక వేళ భక్తులే ఇచ్చి వుంటే, అవి వారు భగవంతుడికిచ్చారా? లేక, దేవాలయానికిచ్చారా అని ప్రశ్నిస్తున్నారు పలువురు. ప్రాచీన కాలం నుండి ఆధునిక యుగం వరకు, భారత దేశంలో పలు ప్రదేశాల్లో లభ్యమయ్యే

శిలా శాసనాలను కాని, రాత రికార్డులను కాని చదివినవారికి, భక్తులలా ఇచ్చే కానుకలు, "దేవుడికే గాని" దేవాలయానికి కాదనేది బోధ పడుతుంది. తిరుమల–తిరుపతి దేవస్థానం ఇందుకు చక్కటి ఉదాహరణ. ఇంకా లోతుగా పరిశీలించి చూస్తే, క్రీస్తు పూర్వం మూడో శతాబ్దం నుండే కేరళ రాష్ట్రంలోని దేవుళ్లకు భక్తుల కానుకలు అపారంగా వచ్చాయని, తొమ్మిదో శతాబ్దం తర్వాత నమోదైన రికార్డులలో వుండడం గమనించాల్సిన విషయం. శివాలయాల్లో భక్తుల కానుకలను "చండికేశ్వరుడు" పేరు మీద, వైష్ణవాలయాల్లో "విశ్వక్సేనుడు" పేరు మీద ఇవ్వడం సంప్రదాయంగా వస్తోంది. నాగ స్వామి వ్యాసంలో మరి కొన్ని ఆసక్తికరమైన అంశాలున్నాయి. ఆయన "లండన్ నటరాజ కేసు" ను ప్రస్తావించారు. ఆ కేసులో కీలకమైన తీర్పిచ్చిన న్యాయ మూర్తి, భారత దేశం న్యాయస్థానాలలో వెలువడిన అనేక తీర్పులను పరిశీలించారు. లండన్ హైకోర్టులో ఆ కేసు విచారణ సందర్భంగా నాగ స్వామిని కూడా సాక్ష్యం ఇవ్వడానికి పిలిచారు. ఏ దేవాలయమైనా, ఎంత పురాతనమైన దైనా, పూర్తిగా శిథిలమై పోయినా, ఆ దేవాలయం ఆనవాళ్లున్నట్లుగానే భావించి, దానికి చెందిన ఆస్తులన్నీ దేవాలయానికే చెందాలని న్యాయ మూర్తి తీర్పిచ్చారు. ప్రాచీన ధర్మ శాస్త్రాలను అనుసరించి, ఎవరైనా (భగవంతుడికైనా సరే) ఎవరికైనా కానుకలివ్వాలంటే, ఆ సొత్తు వారు న్యాయ పరంగా సంపాదించింద్దై వుండి తీరాలి. అలాంటి కానుకలనే "దానం" అంటారు. దాత ఆ సొత్తుపై న్యాయ పరమైన హక్కులుండాలి. దానం స్వీకరించే వారి చేతిలో నీరు పోసి, దాత వారి సొంతం చేయాలి తన కానుకలను

ఇప్పుడు అనంత పద్మనాభస్వామి ఆలయంలో, ఇన్నాళ్లూ నిక్షిప్తమై, ఇప్పుడు వెలికి తీసిన సంపదంతా, ఆ విధంగానే, అనేకమంది భక్తులు, ఆ స్వామికి కానుకలుగా ఇచ్చినవంటారు నాగస్వామి. పరాయి దేశాల రాజులతో యుద్ధం చేసి గెలుచుకున్న సొత్తు ఇదని కొందరంటున్నారు. నిజమే... కాని, యుద్ధంలో గెలుచుకున్న సొత్తుకు కూడా హక్కుదారు గెలిచిన రాజే! అంటే, ఏళ్ల తరబడి ఆ దేవాలయంలో నిక్షిప్తంగా వుంచిన సంపదకు యజమాని– హక్కుదారు అనంత పద్మనాభస్వామి తప్ప ఇతరులు కాదు. కొందరు మరో వితండ వాదన

లేవదీస్తున్నారు. ఆ సంపదను సందర్శకుల దర్శనార్థం "మ్యూజియం" లో పెట్టాలట! భగవంతుడికి భక్తులిచ్చే కానుకలను మ్యూజియాల్లో పెట్టడానికి కాదు. లండన్ నటరాజ కేసులో నాగ స్వామి చెప్పిన సాక్ష్యాన్ని అంగీకరించిన న్యాయ మూర్తి, నటరాజ విగ్రహాన్ని, శిథిలమై పోయిన పత్తూర్ చోళ దేవాలయానికే చెందాల్సిందిగా తీర్పిచ్చారు. ఒక విదేశీ న్యాయ మూర్తి, భారత దేశ సంస్కృతీ-సంప్రదాయాలను గౌరవించి, దానికి అనుగుణంగానే తీర్పిస్తే, మన మధ్య నున్న-మన మేధావులు కొందరు, మ్యూజియాలలో దేవాలయాల భగవంతుడి సొత్తు భద్ర పరచాలనడం హాస్యాస్పదం. దేవాలయంలో దొరికిన సొత్తు-సంపద విలువ ఎంతనేది అప్రస్తుతం. ఆ సంపదంతా భగవంతుడు కే చెందాలి. దాని పరిరక్షణ-ఉపయోగం, న్యాయ బద్ధంగా-న్యాయ స్థానాల తీర్పు మేరకు నియమితులయ్యే, ట్రస్టీలే నిర్ణయించడం సమంజసం. ఇన్నాళు ్లు, ఇంత పకడ్బందీగా, ఆ సొత్తును కాపాడుకుంటూ వస్తున్న, నిస్వార్థ ట్రావెన్ కోర్ రాజ వంశీయుల వారసులకే ఆ బాధ్యత అప్ప చెప్పడం హర్షణీయంగా వుంటుంది.

ఈ నేపథ్యంలో, అనంత పద్మనాభుడి సంపద పరి రక్షణకు, ఆలయం నేల మాళిగలలో ఇంకా ఉన్నదని భావిస్తున్న సంపదను వెలికి తీయడానికి, నేషనల్ మ్యూజియం డైరెక్టర్ జనరల్ సీవీ ఆనంద్‌బోస్ నేతృత్వంలో భారతీయ పురావస్తు శాఖ, భారతీయ రిజర్వ్ బ్యాంకుకు చెందిన నిపుణులతో సుప్రీం కోర్టు ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేయమని ఆదేశించింది. కమిటీ తన నివేదికను అత్యున్నత న్యాయస్థానానికి సమర్పించాలని జస్టిస్ ఆర్‌వీ రవీంద్రన్, జస్టిస్ ఏకే పట్నాయక్ తో కూడిన బెంచ్ ఆదేశించింది. అలానే, ఆలయ సంపదను వెలికి తీసే కార్యక్రమాన్ని పర్యవేక్షించడానికి ముగ్గురు సభ్యులతో కూడిన మరో కమిటీని కూడా కోర్టు నియమించింది. తిరువాన్కూర్ రాజవంశం వారసుడు రాజా మార్తాండ వర్మ, సెక్రటరీ స్థాయి ప్రభుత్వ ప్రతినిధి, కేరళ హైకోర్టు మాజీ న్యాయమూర్తి ఎంఎస్ కృష్ణన్ ఈ పర్యవేక్షక కమిటీ సభ్యులు. సంపదను వెలికి తీసేటప్పుడు, అనధికారికంగా, ఎవరినీ అనుమతించ రాదని కూడా సుప్రీం కోర్టు ఆదేశించింది.

సుజనరంజని (సిలికానాంధ్ర వెబ్ మాగజైన్) ఆగస్ట్ 2011

"ఆన్గ్ కార్ వాట్"

ప్రపంచంలోనే అతి పెద్ద హిందూ దేవాలయాల సముదాయం

కాంబోడియన్ల ఖ్మేర్ రాచరిక వ్యవస్థలో, దేశ అధికారిక దేవాలయంగా, అలనాటి రాజధాని నగరమైన యశోధరపురంలో, పన్నెండవ శతాబ్ది ఆరంభంలో, రెండవ సూర్యవర్మన్ రాజు "ఆన్గ్ కార్ వాట్" దేవాలయాన్ని నిర్మించాడు. పూర్వీకుల ఆచారమైన శైవిజాన్ని దూరం పెట్టి, ఆన్గ్ కార్ వాట్ దేవాలయాన్ని విష్ణు దేవుడికి అంకితమిచ్చాడు సూర్యవర్మన్. నాటినుంచి నేటిదాకా అత్యంత జాగ్రత్త కట్టడంగా కాపాడబడుతూ వస్తున్న కాంబోడియాలోని ఈ ఆన్గ్ కార్ వాట్ దేవాలయ సముదాయం, మొదలు హిందువుల ఆలయంగా, ఆ తరువాత బౌద్ధుల ఆరామంగా వుంటూ వచ్చింది. సాంప్రదాయిక ఖ్మేర్ ఆర్కిటెక్చర్‌కు ముమ్మూర్తులా ప్రాతినిధ్యం వహించే విధంగా మలిచిన ఈ దేవాలయం సుమారు నాలుగు వందల సంవత్సరాల పాటు అడవిలో ఎవరికీ కానరాని విధంగా చెట్ల మధ్య-పుట్టల మధ్య దాగి వుందంటారు. దేశ విదేశాల పర్యాటకులను ఆకర్షించేది మాత్రమే కాకుండా, ఆన్గ్ కార్ వాట్, కాంబోడియా సంస్కృతీ-సాంప్రదాయాలకు ప్రతీకగా, ఆ దేశ జాతీయ జండాపై దర్శనమిస్తుంది. హిందువుల పురాణాలలోని దేవతల నిలయమైన మేరు పర్వతం తరహాలో దీనిని డిజైన్ చేశారు. దేవాలయ సముదాయం చుట్టూతా ఎల్లప్పుడూ నీటితో నిండి వుండే వెడల్పాటి కందకం తవ్వబడింది. సుమారు మూడున్నర కిలోమీటర్ల పొడవైన ప్రహరీ గోడ కూడా చుట్టూతా వుంది. వీటికి అదనంగా దీర్ఘ చతురస్రాకారంలో వున్న మూడు గాలరీలు-ఒకదానికంటే మరొకటి ఎత్తుగా వుండే విధంగా-ఆన్గ్ కార్ వాట్ చుట్టూ వున్నాయి.

ఆంగ్లంలో ఆన్గ్ కార్ వాట్ అంటే "టెంపుల్ సిటీ" అని, ఖ్మేర్ భాషలో "దేవాలయాల నగరం" అనీ కాంభోడియన్లు సంబోధిస్తారు. లోగడ ఈ దేవాలయాన్ని ఖ్మేర్ లో "ప్రేహ్ పిష్ణులోక్" అని, సంస్కృతంలో "వర విష్ణులోక"

అని అనే వారు. ఈ నాటి ఆధునిక పట్టణమైన సయాం రీప్ కు సుమారు ఐదున్నర కిలోమీటర్ల దూరంలో వున్న ఆన్గ్ కార్ వాట్, పురాతన రాజధానికి సమీపంలో తూర్పు భాగాన వుంది. అతి సమీపంలోనే పదకొండవ శతాబ్దిలో హిందువుల దేవుడు శివుడికి అంకితం చేసిన "బాఫువాన్" దేవాలయం కూడా వుంది. అదీ చూడతగ్గ స్థలమే. ఆన్గ్ కార్ వాట్ను? సందర్శించాలనుకునే వారు, ముందుగా, దానికి సుదూరంలో వున్న "అప్సర అథారిటీ" కార్యాలయం నుంచి, ఒక్కో వ్యక్తికి రోజుకు 20 డాలర్ల చొప్పున చెల్లించి, ఫొటో ఐడెంటిటీతో సహా ఎంట్రీ పాస్ కొనుక్కోవాలి. ఒకే సారి కన్సెషన్ ధరలో మూడు రోజులకు, వారం రోజులకు కూడా కొనవచ్చు. దేవాలయాల సముదాయం మొత్తం చూడాలంటే, సుమారు ఐదారు కిలోమీటర్ల పాటు ఎత్తు-పల్లాల బాటలో నడవాలి. కూలిన రాళ్ల మీద, కూల బోయే ప్రమాదమున్న గోడల మధ్య నుంచి నడవాలి. చీకటి పడితే చేతిలో బాటరీ లైట్ తప్పని సరిగా వుండాలి. అక్కడ విద్యుత్ సరఫరా లేదు. మేం వెళ్లిన మొదటి రోజున చెదరు-ముదురుగా వర్షం కురిసింది. గొడుగుల సహాయంతో నడవ గలిగాం. రెండో రోజున ఉదయం నాలుగున్నర కే చేరుకున్నాం. ఆన్గ్ కార్ వాట్ దేవాలయం గోపురాల మధ్య నుంచి, ఎదురుగా వున్న నీటిలో నీడ పడుతూ కనిపించే సూర్యోదయాన్ని వీక్షించడానికి మాతో పాటు వేలాదిమంది దేశ విదేశీ పర్యాటకులున్నారక్కడ. తెల్లవారే వరకు పూర్తి చీకటే. అడుగులో అడుగు వేసుకుంటూ, బాటరీ కాంతిలో నెమ్మదిగా సూర్యోదయం కనిపించే స్థలానికి చేరుకున్నాం. అదో అద్భుతమైన దృశ్యం!

ఆన్గ్ కార్ వాట్ దేవాలయ నిర్మాణం ఇంకా కొంచెం మిగిలి వుండగానే, రాజా సూర్యవర్మన్ చనిపోవడంతో, అక్కడ పని నిలిచి పోయింది. కొన్నేళ్లు అలానే గడిచాక, ఏడవ జయవర్మన్ రాజయ్యాడు. "ఆన్గ్ కార్ థాం" పేరుతో సమీపంలో అన్గ్ కార్ వాట్కుల ఉత్తర దిక్కుగా నూతన రాజధానిని, అధికారిక దేవాలయంగా "బాయాన్" ను నిర్మించారాయన. పదమూడవ శతాబ్దంలో ఆన్గ్ కార్ వాట్ క్రమేపీ హిందువుల ఆధీనంలోంచి థెరవాడ బౌద్ధుల చేతుల్లోకి పోయింది. నేటికీ ఒక విధంగా అలానే వుందనాలి. ఆ మాటకొస్తే ఏ దేవుడికీ

పూజా–పునస్కారాలు లేనే లేవక్కడ. ఒకనాడు జరిగిన దాఖలాలు కూడా లేవు. ఆన్గ్ కార్ వాట్ను? పూర్తిగా ఉపయోగించుకోవడం కానీ, నిరుపయోగంగా చేయడం కానీ ఏనాడూ జరగలేదు. దాని చుట్టూతా వున్న వెడల్పాటి కందకం అటవీ ప్రాంత అక్రమ ఆధీనంలోకి పోకుండా కాపాడిందనాలి. ఇరవయ్యో శతాబ్దంలో దీని ఆచూకీ తెలుసుకున్న వారికి దానిని ఎలాగోలో పునరుద్ధరించాలని అనిపించింది. దేవాలయ సముదాయాన్ని కప్పి వేసిన ఆకులు–చెట్లు–పుట్టలు–మట్టి తొలగించాల్సి వచ్చింది. 1970–1980 లలో చోటు చేసుకున్న అంతర్యుద్ధం వల్ల పనిలో అంతరాయం కలిగింది. ఒక బలీయమైన సాంస్కృతిక శక్తిగా కాంబోడియన్ ప్రభుత్వం, విదేశాలతో–ముఖ్యంగా ఫ్రాన్స్, అమెరికా, థాయ్లాండడ్ లతో, దౌత్య సంబంధాలను మెరుగు పరుచుకోవడానికి ఆన్గ్ కార్ వాట్ ఉపయోగపడింది.

ఆన్గ్ కార్ వాట్తో? సహా ఇతర కట్టడాల సౌందర్యానికి అబ్బురపడిన ఫ్రాన్స్ దేశం ఆగస్ట్ 11, 1863న కాంబోడియాను ఆక్రమించుకుని, తన ప్రొటెక్టరేట్‌గా ఏర్పాటు చేసుకుంది. సయాం రీప్ ను అధీనంలోకి తెచ్చుకుంది. చివరకు కాంబోడియా నవంబర్ 9, 1953 న స్వాతంత్ర్యం పొందింది. అప్పటి నుంచీ ఆన్గ్ కార్ వాట్ ను తన స్వాధీనంలో నే వుంచుకుంది. వియత్నాం యుద్ధం జోరుగా కొనసాగుతున్న రోజుల్లో, అలనాటి కాంబోడియా అధినేత ప్రిన్స్ నోరోడం సిహనౌక్, అమెరికా అధ్యక్షుడు కెన్నెడీ సతీమణి జాక్విలిన్ కెన్నెడీ జీవితాభిలాషైన ఆన్గ్ కార్ వాట్ను? చూడడం కొరకు, ఆమెకు ప్రత్యేకంగా కాంబోడియాలో విందు ఏర్పాటు చేశాడు!

భారత దేశానికి చెందిన ఒరిస్సా, చోళుల కాలానికి చెందిన తమిళనాడు దేవాలయాల సాంప్రదాయాలను అక్కడక్కడా పుణికి పుచ్చుకుంది. దేవుళ్ల నివాస స్థలమైన మేరు పర్వతాన్ని పోలిన విధంగా దీని డిజైన్ వుంటుంది. మేరు పర్వతానికి వున్న విధంగానే, వాటి శిఖరాల స్థానంలో, నాలుగు దిక్కులా చతురస్రాకారంలో నాలుగు గోపురాలు, మధ్యలో మరో గోపురం వుంటాయి. మేరు పర్వతం చుట్టూతా వున్నట్లు, నీరు ప్రవహించడానికి వెడల్పాటి కందకం తవ్వడం జరిగింది. ఖ్మేర్ శైలి ఆర్కిటెక్చర్ తో డిజైన్ చేయబడిన ఆన్గ్ కార్ వాట్

కట్టడానికి ఇసుక రాళ్లు, లాటరైట్ ఖనిజం ఉపయోగించారు. ప్రహారీ గోడ పొడవు 1024 మీటర్లు. వెడల్పు 802 మీటర్లు. ఎత్తు 4.5 మీటర్లు. 30 మీటర్ల పొడవు-వెడల్పు వున్న పచ్చిక బయలు నేల చుట్టూతా వుంటుంది. అదనంగా 190 మీటర్ల వెడల్పున్న కందకం కూడా వుంది. దేవాలయానికి వెళ్లడానికి తూర్పు-పశ్చిమ దిక్కులలో మట్టి వంతెన లాంటిది వుంటుంది. మధ్య మధ్యలో కట్టెలతో తయారు చేసిన వంతెనలుంటాయి. తూర్పు, పడమర, ఉత్తర, దక్షిణ దిక్కుల్లో వరుసగా నాలుగు ఎత్తైన గోపురాలున్నాయి. పడమట భాగాన వున్నది అన్నిటికన్నా ఎత్తైనదే కాకుండా పడిపోవడానికి సిద్ధంగా వున్న మూడు స్థంబాలున్నాయి.

దక్షిణ భాగాన వున్న టవర్ కింది భాగంలో విష్ణుమూర్తి భారీ విగ్రహం ఒకటి వుంది. సుమారు పదిహేను అడుగుల ఎత్తున్న ఈ విగ్రహానికి ఎనిమిది చేతులున్నాయి. ఖ్మేర్ భాషలో ఆ మూర్తిని "టా రీచ్" అంటారు. బహుశా ఆన్గ్ కార్ వాట్ దేవాలయం ప్రధాన పూజా విగ్రహం ఇదే అయ్యుండాలి. ఈ విగ్రహానికి పూజా-పునస్కారాలు లేవు. కొద్ది దూరంలో తల-చేతులు నరికేసిన లక్ష్మీదేవి భారీ విగ్రహం కనిపిస్తుంది. బహుశా ఏదో దండయాత్రలో అలా జరిగుండాలి. టవర్ల మధ్య గాలరీలున్నాయి. గోపురానికి రెండు వైపులా "ఏనుగు ద్వారాలు" గా పిలువబడే రెండు మార్గాలున్నాయి. వాటిలో ఏనుగులు పట్టేంత సందుంటుంది. ఈ గాలరీలకు (వెలుపలి) పశ్చిమభాగాన చతురస్రాకార స్థంబాలు, (లోపలి) తూర్పు భాగాన పెద్ద గోడ వున్నాయి. స్థంబాల మధ్యన వున్న పైకప్పు తామర పూల ఆకారంలో అలంకరించబడి వున్నాయి. గోడ పశ్చిమ భాగంపై నాట్యం చేస్తున్న ఆకృతిలో బొమ్మలున్నాయి. శిథిలావస్థలో వున్న కిటికీలు, నాట్యం చేస్తున్న మగవారి బొమ్మలు, దేవతల బొమ్మలు, తూర్పు భాగం గోడపై దర్శనమిస్తాయి. ద్వారం దక్షిణ భాగంలో కూడా దేవతల బొమ్మలు కనిపిస్తాయి. ఇలా గాలరీలు, గోపురాలు అడుగడుగునా కనిస్పిస్తుంటాయి. నగరం కన్నా ఎత్తైన ప్రదేశంలో దేవాలయాన్ని నిర్మించారు. దేవాలయంలోని మూడు దీర్ఘ చతురస్రాకార గాలరీలు, ఒకటికంటే మరొకటి ఎత్తుగా వుండడం విశేషం. ఈ గాలరీలను రాజుకు, బ్రహ్మ దేవుడికి, చంద్రుడికి, విష్ణుమూర్తికి

అంకితమివ్వడం మరో విశేషం. దేవాలయం పశ్చిమ ముఖంగా వుండడంతో, మిగిలిన అన్ని తూర్పు దిక్కుగా ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది.

వెలుపల వున్న గాలరీ 215 మీటర్ల పొడవు, 187 మీటర్ల వెడల్పు వుండడంతో పాటు, మూలలలో స్థంబాలకు మారుగా విశాలమైన మైదానం మాదిరి కనిపిస్తుంది. ఒక విధంగా ప్రధాన కట్టడానికి నిర్మాణ పరంగా సపోర్టుగా వుండడమే కాకుండా, ఈ గాలరీలు, దేవాలయం బయట వైపున ప్రాముఖ్యంగా కనిపిస్తాయి. వెలుపలి గాలరీ నుంచి లోపలి మరో భాగానికి కలిపే ప్రదేశాన్ని "వేయి దేవుళ్ల హాల్" అని పిలుస్తారు. శతాబ్దాల తరబడి అక్కడికి వచ్చే యాత్రీకులు బుద్ధుడి విగ్రహాలను అక్కడికి తెచ్చి వేసి పోయేవారట. దురదృష్టవశాత్తు వాటిలో చాలావరకు దుండగుల దాడుల్లో దొంగిలించబడడమో, లేక తల భాగం తీసేసి మొండేలుగా చేయడమో జరిగింది. అక్కడి దృశ్యం అతి జుగుప్సాకరంగా కనిపిస్తుందిప్పుడు. ఈ ప్రదేశంలోని గోడల మీద అక్కడకు వచ్చిపోయిన యాత్రీకులకు సంబంధించిన విషయాలు రాయడం జరిగింది. ఇవన్నీ ఖ్మేర్ భాషలో ఎక్కువగా వున్నాయి. కొన్ని చోట్ల బర్మా భాషలో, మరి కొన్ని చోట్ల జపనీస్ భాషలో కనిపిస్తాయి. ఇక వెలుపలి గాలరీలోని లోపలి గోడలపైన హిందువుల పురాణాలైన రామాయణం, మహాభారతం నుంచి ఎన్నో గాధలను చెక్కడం జరిగింది. వాయువ్య మూల నుంచి మొదలెట్టి, అ ప్రదక్షిణంగా, పశ్చిమ భాగాన వున్న గాలరీ గోడలపైన రామ రావణ యుద్ధం, అందులో రావణుడిని రాముడు వధించడం, కురుక్షేత్రం సంగ్రామం-అందులో కౌరవ, పాండవులు ఒకరినొకరు చంపుకోవడం లాంటివి చెక్కబడ్డాయి. గాలరీ దక్షిణ భాగంలో, రాజా సూర్యవర్మన్ కాలం నాటి ఒక ఊరేగింపును చిత్రంగా గీయడం జరిగింది. హిందువుల పురాణ గాథలలోని 32 నరకాలను, 37 స్వర్గాలను చిత్రాలుగా గీశారు. తూర్పు వైపున వున్న గాలరీ గోడపై చక్కటి దృశ్యం కనిపిస్తుంది. సముద్ర మథనానికి సంబంధించిన ఆ దృశ్యంలో, 92 మంది అసురులు, 88 మంది దేవతలు, వాసుకి అనే సర్పాన్ని తాడుగా చేసుకుని, కవ్వంగా మందర పర్వతాన్ని విష్ణుమూర్తి సలహాపై సముద్రంలో చిలకడం కనిపిస్తుంది. విష్ణువు అసురులను ఓడించడం కూడా చెక్కబడింది. ఉత్తర

వైపున గాలరీ గోడలపై, శ్రీకృష్ణుడు పూతనను వధించడం, హిందు దేవతలు అసురులను సంహరించడం దృశ్యాలుగా మలిచారు. అలానే వాయువ్య, నైరుతి దిక్కుల గోడలపై కూడా చెక్కబడి వుంది. అవన్నీ హిందూ గాథలే!

ఈజిప్ట్ "ఖాఫ్రే" పిరమిడ్ కట్టడానికి ఎంత కంకర రాయి అవసరమైందో-అంటే సుమారు ఏబై లక్షల టన్నుల మోతాదు-అంతే రాయిని అన్గ్ కార్ వాట్ నిర్మాణానికి ఉపయోగించారని అర్థమౌతోంది. యశోధర పురానికి ఈశాన్యంగా సుమారు నలబై కిలోమీటర్ల దూరంలో వున్న కుల్లెన్ పర్వతాలనుంచి రాయిని కొట్టి ఇక్కడకు రవాణా చేశారట. బహుశా సయాం రీప్ నదిలో భారీ బల్ల కట్టుల ద్వారా రాయిని రవాణా చేసి వుండవచ్చు. ఎంతో శ్రద్ధ వహించి ఆ పని చేసి వుండకపోతే ఆ కట్టడం పూర్తయ్యేదే కాదు. ఆన్గ్ కార్ వాట్ ను ఇప్పుడు-ఈ అధునిక యుగంలో నిర్మించాలంటే, సుమారు 300 సంవత్సరాలు పట్టవచ్చని ఒక ఇంజనీరింగ్ నిపుణుడు అంచనా వేశారు. భారత దేశానికి చెందిన పౌరాణిక గాథల నుంచి, కిలోమీటర్ల పొడవైన గోడలపై, కమనీయమైన చెక్కడాలను, చిత్రాలను చేయడం చాలా గొప్ప విషయం. గోడలలో ఇప్పుడు కనిపిస్తున్న ఖాళీ జాగాలలో ఒకప్పుడు విలువైన ఇత్తడితో బొమ్మలను చేసి పెట్టారట. అవన్నీ దొంగిలించబడ్డాయి.

భారత పురా తత్వ శాఖ వారు ఓ పాతికేళ్ల క్రితం ఈ దేవాలయాన్ని బాగు చేయడానికి కొంత కృషి చేసినప్పటికీ, పెద్దగా పరిస్థితిలో మార్పు లేదనే అనాలి. ఆన్గ్ కార్ వాట్ ప్రాంగణాన్ని, పోయే దారిని, అక్కడున్న పరిసరాలను చూస్తే చాలా బాధ కలుగుతుంది. దేశ-విదేశ యాత్రీకుల-పర్యాటకుల ఆసక్తి మేరకు వారి దగ్గర నుంచి డబ్బు వసూలు చేసి, ఒక పర్యాటక స్థలంగా మార్చడమై తే చేసింది ప్రభుత్వం కాని, అంతకు మించి శ్రద్ధ కనిపరుస్తున్న దాఖలాలు లేవు. వాస్తవానికి ఈ దేవాలయాన్నే కనుక బాగు చేయించ గలిగితే, తిరుపతి కంటే ఎక్కువ సంఖ్యలో యాత్రీకులు వస్తారనడంలో సందేహం లేదు. భారత ప్రభుత్వం-తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానాలు కలిసి, ప్రపంచ ప్రఖ్యాతమైన ఈ హిందూ దేవాలయాన్ని పరిరక్షించుకునే ప్రయత్నం చేస్తే బాగుంటుందేమో! హిందూ మతోద్ధరణకు కంకణం కట్టుకున్నామని చెప్తున్న భారత దేశ మత

పెద్దలు ఎంతమంది ఇక్కడకు వచ్చారో తెలియదు కాని, వారు ప్రపంచ వ్యాప్తంగా వున్న హిందూమతాభిమానులలో ఉత్తేజాన్ని కలిగించి, వారి దగ్గరనుంచి వచ్చే విరాళాలతోనైనా, ఆన్గ్ కార్ వాట్లోలని విష్ణుమూర్తి విగ్రహాన్ని పునఃప్రతిష్టించాలి. శ్రీ శ్రీ శ్రీ త్రిదండి నారాయణ చినజీయర్ స్వామి లాంటి వారు ముందుకొచ్చి, భారత–కాంబోడియాల మధ్య ఒక అవగాహన కుదిర్చే ప్రయత్నం చేసి, ప్రపంచ ప్రఖ్యాతి గాంచి నేడు శిథిలావస్థలో వున్న ఈ అతి పెద్ద హిందూ దేవాలయాల సముదాయాన్ని పునరుద్ధరించేందుకు నడుం బిగిస్తే మంచిదేమో అలోచించాలి.

(ఆగస్ట్ 28, 2012–కంబోడియా పర్యటనలో భాగంగా ఆన్గ్ కార్ వాట్ ను చూసిన దరిమిలా రాసిన వ్యాసం–ఆంధ్రజ్యోతి ఆదివారం సంచికలో ప్రచురణ)

❖ ❖ ❖

బ్రాహ్మణుల బాధలు పట్టవా?

ఒకనాడు సమాజాన్ని ఐక్యంగా వుంచడానికి తమ శాయశక్తులా కృషిచేసిన బ్రాహ్మణుల పరిస్థితి గతులు రోజు-రోజుకూ క్షీణించి పోతున్నాయి. క్రిస్టియన్ మిషనరీల రాకతో, అంతకు ముందు ముస్లింల పాలనలో, ప్రారంభమైన బ్రాహ్మణ వ్యతిరేకత, బ్రిటీష్ ప్రభుత్వ హయాంలో బలపడి, స్వతంత్ర భారత దేశంలో పతాక దశకు చేరుకుంది. దశాబ్దం క్రితం మండల కమీషన్ నివేదికతో ఆ వ్యతిరేకత వేళ్లూనుకుని పోయింది. బ్రిటీష్ పాలనలో బ్రాహ్మణులను ఇబ్బందులకు గురిచేయడం యాధృచ్ఛికంగా జరిగిందేమీకాదు. భారత దేశ సామాజిక వ్యవస్థలో బ్రాహ్మణుల పాత్ర ఎంత ప్రాముఖ్యమైందో బ్రిటీష్ వారికి మొదట్లోనే అవగతమైంది. పవిత్రమైన సాంస్కృతిక-సాంప్రదాయక బవబంధాల నేపధ్యంలో దేశ ప్రజలను ఐక్యంగా-సమైక్యంగా మలచడంలో కీలక పాత్ర పోషిస్తున్న బ్రాహ్మణులను కట్టడి చేయాలన్న ఆలోచన ఆంగ్లేయులకు కలగడం సహజం. విభజించి పాలించు అనే సంస్కృతిని అనుసరించే బ్రిటీష్ ప్రభుత్వం, భారత సమాజాన్ని విడదీయాలంటే, మొదలు బ్రాహ్మణులను దెబ్బ తీయాలని భావించింది. అలనాడు ఆ ప్రభుత్వం అనుసరించిన విధానాన్నే స్వతంత్ర భారత దేశంలో మండల్ కమీషన్ అనుసరించింది. చదువుకున్న బ్రాహ్మణుల మూలాన, భారతదేశంలో తమ గుత్తాధిపత్యానికి ప్రమాదం వుందని భావించింది బ్రిటీష్ ప్రభుత్వం. జాతీయోద్యమంలో పెద్ద ఎత్తున బ్రాహ్మణులు పాల్గొనడమే కాకుండా నాయకత్వం వహించడం వారి అనుమానాన్ని మరింత ధృఢ పరిచింది.

అనాదిగా వస్తున్న సాంప్రదాయాలకు అనుగుణంగా, పౌరాణిక-ఐతిహాసిక కథనాల ప్రకారం, చాతుర్వర్ణ వ్యవస్థలో అత్యున్నతమైంది బ్రాహ్మణ్యం. బ్రాహ్మణులంటే బ్రహ్మ జ్ఞానం కలవారని. అదొక సామాజిక వర్గం. హైందవ మతంలో, ఆచారంలో, ఒక భాగం. అగ్ర కులంగా, అగ్ర వర్ణంగా బ్రాహ్మణులకు వైదిక కాలం నుంచి కూడా ఒక ప్రత్యేకత సంతరించుకుంటూ వస్తోంది. భారతీయ మనుస్మృతి ప్రకారం క్షత్రియులు (యోధులు, చట్టం అమలు, పరిపాలకులు), బ్రాహ్మణులు (పండితులు, ఉపాధ్యాయులు, అగ్ని పూజారులు),

వైశ్యులు (వ్యవసాయదారులు, వ్యాపారులు, బ్యాంకర్లు), శూద్రులు (సేవకులు) అనే నాలుగు "వర్ణాలు" లేదా తరగతులు ఉన్నాయి. నాలుగు వర్ణాలుగా అనాది నుంచీ విభజన జరిగిన వాటిలో మొదటిది బ్రాహ్మణులు కాగా, మిగిలిన మూడింటిని, క్షత్రియులని, వైశ్యులని, శూద్రులనీ పిలవడం మొదలెట్టారు. అగ్ర కులంగా, అగ్ర వర్ణంగా బ్రాహ్మణులకు దక్కిన ప్రత్యేక హోదా నాటి నుంచీ నేటి దాకా ఒక విధంగా కొనసాగుతూనే వుంది. వాళ్ల గొప్పతనానికి, ఆధిపత్యానికి, ఇప్పటికీ గౌరవం లభిస్తున్నప్పటికీ, అనాదిగా వారికి దక్కిన హక్కుల విషయంలో మాత్రం అడుగడుగునా కోతలు ఎప్పటి నుంచో మొదలైంది. ఇతర కులాల వారు, వర్ణాల వారూ చేయలేని అనేక పనులను, వైదిక కర్మ కాండలను చేయగల సామర్థ్యం కేవలం ఒక్క బ్రాహ్మణులకే నేటికీ వుందనడంలో అతిశయోక్తి లేదు. ఒక విధంగా చెప్పుకోవాలంటే జ్ఞాన సముపార్జన వాళ్లకే చాలా కాలం వరకూ పరిమితమై పోయింది. కాలానుగుణంగా వస్తున్న మార్పులలో ఇతర వర్ణాల వారు, కులాల వారు, జ్ఞాన సముపార్జన విషయంలో వీరితో పోటీ పడి నెగ్గుకొస్తున్నప్పటికీ, సాంప్రదాయిక వైదిక విద్యా సముపార్జన మాత్రం ఇంకా వీరి అధీనంలోనే చాలా వరకు వుందనాలి. వాళ్లకు సంఘంలో వున్న గౌరవం వల్లనైతేనేమి, సాంప్రదాయకంగా వారికి లభిస్తున్న విద్య వల్ల నైతేనేమి, బ్రాహ్మణులు మత పరమైన వ్యవహారాలనే కాకుండా లౌకిక వ్యవహారాలను కూడా చక్కదిద్దే స్థాయికి ఎదిగారు. హిందూ ధర్మ శాస్త్రాల ప్రకారం బ్రాహ్మణుల ప్రధాన కర్తవ్యం సమాజోన్నతికి పాటు పడటం. నిరంతరం జ్ఞానార్జన చేస్తూ, వేదాలలో ప్రావీణ్యం కల వారై, సత్యనిరతిని, ధర్మ వర్తనను సమాజానికి బోధిస్తూ సమాజ అభ్యున్నతికి పాటుపడాలి. దైవ విశ్వాసాన్ని, భక్తిని పెంపొందించి సమాజాన్ని ఉత్తమ మార్గంలో నడపడం వలన వారికి సమాజంలో సముచిత గౌరవం లభిస్తోంది. వారు వేదాలు, ఉపనిషత్తులు, భగవద్గీత వంటి వేద-పౌరాణిక ఆధ్యాత్మిక సంబంధ విషయాలపై చక్కటి అవగాహన కలిగి ఉంటారు.

బ్రాహ్మణులను "విప్ర" ("ప్రేరణ"), లేదా """ద్విజ""" ("రెండుసార్లు జన్మించిన") అని కూడా పిలుస్తారు. ఆధునిక వాడుక భాషలో అందరూ

"బ్రాహ్మణులు" అయినప్పటికీ, ప్రాంతీయ మత ఆచార సాంప్రదాయ వ్యవహారాలు-వేద పాఠశాలల (శాఖలు) వలన వారు వివిధ ఉప కులాల వారీగా విభజించబడ్డారు. బ్రాహ్మణులు సంప్రదాయబద్ధంగా ఆలయం పూజారులు అయినప్పటికీ, అందరు బ్రాహ్మణులు అగ్ని (హోత్ర) పూజారులు కారు. ఇటీవలి కాలంలో కొద్ది మంది బ్రాహ్మణులు మాత్రమే వేద విద్య నేర్చుకోవడం చేస్తున్నారు. మరి కొందరు పౌరోహిత్య విధులు నిర్వర్తిస్తున్నారు. పురాతన భారత సామాజిక నిర్మాణం పతనం కారణంగా, వివిధ వృత్తుల్లో, ఉద్యోగాలలో బ్రాహ్మణులు కూడా తమ అవకాశాలు వెతుక్కుంటున్నారు. ప్రపంచంలోని ఇతర ప్రాంతాలకు బ్రాహ్మణుల వలసలు కూడా సాగుతున్నాయి.

రామాయణ కాలం నాటి బ్రాహ్మణులు బాహ్యేంద్రియాలను, అంతరేంద్రియాలను, జయించారు. పరులను వంచించాలనే దురాచారానికి దూరంగా వుండేవారు. ఎటువంటి అనాచారానికి లోనుకాకుండా, సత్యాన్నే పలుకుతూ, భగవత్ కథలనే వల్లించి కాలయాపన చేస్తూ, యజ్ఞ యాగాదులను నిర్వహిస్తూ, నిర్మల బుద్ధితో వుండేవారు. వేదాల్లో చెప్పిన కర్మ కార్యాలను నెరవేరుస్తూ, అడిగిన వారికి లేదనకుండా శక్తికొలది దాన ధర్మాలు చేస్తుండేవారు. ఆ రంగాల (శిక్ష-వ్యాకరణం-ఛందస్సు- నిరుక్తం-జ్యోతిష్యం-కల్పం) వేదాధ్యయనం చేయడం వారికి నిత్య కృత్యం. పెద్ద మనసుతో పుణ్య కార్యాలను చేస్తూ, దేవర్షులతో-మహర్షులతో సమానంగా, సూర్య చంద్రుల తేజస్సుతో-వర్చస్సుతో భగవధ్యానం చేస్తూ, సదాచార సంపన్నులై మెలగుతుండేవారు. అలాంటి వారు ఇప్పటికీ పలువురు వున్నారు. కాకపోతే ఆధునిక రాజకీయ, సామాజిక మార్పులకు, ఆర్థిక ఇబ్బందులకు అనుగుణంగా ఆ సంఖ్య తగ్గుతూ వచ్చింది. బ్రాహ్మణులను ద్విజాతులని, వేదషడంగ పారగోత్తములని, అహితాగ్నులని, సహస్రదులని, మహామతులని, సత్యవచస్కులని, హిమకర మిత్ర తేజులని, ఋషులని ఆంధ్ర వాల్మీకి రామాయణ గ్రంథకర్త శ్రీమాన్ వావిలికొలను సుబ్బారావు పోల్చారు. వారినే, హృష్ఠ మానసులని, శాస్త్ర చింతన పరాయణులని, స్వస్వతుష్టులని, త్యాగశీలురని, భూరి సంచయులని వర్ణించారు తన రామాయణంలో. తమ వర్ణానికి,

ఆశ్రమానికి శాస్త్రోక్తమైన విహిత కర్మ ఏదో, దానినే బ్రాహ్మణులు శ్రద్ధతో ఆచరిస్తూ, విద్యా దానంలో, అధ్యయనంలో ఉత్తములై , వశ్యేంద్రులై, జితమనస్కులై, దానానికి పాత్రులై వుండేవారు.

రాజకీయంగా అధికారం మరో అగ్రవర్ణం వారైన క్షత్రియుల చేతుల్లో వున్నప్పటికీ, అమాత్యులుగా రాజులకు సలహాలనిచ్చే బాధ్యతను-హక్కును వారే కలిగి వుండడం కూడా అనాదిగా వస్తోంది. ఆంగ్లేయుల పాలనలో, బ్రాహ్మణులు, మేధోపరమైన తమ ఆధిపత్య నాయకత్వాన్ని పదిలంగా కాపాడుకున్నారు. వారి ఆ ఆధిపత్యం, తొలినాళ్లలో, ఆంగ్లేయుల ప్రభుత్వంలో ప్రాముఖ్యత సంతరించుకున్న ఉద్యోగాలలో పనిచేయడంతో ప్రారంభమై, జాతీయోద్యమంలో కీలక నాయకత్వం చేపట్టడం దాకా పోయింది. భారత దేశానికి స్వాతంత్ర్యం లభించిన తరువాత కూడా వారి ఆధిపత్యం కొనసాగింది చాలా రోజుల వరకు. అధికారంలో వున్న భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ పార్టీలో కీలక పదవులు పొందడంలోను, కేంద్ర ప్రభుత్వంలో ప్రధాన భూమిక పోషించడంలోను బ్రాహ్మణులే ముందుండే వారు. వీరి ఈ ఎదుగుదలను సహించలేని కొన్ని రాష్ట్రాలలో-ముఖ్యంగా దక్షిణాదిలో, బ్రాహ్మణ వ్యతిరేక ఉద్యమాలు మొదలయ్యాయి. కాకపోతే, ఆ ఉద్యమాల ప్రభావం వారి హక్కులను హరించడం వరకే పరిమితమైనాయి తప్ప, పూజారులుగా, అర్చకులుగా, వేద పండితులుగా, కర్మకాండలు నిర్వహించే వారిగా, సంబంధిత కార్యక్రమాల నిర్వాహకులుగా కొనసాగే విషయంలో పెద్ద నష్టం జరగలేదు. వివాహాలలో, అంత్యక్రియలలో, ఇతర పూజా పునస్కారాలలో వారు లేకుండా వ్యవహారం నడవడం కష్టమే ఇప్పటికీ. క్రమేపీ, వీటికే పరిమితమై పోవడంతో, గతంలో మాదిరి రాజకీయంగా కాని, సామాజికంగా కాని, ఆర్థికంగా కాని ఎదుగుదలకు నోచుకోలేక, బీదరికంలోకి అడుగు పెట్టాల్సిన పరిస్థితి ఎదురైంది చాలామందికి. దీనికి తోడు, బ్రాహ్మణులకు వ్యతిరేకంగా అనుదినం చోటు చేసుకుంటున్న పరిణామాలు కూడా వారిని కడు ఇబ్బందులకు గురి చేయసాగింది.

బ్రిటీష్ ప్రభుత్వ పాలనలో, జాతీయోద్యమంలో కీలక పాత్ర వహించిన బ్రాహ్మణుల నుంచి ఎదురైన సవాళ్లను అధిగమించడానికి, ఒక వైపున

సైద్ధాంతికంగా వారిని నిర్వీర్యం చేసే ప్రయత్నం చేస్తూ, మరో వైపున బ్రాహ్మణేతర అగ్ర కులాల వారిని, బ్రాహ్మణులతో సమానంగా పరిగణించబడాలన్న డిమాండుతో తెర పైకి తేవడం జరిగింది. ఆ తరువాత కాలంలో అదే పద్ధతిని ముస్లింల విషయంలో కూడా అవలంబించింది బ్రిటీష్ ప్రభుత్వం. భారత దేశ చరిత్రను తిరగ రాసే ప్రయత్నంలో, బ్రాహ్మణులను, ఇతర వర్ణాల వారికి వ్యతిరేకులుగా, పీడించే వారిగా, దుర్మార్గులుగా చిత్రించే ప్రయత్నం కూడా చేసింది. భారత సమాజాన్ని అభివృద్ధి పరచడంలో బ్రాహ్మణులు వహించిన పాత్రను తక్కువ చేసి చూపడం జరిగింది. ఇదంతా కావాలనే చేసింది నాటి ప్రభుత్వం. ఆ ప్రయత్నాలే ఆ తరువాత స్వతంత్ర భారత దేశంలో కూడా మరో రూపంలో కొనసాగాయనవచ్చు.

సమాజాన్ని ఐక్యంగా, సమైక్యంగా వుంచడానికి బ్రాహ్మణులు అనాదిగా చేసుకుంటూ వస్తున్న అవిరళ కృషిని, మరుగుపర్చి, బ్రాహ్మణ వ్యతిరేకతను ప్రోత్సహించింది నాటి బ్రిటీష్ ప్రభుత్వం. ఆ వ్యతిరేకతే దరిమిలా కొనసాగి, అరవై ఏళ్ల స్వతంత్ర భారత చరిత్రలో మరింత బలపడి, చరిత్రలో కనీ-వినీ ఎరుగని రీతిలో, బ్రాహ్మణులను అణగ దొక్కే స్థాయికి తీసుకుపోయింది. వాస్తవానికి శతాబ్దాల కాలంగా బ్రాహ్మణ, బ్రాహ్మణే తరులు కలిమిడిగా, అభివృద్ధి చేసిన సామాజిక, రాజకీయ ముఖ చిత్రం మారిపోయింది. ఒకరిని మరొకరు దూషించుకునే స్థితికి చేరుకుందిప్పుడు. ఈ మార్పుల వల్ల వర్ణాశ్రమ ధర్మాలకు బదులుగా కులాల ప్రాధాన్యత వచ్చింది. రాజకీయ, సామాజిక, మతపర, సాంస్కృతిక వ్యవహారాలలో కులాల ప్రస్తావన లేకుండా ఏదీ జరగలేని స్థితికి చేరుకున్నాం. బ్రాహ్మణ వ్యతిరేకత చివరకు కులాల వ్యతిరేకతకు దారితీసింది. ఒక కులం వారు, మరో కులాన్ని దూషించే పరిస్థితులొచ్చాయి. అగ్ర కులాలని, వెనుకబడిన కులాలని, దళితులని బేధాలొచ్చాయి. బ్రాహ్మణ ద్వేషం బాగా ప్రబలిపోయింది.

చివరకు జరిగిందేంటి? ఆర్థికంగా బ్రాహ్మణులు బాగా చితికి పోయారు. వ్యవసాయం మీద, భూమి మీద ఆధారపడిన బ్రాహ్మణులు, చట్టాల పుణ్యమా అని ఆ రకమైన ఉపాధిని కోల్పోయారు. వున్న భూమి వ్యవసాయ భూపరిమితి

చట్టం కింద ప్రభుత్వానికి పోయింది. రోజు గడవడం కష్టమైంది. ఒక నాటి పౌరోహిత్యం, పూజారి జీవితం, ఆయుర్వేద వైద్యం బ్రాహ్మణుల బ్రతుకు తెరువుగా కొనసాగడం కష్టమై పోయింది. వీటికి ఒకనాడు లభించిన గౌరవ మర్యాదలు కూడా కరవై పోయాయి. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రంలోని బ్రాహ్మణుల స్థితిగతులపై అధ్యయనం చేసిన ఒక సంస్థ, పలు ఆసక్తికరమైన నిజాలను వెలుగులోకి తెచ్చింది. రాష్ట్రంలోని దాదాపు పురోహితులందరూ దారిద్ర్యరేఖకు దిగువన వున్నవారేనట. సుమారు 55 శాతం మది బ్రాహ్మణులు జాతీయ సగటు వ్యక్తిగత ఆదాయం కంటే తక్కువగా, దారిద్ర్యరేఖకు దిగువగా జీవనం సాగిస్తున్నారు. అనాదిగా ఆచారంగా వస్తున్న వారి దుస్తుల విషయం కాని, పిలక జుట్టు కాని, ఆచార వ్యవహారాలు కాని, బ్రాహ్మణులను హేళనకు గురి చేస్తున్నాయని అధ్యయనంలో తేలింది. రిజర్వేషన్లు, దిగజారుతున్న ఆర్థిక స్తోమత, వారిని లౌకిక ఉద్యోగాలకు దూరం చేసింది. పాఠశాలలో, కళాశాలలో చదువుకునే బ్రాహ్మణుల సంఖ్య దిన-దినం తగ్గిపోసాగింది. 5-18 సంవత్సరాల వయసున్న బ్రాహ్మణ బాల-బాలికలలో సుమారు 44 శాతం మంది ప్రాథమిక స్థాయిలో, మరో 36 శాతం మంది హయ్యర్ సెకండరీ స్థాయిలో పాఠశాల విద్యకు స్వస్తి చెపుతున్నారు. బ్రాహ్మణే తరుల ఆదాయంతో పోల్చి చూస్తే, నూటికి తొంబై శాతం మంది ఆదాయం చాలా తక్కువ. అనాథ బ్రాహ్మణుల శాతం అఖిల భారత సాధారణ కేటగిరీ సగటు కంటే చాలా ఎక్కువ. ఇంటర్మీడియట్ స్థాయి దాటి చదువు కొనసాగించేవారు దాదాపు లేనట్లే!

కడు బీదరికంతో అల్లల్లాడి పోతున్న పలువురు బ్రాహ్మణులు, పల్లెల నుంచి పట్టణాలకు ఉపాధి కొరకు వలసపోయే పరిస్థితులొచ్చాయి. చేతికందిన పని వెతుక్కుంటున్నారు. మొదట్లో చాలా మంది ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలలో స్థిరపడిపోవచ్చని భావించారు. న్యాయవాద వృత్తిలోనో, వైద్య వృత్తిలోనో చేరుదామని కలలు కన్నారు. అదీ అందని ద్రాక్ష పండే ఐంది. రిజర్వేషన్ల మూలాన వారికి ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలు దొరక కుండా పోయాయి. ప్రయివేట్ గా ఏదన్నా చేసుకుందామంటే ఆర్థిక స్థోమత అడ్డొచ్చింది. చివరకు గృహ సంబంధమైన చాకిరీ చేసే వివిధ వృత్తులలో స్థిరపడి పోవాల్సి వచ్చింది.

బ్రాహ్మణులలో నిరుద్యోగ శాతం దాదాపు 75 మేరకు చేరుకుంది. ఆ మధ్యన అమెరికా దేశానికి చెందిన వాల్ స్ట్రీట్ జర్నల్, బ్రాహ్మణులకు సంబంధించి ఒక ఆసక్తికరమైన కథనాన్ని ప్రచురించింది. ఒకనాడు ప్రత్యేక హక్కులు కల వర్గంగా భావించబడిన బ్రాహ్మణులు, రారాజుల కనుసన్నలలో జీవనం సాగించిన బ్రాహ్మణులు, గత కొన్ని దశాబ్దాలుగా, భారత ప్రభుత్వ రిజర్వేషన్ చట్టాల మూలంగా, కనీ వినీ ఎరుగని కష్టాలు ఎదుర్కోవాల్సి వచ్చిందని ఆ జర్నల్ పేర్కొంది. జాతీయ ఆర్థిక జీవన స్రవంతిలో బ్రాహ్మణుల భాగస్వామ్యం లేకుండా పోతోందని కూడా రాసింది. ఒక నాడు ఇండియన్ సివిల్ సర్వీసులలోను, ఆ తరువాత ఇండియన్ అడ్మినిస్ట్రేటివ్ సర్వీసులలోన, కేంద్ర–రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల అధికార స్వామ్యంలోను కీలకమైన స్థానాలలో వున్న బ్రాహ్మణులను, రిజర్వేషన్లు, వాటికి దూరం చేశాయని కూడా జర్నల్ రాసింది. చివరకు రైల్వే కూలీలుగా, రిక్షా కార్మికులుగా, సులభ శౌచాలయ నిర్వాహకులుగా కూడా పని చేస్తున్నారు పలువురు బ్రాహ్మణులు.

ఎప్పుడో, వేల ఏళ్ల క్రితం, అప్పటి బ్రాహ్మణులు ఏదో చేశారన్న నెపంతో, ఈ తరం బ్రాహ్మణులను ఇలా ఇబ్బందులకు గురి చేయడం భావ్యమా? దోపిడీ చేసిన వారు, దోపిడీకి గురైన వారు అంతరించి పోయారు. ఇప్పుడున్నది సమ సమాజం. అందరూ భారత రాజ్యాంగ కింద సమాన హక్కులు కలవారే అంటున్నాం. అలాంటప్పుడు, సమాజంలోని ఒక వర్గం వారిని బ్రాహ్మణులన్న కారణాన చిన్న చూపు చూడడం సమంజసమా? ప్రత్యేక హక్కులు కావాలని వారనడం లేదు. అడగడమూ లేదు. తమను అందరితో సమానంగా చూడమనే అడుగుతున్నారు. ఆర్థికంగా చితికి పోయిన తాము కూడా వెనుకబడిన వర్గాల వారిమే అంటున్నారు. అందరితో పాటు వారినీ సమానంగా చూడడం సమాజం కర్తవ్యం!

నమస్తే తెలంగాణ దినపత్రిక (20–12–2012)

❖ ❖ ❖

సీమంతం-ప్రసవం-బారసాల-
సత్యనారాయణ వ్రతం

అపురూపమైనది ఆడజన్మ. ఇంకో ప్రాణిని సృష్టించటానికి తన ప్రాణాలు పణంగా పెట్టి మాతృదేవత గా మారుతుంది స్త్రీ. అందుకే, ఆమెకు ఆ సమయంలో, ఏ కష్టం కలగకుండా ఉల్లాసంగా ఉంచుతూ, శాయశక్తులా సంతోష పెడుతుంటారు భర్త, అత్త–మామలు, తల్లి–తండ్రులు. హిందువుల ఆచారం ప్రకారం గర్భిణీ స్త్రీలకు "సీమంతం" జరిపించాలి. సాంప్రదాయం ప్రకారం, స్త్రీ గర్భం ధరించిన తొమ్మిదో నెలలో తల్లి గారింట్లో సీమంతం జరుపుతారు. ప్రసవ సమయంలో తల్లి పక్కనుండాలని భారతదేశంలో పుట్టి–పెరిగిన వారందరూ సహజంగా అనుకుంటారు. హిందూ ఉమ్మడి కుటుంబ వ్యవస్థలో అది ఒక సర్వసాధారణ విషయం. గర్భిణీ స్త్రీకి తన తల్లి పక్కనుంటే అదో ధైర్యం. సీమంతం చేసే సమయంలో అందుకే గర్భిణీ స్త్రీ తల్లి తప్పకుండా కూతురు పక్కనే వుంటుంది.

ఈ సీమంతానికి గర్భిణి అత్తగారు చీర, రవిక, పూలు పండ్లు, తిను బండారాలతో సారెను పెడ్తారు. ఈ సారెను "కడుపు సారె" అని కూడా అంటారు. తల్లి సౌభాగ్యాన్ని, పుట్టబోయే బిడ్డ దీర్ఘాయుష్షును కోరుతూ చేసేది సీమంతం. కడుపులోని బిడ్డ ఆరోగ్యకరంగా ఎదగడానికి తల్లి శారీరక, మానసిక ఉల్లాసం ఎంతో అవసరం. అందుకోసం ఆమె–భర్త పాటించవలసిన నియమాలు కూడా ఈ సంస్కారంలో భాగమే. గర్భవతికి సీమంతం చేసే రోజు సాయంత్రం జడను పూలతో కుట్టి అలంకరించి కుర్చీలో కూర్చొబెట్టి ఆశీర్వదింపజేస్తారు. సీమంతం అంటే పాపిడి తీయడమని అర్థం. అంటే ఆ సమయంలో భర్త ఆమెను అంత అపురూపంగా చూసుకోవాలని అర్థం. సీమంతం నాడు ఉదయమే గర్భిణికి హారతి పట్టి, మంగళ స్నానం చేయించాలి. సాయంకాలం పట్టుచీర ధరింపచేసి కుర్చీలో కూర్చోపెట్టి, తల్లి తాను చెచ్చిన తెల్ల పట్టుచీరను బొట్టుపెట్టి కూతురు చేతికిస్తుంది. అది కట్టు కొచ్చిన తర్వాత, ఆ చీరె పమిటను ఒడిలా చేసి, అందులో మొదలు చలివిడిని (బియ్యపు పిండితో చేసిన తీపి

పదార్థం) మూడు వుండలుగా చేసి తల్లి పెట్టాలి. తర్వాత అదే ఒడిలో, తొమ్మిదేసి చొప్పున, ఐదు రకాల తీపి పదార్థాలను (ఉదాహరణకు: అరిసెలు, లడ్డులు, మైసూరు పాక్, పాలకోవా, బాదూషా), మూడు రకాల పండ్లను (ఉదాహరణకు: బత్తాయి, ఏపిల్, కమలా ఫలాలు), కొన్ని తమలపాకులు, పోకచెక్కలు (తాంబూలం) పెట్టి హారతిస్తారు. బంగారు ఆభరణాలను (గాజులు) చేతికి తొడుగుతారు. హారతిచ్చిన తర్వాత ఆహ్వానిత బంధు-మిత్రులు తమకు తోచిన విధంగా కానుకలను గర్భిణి ఒడిలో వుంచి బహుమతులివ్వడం ఆనవాయితి. సాయంకాలం పేరంటంలో ఆమెకు రక రకాల గాజులు తొడిగి, వచ్చిన ముత్తైదువులకు ఆమెతో గాజులిప్పించుతారు. కొన్ని ప్రాంతాలలో ఇదే సీమంతాన్ని " గోద్ భరై" అని కూడా పిలుస్తారు. వేడుక మాత్రం అంతటా ఒకటే.

సీమంతం వేడుక జరిపిన తరువాత కొద్ది రోజులకే, ఎదురు చూస్తున్న రోజు రానే వస్తుంది. కాకపోతే కొంత ఆలస్యంగా కూడా రావచ్చు. ప్రసవం అయి, కూతురో, కొడుకో పుట్టడం జరుగుతుంది. ప్రసవం ఐన పదకొండో రోజున, శాస్త్రోక్తంగా చేయాల్సిన పనులు కొన్ని వుంటాయి. ఉదయాన్నే ఇంటిల్లిపాదీ పురిటి స్నానం చేయాలి. ముఖ్యంగా తల్లి తల స్నానం చేయాలి. అంతకంటే మొదలే, బాలింత తల్లి గారు బేబీకి స్నానం చేయించి పీట మీద తడితోనే పడుకోబెట్టాలి. నీళ్ల తడి వుండగానే పాపాయి బొడ్డు మీద బంగారపు గాజునుంచి, నీళ్లు చల్లి చేతుల్లోకి తీసుకుని తుడవాలి. ఆ తర్వాత పాపాయికి సరైన దుస్తులు ధరింపచేయాలి. దుస్తులేసిన తర్వాత తిరిగి ఆ బంగారపు గాజును మరో మారు పాపాయి మీదుంచాలి. ఈ తతంగం అంతా ముగిసాక (తల్లికి) నలుగు స్నానం చేయించి, బట్టలు మార్చుకున్న తర్వాత, పాపాయి దగ్గరకు తీసుకొస్తారు తల్లి-తండ్రులు. ఊయలలో నిద్ర పుచ్చే ముందర, పాపాయికి కొత్త దుస్తులేసి, తల్లితో బొట్టు పెట్టించి, అమ్మమ్మ మొలతాడు కడుతుంది. తల్లి మంచం మీద కాసేపుంచాలి పాపాయిని. మంచం నాలుగు కోళ్ల వైపున, కాళ్ల వైపున పొంగలి పెట్టాలి. వంశాభి వృద్ధి జరగాలని దీవించి, పాపాయిని ఎత్తుకెళ్లి ఊయలలో పడుకోబెట్టాలి. ఇవన్నీ శాస్త్రోక్తంగా చేయాలి. పురుడు అయిపోయింది కాబట్టి పసుపు నీళ్ళతో ఇల్లంతా చల్లి, శుద్ధి చేయాలి.

ఇక ఆ తరువాత బారసాల ప్రయత్నాలు ప్రారంభించాలి. దీనిని అసలు "బాల సారె" అంటారు. అది వాడుకలోకి వచ్చే సరికి "బారసాల" అయింది. అసలు బారసాల అంటే పేరు పెట్టడం లేదా నామకరణం చేయటం అని అర్థం. ఈ వేడుకను పుట్టిన పాపాయికి (బాబు అయితే బాబుకు) పేరు పెట్టటానికి చేస్తారు. వాడుకలో వున్న పద్ధతి ప్రకారం, పుట్టిన 21వ రోజు నుండి 27 వ రోజు లోపల చేస్తారు. ఈ రోజులలో 21, 23, 25, 27 రోజులలో చాలా మంది చేస్తారు. అలానే బేసి సంఖ్యలు వచ్చే ఏ రోజైనా మంచిరోజు చూసుకొని చేసుకోవచ్చు. నెలలోపల చేసుకునే వీలు లేకపోతే, మూడో నెల వచ్చిన తర్వాత చేసుకుంటారు. పూజ చేయించేందుకు తగిన బ్రాహ్మణుడిని వెతుకుతారు. బ్రాహ్మణుడి సూచన మేరకు కావాల్సిన వస్తువులను సేకరిస్తారు. బారసాల-నామకరణం-సత్యనారాయణ వ్రతానికి కావలసిన వస్తువులు: పసుపు, కుంకుమ, తమలపాకులు, పోకచెక్కలు, ఖర్జూరపు పండ్లు, అగరు వత్తులు, హారతి కర్పూరం, అరటి పండ్లు, పూలు, కొబ్బరికాయలు-ఇవి పగులగొట్టే సౌకర్యం, ఎండు కొబ్బరి చిప్పలు, కొత్త తుండు గుడ్డ, కొత్త రవికె గుడ్డ, తేనె, పెరుగు, పాలు, నెయ్యి, పంచదారల మిశ్రమమైన పంచామృతం, సత్యనారాయణ స్వామి ఫొటో, తగు మోతాదులో కేసరి ప్రసాదం, బియ్యపు రవ్వ-అందులో కలిపేందుకు పంచదార, వేలకులు, జీడి పప్పు, కిస్మిస్ పండ్లు, దీపారాధనకు కావాల్సిన (దూది, నూనె, అగ్గిపెట్టె) సామాగ్రి, కొబ్బరి కాయనుంచే వీలున్న వెండి-రాగి-సిల్వర్ పాత్ర (చెంబు), పావలా బిళ్లలు (సెంట్లు), రెండు-మూడు కిలోల బియ్యం.

తెలుగు వారి ప్రత్యేకత-ఆ మాటకొస్తే భారతీయులందరి ప్రత్యేకత, వారి పేరులోనే వుంటుందనాలి. అదేంటోగాని, చాలామంది విషయంలో, తెలుగు వారి-భారతీయుల పేర్లు, వారి పేరును పట్టి, కొత్తగా పరిచయమైన వారు, సర్వసాధారణంగా ఒక అవగాహనకు వచ్చే విధంగా వుంటాయి. అనాదిగా వస్తున్న ఆచారం ప్రకారం ఆ పేరును వారు పుట్టిన 21 వ రోజున, తల్లి పక్కనుండగా, బంధు-మిత్రుల సమక్షంలో, శాస్త్రోక్తంగా జరుపుకునే ఒక వేడుకలో, తండ్రి పెడ్తాడు. పేరును ఆనవాయితీగా ఆచరిస్తున్న పద్ధతుల ప్రకారం,

బారసాల జరుపుకొని, "నామకరణం" ప్రక్రియ పూర్తిచేయని తెలుగు వారు గానీ, భారతీయులు గానీ వుండరు. అదో ఆచారం–వేడుక–సరదా–సామాజిక కలయిక. పేరు వ్యక్తులను గుర్తించేందుకు ఉపయోగించే ఒక నామ వాచకము. వ్యక్తులను ప్రత్యేకంగా గుర్తించడానికి లేదా వారి పూర్వీకుల గురించి తెలుసుకోవటానికి పేరుతో పాటు ఇంటి పేరు కూడా ఉంటుంది.

బారసాల నాడు పెట్టిన పేరే ఆ మనిషి పేరులా చెలామణి అవుతుంది. తమ పేర్లు రాసుకునేటప్పుడైనా, చెప్పేటప్పుడైనా భారతీయులందరూ ఒకేవిధంగా వ్యవహరించరు. ఒక్కొక్కరు ఒక్కో రకమైన సంప్రదాయాన్ని పాటిస్తారు. బారసాల నాడు పెట్టిన పేరు మొదట, ఇంటి పేరు తరువాత వచ్చేలా కొన్ని ప్రాంతాల వారు, ఇంటి పేరు మొదట, తరువాత బారసాల నాడు పెట్టిన పేరు వచ్చేలా మరికొన్ని ప్రాంతాల వారు పాటిస్తారు. సాధారణంగా ఏ ప్రాంతం వారికైనా ఇంటి పేరు తరతరాలుగా మారకుండా వుండి, వారి యొక్క వంశ నామంగా వుంటుంది. తెలుగు వారు సంప్రదాయం ప్రకారం బారసాల నాడు పెట్టిన పేరు ముందర ఇంటి పేరు తగిలించకుండా తమ పేరు చెప్పుకోరు. ఈ మధ్య కాలంలో తెలుగు వారి ఇంటి పేరు సంప్రదాయం, క్రమ క్రమంగా మార్పుకు యువతరం నాంది పలుకుతుంది అనుకోవచ్చు. ముఖ్యంగా అమెరికాలో ఉద్యోగాలు చేస్తున్న తెలుగు వారు, "ఏ దేశమేగినా ఎందు కాలిడినా పొగడరా..." అన్న నా నుడిని పేరు చెప్పుకునే విషయంలో కొంచెం సడలించి, "బి ఎ రోమన్ వైల్ ఇన్ రోమ్" సంప్రదాయాన్ని పాటించడం నేర్చుకున్నారు. అమెరికా దరఖాస్తు పత్రాలలో ఫస్ట్ నేమ్ అని, మిడిల్ నేమ్ అని, లాస్ట్ నేమ్ అని, పుంఖాను పుంఖంగా ప్రశ్నలు ఉంటాయి. ఒక్కోసారి సర్ నేమ్ ఏమిటని మరో ప్రశ్న వేస్తారు. ఈ బాధలు తప్పించుకోవడానికి అమెరికాలో ఉద్యోగాలు చేస్తున్న తెలుగు వారందరు కూడా వారి పద్ధతినే అనుకరిస్తున్నారు. తప్పదు కదా మరి!. దేశ–కాల మాన పరిస్థితులను బట్టి మారడం మంచిదే కదా !

మంత్రోచ్ఛారణల మధ్య, పురోహితుడుగా–పూజారిగా బారసాల–నామకరణం జరిపించడానికొచ్చిన బ్రాహ్మణుడు మొదట విఘ్నేశ్వరుడి పూజ చేయిస్తాడు. విఘ్నేశ్వరుడి పూజకంటే ముందు, పురుడు అయిపోయిన వెంటనే,

శాస్త్రం ప్రకారం జీర్ణ యజ్ఞోపవీతాన్ని తీసివేసి-దాని స్థానంలో నూతన యజ్ఞోపవీతాన్ని పాపాయి తండ్రితో ధరింప చేసే కార్యక్రమాన్ని జరిపించాలి. తరువాత పుణ్యాహవాచనం (శుద్ధి) కార్యక్రమం వుంటుంది. తరువాత నామకరణం చేయించుతారు. పేరు అనేది ఎవరైనా జన్మ నక్షత్రం ఆధారంగా పెట్టారు. అయితే, అదనంగా, వ్యవహారిక నామంగా, తమకు ఇష్టమైన పేరు పెడతారు. కాని నక్షత్రం ప్రకారం పెడితేనే మంచిది. ఏ నక్షత్రానికి ఏ అక్షరాలు అనేవి శాస్త్రంలో చెప్పబడే వున్నాయి.

పాపైనా-బాబైనా, పిల్లలకు పెట్టవలసిన పేర్లకు సంబంధించిన నియమాలను గృహ్య సూత్రాలు పేర్కొన్నాయి. పరాశర గృహ్య సూత్రాల ప్రకారం పేరు రెండు లేక నాలుగు అక్షరాల పొడవుండి హ్రస్వ అచ్చుతో కూడిన హల్లుతో మొదలై చివర్లో దీర్ఘం కానీ విసర్గం కానీ ఉండాలి. వేర్వేరు గృహ్య సూత్రాల్లో ఈ నియమాలు వేర్వేరుగా ఉన్నాయి. పేరు పెట్టడానికి నాలుగు పద్ధతులున్నాయి. మొదటిది: జన్మ నక్షత్రాన్ని బట్టి; రెండోది: పుట్టిన నెల/రాశ్యధిపతిని బట్టి; మూడోది: ఇలవేల్పుని బట్టి; నాలుగోది అందరూ పిలిచే పేరును బట్టి. చివరి పద్ధతి కుటుంబ సంప్రదాయాన్ని బట్టి, విద్యా స్థాయిని బట్టి ఉంటుంది. వెండి పళ్ళెంలో పోసిన బియ్యంపై తండ్రితో పేరు రాయించుతాడు బ్రాహ్మణుడు. నామకరణం తంతు ముగిసిన తర్వాత, కటి సూత్ర ధారణ అంటే మొలతాడు కట్టే కార్యక్రమం కూడా జరిపించాలి. పసుపు రంగు పులిమిన దారంతో తయారుచేసిన మొలతాడును పాపాయి మొలకు, బామ్మ గారితో కట్టించాలి. బంగారపు వుంగరాన్ని తేనెలో ముంచి, మొదలు తండ్రితో, తర్వాత తల్లితో, ఆ తర్వాత అమ్మమ్మ-బామ్మ-తాతయ్యలతో-ఇతర పెద్దలతో, పాపాయి నోట్లో వుంచే కార్యక్రమాన్ని కూడా జరిపించాలి.

సాధారణంగా ఫలానా వారికి ఫలానా ఇంటి పేరుండడానికి ఏదో ఒక నేపథ్యం వుంటుందంటారు. వుండాలని లేదు కూడా. ఇంటి పేరు గ్రామనామమో, ఏదో ఒక శరీర అవయవమో, జంతువుల పేరో, పక్షుల పేరో, పూల పేరో, తిను పదార్థాల పేరో, వస్తువుల పేరో, వేదాల పేరో, వృత్తుల పేరో, ప్రకృతి సంబంధమైన పేరో, వృక్షాల పేరో, నదుల పేరో, ఇలాంటి మరింకేదో వుంటుంది.

లోగడ కొందరు మాత్రమే ఇంటి పేరుగా వాడుకునే కులాలను, ఇటీవల కాలంలో "ఒక హక్కు" లాగా పలువురు ఉపయోగించుకుంటున్నారు. ఎవరెన్ని చెప్పినా, కుల-గోత్ర-నామాలు, ఎందరు ఒప్పుకున్నా-ఒప్పుకోక పోయినా మన సంస్కృతీ సంప్రదాయంలో చెరిపినా చెరగని అంతర్భాగాలు. తర-తరాల కుటుంబ నేపథ్యం, భావి తరాల వారికి తెలియచేయడానికి, మన గురించి మనం అర్థం చేసుకోవడానికి, ఈ కుల-గోత్ర-నామాలు వాడుకుంటే తప్పులేదు కాని, ఆ పేరుతో కులతత్వం-మతతత్వం-ప్రాంతీయ తత్వం, లేదా, మన సంస్కృతి గొప్ప-ఇతరుల సంస్కృతి తక్కువ అనే భావాలను రెచ్చగొడితే అంతకంటే ఘోరమైన పాపం మరింకోటి లేదు.

ఇంటి పేరుకు ఒకరకమైన నేపథ్యముంటే, వ్యవహారిక నామానికి కూడా మరో రకమైన నేపథ్యముంటుంది. ఒక తరంలో ఒక వ్యక్తికున్న పేరు, వారి మనుమల-మనుమరాళ్ల తరం వచ్చేసరికి ఎవరికో ఒకరికి పెట్టుకోవడం ఆనవాయితీ. తాతగారి పేరు మనుమడికి, అమ్మమ్మ-బామ్మ గార్ల పేర్లు మనుమరాళ్లకు కొన్నేళ్ళ క్రితం వరకు యథాతథంగా పెట్టుకునేవారు. ఇప్పటికీ ఆ ఆచారం కొనసాగుతున్నా, కొంచెం ఆధునీకరించి పెట్టుకుంటున్నారు. దీని మూలాలు మన గోత్రాల్లో-ఋషుల్లో వున్నాయంటారు.

గోత్రం అంటే, వంశ పరంపరను తెలియచేసే రహస్యం లాంటిదనవచ్చు. బ్రాహ్మణుల్లో, పితృ-పితామహ-ప్రపితామహ…అంతకంటే తెలిసి నన్ని తరాల పూర్వీకులతో పాటు, వంశం ఎక్కడనుంచి ఆరంభమయిందో వారి గోత్రాన్ని బట్టి కొంతవరకు తెలుసుకోవచ్చు. ప్రతి గోత్రం ఒక మహర్షి పేరుతో వుంటుంది. వంశ పరంపర గురించి వివరించేటప్పుడు, మొదటగా ఏ మహర్షి పేరుమీద గోత్రం వుందో, ఆయన పేరు చెపుతారు. తర్వాత ప్రవర చెప్పాలి. ప్రవరంటే, గోత్రానికి ఆద్యుడైన ఋషి పేరు, ఆ ఋషి కుమారుడి పేరు, ఆయన కుమారుడి పేరు (కొంత మందికి ముగ్గురి తో ఆపగా, మరికొంతమంది ఏడుగురి వరకూ చెప్పాలి) చెప్పి, ఫలానా వాడి పౌత్రుడని, పుత్రుడని చెప్పుతారు. బ్రాహ్మణులు వివిధ వర్గాలుగా గుర్తింపు పొందడానికి బహుశా ఇదొక ఏర్పాటు కూడా కావచ్చు. మొట్ట మొదటిసారి గోత్రం అన్న పదాన్ని ఎప్పుడు వాడిందో

ఇదమిద్ధంగా తెలవక పోయినా, క్రీస్తు పూర్వం నాలుగో శతాబ్దానికల్లా, అలనాటి మారుతున్న సామాజిక నియమ నిబంధనలు–చట్టాలు, గోత్రం చెప్పుకునే పద్ధతిని స్థిరపర్చాయని అంటారు. దరిమిలా ఆ వ్యవస్థ వేళ్లూనుకోసాగింది. గోత్రాల పుట్టుక సప్తర్షుల ఆవిర్భావంతో ముడిపడిందంటారు. అయితే ఆ సప్తర్షులు ఒక్కో మన్వంతరంలో, ఒక్కో పేర్లతో వ్యవహరిస్తుండవచ్చు. వైవస్వత మన్వంతరంలో బ్రహ్మ మానస పుత్రులైన మరీచి, అత్రి, అంగీరస, పులస్థియ, పులహ, క్రతు, వశిష్ట మహర్షులను సప్తర్షులనేవారట. అలానే, మరో నమ్మకం ప్రకారం, విశ్వామిత్ర, జమదగ్ని, భరద్వాజ, గౌతమ, అత్రి, వశిష్ట, కశ్యప, అగస్త్య అనే ఎనిమిదిమంది మహర్షుల సంతతిని–వంశ పరంపరను తెలిపే గోత్రాల పేర్లుగా పెట్టారంటారు.

ఉదాహరణకు: మా గోత్రం "పరాశర". ఋషులు "వశిష్ట–శక్తి–పరాశర". వశిష్ట మహర్షి హిందూ పురాణాలలో ఒక గొప్ప యోగి. బ్రహ్మ సంకల్ప బలంతో జన్మించాడు. అందరు మహర్షుల వలె ఈయన ఒంటరి వాడు కాదు. ఈయనకు పరమ పతివ్రత–పతిభక్తి పరాయణురాలైన అరుంధతితో వివాహమైంది. వీరికి కలిగిన చాలా మంది కుమారులలో "శక్తి" జేష్టుడు. పరాశరుడు వశిష్టుడి మనుమడు. శక్తి పుత్రుడు. ఇతని తల్లి అదృశ్యంతి. హిందూ సంప్రదాయం ప్రకారం వివాహం చేసుకున్న వారికి, వివాహ సమయంలో ఆచరించే సంప్రదాయాలలో మహా పతివ్రత అరుంధతి నక్షత్రాన్ని చూపించడం ఒకటి. పరాశరుడు తాతగారైన వశిష్టుడి దగ్గర పెరిగాడు. పరాశరుడు ఒకనాడు తీర్థ యాత్రకు పోతూ, యమునా నదిలో పడవ నడుపుతున్న మత్స్య గంధి–సత్యవతిని చూసి–మోహించి, ఆమెతో సంగమించాడు. అలా వారి సంగమం కారణంగా యమునా నదిలో ఒక ద్వీపంలో ఆమె సద్యోగర్భాన (కన్యాత్వం చెడకుండా) జన్మించిన కొడుకే కృష్ణ ద్వైపాయనుడు లేదా వ్యాసుడు. ఆ పరాశరుడి వంశ క్రమంలో వాళ్లే మా "వనం" వారు.

ఇక ఆ తరువాత చేసుకునేది సత్యనారాయణ స్వామి వ్రతం. ఈ వ్రతాన్ని, తెలుగునాట ఇంటింటా, వీలున్నప్పుడల్లా చేసుకునేవారు ఎందరో వున్నారు.

ఫలానా మాసంలో, ఫలానా తిథి నాడు, ఫలానా సమయంలో ఈ వ్రతం చేసుకుంటే మంచిదని పురాణాల్లో చెప్పినప్పటికీ, ఎప్పుడైనా–ఎన్నడైనా–ఎక్కడైనా, వీలుంటే మంచిరోజొక్కటి మాత్రం చూసుకొని వ్రతం చేసుకోవచ్చని పండితులు చెపుతుంటారు. శుభకార్యాలలో చేయటం నేడు ఆచారంగా వస్తున్నది. తెలుగువారింట్లో, ఏ శుభ కార్యం (వివాహం, గృహ ప్రవేశం, బారసాల, పుట్టిన రోజు, పెళ్లి రోజు, షష్టిపూర్తి, ప్రమోషన్, కొత్త ఉద్యోగం రావడం లాంటివి) జరిగినా–శుభ వార్త విన్నా, సత్యనారాయణ వ్రతం జరుపుకోవడం ఆచారం.

అయితే, ఈ వ్రతాన్ని సాధారణంగా, వైశాఖ మాసంలో గానీ, మాఘ మాసంలో గానీ, కార్తీక మాసంలో గానీ ఏకాదశి–పౌర్ణమి, మకర సంక్రాంతి లాంటి శుభదినాల్లో కానీ చేసుకుంటారు చాలామంది. ఈ వ్రతాన్ని నెలకు ఒక సారి కానీ , సంవత్సరానికి ఒక సారి కానీ చేసుకునేవారు కూడా వున్నారు. బారసాలలో సత్యనారాయణ స్వామి వ్రతం చేసుకోవడం అనాదిగా వస్తున్న ఆచారం.

వ్రతానికి ముందుగా, తూర్పు దిక్కుగా అనువుగా వున్న ప్రదేశంలో ఒక ఆసనం (వ్రతం పీట) లాంటిది వేసి, దానిపై కొత్త వస్త్రం (తెల్ల టవల్) పరిచి, దానిమీద బియ్యం పోసి, దాని మధ్యలో కలశం (వెండిది) ఉంచి, దాని మీద ఇంకో కొత్త వస్త్రం (జాకెట్ గుడ్డ) ఉంచటం జరుగుతుంది. ఆ వస్త్రం మీద సత్యనారాయణ స్వామి ప్రతిమనుంచి, వెనుక ఫొటోను పెట్టాలి. కలశం మీద వుంచేముందర ప్రతిమను పంచామృతములతో అభిషేకింప చేస్తారు పూజారి. ఆ మండపంలో బ్రహ్మాది పంచలోక పాలకులను, నవ గ్రహాలను, అష్ట దిక్పాలకులను ఆవాహన చేసి పూజించడం జరుగుతుంది. తరువాత కలశంలో స్వామివారిని ఆవాహన చేసి పూజించే కార్యక్రమం జరిపించి, పూజానంతరం సత్యనారాయణ స్వామి కథ వినిపించి, ప్రసాదాన్ని పంచుతారు శాస్త్రిగారు. సత్యనారాయణ వ్రత కథని అయిదు అధ్యాయాలలో చెప్పడం జరుగుతుంది. ఒక్కో అధ్యాయం ముగియగానే అరటిపండు నైవేద్యం పెట్టి , కర్పూర హారతి ఇచ్చి రెండవ అధ్యాయం మొదలు పెట్టాలి. చివరికి రవ్వతో చేసిన ప్రసాదం

నివేదన చేయించాలి. చివరలో మంగళ హారతి కార్యక్రమం, అమ్మాయి తల్లిదండ్రులు అల్లుడికి, కూతురికి, పాపాయికి బట్టలు- ఆభరణాలు పెట్టే తంతు వుంటుంది. సాంప్రదాయం ప్రకారం ఆహ్వానితులకు పండు-తాంబూలం, భోజనం పెట్టడం ఆనవాయితీ.

అదే రోజున పాపాయిని ఉయ్యాలలో వేయడం, బావిలో చేద వేయడం అనే కార్యక్రమాలను కూడా చేస్తారు. ఈ రోజుల్లో ఉయ్యాలయితే వుంటుంది గాని, బావి సౌకర్యం వుండదు కదా ! అయినా వేడుక వేడుకే. అదే మన వాళ్లకు ఆనందం. వున్న దాంట్లో సర్దుకుపోవడంలో మరీ ఆనందం మనవాళ్లకి. ఉయ్యాలలో వేయడం అంటే పాపాయిని ఉయ్యాలలో వెయ్యాలి కాబట్టి సాంప్రదాయంగా పదకొండో రోజున మొదలు పెడతారు కొంత మంది. మరికొందరు, ఆ రోజున అసలే చేయకుండా 21 వ రోజున కానీ బారసాల జరుపుకున్న రోజున కానీ చేస్తారు. కొందరు అప్పుడు-ఇప్పుడూ చేస్తారు. ఇవ్వాళ-రేపు పిల్లలు పుట్టగానే, ఆసుపత్రుల్లో ఎలాగూ ఉయ్యాల్లో వేస్తున్నారు కాబట్టి, ఈ కార్యక్రమం కేవలం వేడుకే అనాలి.

ఇక ఆ రోజున మిగిలిన మరో కార్యక్రమం బావిలో చేద వేయటం. బావిలో చేద వేయటం అంటే అంత వరకు ఆ అమ్మాయి (బాలింత-పాపాయి తల్లి) పనులేమి చేయదు కనుక ఆ రోజున బావిలో చేద వేయించి ఆమె అన్నీ పనులు చేయ వచ్చు అని చెప్పటం కోసం అన్న మాట. ఇదంతా సైన్స్ ప్రకారమే జరుగుతుందనాలి ఒక విధంగా.

కార్యక్రమం అంతా ముగిసిన తర్వాత, శాస్త్రోక్తంగా, అంతా జరిపించిన బ్రాహ్మణుడిని శక్తి మేరకు సత్కరించడం మన ఆచారాల్లో అతి ముఖ్యమైంది.

ఫిబ్రవరి 21, 2013

❖ ❖ ❖

సీతా కళ్యాణంలో వాల్మీకి భావ సూక్ష్మాలు

(రాముడెప్పుడైతే శివుడి విల్లు విరిచాడో, అప్పుడే అతడు శివుడి కంటే గొప్పవాడైన విష్ణువని జనకుడు గ్రహించాడు. అలాంటి ఆమెకు సాక్షాత్తు లక్ష్మీదేవైన సీతను ఇస్తున్నాననే అర్థమొచ్చే విధంగా 'ఈ సీత' అన్నాడు... సీత నాగటి చాలులో దొరికినప్పటికీ జనకుడు సగర్వంగా, 'నాదుకూతురు' – తన కూతురని చెప్పాడు. సీతే లక్ష్మీదేవి అయినందువల్ల, విష్ణువు అవతారమైన రాముడి కైంకర్యమే ఆమె స్వరూపం. సృష్టిలో, రక్షణలో, సంహారంలో ఆమె ఆయనకు సర్వకాల సర్వావస్థలందు తోడుగా వుంటుంది. వివాహ లీల కేవలం లోక విడంబనార్థమేనని, ఆయన సొత్తును ఆయనే తీసుకొమ్మని కూడా అర్థం.)

"ఈసీత నాదుకూతురు, నీ సహధర్మచరి దీని నిం గై కొనుమా
కౌసల్యాసుత, నీకును భాసురశుభ మగు గ్రహింపు పాణిం బాణిన్"

విశ్వామిత్రుడు తన యాగ రక్షణకై దశరథ కుమారులైన రామలక్ష్మణులను వెంట తీసుకుపోయి, తన కార్యం నెరవేర్చుకున్న అనంతరం, వారికి కళ్యాణం జరిపించాలన్న ఆలోచనతో, తన వెంట మిథిలా నగరానికి తీసుకుని వెళ్లాడు. వారిని జనక మహారాజుకు పరిచయం చేసి, తన దగ్గర వున్న శివ ధనుస్సును చూపించమంటాడు. దాన్ని చూపించే ముందు సీత జన్మ వృత్తాంతం చెప్పాడు జనకుడు. తనకు నాగేటి చాలులో దొరికిన సీత వీర్యశుల్కనీ, శక్తి ప్రదర్శన చేయడమే అమెకివ్వదగిన శుల్కమనీ, ఎటువంటి వస్త్రవాహనాది అలంకారాలు ఇవ్వాల్సిన పనిలేదనీ, తన దగ్గరున్న ధనుస్సును ఎక్కుపెట్టగలవాడికే కూతురు సీతను ఇస్తానని అంటాడు. ఇంతవరకు తన దగ్గరకు వచ్చిన వారిలో ఎవరు కూడా వింటిని ఎక్కుపెట్టడం మాట అటుంచి, అల్లెతాడును ఎక్కించడం గాని, కనీసం వింటిని ఎత్తడం గాని చేయలేకపోయారని అంటాడు. అలా ధనుస్సు వృత్తాంతం చెప్పి దానిని శ్రీరామ లక్ష్మణులకు చూపించాడు. శ్రీరామచంద్రమూర్తి విల్లెక్కుపెట్టగలిగితే తాను అదృష్టవంతుడినని, అయోనిజైన సీతను ఆయన కిస్తానని, అంటాడు. శ్రీరాముడు, ధనుస్సుండే పెట్టె దగ్గరికిపోయి, దాని మూత తెరిచి, తాను వింటిని చూసానని, తాకానని చెప్పి, ఆయన ఆజ్ఞాపిస్తే బయటకు

తీస్తానని అంటాడు. వింటిని బయటకు తీసి ఎక్కుపెడతానని కూడా అంటాడు. అలానే చేయమని జనకుడు, విశ్వామిత్రుడు చెప్పారు రాముడితో. అవలీలగా వింటిని అరచేత్తో పట్టుకొని, బయటకు తీసి, రాజులందరు చూస్తుండగా రాముడు అల్లెతాటిని బిగువుగా లాగుతుంటేనే, విల్లు ఫెల్లుమని రెండుగా విరిగిపోయింది. రామచంద్రమూర్తి భుజబలం చూసానని, సీత రామచంద్రమూర్తిని మగడిగా గ్రహించడమంటే అది తన అదృష్టమని, తాను ధన్యుడనయ్యానని, అంటాడు జనకుడు. తన ముద్దుల కూతురు సీత దశరథ కుమారుడు శ్రీరామచంద్రుడిని భర్తగా పొందడంవల్ల తమ జనక కులానికి కీర్తి సంపాదించిపెట్టినట్లయిందని కూడా అంటాడు జనకుడు విశ్వామిత్రుడితో.

ఆ తరువాత జరగాల్సిన కార్యక్రమం జరిపించడానికి దశరథ మహారాజుకు కబురు చేయడం, ఆయన మందీ మార్బలంతో మిథిలా నగరానికి రావడం జరిగింది. సీతా రాముల కళ్యాణానికి ముందు ఇరు వంశాల వారు వంశ క్రమాలను గురించి అడిగి తెలుసుకుంటారు. కన్యను ఇచ్చుకొనేటప్పుడు, పుచ్చుకొనేటప్పుడు, అధమ పక్షం మూడు తరాల వంశ జ్ఞానం ప్రధానంగా తెలుసుకోవాలి. కులం తెలుసుకోకుండా కన్యను ఇవ్వకూడదు-తీసుకొననూ కూడదు. వివాహంలో వధూవరుల కుల జ్ఞానం అవశ్యంగా తెలియాలి. తొలుత తల్లి కులం, తండ్రి కులం పరీక్షించాలి. ధన ధాన్యాలు ఎంత సమృద్ధిగా వున్నప్పటికీ, వివాహ విషయంలో పది రకాల వంశం వారిని వదలాలని శాస్త్రం చెపుతున్నది. జాతకర్మాది క్రియలు లేని, పురుష సంతానంలేని, విద్యా శూన్యమై, మిగిలి దీర్ఘ రోగాలు కలదై, మూల రోగాలు కలదై, క్షయ-అజీర్ణం-అపస్మారం-బొల్లి-కుష్ఠ రోగాలు కలదైన వంశాలతో వివాహ సంబంధం చేయరాదు. తోడబుట్టినవాడు లేని పిల్లను, తండ్రెవరో తెలియని దానిని వివాహం చేసుకోకూడదు. ఇక ఆ తరువాత సీతా కళ్యాణ ఘట్టం మొదలవుతుంది.

"సీతను సర్వాభరణో, పేతను దా నిలిపి నగ్ని కెదురుగ గౌస
ల్యా తనయున కభిముఖముగ, క్ష్మాతలనాథుండు రామచంద్రున కనియెన్"

అన్ని విధాలైన అలంకారాలతో ప్రకాశిస్తున్న సీతను, అగ్నికి ఎదురుగా-శ్రీరామచంద్రమూర్తికి అభిముఖంగా, నిలువబెట్టి, జనక మహారాజు శ్రీరామచంద్రమూర్తితో:

"ఈ సీత నాదుకూతురు, నీ సహధర్మచరి దీని నిం గై కొనుమా
కౌసల్యాసుత, నీకును భాసురశుభ మగు గ్రహింపు పాణిం బాణిన్"

"కౌసల్యా కుమారా, ఈ సీత నా కూతురు. నీ సహధర్మచారిణి. ఈమెను పాణి గ్రహణం చేసుకో. నీకు జగత్ ప్రసిద్ధమైన మేలు కలుగుతుంది. నీకు శుభం కలుగుతుంది. మంత్రపూర్వకంగా ఈమె చేతిని నీ చేత్తో పట్టుకో. రామచంద్రా, పతివ్రత-మహా భాగ్యవతి అయిన నీ సీత, నీ నీడలా ఒక్కసారైనా నిన్ను విడిచి వుండదు" అని అంటూ, మంత్రోచ్చారణతో పవిత్రవంతములైన జలధారలను రామచంద్రమూర్తి చేతుల్లో జనక మహారాజు ధారపోశాడు. దేవతలు, ఋషులు మేలు-మేలనీ, భళీ అనీ శ్లాఘించారు. సంతోషాతిశయంతో దేవతలు పూల వాన కురిపించారు. దేవదుందుబులను చాలా సేపు మోగించారు. వాసవుడు మొదలైన పలువురు,తమ శోకత్వాన్ని-దీనత్వాన్ని తమ మనస్సులనుండి తొలగించుకున్నారు.

ఈవిధంగా మంత్రించిన జలాలను ధారపోసి భూపుత్రి సీతను శ్రీరామచంద్రమూర్తి కిచ్చి వివాహం చేసానని జనక మహారాజు సంతోషిస్తూ లక్ష్మణుడివైపు చూసి, "లక్ష్మణా ఇటు రా. దానంగా ఊర్మిళను స్వీకరించు. ప్రీతిపూర్వకంగా ఇస్తున్నాను. ఈమె చేతిని ప్రేమతో గ్రహించు" మని కోరాడు. ఊర్మిళను లక్ష్మణుడికిచ్చిన తర్వాత, భరతుడిని మాండవి చేతిని, శత్రుఘ్నుడిని శ్రుతకీర్తి చేతిని గ్రహించమని ప్రేమతో పలికాడు జనకుడు. ఇలా నలుగురు కన్యలను దశరథుడి నలుగురు కొడుకులకు ధారపోసి, జనకుడు రాజకుమారులతో, దోష రహితమైన మనసున్న వారందరు సుందరులైన భార్యలతో కలిసి, సౌమ్య గుణంగలవారిగానూ-సదాచార సంపన్నులుగానూ కమ్మని అంటాడు. జనక మహారాజు మాటలను విన్న దశరథుడి కుమారులు-రామ లక్ష్మణ భరత శత్రుఘ్నులు, తండ్రి అనుమతితో భార్యల చేతులను తమ చేతుల్లో వుంచుకొని, సంతోషాతిశయంతో, మలినం లేని భక్తితో, అగ్నికి-వేదికి-మౌనీశ్వరులందరికి-రాజులకు భార్యలతో కలిసి ప్రదక్షిణ చేసారు. వివాహం శాస్త్ర ప్రకారం ప్రసిద్ధంగా జరిగింది. పూల వాన కురిసింది. ఆకాశంలో దేవ దుందుభులు ధ్వనించాయి. దేవతా స్త్రీలు నాట్యం చేసారు. గంధర్వ

కాంతలు పాడారు. రావణాసురుడి భయం వీడి, సందుల్లో-గొందుల్లో దాక్కున్న వారందరు నిర్భయంగా-గుంపులు, గుంపులుగా ఆకాశంలో నిలిచారు. మంగళ వాద్యాలు మోగుతుంటే, రామ లక్ష్మణ భరత శత్రుఘ్నులు అగ్నికి మూడుసార్లు ప్రదక్షిణ చేయడంతో పెళ్లి తంతు ముగిసింది. తమ భార్యలతో దశరథ కుమారులు విడిది ఇళ్లకు పోవడంతో, వారివెంట దశరథుడు, వశిష్ట విశ్వామిత్రాది మునీశ్వరులతో, బంధువులతో విడిదికి పోయారు.

సీతా కల్యాణ ఘట్టం చదివినవారికి శ్రీ సీతా వివాహ విషయ చర్చకు సంబంధించి ఆసక్తి కలగడం సహజం. కన్యాదానం చేస్తూ జనకుడు రాముడిని "కౌసల్యా సుత" అని సంబోధించాడు. ఎందుకు జనకుడు కౌసల్యా కుమారా అని పిలవాలి? స్త్రీ పేరుతో పిలవకుండా, వాడుక పేరైన "రామా" అని పిలవచ్చు కదా. దశరథ కుమారా అనకూడదా? ఆ రెండూ ఇప్పుడు సరిపోవని అర్థం చేసుకోవాలి. కేవలం రామా అని పిలిస్తే ఆ పేరుకలవారు మరొకరుండవచ్చు కదా. దశరథ కుమారా అని పిలవడానికి ఆయనకు నలుగురు కొడుకుల్లో వేరొకరు కావచ్చు కదా. కౌసల్యా కుమార అంటే ఏవిధమైన సందేహానికి తావుండదు. "ఈ సీత" అంటాడు రాముడితో. సీత, సిగ్గుతో తన చేయి పట్టుకొమ్మని, తనంతట తానే రాముడిని అడగదు. రామచంద్రమూర్తి తనకు తానే సీత చేయి పట్టుకుంటే, పెళ్లికాక ముందే ఎందుకలా స్వతంత్రించి కాముకుడిలా ప్రవర్తించాడని సీత అనుకోవచ్చు-లోకులూ భావించవచ్చు. అందుకే జనకుడు తానే సీతచేతిని రామచంద్రమూర్తికి చూపి "ఈ సీత" అని చెప్పాడు. అలంకరించబడిన కల్యాణమంటపంలో, నలు వైపులా నిలువుటద్దాలు వేసి వుండడంతో, అన్నిటిలోనూ సీత రూపమే కనిపించసాగింది. అద్దంలో సీతేదో-నిజమైన సీతేదో తెలుసుకోలేక నలుదిక్కులు చూస్తున్న రాముడి భ్రమపోయేట్లు, చేయి చూపి "ఈ సీత" అని చెప్పాడు జనకుడు.

"ఈ సీత" అంటే, అతి రూపవతైన సీతని, సౌందర్య-సౌకుమార్య-లావణ్యాదులలో స్త్రీలందరినీ అతిశయించిందని అర్థంకూడా వస్తుంది. "ఈ సీత" అంటే, "ఈ యగు సీత" అనే అర్థం కూడా వుంది. రాముడెప్పుడైతే శివుడి విల్లు విరిచాడో, అప్పుడే అతడు శివుడికంటే గొప్పవాడైన విష్ణువని జనకుడు గ్రహించాడు. అలాంటి ఆమెకు సాక్షాత్తు లక్ష్మీదేవైన సీతను ఇస్తున్నాననే

అర్థమొచ్చే విధంగా “ఈ సీత” అన్నాడు. రాముడెంత మహా సౌందర్య పురుషుడని పేరుందో, అంతకంటే తక్కువ కాని సౌందర్యం ఆమె కుందని చెప్పదల్చుకున్నాడు జనకుడు. సీత అంటే కేవలం నాగటి చాలనే కాదని, నాగటి చాలు భూమిని ఛేదించుకొని రూపంకలదిగా ఎలా అవుతుందో, అలానే భూమిని ఛేదించుకొని రావడంవల్ల సీత అనే పేరు ఆమెకు ప్రఖ్యాతమయింది. దీనివల్ల ఆమె ఆభిజాత్యం తెలుస్తున్నది. సీత-నాగటి చాలు-అంటే కాపువాడి కృషి ఫలింపచేసి, వాడికి ఫలం కలిగించేది. అలానే రాముడు చేయబోయే కార్యాలన్నీ, సీత వలనే ఫలవంతమవుతాయనీ, ఆమె సహాయం లేకుండా రాముడి కృషి వ్యర్థమని, ప్రతిఫలాపేక్ష లేకుండా అతడికి సహాయపడుతుందని జనకుడి మనస్సులోని ఆలోచన.

ఆకాశ గంగానది శాఖైన సీత ఏవిధంగా ఒకసారి తనను సేవించినవారి పాపాలను ధ్వంసం చేస్తుందో, అలానే “ఈ సీత” తనకొక్కసారి నమస్కారం చేసిన వారి పాపాలను ధ్వంసంచేస్తుంది. కౌసల్యా సుతుడైన రాముడు యోనిజుడని, సీత అయోనిజని, కాబట్టి ఆభిజాత్యంలో రాముడికంటే తక్కువైందేమీ కాదని జనకుడి భావన. సీత నాగటి చాలులో దొరికినప్పటికీ జనకుడు సగర్వంగా, “నాదుకూతురు”-తన కూతురని చెప్పాడు. అలాంటి తనకూతురును, ఎలా ప్రేమించాలో అలానే ప్రేమించమని సూచించాడు. సీతంటే జన్మపరిశుద్ధి అనీ, “నాదుకూతురు” అంటే నానా సపరిశుద్ధి అనీ తెలుపబడింది. “నీ సహధర్మచరి” అనడమంటే, రాముడి విషయంలో ఎలా వుంటుందోనని ఆలోచించాల్సిన పనిలేదనే అర్థం స్ఫురిస్తుంది. రాముడేది ధర్మమని భావిస్తాడో, ఆ ధర్మమందే ఆమె ఆయనకు తోడుగా వుండి ఆ కార్యాన్ని నిర్వహిస్తుంది. రాముడు తండ్రి వాక్యాన్ని ఎలా పాలించాడో, అలానే ఆయన వాక్యాన్ని సీత పాలిస్తుందని అర్థం. సీతే లక్ష్మీదేవి అయినందువల్ల, విష్ణువు అవతారమైన రాముడి కైంకర్యమే ఆమె స్వరూపం. సృష్టిలో, రక్షణలో, సంహారంలో ఆమె ఆయనకు సర్వకాల సర్వావస్థలందు తోడుగా వుంటుంది. వివాహ లీల కేవలం లోక విడంబనార్థమేనని, ఆయన సొత్తును ఆయనే తీసుకొమ్మని కూడా అర్థం.

ఆంధ్రజ్యోతి దినపత్రిక (08-04-2014)

పుష్కరాలు ఆధ్యాత్మిక పరిమళాలు

బృహస్పతి సింహరాశిలో ప్రవేశించడంతో ఈ సంవత్సరం జులై 14 న ప్రారంభ కానున్న గోదావరి పుష్కరాలను తెలంగాణలో అంగరంగ వైభోగంగా, నభూతో అన్న రీతిలో జరుపుకోవడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సకల సన్నాహాలు చేస్తోంది. బృహస్పతి ప్రతి సంవత్సరం ఏదో ఒక రాశిలో వుంటాడు. పుష్కరుడు, బృహస్పతి కలిసి వుండే స్థితిలో వచ్చేవే పుష్కరాలు. సింహరాశిలో వున్నప్పుడు గోదావరి నదికి పుష్కరాలు వస్తాయి. అలానే, వివిధ రాశుల్లో వున్నప్పుడు గంగ, రేవా, సరస్వతి, యమున, కృష్ణ, కావేరి, భీమరథి, బ్రహ్మపుత్ర, తుంగభద్ర, సింధు, ప్రణీతా నదులకు పుష్కరాలొస్తాయి. పుష్కారాలొచ్చిన నదిలో 33 కోట్ల దేవతలు వచ్చి స్నానం చేస్తారని పురాణాలు చెపుతున్నాయి. ఈ ఏడాది గోదావరి కొచ్చిన పుష్కరాల్లాంటివి 144 ఏళ్లకోసారి వస్తాయి.

దక్షిణ భారతదేశంలోని నదులన్నింటిలో కల్లా పెద్దదైన గోదావరి నది, గంగా నదికంటే కూడా ప్రాచీనమైనదని పురాణోక్తి. గోదావరినే దక్షిణ గంగ అని కూడా అంటారు. గౌతమ మహర్షి కఠోర తపస్సు కారణాన భూలోకానికి తేబడిన గంగానది పాయ గౌతమిగా, గోదావరిగా ప్రసిద్ధికెక్కింది. గంగానది అంశగా భావించబడే గోదావరి మహారాష్ట్రలోని నాసికా త్ర్యంబకంలో ఆవిర్భవించి, ఆ రాష్ట్రంలో 136 కిలోమీటర్లు ప్రయాణించి, నిజామాబాద్ జిల్లా కందకుర్తి దగ్గర తెలంగాణలో ప్రవేశిస్తుంది. నిజామాబాద్, కరీంనగర్, ఆదిలాబాద్, వరంగల్, ఖమ్మం జిల్లాలలోని బాసర, ధర్మపురి, కాళేశ్వరం, ఏటూరునాగారం, భద్రాచలం ప్రదేశాల మీదుగా 480 కిలోమీటర్లు ప్రవహించి, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలోని తూర్పు-పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాల గుండా పారి అంతర్వేది దగ్గర సముద్రంలో కలుస్తుంది.

పుష్కరాలనేవి ప్రధానంగా ఆచారవ్యవహారాలతో కూడుకున్న ఓ పవిత్రమైన కార్యక్రమం. పుష్కరుడు పన్నెండేళ్లకోసారి నదులను ఆవహిస్తాడని, పుష్కర సందర్భంగా నదీ స్నానం చేస్తే పుణ్యం కలుగుతుందనే నమ్మకం ఆబాల గోపాలానికి వుంది. భారతీయ సంస్కృతి, సంప్రదాయం, నమ్మకాల నేపథ్యంలో,

పుష్కర స్నానం చేసినవారికి ఆయువు, ఆరోగ్యం, ఐశ్వర్యం కలుగుతాయి. పుష్కర సందర్భంగా పితృ తర్పణాలు, శ్రాద్ధ కర్మలు, నిర్వహిస్తే పుణ్య లోకాల్లో వున్న పెద్దలు సంతృప్తి చెందుతారు. అందుకే పవిత్ర నదీ స్నానం చేసేందుకు లక్షలాది మంది ఆసక్తి కనబరుస్తారు. అలాంటి పుష్కరాలను తెలంగాణలోని గోదావరి నది ప్రవహించే ప్రదేశాలలో ఘనంగా, అద్భుతంగా నిర్వహించాలనేది ప్రభుత్వ సంకల్పం. దీన్ని ప్రభుత్వ కార్యక్రమం లాగా కాకుండా, ప్రభుత్వ బాధ్యతలాగా నిర్వహించ తలపెట్టింది ప్రభుత్వం. భక్తులందరికీ సౌకర్యాలు కలిగించే బాధ్యత, శాంతి భద్రతలు కాపాడే భాద్యత, ఇబ్బందులు తలఎత్తకుండా చూసే భాద్యత ప్రభుత్వానిదే.

2003లో గోదావరికి పుష్కరాలు వచ్చిన సందర్భంగా, అప్పటి ఉమ్మడి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, త్వరలో రానున్న ఎన్నికలను దృష్టిలో వుంచుకుని, ప్రచార ఆర్భాటంతో వ్యవహరించింది. దానికి భిన్నంగా, ఇప్పటి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, నదీ స్నానం చేయడానికి వచ్చే అవకాశమున్న లక్షలాది మంది యాత్రీకులకు వసతులు కలిగించే విషయం మీద అధిక శ్రద్ధ కనబరిచింది. దీనికి తోడు, దక్షిణ భారతదేశంలోని ప్రముఖ పీఠాధిపతులను ఆహ్వానించడమైంది. ధార్మిక–ఆధ్యాత్మిక–సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలను నిర్వహించడానికి, హైదరాబాద్‌తో సహా ఇతర ప్రదేశాలనుంచి గోదావరి నదీ స్నానానికి వెళ్లదల్చుకున్న వారికి అన్ని రకాల రవాణా సౌకర్యం కలిగించడానికి, పుష్కర స్నానం చేసినవారికి సమీపంలోని దేవాలయాల్లో భగవత్ దర్శనం చేసుకోవడానికి ఆయా దేవాలయాలకవసరమైన మరమ్మత్తులు చేపట్టడానికి ప్రభుత్వం అన్ని ఏర్పాట్లు చేసింది. అదే విధంగా పొరుగు రాష్ట్రాలైన మహారాష్ట్ర, ఛత్తీస్‌ఘడ్‌ల నుంచి పుష్కర స్నానాలకు రాదల్చుకునే యాత్రికులకు కూడా సౌకర్యాలు కలిగించనుంది ప్రభుత్వం. ముంబాయి, భివాండి, షోలాపూర్, సూరత్ లాంటి ప్రదేశాలలో వున్న తెలంగాణ ప్రజలు కూడా పుష్కరాలలో పాల్గొనేలా గోదావరి పుష్కరాల ఏర్పాట్లపై అవగాహనా ప్రచారం జరిగింది. ఉత్తర భారతదేశంలో కూడా తెలంగాణ గోదావరి పుష్కరాల గురించి విరివిగా ప్రచారం జరిగింది. విశ్వవ్యాప్తంగా వున్న తెలంగాణకు చెందిన ప్రవాస

భారతీయులు ఈ సందర్భంగా రాష్ట్రానికి వచ్చి పుణ్య స్నానాలు చేసే అవకాశం వుంది. నదికి వెళ్లే రహదారుల, స్నాన ఘట్టాల నిర్మాణం దాదాపు పూర్తైందని అధికారులంటున్నారు. రద్దీ ఎక్కువగా వుండవచ్చని భావిస్తున్న బాసర, ధర్మపురి, కాళేశ్వరం, కందకుర్తి, భద్రాచలం ప్రాంతాలలో అదనపు ఏర్పాట్లు జరిగాయి. మహిళల కొరకు ప్రత్యేక సదుపాయాలు జరిగాయి. యాత్రీకుల రద్దీని క్రమబద్ధీకరించే ఏర్పాట్లు కూడా జరిగాయి. వైద్య శిబిరాల ఏర్పాట్లకు కూడా చర్యలు చేపట్టింది ప్రభుత్వం.

ఈ అవసరాలన్నీ గుర్తించిన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, ముఖ్యమంత్రి శ్రీ చంద్రశేఖర్ రావు, ఏడాది క్రితమే, గోదావరి పుష్కర ఏర్పాట్లకు శ్రీకారం చుట్టడం జరిగింది. నెల-నెలా అధికారులతో, సంబంధిత మంత్రులతో సమీక్షా సమావేశాలు నిర్వహించడం జరిగింది. మంత్రివర్గ ఉపసంఘాన్ని కూడా ఏర్పాటు చేశారు ముఖ్యమంత్రి. దరిమిలా, రాష్ట్రవ్యాప్తంగా, ఐదు జిల్లాలలో వున్న బాసర, ధర్మపురి, కాళేశ్వరం, భద్రాచలం పుణ్య క్షేత్రాలున్న ప్రాంతంలోని గోదావరి నదిలోను, కందకుర్తి, పోచంపాడు, మంచిర్యాల, గూడెం, రామన్న గూడెం, పర్ణశాల సమీపంలోని గోదావరి నదిలోను, లక్షలాది మంది స్నానం చేసే అవకాశం వున్నందున ఆ ప్రాంతాలలో మొత్తం 106 స్నాన ఘట్టాలను ఏర్పాటు చేశారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి చెందిన వివిధ శాఖలు సమన్వయంతో పనిచేస్తూ అన్ని ఏర్పాట్లను చురుగ్గా చేస్తున్నాయి. ఉత్కృష్టంగా, వేదోక్తంగా, సాంప్రదాయ బద్ధంగా యజ్ఞయాగాదుల నిర్వహణ, విశేష పూజలు, పితృ తర్పణాలు, నూతన వధూవరుల పుణ్య స్నానాలు, ఇతర పుణ్య కార్యాలు జరుపుకునేందుకు వీలుగా ఏర్పాట్లు జరిగాయి.

ధార్మిక దృష్టితో ఆలోచన చేసిన ముఖ్యమంత్రి శ్రీ చంద్రశేఖర్ రావు, పుష్కర సందర్భంగా అవలంబించాల్సిన పద్ధతులను, అనుసరించాల్సిన విధానాలను, పరిపూర్ణంగా అవగాహన చేసుకోవడానికి, వివిధ పీఠాధిపతుల సలహాలు- సూచనలు తీసుకోమని ఆదేశాలిచ్చారు. దానికి అనుగుణంగా ప్రభుత్వ సలహాదారుడు శ్రీ కె వి. రమణాచారి, ముఖ్యమంత్రి గురువు శ్రీ మృత్యుంజయ శర్మ, శ్రీ యాయవరం చంద్రశేఖర సిద్ధాంతి, 90 ఏళ్ల వయసున్న

శ్రీ పాలకుర్తి నృసింహ సిద్ధాంతి, తదితరులు ఒక బృందంగా పీఠాధిపతుల సందర్శనార్థం వెళ్ళి వారిని పుష్కరాలకు ఆహ్వానించి వచ్చారు. వీరు సందర్శించి, ఆహ్వానించిన పీఠాధిపతుల్లో, శృంగేరి, కంచి, పుష్పగిరి, మంత్రాలయం, కుర్తాళం, విజయదుర్గా పీఠాధిపతి మొదలైన వారున్నారు. వీరు కాక, స్వరూపానంద స్వామిని, గురుమదనానంద స్వామిని, చినజీయర్ స్వామిని, ధర్మపురి సచ్చిదానంద స్వామిని కూడా కలిసి ఆహ్వానించారు. వీరంతా సూత్రప్రాయంగా పుష్కరాలలో పాల్గొనడానికి అంగీకరించారు. చినజీయర్ స్వామి భద్రాచలం పుష్కర ప్రారంభ సమయంలో అక్కడికి వెళ్తానన్నారు. తర్వాత, మంచిర్యాలలో ఐదు రోజులు వుంటామన్నారు. ఆ సందర్భంగా వారున్న చోట, యజ్ఞయాగాదుల నిర్వహణ, అనుగ్రహ భాషణ చేస్తామన్నారు. బాసరలో గురు మదనా నంద సరస్వతీ స్వామి పుష్కర ప్రారంభ సమయంలో వుండి, తర్వాత పన్నెండు రోజులు తెలంగాణలోని వివిధ పుణ్య క్షేత్రాలలో పర్యటిస్తామన్నారు. పుష్పగిరి, మంత్రాలయం, ఇతర పీఠాధిపతులు ధర్మపురి, కాళేశ్వరం, బాసర, ఇతర పుణ్య క్షేత్రాలకు వెళ్తామన్నారు.

నమస్తే తెలంగాణ దినపత్రిక (25-06-2015)

❖ ❖ ❖

వాల్మీకి రామాయణంలో ఏముంది ?

వాల్మీకి బోయవాడేనా ? అన్నశీర్షికన డాక్టర్ కదిరి కృష్ణ నవ తెలంగాణలో రాసిన వ్యాసం ఆసక్తికరంగా వున్నదనడంలో సందేహం ఏమాత్రం లేదు. ఐతే ఆయన లేవనెత్తిన కొన్ని అంశాలకు వాస్తవానికి లోతుగా అధ్యయనం చేసిన వారికి అదే వాల్మీకి రామాయణంలో సమాధానాలు లభ్యమవుతాయి. వాల్మీకి బోయవాడా? కాదా? ఆయన బ్రాహ్మణుడా? అని ఆలోచించే కన్నా, ఆయన రచించిన రామాయణంలో ఏముంది, అది ఎందుకు అవశ్య పఠనీయం అనే అంశాలపై కొంత దృష్టి సారిస్తే, అనుమానాలన్నీ నివృత్తి అవుతాయి. అలానే, 'మానిషాద ప్రతిష్టాం త్వ...' శ్లోకం నుంచి ప్రారంభించి, ఆద్యంతం గూఢార్థాలను వెతుకుతే కాని అసలు విషయం బోధ పడదు.

వాల్మీకి రామాయణం యథా వాల్మీకంగా పూర్వ కాండలతో ఉత్తర కాండను కూడా కలిపి రచించిన ఏకైక వ్యక్తి, కడప జిల్లా ఒంటిమిట్ట వాస్తవ్యులు, వాసు దాసుగా ప్రసిద్ధికెక్కిన కీర్తి శేషులు వావిలికొలను సుబ్బారావు గారు. రామాయణం అంటే ఏమిటి, వాల్మీకి రామాయణం ఎందుకు చదవాలి, అనే అంశాలను ఆయన పీఠికలో సవివరంగా వుంది. రామాయణాన్ని చక్కగా తెలిసినవారు, అర్థం చేసుకోగలిగిన వారు మాత్రమే లోకానికి అందలి విషయాలను వివరించగల సమర్థులు. అందరికీ అది సాధ్యమయ్యేది కాదు. తత్త్వమెరిగిన మహాత్ముడు వాల్మీకి మహర్షి, తను రచించిన ఆది కావ్యానికి శ్రీ రామాయణం అని పేరు పెట్టాడు. శ్రీరాముడు భగవంతుడన్న అర్థం, హారంలోని సూత్రంలాగా, రామాయణంలోని ఏడు కాండల్లోనూ వ్యాపించి వుంది. ఆసక్తిగా శోధించిన వారికి, పరీక్షించిన వారికి మాత్రమే, వాల్మీకి రామాయణానికి, ఇతర రామాయణాలకు గల తారతమ్యం, వాల్మీకి రామాయణంలోని గొప్పదనం తెలుస్తుంది.

వాల్మీకి చరిత్ర గురించి కూడా రామాయణంలోనే ఇమిడి వుంది. సీతా రామలక్ష్మణులు చిత్రకూటంలో వాల్మీకిని కలిసినప్పుడు ఆయనే తనగురించి ఇలా చెప్పుకున్నాడు...."రామా, నేను పూర్వం పరమ కిరాతకులతో పెంచబడ్డాను. పుట్టుకతో బ్రాహ్మణుడనైనా, ఆచార రీత్యా శూద్రుడనయ్యాను.

శూద్ర స్త్రీని పెళ్లి చేసుకుని కొడుకులను పొందాను. దొంగల్లో చేరి దొంగనయ్యాను. జంతువుల పాలిటి యముడనయ్యాను. నేనున్న భయంకర అడవిలో ఓ రోజు సప్తఋషులు కనిపిస్తే, వాళ్లను దోచుకుందామని, వారివెంట పరిగెత్తాను. 'నీచ బ్రాహ్మణుడా, ఎందుకొచ్చావు?' అని వారడిగారు. నాపుత్రులు ఆకలితో వున్నారు, వాళ్ల సంరక్షణ కై ఈ కొండల్లో అడవుల్లో తిరుగుతున్నాను. వాళ్ల ఆకలి తీర్చేందుకు మీదగ్గరున్నవి దోచుకుందామని వచ్చానని జవాబిచ్చాను. నన్ను ఇంటికి పోయి, నా పాపంలో కుటుంబ సభ్యులు భాగం పంచుకుంటారేమో కనుక్కుని రమ్మన్నారు మునులు. నేనొచ్చేవరకుంటామని కూడా చెప్పారు. వాళ్ల మాటలు నమ్మి ఇంటికి పోయి వారు చెప్పినట్లే నా భార్యా పిల్లలను ప్రశ్నించాను. నేను తెచ్చింది తింటామన్నారే కాని నా పాపంతో సంబంధం లేదన్నారు. వెంటనే మునుల వద్దకు పరుగెత్తుకుని పోయి, వాళ్ల పాదాలపై పడి నన్ను రక్షించమని కోరాను. ఈ బ్రాహ్మణాధముడికి మోక్ష మార్గం ఉపదేశిద్దామని తలచిన వారు 'రామ' నామాన్ని తలకిందులు చేసి, వాళ్లు మరల వచ్చే వరకు, 'మరా మరా' అని ఎల్లవేళలా జపించమని ఆదేశించి పోయారు. ఆ విధంగానే సర్వ సంగ విహీనుడనై, నిశ్చలుడనై దీర్ఘకాలం జపించాను. నాపైన పుట్ట పెరిగింది. నా తపోబలంతో, నేనక్కడ నాటిన దండమే వృక్షమయింది. ఇలా వేయి యుగాలు గడిచిపోయాయి. ఋషులు మళ్లా వచ్చి లెమ్మని పిల్చారు. పుట్టనుండి బయట కొచ్చిన నన్ను చూసిన మునులు నన్ను 'మునీశ్వర వాల్మీకి ' అని పిలిచారు. నాకది రెండవ జన్మన్నారు". అని చెప్పాడు వాల్మీకి. కదిరి గారు రాసినట్లు రామాయణంలో వాల్మీకి బోయవాడని ఎక్కడా చెప్పబడలేదు. దాంట్లో తప్పేం లేదు కూడా. ఇక రామాయణం విషయానికొస్తే....

వాల్మీకి, రామాయణం రాయడానికి ముందర ఒక నాడు తమసా నదిలో స్నానం చేస్తున్న సందర్భంలో, ఆయన కంటికి సమీపంలో, మనోహరంగా కూస్తూ, వియోగం సహించలేని క్రౌంచ పక్షుల జంట కనిపించింది. ఆ సమయంలో, తాను చూస్తున్నానన్న లక్ష్యం కూడా లేకుండా, సహజంగా జంతువులను హింసించే స్వభావమున్న బోయవాడొకడు, రెండు పక్షులలో మగదాన్ని బాణంతో చంపి నేల కూల్చాడు. క్రూరుడైన బోయవాడిపై దయ

వీడి శపించాడు వాల్మీకి. సంస్కృత రామాయణంలో ఆ శ్లోకం ఇలా వచ్చింది వాల్మీకి నోట:

“మానిషాద ప్రతిష్ఠాం త్వ! మగ మ శ్శాశ్వతీ స్సమాః
యత్క్రౌంచ మిథునాదేక! మవధీః కామమోహితం”

ఆంధ్ర వాల్మీకి రామాయణంలో వాసు దాసుగారిలా తెనిగించారు ఆ శ్లోకాన్ని:

“తెలియు మా నిషాదుండ ప్రతిష్ఠ నీక
ప్రాప్తమయ్యెడు శాశ్వతహాయనముల
గ్రౌంచ మిథునంబునందు నొక్కండు నీవు
కామమోహిత ముం జంపు కారణమున”

శ్రీ రామాయణం మహాకావ్యం. పుట్టుకతోనే కాకుండా గుణంలో కూడ అదే మొదటిది. దానిలోని గుణాలు, రహస్యాలు తెలుసుకోవాలంటే వాల్మీకికి గాని, సర్వజ్ఞుడికి గాని మాత్రమే సాధ్యమవుతుంది. తన వర్ణనా చాతుర్యంతో వాల్మీకి, పాఠకులను, తన చేతిలో బొమ్మలా చేసి,ఇష్టమొచ్చినట్లు ఆడుకుంటాడు. వాల్మీకి మరో ప్రత్యేకత “ఉత్ప్రేక్ష”. అలానే ఆయన వాడిన శ్లేషాలంకారాలు. శ్లేషాలంకారానికి చక్కటి ఉదాహరణ వాల్మీకి నోట వెలువడిన ప్రథమ శ్లోకం.

ఒక బోయవాడు క్రౌంచ మిథునంలో వున్న మగ పక్షిని చంపడం, ఆడ పక్షి అది చూసి దుఃఖించడం, పరమ దయామయుడైన వాల్మీకి అది చూసి, బోయవాడు చేసిన అధర్మ కార్యానికి కోపగించి అతడిని శపించడం జరిగింది. ఆ శాపమే రామాయణ ఉత్పత్తికి కారణమైంది. దీనికి భగవత్ పరంగా ఒక అర్థం వుంది. రామాయణంలోని ఏడు కాండల అర్థం–కథ ఇందులో సూక్ష్మంగా సమర్థించబడింది. శ్రీరాముడు భగవంతుడన్న అభిప్రాయం వాల్మీకి పదే పదే చెప్పుకుంటూ పోయాడు రామాయణంలో.

వాల్మీకి రామాయణమనే “కలశార్ణవం” లో రత్నాలను వెదికేవారు, మొట్టమొదటగా తెలుసుకోవాల్సింది వాల్మీకి శైలి–విధానం. అది తెలుసుకోలేక వెతకడం మొదలుపెట్టితే, చీకట్లో తారాడినట్లే. వాల్మీకి రామాయణం “ధ్వని కావ్యం”. కావ్యమంతా ధ్వన్యర్థం వుండడమే కాకుండా, పలు శ్లోకాలకు విడిగా

ధ్వన్యర్థం వుంది. ఋతు వర్ణనలలో ధ్వని స్ఫురిస్తుంది. శ్రీ రామాయణంలోని కవితా చమత్కృతిని విశదీకరించాలంటే, ఎంత చెప్పినా తక్కువే అవుతుంది. అందువల్లే, వాల్మీకి రామాయణం పారాయణం చేసేవారు, “అంగన్యాస కరన్యాసాదులతో” యథావిధిగా చదివి, వారి వారి కోరికలు నెరవేర్చుకుంటారు. సద్భావంతో సుందర కాండ పారాయణం చేసి కార్య సిద్ధిని పొందనివారు ఇంతవరకు లేరు. గాయత్రిలోని 24అక్షరాలను, ప్రతి వేయి శ్లోకాలకు ఒక అక్షరం చొప్పున శ్లోకం ఆరంభంలో చెప్పబడింది. ఏడు కాండలలో ఏడు వ్యాహృతులు వివరించడం జరిగింది. ఈ గాయత్రీ విధానాన్ని నారదుడే స్వయంగా వాల్మీకి మహర్షికి, రామాయణంతో పాటే ఉపదేశించాడు. “తప స్స్వాధ్యాయ నిరతం, తపస్వీ వాగ్విదాంవరమ్, నారదం పరిపప్రచ్ఛ, వాల్మీకిర్మునిపుంగవమ్” అని గాయత్రిలోని మొదటి అక్షరంతో శ్లోకాన్ని ప్రారంభించి, “జనశ్చ శూద్రోపి మహత్త్వ మీయాత్”అని గాయత్రి కడపటి అక్షరంతో సర్గను ముగించాడు. అది భగవత్ కథ కావడానికి అదనంగా సర్వజ్ఞుడైన వాల్మీకి కూర్చిన బీజాక్షరాల మహాత్మ్యమే. శ్రీమద్రామాయణం వేదంతో సమానమైందే కాకుండా వేదమే అనాలి.

గీర్వాణ భాషా గ్రంథాలలో ఆద్యమైంది శ్రీ రామాయణ కావ్యం. కావ్యాలలోకెల్లా ప్రథమంగా ఉత్పన్నమైంది కావడంతో అది ఆదికావ్యమైంది. మన పూర్వీకులకు తెలియని నాగరికతలు లేవు. వారు ఏ కారణం వల్ల ఆర్యులయ్యారు? ఎటువంటి గుణాలు కలిగి,ఎటువంటి మహోన్నత స్థితిలో వుండే వారు? వారి నాగరికత విధానం ఎటువంటిది? వారి కులా చార ప్రవర్తనలెలావుండేవి? రాజుకు-ప్రజలకు మధ్య ఐకమత్యం ఎలా వుండేది? భార్యా-భర్తలు, సోదరులు, తల్లి తండ్రులు, పుత్రులు పరస్పరం ఎలా ప్రవర్తించేవారు? సుఖ-దుఃఖాల విషయంలో స్త్రీ-పురుషులు ఏ విధమైన నడవడి గలవారు? వారికి దేవుడంటే ఎలాంటి ఆలోచన వుండేది? దైవాన్ని వారెలా ఆరాధిస్తుండే వారు? ఇలాంటి లౌకిక విషయాలను తెలుసుకోవాలనుకునే వారికి శ్రీ రామాయణాన్ని మించి తెలిపే గ్రంథం ఎక్కడా లేదు. కాలక్షేపానికి చదవడానికైనా శ్రీ రామాయణం లాంటి పుస్తకం ఇంకోటి లేదు. శ్రద్ధా భక్తులతో చదివినవారికి కల్పవృక్షంలా కోరిన కోరికలు తీర్చేదీ రామాయణమే. ఇహ-పర

లోకాల్లో సుఖపడాలనుకునేవారికి, శ్రీ రామాయణ పఠనం అవశ్య కర్తవ్యం. శ్రీరామచంద్రుడు మనుష్యుడివలె నటిస్తుంటే, వాల్మీకే మో వాస్థవార్థం చెప్తూ, ఆయన సాక్షాత్తు భగవంతుడే అంటాడు.

వాల్మీకి రామాయణంలోని పాత్రలు–పాత్రధారుల వాక్కులు, ఆయా పాత్రల చిత్త వృత్తి గుణాలను తెలియచేసేవిగా, సందర్భోచితంగా, వారున్న అప్పటి స్థితికి అర్హమైనవిగా వుంటాయి. శ్రీమద్రామాయణం గొప్ప ధర్మ శాస్త్రం. ఇందులో సర్వ విధాలైన, అన్ని రకాల ధర్మాల గురించి వివరంగా చెప్పబడింది.రాజ ధర్మం, ప్రజా ధర్మం, పతి ధర్మం, సతీ ధర్మం, భాతృ ధర్మం, పుత్ర ధర్మం, భృత్యు ధర్మం, మిత్ర ధర్మం లాంటి అన్ని ధర్మాలను గురించి చక్కగా తెలుపబడి వుంది. లాభ–లోభ–పక్షపాత బుద్ధి లేకుండా, న్యాయం మీదే దృష్టి నిలిపి వాదించే న్యాయవాది ధర్మం కూడా చెప్పబడింది. శ్రీమద్వాల్మీకి రామాయణం మంత్రనిధానం. ఇందులో అనేకానేక మంత్రాలు ఉద్ధరించబడి వున్నాయి.

భగవద్గీత, శ్రీ విష్ణు సహస్ర నామ స్తోత్రం, శ్రీ రామాయణం భారతీయ సంస్కృతీ రూపాలు. సనాతన ధర్మ ప్రతిపాదకాలు. వీటి మౌలిక తత్వాలు ధర్మ–జ్ఞానాలు. ఈ రెండింటినీ వాచ్య–వ్యంగార్థాలతో శ్రీ మద్రామాయణం ఆవిష్కరిస్తోంది. వాల్మీకి ఆదికవి. రామాయణం ఆదికావ్యం. ఇది ధ్వని–అర్థ ప్రతిపాదిత మహా మంత్రపూతం. గాయత్రీ బీజసంయుతం. ఔపనిషతత్వసారం. స్మరణ–పారాయణ మాత్రంగా అంతఃకరణ శుద్ధి అవుతుంది. రామాయణం రసరమ్యం... ... ... రామనామం సదాస్మరణీయం... ... ... రామాయణం రసరమ్య కావ్యం. అష్టాక్షరీ మంత్రంలోని –రా– శబ్దం, పంచాక్షరీ మంత్రంలోని– మ– శబ్దం కలిపి వశిష్ఠ మహర్షి ఏ పుణ్య ముహూర్తంలో దశరథ తనయుడికి– రామ– నామాన్ని ఖరారు చేశారో కాని, యుగయుగాలకు, రామ నామం తారక మంత్రమైంది–అజరామరమైంది. రామాయణాన్ని ఎన్నిసార్లు చదివినా– విన్నా తనివి తీరదు.

నవ తెలంగాణ దినపత్రిక (7–9–2015)

❖ ❖ ❖

వాల్మీకి రామాయణం
భారతీయ సంస్కృతికి ప్రతిరూపం

డాక్టర్ కదిరె కృష్ణ "రామాయణం మా పాలిట రాచపుండే అయ్యింది" అన్న శీర్షికన "వేదిక" లో వ్యాసం రాస్తూ నన్ను హేళన చేయడం జరిగింది. ప్రతిస్పందనగా ఈ వ్యాసం రాస్తూ, వారిని రామాయణాన్ని అర్థం చేసుకోమని మరో మారు ప్రార్థిస్తున్నాను. వాల్మీకి సంస్కృతంలో రచించిన శ్రీమద్రామాయణంలో నాయిక సాక్షాత్తు శ్రీదేవైన సీతా దేవి. నాయకుడు మహావిష్ణువైన శ్రీరామచంద్రమూర్తి. వీరిరువురు త్రేతాయుగంలో దుష్ట శిక్షణ-శిష్ట రక్షణ చేసి, ధర్మ సంస్థాపన చేసేందుకు అవతరించారు. శ్రీమద్రామాయణం బాల కాండలో శ్రీ మహావిష్ణువు భూమిపై అవతరించాల్సిన కారణం, అయోధ్య కాండలో స్థితి కారణం, అరణ్య కాండలో మోక్షమిచ్చే అధికారం, కిష్కింధ కాండలో గుణ సంపత్తి, సుందర కాండలో సర్వ సంహార శక్తి, యుద్ధ కాండలో వేదాంత వేద్యత్వం, ఉత్తర కాండలో సృష్టికి హేతువు లాంటి విషయాలను చెప్పడం జరిగింది.

రామాయణ రచనకు పూనుకున్న వాల్మీకి మహర్షి, తన ఆశ్రమానికి వచ్చిన నారదుడికి సాష్టాంగ నమస్కారం చేసి: "గుణవంతుడు, అతివీర్యవంతుడు, ధర్మజ్ఞుడు, కృతజ్ఞుడు, సత్యశీలుడు, సమర్థుడు, నిశ్చలసంకల్పుడు, సదాచారం మీరనివాడు, సమస్త ప్రాణులకు మేలు చేయాలన్న కోరికున్నవాడు, విద్వాంసుడు, ప్రియదర్శనుడు, ఆత్మవంతుడు, కోపాన్ని స్వాధీనంలో వుంచుకున్నవాడు, ఆశ్చర్యకరమైన కాంతిగల వాడు, అసూయ లేనివాడు, రణరంగంలో దేవదానవులను గడ-గడలాడించ గలవాడు ఎవరైనా వున్నారా ఈ భూలోకంలో?" అని పదహారు ప్రశ్నలు వేస్తాడు. పదహారు తపస్సంఖ్యాకం. పదహారు కళలతో కూడినవాడు పూర్ణ చంద్రుడు. అలానే పదహారు ప్రశ్నలకు జవాబుగా శ్రీరామచంద్రుడిని తప్ప ఇంకొకరి పేరు చెప్పగలమా? అందుకే శ్రీరాముడిది పూర్ణావతారం.

బాల్యంలోనే శ్రీరాముడు గుహుడిలాంటి వారితో సహవాసం చేయడంతో, ఆయన "గుణవంతుడు" అయ్యాడు. తాటకాది రాక్షసులను చంపి "వీర్యవంతుడు" అయ్యాడు. గురువాజ్ఞ మీరక పోవడం-జనకాజ్ఞ జవదాటక పోవడం-పరశురాముడిని చంపక పోవడం లాంటివి ఆయన "ధర్మజ్ఞుడు" అని తెలుపుతాయి. అయోధ్య కాండ వృత్తాంతమంతా శ్రీరాముడిని సత్యవాదిగా-దృఢవ్రతుడిగా-సచ్చరిత్రుడుగా తెలుపుతుంది. విద్వాంసుడు-సమర్థుడు అనే విషయాలను కిష్కింధ కాండలో హనుమంతుడితో జరిపిన సంభాషణ-వాలి వధల ద్వారా అర్థమవుతుంది. కాకాసుర రక్షణ శ్రీరాముడి సచ్చరిత్రను-సర్వ భూత హితాన్ని అరణ్య కాండ ద్వారా తెలుపుతుంది. సుందర కాండలో హనుమంతుడి రామ సౌందర్య వర్ణన ఆయనెంత ప్రియ దర్శనుడనేది తెలుపుతుంది. విభీషణ శరణాగతి ద్వారా రాముడి ఆత్మవంతుడి లక్షణాన్ని బయటపెడుతుంది. ఇంద్రజిత్తుపై కోపించక పోవడం, చేజిక్కిన రావణుడిని విడిచిపెట్టడం, రాముడి జితక్రోధత్వాన్ని తెలుపుతుంది. విరోధైన రావణుడిని మెచ్చుకోవడమంటే రాముడికి అసూయ లేదనే కదా.

వాల్మీకి అడిగిన ప్రశ్న లోకోత్తర విషయానికి సంబంధించింది. అడిగినవాడు, జవాబిచ్చేవాడూ వేదాంతజ్ఞులే. ఇరువురూ సర్వదా భగవత్ చింతన చేసేవారే. అయితే, వాల్మీకి వేసిన ప్రశ్న భగవంతుడి గురించే అయితే, ఆ భగవంతుడు సగుణుడా, నిర్గుణుడా, సాకారుడా, నిరాకారుడా, ద్రవ్యమా, అద్రవ్యమా, ఏకతత్వమా, అనేకతత్వమా అని అడక్క గుణాల గురించే ఎందుకడిగాడు? అనుష్ఠానం ప్రధానం గాని, వాదం కాదు. మామిడిపండు తింటేనే తీపో-పులుపో తెలుస్తుంది. అనుష్ఠాన రూపకమైన భక్తి మార్గమే శ్రేష్ఠం. నారదుడు భక్తుడు. తత్వవిచారంకంటే గుణ విచారమే శ్రేయస్కరమని ఆయన నమ్మకం. వాల్మీకీ ఆ కోవకి చెందినవాడే. అందుకే భగవత్ గుణ వర్ణన వాల్మీకి చేయగానే నారదుడు సంతోషించాడు. శ్రీమద్రామాయణం గూఢార్థగుంభితం. రామాయణార్థం సరిగ్గా గ్రహించాలంటే అనేక శాస్త్రాల జ్ఞానం వుండాలి. అదిలేనివారికి యదార్థ జ్ఞానం కలగదు. నారదుడంటే జ్ఞాన దాత. జ్ఞాన దాత చేయాల్సింది జ్ఞానముపదేశించడమో, మోక్ష విషయం చెప్పడమో అయ్యుండాలి.

నారదుడు ఉపదేశంతో వాల్మీకి శ్రీమద్రామాయణం రచించాడు. వాల్మీకి ప్రశ్నించింది అవతార మూర్తి గురించే-నారదుడు జవాబిచ్చిందీ అవతార మూర్తిని గురించే.

బాలకాండలోని సంక్షిప్త రామాయణంలో నారదుడు అయోధ్యకాండ అర్థాన్ని సంగ్రహంగా చెప్పి, పితృవాక్య పాలన అనే సామాన్య ధర్మాన్ని, స్వామైన భగవంతుడి విషయంలో దాసుడు చేయాల్సిన కైంకర్య వృత్తిని, ప్రపన్నుడు భగవత్ పరతంత్రుడిగానే వుండాలన్న విషయాన్ని, ప్రపత్తికి భంగం కలిగే పనులు ఎవరు చెప్పినా చేయకూడదనే విశేష ధర్మాన్ని తెలియ పరుస్తాడు. సీతను రక్షించ బోయి రావణుడి వల్ల చనిపోయిన జటాయువుకు దహన సంస్కారాలు చేసి రాముడు శోకించాడని సంక్షిప్త రామాయణంలో నారదుడు చెప్పాడు. రామచంద్రమూర్తికి శోకం కలిగింది తన కొచ్చిన కష్టానికి కాదు. తనకై, తన ఆప్తులకు దుఃఖం కలిగిందికదానని, తన మూలాన వీరికింత దుఃఖం ప్రాప్తించిందికదానని, వారి దుఃఖాన్ని ఆపాల్సిన తానే వారి దుఃఖానికి కారణమయ్యానని మాత్రమే రాముడు శోకించాడు. అలానే, సీతాదేవి విషయంలోనూ దుఃఖించాడు శ్రీరాముడు. తనను నమ్మి అడవులకు వచ్చిన సీతను, రాక్షసుడు ఎత్తుకుపోతే, తనను వదిలిన బాధతో, అమెకెంత దుఃఖం కలిగిందని రామచంద్రమూర్తి దుఃఖించాడు. వియోగంవల్ల తమకు కలిగిన నష్టానికి దుఃఖించే వాళ్లు మనుష్యులు. జీవులకు కలిగిన నష్టానికి దుఃఖించేవాడు భగవంతుడు.

రాముడు వానరుడితో స్నేహం చేశాడంటే అది అతడి సౌశీల్యాతిశయం గురించి చెప్పడమే. గుహుడితో స్నేహం చేసినందువల్ల రాముడి సౌశీల్యం చెప్పడం జరిగింది. శబరితో స్నేహం చేయడంవల్ల రాముడు మిక్కిలి సౌశీల్యవంతుడయ్యాడు. వానరుడైన సుగ్రీవుడితో స్నేహమంటే మీదుమిక్కిలి సౌశీల్యం చూపడం జరిగింది. దాన్నిబట్టి తెలిసేదేమిటంటే, భక్తికి అందరూ అధికారులేనన్న విషయం. జ్ఞానంతో రామచంద్రమూర్తిని ఆశ్రయించేవారు కొందరే. భక్తితో ఆశ్రయించేవారు కోటానుకోట్లు. ఫలితం ఇరువురికీ సమానమే. ఒకే ఒక్క బాణంతో రాముడు వాలిని నేలగూల్చుతాడు అని చెప్పడంలో చాలా

అర్థముంది. తమ్ముడి భార్యతో సంగమించిన వాడికి శిక్ష వధ అని శాస్త్రాలు చెప్తున్నాయి. శాస్త్ర బద్ధుడైన రాముడు అట్లే చేశాడు. నేలబడేటట్లు కొట్టాడే కాని, ప్రాణంపోయేటట్లు కొట్టలేదు. ఎందుకంటే వాడి దోషం గురించి వాడికి చెప్పి ఇది ప్రాయశ్చిత్తం అని తెలియచేసేందుకే. దీన్ని బట్టి రాముడి ధర్మ బుద్ధి, సత్య పరాక్రమం స్పష్టమవుతుంది.

రావణ సంహారం జరిగిన తర్వాత, విభీషణుడిని లంకా రాజ్యానికి ప్రభువుగా చేసి, వీరుడై, కృతకృత్యుడై, మనో దుఃఖం లేనివాడయ్యాడు శ్రీరాముడు అని చెప్పబడింది. అంటే, రావణ వధ, సీతా ప్రాప్తి, ప్రధానం కాదని, విభీషణ పట్టాభిషేకమే ప్రధానమని సూచించబడిందిక్కడ. ప్రధాన ఫలం ప్రాప్తించినప్పుడే ఎవరైనా కృతకృత్యుడయ్యేది - మనో దుఃఖం లేనివాడయ్యేది. సీతా ప్రాప్తి స్వకార్యం. దొంగలెత్తుకొని పోయిన తన సొమ్ము తాను తిరిగి రాబట్టుకోవడంలాంటిది. చోరదండనమే రావణ వధ. తనపని తాను చేయడంలో గొప్పేముంది? విభీషణ పట్టాభిషేకం ఆశ్రిత రక్షాధర్మకార్యం. ఆ అశ్రిత రక్షాభిలాషే రావణ వధకు ముఖ్య కారణం. సీతా ప్రాప్తి స్వంత కార్యం. అందుకే సీతను నిరాకరించగలిగాడుగాని, విభీషణుడి పట్టాభిషేకానికై ఉత్కంఠ వహించాడు శ్రీరాముడు.

గ్రంథాన్ని చదవాలనుకునేవారు మూడు విషయాలు అవశ్యంగా తెలుసుకోవాలి. గ్రంథం చెప్పిందెవరు? అతడి నడవడి ఎలాంటిది? లోకులకతడు ఆప్తుడా? అని విచారించాలి. దీన్నే వక్తృ విశేషం అంటారు. మేలుకోరి మంచే చెప్తాడన్న విశ్వాసానికి పాత్రుడైన వాడే ఆప్తుడు. వీడి వాక్యమే ఆప్త వాక్యం. ఆప్త వాక్యం తోసివేయలేనటువంటిది. మొదటి ఆప్తుడు భగవంతుడు. వేదం ఆప్త వాక్యం. ప్రజల మేలుకోరి, వేదార్థాలను, పురాణ-ఇతిహాస శాస్త్రాలను, లోకానికి తెలిపినవారు ఆప్తులు. వారి రచనలు ఆప్త వాక్యాలు. యధార్థాన్ని తను తెలుసుకుని, కామ-క్రోధ-లోభాలకు లోనుకాకుండా, తనెరిగిన ఆ యధార్థ విషయాన్నే, ఇతరుల మేలుకోరి చెప్పడమే ఆప్త లక్షణం. అలాంటిదే వాల్మీకికి బ్రహ్మానుగ్రహంవల్ల కలిగింది. కాబట్టి ఆయన పరమాప్తుడు.

నారదుడు చెప్పిన రామ చరిత్రను విన్న వాల్మీకి సంతోషంతో ఆయన్ను పూజించాడు. నారదుడు పోయింతర్వాత, వాల్మీకి, శిష్యుడితో తమసాతీరంలో తిరుగుతూ, ఒక క్రౌంచమిధునాన్ని చూశాడు. ఆయన చూస్తుండగానే, బోయవాడొకడు, జంటలోని మగపక్షిని బాణంతో కొట్టి చంపుతాడు. ఆడ పక్షి ఏడుపు విన్న వాల్మీకి, ఎంతో జాలిపడి, బోయవాడిని శపించాడు. ఇలా ఆదికవి నోటినుండి వెలువడిన వాక్యాలు సమాక్షరాలైన నాలుగు పాదాల శ్లోకమయింది. బ్రహ్మదేవుడు వచ్చి, రామాయణం రాయమని ఉపదేశించి, సర్వం ఆయనకు తెలిసేట్లు వరమిచ్చి పోయాడు. రామ చరిత్రను, వాల్మీకి వివరంగా చెప్పాలనుకున్నాడు.

వాల్మీకి రామాయణం యధా తధంగా తెనిగించిన వాసు దాసు గారు రాసిన మొదటి పద్యం రామాయణార్థాన్ని సంపూర్ణంగా సూచిస్తుంది. “మానిషాదుండ... ... అంటే లక్ష్మికి నివాస స్థానమయిన శ్రీనివాసుడా, శ్రీరాముడా” అనే పదం బాలకాండ అర్థాన్ని సూచిస్తుంది. “ప్రతిష్ఠ నీక శాశ్వతంబగు” అనే పదం పితృవాక్య పరిపాలన, రాముడి ప్రతిష్ఠను తెలియచెప్పే అయోధ్య కాండ అర్థాన్ని సూచిస్తుంది. “శాశ్వతహాయనముల” అనే పదంలో రాముడు దండకారణ్యంలో ఋషులకు చేసిన ప్రతిజ్ఞలు నెరవేర్చి నందువల్ల ఆయనకు కలిగిన ప్రతిష్ఠను తెలియచేసే అరణ్య కాండ అర్థాన్ని సూచిస్తుంది. దాని ఉత్తరార్థంలో కిష్కింధ కాండార్థాన్ని సూచిస్తుంది. క్రౌంచ దుఃఖం సీతా విరహతాపాన్ని తెలియచేసే సుందర కాండ అర్థాన్ని సూచిస్తుంది. ఇలా రకరకాలుగా రామాయణార్థం సూచించబడిందీ పద్యంలో. ఏదేమైనా, వాల్మీకి రామాయణంలో చెప్పిన దానికి అర్థం వెతికేటప్పుడు, వాల్మీకి రామాయణమే ప్రమాణం కాని, ఇతర గ్రంథాలు ప్రమాణం కావు. లోక పిత రాముడైతే, లోకమాత సీత. తన చరిత్రకంటే సీతాదేవి చరిత్రే శ్రేష్ఠమైందని రామచంద్రమూర్తే స్వయంగా అంటాడొకసారి. అందువల్లనే రామాయణాన్ని సీతా మహాచరిత్రమంటాడు వాల్మీకి మహర్షి.

బాలకాండతో రామాయణ కథ ప్రారంభమవుతుంది. అయోధ్యా పుర వర్ణనతో మొదలవుతుంది. భగవంతుడు అక్కడ పుట్టినందువల్లే, ఆ పుణ్య

నగరం "అయోధ్య" గా కీర్తించబడింది. అయోధ్యా పుర జనులను గురించి రాస్తూ, అక్కడి బ్రాహ్మణులను గురించి చెప్పబడింది. వారు ఆరంగాల వేదాధ్యయనం (శిక్ష?వ్యాకరణం?ఛందస్సు?నిరుక్తం?జ్యోతిష్యం-కల్పం) చేసినవారు. బ్రాహ్మణులను ద్విజాతులని- వేదషడంగ పారగోత్తములని? అహితాగ్నులని? సహస్రదులని? మహామతులని? సత్యవచస్కులని-హిమకర మిత్ర తేజులని? ఋషులని-హృష్ఠ మానసులని-శాస్త్ర చింతన పరాయణులని? స్వస్వతుష్టులని? త్యాగశీలురని-భూరి సంచయులని పోలుస్తూ వర్ణించబడింది. అదేవిధంగా పూర్వ కాలంలో అన్ని జాతుల వారు కూడా విద్య నేర్చుకునేందుకు అర్హులనే విషయం అయోధ్య నగర వాసుల గురించి వర్ణించినప్పుడు చెప్పబడింది. ఒకానొకప్పుడు శూద్రులని పిలువబడే వారికి విద్యార్హతలుండవని వాదనుండేది. అయితే అది తప్పుడు వాదనేనని స్పష్టంగా చెప్పబడింది.

దశరథుడి పుత్రకామేష్టి యాగానికి వచ్చిన విష్ణుమూర్తి, శరణాగతులైన బ్రహ్మాది దేవతలందరికీ అభయహస్తమిచ్చి, తాను మనుష్యుడిగా ఎవరికి జన్మించాలనీ-ఆ యోగ్యత ఎవరికున్నదనీ ఆలోచించాడు. తనకు తండ్రి కాగల అర్హుడు అయోధ్యాపురాధిపతైన దశరథుడేనని తలచాడు. దీనికి కారణముంది. స్వాయంభువ మనువు, పూర్వం గోమతీ తీరాన వున్న నైమిశారణ్యంలో, వాసుదేవ ద్వాదశాక్షరీ మంత్రాన్ని జపించాడు. శ్రీమన్నారాయణుడు ప్రత్యక్షమై వరం కోరుకొమ్మనగా, మూడు జన్మల్లో నారాయణుడు తనకు పుత్రుడుగా వుండాలని అడుగుతాడు. అంగీకరించిన భగవంతుడు, ఆయన దశరథుడిగా పుట్టినప్పుడు "శ్రీరాముడు" గా పుత్రుడయ్యాడు. యదువంశంలో వసుదేవుడిగా మనువు పుట్టినప్పుడు "శ్రీకృష్ణుడు" గా ఆయనకు పుత్రుడయ్యాడు. మూడోజన్మలో "శంబళ గ్రామం" లో-కలియుగంలో-నాలుగోపాదంలో, హరివ్రతుడనే బ్రాహ్మణుడికి "కల్కి" గా పుట్టగలడు. మనువు భార్య సుశీల, కౌసల్య పేరుతో దశరథుడికి, దేవకి పేరుతో వసుదేవుడికి, దేవ ప్రభ పేరుతో హరివ్రతుడికి భార్యగా వుండి, మూడు జన్మల్లో విష్ణుమూర్తికి తల్లి అవుతుంది. శంబళ-సంబళ-శంభళ-సంభల అనే రూపాంతరాలు కూడా శంబళ గ్రామానికున్నాయి.

దేవతల క్షేమం కోరి శ్రీమహావిష్ణువు భూలోకంలో జన్మించేందుకు

సంకల్పించాడు కనుక, ఆయనకు సహాయపడేందుకు, బలవంతులను–కామ రూపులను–గోళ్ళు, కోరలు ఆయుధాలుగా కలవారిని–అసహాయశూరులను సృజించమని, దేవతలను ఆదేశించాడు బ్రహ్మ. వాలి–సుగ్రీవులిరువురూ రామకార్యార్థమే పుట్టారు. ఇదొక రకమైన ఏర్పాటు. దీనినే "సమయ" మని పేరు. వాలి రావణ వధకొరకు శ్రీరాముడికి సహాయపడేందుకు బదులు, రావణుడితో స్నేహం చేసాడు. భవిష్యత్ లో రామ కార్యానికి ఉపయోగ పడబోయే సుగ్రీవుడికి హానిచేసి, అతడిని చంపే ప్రయత్నం చేసి, రామ కార్యాన్ని భంగపరచ తలపెట్టాడు. ఈ కారణాన వాలి రాముడి చేతిలో వధించబడ్డాడు. దశరథుడి వద్దకు విశ్వామిత్రుడు యాగ రక్షణకై రాముడిని పంపమని అడగాడాని కొచ్చేంతవరకు, భగవదవతారాన్ని గురించే చెప్పబడింది. ఇక ఇక్కడినుంచి, చివరివరకూ, భగవదవతార ప్రయోజనం గురించి మాత్రమే చెప్పడం జరుగుతుంది. ఆ ప్రయోజనాల్లో, శిష్ట రక్షణ – దుష్ట శిక్షణ – ధర్మ సంస్థాపన ముఖ్యమయినవి. ఈ ప్రయోజనాల్లో సేద్యం చేసేవారికి, ధాన్యంలాగా లభించే ప్రధాన ఫలం, శిశ్ఠపరిపాలనే. పైరు బాగుపడేందుకు ఏ విధంగానైతే కలుపు మొక్కలను పీకేస్తామో, అదేవిధంగా, శిష్ఠరక్షణార్థమై నడమంత్రపు సిరైన దుష్ట శిక్షణ తప్పనిసరిగా జరగాల్సిందే.

శ్రీరామచంద్రమూర్తి అవతార కార్య ధురంధరత్వం స్త్రీ వధతో ప్రారంభం అవుతుంది. స్త్రీ వధ పాపం అని రామాయణమే చెపుతుంది. భరత వాక్యం – హనుమంతుడి వాక్యం అదే విషయం తెలియచేస్తుంది. అలాంటప్పుడు శ్రీరాముడు ఎందుకు స్త్రీ వధ చేశాడు? భగవద్గీత పుట్టింది ఇలాంటి సంశయ నివృత్తికే. అర్జునుడు, శ్రీరాముడు – ఇరువురు క్షత్రియులే. స్వధర్మమని, బంధువులను చంపితే పాపం వస్తుందని, భయపడ్డాడు అర్జునుడు. స్వధర్మమని, స్త్రీ ని చంపవచ్చానని, శంకించాడు రాముడు. కృష్ణుడు అర్జునుడికి ఏం ఉ పదేశించాడో – విశ్వామిత్రుడు అదే చేశాడు రాముడికి. స్వధర్మ నిర్వహణ తన విధి అని శ్రీరామచంద్రమూర్తి ఆసక్తి లేకపోయినా చేశాడు. అందుకే శ్రీరాముడు తాటకను చంపడం దోషం కాదు.

ప్రపంచ సృష్టి విషయంలో పరిణామవాదం అని, వివర్త వాదం అని రెండు రకాలున్నాయి. మట్టి ముద్దే కుండయినట్లు, సూక్ష్మాలైన చిదచిత్తులలో వుండే భగవంతుడే, స్థూల చిదచిద్విష్టుడై, ప్రపంచాకారంగా పరిణమించాడని– సూక్ష్మానికి, స్థూలానికి అణుత్వ బృహత్త్వ భేదం తప్ప, మరే భేదం లేదని – రెండూ సత్యమని చెప్పేదే "పరిణామ వాదం". ప్రపంచం మిధ్య – బ్రహ్మమే సత్యం, అనడం "వివర్త వాదం". బాలుడు యౌవనవంతుడైనట్లు, సూక్ష్మంగా వున్న వామనుడే ముల్లోకాలను ఆక్రమించి, త్రివిక్రముడై నందువల్ల, ఇరువురికీ భేదం లేదని – రెండూ సత్యమని, తేలడంతో, వామనావతారం పరిణామవాదాన్ని స్థిర పరుస్తున్నది. దీనికే "వామన త్రివిక్రమ న్యాయం" అని పేరుంది. వామనుడు యాచించింది తన భార్య సొమ్ములకొరకు కాదు – తను బ్రతక లేక కాదు. యాచనా దోషం అందులోలేదు. గుర్వర్థమై – దేవతార్థమై – లోకోపకారార్థమై చేసే యాచన, యాచన కాదు.

క్షీరసాగర మథనం గురించి చెప్పినప్పుడు అనేక రహస్యాలు బాలకాండలో వివరించబడ్డాయి. పాల సముద్రంలో అమృతం పుట్టడం యోగశాస్త్రా న్ననుసరించే వుంది. మూలాధారమందుండే త్రికోణం మందరం. దాన్ని చుట్టి వున్న వాసుకి కుండలి. దాన్ని మథించిన సురాసురులు ఇడాపింగళ నాడులందుండే ప్రాణశక్తి వాయువులు. దీనంతటికి ఆధార భూతుడు విష్ణువు. కుండలి మొదలు మేల్కొన్నప్పుడు, దేహంలో శక్తి ప్రసారమైన కారణాన, వికారాలు పుట్తాయి. అప్పుడు, ఆ యోగవిద్య తెలిసిన గురువు, దాన్నుండి అపాయం కలగకుండా చేయాలి. ఆ గురువే, వాసుకి భూషణుడైన శివుడు. శివుడు వాసుకి కంకణుడు కాబట్టి, విషం ఆయనను భాదించదు. భగవంతుడైన విష్ణుమూర్తే, గురువైన శివుడిని, అపాయాన్నుండి కాపాడమని ప్రేరేపించాడు. ఆ తర్వాత, తానే ఆధారంగా నిలుచుండి, యోగి అభీష్టాన్ని నెరవేర్చాడు. అమృతం పుట్టినప్పటికీ, ఆ దశలో, హరి భక్తిలేని సాధకులు, అందగత్తెలను చూసి చెడిపోతారు. భగవంతుడిని ఆశ్రయించి వున్నవారు చెడరు. అందువల్ల ఆయనే విఘ్నాలను అణచివేసి, అమృతాన్ని దేవతలకిచ్చాడు.

అహల్య శిలగా మారిందని కొన్ని గ్రంథాలలో చెప్పబడిన విషయం వాస్తవం కాదని వాల్మీకి రామాయణం స్పష్టం చేసింది. వాల్మీకి మతమే వేరు. దుఃఖానుభవం లేకుండా, రాయిగా పడి వుంటే, పాప ఫలం అనుభవించినట్లెలా అవుతుంది? అహల్య స్త్రీగా వుంటూనే, ఆహారం లేకుండా తాపంలో మాడుతుంటుంది. రామచంద్రమూర్తి ఆశ్రమ ప్రవేశం చేయగానే ఆ తాపం తొలగి లోకానికి కనిపిస్తుంది. అంటే, జారత్వ దోషం పోవాలంటే, అనేక సంవత్సరాలు తపించి, భగవత్ సాక్షాత్కారం చేసుకోవాలి. అలా కాకపోతే వంశ నాశనం అవుతుంది. గౌతముడు అహల్య స్వరూప నాశనం చేయకుండా, గాలిని ఆహారంగా తీసుకుంటూ, కఠిన వ్రతం ఆచరించమని మాత్రమే అంటాడు. జారత్వమే అభ్యాసంగా వుంటే, ఆ స్త్రీని పతితగా భావించి స్వీకరించ కూడదు–పరిత్యజించాలి.

గాయత్రీ బీజసంయుతమైన వాల్మీకి రామాయణంలో, ప్రతి అక్షరానికి, గాయత్రీ మంత్రంలోని ఒక్కొక్క అక్షరానికి ఎంత మహిముందో, అంతే మహిముంది. వశిష్ట విశ్వామిత్ర యుద్ధం, బ్రాహ్మణ క్షత్రియ యుద్ధం మాత్రమే కాదు. ఆత్మ విద్యకు, అనాత్మవిద్యకు మధ్య జరిగిన యుద్ధం. సంపూర్ణంగా అనాత్మవిద్య నేర్చుకున్నప్పటికీ, వాడు, ఆత్మవంతుడిని గెలవలేడు. విద్యావంతుడి దౌష్ట్యం, ఆత్మవంతుడి సాధుస్వభావం కూడా ఈ యుద్ధంలో స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. వశిష్టుడు, ఆద్యంతం తనను తాను రక్షించుకునే ప్రయత్నమే చేశాడు కాని, తన ఉప్పు తిని–కృతఘ్నుడై–దివిటీ దొంగలా తన సొమ్ము అపహరించేందుకు పూనుకున్నవాడిని, తన ఆశ్రమాన్నంతా పాడుచేసి తనను చంపే ప్రయత్నం చేసినవాడిని, దెబ్బకు–దెబ్బ అనికూడా కీడు తలపెట్టలేదు. ఇదే ఆత్మవంతుడైన బ్రాహ్మణుడి లక్షణం. బ్రాహ్మణుడు ఇతరులవల్ల నష్టపడినా గాని, పరులకు హాని తలపెట్టడు. వశిష్టుడు ఇంతజరిగినా విశ్వామిత్రుడిని శపించలేదు.

విశ్వామిత్రుడి తపస్సువలన, సర్వం అనర్థకమైన కోపాన్ని జయించినవాడికే తపస్సిద్ధి కలుగుతుందనీ, బ్రాహ్మణ్యానికి కామ–క్రోధాలను జయించడం ఆవశ్యమని అర్థమవుతున్నది. కామ క్రోధాలు రెండూ, రజోగుణం వల్ల

కలుగుతాయి. వీటికెంత ఆహారమైనా సరిపోదు. ఇవి మహా పాపాలు–శత్రువులు. తపస్సిద్ధికి జితేంద్రియత్వం అవశ్యం. ఏం తిన్నా, తాకినా, చూసినా, విన్నా సంతోషంగాని–అసంతుష్టిగాని పడడో వాడే జితేంద్రియుడు. కామ క్రోధాలను విశ్వామిత్రుడు జయిస్తే దశరథుడిపై కోపం ఎందుకొచ్చిందని సందేహం కలగొచ్చు. ఆయన మునుపటి విశ్వామిత్రుడయివుంటే వాస్తవానికి శపించాలి. అలా చేయలేదు. ఆ కోపం ఆయన కార్య సాధనకు తెచ్చుకున్న కోపం కాని, ఇంతకుముందు లాగా మనస్సులో కాపురముంటున్న కోపం కాదు.

వాల్మీకి రామాయణం పూర్తిగా అర్థం చేసుకోవాలంటే, కీర్తి శేషులు శ్రీమాన్ వావిలికొలను సుబ్బారావు (వాసు దాసు) గారి శ్రీ మదాంధ్ర వాల్మీకి రామాయణం మందరాలు చదివి తీరాలి. ఆ మాటకొస్తే వాల్మీకి రామాయణాన్ని యథా వాల్మీకంగా, పూర్వ కాండలతో సహా ఉత్తర కాండను కూడా కలిపి తెనిగించిన ఏకైక మహాకవి ఆయన ఒక్కరే. ఆ మహానుభావుడి ఆంధ్ర వాల్మీకి రామాయణం మందరాలన్నీ, తెలుగునేల నాలుగు చెరగులా విశేష ప్రాచుర్యాన్ని ఏనాడో సంతరించుకున్నాయి. ఎనిమిదేళ్లలో రామాయణాన్ని తొలుత నిర్వచనంగా ఆంధ్రీకరించి, ఒంటిమిట్ట కోదండ రామస్వామికి అంకితం చేసారు. ఆ తరువాత "మందరం" పేరుతో గొప్ప వ్యాఖ్యానం రాసారు. తను రచించిన నిర్వచన రామాయణంలో సంస్కృత రామాయణంలో వున్న ప్రతి శ్లోకానికొక పద్యం వంతున రాసారు వాసు దాసుగారు. మందరంలో తను రాసిన ప్రతి పద్యానికి, ప్రతి పదార్థ తాత్పర్యం సమకూర్చారు. ఒక్కో పదానికున్న వివిదార్థాలను విశదీకరించారు. భావాన్ని వివరణాత్మకంగా విపులీకరించారు. ఆయన మందరాలలోని శ్రీ రామాయణ వ్యాఖ్యానంలో "జ్ఞాన పిపాసి" కి విజ్ఞాన సర్వస్వం దర్శనమిస్తుంది. వాల్మీకంలోని ప్రతి కాండకొక ప్రత్యేకతుందనే విషయం ఆయన మందరంలో స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. వాస్తవానికి ప్రతి కాండ ఒక్కోరకమైన విజ్ఞానసర్వస్వం. శ్రద్ధగా చదువుకుంటూ పోతే–అర్థం చేసుకునే ప్రయత్నం చేసుకుంటూ చదువగలిగితే, ప్రతి కాండలో ఆ కాండ కథా వృత్తాంతమే కాకుండా, సకల శాస్త్రాల సంగమం దర్శనమిస్తుంది. ప్రతి కాండ

ఒక ధర్మశాస్త్రం, ఒక రాజనీతి శాస్త్రం, ఒక భూగోళ శాస్త్రం-ఖగోళ శాస్త్రం-సాంఘిక, సామాజిక, ఆర్థిక, సామాన్య, నీతి, సంఖ్యా, సాముద్రిక, కామ, రతి, స్వప్న, పురా తత్వ శాస్త్రం లాగా దర్శనమిస్తుంది. బహుశా, క్షుణ్ణంగా చదివితే, ఇంకెన్నో రకమైన శాస్త్ర విషయాలు గోచరిస్తాయి. అసలు-సిసలైన పరిశోధకులంటూ వుంటే, మందరం ఏ ఒక్క కాండ మీద పరిశోధన చేసినా, ఒకటి కాదు-వంద పీహెచ్‌డీలకు సరిపోయే విషయ సంపద లభ్యమవుతుంది. డాక్టరేట్ తో పాటు, అద్భుతమైన రహస్యాలు అవగతమౌతాయి.

ఇక్కడొక విషయం చెప్పాలి. మనమేమో వాల్మీకినీ, శ్రీ రామాయణాన్నీ, రామాయణం మంచిదన్న ప్రతివారిని కించపరిచే విధంగా వ్యాసాలు రాస్తుంటాం. విదేశీయులేమో దానిని ఒక మహత్తర గ్రంథంలాగా భావించి తమ గ్రంథాలయాలలో జాగ్రత్తగా భద్రపరుచుకుంటారు. వాసు దాసు గారి "నిర్వచన రామాయణం" లోని నాలుగు (బాల, అయోధ్య, అరణ్య, కిష్కింధ) కాండలు 1909 వ సంవత్సరంలో నాటి చెన్నపురి (నేటి చెన్నై) లోని "శ్రీ వైజయంతీ ముద్రా శాల" లో ముద్రించబడి, ఒక అజ్ఞాత మహానుభావుడి ద్వారా "కాలిఫోర్నియా (అమెరికా) విశ్వ విద్యాలయం" కు చెందిన "బర్క్ లీ" గ్రంథాలయం చేరుకుని, అక్కడ భద్రపరచబడింది. "గూగుల్ సంస్థ" డిజిటలైజ్ చేసి నందువల్ల నేను కాలిఫోర్నియాలో వుండగా నా దృష్టికి వచ్చింది. అపురూపమైన అలనాటి గ్రంథకర్త అభిప్రాయాలు అక్షర లక్షలు చేసే ఆణిముత్యాలు. తెర మరుగవుతున్న వందేళ్లనాటి అపురూపమైన తెలుగు సాహిత్యంలోని అత్యంత ఆదరణీయమైన వాసు దాసుగారి అభిప్రాయాలు అందులో వున్నాయి.

అందుకే-ఇందుకే వాల్మీకి రామాయణం చదవాలి. చదివినకొద్దీ-ఆస్వాదించినకొద్దీ, అనేక ప్రశ్నలు-సరైన సమాధానాలు పుట్టుకొస్తాయి. చదవాలని మొదలుపెట్టి-పూర్తిగా చదివిన వారికి, ఇంతకాలం ఎందుకు చదవలేదానన్న వెలితి క్షణంలో పోతుంది.

నవ తెలంగాణ (వేదిక పేజీ) దినపత్రిక 28-09-2015

❖ ❖ ❖

రావణుడే మహనీయుడైతే రామాయణమే లేకపోయేది

రావణుడు ఈ దేశ స్థానికులకు చెందిన రాజా? స్థానిక మూలవాసీ చక్రవర్తా? అతడు భూమి పుత్రుడా? రావణ బలి చక్రవర్తుల సామూహిక హత్యకు బాలకాండలో బ్లూ ప్రింటా? రావణ రాజ్యాన్ని రాముడు దురాక్రమణ చేసుకున్నాడా? రావణుడు పౌలస్త్య బ్రాహ్మణుడని తొండి వాదన చేస్తున్నారా? రావణుడు చేసిన నేరమేంటా? రావణుడిని బలపరాక్రమవంతుడనీ, సమర్థుడైన పాలకుడనీ, మహా రూపవంతుడనీ, సరసుడనీ, కళాకారుడనీ, సర్వజనహితుడనీ, జ్ఞాని అనీ, ప్రజాస్వామ్య గణతంత్ర రాజ్యస్థాపకుడనీ, స్త్రీలు ఆయన పట్ల మిక్కిలి గౌరవభావంతో వుండేవారనీ, మానవతా మూర్తి అనీ......ఇలా అనేక రకాలుగా ఆయనను ఒక మహనీయుడిగా చిత్రీకరించే ప్రయత్నం చేశారు డాక్టర్ కదిరె కృష్ణ గారు తన వ్యాసంలో.

రావణాసురుడు దేవుడని, ఇటీవల కొందరు పని కట్టుకుని మరీ ప్రచారం చేస్తున్నారు. ఆ మాటకొస్తే, ఒక్క రావణుడే కాదు..... మహిషాసురుడు, నరకాసురుడు, హిరణ్య కశిపుడు, శిశుపాలుడు...ఇలా మన పురాణాలలో, ఇతిహాసాలలో రాక్షసులుగా ముద్రపడిన ప్రతి వారినీ వారు దేవతలంటున్నారు. రావణుడిని అగ్రవర్ణాల వారు అణగదొక్కారని కూడా వాదిస్తున్నారు. రావణుడు పుట్టింది బ్రాహ్మణ –క్షత్రియ జంటకు. అలాంటప్పుడు వెనుకబడిన వర్ణానికి చెందిన వాడెలా అవుతాడు? సుమాలి అనే రాక్షస రాజు కూతురు కైకసిని విశ్రవసువును వివాహం చేసుకో మంటాడు. తండ్రి సూచన ప్రకారం, కైకసి, విశ్రవసుడుని చేరబోతుంది. ఆమె వివరాలు అడిగి, మనసులోని భావాన్ని గ్రహించి, వచ్చిన సమయం మంచిది కానందున, క్రూరులైన రాక్షస శ్రేష్టులు ఆమెకు కొడుకులుగా పుట్టారని అంటాడు. విశ్రవసుడికి కైకసి వివాహిత భార్య కాదు. కొంతకాలానికి ఆమెకు నిడుపాటి కోరలు, పది తలలు, ఎర్రని వెంట్రుకలు, ఇరవై చేతులతో భయంకరమైన ఆకారం కలవాడిని కంటుంది. వాడికి దశకంఠుడు అని పేరు పెట్టాడు తండ్రి విశ్రవసుడు. ఆ తరువాత

వాడికి రావణుడనే పేరు మిగిలింది. రావణుడి తండ్రి బ్రాహ్మణుడైనప్పటికీ, తల్లి రాక్షస రాజకన్యక ఐనందున, బ్రాహ్మణుడికి క్షత్రియ స్త్రీయందు కలిగిన వాడు క్షత్రియుడే. బ్రాహ్మణుడైనా, క్షత్రియుడైనా, అగ్ర కులాలకు చెందిన వాడే!

రావణాసురుడు బుద్ధి తెల్సినప్పటి నుంచే ఘోరాలు–నేరాలు చేసిన వాడే!. సవతి సోదరుడు కుబేరుడిని వర బలంతో లంక నుంచి వెళ్ల గొట్టాడు. ముల్లోకాలను బాధ పెట్టడం వాడికొక దిన చర్య. అడ్డూ–అదుపూ లేకుండా క్రూరుడై, దేవతలను, ఋషులను, యక్షులను చంపసాగాడు. తప్పని చెప్పిన అన్న కుబేరుడి మిద యుద్ధానికి పోయి పుష్పక విమానాన్ని లాక్కుంటాడు. శౌర్యవంతులైన రాజులను ఇబ్బందులకు గురి చేస్తూ, యుద్ధంలో ఎదిరించిన వారిని చంపుకుంటూ, ఓడిన వారిని బెదిరిస్తూ రోజులు గడిపేవాడు. నందీశ్వరుడిని అవమానించి శాపానికి గురయ్యాడు. కామంతో వేదవతిని అవమానించాడు. అయోధ్య రాజు అనరణ్యుడిని అవమానించి ఆయన శాపానికీ గురవుతాడు. యముడి మిదకు, ఇంద్రుడి మిదకు దండెత్తుతాడు. బల గర్వంతో, రాజ స్త్రీలను, ముని కన్యలను, దానవ కుటుంబినులను, దేవతా స్త్రీలను, కంటకనబడిన స్త్రీలందరినీ బలాత్కారం చేస్తాడు. రంభను చెరిచి నలకూబరుడి శాపానికి గురవుతాడు. కార్తవిర్యార్జునుడితో, వాలితో కయ్యానికి దిగి గర్వభంగమవుతాడు. సీతాదేవిని అపహరిస్తాడు. ఇలా చెప్పుకుంటూ పోతే వాడు చేసినవన్నీ అరాచకాలే! వాడెలా దేవుడవుతాడు.

మయుడనేవాడు, తన కూతురు మండోదరిని, రావణుడికి ఇచ్చి వివాహం చేస్తాడు. కూతురుతో పాటు మయుడు రావణుడికి నిశక్తి అనే ఒక అస్త్రాన్నిచ్చాడు. ఇక అప్పటినుంచి రావణుడు ముల్లోకాలను భాదించడం మొదలెట్టాడు. అడ్డూ–అదుపూ లేకుండా క్రూరుడై, దేవతలను, ఋషులను, యక్షులను చంపసాగాడు. పుష్పక విమానంలో లంకకు మరలిపోతుండగా, కైలాస గిరి ప్రాంతంలో, విమానం కదలదు. రావణుడు కైలాసాన్ని పెకలించడానికి పూనుకుంటాడు. శివుడు తన కాలి బొటన వేలుతో, ఆ పర్వతాన్ని అణచి వేశాడు. రావణుడి చేతులు కొండ కింద పడి బాధించసాగాయి. ఏడవడం

మొదలెట్టాడు. శంకరుడిని ప్రార్థించాడు. అలా వేయేళ్లు ఏడవగా శంకరుడు కరుణించాడు. ఆ విధంగా ముల్లోకాలు కలతచెందేట్లు ఏడ్చినందున అతడికి నిరావణుడు అని శివుడు పేరు పెట్టాడు.

హిమవత్పర్వత ప్రాంతంలో రావణుడికి వేదవతి కనిపించింది. కామంతో కళ్లు మూసుకున్న రావణుడు ఆమెను చేరబోయాడు. తల వెంట్రుకలు పట్టుకుని వేదవతిని లాగుతాడు. రావణుడు అవమానించిన ఆ దేహాన్ని ఇక తాను వుంచుకోనంటుంది. అగ్ని ప్రవేశం చేస్తానని, రావణుడి గర్వమణచడానికి మళ్లీ జన్మించుతానని అంటూ, చెప్పినట్లే చేస్తుంది. ఆ విధంగా రావణ వినాశానికి బీజాలు పడ్డాయి. ఆ వేదవతే, జనక మహారాజు కూతురై, భూమిలో పుట్టి, సీత పేరుతో శ్రీరాముడిని వివాహమాడింది. అయోధ్యకు వెళ్లాడు రావణుడు. ఆ సమయంలో అనరణ్యుడు అయోధ్యను పాలించేవాడు. ఆతడిని యుద్ధానికి పురిగొల్పాడు రావణుడు. యుద్ధంలో ఓడిపోయాడు అనరణ్యుడు. తన వంశంలోనే దశరథ మహారాజు కుమారుడైన రాముడు, యుద్ధంలో రావణుడిని చంపుతాడని శపించాడు.

యముడిని చంపడానికి పోతాడు. యమ-రావణ యుద్ధం జరుగుతుంది. ఇరువురు సరిసమానంగా పోరు సల్పారు. యముడిని గెలిచినట్లు ప్రకటించుకున్న రావణుడు యమ పురిని విడిచి పోయాడు. తరువాత నశ్మ నగరాన్ని పాలిస్తున్న కాలకేయులను జయించి, వరుణ నగరంపై యుద్ధానికి పోతాడు. లంకా నగరానికి పోతూ, రాజ స్త్రీలను, ముని కన్యలను, దానవ కుటుంబినులను, దేవతా స్త్రీలను, కంటకనబడిన స్త్రీలందరినీ బలాత్కారం చేస్తాడు. వారందరినీ పుష్పక విమానంలో పడేస్తాడు. చెరబడిన స్త్రీలందరూ విలపించినా రావణుడు పట్టించుకోడు. పర స్త్రీలను తన భార్యలుగా చేసుకోవాలను కోవడం కంటే పాప కార్యం లేదని, తమను కామంతో వశ పర్చుకో చూస్తున్నాడని, తామే పతివ్రతలమైతే, రావణుడు పర స్త్రీ కారణంగానే చంపబడతాడని శపించారు వారందరు. అలా మరో శాపం తగిలింది.

దేవతల మిదకు దండయాత్రకు పోతాడు. మార్గమధ్యంలో, దేవతా సౌందర్యవతి రంభను చూసి ఆమె చేయి పట్టుకుంటాడు. రావణుడు తనకు

తండ్రి లాంటి వాడని, ఇలా చేయడం తగదని, వేడుకుంటుంది రంభ. రావణుడా మాటలు పట్టించుకోకుండా రంభను చెరిచి విడిచి పెట్టాడు. రావణుడు చేసిన చెడ్డ పనిని భర్త నలకూబరుడి (కుబేరుడి కొడుకు) తో చెప్తుంది రంభ. పర స్త్రీని చెరిచినట్లయితే రావణుడు మరణించుతాడని నలకూబరుడు శపించుతాడు. రావణుడు బలవంతంగా ఎత్తుకుని వచ్చిన పతివ్రతా స్త్రీలు ఆ శాపం తెలిసి కొని సంతోషించారు. రావణుడి వలన భయం వదిలారు. ఆ దినం మొదలుకుని, పర స్త్రీ సంగమం విషయంలో మనస్సు పోనిచ్చినవాడు కాదు రావణుడు.

ఇంద్రుడి దకు యుద్ధానికి పోతాడు. దేవ-దానవ యుద్ధం జరుగుతుంది. రావణుడి కొడుకు మేఘనాధుడు ఇంద్రుడిని బంధించుతాడు. అప్పటినుంచి మరింత లోకకంటకుడై విర్రవిగుతుండేవాడు రావణుడు. కనిపించిన ప్రతి వారినీ, రాజులందరినీ బాధించుతూ, భుజ బల గర్వంతో, కళ్లు మూసుకొనిపోయి, ఒకనాడు మాహిష్మతీ నగరాన్ని పాలిస్తున్న కార్తవిర్యార్జునుడి మిదకు యుద్ధానికి పోతాడు. కార్తవిర్యార్జునుడు వాడిని బంధించి చెరసాలలో పడేశాడు. ఇది తెలుసుకున్న రావణుడి తాత పులస్త్యుడు అక్కడకు చేరుకుని, రావణుడిని చెరసాలనుంచి విడవమని కోరాడు. ఆయన కోరికను మన్నించాడు కార్తవిర్యార్జునుడు. రావణుడు కార్తవిర్యార్జునుడితో స్నేహం చేస్తూ, తరువాత, మళ్లా రాజులను ఓడించాలన్న కోరికతో, పొగరు పడుతూ, భూమి మిద తిరుగుతుండేవాడు.

రావణుడు లోకాలలో సంచరిస్తూ, ఒకనాడు కిష్కింధకు వచ్చి, వాలిని యుద్ధానికి పిలిచాడు. ఆ సమయంలో వాలి సంధ్య వార్చడానికి నాలుగు సముద్రాలకు పోయాడు. అప్పుడు దక్షిణ సముద్రంలో సంధ్య వారుస్తున్నాడని తెలుసుకుని పుష్పక విమానం ఎక్కి అక్కడకు చేరుకుంటాడు రావణుడు. వాలిని వెనుక నుంచి వెళ్ళి బంధించాలనుకుంటాడు. వాడి ఉద్దేశం కనిపెట్టిన వాలి, రావణుడిని తన చంకలో ఇరికించి, ఆకాశ మార్గంలో పోయి, పడమటి సముద్రంలో, ఉత్తర సముద్రంలో, తూర్పు సముద్రంలో సంధ్య వారుస్తాడు. కిష్కింధకు తిరిగొచ్చి రావణుడిని విడిచి, ఏమి తెలియని వాడివలె అతడి క్షేమ సమాచారం అడుగుతాడు. తాను వాలితో యుద్ధం చేయడానికి వచ్చానని,

గర్వభంగం ఐందనీ, అగ్ని సాక్షిగా అతడితో స్నేహం చేయాలని వుందని అంటాడు. ఆ తరువాత వారిరువురు స్నేహితులౌతారు.

సన్యాసి వేషంలో సీతను రావణుడు బలాత్కారంగా ఎత్తుకుని పోతాడు. సీతతో లంక చేరుకుంటాడు. సీత మిద రాక్షస స్త్రీలను కాపలాగా వుంచుతాడు. సీత తనను కామించడానికి పన్నెండు నెలల గడువిస్తాడు. ఆ మర్నాడు మాట వినని సీతను తన భోజనం కొరకు వంటవారు ముక్కలుగా కోసి వండుతారని బెదిరిస్తాడు.

రావణుడి రూపం, తేజం, బలం, ధైర్యం అనుపమానవైనవే. సౌందర్యం, సంపద, ఆకర్షణ రాముడిలో ఎంత వున్నాయో, రావణుడి దగ్గర కూడా అంతే మోతాదులో వున్నాయనవచ్చు. ఐతే, ఇతరుల పట్ల కరుణ, రక్షించాలనే బుద్ధి రాముడిలో వున్నాయి కాని రావణుడిలో లేవు. వాడిది కఠినమైన మనస్సు. భూతదయ వాడికి లేనందునే జనులు దూషించారు. దేవదానవులు వణకుతున్నారు. రావణుడు, విధానాన్నసురించి ధర్మ శాస్త్రాలను చక్కగా అధ్యయనం చేశాడు. ప్రపంచం మెచ్చే రీతిలో తపస్సు చేశాడు. ఎంతో కష్టపడి తపస్సు చేసినా, అది మర్చిపోయి, తపో ధర్మం వల్ల కలిగే సత్ఫలితాలను పాడుచేసే పనులెన్నో చేశాడు. అతడి తపస్సు వ్యర్థమైపోయింది. తన తపస్సుతో దేవదానవులెవరూ జయించకుండా వరం పొంది, ఇంక తనకేం భయమని గర్వపడ్డాడు. వాస్తవానికి, ఆ వరాలేవే అతన్ని ఎల్లప్పుడూ రక్షించ లేవనే సంగతి అతడి ఆలోచనకే రాలేదు.

చీకటి–వెలుతురు ఒకేసారి రానట్లే, పాప–పుణ్య ఫలాలు రెండూ ఒకేసారి అనుభవించలేం. పుణ్యం అనుభవించుతున్నంత వరకూ, పాప ఫలం దరికి రాదు. ధర్మ ఫలం అధర్మ ఫలాన్ని చెరిపేస్తుంది. చీకటి ఎలాగైతే వెలుతురును చెరచ లేదో, అలానే అధర్మ ఫలం రావణుడికి చాలాకాలం అనుభవం లోకి రాలేదు. తపఃఫలం వల్ల రావణుడు తనకు పాప ఫలం రాదనుకున్నాడు! అష్టైశ్వర్యాలను అనుభవించే వాడికి రోగాలు రావా? రావణుడి తపస్సు అతడికి దీర్ఘాయువు ఇవ్వాలి. కాని, వాడు చేసిన పర స్త్రీ అపహరణనే పాపపు పని వల్ల త్వరగా చావాలి. ఈ రెండూ ఏకకాలంలో జరగవు కాబట్టి, అతడి చావు

రాముడొచ్చేవరకూ ఆగింది. అతడి వ్రత ఫలంగా దేవ దానవుల చేతుల్లో చావు లేకుండా వరం కోరాడు. నర వానరులను నిషేధించాడు. వాడి తపఃఫలం వారి నుండి కాపాడదు. ఇక రావణుడి పూర్వ పుణ్యం పూర్వ పాపాన్నే హరిస్తుంది. కాని తరువాత చేసిన పాప కార్యాలనుండి అతడిని రక్షించదు. నేడు చేస్తున్న భోజనం, నిన్నటి ఆకలి బాధ తీరుస్తుంది కాని, రేపటి బాధను కాదు కదా! పశ్చాత్తాపం చెందితే, ప్రాయశ్చిత్తముంటుంది. రావణుడు బలవంతంగా ఎత్తు కొచ్చిన సీతాదేవిని, ఇతర స్త్రీలను ఎవరి వారికి వారిని అప్పగించినట్లైతే అతడి దోషం పోయేది. తపఃఫలం సదా రక్షిస్తుందనేమాట భ్రాంతే! తపఃఫలం పుణ్యమనుభవించిన కొద్దీ క్షీణిస్తుంది. శాశ్వతంగా మిగిలిపోదు.

రామ రావణ యుద్ధం మొదలవుతుంది. శ్రీరాముడు మూల బలాల్ని సంహరిస్తాడు. పౌరుషోక్తులు పలుకుతూ రావణుడు యుద్ధానికి వెళ్తాడు. ఇరువురూ దివ్యాస్త్రాలతో పోరాడుతారు. రావణుడు పరాజితుడై లంకకు పరుగెత్తుతాడు. రామరావణుల కడపటి యుద్ధం ప్రారంభమవుతుంది. రావణుడి శూలాన్ని విరగగొట్టాడు రాముడు. రావణుడి ధ్వజాన్ని నరుకుతాడు రాముడు. రావణుడి శిరస్సును ఖండించాడు. తల నరకగానే తల మొలిచింది కాని వాడు చనిపోవడం లేదు. చివరకు బ్రహ్మాస్త్రంతో రావణుడిని వధించాడు రాముడు. రావణుడి మరణానికి లోకాలన్నీ సంతోషించాయి.

ప్రథమంగా ఉత్పన్నమైంది రామాయణం కావడంతో అది ఆదికావ్యమైంది. రామాయణాన్ని చక్కగా తెలిసినవారు, అర్థం చేసుకో గలిగిన వారు మాత్రమే లోకానికి అందలి విషయాలను వివరించ సమర్థులు. అందరికీ అది సాధ్యమయ్యేది కాదు. లౌకిక విషయాలను తెలుసుకోవాలనుకునే వారికి శ్రీ రామాయణాన్ని మించి తెలిపే గ్రంథం ఎక్కడా లేదు. కాలక్షేపానికి చదవడానికైనా శ్రీ రామాయణం లాంటి పుస్తకం ఇంకోటి లేదు. శ్రీ సీతారాముల పేరు విన్న ప్రతి ఆర్యుడు మనస్సులోనైనా భక్తితో నమస్కారం చేసుకోవాల్సిందే. సీతారాములలో విశేషమేమిటంటే, వారు అవతార మూర్తులు కావడమే ! వాల్మీకి మహర్షి ఆ అవతార రహస్యాన్ని, తాను గ్రంథస్థం చేసిన శ్రీ రామాయణంలో, తన శక్తికొలది వివరించాడు. రామాయణ గాథలో,

శ్రీరామచంద్రుడు మనుష్యుడివలె నటిస్తుంటే, వాల్మీకే మో ఆయన సాక్షాత్తు భగవంతుడే అంటాడు. రాముడి చర్యల ద్వారా, రాముడి వాక్కుల ద్వారా తాను చెప్పదల్చుకున్న దాన్ని సిద్ధాంతీకరించాడు వాల్మీకి. శ్రీమద్రామాయణంలో ఉత్తమోత్తమ మహాకావ్య లక్షణాలెన్నో వున్నాయి. వర్ణనలెన్నో వున్నాయి. రామాయణం గానం చేసినా, పఠించినా మనోహరంగా వుంటుంది.

శ్రీమద్రామాయణం గొప్ప ధర్మ శాస్త్రం. ఇందులో సర్వ విధాలైన, అన్ని రకాల ధర్మాల గురించి వివరంగా చెప్పబడింది. రాజ ధర్మం, ప్రజా ధర్మం, పతి ధర్మం, సతీ ధర్మం, భ్రాతృ ధర్మం, పుత్ర ధర్మం, భృత్యు ధర్మం, మిత్ర ధర్మం లాంటి అన్ని ధర్మాలను గురించి చక్కగా తెలుపబడి వుంది. లాభ-లోభ-పక్షపాత బుద్ధి లేకుండా, న్యాయం మిదే దృష్టి నిలిపి వాదించే న్యాయవాది ధర్మం కూడా చెప్పబడింది. విటితో పాటు కథా సందర్భానుసారంగా, అంతరాంతరాలలో ఎన్నో నీతులు చెప్పబడ్డాయి. రావణుడి పాత్ర కూడా అందులో భాగమే!

నవ తెలంగాణ దినపత్రిక (వేదిక) : 12-10-2015

❖ ❖ ❖

బ్రాహ్మణులంటే ఎందుకింత ద్వేషం?

నవ తెలంగాణ పత్రిక "వేదిక" లో, రామాయణంపై నేను ఇంతవరకూ రాసిన వ్యాసాలకు సరైన అర్థం చెప్పలేక విపరీతార్థాలతో, వక్ర భాష్యంతో, తోకలు–తొండాలంటూ వివేచనా రహితంగా మాట్లాడటం సంస్కారం కాదు. ఆ విధంగా స్పందించటం కూడా నాకు చేతకాదు....అది నా సంస్కారమూ కాదు. ఇంతవరకూ నేను రాసినా వ్యాసాలలో ఇతరులను ప్రత్యక్షంగా కాని, పరోక్షంగా కాని చెడు భావనతో ఒక్క విమర్శ కూడా చేయలేదు. ఏది ఆర్య ధర్మమో, ఏది కాదో నిర్ణయించే గొప్పవాళ్లం మనం ఔనో కాదో, మనకా అర్హత ఎంతవరకుందో ఆలోచించు కోవడం మంచిదేమో! ఉదాహరణకు సృష్టి రహస్యం పరిపూర్ణంగా సమగ్రంగా విప్పగలవారెవరైనా వున్నారా? పోనీ తమకు తెలుసని ఇంతవరకు ఎవరైనా అనగలిగారా? సైన్స్ ఎంతగానో అభివృద్ధి చెందింది కదా? ఐనప్పటికీ రోబోట్ లను తయారు చేయగలిగారే కాని మానవ శరీర నిర్మాణానికి అసలు సిసలు నమూనా ఎవరైనా చేయగలిగారా? టెస్ట్ ట్యూబ్ బేబిని పుట్టించగలిగారు కాని, మానవ వీర్యం, అండం కలయిక లేకుండా దానిని సాధించగలిగారా? నేను చెప్పదల్చుకున్నది ఒక్కటే...సృష్టి ఆదినుంచీ కొన్ని నియమాలు, నిబంధనలు, పద్ధతులు, ఆచరణలు, మంచీ–చెడులు...ఇలా ఎన్నో సాంప్రదాయాలు చోటుచేసుకుంటూ వస్తున్నాయి. వాటిలోంచి ఈకకు ఈక, తోకకు తోకా లాగి, పాండిత్య ప్రదర్శన చేసి, సనాతన పద్ధతులను, సంస్కృతీ సంప్రదాయాలను, ఈసడించడం సమంజసం కాదేమో ఆలోచించు కోవడం మంచిది. ఇక్కడ రాముడు, రావణుడు, లేదా మరొకరు బ్రాహ్మణులా, క్షత్రియులా, శూద్రులా మరొకరా అనేది కాదు సమస్య. ఎవరెవరు ఎటువంటి ధర్మాలను ఆచరించారనేదే ప్రధానం. వాటిని భావితరాల వారు ఎలా అర్థం చేసుకోవాలనేది ముఖ్యం. రామాయణం నిజమా, పుక్కిటి పురాణమా అని వాదించే కన్న అందులోని ధర్మాలను, అధర్మాలను అవగాహన చేసుకోవడం కూడా ముఖ్యం. రామాయణంలో ఎక్కడా ఫలానా కులం వారే అధికులని చెప్పబడలేదు. ఎన్నో పాత్రల ద్వారా ఎన్నో ధర్మాలను వివరించడం జరిగింది.

ఇదిలావుండగా, ఇటీవల కాలంలో ఐన దానికీ-కాని దానికీ బ్రాహ్మణులను ఆడిపోసుకోవడం ఒక పరిపాటి అయింది కొందరికి. రామాయణంలో అశ్వమేధ యాగానికి ఒక సందర్భం, సహేతుకమైన కారణం వుంది. అది గమనించకుండా ఆ సంఘటనను "ఆర్య బ్రాహ్మణుల అ నైతిక ధర్మం" గా అభివర్ణించడం దురదృష్టం. సత్యకామ జాబాలిని వెనకేసుకొచ్చి రాముడిని అధర్మ పరుడిని చేయడం, దశరథుడిని వెనకేసుకొచ్చి బ్రాహ్మణులను అవమానకరంగా చిత్రీకరించడం, వాళ్లకు వ్యవసాయం చేయడం ఇష్టం లేదని ఆరోపణ చేయడం తప్పు. కాళ్లు మొక్కడం తప్పని మరో వాదన లేవదీస్తున్నారు. పాదాభివందనం చేయడం అనేది ఎదుటి వ్యక్తుల వయస్సు, జ్ఞానం, పెద్దరికం, దైవత్వాలకు ఇచ్చే గౌరవం. వారి నిస్వార్థపూరిత ప్రేమ, సమాజం కోసం చేసే త్యాగాలకు గుర్తుగా ఈ పాదాభివందనాన్ని చేస్తాం. ఇలా పాదాభివందనాలను నిత్యం కానీ, లేదా ముఖ్యమైన కొన్ని సందర్భాలలో చేయడం కానీ భారతీయ సంస్కృతి-సంప్రదాయం. కుటుంబంలో, సమాజంలో ప్రజల మధ్య సామరస్యాన్ని, పరస్పర ప్రేమ, గౌరవాలతో కూడిన వాతావరణాన్ని ఈ సంప్రదాయం సృష్టించగలదని గుర్తించాలి. జ్ఞాన వృద్ధులైన వారి పాదాలకు చేసే నమస్కారమే పాదాభివందనం. వయస్సుచే కాని, విద్యచేత కాని అధికులైనవారికి ఎదురుగా వెళ్లి నమస్కరిస్తే, వారికి ఆయువు, విద్య, కీర్తి, బలం, వృద్ధి లభిస్తాయని మను ధర్మశాస్త్రంలో ఉంది.

ఇవన్నీ పక్కన పెట్టి మొత్తం వ్యవహారాన్ని బ్రాహ్మణ్యంతో, బ్రాహ్మణ కులంతో ముడిపెట్టి విమర్శలు చేయడం తగని పని. "వ్యాసకర్త పూర్వీకులు" అంటూ బ్రాహ్మణులను పరోక్షంగా నిందించడం కూడా సరైంది కాదు. అలానే "బ్రాహ్మణాధిక్యత" అనే పదాలను కూడా తరచూ వాడడం మంచిది కాదు. రావణుడి కుల నిర్ణయానికి పని కొచ్చే బ్రాహ్మణ శాస్త్రాలు, బ్రాహ్మణ్యం మిగిలిన విషయాలకు ఎందుకు పనికి రాదో అర్థంకాదు.

బ్రాహ్మణ ఔన్నత్యాన్నీ, బ్రాహ్మణ మూల విశేషాలను, ఏ మాత్రం తెలియని అనేకమంది తమ నోటికొచ్చినట్లు బ్రాహ్మణులను చిన్న చూపు చూస్తూ మాట్లాడడం సమంజసం కాదు. వాల్మీకి రామాయణం రాసే కాలంలో బ్రాహ్మణ,

క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్ర అనే నాలుగు వర్ణాలు వాడుకలో వున్నాయి. ఐతే, పుట్టుకతో అందరూ శూద్రులే ఐనప్పటికీ, తమ తమ విధి నిర్వహణ సంస్కారాలను బట్టి, బ్రహ్మ జ్ఞానం సంతరించుకున్న తదుపరి, బ్రాహ్మణులుగా అవుతారని శంకరాచార్యులవారు వివరించారు. ఆయన చెప్పిన దాని ప్రకారం ద్విజులని, విప్రులని, బ్రాహ్మణులని మూడు విడి-విడి పదాలున్నాయి. వీటి అర్థం ఒకటే ఐనా, కొంత వ్యత్యాసం వుంది. లోతుగా పోతే, బ్రాహ్మణులని పిలిపించుకోవాలంటే, బ్రహ్మ జ్ఞానాన్ని పొందడం తప్పని సరి. సమాజం అభివృద్ధి చెందిన నేడు కూడా, సామాజిక అవసరాల దృష్ట్యా, నాలుగు కాదు-నలబై తరగతులుగా మనమందరం మనమన విధులను నిర్వహించడం లేదా? ఇలాంటి వ్యవస్థ ప్రాచీన కాలం నాటి ఈజిప్ట్, బాబిలోనియాలతో సహా, చైనా దేశంలోనూ వుండేదట. అక్కడి వాడుక ప్రకారం వారిని పూజారులుగా, పాలకులుగా, వృత్తి దారులుగా, బానిసలుగా విభజించారు. అలానే ప్రాచీన ఇరాన్‌లో "పిస్త్రీ" అనే నాలుగు వర్ణాలుండేవి.

ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థ అమల్లో వున్న వర్తమాన కాలంలో కూడా మనిషికి-మనిషికి మధ్య వ్యత్యాసాలు కొన్ని విషయాలలో లేవా? ప్రభుత్వ ప్రయివేట్ సర్వీసులలో ఒకటవ తరగతి, రెండవ తరగతి....మూడు, నాలుగు తరగతుల ఉద్యోగులని విభజన లేదా? ఐఏఎస్ అధికారికీ, అటెండర్ కూ రాజ్యాంగ పరంగా ఒకే రకమైన హక్కులిచ్చినప్పటికీ, వారిరువిరికీ మధ్య వ్యత్యాసాలు లేవా? ఇంజనీరునూ, డాక్టరునూ, గుమాస్తాను, దినసరి కూలీని, ఒకే రకంగా అన్ని విషయాలలోనూ చూస్తున్నామా? దీనికి కారణం, ఇప్పటి మూలాలు ఆర్థికమైనవైతే, ఆ నాటి కాలంలో మూలాలు మరో రకంగా వున్నాయి. దేశ కాలమాన పరిస్థితులకనుగుణంగా మార్పులు చోటు చేసుకుంటున్నాయి. ఆ మార్పులో మంచి వుందీ, చెడు వుంది. కమ్యూనిజం వచ్చిన చైనా, రష్యా దేశాలలో కూడా ఈ తేడాలున్నాయి. ఇక "కులం" అంటే ఏమిటో చూద్దాం. ఒక అర్థం ప్రకారం కులమంటే "నివాసం". వర్ణాలు వేరు, జాతులు వేరు. వర్ణం అనే మాట "వర్గం" ను సూచిస్తే, జాతి అనేది "కులం" ను సూచిస్తుంది. ఇంగ్లీష్ లో చెప్పుకోవాలంటే "క్లాస్", "కాస్ట్" అన్న మాట. జాతులు పెరుగుతూ

తరుగుతూ వస్తున్నప్పటికీ, వర్ణాలు మాత్రం నాలుగు గానే వుండిపోయాయి. ఏదేమైనప్పటికీ, చాతుర్వర్ణ వ్యవస్థను ఎవరు-ఎప్పుడు సృష్టించినప్పటికీ, అది ఎలా రూపాంతరం చెందినప్పటికీ, అది ఒక సామాజిక అవసరాన్ని, బాధ్యతను నిర్వహించింది. అందువల్ల ఎవరు కూడా తాము ఫలానా కులంలో పుట్టామని బాధ పడాల్సిన అవసరం లేదు. గర్వ పడాల్సిన అవసరమూ లేదు. ఒక కులంలో పుట్టినందుకు వేరే కులం వారిని తక్కువగా కాని, ఎక్కువగా కాని చూడాల్సిన అవసరమూ లేదు. బ్రాహ్మణుల విషయానికొస్తే, వారు సమాజంలో దైవ చింతనను పెంచాలని, సమాజ హితం కోరే "పురోహితులు" గా వుండాలనీ, ఒకనాటి వ్యవస్థ నిర్దేశించింది. సమాజం వారికి అప్పగించిన బాధ్యతను బ్రాహ్మణులు సక్రమంగా నిర్వహించారు కూడా. బ్రాహ్మణులు కులవ్యవస్థకు కారకులు కాదు. వారు కుల వ్యవస్థను పెంచి పోషించిందీ లేదు. సమాజం అవసరాల నేపథ్యంలో అదే సమాజం సృష్టించుకున్నవే ఇవన్నీ.

"బ్రాహ్మణులు" అనే మాట "బ్రహ్మన్" అనే పదం నుంచి వచ్చింది. బ్రహ్మన్ అంటే "యజ్ఞం" అనే అర్థం కూడా వుంది. అంటే యజ్ఞాలు చేసే వారు బ్రాహ్మణులని చెప్పుకోవచ్చు. జన్మించిన తదుపరి, జాతి, కులం, వృత్తి, స్వాధ్యాయం, జ్ఞానాల వల్ల బ్రాహ్మణుడిగా పిలువబడతాడు. తాను నిరంతరం చదువుకుంటూ వుండడం, శిష్యులకు బోధించడం, యజ్ఞాలు చేయడం, యజమానులతో చేయించడం, దానాలు ఇవ్వడం-తీసుకోవడం బ్రాహ్మణులు చేయాల్సిన పని. బ్రాహ్మణులు పాలన, మంత్రాంగం, పురహితాల వైపు దృష్టి మరల్చారు. బ్రాహ్మణులకు అనాది నుంచీ, సమాజంలోని ఇతరుల నుంచి ఎంతో గౌరవ ప్రపత్తులు లభించేవి. ప్రతి గ్రామంలోనూ ఆ గ్రామ పరిపాలన, సంక్షేమ కార్యక్రమాల పర్యవేక్షణ కొరకు పనిచేసే "పంచ ప్రధానుల" లో కనీసం ఒకరిద్దరు బ్రాహ్మణులుండేవారు. అదే నేటి గ్రామ పంచాయతీ వ్యవస్థ ఐంది. సుమతి శతకం ప్రకారం, ఒక ప్రదేశం గ్రామం అనిపించుకోవాలంటే, దానికి వుండాల్సిన ప్రాథమిక లక్ష్యాలలో వూళ్లో బ్రాహ్మణుడు వుండడం కూడా ఒకటి. సమాజాన్ని మార్క్సిస్టు కోణంలో నిశితంగా పరిశీలన చేసిన చరిత్రకారుడు కోశాంబి తన గ్రంథంలో, బ్రాహ్మణులు సమాజానికి చేసిన సేవకు గుర్తింపుగా

గొప్ప యోగ్యతా పత్రం ఇచ్చారు. ఆర్య, ఆదిమ వాసుల పునఃకలయికవల్ల ఏర్పడిన కులంగా బ్రాహ్మణులను అభివర్ణించి, ప్రాచీన పవిత్ర గ్రంథాలలో లభ్యమైన వాటిని భద్ర పరిచింది వారేనని, దాని విలువ అపారమని పేర్కొన్నారు. ఇలాంటి నేపథ్యంలో తమ బ్రతుకేదో తాము బ్రతుకుతున్న బ్రాహ్మణులను చీటికి-మాటికీ వేలెత్తి చూపుతూ, వారేదో తప్పు చేశారని చరిత్ర వక్రీకరించి మాట్లాడడం ఎంతవరకు సబబు?

ఒకనాడు సమాజాన్ని ఐక్యంగా వుంచడానికి తమ శాయశక్తులా కృషిచేసిన బ్రాహ్మణుల పరిస్థితి గతులు రోజు-రోజుకూ క్షీణించి పోతున్నాయి. బ్రాహ్మణ వ్యతిరేకత, బ్రిటీష్ ప్రభుత్వ హయాంలో బలపడి, స్వతంత్ర భారత దేశంలో పతాక దశకు చేరుకుంది. దశాబ్దం క్రితం మండల కమిషన్ నివేదికతో ఆ వ్యతిరేకత వేళ్లూనుకుని పోయింది. బ్రిటీష్ పాలనలో బ్రాహ్మణులను ఇబ్బందులకు గురిచేయడం యాధృచ్ఛికంగా జరిగిందేమీకాదు. సామాజిక వ్యవస్థలో బ్రాహ్మణుల పాత్ర ఎంత ప్రాముఖ్యమైందో బ్రిటీష్ వారికి మొదట్లోనే అవగతమైంది. పవిత్రమైన సాంస్కృతిక-సాంప్రదాయక బవబంధాల నేపథ్యంలో దేశ ప్రజలను ఐక్యంగా-సమైక్యంగా మలచడంలో కీలక పాత్ర పోషిస్తున్న బ్రాహ్మణులను కట్టడి చేయాలన్న ఆలోచన ఆంగ్లేయులకు కలగడం సహజం. విభజించి పాలించు అనే సంస్కృతిని అనుసరించే బ్రిటీష్ ప్రభుత్వం, భారత సమాజాన్ని విడదీయాలంటే, మొదలు బ్రాహ్మణులను దెబ్బ తీయాలని భావించింది. అలనాడు ఆ ప్రభుత్వం అనుసరించిన విధానాన్నే స్వతంత్ర భారత దేశంలో మండల్ కమిషన్ అనుసరించింది. చదువుకున్న బ్రాహ్మణుల మూలాన, భారతదేశంలో తమ గుత్తాధిపత్యానికి ప్రమాదం వుందని భావించింది బ్రిటీష్ ప్రభుత్వం. జాతీయోద్యమంలో పెద్ద ఎత్తున బ్రాహ్మణులు పాల్గొనడమే కాకుండా నాయకత్వం వహించడం వారి అనుమానాన్ని మరింత ధృఢ పరిచింది.

అనాదిగా వస్తున్న సాంప్రదాయాలకు అనుగుణంగా, బ్రాహ్మణులకు ఇప్పటికీ గౌరవం లభిస్తున్నప్పటికీ, అప్పట్లో వారికి దక్కిన హక్కుల విషయంలో మాత్రం అడుగడుగునా కోతలు ఎప్పటి నుంచో మొదలైంది. ఇతర కులాల వారు, వర్ణాల వారూ చేయలేని కనీసం కొన్ని పనులను, వైదిక కర్మ కాండలను చేయగల సామర్థ్యం చాలావరకు ఒక్క బ్రాహ్మణులకే నేటికీ వుందనడంలో

అతిశయోక్తి లేదు. కాలానుగుణంగా వస్తున్న మార్పులలో ఇతర వర్ణాల వారు, కులాల వారు, జ్ఞాన సముపార్జన విషయంలో వీరితో పోటీ పడి నెగ్గుకొస్తున్నప్పటికీ, సాంప్రదాయిక వైదిక విద్యా సముపార్జన మాత్రం ఇంకా వీరి అధీనంలోనే చాలా వరకు వుందనాలి. వాళ్లకు సంఘంలో వున్న గౌరవం వల్లనైతేనేమి, సాంప్రదాయకంగా వారికి లభిస్తున్న విద్య వల్ల నైతేనేమి, బ్రాహ్మణులు మత పరమైన వ్యవహారాలనే కాకుండా లౌకిక వ్యవహారాలను కూడా చక్కదిద్దే స్థాయికి ఎదిగారు. హిందూ ధర్మ శాస్త్రాల ప్రకారం బ్రాహ్మణుల ప్రధాన కర్తవ్యం సమాజోన్నతికి పాటు పడటం. నిరంతరం జ్ఞానార్జన చేస్తూ, వేదాలలో ప్రావీణ్యం కల వారై, సత్యనిరతిని, ధర్మ వర్తనను సమాజానికి బోధిస్తూ సమాజ అభ్యున్నతికి పాటుపడాలి. దైవ విశ్వాసాన్ని, భక్తిని పెంపొందించి సమాజాన్ని ఉత్తమ మార్గంలో నడపడం వలన వారికి సమాజంలో సముచిత గౌరవం లభిస్తోంది. వారు వేదాలు, ఉపనిషత్తులు, భగవద్గీత వంటి వేద-పౌరాణిక ఆధ్యాత్మిక సంబంధ విషయాలపై చక్కటి అవగాహన కలిగి ఉంటారు.

ఆంగ్లేయుల పాలనలో, బ్రాహ్మణులు, జాతీయోద్యమంలో కీలక నాయకత్వం చేపట్టడం దాకా పోయింది. భారత దేశానికి స్వాతంత్ర్యం లభించిన తరువాత చాలా రోజుల వరకు అధికారంలో వున్న భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ పార్టీలో కీలక పదవులు పొందడంలోను, కేంద్ర ప్రభుత్వంలో ప్రధాన భూమిక పోషించడంలోను బ్రాహ్మణులే ముందుండే వారు. వీరి ఈ ఎదుగుదలను సహించలేని కొన్ని రాష్ట్రాలలో-ముఖ్యంగా దక్షిణాదిలో, బ్రాహ్మణ వ్యతిరేక ఉద్యమాలు మొదలయ్యాయి. ఆ ఉద్యమాల ప్రభావం వారి హక్కులను హరించడం వరకే పరిమితమైనాయి తప్ప, పూజారులుగా, అర్చకులుగా, వేద పండితులుగా, కర్మకాండలు నిర్వహించే వారిగా, సంబంధిత కార్యక్రమాల నిర్వాహకులుగా కొనసాగే విషయంలో పెద్ద నష్టం జరగలేదు. వివాహాలలో, అంత్యక్రియలలో, ఇతర పూజా పునస్కారాలలో వారు లేకుండా వ్యవహారం నడవడం కష్టమే ఇప్పటికీ. క్రమేపీ, వీటికే పరిమితమై పోవడంతో, గతంలో మాదిరి రాజకీయంగా కాని, సామాజికంగా కాని, ఆర్థికంగా కాని ఎదుగుదలకు నోచుకోలేక, బీదరికంలోకి అడుగు పెట్టాల్సిన పరిస్థితి ఎదురైంది చాలామందికి. భారత దేశ చరిత్రను తిరగ రాసే ప్రయత్నంలో, బ్రాహ్మణులను, ఇతర వర్ణాల వారికి

వ్యతిరేకులుగా, పీడించే వారిగా, దుర్మార్గులుగా చిత్రించే ప్రయత్నం కూడా చేసింది. భారత సమాజాన్ని అభివృద్ధి పరచడంలో బ్రాహ్మణులు వహించిన పాత్రను తక్కువ చేసి చూపడం జరిగింది.

సమాజాన్ని ఐక్యంగా, సమైక్యంగా వుంచడానికి బ్రాహ్మణులు అనాదిగా చేసుకుంటూ వస్తున్న అవిరళ కృషిని, మరుగుపర్చి, బ్రాహ్మణ వ్యతిరేకతను ప్రోత్సహించింది నాటి బ్రిటీష్ ప్రభుత్వం. ఆ వ్యతిరేకతే దరిమిలా కొనసాగి, అరవై ఏళ్ల స్వతంత్ర భారత చరిత్రలో మరింత బలపడి, చరిత్రలో కనీ-వినీ ఎరుగని రీతిలో, బ్రాహ్మణులను అణగ దొక్కే స్థాయికి తీసుకుపోయింది. వాస్తవానికి శతాబ్దాల కాలంగా బ్రాహ్మణ, బ్రాహ్మణే తరులు కలిమిడిగా, అభివృద్ధి చేసిన సామాజిక, రాజకీయ ముఖ చిత్రం మారిపోయింది. ఒకరిని మరొకరు దూషించుకునే స్థితికి చేరుకుందిప్పుడు. ఈ మార్పుల వల్ల వర్ణాశ్రమ ధర్మాలకు బదులుగా కులాల ప్రాధాన్యత వచ్చింది. రాజకీయ, సామాజిక, మతపర, సాంస్కృతిక వ్యవహారాలలో కులాల ప్రస్తావన లేకుండా ఏదీ జరగలేని స్థితికి చేరుకున్నాం. బ్రాహ్మణ వ్యతిరేకత చివరకు కులాల వ్యతిరేకతకు దారితీసింది. ఒక కులం వారు, మరో కులాన్ని దూషించే పరిస్థితులొచ్చాయి. అగ్ర కులాలని, వెనుకబడిన కులాలని, దళితులని బేధాలొచ్చాయి. బ్రాహ్మణ ద్వేషం బాగా ప్రబలిపోయింది. చివరకు జరిగిందేంటి? ఆర్థికంగా బ్రాహ్మణులు బాగా చితికి పోయారు. రోజు గడవడం కష్టమైంది. ఒక నాటి పౌరోహిత్యం, పూజారి జీవితం, ఆయుర్వేద వైద్యం బ్రాహ్మణుల బ్రతుకు తెరువుగా కొనసాగడం కష్టమై పోయింది.

ఎప్పుడో, వేల ఏళ్ల క్రితం, అప్పటి బ్రాహ్మణులు ఏదో చేశారన్న నెపంతో, ఈ తరం బ్రాహ్మణులను ఇలా ఇబ్బందులకు గురి చేయడం భావ్యమా? దోపిడీ చేసిన వారు, దోపిడీకి గురైన వారు అంతరించి పోయారు. ఇప్పుడున్నది సమ సమాజం. అందరూ భారత రాజ్యాంగ కింద సమాన హక్కులు కలవారే అంటున్నాం. అలాంటప్పుడు, సమాజంలోని ఒక వర్గం వారిని బ్రాహ్మణులన్న కారణాన చిన్న చూపు చూడడం సమంజసమా?

నవ తెలంగాణ దినపత్రిక (26-10-2015)

❖ ❖ ❖

ఆయుత చండీ యాగంపై అనవసర రాద్ధాంతం

ముఖ్యమంత్రి కల్వకుంట్ల చంద్రశేఖర్‌రావు చేయ తలపెట్టిన ఆయుత చండీ యాగంపై కొందరు అనవసర రాద్ధాంతం చేస్తున్నారు. అలాగే, తెలంగాణాలో అనాదిగా జరుపుకుంటున్న బతుకమ్మ, బోనాలు, దసరా లాంటి పండుగలకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రాధాన్యత ఇవ్వడాన్ని కూడా వాళ్లు విమర్శిస్తున్నారు. వీరి మాటలు మెజారిటీ తెలంగాణ ప్రజల మనోభావాలను దెబ్బతీసే విగా, వాళ్ల నమ్మకాలకు వ్యతిరేకంగా వున్నాయి. అనాదిగా, సృష్టి ఆరంభం నుంచీ, మనిషి అనే వాడు, దేశ కాలమాన పరిస్థితులకు అనుగుణంగా, రకరకాల ఆచార వ్యవహారాలను, కట్టుబాట్లను, నమ్మకాలను అనుసరిస్తూ రావడం జగమెరిగిన సత్యం. శ్రీరాముడే దేవుడని నమ్మేవాళ్లున్నారు, కాదు శ్రీ కృష్ణుడే అనేవాళ్లున్నారు. వారిద్దరూ కాదు పరమశివుడని మరికొందరంటారు. క్రమేపీ అనేక మతాలు, విధానాలు ఆచరణలోకి రావడంతో మనిషి కూడా మార్పులకు చేర్పులకు లోనవుతూ వస్తున్నాడు. సనాతన ధర్మాలను, ఆచారవ్యవహారాలను పాటించే వారు కొందరైతే, ఆస్తికత్వం నుంచి నాస్తికత్వం వరకూ మారిన వారు మరికొందరున్నారు.

ఇంతకీ ఎవరి నమ్మకం వాళ్లది. తమ నమ్మకమే గొప్పదనీ, ఇతరుల నమ్మకాలు తప్పనీ వాదించే ప్రయత్నం మంచిది కాదు. నమ్మకం విషయానికొస్తే యాగాలు-యజ్ఞాలు చేయడం కొందరికి అదో నమ్మకం. వాటివల్ల లోక శాంతి, ప్రజా ప్రయోజనం వుంటుందని భావించడం కూడా ఒక నమ్మకమే. అది నిజం కావచ్చు-కాక పోవచ్చు. కాని చేసే వాళ్లను తప్పు చేస్తున్న వాళ్లగా చిత్రీకరించడం అంతకన్నా గొప్ప తప్పు. చివరికి విమర్శకుల మాటలు ఎంతవరకు పోయాయంటే, ప్రజలను చంపడానికే యాగాలు అనేంతవరకూ పోయింది. భారతదేశంలోను, అనేక ప్రపంచ దేశాలలోను, అనేక మతాలు, నమ్మకాలు, మూఢనమ్మకాలు ఆచరణలో వున్నాయి. చైనా లాంటి కమ్యూనిస్ట్ దేశాలలో కూడా ఇప్పటికీ మావోకు ఎంత ప్రాధాన్యం ఇస్తున్నారో అంతే

ప్రాధాన్యం బుద్ధుడికీ ఇస్తున్నారు. కంబోడియాలో ప్రపంచంలో కెల్లా అతిపెద్దదైన అంగ్కార్ వాట్ దేవాలయంవుంది. బాంకాక్ లో రహదారుల పేర్లన్నీ రామ అక్షరంతో మొదలవుతాయి. ఎవరి నమ్మకం వాళ్ల ది.

యజ్ఞయాగాదులనేవి ఈ నాటివి కావు. మన భారతీయ సంస్కృతీ-సంప్రదాయాలతో పెనవేసుకునిపోయాయవి.విదేశాలలో కూడా ప్రాచుర్యం పొందిన మన వేదాలలో యజ్ఞాలు ప్రతిపాదించబడ్డాయి. యజ్ఞయాగాదుల విధి-విధానాల గురించి వివరంగా చెప్పడం కూడా జరిగింది. మానవాళిని అహర్నిశలూ రక్షించేవి కూడా యజ్ఞ ఫలాలే. మానవ జాతి జీవన విధానం ఆరంభానికి కారణంకూడా యజ్ఞ యాగాలే. మానవ జాతి సృష్టే యజ్ఞ సహితంగా జరిగిందంటారు. యజ్ఞం సాక్షాత్తు భగవత్ స్వరూపమే. జగత్ కళ్యాణానికి కారణం కూడా యజ్ఞయాగాదులే. దేవతార్చనతోనే హిందూ జీవన విధానం ముడిపడి వుంది. మానవ జీవితాన్ని ఫలవంతం చేసుకునేందుకు, తనను తాను సంస్కరించుకుని, ఆత్మోన్నతిని పొంది విశ్వ శ్రేయస్సుకు పాటుపడేందుకు యజ్ఞయాగాదులు చేయాలని పూర్వకాలం నాటి మహాఋషులు చెప్పారు. జీవుడు తల్లి గర్భంలో చేరినది మొదలుకుని, భూమిమీద అడుగుపెట్టినప్పటినుంచి, వివిధ సంస్కారాలతో సంస్కరించబడాలని వైదిక సాంప్రదాయాలు ఘోషిస్తున్నాయి. అలా సంస్కరించబడడానికి అమూల్యమైన ప్రక్రియ యాగాలు, యజ్ఞాలు చేయడం, చేయించడం. యజ్ఞాలు మహత్వ పూర్ణాలు, అవశ్యం ఆచరణీయాలు. పూర్వకాలంలో మాదిరిగానే ఈ నాటికీ సాధన, సంపద, నిబద్ధత, సంస్కారం, పూర్వ జన్మ పుణ్యం, నలుగురికి మేలు చేయాలన్న ఆలోచన కలవారు, యజ్ఞ యాగాలు చేస్తూనే వున్నారు. అలాంటివాటిలో రుద్ర యాగాలు, సూర్య యాగాలు, గణేశ యాగాలు, చండీ యాగాలు, శాంతి యాగాలు లాంటివి బహుళ ప్రచారంలో వున్నాయి. మనం చేయలేని దాన్ని మరొకరు చేస్తుంటే వారిని ప్రోత్సహించడం మన కనీస ధర్మం. విమర్శించకుండా వున్నా చాలు.

యజ్ఞయాగాలు చేయడం ఫ్యూడలిజం లక్షణాలుగా కొందరు ఎద్దేవా చేస్తున్నారు. రాజులు-రాజ్యాలు పోయినా పరిపాలన పోలేదు అనే విషయం

సామాన్యుడికి కూడా అర్థం అవుతుంది. రాచరికం పోయి ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వాలు ఏర్పడ్డప్పటికీ, పాలకులు-ప్రజలు అనే పద్ధతి కొనసాగుతూనే వుంది. ప్రజాస్వామ్య బద్ధంగా ఎన్నికైన వారు ప్రజల సంక్షేమ-అభివృద్ధికి బాటలు వేస్తూనే, అనేక రకాలుగా వారి ఆలనా పాలనా చూడాల్సిన బాధ్యత కూడా వుంది. ఉదాహరణకు వర్షాలు కురవకపోతే కృత్రిమంగా వర్షాలు కురిపించడం ఒక పద్ధతైతే, ఆధ్యాత్మిక పద్ధతిలో యజ్ఞ యాగాలు కూడా చేయొచ్చు. మంత్రాలకు చింతకాయలు రాలుతాయా అంటే రాలొచ్చు, రాలక పోవచ్చు. కాని, ప్రజల నమ్మకాలకు అనుగుణంగా నడచుకుంటే తప్పు లేదు కదా! ఆ బాధ్యత ప్రజాస్వామ్యయుతంగా ఎన్నికైన వారిదే.

ఓ మూడేళ్ల క్రితం భద్రాచలంలో అతిరాత్రం అనే ఒక మహా యజ్ఞం నిర్వహించారు కొందరు. నేను కూడా అందులో కొంత పాత్ర పోషించాను. విపరీతంగా ఎండలు కాస్తున్న ఏప్రియల్ చివరి, మే నెల మొదటి వారం రోజులవి. పన్నెండు రోజులు నిర్విఘ్నంగా సాగిన యజ్ఞం ఆరంభం నుంచీ, చివర వరకూ అడపదడప కుండపోతగా వర్షం కురుస్తూనే వుంది. అది కాకతాళీయం కూడా కావచ్చు. కాని భద్రాచలం చుట్టుపక్కల అంత మోతాదులో వర్షాలు ఆ క్రితం పది-పన్నెండేళ్లలో ఎప్పుడూ కురవలేదని ఇప్పటికీ అక్కడి వారు చెప్పుకోవడం జరుగుతోంది. శాస్త్రీయంగా, యజ్ఞం జరిగనన్ని రోజులు, ఆ తరువాత కూడా పరిసర ప్రాంతాలలో పరిశోధనలు చేశారు కొందరు సైంటిస్టులు. అద్భుతమైన ఫలితాలొచ్చాయి. అంతకు ఒక ఏడాది క్రితం, హిందువుల సంప్రదాయాలకు, నమ్మకాలకు, ప్రత్యక్ష సాక్ష్యంగా అద్భుతంగా సాగింది ఇలాంటి అతిరాత్రం పుణ్య యజ్ఞం కేరళలోని పంజాల్ గ్రామంలో. అప్పుడక్కడున్నది కమ్యూనిస్ట్ ప్రభుత్వం. మంత్రాలకు చింతకాయలు రాలుతాయని వాదించే ప్రబుద్ధులను నిశ్చేష్టులను చేస్తూ యాగం పరిసమాప్తమైన కొద్ది నిమిషాలలోనే, ఆకాశం మేఘావృతమై, కుండపోతగా వర్షం కురిసింది. యజ్ఞాన్ని తిలకిస్తున్న పదిలక్షలమంది జనం పులకించి పోయారు. ఇదొక నమ్మకం. ఫ్యూడలిజం లక్షణం కానేకాదు. భద్రాచలంలో జరిగిన యజ్ఞం

తిలకించిన వారిలో అన్ని రకాల నమ్మకస్తులు వున్నారు. కమ్యూనిస్ట్ ఎమ్మెల్యే సారథ్య సంఘం సభ్యుడు కూడా. స్వయంగా ఆయన ఒకరోజు వచ్చి కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నాడు. ఆయనే కాదు అనేక మంది పెద్దలు, అన్ని రాజకీయ పార్టీల వారు కూడా పాల్గొన్నారు.

మరో సంఘటన కూడా ఈ సందర్భంగా ఉదహరించడం మంచిదేమో! 1979 లో తిరుమల కొండ మీద భయంకరమైన నీటి కొరత ఏర్పడింది. రిజర్వాయర్లే కాకుండా బావుల్లో కూడా నీరు లేని పరిస్థితి ఏర్పడింది. యాత్రీకులను కొండ పైకి రావద్దని హెచ్చరించే ఆలోచన కూడా కలిగిందట. పరిష్కార మార్గాలు అన్వేషిస్తూనే అప్పటి ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్ పీవీఆర్కె? ప్రసాద్ సమస్యకు ఆధ్యాత్మిక పరిష్కారం ఏమన్నా వుందా అని శోధన సాగించారు. వేద వేదాంగ పారంగతుడు, భారత ప్రభుత్వం నుంచి పద్మ విభూషన్ గౌరవ పురస్కార గ్రహీత ఉప్పులూరి గణపతి శాస్త్రిని సంప్రదించారు. ఇలాంటి సమస్యలకు వేదాల్లో పరిష్కార మార్గాలున్నాయని, భగవంతుడి పట్ల పరిపూర్ణ విశ్వాసంతో, త్రికరణ శుద్ధిగా యజ్ఞం ఆచరిస్తే ఫలితం తప్పకుండా వుంటుందనీ ఆయన సలహా ఇచ్చారు. వరుణ జపం నిర్వహించి, వరుణ దేవుడి కరుణ పొందాలని నిర్ణయించుకున్నారు. ఒక రోజున శ్రీ వేంకటేశ్వర స్వామి దేవాలయం లోని బంగారు వాకిలిలో, అర్ధరాత్రి ఏకాంత సేవ పూర్తయ్యాక, తలుపులన్నీ వేశాక, హఠాత్తుగా భారీ గంటలు గణ-గణ మోగాయి. తెల్లవారుతూనే వరుణ జపానికి అన్నీ సన్నాహాలు అప్పటికే జరిగాయి. నవంబర్ 7న ప్రారంభమైన వరుణ జపం, ఋత్విక్కుల వేద మంత్రోచ్ఛారణల మధ్య మూడు రోజులు జరిగింది. ఆ సాయంత్రం వరకూ ఏ విశేషమూ జరగలేదు. హేళనలు మొదలయ్యాయి. విమర్శలు పుంజుకున్నాయి. ఇంతలో, క్షణాల్లో ఆకాశం ఉ రిమింది. కుండపోతగా వర్షం కురిసింది. మర్నాడు ఉదయం ఏడు గంటల సమయంలో సహస్ర కలశాభిషేకం ఆరంభమయ్యే దాకా అలా కురుస్తూనే వుంది. ఇంతలోనే సమాచారం వచ్చింది. రిజర్వాయర్లన్నీ పొంగి పొర్లుతున్నాయని. విచిత్రం ఏంటంటే, ఒక్క తిరుమలలో తప్ప చుట్టుపక్కల ఎక్కడా వర్షం ఛాయలు కూడా కానరాలేదు. ఇదంతా కాకతాళీయమా? వేద

మంత్రాల శక్తి ప్రభావమా? భక్తులు నమ్ముకున్న దేవ దేవుడి అనుగ్రహమా? ఈ విషయాలను స్వయంగా పీవీఆర్కె? ప్రసాద్ గారు తన పుస్తకం (నాహం కర్తా, హరిః కర్తా)లో వివరంగా రాశారు.

యాగాలు చేయడం వల్ల ఫలితాలు స్పష్టంగా కనిపించిన మహత్తర నేపధ్యంలో, లోక కళ్యాణం కొరకు, విశ్వ శాంతి కొరకు, యాగాలన్నింటిలో శ్రేష్ఠమైన ఆయుత మహా చండీ యాగం చేయడానికి ముఖ్య మంత్రి కల్వకుంట్ల చంద్రశేఖర్ రావు సంకల్పించు కోవడం అభినందించాల్సిన విషయం. శత, సహస్ర చండీ యాగాలు చాలామంది చేశారు, చేయించారు కాని, ఇంతవరకు, ఒక్క శృంగేరి పీఠాధిపతి మినహా మరెవ్వరూ ఆయుత మహా చండీ యాగం చేసిన దాఖలాలు లేవు. బహుశా ఆయుత మహా చండీ యాగ నిర్వహణ కష్టతరమైంది కావడం మూలాన ఎవరూ సాహసించక పోయి వుండవచ్చు. మూడు వేల మందికి పైగా బ్రాహ్మణులు యాగ స్థలంలో వుంటూ నిత్యం పది వేల పర్యాయాలు దుర్గా పారాయణం చేయాలి ఈ యాగం సందర్భంగా. రెల్లు గడ్డితో భారీ యాగ శాల తయారు చేయాలి. వంద యజ్ఞ హోమ గుండాలు ఏర్పాటు చేయాలి. ఆయుత మహా చండీ యాగం లక్ష చండీ యాగాలతో సమానం. ఆయుత చండీ యాగాన్నే శత సహస్ర చండీ యాగంగా కూడా అంటారు. ఒక చండీ యాగం కోటి యజ్ఞాల ఫలం, ఆయుత మహా చండీ యాగం లక్ష కోట్ల యజ్ఞాల ఫలంగా వేద పండితులు అంటారు.అత్యంత నియమ, నిష్ఠలతో ఈ యాగం చేయాల్సి ఉంటుందని కూడా వేద పండితులు చెపుతారు. యాగ పరిసమాప్తం ఐన తరువాత పూర్ణాహుతి వుంటుంది.

యజ్ఞ-యాగాలకు సంబంధించిన అనేక విషయాలను యధాతధంగా రికార్డు చేసి, భావితరాల వారికొరకు భద్రపరిచిన అమెరికా కాలిఫోర్నియా విశ్వవిద్యాలయం ఇండాలజిస్ట్ స్వర్గీయ డాక్టర్ ఫ్రిట్స్ స్టాల్ అన్న వాక్యాలు ఈ సందర్భంగా గుర్తుచేసుకోవాలి. "దేవాలయాలు, చర్చిలు, ఆకాశ హర్మ్యాలు నిర్మించడం, కాలం గడిచే కొద్దీ అవన్నీ శిథిలం కావడం తెలిసిందే. భాషలు-మతాలు పుట్టాయి, గిట్టాయి. ప్రపంచంలో అనేకానేక యుద్ధాలు జరిగాయి. అవన్నీ తాత్కాలికమే. వేదాలు, వైదిక సాంప్రదాయాలు, ఆచార

వ్యవహారాలు, అనాదిగా మౌఖికంగా ఒకరి నుంచి మరొకరికి, గురువు నుంచి శిష్యుడికి–తండ్రి నుంచి కుమారుడికి, శాశ్వతంగా ప్రచారం–ప్రసారం అవుతున్నాయి. పదార్థం–భౌతిక శరీరాలకున్న హద్దులకు అతీతంగా మానవ స్ఫూర్తి సాధించిన విజయం అమోఘం!". అందుకే, ఇందుకే యజ్ఞ యాగాలు చేయడం అవశ్యం.

ఆంధ్ర భూమి (5–11–2015)

❖ ❖ ❖

చతుర్వేద స్వాహాకార పురస్సర మహారుద్ర పురశ్చరణ సహిత
అయుత చండీ మహాయాగం

లోకకల్యాణానికి, విశ్వ శ్రేయస్సుకు ముఖ్యమంత్రి కల్వకుంట్ల చంద్రశేఖర రావు డిసెంబర్ 23, 2015 నుంచి డిసెంబర్ 27, 2015 (శ్రీమన్మథ మార్గశిర శుద్ధ త్రయోదశి నుంచి బహుళ ద్వితీయ) వరకు, మెదక్ జిల్లా, జగదేవపూర్ మండల్, ఎర్రవల్లి గ్రామంలో వున్న తన వ్యవసాయ క్షేత్రంలో అయుత చండీ యాగాన్ని నిర్వహిస్తున్నారు. ఈ యాగానికి అందరూ ఆహ్వానితులే అని సీఎం పత్రికా సమావేశంలో చెప్పారు.

సుమారు నలభై వేల మందికి ఆయన ప్రత్యేకంగా ఆత్మీయ ఆహ్వానాలు పంపారు. అందులో ఆయన...ఆహ్వానితులను "ధార్మిక మహాశయులారా" అని సంబోధిస్తూ, యాగం నిర్వహిస్తున్న సంకల్పాన్ని వివరించారు. "జగన్మాత చండికా పరమేశ్వరి ఆరాధన ఎక్కడ జరుగుతుందో ఆ ప్రాంతం సస్యశ్యామలంగా అలరారుతుంది. దుర్భిక్షం, దుఃఖం అనేవి అ దరిదాపులకు కూడా రావు. అవాంఛనీయ పరిణామాలు చోటు చేసుకోవు. కలౌ చండీ వినాయకౌ అనేది ఆర్ష వాక్యం. అంటే చండీ వినాయకుల ఉపాసన కలియుగంలో విశేష ఫలప్రదం అని అర్థం. చండీమాత సకల దేవతా స్వరూపిణి. ఆమె అమ్మలగన్నయమ్మ. సృష్టి చక్రానికి కారణమయ్యే బ్రాహ్మిగా, సుఖ సంపదలతో చల్లగా కాపాడే వైష్ణవిగా, సకల సౌభాగ్య మంగళాలను ప్రసాదించే శాంకరిగా ఆ జగజ్జనని వేదాది వాఙ్మయంలో స్తుతింపబడినది. ఆ చల్లని తల్లిని ప్రసన్నం చేసుకుని, సకల జనపదాలకు, పట్టణాలకూ, జిల్లాలకూ, రాష్టానికీ, దేశానికీ, ప్రపంచానికీ, సుఖ శాంతులు, ఆయురారోగ్య భాగ్యాలనూ ఆకాంక్షిస్తూ తలపెట్టిన పవిత్ర కార్యమే అయుత చండీ మహాయాగం. ఈ అమోఘ మహాయాగానికి అనాదిగా విశేష ప్రాచుర్యం ఉంది. సమస్త ప్రాణులు సుఖ సంతోషాలతో శాంతియుత జీవనం సాగించాలనే సత్సంకల్పంతో ఈ మహాయాగాన్ని నిర్వహిస్తున్నాము"... అని రాశారు.

యాగాన్ని గురించి కూడా వివరించారు. ముఖ్యమంత్రి దంపతులు శ్రీమతి కల్వకుంట్ల శోభారాణి, శ్రీ కల్వకుంట్ల చంద్రశేఖర రావు అందులో..." మార్కండేయ పురాణంలోని సప్తశతీ అనే స్తవాన్ని పఠించడం ద్వారా సకల సౌఖ్యాలూ కలుగుతాయి. ఈ మహాయాగం శృంగేరీ జగద్గురువులు శ్రీశ్రీశ్రీ భారతీ తీర్థ మహాస్వామి వారు, శ్రీశ్రీశ్రీ విధుశేఖర భారతీ మహా స్వామి వార్ల పవిత్ర మార్గదర్శనంలో పదివేల చండీ సప్తశతీ పారాయణము, కోటి నవార్ణ మంత్ర జపము, వెయ్యి సప్త శతీ హోమము, పది లక్షల నవార్ణ మంత్ర హోమము, వంద సప్తశతీ తర్పణము, లక్ష నవార్ణ మంత్ర తర్పణము, మార్జన, భోజనాది పురశ్చరణ విధానంగా కొనసాగి అపూర్వ ఫలాలను అందిస్తుందని సకల శాస్త్రాల ఉపదేశం. సకల జనుల సౌభాగ్యాన్నీ, సుఖ శాంతులనూ, అభ్యుదయ పరంపరలను, సువృష్టినీ, సస్య సమృద్ధినీ, జనహితాన్నీ కాంక్షిస్తూ తలపెట్టిన ఈ మహాపుణ్య యాగానికి మీరందరూ విచ్చేసి ధన్యులు కావాలని మేము హార్దికంగా ఆహ్వానిస్తున్నాము. ఈ సమాజ శ్రేయోయజ్ఞంలో మీరు భాగస్వాములు కావాలని మనస్ఫూర్తిగా ఆకాంక్షిస్తున్నాము" అని పేర్కొన్నారు.

ఈ యాగ నిర్వహణకు భారీ ఏర్పాట్లను చేసారు. మహాయాగానికి రాష్ట్రపతి ప్రణబ్ ముఖర్జీ హాజరుకానున్నారు. చివరి రోజు నిర్వహించే మహా పూర్ణాహుతి కార్యక్రమానికి ఆయన హాజరవుతారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి చంద్రబాబునాయుడు, రాష్ట్ర గవర్నర్ నరసింహన్, తమిళనాడు, మహారాష్ట్ర గవర్నర్లు రోశయ్య, సీహెచ్ విద్యాసాగర్‌రావు, కేంద్ర మంత్రులు దత్తాత్రేయ, వెంకయ్యనాయుడు, సుప్రీంకోర్టు న్యాయమూర్తులు రమణ, చలమేశ్వర్, హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తి భోసలే, మంత్రులు, ఎంపీలు, ఎమ్మెల్యేలు, ఎమ్మెల్సీలు సహా అనేకమంది ప్రముఖులు హాజరవుతున్నారు.

కఠినమైన నియమ నిష్ఠలతో వందలమంది రుత్విజుల దుర్గ సప్తశతి పారాయణం చేస్తుంటే.. ఒకేసారి 1100 మంది ఏకశబ్దంగా పారాయణం చేస్తుంటే.. 106 హోమగుండాలు హవిస్సులతో ప్రజ్వరిల్లుతుంటే ప్రపంచం యావత్తు శాంతి సౌభాగ్యాలతో విలసిల్లేలా దీవెనలు అందుకుంటున్న భావన భక్తుల హృదయాలను పులకించేలా చేస్తుంది. అసాధారణ అయుత చండీ

మహాయాగానికి ఎర్రవల్లి గ్రామం వేదికగా మారింది. ఈ మహాయాగానికి చేస్తున్న ఏర్పాట్లుకూడా అదే స్థాయిలో ఉన్నాయి. ఎవరికీ ఇబ్బంది కలుగకుండా ముఖ్యమంత్రి కేసీఆర్ తన సొంత ఖర్చుతో చేసిన ఏర్పాట్లు నభూతో.. నభవిష్యతి..!

అయుత చండీ మహాయాగం నిర్వహణ లో ప్రధానమైన యాగశాల నిర్వహణే అత్యంత కఠినం. అదే ప్రధానం. యాగ నిర్వహణకు చేస్తున్న అన్ని ఏర్పాట్లకుగాను 18 ఎకరాల వరకు స్థలాన్ని చదును చేయగా.. యాగశాలను 3 ఎకరాల స్థలంలో ఏర్పాటు చేశారు. ఇందుకు ప్రత్యేకంగా యాగశాల పైకప్పును ఏర్పాటు చేశారు. ఈ యాగశాలలో 8 వేలమంది ఒకేసారి కూర్చోవచ్చు. అయుత చండీ మహాయాగం నిర్వహించేందుకు యాగశాలలో మొత్తం 106 హోమగుండాలు ఏర్పాటు చేశారు. చండీ దీక్షా వస్త్రాలు ధరించిన వారికే ఈ యాగశాలలోకి ప్రవేశం ఉంటుంది. ఉదయం 8 గంటల నుంచి మధ్యాహ్నం 12.30 గంటల వరకు పారాయణం ఉంటుంది. ఆ తర్వాత సాయంత్రం 3.45 గంటల నుంచి 7 గంటల వరకు జపం చేస్తారు. యాగశాలలో ప్రధాన వేదికపై అమ్మవారి విగ్రహం పడమరవైపు చూసేలా ఏర్పాటు చేయగా.. అమ్మవారి విగ్రహానికి ఎదురుగా రుత్విజులు కూర్చుండి దుర్గ సప్తశతి పారాయణం చేస్తుంటారు. యాగంలో భాగంగా హోమాగ్నిగుండాల్లో సమర్పించేందుకుకూడా 20 టన్నుల మోదుగను హవిస్సుగా వాడుతారు. 12 టన్నుల పాయసం, 4000 కిలోల ఆవునెయ్యిని ఉపయోగిస్తున్నారు. మొత్తం 3వేల మంది రుత్విజులు ఆరేడు రాష్ట్రాల నుంచి వస్తుండగా.. ఇందులో 1100 మంది రుత్విజులు అత్యంత ప్రధానం.

అంత్యంత నియమనిష్ఠలతో సాగించే అయుత చండీ మహాయాగానికి వేలమంది వేదపండితులు, బ్రాహ్మణులు, రుత్విజులు వస్తున్నప్పటికీ.. ఇందులో 1100 మంది పాత్రనే ప్రధానమైనది. వీరు దుర్గ సప్తశతిని ఏక కంఠంతో పారాయణం చేస్తుంటారు. ఇది ఏకోత్తరవృద్ధి పద్ధతిలో సాగుతుంది. మొదటిరోజు 1100 సార్లు, రెండో రోజు 2200, మూడో రోజు 3300, నాలుగోరోజు 4400 సార్లు పారాయణం చేస్తారు. ఇలా మొత్తం 10వేల సార్లు అయిన

తరువాత అంటే.. ఐదో రోజు హోమం నిర్వహిస్తారు. చివరగా పూర్ణాహుతి ఉ ంటుంది. యాగమంతా శృంగేరి పీఠం నియమాలు, సూచనల ప్రకారమే నిర్వహిస్తారు. శృంగేరి నుంచి ముఖ్యమైన రుత్విజులు వస్తారు. వారికోసం ప్రత్యేకంగా ఏర్పాట్లు చేశారు. ప్రారంభం రోజున శృంగేరి పీఠం సీఈవో గౌరీశంకర్ వచ్చి ఇందులో పాల్గొంటారు. శృంగేరిలో ఎలాంటి వ్యవస్థ ఉ ంటుందో.. ఈ యాగం పూర్తయ్యే వరకుకూడా అలాంటి వ్యవస్థనే ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. ఇందుకోసం ప్రత్యేకంగా ఎక్కడికక్కడ విడిదులు, నిర్మాణాలు చేపట్టారు. యాగశాల ఎదురుగానే రాష్ట్రపతి కోసం ప్రత్యేకంగా, గవర్నర్లు, ఇతర వీవీఐపీలకు మరో తాత్కాలికంగా ఆవాసాలను ఏర్పాటు చేశారు. వెదురు, గడ్డితో వీటిని నిర్మించారు. సామాన్యులకుకూడా ఎలాంటి అడ్డంకులు లేకుండా ప్రవేశం ఉంటుంది. సామాన్యులు యాగశాల సమీపం వరకు రావచ్చు. ప్రతిరోజూ 50 వేల మందికి భోజన వసతికూడా ఏర్పాటు చేశారు. ప్రతిరోజూ వేయి మంది మహిళలు కుంకుమార్చనలు చేసేలా వసతి కల్పిస్తున్నారు.

చండీ హోమానికి సంబంధించి నవ చండీ యాగం, శత చండీ యాగం, సహస్ర చండీ యాగం, అయుత చండీ యాగం, లక్ష చండీ యాగం అని వేర్వేరు విధాలైన యాగాలున్నాయి. ఇవన్నీ కూడా మహా కాళి, మహా సరస్వతి, మహాలక్ష్మి, అమ్మవార్లందరికీ కలిపి నిర్వహించేవి.

నవ చండీయాగం ఒక్క రోజులో చేసే యాగం. 9 సప్త శతి పారాయణాలు చేసి దశాంశం హోమం చేయడం, తర్పణం, దంపతి, సువాసిని, కన్యక పూజ చేయడం దీని విశిష్టతలు.

శతచండీయాగం ఐదు రోజులు చేసే యాగం. పదిమంది రుత్విక్కులుంటారు. మొదటి రోజు పది సప్తశతి (7×100=700) పారాయణాలు చేసి 40 వేల నవార్ణ మంత్ర జపాలు చేస్తారు. రెండవ రోజు 20 సప్తశతి పారాయణాలు చేసి 30వేల నవార్ణ మంత్ర జపాలు చేస్తారు. మూడవ రోజు 30 సప్తశతి పారాయణాలు చేసి 20 వేల నవార్ణ మంత్రజపాలు చేస్తారు. నాలుగవ రోజు 40 సప్తశతి పారాయణాలు చేసి 10 వేల నవార్ణ మంత్ర జపాలు చేస్తారు. అంటే మొత్తం వంద పారాయణాలు, లక్ష నవార్ణ మంత్ర

జపాలు చేస్తారు. ఈ నాలుగు రోజుల్లో ప్రతి రోజూ నవావరణ పూజ, చతుష్షష్టి యోగినీ దేవతల పూజ, దీప సహిత బలి, కల్పోక్త పూజతో పాటు కుంకుమార్చన కూడా చేస్తారు. ఇవికాక అవధారలు చేస్తారు. అవధారలంటే...చతుర్వేద పారాయణాలు, శాస్త్ర, సంగీత, ఇతిహాస, పురాణ సేవలు. ఐదవ రోజు అగ్ని ప్రతిష్ట చేసి ఏడు వేల ఆహుతులతో అమ్మ వారికి పరమాన్న ద్రవ్యంతో, పదివేల నవార్ణ మంత్రాలతో ఆజ్య హోమం, అంగ, ఆవరణ, పీఠ దేవతలకు ఆజ్య హోమం, తర్పణం చేసి ఇంద్ర శక్త్యాది దేవతలకు బలిదానం, పూర్ణాహుతి, దంపతి, సువాసిని, కన్యక పూజలు జరిపి అవభృతం చేస్తారు. తరువాత యాగ సమాప్తి చేస్తారు. ఆ తరువాత అన్న సంతర్పణ కార్యక్రమం వుంటుంది.

సహస్ర చండీ యాగం ఐదు రోజులు చేసే యాగం. వందమంది రుత్విక్కులుంటారు. మొదటి రోజు 100 సప్తశతి పారాయణాలు చేసి 4 లక్షల నవార్ణ మంత్ర జపాలు చేస్తారు. రెండవ రోజు 200 సప్తశతి పారాయణాలు చేసి 3 లక్షల నవార్ణ మంత్ర జపాలు చేస్తారు. మూడవ రోజు 300 సప్తశతి పారాయణాలు చేసి 2 లక్షల నవార్ణ మంత్ర జపాలు చేస్తారు. నాలుగవ రోజు 400 సప్తశతి పారాయణాలు చేసి 1 లక్ష నవార్ణ మంత్ర జపాలు చేస్తారు. అంటే మొత్తం వెయ్యి పారాయణాలు 10 లక్షల నవార్ణ మంత్ర జపాలు చేస్తారు. ఈ నాలుగు రోజుల్లో ప్రతిరోజూ నవావరణ పూజ, చతష్షష్టీ యోగినీ దేవతల పూజ, దీప సహిత బలి, కల్పోక్త పూజతో పాటు కుంకుమార్చన కూడా చేస్తారు. ఇవికాక అవధారలు చేస్తారు. ఐదవ రోజు అగ్ని ప్రతిష్ట చేసి 7 లక్షల ఆహుతులతో అమ్మ వారికి పరమాన్న ద్రవ్యంతో లక్ష నవార్ణ మంత్రాలతో ఆజ్య హోమం, అంగ, ఆవరణ, పీఠ దేవతలకు ఆజ్య హోమం, తర్పణం చేసి ఇంద్ర శక్త్యాది దేవతలకు బలిదానం, పూర్ణాహుతి, దంపతి, సువాసిని, కన్యక పూజలు జరిపి అవభృతం చేస్తారు. తరువాత యాగ సమాప్తి చేస్తారు. ఆ తరువాత అన్న సంతర్పణ కార్యక్రమం జరుగుతుంది.

అయుత చండీ మహాయాగంలో తొలుత గురు ప్రార్థన, గణపతి పూజ, పుణ్యాహవచనం చేసి ఈ మహాయాగం నిర్విఘ్నంగా జరగడానికి మహా గణపతికి అథర్వ వేదోక్త రీతిగా సహస్రమోదక హోమాన్ని నిర్వహిస్తారు. తిరిగి

గణపతి పూజ, పుణ్యాహవచనం చేసి దేవనాంది, అంకురారోపణ, రుత్విగ్వరణం చేస్తారు. తరువాత కలశ స్థాపన, దీప స్థాపన, చండీ యంత్ర స్థాపన, కలశంలో, యంత్రంలో దేవతా ఆవాహన, ప్రాణ ప్రతిష్ట చేస్తారు. ఇది ఐదు రోజులు చేసే యాగం. 1000 మంది రుత్విక్కులుంటారు. మొదటి రోజు 1000 చండీ పారాయణాలు చేసి 40 లక్షల నవార్ణ మంత్ర జపాలు చేస్తారు. రెండవ రోజు 2000 సప్తశతి పారాయణాలు చేసి 30 లక్షల నవార్ణ మంత్ర జపాలు చేస్తారు. మూడవ రోజు 3000 సప్తశతి పారాయణాలు చేసి 20 లక్షల నవార్ణ మంత్ర జపాలు చేస్తారు. నాలుగవ రోజు 4000 సప్తశతి పారాయణాలు చేసి 10 లక్షల నవార్ణ మంత్ర జపాలు చేస్తారు. అంటే మొత్తం పది వేల సప్త శతీ పారాయణాలు, కోటి నవార్ణ మంత్ర జపాలు చేస్తారు. ఈ నాలుగు రోజుల్లో ప్రతి రోజూ నవావరణ పూజ, చతష్షష్టీ యోగినీ దేవతల పూజ, దీప సహిత బలి, కల్పోక్త పూజతో పాటు కుంకుమార్చన కూడా చేస్తారు. ఇవికాక అవధారలు చేస్తారు.

అయుత చండీ మహా యాగంలో చివరి రోజు అగ్ని ప్రతిష్ట చేసి 70 లక్షల ఆహుతులతో (అయుత అంటే 10 వేలు. సప్తశతి అంటే 700×10000) అమ్మ వారికి పరమాన్న ద్రవ్యంతో 10 లక్షల నవార్ణ మంత్రాలతో ఆజ్య హోమం, అంగ, ఆవరణ, పీఠ దేవతలకు ఆజ్య హోమం, తర్పణం చేసి ఇంద్ర శక్త్యాది దేవతలకు బలిదానం, పూర్ణాహుతి, దంపతి, సువాసిని, కన్యక పూజలు జరిపి అవభృతం చేస్తారు. తరువాత యాగ సమాప్తి చేస్తారు. ఆ తరువాత అన్న సంతర్పణ కార్యక్రమం జరుగుతుంది. ఎన్ని ఆహుతులు అగ్నికి సమర్పణ చేస్తున్నామో అంత మందికి అన్న సమర్పణ చేయడం మంచిది. దీనిని పదో వంతు, వందో వంతు మందికి కూడా చేయవచ్చు. అది అమ్మ వారిని, వారి గణాలను సంతృప్తి పరచడానికి చేసే మహత్తర కార్యక్రమం.

ఈ ఐదు రోజుల్లో ప్రతిరోజూ చతుర్వేద స్వాహాకారాలు (అంటే నాలుగు వేదాల్లోని ప్రతి ఒక్క మంత్రంతో హోమం), దుర్గా హోమం, శ్రీసూక్త హోమం, గౌరీ హోమం, సరస్వతీ హోమం, మహాసౌరం చేస్తారు. ముత్తైదువులతో కుంకుమార్చనలు కూడా జరుగుతాయి. ఈ హోమాన్ని 100 హోమ కుండాలతో

చేస్తారు. యజమాని హస్త ప్రమాణం ఆధారంగా తీసుకుని చేస్తారు. దీనిలో 100 సృక్కుద, 1000 సృవలతో చేస్తారు. 4 వేల కిలోల బియ్యం, 5 వేల కిలోల బెల్లం, 4 వేల కిలోల నెయ్యి తదితరాలతో శాస్త్ర ప్రమాణంగా నిర్ణయించినహోమ ద్రవ్యాలను ఉపయోగిస్తారు.

ప్రధానంగా ఈ నెల 23 నుంచి మహాయాగం మొదలవుతుండగా.. 21 నుంచి పలు కార్యక్రమాలు ప్రారంభిస్తున్నారు. ఈ మేరకు షెడ్యూల్‌ను సీఎం కేసీఆర్ విలేకరుల సమావేశంలో వెల్లడించారు. అయుత చండీ పురశ్చరణ మహాయాగ వైదిక కార్యక్రమ వివరాలు ఇలా ఉన్నాయి.

21.12.2015 (సోమవారం)

ఉదయం: గురు ప్రార్థన, గణపతి పూజ, పుణ్యాహవచనము, దేవనాంది, అంకురార్పణము, పంచగవ్య మేళనము, ప్రాశనము, గో పూజ, యాగశాల ప్రవేశము, యాగశాల సంస్కారము, అఖండ దీపారాధన, మహాసంకల్పము, సహస్రమోదక మహాగణపతి హోమం, మహా మంగళహారతి, ప్రార్థన, ప్రసాద వితరణము.

సాయంకాలం: వాస్తు రాక్షోఘ్నహోమం, అఘోరాస్త్రహోమం.

22.12.2015 (మంగళవారం)

ఉదయం: గురు ప్రార్థన, గణపతి పూజ, గో పూజ, ఉదకశాంతి, ఆచార్యాది రుత్విగ్వరణము, త్రైలోక్య మోహన గౌరీ హోమం, మహామంగళహారతి, మంత్రపుష్పము, తీర్థప్రసాద వితరణము.

సాయంకాలం: రుత్విగ్వరణము, దుర్గాదీపనమస్కార పూజ, రక్షాసుదర్శన హోమం.

23.12.2015 (బుధవారం)

ఉదయం: గురు ప్రార్థన, గణపతి పూజ, గో పూజ, మహామండప స్థాపనం, చండీ యంత్రలేఖనము, యంత్ర ప్రతిష్ఠ, దేవతా ఆవాహనం, ప్రాణ ప్రతిష్ఠ, నవావరణార్చన, ఏకాదశ న్యాసపూర్వక సహస్ర చండీ పారాయణము, పంచబలి,

యోగినీ బలి, మహారుద్ర యాగ సంకల్పం, రాజశ్యామల, మహారుద్ర పురశ్చరణ చతుర్వేద యాగ ప్రారంభం, మహాసౌరము, ఉక్తదేవతా జపములు, మంత్ర పుష్పము, విశేష నమస్కారములు, కుమారి, సువాసినీ, దంపతీ పూజ, మహా మంగళహారతి, ప్రసాద వితరణము

సాయంకాలం: ధార్మిక ప్రవచనం, సాయంకాలం కోటి నవాక్షరీ పురశ్చరణ, విశేష పూజా ఆశ్లేషా బలి, అష్టావధాన సేవ, రాత్రి 7.30 గంటలకు శ్రీరామలీల (హరికథ)

24.12.2015, (గురువారం)

ఉదయం: గురు ప్రార్థన, గణపతి పూజ, ఏకాదశ న్యాసపూర్వక ద్విసహస్ర చండీ పారాయణం, నవావరణ పూజ, యోగినీ బలి, మహాధన్వంతరీ యాగం, రాజశ్యామల చతుర్వేద మహారుద్ర పురశ్చరణ, మహాసౌరము, ఉక్తదేవతా జపమేలు, కుమారి, సువాసినీ, దంపతీ పూజ, మహా మంగళహారతి, విశేష నమస్కారములు, తీర్థ ప్రసాద వితరణము.

సాయంకాలం: ధార్మిక ప్రవచనము, కోటి నవాక్షరీ పురశ్చరణ, ఉపచార పూజ, విశేష నమస్కారములు, శ్రీచక్ర మండలారాధన, అష్టావధాన సేవ, ప్రసాద వితరణము, రాత్రి 7.30 గంటలకు శ్రీరామలీల (హరికథ).

25.12.2015 (శుక్రవారం)

ఉదయం: గురు ప్రార్థన, గో పూజ, ఏకాదశ న్యాసపూర్వక త్రి సహస్ర చండీ పారాయణం, నవావరణ పూజ, నవగ్రహ హోమము, యోగినీ బలి, రాజశ్యామల చతుర్వేద మహారుద్ర పురశ్చరణ, మహాసౌరము, ఉక్తదేవతా జపమేలు, కుమారి, సువాసినీ, దంపతీ పూజ, మహా మంగళహారతి, విశేష నమస్కారములు, తీర్థ ప్రసాద వితరణ. సాయంకాలం: ధార్మిక ప్రవచనం, కోటి నవాక్షరీ జపం, పార్థివ లింగ పూజ, అష్టావధాన సేవ, మహా మంగళహారతి, విశేష నమస్కారములు, తీర్థ ప్రసాద వితరణము, రాత్రి 7.30 గంటలకు శ్రీరామలీల (హరికథ).

26.12.2015 (శనివారం)

ఉదయం: గురు ప్రార్థన, గణపతి పూజ, ఏకాదశ న్యాసపూర్వక చతుస్సహస్ర చండీ పారాయణం, నవావరణ పూజ, సప్తద్రవ్య మృత్యుంజయ హోమం, మహాసౌరము, ఉక్తదేవతా జపమేలు, కుమారి, సువాసినీ, దంపతీ పూజ, మహా మంగళహారతి, విశేష నమస్కారములు, తీర్థ ప్రసాద వితరణ. సాయంకాలం: ధార్మిక ప్రవచనం, కోటి నవాక్షరీ జపం, అష్టావధాన సేవ, మహా మంగళహారతి, విశేష నమస్కారములు, తీర్థ ప్రసాద వితరణము, రాత్రి 7.30 గంటలకు శ్రీమాతా భువనేశ్వరీ చక్రి భజన

27.12.2015 (ఆదివారం)

ఉదయం: గురు ప్రార్థన, గణపతి పూజ, పుణ్యాహవచనం, కుండ సంస్కారము, ప్రధాన కుండములో అగ్ని ప్రతిష్ఠ, అగ్ని విహరణం, స్థాపితా దేవతా హవనం, సపరివార అయుత చండీ యాగం, అయుత లక్ష నవాక్షరీ, ఆజ్యాహుతి, మహాపూర్ణాహుతి, వసోర్ధారా, కుమారి, సువాసినీ, దంపతీ పూజ, మహా మంగళహారతి, రుత్విక్ సన్మానము, కలశ విసర్జనము, అవబృథ స్నానము, మహదాశీర్వచనము, ప్రసాద వితరణము, యాగ సంపూర్ణం.

(18-12-2015)

❖ ❖ ❖

విజయవంతం... అయుత మహాచండీ యాగం

లోక కళ్యాణానికి, విశ్వ శ్రేయస్సుకు ముఖ్యమంత్రి కల్వకుంట్ల చంద్రశేఖర రావు దంపతులు డిసెంబర్ 23, 2015 నుంచి డిసెంబర్ 27, 2015 (శ్రీమన్మథ మార్గశిర శుద్ధ త్రయోదశి నుంచి బహుళ ద్వితీయ) వరకు, మెదక్ జిల్లా, జగదేవపూర్ మండల్, ఎర్రవల్లి గ్రామంలో వున్న వ్యవసాయ క్షేత్రంలో అయుత చండీ మహాయాగాన్ని నిర్వహించారు. ఈ యాగానికి అందరూ ఆహ్వానితులే అని సీఎం పత్రికా సమావేశంలో చెప్పారు. సుమారు నలభై వేల మందికి ఆయన ప్రత్యేకంగా ఆత్మీయ ఆహ్వానాలు పంపారు. యాగం జరిగిన ఐదు రోజులూ, లక్షలాది మంది సామాన్య భక్తులతో పాటు, గవర్నర్లు, పొరుగు రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రితో సహా, కేంద్ర మంత్రులు, సుప్రీం కోర్టు-హైకోర్టు-పదవీ విరమణ చేసిన న్యాయమూర్తులు, పీఠాధిపతులు, శ్రీశ్రీశ్రీ రవిశంకర్ లాంటి ఆధ్యాత్మిక గురువులు, అధికార పార్టీతో సహా వివిధ పార్టీలకు చెందిన మంత్రులు, ఎంపీలు-ఎమ్మెల్యేలు, ఎమ్మెల్సీలు, ఇతర ఎన్నికైన ప్రతినిధులు, పలువురు అధికార-అనధికార ప్రముఖులు, సినీ రంగ ప్రముఖులు...ఇంకెందరో హాజరయ్యారు.

అయుత మహాచండీయాగ పూర్వ రంగంలో భాగంగా, ముక్కోటి ఏకాదశి, సోమవారం (21-12-2015) పవిత్ర పర్వదినాన, మెదక్ జిల్లాలోని ఎర్రవల్లి వ్యవసాయ క్షేత్రంలో, ముఖ్యమంత్రి కల్వకుంట్ల చంద్రశేఖర్ రావు దంపతులు నిర్వహించిన ఆరంభ పూజా కార్యక్రమాలతో, ఐదు రోజుల అయుత మహాచండీయాగానికి నాంది-ప్రస్తావన జరిగింది. ఆ రోజున సరిగ్గా ఉదయం 10.55 కు నిర్ణయించిన సుముహూర్తంలో, శృంగేరీ పీఠాధిపతి శ్రీశ్రీశ్రీ భారతీ తీర్థ స్వామివారిని సంబోధిస్తూ చేసిన గురు ప్రార్థనతో కార్యక్రమానికి శ్రీకారం చుట్టారు రుత్విక్కులు. యజ్ఞ బ్రాహ్మణులు వి. ఫణి శశాంక శర్మ, గోపికృష్ణ శర్మ, సిహెచ్. హరినాథశర్మల సంయుక్త ఆధ్వర్యంలో జరిగిన ఈ కార్యక్రమంలో, తొలుత సహస్ర మోదకాలతో గణపతి పూజ నిర్వహించారు. ' తదేవ చంద్ర బలం, తదేవ తారా బలం... శుక్లాంభరధరం విష్ణుం.. సర్వేభ్యో, బ్రాహ్మణేభ్యః... సుముహూర్తస్తు'అంటూ కేశవ, మాధవ నామ పఠనం వీనుల

విందుగా కొనసాగింది. మహా సంకల్పం కూడా చెప్పారు. గణపతి పూజ, పుణ్యాహవచనము, దేవనాంది, అంకురార్పణ, పంచగవ్య మేళనము, ప్రాశనము, గో పూజ, యాగశాల ప్రవేశము, యాగశాల సంస్కారము, అఖండ దీపారాధన, మహా సంకల్పం, మహా మంగళహారతి, ప్రార్థన, ప్రసాద వితరణము కూడా చేయించారు రుత్విక్కులు. యాగశాల నుంచి నేరుగా సమీపంలోని ఎర్రవల్లి గ్రామానికి వెళ్లిన కేసీఆర్ దంపతులు, ఆయుత చండీ మహా యాగం విజయవంతం కావాలని గ్రామంలోని పోచమ్మ, ఎల్లమ్మ దేవతలకు ప్రత్యేక ప్రార్థనలు చేశారు. ఎల్లమ్మ గుడి వద్ద కొబ్బరికాయ, పోచమ్మ గుడి వద్ద గుమ్మడికాయలు కొట్టి పూజలు చేశారు. వేదపండితులు, గ్రామస్థులు ముఖ్యమంత్రిని ఆశీర్వదించారు.

భోజన విరామం తరువాత, యాగశాలకొచ్చిన ముఖ్యమంత్రి కె.చంద్రశేఖర్‌రావు, కాలినడకన పరిసరాలన్నీ అంగుళం-అంగుళం కలియదిరిగి, అక్కడి ఏర్పాట్లను మరో మారు క్షుణ్ణంగా పర్యవేక్షించారు. యాగానికి వచ్చే భక్తులు, బ్రాహ్మణులు, మహిళలు, ప్రముఖులు, సీనియర్ అధికారులు, ప్రజాప్రతినిధులు, పాత్రికేయులు, వివిధ ప్రాంతాల నుంచి వచ్చే పురోహితులు, ఎలాంటి అసౌకర్యం కలుగకుండా చేసిన ఏర్పాట్ల పట్ల ఆయన సంతృప్తి వ్యక్త పరిచారు. యాగాన్ని వీక్షించడానికి వచ్చే భక్తులకు చేసిన వసతి, భోజనం, విశ్రాంతి, వీక్షణం ఏర్పాట్లను పరిశీలించారు. యాగ ప్రాంగణంలో 2000మంది ఒకేసారి కుంకుమార్చన చేసుకోవడానికి వీలుగా చేసిన ఏర్పాట్లను, వారికి కావాల్సిన అర్చన సామాగ్రిని ఉచితంగా అందించడానికి తీసుకున్న చర్యలను సమీక్షించారు. కుంకుమార్చన నిర్వహణకు ప్రత్యేక పురోహితులతో పాటు మహిళా బ్రాహ్మణ వలంటీర్లను కూడా నియమించాలని సూచించారు. యాగ శాల సమీపంలో ప్రవచనాలు, ఆధ్యాత్మిక-సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు, అనుగ్రహ భాషణాలు నిర్వహించడానికి కూడా ఏర్పాట్లు జరిగాయి. అవి కూడా ఆయన పరిశీలించారు.ప్రత్యేకంగా భారీ వేదికను ఏర్పాటు చేశారు. సాంస్కృతిక కార్యక్రమాల నుండి భక్తులు నేరుగా యాగ శాలకు వెళ్లి యాగ కార్యక్రమాన్ని వీక్షించడానికి, ప్రదక్షిణ చేసుకోవడానికి ఏర్పాట్లు జరిగాయి.యాగం

జరుగుతుండగా ప్రత్యక్షంగా చూడటానికి వీలుగా యాగ శాల నలు దిక్కులా మహిళలు, అధికారులు, ప్రజాప్రతినిధులు, మీడియా ప్రముఖుల కోసం ప్రత్యేక గ్యాలరీలు ఏర్పాటు చేశారు. సాధారణ భక్తులు కూడా యాగ శాలకు ఇరువైపులా దాదాపు 4000మంది ఒకేసారి కూర్చోవడానికి అనుగుణంగా ఏర్పాట్లు ఉండాలని ముఖ్యమంత్రి చండీ యాగం వలంటీర్లకు సూచించారు. శృంగేరి నుండి వచ్చే రుత్విజుల కోసం, తెలంగాణలోని వివిధ ప్రాంతాల నుండి వచ్చే బ్రాహ్మణుల కోసం, ప్రముఖుల కోసం, మీడియా ప్రతినిధుల కోసం ఏర్పాటు చేసిన విశ్రాంతి శాలలను సిఎం పరిశీలించారు. రాష్ట్రపతి, ఇతర ప్రముఖులు విడిది చేసే ప్రత్యేక కాటేజీలను సందర్శించిన ముఖ్యమంత్రి వాటిలో ఎసి, ఫ్రిజ్, టాయిలెట్లు, ఇతర సదుపాయాలను సమకూర్చడం పట్ల సంతృప్తి వ్యక్తం చేశారు. భక్తులకు అవసరమైన సమాచారం అందించడానికి సమాచార కేంద్రాన్ని, వ్యాఖ్యాతలను, ఆరోగ్య కేంద్రాన్ని, అంబులెన్సులను, అగ్నిమాపక ఇంజన్లను, రెస్క్యూ టీమ్‌లను అందుబాటులో ఉంచారు. పార్కింగ్ స్థలాన్ని, భోజన శాలను కూడా ముఖ్యమంత్రి సందర్శించారు.

మరుసటి రోజునుంచి ప్రారంభం కానున్న అయుత చండీ మహాయాగం పూర్వ రంగంలో, ద్వాదశి నాడు, వేద మంత్రోచ్ఛారణల మధ్య ముఖ్యమంత్రి చంద్రశేఖర్ రావు దంపతులు యాగశాల ప్రవేశం చేశారు. రుత్విక్కులు పణిశశాంక శర్మ, గోపికృష్ణ శర్మ, హరినాథ శర్మ, ఇతర వేద పండితులు తొలుత శృంగేరి పీఠాధిపతి శ్రీశ్రీశ్రీ భారతీ తీర్థ స్వామి వారిని సంభోదిస్తూ "గురువు చిరుతావళి"పఠించారు. శివపార్వతుల విగ్రహాల ముందున్న మహారుద్ర యాగశాల హోమ గుండం వద్ద జ్యోతి ప్రజ్వలన జరిగింది. "జయ మంగళ గౌరి..భద్రకాళి.. సర్వమంగళ... అయమ్ముహూర్తః సుముహూర్తమస్తు... లోకాభి రామం శ్రీరామం... గంగాధి పతయేనమః... క్షేత్రపాలాయ నమః... అంటూ కేశవ, మాధవ, నారాయణ నామాలు పఠించారు. మంగళ వాయిద్యాల మధ్య సాగిన కార్యక్రమంలో "శ్వేత వరాహ – కల్పే..." అంటూ మహా సంకల్పం చెప్పారు. విశ్వ కళ్యాణం కొరకు జరుగనున్న ఈ యాగం నిర్విఘ్నంగా కొనసాగేందుకు మహా గణాధిపతి పూజ చేశారు. దంపతులు ఇద్దరూ హోమ

గుండం చుట్టూ ప్రదక్షిణా నమస్కారాలు చేశారు. త్రైలోక్య మోహన గౌరీ హోమం నిర్వహించారు. ఇందులో భాగంగా పదివేల సార్లు గౌరీ జపం, వేయి పర్యాయాలు హోమాలు చేశారు. యాగానికి వచ్చే భక్తులు స్వీయ నియంత్రణ పాటించాలని, క్రమశిక్షణతో మెలగాలనీ, ఆ ప్రేరణతో మనస్సు లగ్నం చేయాలని గౌరీ హోమం ద్వారా రుత్విజులు ఆకాంక్షించారు. పూజల్లో భాగంగా ఉదకశాంతి, మహా మంగళ హారతి, మంత్ర పుష్పం, తదనంతరం తీర్థ ప్రసాద వితరణ జరిగాయి. రుత్విజుల ఆశీర్వచనంతో కార్యక్రమం ముగిసింది.

మరో ముఖ్యమైన ఘట్టం ఆ సాయంత్రం జరిగిన ఆచార్యాది రుత్విగ్వరణం. కర్ణాటక, తమిళనాడు, ఆంధ్రప్రదేశ్, మహారాష్ట్ర, తెలంగాణ, ఉత్తర ప్రదేశ్, ఇతర రాష్ట్రాల నుంచి వచ్చిన రెండు వేల మంది రుత్విక్కులకు ముఖ్యమంత్రి దంపతులు దీక్షా వస్త్రాలు అందచేశారు. స్వయంగా వారిరువురు పన్నెండు మందికి పాదాభివందనం చేసి లాంఛనంగా ఇవ్వగా మిగిలిన వారందరికీ పంపిణీ చేశారు. దంపతులిరువురూ యాగశాలలోకి ప్రవేశించి, రుత్విక్కుల తలపై పూలు, అక్షింతలు చల్లి వారి ఆశీర్వాదం తీసుకున్నారు. వారిలో కొందరికి వారి-వారి బాధ్యతలు విధులు అప్ప చెప్పారు. కేసీఆర్ సోదరికి పాదాభివందనం కూడా చేసి ఆశీర్వాదం తీసుకున్నారు దంపతులు. రుత్విగ్వరణంలో భాగంగా దుర్గా దీప నమస్కార పూజ, రక్షా సుదర్శన హోమం నిర్వహించారు.

నిర్ణయించిన ముహూర్తానికి, బుధవారం ఉదయం మహాయాగం ప్రారంభమయింది. సరిగ్గా ఉదయం 8.30 గంటలకు ముఖ్యమంత్రి కె. చంద్రశేఖర్ రావు దంపతులు ఆవరణ ప్రవేశం చేశారు. రుత్విజులు, బ్రాహ్మణులు, నిర్వాహకులు ముఖ్యమంత్రికి ఘనస్వాగతం పలికారు. సాంప్రదాయ బద్ధంగా, వేద మంత్రోచ్చారణ, మంగళ వాయిద్యాలు, పూర్ణ కుంభంతో స్వాగతం పలికిన బ్రాహ్మణులుసీఎం దంపతులను యాగ శాలకు తోడ్కొని వచ్చారు. మొదలు, రుత్వికులతో కలిసి సిఎం దంపతులు యాగశాల ప్రదక్షిణ చేశారు. 8.45 గంటలకు యాగ శాలకు వచ్చిన గవర్నర్ నరసింహన్ దంపతులకు బొకేతో ముఖ్యమంత్రి దంపతులు, పూర్ణకుంభంతో

రుత్విజులుస్వాగతం పలికి సాదరంగా లోనికి తీసుకెళ్లారు. చండీమాత ప్రతిరూపాలైన మహా కాళి, మహా సరస్వతి, మహా లక్ష్మి విగ్రహాల ముందు గురు ప్రార్థనతో మొదటి రోజు కార్యక్రమానికి శ్రీకారం చుట్టారు రుత్విక్కులు. ముఖ్యమంత్రి దంపతులతో పాటుగవర్నర్ దంపతులు కూడా పూజలో పాల్గొన్నారు. మహా గణపతి పూజ, మహా సంకల్పం జరిగింది. అయుత చండీ మహాయాగం విజయవంతం కావాలని ఆకాంక్షిస్తూ శృంగేరి పీఠాధిపతి జగద్గురు శ్రీశ్రీశ్రీ భారతీతీర్థస్వామి సందేశం పంపారు. లోక కళ్యాణార్థం కెసిఆర్ దంపతులు అయుత చండీ యాగం చేస్తున్నారని తెలిసి తనకు సంతోషం కలిగిందని, అసురులను సంహరించిన లోకమాత చండీ దేవి అనుగ్రహంతో యాగం ఫలప్రదం అవుతుందని, ప్రజలంతా సుఖ సంతోషాలతో వుంటారని ఆశాభావం వ్యక్తం చేశారు. ఈ మేరకు సందేశంతో కూడిన లేఖను యాగశాలలో ప్రధాన రుత్విజులు చదివి వినిపించారు.

శృంగేరి పీఠాధిపతి ప్రత్యేక దూతగా వచ్చిన ముఖ్య కార్య నిర్వహణ-పాలన అధికారి గౌరీ శంకర్ గురువుగారి ఆశీస్సులు అందచేస్తూ ప్రసంగించారు. వివిధ రాష్ట్రాల నుంచి వచ్చిన రుత్విజులతో యాగశాల "మినీ ఇండియా"గా కనిపిస్తున్నదని ఆయన అన్నారు. గడచిన రెండు వందల ఏళ్లుగా, చరిత్రలో ఏ చక్రవర్తి గానీ, ప్రజాస్వామ్య పాలకుడు గానీ ఇంత పెద్ద ఎత్తున ప్రజల సంక్షేమాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని ఇలాంటి యాగం చేసిన దాఖలాలు లేవని ఆయన అన్నారు. మహా భారతంలో చెప్పినట్లు... ధర్మరాజు చేసిన రాజసూయ యాగానికి జరిగినట్లే, కెసిఆర్ నిర్వహిస్తున్న యాగానికి బ్రహ్మాండమైన ఏర్పాట్లు చేసి, ఇక్కడో అద్భుత ప్రపంచాన్ని సృష్టించారన్నారు. కెసిఆర్ ప్రజల సంక్షేమం కోసం చిత్తశుద్ధి, నిబద్ధతతో చేస్తున్న యాగం చరిత్రలో నిలిచి పోతుందని అభిప్రాయపడ్డారు. పిల్లలకు ఇబ్బంది కలిగితే తల్లి అనుగ్రహించి నట్లుగానే, ప్రజల బాగోగుల కోసం పాలకులు చండీ మాతను ఆశ్రయించడం జరిగిందని అన్నారు. కెసిఆర్ ఇప్పుడు చండీ యాగం చేస్తున్నది కూడా తల్లి అనుగ్రహం కోసమే అన్నారు. నాలుగేళ్ల క్రితం శృంగేరి పీఠాధిపతి శ్రీశ్రీశ్రీ భారతీతీర్థస్వామి నిర్వహించిన పద్ధతిలోనే ముఖ్యమంత్రి కెసిఆర్ కూడా వైదిక

సంప్రదాయాలకు అనుగుణంగా యాగం చేయడం అరుదైన సందర్భం అన్నారు. శృంగేరి పీఠాధిపతి పంపిన రుత్విజులు సంకల్ప కర్త (కెసిఆర్) నిబద్ధతకు అనుగుణంగా యాగం జరిపించాలని గౌరీ శంకర్ పిలుపునిచ్చారు. మహారాజులు కూడా చేయలేని బృహత్కార్యాన్ని ప్రజా సంక్షేమం కోసం తలకెత్తుకున్న కెసిఆర్ సంకల్పం సంపూర్ణంగా నెరవేరాలని ఆకాంక్షించారు.

ఐదు రోజుల పాటు జరిగే అయుత చండీయాగం మొదటి రోజు కార్యక్రమం విజయవంతంగా ముగిసింది. ఉదయం 8.30గంటల నుంచి రాత్రి 8గంటల దాకా వివిధ కార్యక్రమాలు జరిగాయి. ఆరంభ పూజల్లో పాల్గొన్న ప్రముఖుల్లో గవర్నర్ నరసింహన్, ఆర్ట్ ఆఫ్ లివింగ్ వ్యవస్థాపకులు శ్రీశ్రీశ్రీ రవిశంకర్, హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తి ఎ.ఆర్.భోస్లే, న్యాయమూర్తులు చంద్రయ్య, దుర్గాప్రసాద్, రామోజి గ్రూపు సంస్థల అధినేత రామోజీరావు, మై హోమ్స్ అధినేత జూపల్లి రామేశ్వర్ రావు, ఉప ముఖ్యమంత్రి, మంత్రులు, ఎంపీలు, ఎమ్మెల్యేలు, ఎమ్మెల్సీలు, ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆరోగ్య శాఖ మంత్రి కామినేని శ్రీనివాస్, తెలంగాణ ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శి రాజీవ్ శర్మ ఉన్నారు.

శృంగేరి పీఠం నుంచి వచ్చిన శాస్త్ర పండితులు నరహరి సుబ్రహ్మణ్య భట్, తంగిరాల శివకుమార్ శర్మ, పవిత్ర శ్రీ చక్రానికి నవావరణ పూజా కల్పోక్తంగా ప్రత్యేక అర్చనలు జరిపారు. మధ్యాహ్నం జరిగిన శ్రీ రాజశ్యామల యాగం పూర్ణాహుతిలో ఆచార్య రవిశంకర్, వేద పండితులు కుప్పా రామజోగి సోమయాజులు పాల్గొని ముఖ్యమంత్రి కె. చంద్రశేఖర్‌రావు దంపతులను ఆశీర్వదించారు. ప్రసిద్ధ సంస్కృత పండితులు ఆచార్య ఆయాచితం నటేశ్వరశర్మ, "యజ్ఞాలు – సామాజిక ప్రయోజనాలు" అనే అంశంపై ప్రసంగించారు. హంపి విరూపాక్ష పీఠం అధిపతి విద్యారణ్య విరూపాక్ష స్వామి, శ్రీశైలం జగద్గురు పీఠం అధిపతులు శ్రీ వీరశైవ మహాస్వామి పాల్గొని కెసిఆర్‌దంపతులను ఆశీర్వదించారు. సాయంత్రం పూట రుద్రక్రహార్చన, నీరాజ సేవ, శ్రీరామ లీల గేయ కథా గానము భక్త జనులను అలరించాయి. యాగ శాలకు అనుబంధంగా ఏర్పాటు చేసిన ప్రాంగణంలో వేలాది మంది మహిళలు

కుంకుమార్చన కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నారు. శ్రీదేవి దీక్షాదారులైన రుత్విజులు పవిత్ర దీక్షా వస్త్రాలు ధరించి శ్రీ దుర్గా సప్తశతీ పారాయణం చేయడంతో పాటు ఇతర పూజలు నిర్వహించారు. ముఖ్యమంత్రి నుంచి మొదలుకుని అందరూ మొదటి రోజు కోసం నిర్దేశించిన పసుపు వర్ణం దీక్షా వస్త్రాలు ధరించారు. యాగం చూడడానికి వచ్చిన భక్తులకు అన్న ప్రసాదంతో పాటు దైవ ప్రసాదం, పసుపు, కుంకుమ అందించారు.

మొదటిరోజు కార్యక్రమంలో భాగంగా గో పూజ, మహామండప స్థాపనం, చండీ యంత్రలేఖనము, యంత్ర ప్రతిష్ఠ, దేవతా ఆవాహనం, ప్రాణ ప్రతిష్ఠ, నవావరణార్చన, ఏకాదశ న్యాసపూర్వక సహస్ర చండీ పారాయణము, పంచబలి, యోగినీ బలి, మహారుద్ర యాగ సంకల్పం, రాజశ్యామల, మహారుద్ర పురశ్చరణ చతుర్వేద యాగ ప్రారంభం, మహాసౌరము, ఉక్తదేవతా జపములు, మంత్ర పుష్పము, విశేష నమస్కారములు, కుమారి, సువాసినీ, దంపతీ పూజ, మహా మంగళహారతి, ప్రసాద వితరణము జరిగాయి. సాయంకాలంకోటి నవాక్షరీ పురశ్చరణ, విశేష పూజా ఆశ్లేషా బలి, అష్టవధరణ సేవ, శ్రీరామలీల (హరికథ) కూడా జరిగాయి.

ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ... అంటూ బ్రాహ్మణుల స్తోత్ర పఠనంతో, రెండవ రోజైన, గురువారం నాడు, అయుత చండీ మహాయాగం ప్రారంభమైంది. నిర్ణీత సమయానికి రుత్విజులు యాగ స్థలానికి చేరుకుని, పూజలు ప్రారంభించారు. ఉదయం 9.35 గంటలకు ముఖ్యమంత్రి కె. చంద్రశేఖర్ రావు దంపతులు యాగ శాలకు చేరుకున్నారు. బ్రాహ్మణులు స్వాగతం పలికారు. చండీ రూపాలైన మహా కాళి, మహా సరస్వతి, మహా లక్ష్మి విగ్రహాల ముందు రుత్విజులు గోపీకృష్ణ శర్మ, పణిశశాంక శర్మ, హరినాథశర్మలు శృంగేరి పీఠం నుంచి ప్రత్యేకంగా వచ్చిన నరహరి సుబ్రహ్మణ్య భట్ ఆధ్వర్యంలో గురు ప్రార్థన జరిపారు. "శ్రీ సచ్చిదానంద..చంద్రశేఖర భారతీ తీర్థ... విద్యా తీర్థ గురుంభజే... వందే గురు పరంపర.. సాష్టాంగ ప్రమాణ సమర్పయామి" అంటూ ముఖ్యమంత్రితో సహా, రుత్వికులంతా గురు ప్రార్థన చేశారు. తర్వాత రెండువేల సప్తశతీ, 30 లక్షల నవావరణ పూజ, చతుష్షష్టి యోగిని బలి,

మహా గణపతి పూజలు ఒకదాని తర్వాత ఒకటి జరిగాయి. పూర్వాశ్రమంలో శృంగేరి భావి పీఠాధిపతి విధుశేఖర భారతీ మహాస్వామి తండ్రి కుప్ప శివ సుబ్రహ్మణ్యం, తాత కుప్ప గోపాల వాజ్ పాయి యుజి గురువారం నాటి యాగంలో పాల్గొని కెసిఆర్‌ను ఆశీర్వదించారు. కార్యక్రమంలో గురు ప్రార్థనతో పాటు గోపూజ, ఏకాదశన్యాస పూర్వక ద్విసహస్ర చండీ పారాయణములు, మహా ధన్వంతరీ యాగము, రాజశ్యామల చతుర్వేద మహారుద్ర పురశ్చరణ, మహా సౌరము, ఉక్త దేవతా జపములు, కుమారి, సువాసినీ, దంపతీ పూజ, మహా మంగళ హారతి తదితర కార్యక్రమాలు జరిగాయి.

సాయంత్రకాల పూజలకు ముఖ్యమంత్రి కె.చంద్రశేఖర్ రావు దంపతులు సాయంత్రం 5.20 గంటలకు హాజరయ్యారు. ముందుగా యాగశాలలో రుత్విజులకు ముఖ్యమంత్రి అభివాదం చేశారు. శివపార్వతుల విగ్రహాల దగ్గర రుద్ర క్రమార్చనలో సిఎం దంపతులు పాల్గొన్నారు. మంగళహారతి కార్యక్రమం, చతుర్వేద పారాయణం జరిగాయి. ధార్మిక ప్రవచనంలో భాగంగా యాగ మహిమ, దత్త జయంతి విశేషాలు పురాణం మహేశ్వర శర్మ సవివరంగా ఆహుతులకు తెలియజేశారు. మరోసారి హారతి కార్యక్రమం ముగిసిన తర్వాత కార్యక్రమం చండీ రూపాల విగ్రహాల దగ్గర జరిగింది. లలితా నామావళి, కోటి నవాక్షరీ పురశ్చరణ, విశేష పూజ ఆశ్లేషాబలి, అష్టవధరణ సేవ జరిగాయి. మొదటిరోజు మాదిరిగానే శ్రీరామ లీల హరికథా కార్యక్రమం జరిగింది.

సుప్రీంకోర్టు న్యాయమూర్తి జస్టిస్ చలమేశ్వర్, హెటిరో డ్రగ్స్ చైర్మన్ పార్థసారథి రెడ్డి, డైరెక్టర్ రత్నాకర్ రెడ్డి, యశోదా హాస్పిటల్స్ డైరెక్టర్ సురేందర్ రావు తదితరులు పూజలో పాల్గొన్నారు. ఉప ముఖ్యమంత్రి మహమూద్ అలీ కుటుంబ సభ్యులతో హాజరై యాగాన్ని తిలకించారు. ఆంగ్లో-ఇండియన్ ఎమ్మెల్యే స్టీవెన్ సన్ పాల్గొన్నారు. మంత్రులు ఇంద్రకిరణ్ రెడ్డి, పోచారం శ్రీనివాసరెడ్డి, హరీష్ రావు, ఎంపీలు ఎమ్మెల్యేలు, ఎమ్మెల్సీలు, ఇతర ప్రముఖులు ప్రారంభ కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నారు. సాయంత్రం కార్యక్రమంలో స్పీకర్ మధుసూధనాచారి, డిప్యూటి స్పీకర్ పద్మా దేవేందర్ రెడ్డి, మంత్రులు హరీష్ రావు, ఇంద్రకరణ్ రెడ్డి, ఎంపీలు సీతారాం నాయక్, కొత్త ప్రభాకర్

రెడ్డి, ఎమ్మెల్యేలు, ఎమ్మెల్సీలు హాజరయ్యారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని జగ్గంపేట ఎమ్మెల్యే జ్యోతుల నెహ్రూ, పత్తి పాడు ఎమ్మెల్యే వరపుల సుబ్బారావు, ఎన్.టి.వి, భక్తి టివి చైర్మన్ టి.నరేంద్ర చౌదరి తదితరులు పాల్గొన్నారు.

దర్శనానికి, ప్రదక్షిణకు మొదటి రోజు నుంచే మొదలైన జన వాహిని, రెండవ రోజు కల్లా లక్షకు చేరుకుంది. వారందరికీ అన్న ప్రసాదం, తీర్థ ప్రసాదాలు, పసుపు, కుంకుమ అందించారు నిర్వాహకులు.

అయుత మహా చండీ యాగం మూడవ రోజు కార్యక్రమం శుక్రవారం ఉదయం గురు ప్రార్థనతో ప్రారంభమయింది. ఉదయం 8.20 గంటలకు ముఖ్యమంత్రి కె.చంద్రశేఖర్ రావు దంపతులు యాగశాల ప్రవేశం చేశారు.గురు ప్రార్థనలో భాగంగా శృంగేరి పీఠాధిపతి శ్రీశ్రీశ్రీ భారతీ తీర్థ స్వామి వారికి "వందే గురు పరంపర" అంటూ రుత్విజులు పఠనం చేస్తుండగా ముఖ్యమంత్రి గురువుకు సాష్టాంగ ప్రమాణం చేశారు. సప్తశతీ పారాయణం ప్రారంభించే ముందు పూర్వాంగం కార్యక్రమం నిర్వహించారు. ఇందులో అంతర మాతృక న్యాసాలు, బహిర్ మాతృక న్యాసాలు, చండీ కవచం, అర్గళ, కీలక పఠనం, ఏకాదశి న్యాసాలు నిర్వహించారు. శరీరంలో అమ్మవారిని ఆవాహన చేసుకునేందుకు రుత్విజులు పాటించే సంప్రదాయ కార్యక్రమమే ఏకాదశి న్యాసం. యాగశాల ప్రాంగణాన్ని చామంతి, బంతి పూలతో ప్రత్యేకంగా అలంకరించి ఆకర్షణీయంగా మార్చారు. గురు ప్రార్థన, పూర్వాంగం తర్వాత ముఖ్యమంత్రి కెసిఆర్ దంపతులు యాగశాలను కలియతిరిగి రుత్విజులకు అభివాదం చేశారు.

శృంగేరిపీఠంనుంచివచ్చినప్రధానరుత్వికుల్లోఒకరైనఫణి శశాంకశర్మ అయుతచండీ యాగం నేపథ్యాన్ని వివరించారు. నవచండీ, శతచండీ, సహస్ర చండీయాగాలను చాలామంది కుటుంబపరంగా, వ్యక్తిగతంగాచేస్తారని, అయుతచండీ యాగంమాత్రంవిశ్వ శాంతికోసంచేస్తారన్నారు. ఇది చాలా అరుదుగాచేస్తారన్నారు. ఐదురోజులపాటు జరిగే ఈ కార్యక్రమంలో మొదటి నాలుగు రోజులు సప్తశతిచండీ పారాయణం పదివేలు, కోటినవార్ణవపూజ ఉంటాయి. అయుతచండీ యాగం పద్దతులు డామరతంత్రంలో,

సప్తశతీసర్వస్వంలో, చండికోపార్చనరహస్యంలోదొరుకుతాయి. 1200 సంవత్సరాల క్రితం జగద్గురు ఆదిశంకరాచార్యులు శృంగేరి శారదా పీఠం నెలకొల్పినప్పుడు ప్రతిష్టచేసిన ఉభయ భారతీదేవి అమ్మవారి దగ్గర సప్తశతీ పారాయణం జరగాలని, దానికి కొన్ని నియమ, నిష్టలు ఉండాలని ఆదిశంకరాచార్య సూచించారు. దాని ప్రకారమే ప్రస్తుతచండీ యాగం జరుగుతున్నది.

శుక్రవారం నాటి కార్యక్రమానికి ప్రత్యేక అతిథిగా వచ్చిన శ్రీశ్రీశ్రీ త్రిదండి రామానుజ చిన జీయర్ స్వామి, శ్రీ పీఠం అధిపతి పరిపూర్ణా నంద స్వామిలకు ముఖ్యమంత్రి స్వాగతం పలికి, పాదాభివందనం చేశారు. వారిద్దరూ ముఖ్యమంత్రిని ఆశీర్వదించారు. తెలంగాణ శాసనమండలి చైర్మన్ స్వామి గౌడ్, ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనమండలి చైర్మన్ చక్రపాణి, ఆంధ్రప్రదేశ్ అసెంబ్లీ స్పీకర్ కోడెల శివప్రసాద్ రావు, తెలంగాణ మంత్రులు టి. హరీష్ రావు, కె.తారక రామారావు, ఇంద్రకరణ్ రెడ్డి, పోచారం శ్రీనివాసరెడ్డి, చందూ లాల్, టూరిజం కార్పోరేషన్ చైర్మన్ పేర్వారం రాములు, మీడియా సంస్థల అధిపతులు గిరీష్ సంఘి, గౌతమ్, వి.రాధాకృష్ణ, శైలజా కిరణ్, పలువురు అధికార, అనధికార ప్రముఖులు హాజరయ్యారు. మహారాష్ట్ర గవర్నర్ విద్యాసాగర్ రావు దంపతులు ఉదయం పూట పూజల్లో పాల్గొని, అన్న ప్రసాదాలు స్వీకరించారు. యాగ శాలకు వచ్చిన అతిథులను ప్రధాన ద్వారం వద్ద మంత్రి హరీష్ రావు ఆహ్వానించగా, యాగశాలలో ముఖ్యమంత్రి కెసిఆర్ వారితో ప్రదక్షిణం చేయించారు.

కార్యక్రమంలో భాగంగా చతుర్వేద పారాయణ యాగ శాలల్లో చేసిన పూర్ణాహుతి కార్యక్రమంలో అతిథులతో సహా ముఖ్యమంత్రి పాల్గొన్నారు. రాజశ్యామల యాగశాలలో కూడా పూర్ణాహుతి జరిగింది. పదివేల జపాలతో వేయి పుష్పాలతో యాగశాల నలు దిక్కులా శాస్త్రోక్తంగా, సంప్రదాయ బద్ధంగా జరిగిన ఈ కార్యక్రమాన్ని ప్రత్యేక అతిథులతో పాటు ప్రదక్షిణ చేసిన వేలాదిమంది భక్తి శ్రద్ధలతో తిలకించారు. చతుర్వేద శాలలు సందర్శించే ముందు ముఖ్యమంత్రి దంపతులు గోపూజ జరిపారు. మూడవ రోజు

కార్యక్రమంలో రెండు వేల సప్తశతీ పారాయణాలు, 30 లక్షల నవావరణ జపాలు, చతుష్షష్టి యోగినీ బలి, మహా గణపతి పూజలు జరిగాయి. మూడవ రోజు కూడా దర్శనం, ప్రదక్షిణలలో సుమారు రెండున్నర లక్షలకు పైగా భక్తులు పాల్గొన్నారు.

వివిధ జిల్లాలు, పరిసర గ్రామాల నుంచి లక్షలాదిగా తరలి వచ్చిన భక్తులు చేస్తున్న ప్రదక్షిణ, భక్తి శ్రద్ధల కోలాహలం, చండీ మాత నామస్మరణ మధ్య నాలుగవ రోజు అయుత చండీ మహాయాగం సాగింది.   ఉదయం 9.30గంటలకు ముఖ్యమంత్రి కె. చంద్రశేఖర్‌రావు దంపతులు యాగశాల ప్రవేశం చేశారు. ముందు మహా సరస్వతి, మహకాళి, మహలక్ష్మి విగ్రహాల ముందు గరుప్రార్థన చేశారు. వివిధ రకాల పూలతో అలంకరించడంతో అమ్మవారి విగ్రహాలు, చండీ యాగం ప్రాంగణం సువాసనలతో, ఆకర్షణీయమైన ఆకృతులతో ఆకట్టుకుంది. శృంగేరి పీఠం నుంచి చండీ యాగం నిర్వహణ కోసం వచ్చిన ప్రధాన యజ్ఞ బ్రాహ్మణులు నరహరి సుబ్రహ్మణ్య భట్, తంగిరాల శివకుమార్ శర్మ ఆధ్వర్యంలో రుత్విజులు, ముఖ్యమంత్రి సహా ప్రాంగణంలో ఉన్న వారంతా కృతజ్ఞతా, ఆరాధనా భావంతో చేసిన గురు ప్రార్థనతో కార్యక్రమాలు ప్రారంభమైనాయి. "శంకరాచార్యమాశ్రయే... శ్రీ సచ్చిదానంద స్వామినాం... భారతీతీర్థ మాశ్రయే... ఓం శాంతి శాంతి శాంతి..శ్రీమత్ జగద్గురు... గురు బ్రహ్మా, గురుర్ విష్ణు, గురు దేవో మహేశ్వర, గురు సాక్షాత్ పర బ్రహ్మా, తస్మై శ్రీ గురవే నమః" అంటూ రుత్విజులు చేసిన భారతీ తీర్థ గురు స్తోత్ర పఠనంతో ప్రాంగణం మారు మోగింది. మహా గణపతి పూజ, సప్తశతి చండీ పారాయణం, నవావరణ పూజ, సప్తద్రవ్య మృత్యుంజయ హోమం తదితర కార్యక్రమాలు ఉదయం పూట జరిగాయి.

మొదటిరోజు ఆరంభ కార్యక్రమానికి వచ్చిన గవర్నర్ నరసింహన్ నాలుగవ రోజు కూడా ఉదయమే సతీ సమేతంగా యాగ శాలకు చేరుకున్నారు. ముఖ్యమంత్రితో పాటు పూజల్లో పాల్గొన్న నరసింహన్ దంపతులు యాగశాల చుట్టూ సిఎంతో పాటు ప్రదక్షిణ చేశారు. పలువురు అధికార ప్రముఖులు, రాజకీయ నాయకులు, పత్రికాధి పతులు, సినీ తారలు, నాలుగవ రోజు

వచ్చారు. తమిళనాడు గవర్నర్ కొణిజేటి రోశయ్య, సుప్రీం కోర్టు న్యాయమూర్తి జస్టిస్ ఎన్.వి.రమణ, సుప్రీంకోర్టు మాజీ న్యాయమూర్తి సుదర్శన్ రెడ్డి, తమిళనాడు హైకోర్టు మాజీ ప్రధాన న్యాయమూర్తి సుభాషణ్ రెడ్డి, మాజీ న్యాయమూర్తులు స్వరూప్ రెడ్డి, గోపాల్ రెడ్డి, రాష్ట్ర హైకోర్టు న్యాయమూర్తులు నవీన్ రావు, రాజశేఖర్ రెడ్డి, మాజీ కేంద్రమంత్రి శరద్ పవార్, టిటిడి జెఇఒ శ్రీనివాసరాజు, రాజ్యసభ సభ్యుడు సుబ్బరామి రెడ్డి, మాజీ మంత్రులు జె. గీతారెడ్డి, దానం నాగేందర్, ఉప్పల్ ఎమ్మెల్యే ఎన్వి ఎస్. ప్రభాకర్, సినీ ప్రముఖులు రాజేంద్ర ప్రసాద్, శివాజి రాజా, మిమిక్రీ శివారెడ్డి, సీనియర్ ఎడిటర్ కె.రామచంద్రమూర్తి, టివి 5చైర్మన్ బి.ఆర్.నాయుడు తదితరులు పాల్గొన్నారు. టిఆర్ఎస్పార్టీకి చెందిన మంత్రులు, ఎంపీలు, ఎమ్మెల్యేలు, ఎమ్మెల్సీలు, ఇతర నాయకులు అధికార హోదాలను పక్కనబెట్టి వచ్చిన ప్రముఖులు, భక్తులకు స్వాగతం పలుకుతూ, సౌకర్యాలు చేస్తూ, సూచనలు ఇస్తూ వలంటీర్లుగా పనిచేశారు. పుష్పగిరి పీఠాధిపతి, హలిదీపురం పీఠాధిపతి, గోపాలకృష్ణ మఠ పీఠాధిపతి, మాదవీనంద స్వామి, కపిలేశ్వరస్వామి, కమలానంద భారతి తదితరులు పాల్గొని కెసిఆర్దంపతులను ఆశీర్వదించారు.

యాగానికి వచ్చిన ప్రముఖులను సిఎం తన వెంటబెట్టుకుని విష్ణు యాగం, శివపార్వతుల ప్రాంగణం, పూర్ణాహుతి జరుగుతున్న చతుర్వేద యాగ శాలలు, రాజశ్యామల యాగ శాలలు తిప్పి, చండీ యాగం విశేషాలు, మూడు రోజులుగా జరుగుతున్న కార్యక్రమాలను వివరించారు. ప్రముఖులను ముఖ్యమంత్రి శాలువాతో సత్కరించి, జ్ఞాపికలు అందచేశారు. వారంతా ముఖ్యమంత్రికి శు భాకాంక్షలు, అభినందనలు తెలిపారు. జస్టిస్ రమణ పండ్ల బుట్టలతో వచ్చి చండీ రూపాలకు సమర్పించారు. టిటిడి తరపున జెఇఒ శ్రీనివాసరాజు ముఖ్యమంత్రికి స్వామి వారి ప్రసాదం అందించారు. మఠాధిపతులకు పండ్లు, వస్త్రాలను ముఖ్యమంత్రి అందించి, పాదాభివందనం చేశారు.

యాగం చివరి రోజు కెసిఆర్ ధరించే పట్టు వస్త్రాలను శృంగేరి పీఠాధిపతి శ్రీశ్రీశ్రీ భారతీ తీర్థ స్వామి పంపారు. ప్రత్యేక దూత ద్వారా ముఖ్యమంత్రికి ఆశీర్వచనంతో పాటు, ఈ పట్టు వస్త్రాలు పంపారు. ముఖ్యమంత్రి వాటినే

ధరించి చివరి రోజు పూజలో పాల్గొనాలని పీఠాధిపతి సందేశంగా ప్రత్యేక దూత తెలియ చేశారు. శృంగేరి పీఠం నుంచి ప్రత్యేకంగా సిఎం కోసం ప్రసాదం పంపారు. వేద విద్యా వికాసానికి ఆరు దశాబ్దాలకు పైగా అవిశ్రాంతంగా కొనసాగిస్తున్న కార్యదీక్షకు గుర్తింపుగా మాడుగుల మాణిక్య సోమయాజులు దంపతులకు ముఖ్యమంత్రి దంపతులు, దంపతీపూజ, ప్రత్యేక సన్మానం చేశారు. స్వర్ణ కంకణం తొడిగి సోమయాజులును ఘనంగా సత్కరించారు. ఈ సందర్భంగా ముఖ్యమంత్రికి వారు ఆశీర్వాదం అందించారు. ప్రజలందరికీ సుఖ సంతోషాలు కలిగించే శక్తి, సామర్ధ్యాలు, ఆయురారోగ్యాలు కెసిఆర్‌కు కలగాలని, కెసిఆర్‌నాయకత్వంలో తెలంగాణ ప్రజలు సుఖసంతోషాలతో గడపాలని వారు ఆకాంక్షించారు.

అయుత మహా చండీయాగం, అయిదవ రోజైన ఆదివారం, సాయంత్రం పూర్ణాహుతితో ముగిసింది. గవర్నర్ నరసింహన్ దంపతులు, ముఖ్యమంత్రి కె. చంద్రశేఖర్ రావు దంపతులు ఈ కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నారు. గత నాలుగు రోజుల మాదిరిగానే గురు ప్రార్థన, మహా గణపతి పూజ, పుణ్యాహవచనం, కుండ సంస్కారం జరిగిన తర్వాత ప్రధాన హోమ గుండంలో అగ్ని ప్రతిష్టను రుత్విజులు నిర్వహించారు. యాగశాల లోపల వున్న 101హోమ గుండాల దగ్గర 1100మంది రుత్విజులు, వారికి కావాల్సిన సమిధలు, పాయసం, నెయ్యి, కర్పూరం తదితర పూజా సామాగ్రిని ఇతర బ్రాహ్మణులు సమకూర్చారు. ప్రధాన గుండంలో అగ్ని ప్రతిష్ట తర్వాత అగ్నిని ఆవాహన చేశారు. దానిని అగ్ని విహరణము అనే ప్రక్రియ ద్వారా మిగిలిన నూరు గుండాలలో ప్రతిష్ట చేశారు. మహా పూర్ణాహుతి చేయడానికి ముందు చతుర్వేద, మహారుద్ర, రాజశ్యామల యాగ శాలల్లో పూర్ణాహుతి జరిగింది. అగ్ని విహరణలో భాగంగా జరిగిన హోమంలో ప్రతి రుత్విజులు సప్తశతి మంత్రాలతో 700ఆహుతులను పరమాన్న ద్రవ్యంగా ఇచ్చారు. 1000ఆహుతులను ఆజ్య ద్రవ్యంగా ఇచ్చారు. 7లక్షల పరమాన్న ద్రవ్యం, 10లక్షల ఆజ్య ద్రవ్యం ఆహుతి చేశారు. అంతకు ముందు జరిగిన తర్పణంలో వంద మంది రుత్విజులు పూర్వాంగ, ఉత్తరాంగ సహితంగా 700 మంత్రాలతో తర్పణం ఇచ్చారు. 7లక్షల నవాక్షరీ మంత్రం

కూడా జపించారు. అభిషేక జలాలతో యజమాని (కెసిఆర్) దంపతులకు అవభృతం చేయించారు. శృంగేరి పీఠం అధిపతి శ్రీశ్రీశ్రీ భారతీ తీర్థ స్వామి పంపిన పట్టు వస్త్రాలు ధరించి ముఖ్యమంత్రి దంపతులు ఆదివారం నాటి పూజలో పాల్గొన్నారు.

పూర్ణాహుతి కార్యక్రమాల్లో హాజరైన వారిలో ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి ఎన్. చంద్రబాబునాయుడు, కేంద్రమంత్రి సుజనా చౌదరి, ఉప ముఖ్యమంత్రి కెఇ.కృష్ణమూర్తి, మంత్రి ఘంటా శ్రీనివాసరావు, రాజ్యసభ సభ్యుడు వి. హనుమంత రావు, తెలంగాణ రాష్ట్ర స్పీకర్ మధుసూధనాచారి, రిటైర్డ్ జడ్జి ఎల్. నర్సింహారెడ్డి, సినీ ప్రముఖులు జమున, తనికెళ్ల భరణి, డి. సురేష్‌బాబు వున్నారు. ఎపి ముఖ్యమంత్రి చంద్రబాబు నాయుడుకు యాగశాలలో ఘనస్వాగతం లభించింది. హెలిప్యాడ్ వద్ద మంత్రి హరీష్‌రావు స్వాగతం పలకగా, యాగశాల ప్రధాన ద్వారం వద్ద రుత్విజులు పూర్ణ కుంభ స్వాగతం పలికారు. చంద్రబాబు, ఆయన వెంట వచ్చిన కెఇ. కృష్ణమూర్తి, సుజనా చౌదరి, ఘంటా శ్రీనివాసరావు తదితరులకు పుష్పగుచ్ఛం ఇచ్చి స్వాగతం పలికారు. చంద్రబాబు బృందం మొదటి యాగశాలలో ప్రదక్షిణ చేశారు. అనంతరం ముఖ్యమంత్రి కె.చంద్రశేఖర్‌రావు వారిని శివపార్వతుల విగ్రహం వద్దకు తీసుకెళ్లారు. కెసిఆర్ తో పాటు చంద్రబాబు బృందం అక్కడ పూజల్లో పాల్గొన్నారు. వారికి చండీమాత విగ్రహాన్ని బహూకరించి, శాలువాతో సత్కరించారు.

అంతకు ముందు, యాగశాలలో ఆగ్నేయం దిక్కున కొద్దిపాటి నిప్పు రవ్వలు ఎగిసి పడడంతో కొద్దిగా మంటలు లేచాయి. చాలా వేగంగా అగ్నిమాపక దళం స్పందించడంతో కొద్ది నిమిషాల్లోనే మంటలు ఆరిపోయాయి. మంటలు ఆర్పడం వల్ల పూర్ణాహుతి కోసం నిమిషాల్లోనే ఏర్పాట్లు జరిగాయి. దాదాపు రెండు వేల మంది రుత్విజులు తిరిగి యాగ శాలకు చేరుకుని వేద మంత్రోచ్ఛారణల మధ్య పూర్ణాహుతి ప్రారంభించారు. చివరి రోజున మూడు లక్షలకు పైగా భక్తులు యాగ శాలకు వచ్చారు. అందరికీ అన్ని విధాలైన ఏర్పాట్లను నిర్వాహకులు సమకూర్చారు.

యాగం ముగిసిన తరువాత ఆ ప్రాంగణంలోనే వున్న శారదా పీఠాధిపతి స్వరూపానందేంద్ర స్వామి మాట్లాడుతూ..."అద్భుతమైన అయుత చండీమహాయాగం దిగ్విజయంగా జరిగింది. యాగశాలలో చోటుచేసుకున్న స్వల్ప అగ్నిప్రమాదం అరిష్టమేమీ కాదు. క్రతువులో భాగంగా పూర్ణాహుతి జరిగిన అనంతరం యాగశాలను అగ్నికి అర్పించాలని చండీ యాగం చెపుతున్నది. ఇప్పుడు జరిగింది కూడా అదే. ఆందోళన అక్కర్లేదు. యాగానికి సంతుష్టురాలైన చండీ అమ్మవారే ఈ రకంగా అనుగ్రహించారు. ఈ యాగంతో రాష్ట్రానికి, లోకానికి ఎంతో మేలు జరుగుతుంది. కల్వకుంట్ల చంద్రశేఖర్‌రావు చేసిన రీతిలో, దేశంలో ఇంతవరకూ హిందూ వాదులమని చెప్పుకున్న ఏ ముఖ్యమంత్రి కూడా చేయలేదు. ప్రధాన మంత్రి నరేంద్ర మోదీ సైతం ఈ యాగం చేయలేదు. యజ్ఞ యాగాదులు, క్రతువులు చేస్తే మంచి జరుగుతుందనే భావనతోనే సీఎం కేసీఆర్ ఈ బృహత్తర కార్యక్రమం చేపట్టారు. రైతులు, కార్మికులు, వ్యాపారులు, ఉద్యోగులు అందరూ సుఖంగా ఉండాలనేదే ఈ క్రతువు ముఖ్య ఉద్దేశం. స్వల్ప అగ్నిప్రమాదం అమ్మవారి అనుగ్రహం. శుభసూచకం. భద్రాచలంలో అతిరాత్రం నిర్వహించాక అక్కడి యాగశాల పాకలను కాల్చివేశారు. విశాఖ శారదా పీఠం అమ్మవారి పాదాల సాక్షిగా ఇక్కడ జరిగింది మొత్తం శుభసూచకమేనని నేను స్పష్టం చేస్తున్నాను" అన్నారు.

అవధాన సరస్వతి, ద్వి సహస్రావధానిమాడుగుల నాగ ఫణీంద్ర శర్మ మాట్లాడుతూ... "సర్వ సంపూర్ణంగా ఈ అయుత చండీమహాయాగం సఫలమైంది. భారతీతీర్థ, శంకరాచార్య పర్యవేక్షణలో జరిగిన యాగం సుసంపన్నమైంది. అభిజిత్ లగ్నంలో పూర్ణాహుతి జరగాల్సి ఉంది. అది ముందే శాస్త్రోక్తంగా జరిగిపోయింది. యాగ నిర్వాహకులు, యాగ కర్త కేసీఆర్ యాగ విభూతి కూడా ధరించారు. అందువల్ల యాగం దిగ్విజయమైనట్టే. 14 ఏళ్ల దృఢ దీక్షతో తెలంగాణ రాష్ట్రాన్ని సాధించారు. అంతే దీక్షతో ఇప్పుడు అయుత చండీ యాగాన్ని నిర్వహించారు. సీఎం కేసీఆర్ సంకల్పబలంతో బంగారు తెలంగాణను కూడా సాధిస్తారు. ఆయన ఎంతో విజ్ఞుడు. పూర్వ యుగాల్లో రాజులు యాగాలు చేసిన విధంగానే కలియుగంలో అయుత చండీ యాగాన్ని

నిర్వహించి ఏకైక సీఎం కేసీఆర్ మాత్రమే. యాగ నిర్వహణలో భాగంగా కేవలం బ్రాహ్మణులతోనే కాకుండా సమస్త పరివారంతో మడి కట్టించి యాగాన్ని విజయవంతం చేశారు" అన్నారు.

యాగం ముగిసిన తరువాత ముఖ్యమంత్రి కేసీఆర్ మాట్లాడారు. తెలంగాణ రాష్ట్రం సుభిక్షంగా ఉండాలని చండీ మాతను కోరుకున్నట్లు చెప్పారు. అనుకున్న లక్ష్యాలు నెరవేరితే, ప్రాజెక్టులన్నీ పూర్తయి తెలంగాణ రైతులు, ప్రజలు సుఖ సంతోషాలతో ఉంటే నియుత చండీ మహా యాగాన్ని నిర్వహిస్తానని మొక్కుకున్నానని వెల్లడించారు. అయుత చండీ యాగం ఏ ఒక్కరి కోసమే చేసినది కాదని? ఇది విశ్వ కల్యాణం, లోకహితం కోసం చేసిన యాగమని కేసీఆర్ అన్నారు. అనంతరం యాగంలో పాల్గొన్న రుత్విజులకు కేసీఆర్ సత్కారం చేశారు. యాగాలు నిర్వహించడం తనకు కొత్తేవి? కాదని సీఎం అన్నారు. తాను ఈ యాగం నిర్వహిస్తున్న సమయంలో మిషన్ భగీరథ, మిషన్ కాకతీయ పథకాలు విజయవంతం కావాలని చండీ అమ్మవారిని కోరుకున్నానని వెల్లడించారు. నియుత చండీ యాగానికి కూడా ప్రయోక్తలు వి?రే కావాలన్నారు. తెలంగాణలో అన్ని వర్గాల ప్రజలు, అన్ని మతాలు, కులాల ప్రజలు సుసంపన్నంగా బతికితే తనకు అంతకన్నా సంతోషమేముంటుందని తెలిపారు. తెలంగాణలో అందరూ చిరునవ్వులతో బతకాలన్నదే తన ఆకాంక్ష అని తెలిపారు. అయుత మహా చండీ యాగం ముగిసిన తర్వాత రుత్వికులను, భక్తులను ఉ ద్దేశించి ప్రసంగించారు. తాను ఈ యాగం తలపెట్టినపుడు ఎందరో అవాకులు చెవాకులు పేలారని, ఈ యాగం ఏ ఒక్కరి కోసమో చేసింది కాదని, సర్వ మానవాళి క్షేమం కోసం చేశామని, అమ్మవారి సేవలో పాల్గొనే అవకాశం కలిగించినందుకు ధన్యావాదాలని అన్నారు. చండీ మాతాకీ జై అంటూ సీఎం తన ప్రసంగాన్ని ముగించారు.

యాగాన్ని కనులారా వీక్షించేందుకు లక్షలాది మంది భక్తులు ఎర్రవల్లికి పోటెత్తారు. తెలంగాణ, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రాల నుంచి పెద్ద సంఖ్యలో ప్రజలు తరలి వచ్చారు. యాగాన్ని తిలకించేందుకు వచ్చిన వారు ఎలాంటి ఇబ్బందులు పడకుండా నిర్వాహకులు సకల ఏర్పాట్లు చేశారు. ప్రత్యేక బస్సులతో రవాణా

ఏర్పాట్లు చేయడమే కాక అతిథులందరికీ భోజన వసతి కల్పించారు. యాగం జరిగిన ఐదు రోజులు ఎఱ్రవల్లి జన సంద్రాన్ని తలపించింది.

చండీ యాగం నిర్వహణతో పాటు యాగ కర్త, రుత్విజులు ధరించిన వస్త్రధారణ కూడా ప్రజల్లో ఆసక్తి రేపింది. యాగంలో పాల్గొన్న వారంతా తొలిరోజు పసుపు, రెండో రోజు గులాబీ, మూడో రోజు తెలుపు, నాలుగోరోజు ఎరుపు, ఐదో రోజు పసుపు వస్త్రాలు ధరించారు.

(08-01-2016)

❖ ❖ ❖

బ్రాహ్మణులంటే ఎవరు?

నువ్వెవరివి? అని అడుగుతే తాను ఎవరో-ఏంటో, చెప్పుకోలేని స్థితిలో వున్నారు నేటి బ్రాహ్మణులు. బ్రాహ్మణ ఔన్నత్యాన్నీ, బ్రాహ్మణ మూల విశేషాలను, ఏ మాత్రం తెలియని అనేకమంది తమ నోటికొచ్చినట్లు బ్రాహ్మణులను చిన్న చూపు చూస్తూ మాట్లాడే రోజులొచ్చాయి. బ్రాహ్మణ విమర్శకులు, "ఓహో...బ్రాహ్మణులంటే ఇంత గొప్ప వారా? వీళ్లకు ఇంత తెలుసా? బ్రాహ్మణులకి ఇంత విస్తారమైన చరిత్ర వుందా? వీరిని బాపనోడు, బామ్మడు, పంగనామాలోడు అని హేళన చేయవచ్చా?" అన్న ఆలోచన కలుగజేయాలి. హైందవ మతానికి, లేదా, వైదిక మతానికి ఒక ప్రత్యేకత వుంది. వాల్మీకి రామాయణం రాసే కాలంలోనే బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్ర అనే నాలుగు వర్ణాలు వాడుకలో వున్నాయి. ఐతే, పుట్టుకతో అందరూ శూద్రులే ఐనప్పటికీ, తమ తమ విధి నిర్వహణ సంస్కారాలను బట్టి, బ్రహ్మ జ్ఞానం సంతరించుకున్న తదుపరి, బ్రాహ్మణులుగా అవుతారని శంకరాచార్యులవారు వివరించారు. ఆయన చెప్పిన దాని ప్రకారం ద్విజులని, విప్రులని, బ్రాహ్మణులని మూడు విడి-విడి పదాలున్నాయి. వీటి అర్థం ఒకటే ఐనా, కొంత వ్యత్యాసం వుంది. సమాజం అభివృద్ధి చెందిన నేడు కూడా, సామాజిక అవసరాల దృష్ట్యా, చాతుర్వర్ణాలుండవచ్చు కదా! అనాదిగా వస్తున్న సాంప్రదాయాలకు అనుగుణంగా, పౌరాణిక-ఐతిహాసిక కథనాల ప్రకారం, చాతుర్వర్ణ వ్యవస్థలో అత్యున్నతమైంది బ్రాహ్మణ్యం.

"బ్రాహ్మణులు" అనే మాట "బ్రహ్మన్" - అంటే "యజ్ఞం" అనే పదం నుంచి వచ్చింది. యజ్ఞాలు చేసే వారు బ్రాహ్మణులని చెప్పుకోవచ్చు. అలానే "బ్రహ్మ" అంటే వేదం అని, జ్ఞానం అని, వీటి నుంచే బ్రాహ్మణ శబ్దం వచ్చిందని కూడా అంటారు. వేదాధ్యయనం చేసిన వాడు, ఆత్మ జ్ఞానం తెలిసిన వాడే బ్రాహ్మణుడని అర్థం. బ్రాహ్మణ స్త్రీ యందు, బ్రాహ్మణ పురుషుడి వలన జన్మించి, తదుపరి, జాతి, కులం, వృత్తి, స్వాధ్యాయం, జ్ఞానాల వల్ల బ్రాహ్మణుడిగా పిలువబడతాడు. తాను నిరంతరం చదువుకుంటూ వుండడం, శిష్యులకు బోధించడం, యజ్ఞాలు చేయడం, యజమానులతో చేయించడం, దానాలు

ఇవ్వడం–తీసుకోవడం బ్రాహ్మణులు చేయాల్సిన పని. బ్రాహ్మణ వంశంలో పుట్టిన వారందరూ బ్రాహ్మణులు కాలేరు. వారిలో ఉపనయనాది సంస్కారాలు, వైదిక కర్మలు లేని వారిని "మాత్రులు" అని; వైదికాచారాలు పాటిస్తూ శాంత స్వభావులైన వారిని "బ్రాహ్మణులు" అని; బ్రాహ్మణోచితమైన షట్ కర్మలను ఆచరించే వారిని "శ్రోత్రియులు" అని; నాలుగు వేదాలను అధ్యయనం చేసిన వారిని, విద్వాంసులను "అనూచానులు" అని; ఇంద్రియాలను తమ వశంలో వుంచుకున్న వారిని "భ్రూణులు" అని; ఎప్పుడూ ఆశ్రమంలోనో, అరణ్యంలోనో వుండే వారిని "ఋషికల్పులు" అని; రేతస్కలనం లేక సత్య ప్రజ్ఞులైన వారిని "ఋషులు" అని; సంపూర్ణ తత్వ జ్ఞానం కలవారిని "మునులు" అని అంటారు. అఖండ భారత దేశంలోని అన్ని ప్రాంతాలలో బ్రాహ్మణులు విస్తరించి వున్నారు. ఉత్తర భారతంలో పంచ గౌడులుగా, దక్షిణ భారతంలో పంచ ద్రావిడులుగా పిలువబడే బ్రాహ్మణులు, భారతావనికి ఆవల వున్న దేశాలలోనూ వున్నారు. నేపాల్‌లో "బహున్" లుగా, మయన్మార్లో "పొన్న" లుగా, వివిధ పేర్లతో బ్రాహ్మణులున్నారు. దక్షిణాది బ్రాహ్మణులలో స్మార్తులని, వైష్ణవులని, మధ్వులని మూడు ప్రధానమైన విభాగాలున్నాయి. వింధ్య పర్వతాలకు దక్షిణాన వున్న బ్రాహ్మణులలో తెలుగు వారికి ఒక ప్రత్యేక స్థానం వుంది. వీరిని తెలుగు బ్రాహ్మణులంటారు. వీరిలో స్మార్తులు అత్యధికులు. మధ్వుల సంఖ్య పరిమితం. తెలుగు స్మార్త బ్రాహ్మణులలో ప్రధానమైన తెగలు పది వరకూ వున్నాయి. వారిని, తెలగాణ్యులు, మురికినాడు, వెలనాడు, కాసలనాడు, కరణకమ్మలు, వేగినాడు, తొ్డ్రనాడు, ఔదమనాడు, కోన సముద్ర ద్రావిడులు, ఆరామ ద్రావిడులు అని పిలుస్తారు. ఈ పది తెగల వారు కూడా వైదికులే. స్మార్తులలో ఒక విభాగం వైదికులైతే, మరో విభాగం వారిని నియోగులంటారు.

వేద వేదాంగ విహితమైన పౌరోహిత్య కార్యక్రమాలను నిర్వహిస్తూ, సమాజంలో అందరూ తమ తమ జన్మానుసారం చేయదగిన కులపరమైన సంస్కార నిర్వహణకు మంత్ర సహితమైన కర్మ–కాండలలో తోడ్పడుతూ, ప్రజాసేవకు అంకితమవుతున్న వారిని "వైదికులు" అంటారు. వీరు వేద విద్యాభ్యాసం, వేద విద్య ప్రచారం, వేద విద్యానుగతమైన యజ్ఞకార్యాదుల

నిర్వహణలో నిమగ్నమవుతూ వుంటారు. సమాజంలో వస్తున్న మార్పులకనుగుణంగా వీరిలో పలువురు వర్తమాన కాలంలో వివిధ ఉద్యోగ బాధ్యతలను నిర్వహిస్తున్నారు. ఇంతకూ ఏ వేదం చదివిన వారిని వైదికులని పిలవాలి? ఏక వేద పాఠకులను వైదికులని, ఒకటికి మించి ఎక్కువ చదివితే ద్వివేదులని, త్రివేదులని, చతుర్వేదులని పిలుస్తున్నారు. ఒకప్పుడు ప్రజ్ఞా పాటవాలకు లభించిన ఈ బిరుదులు ఇప్పుడు ఇంటి పేర్లుగా మారిపోయాయి.

వైదికులనుండి విడిపోయి, ప్రత్యేక శాఖగా ఏర్పడిన వారు "నియోగులు". వారిలో, ఆరు వేల, నందవరీక, కరణకమ్మ, వెలనాటి, తెలగాణ్య, ద్రావిడ, కరణాలు, శిష్టకరణాలు, కాసలనాటి, పాకలనాటి నియోగులని రకరకాల ఉప శాఖల వారున్నారు. నియోగులనే పదానికి అర్థం, కరిణీకం, మంత్రి పదవి లాంటి లౌకిక కార్యాలలో రాజులచే వినియోగించబడిన వారని. పౌరోహిత్యం వృత్తిగా కాకుండా, లౌకిక ఉద్యోగాల మీద ఆధారపడిన వారే నియోగులు. వీరిలో ఆరు వేల నియోగులది పెద్ద ఉప శాఖ. ఐతే, వీరు ఆరువేల గ్రామాలకు చెందిన వారో, ఆరువేల గ్రామాలకు నియోగించబడిన వారో అనే విషయం ఇదమిద్ధంగా తేలలేదు. శతాబ్దాల క్రితం ఆంధ్ర దేశాన్ని పాలించిన రాజులు పరిపాలనా సౌలభ్యం కొరకు రాష్ట్రాన్ని పలు చిన్న ప్రాంతాలుగా విభజించారు. నియోగులలో చాలా శాఖలు లేదా విభాగాలు ప్రాథమికంగా ప్రాంతాల ఆధారంగా రూపొందినవే. కాకతీయుల పరిపాలనా కాలంలో, ఆరువేల మంది బ్రాహ్మణులను, స్థానిక గ్రామాలకు చెందిన రికార్డుల నిర్వహణ కొరకు గ్రామాధికారులుగా, గ్రామ కరణాలుగా నియోగించి నందువల్ల, వారికి ఆరువేల నియోగులన్న పేరొచ్చిందంటారు. అంతవరకూ యుద్ధాలలో కూడా పాల్గొన్న బ్రాహ్మణులు పాలనా రంగంలోకి వచ్చారు. మరో కథనం ప్రకారం, మహాభారతాన్ని ఆంధ్రీకరించిన నన్నయ కాలానికి తరువాత, తిక్కన కాలానికి ముందు నియోగి బ్రాహ్మణుల తెగ ఏర్పడి వుండవచ్చు. వేంగీ చాళుక్యుల కాలంలో బ్రాహ్మణుల చరిత్ర గొప్ప మలుపు తిరిగింది. అంత వరకు, వేద పఠనానికి, పురోహితానికి మాత్రమే పరిమితమైన బ్రాహ్మణులు, మంత్రాంగ, మంత్రిత్వ నిర్వహణలకు పూనుకున్నారు. బహుశా అప్పటి నుంచి వైదిక,

నియోగి శాఖలు ఏర్పడి వుండవచ్చు. మొత్తం మీద బ్రాహ్మణులలో నియోగి శాఖ ఎలా ఏర్పడిందనే అంశంపై చాలా కథలు ప్రచారంలో వున్నాయి. వేటిలో ఏది నిజమో, ఏవి కావో మరింత పరిశోధనలు చేయాల్సి వుంటుంది.

వైదికులైనా, నియోగులైనా, తమ పని తాము చేసుకుని పోతున్న బ్రాహ్మణులను, తమ బ్రతుకేదో తాము బ్రతుకుతున్న బ్రాహ్మణులను చీటికి-మాటికీ వేలెత్తి చూపుతూ, వారేదో తప్పు చేశారని చరిత్ర వక్రీకరించి మాట్లాడడం ఎంతవరకు సబబు? చివరకు జరిగిందేంటి? ఆర్థికంగా బ్రాహ్మణులు బాగా చితికి పోయారు. వ్యవసాయం మీద, భూమి మీద ఆధారపడిన బ్రాహ్మణులు, చట్టాల పుణ్యమా అని ఆ రకమైన ఉపాధిని కోల్పోయారు. వున్న భూమి వ్యవసాయ భూపరిమితి చట్టం కింద ప్రభుత్వానికి పోయింది. రోజు గడవడం కష్టమైంది. ఒక నాటి పౌరోహిత్యం, పూజారి జీవితం, ఆయుర్వేద వైద్యం బ్రాహ్మణుల బ్రతుకు తెరువుగా కొనసాగడం కష్టమై పోయింది. వీటికి ఒకనాడు లభించిన గౌరవ మర్యాదలు కూడా కరవై పోయాయి. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రంలోని బ్రాహ్మణుల స్థితిగతులపై అధ్యయనం చేసిన ఒక సంస్థ, పలు ఆసక్తికరమైన నిజాలను వెలుగులోకి తెచ్చింది. రాష్ట్రంలోని దాదాపు పురోహితులందరూ దారిద్ర్యరేఖకు దిగువన వున్నవారేనట. సుమారు 55 శాతం మది బ్రాహ్మణులు జాతీయ సగటు వ్యక్తిగత ఆదాయం కంటే తక్కువగా, దారిద్ర్యరేఖకు దిగువగా జీవనం సాగిస్తున్నారు. అనాదిగా ఆచారంగా వస్తున్న వారి దుస్తుల విషయం కాని, పిలక జుట్టు కాని, ఆచార వ్యవహారాలు కాని, బ్రాహ్మణులను హేళనకు గురి చేస్తున్నాయని అధ్యయనంలో తేలింది. రిజర్వేషన్లు, దిగజారుతున్న ఆర్థిక స్తోమత, వారిని లౌకిక ఉద్యోగాలకు దూరం చేసింది. పాఠశాలలో, కళాశాలలో చదువుకునే బ్రాహ్మణుల సంఖ్య దిన-దినం తగ్గిపోసాగింది. 5-18 సంవత్సరాల వయసున్న బ్రాహ్మణ బాల-బాలికలలో సుమారు 44 శాతం మంది ప్రాథమిక స్థాయిలో, మరో 36 శాతం మంది హయ్యర్ సెకండరీ స్థాయిలో పాఠశాల విద్యకు స్వస్తి చెపుతున్నారు. బ్రాహ్మణేతరుల ఆదాయంతో పోల్చి చూస్తే, నూటికి తొంబై శాతం మంది ఆదాయం చాలా తక్కువ. అనాథ బ్రాహ్మణుల శాతం అఖిల భారత సాధారణ కేటగిరీ

సగటు కంటే చాలా ఎక్కువ. ఇంటర్మీడియట్ స్థాయి దాటి చదువు కొనసాగించేవారు దాదాపు లేనట్లే!

కడు బీదరికంతో అల్లల్లాడి పోతున్న పలువురు బ్రాహ్మణులు, పల్లెల నుంచి పట్టణాలకు ఉపాధి కొరకు వలసపోయే పరిస్థితులొచ్చాయి. చేతికందిన పని వెతుక్కుంటున్నారు. మొదట్లో చాలా మంది ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలలో స్థిరపడిపోవచ్చని భావించారు. న్యాయవాద వృత్తిలోనో, వైద్య వృత్తిలోనో చేరుదామని కలలు కన్నారు. అదీ అందని ద్రాక్ష పండే ఐంది. రిజర్వేషన్ల మూలాన వారికి ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలు దొరక కుండా పోయాయి. ప్రయివేట్ గా ఏదన్నా చేసుకుందామంటే ఆర్థిక స్తోమత అడ్డొచ్చింది. చివరకు గృహ సంబంధమైన చాకిరీ చేసే వివిధ వృత్తులలో స్థిరపడి పోవాల్సి వచ్చింది. బ్రాహ్మణులలో నిరుద్యోగ శాతం దాదాపు 75 మేరకు చేరుకుంది. ఆ మధ్యన అమెరికా దేశానికి చెందిన వాల్ స్ట్రీట్ జర్నల్, బ్రాహ్మణులకు సంబంధించి ఒక ఆసక్తికరమైన కథనాన్ని ప్రచురించింది. ఒకనాడు ప్రత్యేక హక్కులు కల వర్గంగా భావించబడిన బ్రాహ్మణులు, రారాజుల కనుసన్నలలో జీవనం సాగించిన బ్రాహ్మణులు, గత కొన్ని దశాబ్దాలుగా, భారత ప్రభుత్వ రిజర్వేషన్ చట్టాల మూలంగా, కనీ వినీ ఎరుగని కష్టాలు ఎదుర్కోవాల్సి వచ్చిందని ఆ జర్నల్ పేర్కొంది. జాతీయ ఆర్థిక జీవన స్రవంతిలో బ్రాహ్మణుల భాగస్వామ్యం లేకుండా పోతోందని కూడా రాసింది. ఒక నాడు ఇండియన్ సివిల్ సర్వీసులలోను, ఆ తరువాత ఇండియన్ అడ్మినిస్ట్రేటివ్ సర్వీసులలోన, కేంద్ర-రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల అధికార స్వామ్యంలోను కీలకమైన స్థానాలలో వున్న బ్రాహ్మణులను, రిజర్వేషన్లు, వాటికి దూరం చేశాయని కూడా జర్నల్ రాసింది. చివరకు రైల్వే కూలీలుగా, రిక్షా కార్మికులుగా, సులభ శౌచాలయ నిర్వాహకులుగా కూడా పని చేస్తున్నారు పలువురు బ్రాహ్మణులు.ఎప్పుడో, వేల ఏళ్ల క్రితం, అప్పటి బ్రాహ్మణులు ఏదో చేశారన్న నెపంతో, ఈ తరం బ్రాహ్మణులను ఇలా ఇబ్బందులకు గురి చేయడం భావ్యమా? దోపిడీ చేసిన వారు, దోపిడీకి గురైన వారు అంతరించి పోయారు. ఇప్పుడున్నది సమ సమాజం. అందరూ భారత రాజ్యాంగ కింద సమాన హక్కులు కలవారే అంటున్నాం. అలాంటప్పుడు, సమాజంలోని ఒక వర్గం వారిని

బ్రాహ్మణులన్న కారణాన చిన్న చూపు చూడడం సమంజసమా? ప్రత్యేక హక్కులు కావాలని వారనడం లేదు. అడగడమూ లేదు. తమను అందరితో సమానంగా చూడమనే అడుగుతున్నారు. ఆర్థికంగా చితికి పోయిన తాము కూడా వెనుకబడిన వర్గాల వారిమే అంటున్నారు. అందరితో పాటు వారినీ సమానంగా చూడడం సమాజం కర్తవ్యం!

ఆంధ్రభూమి దినపత్రిక (06-12-2015)

❖ ❖ ❖

సంధ్యావందనం..ఆచరణ అవశ్యం

"సంధ్యావందనం ద్విజాతులకెంతో ముఖ్యమైంది. సంధ్యావందనం చేయని బ్రాహ్మణుడు ప్రాణం లేని దేహంతో సమానం. ఇలా ఆలోచిస్తే, బహుశా, ఈ రోజుల్లో బ్రాహ్మణ జాతి సంధ్యావందనం చేయని స్థితికి చేరుకుని, ఒక విధంగా పతనమై పోతున్నదనాలి. బ్రాహ్మణులమని అనుకునేవారు తమ స్వరూపాన్నే మరచి, భ్రష్టులై పోవడానికి, వారి భోగలాలసయే కారణమనాలి". ఇలా మనవి చేసుకుంటూ, వాసు దాస స్వామిగా పలువురు ఎరిగిన స్వర్గీయ వావిలికొలను సుబ్బారావు గారు రాసిన "సంధ్యావందనం" అనే టీకా తాత్పర్య సహిత అమూల్య గ్రంథాన్ని అంగలకుదురులోని శ్రీ కోదండ రామ సేవక ధర్మ సమాజానికి చెందిన దాస శేష స్వామివారు, ఏనాడో అరవై ఏళ్ల క్రితమే, పరిచయం చేశారు. అందులో పేర్కొన్న పలు అంశాలు నేటికీ, ఆ మాటకొస్తే, ఏ నాటికైనా బ్రాహ్మణులమని అనుకునే వారందరూ విధిగా తెలుసుకుని తీరాల్సిందే.... అనుసరించాల్సిందే. వివరాల్లోకి పోతే.....

సంధ్యావందనానికి మొదటగా కావాల్సింది యజ్ఞోపవీత ధారణ. ఆచమనం, సంకల్పం చేసి "యజ్ఞోపవీతం పరమం పవిత్రం, ప్రజాపతే ర్యత్సహజం పురస్తాత్, ఆయుష్య మగ్ర్యం ప్రతిముంచ శుభ్రం, యజ్ఞోపవీతం బలమస్తు తేజః" అని జపిస్తూ మొదటి జంధ్యం వేసుకోవాలి. తరువాత తిరిగి ఆచమించి రెండవ జంధ్యం వేసుకోవాలి. మరల ఆచమించి మూడోది వేసుకోవాలి. అలానే పాతది తేసి వేయడానికీ మంత్రం వుంటుంది. బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్యులకు సంధ్యావందనం చేయడానికి వేదోక్త కర్మాధికారం వుంది. ప్రాత స్నానం చేసిన తరువాతే సంధ్య వార్చాలి. సూర్య బింబం ఎర్రబారే సమయంలో సాయం సంధ్య చేయాలి. ఇక మధ్యాహ్న సంధ్య మధ్యాహ్నం చేయాలి. సూర్యోదయం నుంచి సూర్యాస్తమయం వరకు వున్న సమయాన్ని ఐదు భాగాలు చేయాలి. మొదటిది, అంటే, ఆరు గంటల నుంచి సుమారు రెండున్నర గంటల సమయం ప్రాతః కాలం. ఒంటి గంట సమయంలో మధ్యాహ్న కాలం. సాయంత్రం ఆరు గంటలకు సాయంకాలం. సాయం సంధ్యల కాలంలో, ప్రాతః సంధ్యా కాలంలో, మూడేసి అర్ఘ్యాలను విడవాలి. ఉదయం అర్ఘ్యం

విడిచేటప్పుడు సూర్యుడికి ఎదురుగా నిలబడి, వంగి విడవాలి. మధ్యాహ్నం చక్కగా నిలబడి, సాయంత్రం కూర్చుండి సంధ్య చేయాలి. జపం కూడా అలానే చేయాలి. ఉదయం ఈశాన్య దిక్కుగా, సాయంకాలం వాయువ్య దిశగా, మధ్యాహ్నం తూర్పు దిక్కుగా తిరిగి సంధ్య వార్చాలి. సరైన కాలంలో సంధ్య వార్చితే 10 మార్లు గాయత్రి జపం చేస్తే చాలు. సమయం తప్పితే 108 మార్లు చేయాలి.

సంధ్యావందనం బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్యులకు ముఖ్యంగా బ్రాహ్మణులకు సంపాదించి ఇచ్చిన వంశ పరంపరాగతమైన నిక్షేపం. అంటే, బ్రాహ్మణుడనేవాడు, గాయత్రీ జపం ద్వారానే, నిస్సంశయంగా ముక్తి పొందుతాడు. ఇతర జపాలేవి చేసినా, చేయక పోయినా, గాయత్రి జపించిన వాడు భూతదయ గలవాడిగాను, బ్రాహ్మణుడి గాను పిలవబడటానికి అర్హుడవుతాడు. అసలు “సంధ్య” అంటే ఏమిటి? సందిలో చేయడానికి యోగ్యమైంది సంధ్య. అలానే, సంధ్యా కాలం అంటే, రాత్రి–పగలు కలిసే కాలం. ఆ కాలంలో చేయబడే కర్మను సంధ్య అంటారు. అంత మాత్రాన సంధికాలంలో చేసే ప్రతి కార్యం సంధ్య అని పిలవాలని లేదు. కాకపోతే, కొన్ని స్మృతులు మధ్యాహ్న సంధ్యను కూడా పేర్కొన్నాయి. ఆ విధంగా సంధ్యలు మూడయ్యాయి. బ్రాహ్మణుడు సంధ్య వార్చకపోతే, గొప్ప కీడు కలుగుతుందని అనేక స్మృతులలో చెప్పబడింది. కీడు కలుగుతుంది అంటే, ధన నష్టం–ధాన్య నష్టం అని మాత్రమే కాదు. సంధ్యను ఉపాసించని ద్విజుడు సూర్యుడిని హింసించినట్లే!

ఇంతకీ సంధ్యలో ఉపాసించబడే దేవత ఎవరు? స్త్రీయా? పురుషుడా? “గాయత్రీం చింతయే ద్యస్తు” అని జప కాలంలో “గాయత్రీ” ధ్యానం చెప్పబడింది. సంధ్యా గాయత్రీ, సావిత్రీ, సరస్వతీ శబ్దాలు మహతీ వాచకాలు. కాబట్టి, ఆ దేవతలు స్త్రీలే అని చెప్పుకోవాలి. ఐనప్పటికీ, సంధ్యాది దేవత స్త్రీ యని ఉపాసించాలా? పురుషుడని ఉపాసించాలా? అని సందేహం వచ్చినప్పుడు, వసిష్ఠ మహర్షి జవాబుగా, “ఏది సంధ్యయో, అదే ప్రపంచాన్ని ప్రసవించే శక్తి. అది మాయాతీతం. నిష్కల ఈశ్వరుడి ముఖ్య శక్తి. తత్త్వ త్రయాల వల్ల కలిగేది. అందువల్ల, సంధ్యా ది దేవత భగవచ్చిచ్ఛక్తి అని గ్రహించాలి” అని చెప్పారు.

దేహం అత్యంత మలినమై తొమ్మిది రంధ్రాలతో కూడి వుంటుంది. రాత్రి–పగలు దాని నుంచి మురికి వెలువడుతూనే వుంటుంది. కాబట్టి ప్రాతః కాల స్నానంతో దేహం పైనున్న మురికి పోగొట్టుకోవాలి. స్నానం చేసి మాత్రమే సంధ్య వార్చాలి. ఇక సాయం సంధ్య విషయానికొస్తే, గురువు ద్వారా ఉపదేశం పొందిన గాయత్రిని నిలుచుండి జపించుకుంటూ, సూర్యుడు అస్తాద్రికి చేరగానే సాయం సంధ్య ప్రారంభించాలి. సూర్యుడు, నక్షత్రాలు లేని రే పగటి సంధికాలం సాయం సంధ్య వార్చాలి. అంటే, సూర్యుడు అస్తమించిన తరువాత, నక్షత్ర దర్శనం కాక ముందు, సాయం కాల సంధ్య; నక్షత్రాలు కనబడకుండా పోయిన తరువాత సూర్యుడు ఉదయించక ముందు ప్రాత సంధ్య, వార్చాలి. ఉత్తమ కాలంలో వార్చబడిన సంధ్య స్వర్గాన్ని, మోక్షాన్ని ప్రసాదిస్తుంది. ముఖ్య కాలంలో సంధ్య వార్చని వాడు పూర్ణ బ్రాహ్మణుడు కాడు. పన్నెండు రోజులు వరుసగా సకాలంలో సంధ్య వార్చకపోతే, నాలుగు వేదాలు చదివిన బ్రాహ్మణుడైనా, బ్రాహ్మణేతరుడితో, నాస్తికుడితో సమానమైన వాడే! కాకపోతే వీటన్నింటికీ శాస్త్రోక్తంగా ప్రాయశ్చిత్తాలు సూచించబడినాయి.

సంధ్యావందనంలో అనుష్టించాల్సిన మార్గాలలో ప్రాణాయామం ఒకటి. ఆసనం మీద కూర్చుండి, నడుం, వీపు, కంఠం, శిరస్సు సమంగా వుంచి, వంపు లేకుండా చేసి, మొదట ఎడమ వైపు ముక్కు భాగాన్ని కుడిచేతి బొటన వేలితో మూసి, కుడి వైపున్న ముక్కు భాగంతో తనలో వున్న గాలినంతా విడిచిపెట్టాలి. ఇలా చేసి, కుడి ముక్కు రంధ్రాన్ని బిగించి, ఎడమ ముక్కుపై వున్న వేలిని తొలగించి, మెల్లగా గాలిని లోపలికి పీల్చాలి. పీల్చి, వెంటనే ఆ ముక్కును కూడా కడపటి రెండు వేళ్లతో బిగించాలి. అలా బిగించి, గాలిని లోపల కొంచెం సేపు నిలిపి కుడి వైపు ముక్కు మీద వేలు తొలగించి, మెల్లగా గాలిని విడవాలి. ప్రాణాయామం చేసేటప్పుడు పెదవులు తెరవరాదు. పన్ను–పన్ను తాకకూడదు. దిక్కులు చూడ కూడదు. దృష్టి ముక్కు కొనపైనే వుండాలి. మూలాధారం బిగించాలి. శ్రీమన్నారాయణుడుని హృదయంలో నిలిపి ధ్యానించాలి. ఆ ధ్యానంలో గాయత్రిని జపించాలి. ఒక మంత్రాన్ని అర్థాను సంధానంతో మనస్సులో పలుమార్లు వల్లించుకుంటూ, ఆ మంత్రాధిష్టాన

దేవతను, హృదయంలో మనస్సు చలించకుండా నిలపడాన్ని "జపం" అంటారు. జపం చేయడానికి ముందు, మూడు మార్లు ప్రాణాయామం చేయాలి. గాయత్రిని 10 మార్లు కాని, 108 మార్లు కాని జపించాలి. ఇది జప సంఖ్య. జపమాలిక సహాయంతో కాని, వ్రేళ్లతో కాని లెక్కించాలి. కుడి చేతి ఉంగరపు వేలు నడిమి గణుపు నుంచి కింది కొచ్చి, కడపటి వేలు కింది గణుపు నుంచి పైకి పోయి, ఉంగరపు వేలి పై గణుపు, నడిమి వేలి పై గణుపు, చూపుడు వేలు పై గణుపు, దాని కింది గణుపు, ఆ దాని కింది గణుపు....ఇలా పది లెక్కించాలి.

ఆ తరువాత చేయాల్సింది ఆచమనం...అంటే, శాస్త్ర ప్రకారం చేయాల్సిన జలపానాది కార్యం. అజ్ఞానంతో ఆచమనం చేయకుండా కార్యాలు చేసేవాడు నాస్తికుడితో సమానం. వాడు చేసే పనులన్నీ వ్యర్థమే. నిలబడి కాని, వంగి కాని ఆచమనం చేయకూడదు. కూర్చుండి మూడు మార్లు జలాన్ని తాగాలి. "కేశవ", "నారాయణ", "మాధవ"...ఈ మూడు అనుకుంటూ వేరు-వేరుగా జలాన్ని తాగాలి. ఒక్కసారి నీళ్లు తీసుకుని మూడు పేర్లు చెప్పకూడదు. అక్కడి నుంచి వరుసగా "గోవింద", "విష్ణు" అంటూ చేతులు కడుక్కోవడంతో మొదలెట్టి, "మధుసూధన", "త్రివిక్రమ", "వామన", "శ్రీధర", "హృషీకేశ", "పద్మనాభ", "దామోదర", "సంకర్షణ", "వాసుదేవ", "ప్రద్యుమ్న", "అనిరుద్ధ", "పురుషోత్తమ", "అధోక్షజ", "నారసింహ", "అచ్యుత", "జనార్ధన", "ఉపేంద్ర" అను స్తుతిస్తూ, చివరగా "హరయే శ్రీ కృష్ణాయ" అంటూ పూర్తి చేయాలి.

ఓం కేశవాయ స్వాహా...ఓం నారాయణాయ స్వాహా.......ఓం హరయేనమః... ఓం శ్రీకృష్ణాయనమః అంటూ, వారి వారి సంప్రదాయం ప్రకారం, ఆచమనం చేయాలి. ఆ తరువాత, "ఓం భూః! ఓం భువః! ఓం సువః! ఓం మహః! ఓం జనః! ఓం తపః! ఓం సత్యం! ఓం తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గో దేవస్య ధీమహి ధియో యోనః ప్రచోదయాత్ ! ఓ మాపో జ్యోతీ రసో మృతం బ్రహ్మ భూర్భువస్సువ రోమ్ !" అని ప్రాణాయామం చేయాలి. చేసి, ఇలా సంకల్పం చెప్పుకోవాలి. "శ్రీ గోవింద గోవింద మహావిష్ణురాజ్ఞయా ప్రవర్తమాన స్సాద్య బ్రహ్మణో ద్వితీయపరార్థే, శ్వేత వరాహకల్పే వైవస్వత మన్వంతరే, కలియుగే, ప్రథమపాదే, జంబూద్వీపే, భరత వర్షే, భరత ఖండే,

మేరోర్దక్షిణ దిగ్భాగే, శ్రీశైలస్యే ?.. ప్రదేశే, కృష్ణా గోదావరీ మధ్యప్రదేశే, సమస్త దేవతా బ్రాహ్మణ సన్నిధౌ, అస్మిన్ వర్తమాన వ్యావహారికచాంద్రమానేన..... సంవత్సరే.... ఆయనే... ఋతౌ..... మాసే..... పక్షౌ.... తిథౌ.... వాసరే..... శ్రీవిష్ణునక్షత్రే శ్రీ విష్ణు యోగో, శ్రీ విష్ణు కరణే, ఏవం గుణ విశేషణ విశిష్టాయాం, శుభతిథౌ, శ్రీ పరమేశ్వరముద్దిశ్య మమోపాత్త దురితక్షయ ద్వారా శ్రీ పరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం.... సంధ్యా ముపాసిష్యే". అలానే, "ఓం అచ్యుతాయనమః, ఓం అనంతాయనమః, ఓం గోవిందాయనమః....." అనే ద్వాదశ నామాలు చెప్పాలి. ఆ తరువాత మార్జన మంత్రాలొకటి రెండు ఉచ్చరించాలి. మార్జన మంత్రాలన్నీ చెప్పిన తరువాత, పరిశుద్ధుడై, అర్ఘ్యం విడవాలి. ఇలా విడవడానికి ముందు స్మృత్యాచమనం చేయాలి. తరువాత, దోసిట్లో నీళ్లుంచుకుని, సూర్యుడికి ఎదురుగా నిలుచుండి, ""ఓం భూః! ఓం భువః! ఓం సువః! ఓం మహః! ఓం జనః! ఓం తపః! ఓం సత్యం! ఓం తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గో దేవస్య ధీమహి ధియో యోనః ప్రచోదయాత్" అన్న గాయత్రీ మంత్రాన్ని జపిస్తూ, మూడుసార్లు అర్ఘ్యం విడవాలి.

సర్వ వేదాలను అధ్యయనం చేస్తే ఎలాంటి పుణ్యం కలుగుతుందో, సమస్త తీర్థాలలో స్నానం చేస్తే ఏ ఫలం కలుగుతుందో, అటువంటి ఫలమే జనార్ధనుడైన దేవుడిని స్తుతిస్తే పురుషుడికి కలుగుతుంది. అందుకే, చివరగా...ఇలా అనుకోవాలి...."వాసుదేవుడవగు నీవు నివసించిన కారణం వల్ల మూడు లోకాలు నిలుస్తున్నాయి. సర్వాంతర్యామివైన ఓ వాసుదేవా! నువ్వు సర్వ భూతాలకు నివాస స్థానానివి. అలాంటి నీకు నమస్కారం" అని అంటూ, "చతుస్సాగర పర్యంతం గో బ్రాహ్మణేభ్యః శుభం భవతు...... ప్రవరాన్విత.... గోత్రః.... సూత్రః....శాఖాధ్యాయీ, అహంభో అభివాదయే" అంటూ ముగించాలి.

ఆంధ్ర భూమి దినపత్రిక (07-12-2015)

❖ ❖ ❖

అమెరికాలో హిందూ సంస్కృతీ సౌరభం

అమెరికాలో ఎక్కడికెళ్లినా, శెలవు దినాల్లో వెళ్లాల్సిన ప్రధానమైన వాటిలో ముందుగా చెప్పుకోవాల్సింది అక్కడి దేవాలయాలు. మేం వెళ్లిన అన్ని ప్రదేశాలలోను తప్పకుండా దేవాలయాలను చూసే వాళ్లం. అమెరికాలోని అన్ని ప్రధాన నగరాల్లో (చిన్న చిన్న ప్రదేశాల్లో కూడా) హిందు సంస్కృతి–సాంప్రదాయాలకు నిలయమైన అనేక దేవాలయాలు నెలకొల్పారు మన తెలుగు వారు. పిట్స్ బర్గ్ శ్రీ వేంకటేశ్వర స్వామి దేవాలయాన్ని సాక్షాత్తు తిరుమల దేవాలయంతో పోల్చడం అందరికి తెలిసిన విషయమే. దరిమిలా అమెరికాలోని పలు ప్రాంతాల్లో పిట్స్ బర్గ్ కు ధీటుగా దేవాలయాలు వెలిశాయి. సిన్స్ నాటిలో, డేటన్ లో వున్న దేవాలయాలను చూశాం. పిట్స్ బర్గ్ కు వెళ్లినప్పుడు, అక్కడున్న సాయిబాబా గుడిని కూడా చూశాం. అవి ఏవీ కూడా మన దేశంలోని పురాతన దేవాలయాలకు తీసిపోవు. పూజా–పునస్కారాలు కూడా శాస్త్రోక్తంగా, పాండిత్యం తెలిసిన అర్చకులే నిర్వహిస్తుంటారు. అన్నింటికన్నా విశేషం, మన మతాన్ని గౌరవిస్తూ, మన దేవాలయాల నిర్మాణానికి ఎటువంటి ఆటంకాలు కలగకుండా అమెరికన్ ప్రభుత్వం రక్షణ కలిగించడం. సెక్యులరిజం అనేది మనదేశంలో ఎంతవరకు పాటిస్తున్నామో చెప్పలేం కాని, ఇక్కడ మాత్రం మన భావాలను గౌరవిస్తున్నారు. ఇక్కడ దేవాలయాల్లో అర్చకులుగా వచ్చేవారికి, రెలిజియస్ కోటా కింద వీసాలు జారీ అవుతాయి. కొందరు పూజారులు, సాఫ్ట్ వేర్ ఇంజనీర్లకు తీసిపోకుండా సంపాదించు కుంటున్నారు. తమ లాంటి వారిని ఇండియా నుంచి పిలిపించి, వారికి జీవనోపాధి కలిగిస్తున్నారు.

హ్యూస్టన్లో, అష్టలక్ష్మి దేవాలయంతో పాటు, మరికొన్ని దేవాలయాలు కూడా వున్నాయి. అష్ట లక్ష్మి దేవాలయాన్ని "జెట్ వైదిక విజ్ఞాన కేంద్రం" అని కూడా పిలుస్తుంటారు. దేవాలయ నిర్మాణం ఆధునిక పద్ధతుల్లో జరిగినప్పటికీ, భారతీయ ఆగమ సాంప్రదాయానికి భంగం కలగకుండా, తగు జాగ్రత్తలు తీసుకున్నారు నిర్వాహకులు. సనాతన హిందు దేవాలయాల్లో అనుసరిస్తున్న ఆచార వ్యవహారాల విషయంలో కూడా శ్రద్ధ తీసుకున్నారు. నిత్యం ఉ

దయం-సాయంత్రం యథావిధిగా దేవాలయాల్లో నిర్వహించాల్సిన పూజా కార్యక్రమాలకు ఏ లోటు రాకుండా పూజారులు నిర్వహిస్తుంటారు. ఆర్జిత సేవలు కూడా జరుగుతాయి. శ్రీ శ్రీ శ్రీ త్రి దండి రామానుజ చిన జీయర్ స్వామి బోధనలకనుగుణంగా, వైదిక సాంప్రదాయాన్ని-వేదాల్లోని విజ్ఞానాన్ని, నేటి తరం-భావి తరాల వాళ్ళకు అందించడమనే ప్రధాన ధ్యేయంగా ఈ దేవాలయం వివిధ కార్యక్రమాలను చేపడ్తుంది. పాంచరాత్ర ఆగమ సూత్రాలను తు. చ తప్పకుండా పాటిస్తూ స్థాపించబడిన అష్ట లక్ష్మి దేవాలయం, నిర్వహణలోనూ అవే అనుసరిస్తుంటుంది. చిన జీయర్ స్వామి, పెద జీయర్ స్వామి నిలువెత్తు ఫొటోలు, ఆళ్వార్ల ఫొటోలు, గోదా దేవి ఫొటోలు అక్కడ ఏర్పాటు చేశారు నిర్వాహకులు. లక్ష్మి నారాయణ స్వామిని, ఆయన సరసన ఆది లక్ష్మి, ధాన్య లక్ష్మి, ధైర్య లక్ష్మి, గజ లక్ష్మి, సంతాన లక్ష్మి, విజయ లక్ష్మి, విద్యా లక్ష్మి, ధన లక్ష్మి విగ్రహాలు దర్శనమిస్తాయిక్కడ. నిత్యం అంగరంగ వైభోగంగా దైవిక కార్యక్రమాలతో పాటు, "హ్యూస్టన్ తెలుగు సాహితీ లోకం" లాంటి సాహితీ సంస్థలు నిర్వహించే "నెల నెలా తెలుగు వెన్నెల" తరహా కార్యక్రమాలు కూడా జరుగుతుంటాయి. హ్యూస్టన్లో వుంటున్న తెలుగు వారు (ప్రధానంగా), ఇతర భారతీయులు తరచుగా కలుసుకునే పుణ్యం-పురుషార్థం కలుగజేసే "సాంప్రదాయ-సాహితీ సంగమం" అష్ట లక్ష్మి దేవాలయం.

ఒక సాహితీ కార్యక్రమానికి, కిన్నెర వాళ్ల గృహ ప్రవేశం జరిగిన తర్వాత ఒక నాడు, భోగి పండుగ నాడు "గోదాదేవి కల్యాణం" చేయించడానికి కూడా అష్ట లక్ష్మి దేవాలయానికి వెళ్లాం. ప్రతి సంక్రాంతి ముందర వచ్చే భోగి పండుగ నాడు చినజీయర్ స్వామి ఆధ్వర్యంలో నిర్వహించే "గోదా దేవి కల్యాణం" ఉత్సవానికి హాజరవడం మాకు అలవాటు. మా నాన్న గారు చనిపోయిన తరువాత ఆయన ఆదేశానుసారం మా గ్రామం (ఖమ్మం జిల్లాలో) ముత్తారం దేవాలయంలో చేయించడం కూడా అలవాటుగా మారింది. జీయర్ స్వామి ఆశ్రమం వెళ్లి, అక్కడ వేలాది మంది భక్తుల సరసన కూర్చొని, గోదా దేవి కల్యాణంలో పాల్గొనేవాళ్లం. అమెరికా హ్యూస్టన్ లో వున్నప్పుడు అష్ట లక్ష్మి దేవాలయానికి వెళ్లి, 51 డాలర్లు చెల్లించి, అందులో పాల్గొన్నాం. చిన జీయర్ స్వామి చేయించిన రీతిలోనే, దాదాపు వేయి మందికి పైగా హాజరయిన భక్తుల సమక్షంలో, వైభవంగా

జరిగింది గోదా దేవి కల్యాణ మహోత్సవం.

అపర జానకీ మాతను గుర్తుకు తెచ్చేదే ఆండాళ్ తల్లి–లేదా–గోదా దేవి. జనక మహారాజు యజ్ఞ శాల నిర్మించేందుకు భూమిని దున్నుతుంటే ఏ విధంగా సీత దొరికిందో, ఆండాళ్ కూడా తులసి వనం కొరకు, విష్ణుచిత్తుడు భూమిని దున్నుతుంటే దొరికింది. ఇద్దరూ అయోనిజలే. సీతలేని రామాలయం, గోదాదేవి లేని వైష్ణవాలయం (రామాలయంతో సహా) వుండదు. సీతమ్మ శ్రీరాముడిని, ఆండాళ్ శ్రీరంగ నాథుడిని– ఇద్దరు సాక్షాత్తు శ్రీ మహావిష్ణువు అంశతో అవతరించిన వారే–వివాహమాడారు. "పేరి ఆళ్వారు" గా పిలువబడే శ్రీ విష్ణుచిత్తుడు, తమిళనాడులోని శ్రీవిల్లి వుత్తూరులో నిరంతరం వట పత్ర శాయికి మాలా కైంకర్యం చేసుకుంటూ, నిరంతరం ఆ విష్ణు మూర్తి ధ్యానంలోనే గడుపుతుండే వాడు. తులసి వనం కొరకు భూమిని దున్నుతుంటే ఆండాళ్ శిశువు భూమిలో కనిపించింది. ఆ పసికూనను, పరమ సంతోషంతో తన ఇంటికి తీసుకెళ్లి, పెంచమని భార్య కిచ్చాడు విష్ణుచిత్తుడు. పసిబిడ్డకు గోదాదేవి అని నామకరణం చేశారు. గోదా అంటే భూమి అని, భూమిలో ఉద్భవించింది కాబట్టి గోదాదేవి అని పేరు పెట్టారు ఆ దంపతులు. ఆ పసిపిల్లకు చిన్నతనం నుంచే, శ్రీమన్నారాయణుడి మీద అమితమైన భక్తి. పెరిగి పెద్దై, జ్ఞానం వచ్చేసరికి శ్రీమన్నారాయణుడుని తప్ప మానవ మాత్రులనెవరినీ వరించబోనని–వివాహం చేసుకోనని, తన నిశ్చయం తెలిపింది. తండ్రి విష్ణుచిత్తుడు ప్రతిరోజు వటపత్రశాయికి మాలా కైంకర్యం చేయడం చూసి గోదాదేవి పరవశించి పోయేది. తండ్రి కట్టిన మాలలు ఆయనకు తెలియకుండా ధరించి, భావిలో తన అందాన్ని చూసుకొని మురిసిపోయి, తిరిగి ఆ మాలలను యథాస్థానంలో వుంచేది. ఒక నాడు తండ్రి ఇది చూసి, గోదా చేసింది తప్పని భావించాడు. మాలలు మాలిన్యమై నాయని ఆనాడు వటపత్రశాయికి అవి సమర్పించలేదు. గోదా దేవిని సున్నితంగా మందలించాడు. స్వామికి నిర్ణయించ బడిన పూల దండ ముందర ఆమె ధరించడం అపచారమంటాడు. గోదాదేవి తన కొప్పులో ముడిచిన పూల దండలు తనకెందుకు సమర్పించలేదని విష్ణు చిత్తుడికి కలలో కనబడి ప్రశ్నించాడు వటపత్రశాయి. విష్ణు చిత్తుడు తన కూతురు చేసిన అపరాధాన్ని వివరించి, మాలలను సమర్పించ లేకపోయిన కారణం తెలియ

చేశాడు. వాటికి బదులుగా వేరేవి తయారు చేసేందుకు సమయం లేకపోయింది అని విన్నవించుకున్నాడు.

వటపత్రశాయి చిరునవ్వుతో, గోదాదేవి ముందుగా ధరించిన మాలంటేనే తనకు ఇష్టమని, అదే తాను కోరుకుంటున్నానని అంటాడు. ఆమె తలలో పెట్టుకోని మాలలు తనకొద్దంటాడు. ఆమె విషయం విష్ణు చిత్తుడికి తెలియదని, సాక్షాత్తు లక్ష్మీదేవే భూలోకంలో గోదాదేవిగా అవతరించిందని చెప్పాడు. గోదా దేవికి యుక్త వయస్సు వస్తూనే, గోపికలు కృష్ణుడి మీద చూపిన అనురక్తి లాంటిది ఆమెలో కనిపించ సాగింది. కృష్ణుడు యమునలో జలక్రీడలాడే దృశ్యాన్ని మనస్సులో ఊహించుకుంటుంది. ధనుర్మాసంలో తోటి బాలికలతో కలిసి స్నానం చేసి వటపత్రశాయి దేవాలయం శ్రీకృష్ణుడి గృహం గాను, తోటి బాలికలు గోపికలు గాను, వటపత్రశాయి శ్రీకృష్ణుడి గాను, తాను ఒక గోపాంగన గాను భావించుకుంటుంది. వటపత్రశాయికి ధూప, దీప , నైవేద్యంతో రోజుకొక "పాశురం" ద్రావిడ భాషలో (తమిళం)వ్రాసి వటపత్రుడి సన్నిధిలో పాడుకుంటూ, తోటి బాలికలతో కాత్యాయనీ వ్రతం చేసింది. తన తండ్రిని 108 దివ్య తిరుపతుల లోని మూర్తుల కళ్యాణ గుణాలను వివరించి చెప్పమని అడిగింది. ఆమె కోరినట్లే, పేరియాళ్వారు చక్కగా వివరించి చెప్పాడు. ఆ వర్ణనలను వింటూ, శ్రీరంగంలో వేంచేసి వున్న, శ్రీరంగ నాయకుడి మహాదైశ్వర్యవిభూతి సౌందర్యానికి ముగ్ధురాలైంది. ఆయనను వివాహమాడాలని ధృఢంగా నిశ్చయించుకుంది. గోదా దేవికి శ్రీరంగనాథుడుకి వివాహం జరిగేదెలా అని విష్ణుచిత్తుడు వ్యాకులపడ్డాడు. వటపత్రశాయికి మొర పెట్టుకుంటాడు. తన కుమార్తెను శ్రీరంగ నాథుడి సన్నిధికి తీసుకొని పొమ్మని వటపత్రశాయి ఆదేశించాడు. శ్రీరంగనాథుడు అ రోజు రాత్రి విష్ణు చిత్తుడి కలలో కనిపించి ఆయన కూతురుని వివాహం చేసుకుంటానని, దానికి సిద్ధంగా వుండమని చెప్పాడు. మరుసటి దినం శ్రీరంగ నాథుడి అజ్ఞమేరకు ఆయన భక్తులు, అర్చకులు మేళ తాళాలతో విష్ణు చిత్తుడి దగ్గర కొచ్చి, గోదాదేవిని విష్ణు చిత్తుడిని శ్రీ రంగనాథుడి కోరికగా, పల్లకిలో శ్రీరంగం తీసుకొని పోయారు.

అదే రోజున స్వామి ఆజ్ఞ ప్రకారం, శ్రీ రంగనాథుడి విగ్రహానికి, గోదా దేవినిచ్చి వివాహం చేశారు. గోదా దేవి స్వామిని సేవించడం అందరూ

చూస్తుండగా, శ్రీ రంగనాథుడి గర్భాలయంలోకి పోయి ఆయనలో లీనమై పోయింది. శ్రీరంగనాథుడు విష్ణు చిత్తుడిని చూసి, దిగులు పడొద్దని అంటూ, ఆయనకు గౌరవ పురస్కారంగా తిరుప్పరి పట్టము, తోమాల, శ్రీ శఠ కోపము యిచ్చి, సత్కరించి పంపాడు. గోదా దేవికి ఆండాళ్, చూడి కొడుత్తామ్మాల్ అని పేర్లు కూడా వున్నాయి. గోదాదేవిని 12 మంది ఆళ్వారులలో చేర్చారు. ధనుర్మాసంలో ఆమె రచించి పాడిన తిరుప్పావై పాశురాలు జగత్ విఖ్యాతి చెందాయి. అన్ని వైష్ణవ దేవాలయాలలో, ధనుర్మాసంలో, అత్యంత భక్తితో ప్రజలందరు ముప్పై రోజులు పాశురాలను పాడుకుంటా, ఆమెను కొలుస్తుంటారు. ఆమె తిరుప్పావై (30 పాశురాలు), నాచ్చియారు తిరుమొళి (143 పాశురాలు) జగత్ విఖ్యాతమై అందరి చేత నుతించ బడుతున్నాయి. తిరుప్పావై ఒక దివ్య ప్రభందం.

అలాంటి గోదా దేవి కల్యాణం అమెరికాలో జరిగినప్పుడు పాల్గొనడం మాకు ఎంతో తృప్తినిచ్చింది. కల్యాణం సంకల్పం కూడా మాతోనే చేయించారు. అది మరింత తృప్తినిచ్చింది. హ్యూస్టన్లో అష్ట లక్ష్మి దేవాలయం కాకుండా, చిన్మయ మిషన్, సాయి బాబా గుడి, శ్రీ మీనాక్షి దేవాలయం కూడా వున్నాయి. మేం మీనాక్షి గుడికి, సాయి బాబా గుడికి కూడా వెళ్లాం. మీనాక్షి గుడి చాలా పెద్దది. శెలవు రోజుల్లో వచ్చే భక్తులు అక్కడే ఏర్పాటుచేసిన భోజన శాలలో కావాల్సినవేవో తిని పోవడం ఆనవాయితి. ఒక డాలర్ చెల్లిస్తే కడుపునిండా తినవచ్చు. చిన్న పిల్లలు గోదా చరిత్ర–గోదా కల్యాణం నాట్యంగా అభినయిస్తుంటే, మన సంస్కృతీ–సంప్రదాయాలను తల్లి–తండ్రులు మరిచిపోకుండా ఎలా పిల్లలకు తెలియ చేస్తున్నారో అర్థమయింది.

శాన్ ఫ్రాన్ సిస్కోలో వున్నప్పుడు కూడా మూడు దేవాలయాలను చూశాం. వెళ్లిన కొద్ది రోజులకే, ఫ్రీమాంట్ డేలావేర్ డ్రైవ్‌లోని వేదిక్ ధర్మసమాజ్ నిర్వహణలో వున్న హిందు దేవాలయానికి వెళ్లాం. కాలిఫోర్నియా సాగర తీరంలో నివసిస్తున్న హిందువులందరి కొరకు 1985 లో నిర్మించారీ దేవాలయాన్ని. విశాలమైన ఆవరణలో నిర్మించిన ఈ దేవాలయంలో ప్రార్థన, ధ్యానం చేసుకునేందుకు ఏర్పాట్లున్నాయి. అవసరమైన వారికి వారి–వారి హిందు ఆచారాలకు అనుగుణంగా పూజలు, వివాహాది శుభ కార్యాలు, మత పరమైన

సంస్కారాలు నిర్వహించుకునే వసతి కూడా వుంది. అన్ని రకాల హిందువుల పండుగలను ఘనంగా జరుపుతారిక్కడ. వైదిక సాహిత్యానికి సంబంధించిన గ్రంథాలయం కూడా వుంది. భారత దేశంనుండి వచ్చిన అన్ని ప్రాంతాల వారు ఈ గుడికి వచ్చిపోతుంటారు. శాన్ ఫ్రాన్ సిస్కోలోని మరో ప్రాముఖ్యత సంతరించుకున్న గుడి స్ప్రింగ్ టౌన్ లో వున్న "లివర్ మోర్ శివ-విష్ణు దేవాలయం". దీన్నే "హిందువుల సంస్కృతీ కేంద్రం" అని కూడా పిలుస్తారు. 1977 లో దీనిని నిర్మించాలన్న తలంపు కలగడం, తొమ్మిది సంవత్సరాలకు శివ-విష్ణు దేవాలయంగా రూపుదిద్దుకోవడం, దరిమిలా అంచలంచలుగా అభివృద్ధి చెందడం, కుంభాభిషేకం-మహా కుంభాభిషేకం జరుపుకొని యావత్ ఉత్తర కాలిఫోర్నియా ప్రాంతానికే తలమానికమైన హిందు మత ప్రచార కేంద్రంగా రూపాంతరం చెందడం జరిగింది. మొదట్లో తాత్కాలికమైన నిర్మాణం మాత్రమే వున్న గుడికి శాశ్వతమైన భారీ దేవాలయంగా నిర్మించ తలపెట్టినప్పుడు పునాది రాయిని వేసింది నాటి ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి స్వర్గీయ నందమూరి తారక రామారావు. దేవాలయ నిర్మాణ శిల్పులు, ఆగమ పండితులు భారత దేశం నుండి వచ్చారు. సాంస్కృతిక కేంద్రానికి సంబంధించిన ఉత్సవాలను పండిట్ రవిశంకర్, ఉస్తాద్ అలీ అక్బర్ ఖాన్ జరిపించారు. విశాలమైన ఆవరణలో వున్న ఈ గుడికి వేల సంఖ్యలో భక్తులొస్తుంటారు. పండుగ దినాల్లో పది వేలకు పైగా భక్తులు దైవ దర్శనానికి వస్తారు. శాన్ ఫ్రాన్ సిస్కోలో చాలా సంవత్సరాలుగా వుంటున్న మా శ్రీమతి వాళ్ల బాబాయి వల్లభి (స్వర్గీయ) అయితరాజు శేషగిరిరావు గారి కొడుకు సురేశ్ వెంకట్-భార్య సంధ్య-పిల్లలు, మేమిద్దరం కలిసి వైకుంఠ ఏకాదశి పర్వదినం నాడు ఆ దేవాలయం వెళ్లి ఉత్తర (వైకుంఠ) ద్వారం గుండా విష్ణుమూర్తి దర్శనం చేసుకున్నాం.

ఇలా అమెరికాలో మన దేశ సంస్కృతీ సంప్రదాయాలను తుచ తప్పకుండా పాటిస్తూంటే, ఇక్కడేమో, రావణుడు, నరకాసురుడు, మహిషాసురుడు లాంటి వాళ్లు దేవుళ్లని, మూల రాజులని విపరీత భాష్యాలు చెపుతున్నారు. వీరిని ఆ దేవుడే రక్షించాలి!

ఆంధ్రభూమి దినపత్రిక (04-01-2016)

❖ ❖ ❖

పేద బ్రాహ్మణులకు పెన్నిధి

కుల మతాలతో సంబంధం లేకుండా, తెలంగాణ సమాజంలోని అన్ని వర్గాల సంక్షేమాన్ని, అందునా ఆర్థికంగా వెనుకబడిన వారి సంక్షేమాన్ని కాంక్షించే నాయకుడు రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి కల్వకుంట్ల చంద్రశేఖర రావు. తెలంగాణ ఏర్పడి ఆయన బాధ్యతలు చేపట్టిన నాటి నుండి నేటి వరకు షెడ్యూల్డ్ కులాల వారికి, తెగల వారికి, ముఖ్యంగా బంజారాలకు, క్రైస్తవులకు, వెనుకబడిన కులాల వారికి, ముస్లింలకు లబ్ది చేకూరే అనేక కార్యక్రమాలను చేపట్టి అమలు చేస్తున్నారు. కల్యాణ లక్ష్మి, షాదీ ముబారక్, దళితులకు మూడెకరాల భూపంపిణీ, పేద వారికి రెండు పడక గదుల ఇళ్లు, వ్యవసాయానికి ఇన్ పుట్ సబ్సిడీ, కార్మికులకు భీమా సౌకర్యం, ఆరోగ్య కార్డులు, పాత్రికేయుల సంక్షేమానికి నిధులు,... ఇలా సంక్షేమానికి వేలాది కోట్ల రూపాయలు వ్యయం చేస్తున్నారు. అదే క్రమంలో, అన్ని కులాలలోని నిరు పేదల సంక్షేమం కోసం ప్రత్యేక కార్యక్రమాలు రూపొందించిన విధంగానే, ఆర్థికంగా వెనుకబాటు తనంలో వున్న బ్రాహ్మణ పేదల కోసం కూడా ముఖ్యమంత్రి ఒక ప్రత్యేక సంస్థను ఏర్పాటు చేయాలను కోవడం వారి పట్ల ఆయనకున్న అభిమానానికి, గౌరవానికి, వారు బాగు పడాలన్న తపనకు నిదర్శనం.

ఒకనాడు సమాజాన్ని ఐక్యంగా వుంచడానికి తమ శాయశక్తులా కృషిచేసిన బ్రాహ్మణుల పరిస్థితి-గతులు రోజు-రోజుకూ క్షీణించి పోతున్నాయి. అగ్ర కులంగా, అగ్ర వర్ణంగా ఒకానొక రోజుల్లో పిలువబడి, దరిమిలా, కాలానుగుణంగా వచ్చిన మార్పులతో, సమసమాజ భావజాలంలో, అందరితో పాటు తాము సమానులమే అనే భావనతో, బ్రతుకు వెళ్లబుచ్చుతున్న బ్రాహ్మణులకు, మిగిలింది హోదా మాత్రమే. ఆర్థికంగా మాత్రం మెజారిటీ వాళ్లు వెనుకబడిన వారి కింద లెక్కే. ప్రత్యేక హోదా నాటి నుంచీ నేటి దాకా ఒక విధంగా కొనసాగినప్పటికీ, వాళ్ల గొప్పతనానికి, ఆధిపత్యానికి, ఇప్పటికీ గౌరవం లభిస్తున్నప్పటికీ, అనాదిగా వారికి దక్కిన హక్కుల విషయంలో మాత్రం అడుగడుగునా కోతలు ఎప్పటి నుంచో మొదలైంది. హిందూ ధర్మ శాస్త్రాల ప్రకారం బ్రాహ్మణుల ప్రధాన కర్తవ్యం సమాజోన్నతికి పాటు పడటం. నిరంతరం

జ్ఞానార్జన చేస్తూ, వేదాలలో ప్రావీణ్యం కల వారై, సత్యనిరతిని, ధర్మ వర్తనను సమాజానికి బోధిస్తూ సమాజ అభ్యున్నతికి పాటుపడడం. దైవ విశ్వాసాన్ని, భక్తిని పెంపొందించి సమాజాన్ని ఉత్తమ మార్గంలో నడపడం, వేదాలు, ఉపనిషత్తులు, భగవద్గీత వంటి వేద-పౌరాణిక ఆధ్యాత్మిక సంబంధ విషయాలపై చక్కటి అవగాహన కలిగి ఉండడం వారి ప్రధాన వృత్తి. ఒకానొక రోజుల్లో, రాజకీయంగా అధికారం క్షత్రియుల చేతుల్లో వున్నప్పటికీ, అమాత్యులుగా రాజులకు సలహాలనిచ్చే బాధ్యతను-హక్కును వారే కలిగి వుండడం అలనాటి ఆచారం, సాంప్రదాయం, ఆనవాయితీ.

చివరకు జరిగిందేంటి? ఆర్థికంగా బ్రాహ్మణులు బాగా చితికి పోయారు. వ్యవసాయం మీద, భూమి మీద ఆధారపడిన బ్రాహ్మణులు, చట్టాల పుణ్యమా అని ఆ రకమైన ఉపాధిని కోల్పోయారు. వున్న భూమి వ్యవసాయ భూపరిమితి చట్టం కింద ప్రభుత్వానికి పోయింది. రోజు గడవడం కష్టమైంది. ఒక నాటి పౌరోహిత్యం, పూజారి జీవితం, ఆయుర్వేద వైద్యం బ్రాహ్మణుల బ్రతుకు తెరువుగా కొనసాగడం కష్టమై పోయింది. వీటికి ఒకనాడు లభించిన గౌరవ మర్యాదలు కూడా కరవై పోయాయి. అలనాటి ఉమ్మడి ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రంలోని బ్రాహ్మణుల స్థితిగతులపై అధ్యయనం చేసిన ఒక సంస్థ, పలు ఆసక్తికరమైన నిజాలను వెలుగులోకి తెచ్చింది. రాష్ట్రంలోని దాదాపు పురోహితులందరూ దారిద్ర్యరేఖకు దిగువన వున్నవారేనట. సుమారు 55 శాతం మది బ్రాహ్మణులు జాతీయ సగటు వ్యక్తిగత ఆదాయం కంటే తక్కువగా, దారిద్ర్యరేఖకు దిగువగా జీవనం సాగిస్తున్నారు. అనాదిగా ఆచారంగా వస్తున్న వారి దుస్తుల విషయం కాని, పిలక జుట్టు కాని, ఆచార వ్యవహారాలు కాని, బ్రాహ్మణులను హేళనకు గురి చేస్తున్నాయని అధ్యయనంలో తేలింది. రిజర్వేషన్లు, దిగజారుతున్న ఆర్థిక స్తోమత, వారిని లౌకిక ఉద్యోగాలకు దూరం చేసింది. పాఠశాలలో, కళాశాలలో చదువుకునే బ్రాహ్మణుల సంఖ్య దిన-దినం తగ్గిపోసాగింది. 5-18 సంవత్సరాల వయసున్న బ్రాహ్మణ బాల-బాలికలలో సుమారు 44 శాతం మంది ప్రాథమిక స్థాయిలో, మరో 36 శాతం మంది హయ్యర్ సెకండరీ స్థాయిలో పాఠశాల విద్యకు స్వస్తి చెపుతున్నారు. బ్రాహ్మణే తరుల ఆదాయంతో పోల్చి చూస్తే,

నూటికి తొంబై శాతం మంది ఆదాయం చాలా తక్కువ. అనాథ బ్రాహ్మణుల శాతం అఖిల భారత సాధారణ కేటగిరీ సగటు కంటే చాలా ఎక్కువ. ఇంటర్మీడియట్ స్థాయి దాటి చదువు కొనసాగించేవారు దాదాపు లేనట్లే!

కడు బీదరికంతో అల్లల్లాడి పోతున్న పలువురు బ్రాహ్మణులు, పల్లెల నుంచి పట్టణాలకు ఉపాధి కొరకు వలసపోయే పరిస్థితులొచ్చాయి. చేతికందిన పని వెతుక్కుంటున్నారు. మొదట్లో చాలా మంది ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలలో స్థిరపడిపోవచ్చని భావించారు. న్యాయవాద వృత్తిలోనో, వైద్య వృత్తిలోనో చేరుదామని కలలు కన్నారు. అదీ అందని ద్రాక్ష పండే ఐంది. రిజర్వేషన్ల మూలాన వారికి ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలు దొరక కుండా పోయాయి. ప్రయివేట్ గా ఏదన్నా చేసుకుందామంటే ఆర్థిక స్థోమత అడ్డొచ్చింది. చివరకు గృహ సంబంధమైన చాకిరీ చేసే వివిధ వృత్తులలో స్థిరపడి పోవాల్సి వచ్చింది. బ్రాహ్మణులలో నిరుద్యోగ శాతం దాదాపు 75 మేరకు చేరుకుంది. ఆ మధ్యన అమెరికా దేశానికి చెందిన వాల్ స్ట్రీట్ జర్నల్, బ్రాహ్మణులకు సంబంధించి ఒక ఆసక్తికరమైన కథనాన్ని ప్రచురించింది. ఒకనాడు ప్రత్యేక హక్కులు కల వర్గంగా భావించబడిన బ్రాహ్మణులు, రారాజుల కనుసన్నలలో జీవనం సాగించిన బ్రాహ్మణులు, గత కొన్ని దశాబ్దాలుగా, భారత ప్రభుత్వ రిజర్వేషన్ చట్టాల మూలంగా, కనీ వినీ ఎరుగని కష్టాలు ఎదుర్కోవాల్సి వచ్చిందని ఆ జర్నల్ పేర్కొంది. జాతీయ ఆర్థిక జీవన స్రవంతిలో బ్రాహ్మణుల భాగస్వామ్యం లేకుండా పోతోందని కూడా రాసింది. ఒక నాడు ఇండియన్ సివిల్ సర్వీసులలోను, ఆ తరువాత ఇండియన్ అడ్మినిస్ట్రేటివ్ సర్వీసులలోను, కేంద్ర-రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల అధికార స్వామ్యంలోను కీలకమైన స్థానాలలో వున్న బ్రాహ్మణులను, రిజర్వేషన్లు వాటికి దూరం చేశాయని కూడా జర్నల్ రాసింది. చివరకు రైల్వే కూలీలుగా, రిక్షా కార్మికులుగా, సులభ శౌచాలయ నిర్వాహకులుగా కూడా పని చేస్తున్నారు పలువురు బ్రాహ్మణులు.

ఇంతెందుకు...తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వద్ద ఉన్న గణాంకాలతో పాటు సమగ్ర కుటుంబ సర్వే ద్వారా సేకరించిన సమాచారం ప్రకారం కూడా... రాష్ట్రంలో దాదాపు 1.22 లక్షల బ్రాహ్మణ కుటుంబాలు ఉన్నాయి. అందులో

దాదాపు 85 వేల కుటుంబాలు హైదరాబాద్, రంగారెడ్డి జిల్లాల పరిధిలోనే నివాసం ఉంటున్నాయి. మొత్తం బ్రాహ్మణ కుటుంబాల్లో సంపన్న కుటుంబాలు కేవలం ఒక శాతానికి లోపే! .. మిగతా 99 శాతం పేద కుటుంబాలేనని అంచనా. వారంతా ప్రభుత్వం వివిధ సంక్షేమ పథకాల ద్వారా తమకు లబ్ధి కల్పించాలని ఆశిస్తున్నారు. అందుబాటులో లభిస్తున్న లెక్కల ప్రకారం పెద్ద వ్యాపారం, ప్రభుత్వ ఉద్యోగం, స్వాతంత్ర్య సమరయోధుల పింఛన్ దారులు, కారు, భారీ వాహనాలు, 7.5 ఎకరాలకు మించి మెట్ట భూమి, 3.75 ఎకరాలకంటే ఎక్కువ తరి భూమి ఉన్న కుటుంబాలు సంపన్న కేటగిరీలోకి వస్తాయి. ఈ లెక్కన సర్వే గణాంకాల ప్రకారం బ్రాహ్మణుల్లో 99 శాతం పేద కుటుంబాలుగా అంచనా వేశారు.

సమాజంలోని ఒక వర్గం వారిని బ్రాహ్మణులన్న కారణాన చిన్న చూపు చూడడం సమంజసం కాదు కదా! ప్రత్యేక హక్కులు కావాలని వారనడం లేదు. అడగడమూ లేదు. తమను అందరితో సమానంగా చూడమనే అడుగుతున్నారు. ఆర్థికంగా చితికి పోయిన తాము కూడా వెనుకబడిన వర్గాల వారిమే అంటున్నారు. అందరితో పాటు వారినీ సమానంగా చూడడం సమాజం కర్తవ్యం! బహుశా వారి అభ్యర్థనను సానుభూతితో అర్థం చేసుకున్న ముఖ్యమంత్రి తెలంగాణలో వారికి ఉపయోగపడే కార్యక్రమాలు రూపొందించి, అమలు చేయడానికి ఒక ప్రత్యేక సంస్థను ఏర్పాటు చేయాలను కోవడం గొప్ప మనసుతో చేస్తున్న ఓ గొప్ప ఆలోచన అనాలి.

ఆంధ్రజ్యోతి దినపత్రిక (14-01-2016)

❖ ❖ ❖

ఆంధ్ర వాల్మీకి-వాసుదాస స్వామి

సరిగ్గా నూట ఏభై రెండేళ్ల క్రితం, జనవరి నెల 1863 లో ఒక మహానుభావుడు అభినవ పోతన అవతారంగా కడప జిల్లా ఒంటిమిట్టలో జన్మించారు. తిథుల ప్రకారం మాఘ శుద్ధ చవితి అయిందారోజు. అంటే ఈ రోజు...ఫిబ్రవరి 12. ఆంధ్ర వాల్మీకిగా, వాసు దాసుగా ప్రసిద్ధికెక్కిన ఆయనను స్మరించు కోవడం తెలుగు వారందరి కనీస ధర్మం. ఆయన జన్మదినం సందర్భంగా...

వాల్మీకి రామాయణాన్ని యథా వాల్మీకంగా, పూర్వ కాండలతో సహా ఉత్తర కాండను కూడా కలిపి తెనిగించిన ఏకైక మహాకవి కీర్తి శేషులు వావిలికొలను సుబ్బారావు (వాసుదాసు) గారు. ఆ మహానుభావుడి ఆంధ్ర వాల్మీకి రామాయణం మందరాలన్నీ, తెలుగునేల నాలుగు చెరగులా విశేష ప్రాచుర్యాన్ని ఏనాడో సంతరించుకున్నాయి. కానీ, కాలక్రమంలో అవన్నీ మరుగున పడిపోతున్నాయి. వాల్మీకి రామాయణ క్షీరసాగర మథనాన్ని చేసి "మందర" మకరందాలనూ, రమా రామ పారమ్య పీయూషాలనూ, నాలుగు చెరగులా పంచి, ఆ మథనంలో ఆవిర్భవించిన శ్రీ సీతారాముల తత్వాన్ని, వేద వేదాంగేతిహాస స్మృతి శ్రుతి శుభంగా అన్వయించి, ఆంధ్రుల హృదయ కేదారాలను ప్రపుల్లంచేసిన పరమ భాగవతోత్తములు "ఆంధ్ర వాల్మీకి" వాసుదాస స్వామి. వాల్మీకి సంస్కృత రామాయణాన్ని అందరికంటే మొట్ట మొదలు ఆంధ్రీకరించి, పదే-పదే రామాయణ పఠన పాఠన శ్రవణాదుల పట్ల ఆంధ్రులకు అత్యుత్సాహాన్ని కలిగించి, "రామ భక్తి సామ్రాజ్యం" అంటే, ఆంధ్ర దేశమే సుమా, అనిపించిన నిరుపమ రామ భక్తులు వాసుదాస స్వామివారు.

వాసు దాసుగారి కీర్తికి ఆలవాలమైంది ఆంధ్ర వాల్మీకి రామాయణం. ఆంధ్ర భాషలో అంతకుముందు రామాయణానికి యథా మూలాలు లేవని, అర్థ పూర్తి కలిగి, కావ్య-ఇతిహాస గౌరవ పాత్రమై, సర్వజన పఠనీయమై, ప్రామాణికమై, మూలానుసరమైన రామాయణం తెలుగులో వుండడం లోకోపకారంగా భావించి, రచించించారీ గ్రంథాన్ని వాసు దాసుగారు.

ఎనిమిదేళ్లలో రామాయణాన్ని తొలుత నిర్వచనంగా ఆంధ్రీకరించి, అలనాటి కడప మండలంలోని ఒంటిమిట్ట కోదండ రామస్వామికి అంకితం చేసారు . ఆయన రచించిన నిర్వచన రామాయణం, ఆయన జీవిత కాలంలోనే, నాలుగైదు సార్లు ముద్రించబడింది. తర్వాత, శ్రీ మదాంధ్ర వాల్మీకి రామాయణం "మందరం" పేరుతో గొప్ప వ్యాఖ్యానం రాసారు వాసు దాసుగారు. వాస్తవానికి అదొక గొప్ప ఉద్గ్రంథం. సరికొత్త విజ్ఞాన సర్వస్వం."మందరం"అంటే, క్షీర సాగరాన్ని మథించడంలో కవ్వంగా ఉపయోగించిన మందర పర్వతమే గుర్తుకొస్తుంది సాధారణంగా ఎవరికైనా. కాని, వాసు దాసుగారి శ్రీపాద సంబంధులకు మాత్రం, "మందరం" అంటే, మొదట గుర్తుకొచ్చేది, ఆంధ్ర వాల్మీకి రామాయణం మందరమే. వాల్మీకి విరచితమైన రామాయణాన్ని శ్రీవారు, "క్షీరవారాసి" గా సంభావించి, దానిని మథించిన తమ "మేథ" అందించిన మకరందాలను–మధురిమలను, ముచ్చటగా "మందరం" అని పేర్కొన్నారు. సహృదయ నైవేద్యంగా–అనుభవైక వేద్యంగా వచ్చిన రచనలకు అసాధ్యంగా–నిగమ గోచరంగా భావించబడిన రామాయణానికి "మందరం" అని నామకరణం చేయడంలో తను కొంత వరకే న్యాయం చేయగలిగానని అంటారాయన. ఇందులోంచి చిలికిన కొద్దీ ఎన్నో దివ్య రసాయనాలు ఉద్భవిస్తాయని, భావితరాల వారు ఇందుకు పూనుకోవాలని కూడా సూచించారు వాసు దాసుగారు.

తను రచించిన నిర్వచన రామాయణంలో సంస్కృత రామాయణంలో వున్న ప్రతి శ్లోకానికొక పద్యం వంతున రాసారు వాసుదాసుగారు. మందరంలో తను రాసిన ప్రతి పద్యానికి, ప్రతి పదార్థ తాత్పర్యం సమకూర్చారు. ఒక్కో పదానికున్న వివిదార్థాలను విశదీకరించారు. భావాన్ని వివరణాత్మకంగా విపులీకరించారు. ఆయన మందరాలలోని శ్రీరామాయణ వ్యాఖ్యానంలో "జ్ఞాన పిపాసి" కి విజ్ఞాన సర్వస్వం దర్శనమిస్తుంది. ఆయన రాసిన నిర్వచన రామాయణంలో సాధారణంగా అందరూ రాసే చంపక మాలలు, ఉత్పల మాలలు, సీస–ఆటవెలది–తేటగీతి–కంద–శార్దూలాలు, మత్తేభాలు మాత్రమే కాకుండా, తెలుగు ఛందస్సులో వుండే వృత్తాలన్నిటినీ, సందర్భోచితంగా ప్రయోగించారు. వాసుదాసుగారి ఆంధ్ర వాల్మీకంలోని ప్రతి కాండకొక

ప్రత్యేకతుంది. ప్రతి కాండ ఒక్కోరకమైన విజ్ఞానసర్వస్వం. ప్రతి కాండలోని, ప్రతి పద్యానికి, ప్రతి పదార్థం ఇస్తూ, చివరకు తాత్పర్యం రాస్తూ, అవసరమైన చోట నిగూఢార్థాలను–అంతరార్థాలను–ఉపమానాలను ఉటంకిస్తూ, సాధ్యమైనంత వరకు ఇతర గ్రంథాల్లోని తత్సంబంధమైన అంశాలను పేర్కొంటారు కవి. ప్రత్యుత్తరం కోరి చదవాల్సిన విషయాలన్నింటికీ సోదాహరణంగా జవాబిస్తారు. శ్రద్ధగా చదువుకుంటూ పోతే–అర్థం చేసుకునే ప్రయత్నం చేసుకుంటూ చదువగలిగితే, ప్రతి కాండలో ఆ కాండ కథా వృత్తాంతమే కాకుండా, సకల శాస్త్రాల సంగమం దర్శనమిస్తుంది. ధర్మశాస్త్రం లాగా, రాజనీతి శాస్త్రంలాగా, భూగోళ శాస్త్రం–ఖగోళ శాస్త్రం–సాంఘిక, సామాజిక, ఆర్థిక, సామాన్య, నీతి, సంఖ్యా, సాముద్రిక, కామ, రతి, స్వప్న, పురా తత్వ శాస్త్రం లాగా దర్శనమిస్తుంది. అసలు–సిసలైన పరిశోధకులంటూ వుంటే, మందరం ఏ ఒక్క కాండ మీద పరిశోధన చేసినా, ఒకటి కాదు–వంద పీహెచ్‌డీలకు సరిపోయే విషయ సంపద లభ్యమవుతుంది. డాక్టరేట్ తో పాటు, అద్భుతమైన రహస్యాలు అవగతమౌతాయి. పాదరసం నుండి బంగారం చేసే రహస్యమైన విషయాలలాంటి అనేకమైనవి తెలుసుకోవచ్చు, పరిశోధనా దృక్పథంతో చదివితే. ప్రతి కాండ చివర వాసు దాసుగారు రాసిన ఆఖరు పద్యంలో, ఆ కాండలో వున్న మొత్తం పద్యాలెన్నో తెలియచేసే పంక్తులుంటాయి.

ఆంధ్ర వాల్మీకి రామాయణం రాయడానికి ప్రేరణ–స్ఫూర్తి, భాగవత గ్రంథకర్త బమ్మెర పోతన సంకల్పం ద్వారానే తనకు లభించిందంటారు వాసు దాసుగారు. తనకంటే ముందు కాలం నాటి పూర్వ కవులెవరు, రామాయణాన్ని (పూర్వ కాండలు, ఉత్తర కాండ కలిపి) సంపూర్ణంగా తెనిగించలేదని గ్రహించిన వాసు దాసుగారు, అన్ని కాండలను తెనిగించి, విశేషించి తెలుగు పాఠక లోకానికి ఆవిష్కరించాలని సంకల్పించుకున్నారు. భగవత్ చరిత్రలెన్నో వుండగా రామాయణ రచనకే ఎందుకు పూనుకున్నావని అడిగినవారికి తనదైన శైలిలో జవాబిచ్చారు వాసు దాసుగారు. జనన–మరణ రూపకమైన సంసార బంధం నుండి విముక్తి చేసేది రామ కథేనని, భగవత్ సాయుజ్యం పొందేందుకు రామాయణ రచన చేసానని అంటారాయన. పూర్వం కొందరు రాసారుకదా,

మరల ఎందుకు రాస్తున్నావంటే, "ఎవరి పుణ్యం వారిదే. ఒకరి పుణ్యం మరొకరిని రక్షించదు" అని జవాబిస్తూ, శ్రీరాముడి అనుగ్రహం కొరకు రామాయణాన్ని రచించి వాగ్రూపకైంకర్యం చేయదల్చానంటారు వాసు దాసుగారు.

వావిలికొలను సుబ్బారావుగారు, కడప జిల్లా-జమ్మలమడుగులో 1863లో జన్మించి 1939లో పరమపదించారు. ఎఫ్.ఎ చదువు పూర్తిచేసి, పొద్దుటూరు తాలూకా కార్యాలయంలో చిరుద్యోగిగా చేరి, రెవెన్యూ ఇన్స్పెక్టర్ హోదాకెదిగారు. ఆ విధంగా 1893-1904 మధ్య కాలంలో పదకొండేళ్లు రెవెన్యూ శాఖలో ఉ ద్యోగం చేసారు మొదట్లో. కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులు గారి తర్వాత, మద్రాస్ (నేటి చెన్నై) ప్రెసిడెన్సీ కళాశాలలో ఆంధ్ర పండితులుగా 1904-1920 మధ్య కాలంలో పనిచేశారు. వాసుదాసుగారి తర్వాత ఆ పదవిని అలంకరించింది అక్కిరాజు ఉమాకాంతం గారు. కళాశాలలో చేరక ముందే, పినతండ్రి మీద తనకున్న కృతజ్ఞతకు గుర్తుగా, "శ్రీ కుమారాభ్యుదయం" అనే ప్రబంధ గ్రంథాన్ని రచించి, ఆయనకు అంకితమిచ్చి శాశ్వత స్వర్గ సుఖాన్ని కలిగించారాయనకు. ఆయన రచించిన ఆ ప్రబంధం, నాటి కవి పండితులను ఆశ్చర్య పరిచింది. ఆయన ప్రతిభకది తొలి హారం.

ఆంధ్ర పండితుడిగా పనిచేస్తున్న రోజుల్లోనే, భార్యా వియోగం కలగడంతో, వాసు దాసుగారు భక్తి-యోగ మార్గం పట్టారు. జీర్ణ దశలో వున్న ఒంటిమిట్ట రామాలయాన్ని సముద్ధరించాలన్న సంకల్పంతో, బిక్షాటనచేసి లభించిన ధనంతో ఆలయాన్ని అభివృద్ధి చేసారు. ఆంధ్ర వాల్మీకి రచనాకాలం 1900-1908 మధ్య కాలంలో. గాయత్రీ మంత్రం, రామ షడక్షర మంత్రం మూలంలో వున్నట్లే, అనువాదంలో కూడా నిక్షిప్తం చేశారాయన. వాల్మీకంలో వున్న బీజాక్షరాలన్నీ, ఇందులోనూ యథాస్థానంలో చేర్చబడ్డాయి. విడిగా వాసు దాసుగారు, గాయత్రీ రామాయణం, శ్రీరామనుతి కూడా రాసారు. ఆంధ్ర వాల్మీకం అనువాదమైనా, స్వంత రచన-స్వతంత్ర రచన అనిపించుకుంది.

వావిలికొలను సుబ్బారావుగా పండిత పదవీ విరమణ చేసిన అనంతరం, తన జీవితమంతా, భక్తి మార్గంలోనే గడిపారు. వాసుదాసుగారు "కౌసల్యా పరిణయం" అనే ప్రబంధం, "సుభద్రా విజయం" అనే నాటకంతో పాటు,

"హిత చర్యలు", "ఆధునిక వచనరచనా విమర్శనం", "పోతన నికేతన చర్చ", "పోతరాజు విజయం", "రామాశ్వమేధం", ఆంధ్రవిజయం" కూడా రాసారు." ఆర్యకథానిధులు" అన్న పేరుతో ఆయన రాసిన సులభ వచన గ్రంథాలు తెలుగు వారందరికి అత్యంత ఆదరణీయమైనాయి."సులభ వ్యాకరణం" తెలుగు వ్యాకరణాన్ని నిజంగానే సులభం చేసింది. ఆయన రచించిన "కృష్ణావతార తత్వం" ప్రశస్త కృతి పాండిత్యంతో, ఆధ్యాత్మిక భావనతో, పాఠకులలో ఆంధ్ర భాషాభిమానాన్ని ఉద్దీపించ చేసి–తాను తరించి, ఇతరులను తరింపచేసిన ధన్యాత్ముడు, మహామనీషి వావిలికొలను సుబ్బారావు గారు. వాస్తవానికి సరైన పోషకుడో–ప్రాయోజకుడో వుండి వుంటే, వాసు దాసుగారి ఆంధ్రవాల్మీకిరామాయణం, ఎప్పుడో–ఏనాడో నొబెల్ సాహిత్య బహుమతికో, జ్ఞానపీఠ పురస్కారానికో నోచుకుని వుండేది. ఏ మాత్రం మన తెలుగువారు ప్రయత్నం చేసినా, ఆ మహానుభావుడికి భారతరత్న–జ్ఞానపీఠ అవార్డులతో పాటు నొబెల్ బహుమానం వచ్చేది. ఇప్పటికైనా ఆ ప్రయత్నం చేస్తే మంచిదేమో.

వాసు దాసుగారు ఆంధ్రవాల్మీకిగా లబ్ద ప్రతిష్టులయ్యారు. రామాయణ క్షీర సాగరాన్ని "మందరం" మథించి, మనకందరికీ ఆప్యాయంగా అందించింది. అయితే, దానిని ఆస్వాదించే తీరికా–ఓపికా లేని జీవులమైపోయాం మనం. భాష, శైలి, అర్థం, తాత్పర్యం కాలక్రమంలో పరిణామం చెందుతున్నాయి. నేటి తరం పఠితులూ, పండితులూ "సూక్ష్మంలో మోక్షం" కావాలంటున్నారు. కాలం గడిచిపోతున్నది. వాసు దాసుగారు మారిపోతున్న తరాలకు గుర్తు రావడం కూడా కష్టమైపోతున్నది. వారి "ఆర్యకథానిధుల" తోనూ, "హితచర్యల" పరంపరలతోనూ, పరవశించిపోయిన ఆ నాటి తెలుగు పాఠక మహనీయులు క్రమంగా తెరమరుగవుతున్నారు. మళ్లీ–మళ్లీ జ్ఞాపకం చేసుకోవాల్సిన, మరువలేని మహనీయుడు, ప్రాతఃస్మరణీయుడు వాసుదాసస్వామి.

ఆంధ్రజ్యోతి దినపత్రిక (12–02–2016)

❖ ❖ ❖

అణగారిన బ్రాహ్మణులకు ఆసరా

సంక్షేమానికి పెద్ద పీట వేస్తూ, అట్టడుగు వర్గాలకు, అసహాయులకు, అన్నార్తులకు అండగా నిలుస్తూ, స్వార్థం, దోపిడీ, సంకుచిత తత్వాలను దరిచేరనీయకుండా ధృఢ సంకల్పంతో నిజమైన అభివృద్ధిని సాధించే దిశగా, అనేక రకాల సంక్షేమ పథకాలను గత ఇరవై నెలలుగా రూపకల్పన చేసి అమలు చేస్తున్నది ముఖ్యమంత్రి కల్వకుంట్ల చంద్రశేఖర రావు నాయకత్వంలోని తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం. నిరుపేదలు ఆత్మగౌరవంతో జీవించడానికి డబుల్ బెడ్ రూం ఇళ్ల నిర్మాణం, షెడ్యూల్డ్ కులాల-తెగల-వెనుకబడిన తరగతుల-మైనార్టీల సంక్షేమం కొరకు వరుస బడ్జెట్ లలో పెద్ద మొత్తంలో నిధుల కేటాయింపు, ఆసరా పింఛన్లు, కళ్యాణ లక్ష్మి-షాదీ ముబారక్ లాంటి పథకాలు, మహిలా శిశు సంక్షేమానికి కార్యక్రమాలు....ఇలా ఎన్నో రూపొందించిన తెలంగాణ ప్రభుత్వం, మరో అడుగు ముందుకు వేసి, ఈ బడ్జెట్‌లో బ్రాహ్మణ సంక్షేమం కొరకు నిధులను కేటాయించడం అభినందించాల్సిన విషయం. రాష్ట్ర ఆర్థిక మంత్రి తన బడ్జెట్ ప్రసంగంలో ఈ విషయాన్ని ప్రస్తావిస్తూ..."కులం, మతం, ప్రాంతాలకు అతీతంగా సమాజంలోని అన్ని వర్గాల వారి సంక్షేమానికి తెలంగాణ ప్రభుత్వం కట్టుబడి ఉంది. సమాజంలో ఇతర వర్గాల లాగానే, బ్రాహ్మణ సామాజిక వర్గంలో పేదలున్నారని ప్రభుత్వం భావిస్తున్నది. అందుకే గౌరవ ముఖ్యమంత్రి వర్యులు బ్రాహ్మణ సంక్షేమ నిధి ఏర్పాటు చేస్తూ అందుకోసం రూ. 100 కోట్లు 2016-2017 బడ్జెట్ లో కేటాయించడం జరిగింది. బ్రాహ్మణ సంక్షేమ నిధి విధి విధానాలను ఖరారు చేస్తాం". అని అన్నారు.

బ్రాహ్మణుల పరిస్థితి గతులు రోజు-రోజుకూ క్షీణించి పోతున్న నేపధ్యంలో; ఆర్థికంగా బ్రాహ్మణులు బాగా చితికి పోయిన నేపధ్యంలో; వ్యవసాయం మీద, భూమి మీద ఆధారపడే అవకాశాలను బ్రాహ్మణులు దాదాపు కోల్పోయిన నేపధ్యంలో; కొందరు బ్రాహ్మణులకు రోజు గడవడం కూడా కష్టమై పోతున్న నేపధ్యంలో; ఒక నాటి పౌరోహిత్యం, పూజారి జీవితం, ఆయుర్వేద వైద్యం బ్రాహ్మణుల బ్రతుకు తెరువుగా కొనసాగడం కష్టమై పోయిన నేపధ్యంలో;

పూర్తిగా దిగజారుతున్న బ్రాహ్మణుల ఆర్థిక స్తోమత నేపథ్యంలో, అనాథ బ్రాహ్మణుల సంఖ్య రోజు–రోజుకూ పెరుగుతున్న నేపథ్యంలో; కడు బీదరికంతో అల్లల్లాడి పోతున్న పలువురు బ్రాహ్మణులు, పల్లెల నుంచి పట్టణాలకు ఉపాధి కొరకు వలసపోయే పరిస్థితుల నేపథ్యంలో; తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తీసుకున్న ఈ నిర్ణయం ఎందరో బ్రాహ్మణులకు ఆసరాగా వుండబోతుందనడంలో సందేహం లేదు. నాలుగు విభాగాలుగా వున్న బ్రాహ్మణులు...అర్చకులు, పురోహితులు, ఉద్యోగులు, స్వయం ఉపాధి వున్న వారు?.వీరిలో వైదిక బ్రాహ్మణులు, నియోగులు, అయ్యవార్లు, ఆరాధ్యులు, మధ్వలు, వైఖానసలు తదితరులు వున్నారు...వీరందరికీ ప్రభుత్వ నిర్ణయం ద్వారా లాభం చేకూరుతుంది. పేద బ్రాహ్మణుల జీవన స్థితిగతులపై ఒక అధ్యయన కమిటీ ఏర్పాటు చేసి, సరైన డేటా కొరకు సమగ్ర సర్వే చేస్తే, అందులో...కుటుంబాలు, జనాభా, సామాజిక–ఆర్థిక స్థితి గతులు, ఆదాయ వివరాలు, ఆరోగ్య వివరాలు, విద్యా విషయక వివరాలు దొరికే అవకాశాలున్నాయి.

ఇవన్నీ దృష్టిలో పెట్టుకుని చూస్తే బ్రాహ్మణుల సంక్షేమం కోసం రు. 100 కోట్లతో నిధిని ఏర్పాటు చేయడం ఆహ్వానించ దగ్గ పరిణామం. సమాజంలోని అన్ని వర్గాల ప్రజల సంక్షేమం కోసం ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్నదని ఈ చర్య మరో మారు నిరూపించింది. సామాజిక ప్రగతికి నిజమైన అర్థం పేదరిక నిర్మూలన. పేదరికంలో మగ్గుతున్న ఏ వర్గానికైనా సరే చేయూత నందించడం ప్రభుత్వం యొక్క కర్తవ్యం. నిన్నటి వరకు గుర్తించని వర్గాల లోని పేదరిక సమస్యను గుర్తించి వారి సంక్షేమం కోసం ముందడుగు వేయటం ద్వారా ప్రభుత్వం అభివృద్ధి పట్ల తనకున్న సమగ్ర దృక్పథాన్ని చాటుకున్నది. అనూచానంగా బ్రాహ్మణులు పురోహితులుగా, అర్చకులుగా జీవనం సాగిస్తున్నారు. గ్రామీణ సమాజం సమృద్ధితో, స్వావలంబనతో సాగినంతకాలం అన్ని వృత్తులవారి మాదిరిగానే తమ కుల వృత్తి ద్వారా బ్రాహ్మణులు జీవనం గడిపారు. కాలం గడుస్తున్న కొద్ది వచ్చిన మార్పులు, నూతన ఆర్థిక విధానాల ప్రభావం, వ్యవసాయంలో నెలకొన్న సంక్షోభంతో గ్రామీణ సమాజం చెదిరి పోయింది. కుల వృత్తులు దెబ్బతిన్నాయి. ఈ పరిణామాలు బ్రాహ్మణుల జీవితాల

మీద కూడా తీవ్రమైన ప్రభావాన్ని చూపెట్టాయి. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో ఉండే పెద్ద, మధ్య తరగతి రైతులు తదితరుల ఇండ్లల్లో జరిగే శుభా శుభ కార్యక్రమాలను నిర్వహించడం ద్వారా వచ్చే ఆదాయంతో పురోహితులు జీవిస్తూ వస్తున్నారు. కొంతమంది గ్రామంలో ఉండే దేవాలయంలో అర్చక వృత్తిని కొనసాగిస్తూ ఆ గుడికి వుండే కొద్దిపాటి భూమిలో పండే పంట ద్వారా వచ్చే ఆదాయంలోంచి కొంత వేతనంగా పొందుతూ జీవిస్తూ వస్తున్నారు. వ్యవసాయం గిట్టుబాటు కాకుండా పోవడంతో రైతుల జీవితం రోజు రోజుకు దిగజారి పోయింది. వారిని ఆశ్రయించి పురోహితంతో జీవించే బ్రాహ్మణుల పరిస్థితి అంతే దిగజారింది.

తెలంగాణ ప్రాంతం నదీ జలాల్లో న్యాయమైన వాటా పొందకపోవడం, సాంప్రదాయిక జల వనరులైన చెరువులు నాశనమై పోవడం వంటి పరిణామాలతో భూములు పడావు పడ్డాయి. దాంతో దేవాలయ భూముల మీద బ్రతికే అర్చకులకు ఆ కొద్దిపాటి ఆదాయం కూడా లేకుండా పోయింది. దీంతో బ్రాహ్మణులు జరుగుబాటు కూడా దిక్కులేని పరిస్థితిని ఎదుర్కొంటున్నారు. అనాదరణకు గురవుతున్న దేవాలయాల్లో భక్తులు హారతి పళ్లెంలో వేసే డబ్బుల కొసరం దీనంగా చూసే బ్రాహ్మణులు ఎందరో. ఆషాడం వచ్చినా, మూఢం వచ్చినా ముహూర్తాలు లేకపోయినా బ్రాహ్మణుల వంటింట్లో పిల్లి లేవదు. శుక్రవారమో, శనివారమో తప్ప మిగతా రోజుల్లో దేవాలయానికి భక్తులు రారు. దాంతో ఎటువంటి ఆదాయం వుండదు. ఆకలిని, దారిద్ర్యాన్ని బయటికి చెప్పుకోలేని ఆత్మాభిమానంతో కుమిలి పోతున్నారు. రేషన్ కార్డు మీద వచ్చే బియ్యం కోసం ఎదురు చూసే కుటుంబాలు ఎన్నో... పురోహిత వృత్తి చేసే వారికి పిల్ల నివ్వడానికి ఆడపిల్లల తల్లి దండ్రుల ముందుకు రావడం లేదంటే పరిస్థితి అర్థం చేసుకోవచ్చు. ధోతి కట్టుకుని ఇంటింటికీ పురోహితం కోసం తిరగడం వెనుకబాటు తనంగానే నేటి తరం ఆడపిల్లలు భావిస్తున్నారు. ఉద్యోగం ఉన్న వారు మాత్రమే భర్తలుగా రావాలని కోరుకుంటున్నారు.

60 ఏండ్ల ఆంధ్రా వలస పాలనలో తెలంగాణ ప్రజలకు దక్కవలసిన ఉద్యోగాలు దక్కకుండా పోయినయి. అష్టకష్టాలు పడి చదువుకున్న వాళ్లకి అర్హతకు తగిన ఉద్యోగాలు లభించలేదు. ఈ పరిణామం సమాజంలోని అన్ని

వర్గాల ప్రజలతో పాటు బ్రాహ్మణుల మీద కూడా తీవ్రమైన ప్రభావం చూపించింది. ఇప్పటికీ 60 శాతం బ్రాహ్మణులు అరకొర చదువులు చదివి పురోహితం మీద ఆధారపడి అంతంత మాత్రం బతుకులే గడుపుతున్నారు. సినిమా, టీవీ తదితర సాంస్కృతిక రంగాలలో తెలంగాణ బ్రాహ్మణులు కనిపించరు. వ్యాపార రంగంలో బ్రాహ్మణుల భాగస్వామ్యం నామమాత్రంగా కూడా లేదు. రాజకీయాలలో అక్కడొక్కరు ఇక్కడొక్కరు తప్ప పెద్దగా కనిపించరు. సామాజిక గౌరవం కొద్దో గొప్పో ఉన్నవారు కావడంతో ఇటు చిన్న వృత్తులలో ఇమడలేక, పురోహితం, అర్చక వృత్తులు తప్ప వేరే మార్గం లేక సతమత మవుతున్నారు. పట్టణ ప్రాంతాల్లోకి వలస వచ్చినవారు అక్కడి దేవాలయాల్లో నెలకు నాలుగైదు వేల రూపాయలు వేతనంగా పొందుతున్నారంటే పరిస్థితులు ఊహించుకోవచ్చు. బాగా ఆదాయం ఉన్న దేవాలయాల్లో రు. 10 వేలు అంతకు మించి ఆదాయం లభించని పరిస్థితి. పెరిగిపోతున్న జీవన వ్యయం, ఆడపిల్లల పెండ్లిళ్ల ఖర్చు, అనారోగ్యం పాలయితే హాస్పిటల్ల ఖర్చులు జీవితాలను మరింత కుంగ దీస్తున్నాయి. మరో వైపు ఓట్ల రాజకీయాల్లో భాగంగా జనాభా తక్కువగా ఉన్న బ్రాహ్మణులు ఎవరికీ పట్టరు. అందులోనూ అగ్రవర్ణాల గురించి ఆలోచించవలసిన అవసరం లేదనే యాంత్రిక వైఖరి. గొంతెత్తి సమస్యలు చెప్పుకునే చైతన్యం లేక, చెప్పుకున్నా వినే నాథుడు లేక బ్రాహ్మణలకు సమాజంలో ఊపిరాడని పరిస్థితి. ఎవరికీ పట్టని, ఎన్నికల్లో లాభించని బ్రాహ్మణ సమాజం గోడు అర్థం చేసుకున్నందుకు తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం విశాల దృక్పథాన్ని అభినందించి తీరవలసిందే. ఈ పరిణామం తప్పకుండా పేద బ్రాహ్మణులకు గొప్ప ఊరటనిస్తుంది..వారిలో ప్రభుత్వం పట్ల గౌరవం పెరుగుతుంది. బ్రాహ్మణ సంక్షేమం కోసం 100 కోట్ల నిధులతో ఎన్నో చర్యలు చేపట్టవచ్చు.

ఏం చేస్తే బ్రాహ్మణుల స్థితిగతుల్లో మార్పు రావచ్చని ఆలోచన చేస్తే రకరకాల సలహాలు-సూచనలు వచ్చాయి. అసలింతకీ....రాష్ట్రంలో బ్రాహ్మణు లెంతమంది వున్నారనేది ఇదమిద్ధంగా లెక్కలు లేనే లేవు. బహుశా 6 నుంచి 12 లక్షల వరకుండ వచ్చని ఒక అంచనా.... మెజారిటీ దాదాపు 85-90% వరకు 50కి పైగా వున్న నగరాలలో వుంటే, మిగిలిన ఏ కొద్దిమందో ఇంకా

గ్రామాలను అంటిపెట్టుకుని వున్నారు. సాధారణంగా గ్రామానికి ఒకటి-రెండు కుటుంబాల కన్నా ఎక్కువ లేరు. ఒక అంచనా ప్రకారం సుమారు 10% కి పైగా 65 ఏళ్ల వయసు పైబడిన వారే. వయసు పైబడిన, ఏ సహాయం పొందలేని స్థితిలో వున్న, 65 ఏళ్ల వయసు పైబడిన బ్రాహ్మణులకు వృద్ధాశ్రమం లాంటిది నెల కొల్పడం మంచిదని కొందరు సలహా ఇచ్చారు.

ప్రభుత్వ పథకాలలో బ్రాహ్మణులకు భాగస్వామ్యం, బ్రాహ్మణ విద్యార్థులకు వృత్తి విద్యా కోర్సులు, వేద పాఠశాలల ఏర్పాటు, బ్రాహ్మణ కమ్యూనిటీ హాళ్ల నిర్మాణం, అపర కర్మలు నిర్వహించడానికి మౌలిక వసతుల ఏర్పాటు, బ్రాహ్మణుల విద్యార్థులకు హాస్టల్ సౌకర్యం-నిర్వహణకు ట్రస్ట్ ఏర్పాటు, సనాతన ధర్మాన్ని కాపాడుకునేందుకు అవకాశం-దానికి కావాల్సిన మౌలిక వసతుల కల్పన, వైద్య సౌకర్యం-ఆరోగ్య భీమా సౌకర్యం-హెల్త్ కార్డులు ఇవ్వడం, శాస్త్ర- సాంకేతిక విద్యను అభ్యసించ దల్చుకున్న పేద బ్రాహ్మణులకు ప్రభుత్వ తోడ్పాటు అందించడం, ఒక కాలం నాటి "పంచాంగం" రూపొందించడంలో ప్రత్యేక శిక్షణ...తద్వారా కొందరికి ఉపాధి కలిగించడము, ప్రత్యేకించి బ్రాహ్మణుల కొరకు ఒక స్టడీ సర్కిల్ ఏర్పాటు చేయడం, పోటీ పరీక్షలకు అవసరమైన కోచింగ్, శిక్షణ ఇవ్వడం, గతంలో లాగా ప్రతి గ్రామంలో ఒకరిద్దరు పురోహితులుండేలా వృత్తి పరమైన శిక్షణ ఇచ్చి, ఉపాధి కలిగించడం, ప్రతి గ్రామంలోని దేవాలయాలలో బ్రాహ్మణ పూజారి నియామకం...ధూప దీప నైవేద్యానికి తగు ఏర్పాట్లు చేయడం, బీద బ్రాహ్మణులకు అవసరమైన ఋణ సౌకర్యం-స్వయం ఉపాధి పథకాలకు ప్రభుత్వ మద్దతు, ఔత్సాహిక పారిశ్రామిక వేత్తలకు ప్రోత్సాహం,.....ఇలా ఎన్నో కార్యక్రమాలను అమలు చేయడానికి ముందుముందు బడ్జెట్ కేటాయింపులతో ప్రభుత్వం తీసుకున్న బ్రాహ్మణ సంక్షేమ నిధి నిర్ణయం తోడ్పడుతుందనడంలో సందేహం లేదు.

సంక్షేమానికి వారూ-వీరూ అనే తారతమ్యం చూపించకుండా, పేదవారెవరైనా సరే, ఆదుకోవాల్సిందే అన్న దృక్పథంతో, సరికొత్త సామ్యవాద భావనతో, బ్రాహ్మణులకు సంక్షేమ నిధిని ఏర్పాటు చేసిన ముఖ్యమంత్రి కల్వకుంట్ల చంద్రశేఖర రావు గారు అభినందనీయులు.

ఆంధ్రభూమి దినపత్రిక (15-03-2016)

❖ ❖ ❖

పలికించిన వాడు రామభద్రుడు

వాల్మీకి సంస్కృత రామాయణాన్ని, యథా వాల్మీకంగా పూర్వ కాండలతో సహా ఉత్తర కాండను కూడా తెనిగించిన ఏకైక మహానుభావుడు ఆంధ్ర వాల్మీకి–కవి సార్వభౌమ వావిలికొలను సుబ్బారావు (వాసు దాసు) గారు. తాను రచించిన ఆంధ్ర వాల్మీకి రామాయణాన్ని ఒంటిమిట్ట కోదండ రామస్వామికి సరిగ్గా 108 ఏళ్ళ క్రితం, 1908 వ సంవత్సరం అక్టోబర్ నెల 9, 10, 11 తేదీలలో ఈ దేవాలయంలో అంకితమిచ్చారు. ఈ మహా కృతి సమర్పణోత్సవానికి చాలామంది ప్రముఖులు వచ్చారు. శ్రీ మదాంధ్ర వాల్మీకి రామాయణం తెలుగునేల నాలుగు చెరగులా విశేష ప్రాచుర్యాన్ని ఏనాడో–ఐదారు దశాబ్దాల క్రితమే సంతరించుకుంది. ఇరవై నాలుగు గాయత్రీ మంత్రాక్షరాలలో నిబంధించబడిన మంత్ర మంజూష వాల్మీకి మహర్షి రచించిన శ్రీమద్రామాయణం. మహా మహానుభావులూ, మహా విద్వాంసులూ కీర్తి శేషులు శ్రీమాన్ వావిలికొలను సుబ్బారావు గారు, వాల్మీకి రామాయణాన్ని యధాతథంగా మంత్రమయం చేస్తూ, ఛందః యతులను ఆయా స్థానాలలో నిలిపి, వాల్మీకాన్ని తెనిగించారు. వాల్మీకి రామాయణానికి తుల్యమైన స్థాయినీ–పారమ్యాన్నీ, తొలుత నిర్వచనంగా ఆంధ్ర వాల్మీకి రామాయణానికి అందించి, తదనంతరం, “మందరం” అని దానికి విశేష ప్రాచుర్యాన్ని కలిగించారు.

శ్రీ మదాంధ్ర వాల్మీకి రామాయణం–గ్రంథోత్పత్తిని గురించి స్వయంగా వాసుదాసుగారే వివరిస్తూ, తన బాబాయి లక్ష్మణరావు గారికి నిరంతరం రామాయణ పారాయణం చేసే అలవాటుండేదని, తనను కూడా శ్రీ రామాయణాన్ని పారాయణం చేయమని ప్రోత్సహించి, చేసే విధానాన్ని ఉ పదేశించారని రాసుకున్నారు. ఆ విషయాలను రాస్తూ వాసుదాసు గారు...”ఒక నాడు, బమ్మెర పోతన పలికిన “చెనకి చెరిచినాడు భాస్కరుడు గాకుండిన రామాయణము బండ్ల కెక్కింపనా” అన్న వాక్యాలు నా మనస్సులో జొరబడ్డాయి. నేనెందుకు (మా) బమ్మెర పోతన సంకల్పాన్ని నెరవేర్చ రాదన్న భావన కలిగింది. వాల్మీకి సంస్కృత రామాయణం మూలంలోని 24, 000 శ్లోకాలకు, శ్లోకానికి ఒకటి చొప్పున, తెలుగులో 24,000 పద్యాలను రాయాలని సంకల్పించు

కున్నాను. అయితే "శ్రేయాంసి బహువిఘ్నాని" అన్నట్లు నేనెక్కడ? నా ఆరోగ్య మెక్కడ? రామాయణ రచనెక్కడ? అనుకొని, వూరి మధ్యలో నున్న శ్రీరామచంద్రుడే ఇక నాకు శరణ్యం అన్న నిర్ణయానికొచ్చాను. ఆయన ఆదేశం ప్రకారం నడుచుకోవాలనుకొని, ఒకనాడు పారాయణం ముగిసిన తర్వాత, భగవత్ సన్నిధానంలో కూర్చొని, ఏం చెయ్యాలనుకుంటూ, శ్రీమద్రామాయణం పుస్తకం ముందుంచుకుని, ప్రశ్న వేసుకున్నాను. ఆశ్చర్యకరంగా వచ్చిన సమాధానం "ఉత్తిష్ఠ హరి శార్దూల, లంఘయస్వ మహార్ణవమ్" ("లెమ్మా హరిశార్దూలా, యిమ్మహితార్ణవము దాటుమీ") అన్న శ్లోక రూపంలో సమాధానం లభించింది. భగవత్ కటాక్షానికి పాత్రుడనయ్యానని భావించాను. 1900 వ సంవత్సరంలో, ఆశ్వయుజ శుద్ధ దశమి నాడు, గ్రంథ రచన ఆరంభించాను".

"భద్రాద్రి రామభద్రుడికి అంకితమిచ్చిన నా రచన శ్రీకౌసల్యాపరిణయం నేటికీ (అప్పటికి) ఆయనకు అర్పించలేకపోయినందువల్ల, "ఒంటిమిట్ట" నేను పుట్టిన మండలంలోనే వుండడం వల్ల, శ్రీమదాంధ్ర భాగవతానికి ఇది జన్మస్థలం కావడంవల్ల, పోతనామాత్యుడు ఒకవేళ రామాయణం రాసి వుంటే ఆ రామభద్రుడికే అంకితం ఇచ్చి వుండేవాడైనందువల్ల, ఆయన సంకల్పం నెరవేరుస్తున్న నేను ఆయన ఉద్దేశం నెరవేర్చడం అభిలషణీయమై నందువల్ల, "ఇంటి ముందరున్న పారిజాతం" ఒంటిమిట్ట కోదండ రాముడికే ఈ కృతిని అంకితం చేశాను. గ్రంథ రచనను కొనసాగిస్తుండగా, స్నేహితుడు బ్రహ్మ శ్రీ క్రొత్తపల్లె పద్మనాభ శాస్త్రులు వారు ఒక సలహా ఇచ్చారు. వాల్మీకి రామాయణానికి యథా మూలం గా వున్న గ్రంథం ఇంతవరకు (అప్పటి వరకు) లేదనీ, మూలాన్ని అనుసరించి గ్రంథముంటే ఎక్కువ పూజించబడుతుందని, సాధ్యమైనంత వరకు మూల గ్రంథాన్ని అతిక్రమించకుండా-విషయం లోపించకుండా రచించమని సూచించారు. సంస్కృతంలో "వాల్మీకి రామాయణం" ఎలాగో, తెలుగులో నా రచన అలానే వుండేలా-అనుకునేలా, దీనికి "ఆంధ్ర వాల్మీకి రామాయణం" అని పేరు పెట్టమని కూడా చెప్పారు. క్రొత్తపల్లె వారి సూచనను అంగీకరించి రచనను కొనసాగించాను. శ్లోక భావాన్ని మించి పద్యం మిగిలిపోయిన

సందర్భంలో, పాదాన్ని పూర్తిచేయడానికి కొన్ని పదాలను ఎక్కువగా ఉపయోగించి వుండవచ్చు కూడా. శ్లేషాలంకారాలున్న శ్లోకాలను తెనిగించేటప్పుడు, వాటికున్న అర్థాలన్నీ, ఒకే పద్యంలో వచ్చేట్లు వీలైనంతవరకు ప్రయత్నం చేశాను. ఒక్కోసారి, శ్లోకానికి పద్యం కాకుండా, రెండు-మూడు శ్లోకాల భావాన్ని ఒక్క పద్యంలోనే చొప్పించే ప్రయత్నం కూడా చేశాను. రాసేది లోకోపకారమైన గ్రంథం కాబట్టి సార్వజనీనంగా వుండాలన్నదే నా అభిప్రాయం. ఈ కారణం వల్ల, మూలంలో గూఢంగా వున్న సందర్భాలలో, దాని అర్థాన్ని విడమర్చి కొంచెం పెంచి రాసాను. ఏ కారణం వల్ల వాల్మీకి తన కావ్యాన్ని నిర్వచనం గా రాసారో, అదే కారణం వల్ల నేనుకూడా తొలుత దీన్ని నిర్వచనంగానే రచించాను". శ్రీమదాంధ్ర వాల్మీకి రామాయణం రాయడం పూర్తి చేసిన తర్వాత ఎలా ఆ గ్రంథాన్ని ముద్రించింది, ఎవరి తోడ్పాటుతో జరిగింది, ఎవరికి-ఎప్పుడు-ఎలా అంకితమిచ్చింది వాసుదాసు గారి మాటల్లోనే తెలుసుకుందాం. అలనాటి ప్రముఖ దినపత్రిక "ఆంధ్రప్రకాశిక" 17-10-1908న ఆ నాటి విశేషాలను ప్రచురించింది కూడా.

ఈ విషయాలను తెలియ చేస్తూ, వాసు దాసు గారు: "ఇంత గొప్ప గ్రంథాన్ని ముద్రించడం ఎలాగని నా స్నేహితులు కొందరు నాతో కలిసి ఆలోచన చేశారు. ఈ వార్త తెలుసుకున్న ఒక "స్వదేశీయ ప్రభువు" గారు, తాను ఆ భారమంతా మీదేసుకుంటానని చెప్పి, ప్రతిఫలాపేక్ష లేకుండా, వాగ్దానాన్ని నెరవేర్చుకొని, వేలాది రూపాయలు వ్యయం చేసి, ముద్రింపచేసి, "కృతి" కి, "కృతి కర్త" కు చిరాయువు కలిగించారు. ఈ విషయంలో తన నిర్వ్యాజ కరుణకు పాత్రులైన ఆ సత్ ప్రభువుగారికి శ్రీరాముడే సర్వ శ్రేయోదాయి అవ్వాలి. ఆ ప్రభువుగారు, తన పేరును ఇందులో ప్రకటించడానికి నాకు అనుమతి ఇవ్వనందున ఆయనెవరో లోకానికి తెలియచేయలేక పోతున్నందుకు విచారం వ్యక్తం చేస్తున్నాను".

"గ్రంథ రచన పూర్తవగానే ముగ్గురు స్నేహితులం కూర్చొని, దీన్ని, కృతిపతైన ఒంటిమిట్ట శ్రీకోదండరాముడికి నివేదించి, లోకానికి తెలియచేయడం ఎలాగని ఆలోచన చేశాం. ఆ సమయంలో అనుకోకుండా, నా పాత స్నేహితుడు,

కడప మండలం–పొద్దుటూరులో న్యాయవాదిగా పనిచేస్తున్న బ్రహ్మ శ్రీ రాజ శ్రీ వి. వసంత రావు గారు చెన్నపురికి వచ్చి, వార్త తెలుసుకొని, కార్యక్రమాన్ని మంచిగా జరిపించాలని ప్రోత్సహించడమే కాకుండా, సహాయం చేసేందుకు ముందుకొచ్చారు. ఆయనంతటితో ఆగకుండా, కడప మండలంలోని స్నేహితులతో–హితులతో–భాషాభిమానులతో–దైవ భక్తిగలవారితో ఒక ఆహ్వాన సభను ఏర్పాటు చేశారు. అందులో బ్రహ్మ శ్రీ మహారాజ శ్రీయుతులు నెమలి పట్టాభిరామరావు (కొచ్చిన్ సంస్థానంలో దివానుగా వుండేవారు), ఏ. పరశు రామ రావు, వావిలికొలను రామానుజ రావు, సి. నంజుండప్ప, కే. గుండు రావు, కామసముద్రము నరసింహాచార్యులు, ఎన్. నరసింగరావు, సత్యధీరగురు రాజప్రియ కౌకూరు రామచంద్రరావు, యమ్మనూరు నాగయ్య, ఆర్. గిరి రావు గార్లు, మహరాజ శ్రీయుతులు కొణదల రామచంద్రారెడ్డి, వితాయా గంటిసెట్టి గార్లు ఆహ్వాన సంఘ సభ్యులు. వీరికి సహాయపడేందుకు, శ్రీమదాయుర్వేదమార్తండ భిషఙ్మణి పండిత డి. గోపాలాచార్యులు గారు, మహారాజ శ్రీ పానుగంటి రామారాయనింగారు, బ్రహ్మ శ్రీ రాజ శ్రీ గుమ్మడూరు వేంకట రంగారావు గారు, వేంకట సుబ్బయ్య గారు, ఏ. జయరామరావుగారు, క్రొత్తపల్లి వేంకట పద్మనాభ శాస్త్రి గారు ముందుకొచ్చారు".

"ఇలాంటి మహనీయుల కలయికతో అలంకరించిన సభ ఎలాంటి కార్యాన్నైనా చేయగలదు కదా ! పైగా, వీరి ప్రార్థనలను అంగీకరించి, గ్రంథ సమర్పణ సమయంలో, సభాధ్యక్షుడిగా వుండడానికి "చిత్రనళీయం" లాంటి అనేక రూపక గ్రంథాలను రచించి, బళ్లారిలో న్యాయవాద వృత్తిలో వున్న, శతావధాని–ఉభయ వేదాంత ప్రవర్తకులు, మహారాజ రాజ శ్రీ శ్రీమద్ధర్మవరము రామ కృష్ణమాచార్యులు గారు ఒప్పుకున్నారు. 1908వ సంవత్సరం అక్టోబర్ నెల 9, 10, 11 తేదీలలో–అంటే, కీలక నామ సంవత్సరం ఆశ్వయుజ శుద్ధ పౌర్ణమి, బహుళ పాడ్యమి–విదియ తిథులలో "కావ్య సమర్పణ" జరుగుతుందని పత్రికా ప్రకటన ఇచ్చింది ఆహ్వాన సంఘం. ఇలా ఆంధ్ర లోకానికి వెల్లడి చేయడమే కాకుండా, హిత–కవి–పండితులందరినీ ప్రత్యేకంగా "విజ్ఞాపన పత్రికల" ను పంపించి ఆహ్వానించారు. నా పాత స్నేహితులు, ఒంటిమిట్ట

దేవాలయ ధర్మకర్త మహారాజ శ్రీ తిప్పన సుబ్బారెడ్డి గారు, గ్రామ మెజిస్ట్రేట్ మహారాజ శ్రీ ఆకేపాటి సుబ్బారెడ్డి గారు, గ్రామంలో కావలసినన్ని వసతి సౌకర్యాలు ఏర్పాటు చేయించి, దేవాలయాన్ని అలంకరించి కార్యక్రమానికి సిద్ధం చేశారు. సమాచారం తెలుసుకున్న చుట్టు-పక్కల గ్రామ ప్రజలు కార్యక్రమం ఆరంభానికి ఒకరోజు ముందు కల్లా ఒంటిమిట్టకు రాసాగారు. మహాత్ముడైన బమ్మెర పోతన పేరు ఇప్పటికీ (అప్పటికీ) మండలంలో భక్తితో స్మరించబడుతుండం వల్ల, ఆ కవి పట్ట భద్రుడు ఎలాగైతే భాగవతాన్ని అర్పించాడో, అలానే ఎవరో శ్రీ కోదండరామస్వాముల వారికి శ్రీ రామాయణం సమర్పించేందుకు వస్తున్నారని విన్న వారందరు, భక్తి ఆవేశంతో-బాలోన్మత్త పిశాచగ్రస్తులలాగా "రామ-రామ" అంటూ, అన్ని వర్ణాల వారు, చుట్టు-పక్కల పది యోజనాల నుంచి వచ్చారు. అధమపక్షం అలా వచ్చిన వారి సంఖ్య అయిదు వేల పైనే వుంటుంది".

"ఆహ్వానాలందుకుని వచ్చిన వారిలో చాలామంది గొప్ప కవులు, విద్వాంసులు, అధికారులు, పూజ్యులున్నారు. రాలేక పోయినవారిలో కొందరు గ్రంథావిష్కరణకు తమ ఆమోదం తెలుపుతూ ప్రత్యుత్తరమో-మాట మాత్రంగానో తెలియ పరిచారు. కొందరు సందేశాలను పంపారు. ఇలాంటి వారిలో రాజ శ్రీ రాయ బహదూర్ పి. అనంతాచార్యులవారు, విద్యా వినోద-విశారద-సి. ఐ. ఇ, మహామహోపాధ్యాయ బిరుదాంకితులు బ్రహ్మ శ్రీ కొక్కొండ వేంకట రత్నము పంతులు గారు, రస్సల్ కొండ డిప్యూటీ కలెక్టర్ మహారాజ శ్రీ జయంతి రామయ్య పంతులు గారు, గుంటూరు జిల్లా కోర్ట్ మునసబు వావిలాల శివావధానులు గారు, పిఠాపురం ప్రధానోపాధ్యాయుడు కూచి నరసింహము పంతులు గారు, వైజాగ్ వకీలు బి. యాజులు గారు, కర్ణాటక పండితులు బ్రహ్మ శ్రీ సిద్ధాంతి శివశంకర శాస్త్రి గారు ప్రముఖులు. చెన్నపురి కళాశాలల నుంచి ఆంధ్ర భాషాభివర్ధనీ సమాజ సభ్యులు, కొందరు విద్యార్థులు వచ్చారు. పూర్వాచార పరాయణుడు-ప్రసిద్ధ పురాతన పుంగనూరు సంస్థాన ప్రభువు, మహారాజ రాజశ్రీ రాజా వీర బసవచిక్కరాయలు యశోవంత బహదూర్ గారు ఆయన సంస్థానంలోని దివాన్-పండితుడు బ్రహ్మ శ్రీ శేషప్ప శాస్త్రి

గారిని, ఆస్థాన విద్వాంసుడు బ్రహ్మ శ్రీ వేంకటరామ శాస్త్రి గారిని పంపారు". "చెన్నపురి నుంచి శ్రీ శైలాద్దంకి సమయోద్దండ కోలాహల లక్ష్మీ నృసింహ కుమారేత్యాద్యభిజనవ్యపదేశ భాసురులు, అఖిల హరిదంతర విసృత్వర కవితా పరిమళ మహాకవిత్వోచిత సహృదయ సముదయ సాదర సమర్పిత కవిభూషణ బిరుద భూషణుడు, శ్రీమత్కుమార తాతా చార్యులు గారొచ్చారు. శ్రీ కాళహస్తి నుంచి ఆంధ్రీకృత మహాభారతులు, ఉభయ భాషా కవిత్వ తత్వజ్ఞులు బ్రహ్మ శ్రీ శత ఘంటము వేంకట రంగ శాస్త్రి గారొచ్చారు. వేంకటగిరి నుంచి కపిలాచిత్రకాయ ఉపాఖ్యానాది గ్రంథ కర్త శ్రీమదుభయ వేదాంత ప్రవర్తకులు శ్రీమత్కొమాండూరు శ్రీనివాసాచార్యులు గారు, తిరుపతి నుంచి చుళికీకృత సమస్తాంధ్ర గ్రంథులు-ఉభయ కవివయన్యులు బ్రహ్మశ్రీ నాగపూడి కుప్పుసామయ్య గారు వచ్చారు. ఉభయ వేదాంత ప్రవర్తకులు-పండితులు శ్రీమత్కమలాపురము రాఘవాచార్యులు గారు, గోపాలాచార్యులు గారు, తర్క వ్యాకరణ పారంగతులు సీతారామ శాస్త్రి గారు, శ్రీమదష్టావధానం నరసింహాచార్యులు గారు, పార్థసారథి సెట్టి గారు, కోటి రెడ్డి గారు, కె. చెంగయ్య గారి లాంటి కవులు, విద్వాంసులు అనేకమంది వచ్చారు. వచ్చిన వారంతా విద్యావంతులే. అనాహుతులై వచ్చిన వారిలోనూ పెక్కురు విద్యావంతులున్నారు. అపరిచితులైన వారి పేర్లను నమోదు చేసుకునే అవకాశం కలగలేదు".

"కార్యక్రమం మూడు రోజులూ, ఉదయం, శ్రీ సీతారామచంద్రులకు సహస్ర నామార్చన యథావిధిగా జరుపబడింది. మొదటిరోజు ఉదయాన సంస్కృత వాల్మీకి రామాయణం, ఆంధ్ర వాల్మీకి రామాయణం పుస్తకాలను శ్రీస్వామివారి పల్లకిలో వుంచి, ఆ పల్లకిని, రాయబహద్దర్ బ్రహ్మ శ్రీ హనుమంత గౌడ్ గారు, నెమలి సుబ్బారావు గారు, మల్లవరపు పెంచలార్య కవి గారు, కాకినాడ సరస్వతీ పత్రికాధిపతి బ్రహ్మశ్రీ కొత్తపల్లి సూర్యారావు గారు-ఇతర ప్రముఖులు తమ భుజాలపై మోసారు. బ్రహ్మశ్రీ కొత్తపల్లి పద్మనాభ శాస్త్రి గారు, బ్రహ్మశ్రీ రాజ శ్రీ కూనపరాజు శేషాద్రి రావు గారు, ఛత్రం-చామర పట్టుకుని తోడురాగా, మంగళ వాద్యాలతో దేవాలయ గ్రామ ప్రదక్షిణగా వూరేగించారు. గ్రంథానికి పూజ చేసిన తర్వాత ముందున్న కొంత భాగాన్ని

కవి చదివారు. ఒక్కరే మూడు దినాల్లో పూర్తి గ్రంథాన్ని చదవడం కష్టమని భావించి, చిలుకూరి కృష్ణమూర్తి గారు, వేంకట సుబ్బయ్య గారు, పద్మనాభ శాస్త్రి గారు, కోమాండూరు శ్రీనివాసాచార్యులు గారు, క్రొత్తపల్లి సూర్యారావు గారు, కూనపరాజు శేషాద్రి రావు గారు, కాళహస్తి శర్మ గారు తోడ్పడి పుస్తక పఠన పూర్తి చేశారు. మొదటిరోజు మధ్యాహ్నం దేవాలయ ముఖ మంటపంలో సభ జరిగింది. సీతారామ శాస్త్రి గారు, అష్టావధానం నరసింహాచార్యులు గారు, ఆర్కాట్ హనుమంతాచార్యులు గారు, అద్దంకి తాతాచార్యులు గారు, వాధూల శ్రీ వేంకట ప్రసన్న యోగీంద్ర స్వాముల (ధర్మకర్త) వారు, శ్రీ రామాయణం గురించి ఉపన్యసించారు. తెలుగు రాని బ్రహ్మ శ్రీ గోపాలసామయ్యర్ కూడా ఉపన్యసించారు".

"రెండో రోజు మధ్యాహ్నం తిరిగి సభ జరిగింది. ఆహ్వాన సభా సభ్యుడు వి. వసంత రావు గారు సభ ఉద్దేశాన్ని, ఒంటిమిట్ట గ్రామ ప్రసిద్ధిని, కార్యక్రమ అపూర్వత్వాన్ని గురించి వివరించారు. ఆహ్వానితులకు స్వాగతం పలుకుతూ, (మూడు సీస పద్యాలు, ఒక ఉత్పలమాల, ఒక కవిరాజవిరాజితము) "స్వాగత పంచ రత్నాలు" చదివి వినిపించారు. అనంతరం సభాధ్యక్షుడు శ్రీమద్ధర్మవరము కృష్ణమాచార్యులు గారు ఆంధ్రభాషా విషయాలను గురించి ఉపన్యసించి, సందేశాలను చదివి వినిపించి, గ్రంథోత్పత్తిని గురించి తెలుపమని కోరారు. "భక్తే ఈ గ్రంథ రచనకు కారణం" అని చెప్పిన నేను, ఈ విషయంలో శ్రీరామచంద్రుడు చేసిన సహాయం గురించి వివరించాను. ఆ తర్వాత సభాధ్యక్షుడు పండితులను ఉద్దేశించి, ఆంధ్ర వాల్మీకి రామాయణాన్ని, పరీక్షించవచ్చని కోరారు. అప్పటికప్పుడు కొందరడిగిన ప్రశ్నలకు సమాధానం ఇవ్వడం జరిగింది. చాలామంది పండితులు సభానంతరం వారి వసతి గృహాలకు గ్రంథాలను తీసుకొనిపోయి శోధించారు. ఆ రాత్రి పాదుకా పట్టాభిషేకం నాటకం ప్రదర్శించారు. వచ్చిన డబ్బులను దేవాలయానికి విరాళంగా ఇచ్చారు. పిండారబోసినట్లున్న పౌర్ణమి నాటి పండు వెన్నెలలో, నంజుండప్ప గారు, కమలాపురం రాఘవాచార్యులు గారు, నెమలి సుబ్బారావు గారు సీతా కల్యాణం హరి కథా కాలక్షేపం బోధించారు".

"మూడో రోజు ఉదయం హిందూ మతం గురించి ఉపన్యాసాలయిన తర్వాత గ్రంథ పరీక్ష జరిగింది. పండితులందరూ వారి వారి సంతుష్టిని పద్యంగానో–ఉపన్యాసంగానో వెల్లడిచేసి, కృతిని ప్రశంసించి కవిని ఆశీర్వదించారు. పట్టాభిషేకం భాగం పఠనంతో, సభాధ్యక్షుడి ఉపన్యాసంతో సభ ముగిసింది. కనీ–వినీ ఎరుగని రీతిలో కార్యక్రమం ముగిసి, లోకులెల్లరు కొనియాడుతుంటే. శ్రీమదాంధ్ర వాల్మీకి రామాయణం, కృతి భర్తైన ఒంటిమిట్ట శ్రీకోదండరామస్వామి వారికి సమర్పించబడింది"."దిన త్రయం అన్నదానం జరిగింది. చిన్నా–పెద్దా తేడా లేకుండా అందరూ అందులో పాల్గొన్నారు. హేమా–హేమీలనుకునే వారు నడుం బిగించి వడ్డన చేశారు. వారందరికీ నా సాష్టాంగ నమస్కారాలు. అన్నదానానికి సహాయపడిన యాదాళ్ళ నాగమాంబ గారికి, శ్రీ వేంకట సుబ్బయ్య గారికి, శ్రీ యాదాళ్ల పాపయ్య సెట్టి గారికి, ఇతర పుణ్యాత్ములందరికి శ్రీరాముడు శాశ్వత సౌఖ్యాలను ఇచ్చుగాక". "కొక్కొండ వేంకటరత్నము పంతులు గారు "శ్రీ మదాంధ్ర వాల్మీకి రామాయణ కృతి ప్రశంస" గా "రత్నావళి పద్య పంచక బహు కృతి" ని చేశారు. అలానే కవిభూషణ అద్దంకి కుమార తాతర్య గారు, నాగ పూడి కుప్పుసామయ్య గారు, వేంకట రంగశాస్త్రి గారు, మల్లవరపు పెంచలార్య కవి గారు, కొమాండూరు శ్రీనివాసాచార్యులు గారు, నాథముని దాసు గారు పద్య రూపంలో ప్రశంసించగా ఇతరులు ఉపన్యాస రూపంగా ప్రశంసించారు. అలనాటి పత్రికల్లో ఈ కార్యక్రమాన్ని గురించి విశేషంగా వార్తలొచ్చాయి. ప్రశసింస్తూ ప్రసంగం చేసిన వారు–పద్యాలను చదివిన వారు, నన్ను బమ్మెర పోతనతో పోల్చారు".

వావిలికొలను సుబ్బారావుగారు ప్రాతఃస్మరణీయుడు.

ఆంధ్రభూమి దినపత్రిక (13–04–2016)

❖ ❖ ❖

సీతాయాశ్చరితం మహత్!

శ్రీ రామాయణం, భారతం, భాగవతం అద్వితీయమైన గీర్వాణ భాషా గ్రంథాలు. ఈ మూడింటి లో ఆద్యమైంది శ్రీ రామాయణ కావ్యం. కావ్యాలలో కెల్లా ప్రథమంగా ఉత్పన్నమైంది కావడంతో ఆదికావ్యమైంది. రామాయణాన్ని చక్కగా తెలిసినవారు, అర్థం చేసుకోగలిగిన వారు మాత్రమే లోకానికి అందలి విషయాలను వివరించ సమర్థులు. అందరికీ అది సాధ్యమయ్యేది కాదు. మన పూర్వీకులకు తెలియని నాగరికతలు లేవు. మన పూర్వులు ఏ కారణం వల్ల ఆర్యులయ్యారు? వారు ఎటువంటి గుణాలు కలిగి, ఎటువంటి మహోన్నత స్థితిలో వుండే వారు? వారి నాగరికత విధానం ఎటువంటిది? వారి కులా చార ప్రవర్తనలెలావుండేవి? రాజుకు-ప్రజలకు మధ్య ఐకమత్యం ఎలా వుండేది? భార్యా-భర్తలు, సోదరులు, తల్లి తండ్రులు, పుత్రులు పరస్పరం ఎలా ప్రవర్తించేవారు? సుఖ-దుఃఖాల విషయంలో స్త్రీ-పురుషులు ఏ విధమైన నడవడి గలవారు? వారికి దేవుడంటే ఎలాంటి ఆలోచన వుండేది? దైవాన్ని వారెలా ఆరాధిస్తుండే వారు? ఇలాంటి లౌకిక విషయాలను తెలుసుకోవాలనుకునే వారికి శ్రీ రామాయణాన్ని మించి తెలిపే గ్రంథం ఎక్కడా లేదు. కాలక్షేపానికి చదవడానికైనా శ్రీ రామాయణం లాంటి పుస్తకం ఇంకోటి లేదు. ఏ విధంగా చదివినా, చదివిన తర్వాత, సమయాన్ని సద్వినియోగం చేశామన్న తృప్తినిచ్చేది రామాయణమే.

శ్రీ సీతారాముల పేరు విన్న ప్రతి ఆర్యుడు మనస్సులోనైనా భక్తితో నమస్కారం చేసుకోవాల్సిందే. ఇలా సీతారాములు సార్వజనీన సంపూజ్యులు కావడానికి కారణమేంటి? సీతారాములలో విశేషమేమిటంటే, వారు అవతార మూర్తులు కావడమే ! ఎవరెవరు-ఏ ఏ పేరుతో పిలిచినా, భగవంతుడనేవాడు ఒక్కడే అని ఆర్యుల నమ్మకం. భిన్న-భిన్న రూపాల్లో దర్శనమీయడం భవత్క ళా విశేషం. అలాంటి భగవంతుడే, శ్రీరాముడుగా, లోక రక్షణార్థం జన్మించాడన్న నమ్మకమే, లోకులందరు ఒకేవిధంగా శ్రీ సీతారాములను అర్చన చేయడానికి కారణమైంది.

"శ్రీ రామాయణం" అంటే, లక్ష్మీరమణుడైన శ్రీమన్నారాయణుడి మాయా మానుషావతారమైన శ్రీరామ చరిత్రనీ, శ్రీ లక్ష్మీదేవి అవతారమైన సీతాదేవి చరిత్రనీ అర్థం. ఇందులో సీతాదేవి మహాత్మ్యాన్ని విశేషించి చెప్పడంవల్ల వాల్మీకి మహర్షే, శ్రీ రామాయణాన్ని "సీతాయాశ్చరితం మహత్తు" అని వెల్లడిచేశాడు. శ్రీరామచంద్రుడు మనుష్యుడివలె నటిస్తుంటే, వాల్మీకే మో వాస్థవార్థం చెప్తూ, ఆయన సాక్షాత్తు భగవంతుడే అంటాడు. రాముడి చర్యల ద్వారా, రాముడి వాక్కుల ద్వారా తాను చెప్పదల్చుకున్న దాన్ని సిద్ధాంతీకరించాడు వాల్మీకి. శ్రీరాముడు భగవంతుడన్న అర్థం, రామాయణంలోని ఏడు కాండల్లోనూ వ్యాపించి వుంది. శ్రీమద్రామాయణంలో ఉత్తమోత్తమ మహాకావ్య లక్షణాలెన్నో వున్నాయి. వర్ణనలెన్నో వున్నాయి. రామాయణం గానం చేసినా, పఠించినా మనోహరంగా వుంటుంది.

అలంకార శాస్త్రంలో ఎన్ని అలంకారాలు చెప్పబడ్డాయో, అవన్నీ వాల్మీకి రామాయణంలో వున్నాయి. వాల్మీకి అసమాన కవితా చాతురి వర్ణనాతీతం. సాధారణ విషయాన్ని చెప్పాల్సి వచ్చినప్పుడు కూడా ఏదో ఒక చమత్కారాన్ని కనబరిచేవాడు. వాల్మీకి రామాయణంలోని పాత్రలు–పాత్రధారుల వాక్కులు, ఆయా పాత్రల చిత్త వృత్తి గుణాలను తెలియచేసేవిగా, సందర్భోచితంగా, వారున్న అప్పటి స్థితికి అర్హమైనవిగా వుంటాయి. పాత్ర గుణ మహాత్మ్యానికి అసంగతమైన వాక్యాలు ఆయా పాత్రల నోటినుంచి వెలువడవు. శ్రీరాముడు భగవంతుడన్న అభిప్రాయం వాల్మీకి పదే పదే చెప్పుకుంటూ పోయాడు రామాయణంలో.

వాల్మీకి రామాయణమనే "కలశార్ణవం"లో రత్నాలను వెదికేవారు, మొట్టమొదటగా తెలుసుకోవాల్సింది వాల్మీకి శైలి–విధానం. అది తెలుసుకోలేక వెతకడం మొదలుపెట్టితే, చీకట్లో తారాడినట్లే. ఒక విషయం గురించి చెప్పాల్సిందంతా ఒకచోట చెప్పడు. కొన్ని సందర్భాలలో ఆ విషయానికి సంబంధించిన ప్రస్తావనే వుండదు. అదే విషయం మరెక్కడో సూచన ప్రాయంగా వుండొచ్చు. ఒక్కోసారి విపులంగా విశదీకరించబడి వుండొచ్చు. ఆయన చేసిన వర్ణనలను బట్టి, ప్రయోగించిన పదజాలాన్ని బట్టి, పాఠకులు ఊహించుకోవచ్చు.

ఒకే విషయం, ఒకటి కంటె ఎక్కువ సార్లు చెప్పితే, ఒక్కోసారి ఒక్కోరకమైన విశేషంతో చెప్పబడుతుంది. ఇలాంటి చిత్రాలు అనేకం వుంటాయి.

వాల్మీకి రామాయణం "ధ్వని కావ్యం". కావ్యానికి ప్రధానమైంది ధ్వని. కావ్యానికి ప్రాణం ధ్వని. ధ్వని లేని కావ్యం శవంతో సమానం. రామాయణంలో ధ్వని విశేషంగా వుంది. కావ్యమంతా ధ్వన్యర్థం వుండడమే కాకుండా, పలు శ్లోకాలకు విడిగా ధ్వన్యర్థం వుంది. రుతు వర్ణనలలో ధ్వని స్ఫురిస్తుంది. శ్రీ రామాయణ అంతరార్థాన్ని పెద్దలు ఇలా చెప్పుకుంటారు: భగవంతుడు ఒక్కడే పురుషుడు. తక్కిన దంతా స్త్రీ మయం అన్న నియమం ప్రకారం, సీతే జీవుడు. ఆ జీవుడు భగవంతుడిని ఆశ్రయించి వున్నంతవరకు ఎలాంటి ఆపదా కలగదు. కర్మవశాన దుర్బుద్ధితో, మాయా మయమైన ప్రకృతి పదార్థాల (మాయ జింక) మీద ఆసక్తి కలిగితే, మోక్ష సాధనానికి విరుద్ధమైన అలాంటి బుద్ధి మళ్లీ పుట్టకుండా చేయడానికి భగవద్వియోగం కలుగుతుంది. వెంటనే దేహ ప్రాప్తి (లంక) కలుగుతుంది. అందులోని రావణ-కుంభకర్ణులు అహంకార-మమకారాలు. ఏకాక్షి ప్రభృతులు ఇంద్రియాలు. అనుభవంతో బుద్ధిమంతులు కావల్సినవారు, వాటికి చిక్కి అవస్థ పడుతున్నప్పుడు, జీవుడికి వివేకం కలిగి-పరితపించడం ప్రారంభించి, తన మీద భగవంతుడికి దయ కలుగుతోందా-తన దగ్గరకు చేర్చుకుంటాడా, అని విలపిస్తారు (సీతా విలాపం). తనను ఆశ్రయించిన జీవుడు ఇలా అజ్ఞానం వల్ల కష్ట దశలో పడిపోయెగదా అని అత్యంత దయాళుడైన భగవంతుడు బిడ్డకొరకు తండ్రి దుఃఖించినట్లు, జీవుడికంటే ఎక్కువగా పరితపిస్తాడు (రామ విలాపం). జీవుడికి ధైర్యం కలగడానికి, భగవంతుడికి తనపై అనురాగం వుందని చెప్పి భయపడ వద్దని తెలియచేయడానికి ఆచార్యుడిని (హనుమంతుడు) పంపుతాడు. ఆచార్యుడు అక్కడకు (లంకకు) పోయి అతడి చేష్టలన్నీ తెలుసుకొని, ధైర్యం చెప్పి, మరల భగవంతుడితో జీవుడు అనన్య భక్తుడనీ-ఆయనే దిక్కని నమ్మినాడనీ (నియత-యక్షత), కాబట్టి భగవంతుడే కాపాడాలనీ వేడుకుంటాడు. భగవంతుడు ప్రతిబంధకాలను అణచివేసి, చిత్త శుద్ధి పరీక్షించి (సీత అగ్ని ప్రవేశం) మరల తన దగ్గర చేర్చుకుంటాడు. దానర్థం: అనన్యాసక్తుడై, దృఢ నిశ్చయంతో, జీవుడు భగవంతుడిని సేవిస్తుంటే,

అతడికి కావల్సిందంతా భగవంతుడే నెరవేరుస్తాడు. సుందర కాండ చదివేటప్పుడు పాఠకులు తమను సీత గాను, శ్రీరాముడిని భగవంతుడి గాను భావిస్తే ఈ అర్థం స్పష్టంగా తెలుసుకోవచ్చు.

వాల్మీకి రామాయణంలో, సాధారణంగా, సర్గ మొదట్లో- చివర్లో, మొదలు చెప్పిన కథనే సంగ్రహంగా తిరిగి చెప్పడం జరిగింది. ఇది కాకుండా, యజ్ఞాలు-శకునాల లాంటివి చెప్పవలసి వచ్చినప్పుడు, వర్ణించిన విషయాన్నే మరల వర్ణించాల్సి వస్తే, పూర్వోక్త శ్లోకాలనే మళ్లీ చెప్పడం జరిగింది. ఇలాంటిది ఆ కవి కవితా విశేషమే గాని మరొకటి కాదు. శ్రీ రామాయణంలోని కవితా చమత్కృతిని విశదీకరించాలంటే, ఎంత చెప్పినా తక్కువే అవుతుంది. వేదవ్యాసుడంతటి వాడు వాల్మీకి శ్లోకాలను అనువదించగా లేంది, వేరేవారి సంగతి చెప్పాలా ! ఎవరికైనా సత్కవి కావాలని కోరికుంటే, వారు వాల్మీకి రామాయణాన్ని అనేక పర్యాయాలు, శ్రద్ధగా-భక్తితో పఠించాల్సిందే.

శ్రీమద్రామాయణం గొప్ప ధర్మ శాస్త్రం. ఇందులో సర్వ విధాలైన, అన్ని రకాల ధర్మాల గురించి వివరంగా చెప్పబడింది. రాజ ధర్మం, ప్రజా ధర్మం, పతి ధర్మం, సతీ ధర్మం, భాతృ ధర్మం, పుత్ర ధర్మం, భృత్య ధర్మం, మిత్ర ధర్మం లాంటి అన్ని ధర్మాలను గురించి చక్కగా తెలుపబడి వుంది. లాభ-లోభ-పక్షపాత బుద్ధి లేకుండా, న్యాయం మీదే దృష్టి నిలిపి వాదించే న్యాయవాది ధర్మం కూడా చెప్పబడింది. వీటితో పాటు కథా సందర్భానుసారంగా, అంతరాంతరాలలో ఎన్నో నీతులు చెప్పబడ్డాయి.

సత్ ప్రభు లక్షణం తెలుసుకోవాలంటే, రామ-దశరథుల రాజ్య పాలనా విధానంలో దొరుకుతుంది. ఆర్య ప్రభువులు ఏ పని చేసినా ప్రజల అనుమతి లేకుండా చేయలేదు. తాము ప్రభుత్వం నడిపేది ప్రజలకొరకేనని, వారిని సుఖ పెట్టడానికేనని వారు భావించేవారు. ప్రత్యక్షంగానైనా-పరోక్షంగానైనా ప్రజలకు హాని కలిగించే పనేదీ చేయరు. శ్రీరాముడి పట్టాభిషేకం గురించి దశరథుడు చేసిన (అయోధ్య కాండ) ఉపన్యాసం ఇందుకో ఉదాహరణ. ప్రజల దగ్గర పన్నులు తీసుకుంటూ, వారి కష్టాలు తొలగించకపోతే నరకంలోకి పోతామని వారి నమ్మకం (అరణ్య కాండ).

ప్రభువైన వాడు ధర్మాన్ని ఆధారంగా చేసుకొని, వేగులవారి ద్వారా, ప్రజల కష్ట సుఖాలను తెలుసుకోవాలి. ప్రజలు ఇష్టపడని గుణాలు తనలో వుంటే, ఎంత నష్టమైనా-కష్టమైనా అవి మానుకోవాలి. ఆ విషయంలో రాజు అంతఃకరణం చెప్పింది ముఖ్యం కాదు. ఇతరులను సంతోష పెట్టడానికి తనెందుకు దుఃఖపడాలని అనకూడదు. ఈ విషయంలో రాముడే ప్రమాణం.

శ్రీరాముడు పట్టాభిషేకం జరిగిన తర్వాత ఒక నాడు వేగులవాడైన భద్రుడిని నగరంలో-పల్లెల్లో వార్తలేంటని, తమను గురించి ప్రజలేమనుకుంటున్నారని అడిగాడు. జవాబుగా వాడు, తనను లోకులందరూ ప్రశంసిస్తున్నారని చెప్తే, అంతటితో తృప్తి పడలేదాయన. ఉన్నదున్నట్లు-విన్నది విన్నట్లు అసలు విషయాలన్నీ చెప్పమంటాడు రాముడు. రాముడి గుణగణాలను చక్కగా అర్థం చేసుకుంటే, రాజుకుండవలసిన సద్గుణాలే కాకుండా, సాధారణంగా ప్రతి పురుషుడికి వుండాల్సిన, సత్యం-దయ-ఇంద్రియ నిగ్రహం-పితృభక్తి-ఏక పత్నీనియమం-సౌభ్రాత్రం-దైవభక్తి-దేవతారాధనం-నిత్య కర్మానుష్ఠానం విపులంగా ఆయనలో వున్నాయని తెలుసుకోవచ్చు.

ఉత్తమ స్త్రీల లక్షణాలన్నీ కలగనున్నవారిలా సీత, కౌసల్య, సుమిత్రల గుణాలను బట్టి, నీచ స్త్రీల లక్షణాలున్న వారిగా కైకేయి, శూర్పణఖల గుణాలను బట్టి తెలుసుకోవచ్చు. రావణాసురుడు చెడిపోవడానికి ఎన్నో కారణాలు కనిపిస్తాయి రామాయణంలో. ఇంద్రియాలను జయించ లేకపోవడం, అసత్యాలు పలకడం, వేగుల వారు లేకపోవడం-వున్న వారికి సరైన జీతాలు ఇవ్వక పోవడం, తన పరిసరాలో జరుగుతున్న వృత్తాంతాలను తెలుసుకోలేక పోవడం, విన్న ప్రతి విషయాన్నీ నమ్మడం-నిజా, నిజాలు మంత్రులపైన పడవేయడం, తన మేలుకోరి చెప్పగలవారికి-జ్ఞాన హీనతతో చెప్పేవారికి మధ్య తేడా తెలుసుకోలేక పోవడం, ఎవరినీ నమ్మక పోవడం, మూర్ఖత్వం లాంటి పలు దుర్గుణాలు వున్న రావణుడు సమూలంగా నాశనమయ్యాడు. పైన పేర్కొన్న విషయాలన్నీ, శూర్పణఖ, మారీచుడు, విభీషణుడు చెప్పిన మాటల్లో బయట పడుతుంది. రాముడితో యుద్ధమెందుకు చేయవలసి వచ్చిందో-యుద్ధ కారణమేంటో తన భటులకే తెలియనీయక వంచన చేసి, వారి ప్రాణాలను తీసిన (రావణాసురుడి లాంటి) ప్రభువు ఎలాంటి వాడో రామాయణం చదువుతే అర్థమవుతుంది.

ఇలాగే, రామ లక్ష్మణ భరత శత్రుఘ్నుల చర్యల వలన భాతృ ధర్మం, సుగ్రీవుడి చర్యల వలన మిత్ర ధర్మం, హనుమంతుడి చర్యల వలన భృత్యు ధర్మం తెలియ చేయబడ్డాయి రామాయణంలో. రామాయణంలో సకల ధర్మాలున్నాయి. ఇందులో వున్న ధర్మాలే మిగిలిన అన్ని గ్రంథాలలోనూ కనబడతాయి. ఇందులో లేని ధర్మాలు మరింకేదాంట్లోను కనిపించవు.

శ్రీమద్వాల్మీకి రామాయణం మంత్రనిధానం. ఇందులో అనేకానేక మంత్రాలు ఉద్ధరించబడి వున్నాయి. అందువల్లే, వాల్మీకి రామాయణం పారాయణం చేసేవారు, యథావిధిగా చదివి, వారి వారి కోరికలు నెరవేర్చు కుంటారు. రామాయణమంతా గాయత్రీ స్వరూపమే. గాయత్రిలోని 24 అక్షరాలను, ప్రతి వేయి శ్లోకాలకు ఒక అక్షరం చొప్పున శ్లోకం ఆరంభంలో చెప్పబడింది.

కామ్యార్థమైనా, మోక్షార్థమైనా, రామాయణం పారాయణం చేసినవారి కోరికలు నెరవేర్చే శక్తి, రామాయణానికి వుండడానికి కారణం, అది భగవత్ కథ కావడానికి అదనంగా సర్వజ్ఞుడైన వాల్మీకి కూర్చిన బీజాక్షరాల మహాత్మ్యమే. శ్రీమద్రామాయణం వేదంతో సమానమైందే కాకుండా వేదమే అనాలి. వేదమే అయినప్పుడు, వేదంతో సమానమైందని ఎలా అనవచ్చునంటే, వేదంలోని వర్ణాలనే, అనులోమ-విలోమాలుగా మార్చి, వేద ప్రసిద్ధమైన రామ కథను చెప్పడంవల్ల ఇది వేదమే అయింది. వేదాల్లోని అర్థాలున్నందువల్ల వేదంతో సమానమైంది. అందువల్లనే, వేద పఠనం అవశ్యంగా చేయాల్సిన కార్యక్రమాల్లో, రామాయణ పఠనం నియమితమైంది. శత కోటి, అంటే 24 గాయత్రీ బీజాక్షరాలతో కూడిన 24,000 గ్రంథాల రామాయణంలోని ప్రతి అక్షరానికి మహా పాతకాలను నాశనం చేయగల శక్తిగలదని కొందరంటారు. కొందరేమో, శత కోటి రామాయణాన్ని వాల్మీకి సంగ్రహంగా చెప్పాడంటారు. ఇలాంటి మహిమ రామాయణంలో వుండడానికి కారణమేంటో ఆలోచించాలి.

(ఒక అజ్ఞాత మహానుభావుడి ద్వారా "కాలిఫోర్నియా (అమెరికా) విశ్వవిద్యాలయం"కు చెందిన "బర్క్ లీ" గ్రంథాలయంలో చోటుచేసుకుని, "గూగుల్ సంస్థ" డిజిటలైజ్ చేసినందువల్ల అంతర్జాలంలో లభ్యమైన "వాసు

దాసు–వావిలికొలను సుబ్బరావు" గారి 108 సంవత్సరాల క్రితం ప్రచురించబడిన "శ్రీ మదాంధ్ర వాల్మీకి రామాయణం" మొదటి సంపుటి– బాల, అయోధ్య, అరణ్య, కిష్కింధ కాండలకు ముందు మాటగా రచయిత చెప్పిన మాటల ఆధారంగా...)

ఆంధ్రప్రభ దినపత్రిక (15–04–2016)

❖ ❖ ❖

శ్రీ సీతారాముల కళ్యాణం

తాను చేస్తున్న యాగాల రక్షణ కొరకై శ్రీరామ లక్ష్మణులను తీసుకెళ్లిన విశ్వామిత్రుడు, ఆ కార్యక్రమం విజయవంతంగా ముగిసిన తరువాత వారిద్దరినీ మిథిలకు తీసుకు పోతాడు. అక్కడ జనకుడు యజ్ఞాన్ని చేస్తుంటాడప్పుడు. విశ్వామిత్రుడొచ్చాడని తెలుసుకున్న జనక మహారాజు తన పురోహితుడైన శతానందుడుతో కలిసి వారున్న ప్రదేశానికి వచ్చాడు. మునీశ్వరుడిని సేవించాడు. ఆయనవెంటే వున్న రామ లక్ష్మణులెవరని ప్రశ్నించాడు జనకుడు. వారు దశరథ మహారాజు కొడుకులని, తన యజ్ఞాన్ని రక్షించేందుకు క్రూరులైన రాక్షసులను చంపారని, వారిద్దరూ ఆయన దగ్గరున్న శివ ధనుస్సును చూసేందుకొచ్చారని అంటాడు విశ్వామిత్రుడు. మర్నాడు ఉదయం జనక మహారాజు ఆహ్వానం మేరకు శివ ధనస్సును చూసేందుకు వెళ్లారు రామలక్ష్మణులు. తన దగ్గరున్న ధనుస్సు విషయం చెప్పి, దానిని ఎక్కుపెట్టగలవాడికే తన కూతురు సీతను ఇస్తానని చెప్పాడు. దానిని శ్రీరామ లక్ష్మణులకు చూపిస్తానని, శ్రీరామచంద్రమూర్తి విల్లెక్కుపెట్టగలిగితే తాను అదృష్టవంతుడిని, అయోనిజైన సీతను ఆయన కిస్తాను అని అంటాడు.

జనకుడి ఆదేశం ప్రకారం, ఐదువేలమంది బలశాలులు ఇనుప పెట్టెతో సహా దాంట్లో వున్న పెద్దవింటిని తెచ్చారు వారున్న చోటికి. విశ్వామిత్రుడి ఆదేశం ప్రకారం శ్రీరాముడు, ధనుస్సుండే పెట్టె దగ్గరికిపోయి, దాని మూత తెరిచి, తాను వింటిని చూసానని–తాకానని చెప్పి, ఆయన ఆజ్ఞాపిస్తే బయటకు తీస్తానని అంటాడు. విశ్వామిత్రుడు, జనకుడు అంగీకరించగానే, రాముడు, అవలీలగా వింటిని అరచేత్తో పట్టుకొని, బయటకు తీసి, రాజులందరు చూస్తుండగా అల్లెతాటిని బిగువుగా లాగుతుంటేనే, విల్లు ఫెల్లుమని రెండుగా విరిగిపోయింది. ఆ వెంటనే "నా కూతురు వీర్య శుల్క అనే పేరుతో నేను చేసిన ప్రతిజ్ఞ ఫలించింది. నేనన్న మాట ప్రకారం, నా ప్రాణంకంటే ప్రియమైన భూపుత్రి సీతను గొప్ప గుణాలున్న శ్రీరామచంద్రమూర్తికిచ్చి వివాహం చేస్తాను" అని జనకుడు సీతను రాముడికి ధారాదత్తం చేసే ప్రయత్నం చేశాడు కాని, రాముడందుకు అంగీకరించలేదు. తనను విశ్వామిత్రుడు చెప్పిన పని

చేయాల్సిందిగా తన తండ్రి ఆజ్ఞాపించాడని, ఆయన వింటిని చూడమంటే చూసానని, ఎక్కుపెట్టమంటే పెట్టానని, అంటూ, వివాహమాడడానికి తనకు తండ్రి ఆజ్ఞ లేదని జనకుడికి చెప్పాడు. జనకుడు దశరథ మహారాజుకు కబురు పంపి ఆయన్ను పిలిపించాడు.

మిథిలా నగరం చేరుకున్న దశరథుడు ఋషులతో బంధువులతో కలిసి జనకుడున్న చోటికి పోయి, ఆయనకు వశిష్టుడిని చూపించి, ఇక్ష్వాక వంశానికి ఆయన కులగురువనీ, తమ గురించి చెప్పాల్సిన విషయాలన్ని ఆయన చెప్తాడనీ అంటాడు. కన్యను ఇచ్చుకొనేటప్పుడు, పుచ్చుకొనేటప్పుడు, అధమ పక్షం మూడు తరాల వంశ జ్ఞానం ప్రధానంగా తెలుసుకోవాలి. ఇది సాంప్రదాయ బద్ధంగా వచ్చే ఆచారం. తదనుగుణంగానే, వశిష్ఠుడు సూర్యవంశక్రమాన్ని వివరించాడు వెంటనే. ఆ తరువాత ఇక్ష్వాకు వంశ క్రమం వివరించిన వశిష్టుడితో జనక మహారాజు తనవంశక్రమాన్ని వినిపించాడు. శ్రీరామ లక్ష్మణులకు తన ఇద్దరు కూతుళ్లు సీత–ఊర్మిళలను సంపూర్ణ ప్రీతితో, దశరథుడి ఆజ్ఞ ప్రకారం ఇచ్చి వివాహం జరిపిస్తానని అంటాడు. జనకుడి తమ్ముడైన కుశధ్వజుడి ఇరువురు పుత్రికలను, దశరథుడి కుమారులైన భరత శత్రుఘ్నులకిచ్చి వివాహం చేయమని విశ్వామిత్రుడు సూచించగా దానినీ అంగీకరించాడు జనకుడు. రెండు రోజుల తరువాత వచ్చే ఉత్తర ఫల్గుని నక్షత్రం రోజున వివాహం చేద్దాం అని అంగీకారం కుదిరింది. ఉత్తర ఫల్గుని నక్షత్రానికి అధిపతి భగుడనే ప్రజాపతి అనీ, ఆయన శుభకరుడు కాబట్టి, ఉత్తర ఫల్గుని ఉత్తమమని అందరు ప్రశంసించారు.

ముహూర్తం రోజు ఉదయం తూర్పు తెల్లవారుతుండగానే, కాల కృత్యాలు తీర్చుకొని యజ్ఞ భూమికి చేరుకున్నాడు దశరథుడు. చక్కటి ఆభరణాలను ధరించి, కంకణం కట్టుకొని, రామచంద్రమూర్తి మంచి ముహూర్తంలో తమ్ములతో కలిసి వచ్చాడక్కడకు. వశిష్ఠుడు–ఇతర మునీంద్రులు ముందుండి తమ వెంట వస్తుంటే యజ్ఞ భూమి (యజ్ఞ భూమి అంటే, సమీపంలో పెళ్లిజరిపించేందుకై ఏర్పాటుచేసిన ఉత్సవశాల అని అర్థం) ప్రవేశించారు. వశిష్టుడితో జనకుడు, త్రిలోకాభిరాముడైన రామచంద్రమూర్తికి శీఘ్రంగా–సంతోషంగా వివాహ

సంబంధమైన కార్యాలన్నీ జరిపించమని అన్నాడు. వశిష్ఠుడు, తనకు సహాయంగా విశ్వామిత్రుడు, శతానందుడు తోడుండగా వివాహ సంబంధమైన కార్యక్రమం చేపట్టాడు. చలువ పందిరిలో శాస్త్ర ప్రకారం వేదిని తీర్చి, పూలతో-పరిమళ ద్రవ్యాలతో దానిని అలంకరించి, మెరుస్తున్న బంగారు పాలికలతో-మొలకలెత్తిన శుభకరమైన అడుగులేని పాత్రలతో-జిగుళ్లుగల మూకుళ్లతో-ధూపమున్న ధూప పాత్రలతో-స్రుక్కులు, స్రువాలు, అర్ఘ్యం పేలాలతో నిండిన స్వచ్ఛ పాత్రలతో-పచ్చని అక్షతలతో వేదిని నింపాడు వశిష్ఠుడు. మంత్రాలు పఠిస్తూ, పరిశుద్ధమైన దర్భలను పరిచి, శాస్త్రోక్తంగా వేదిలో అగ్నిని వుంచి, వశిష్ఠుడు హోమం చేశాడు.

"సీతను సర్వాభరణో, పేతను దా నిలిపి నగ్ని కెదురుగ గౌస
ల్యా తనయున కభిముఖముగ, క్ష్మాతలనాథుండు రామచంద్రున కనియెన్"

అన్ని విధాలైన అలంకారాలతో ప్రకాశిస్తున్న సీతను, అగ్నికి ఎదురుగా-శ్రీరామచంద్రమూర్తికి అభిముఖంగా, నిలువబెట్టి, జనక మహారాజు శ్రీరామచంద్రమూర్తితో:

"ఈ సీత నాదుకూతురు, నీ సహధర్మచరి దీనినిం గైకొనుమా
కౌసల్యాసుత, నీకును భాసురశుభ మగు గ్రహింపు పాణిం బాణిన్"

"కౌసల్యా కుమారా, ఈ సీత నా కూతురు. నీ సహధర్మచారిణి. ఈమెను పాణి గ్రహణం చేసుకో. నీకు జగత్ ప్రసిద్ధమైన మేలు కలుగుతుంది. నీకు శుభం కలుగుతుంది. మంత్రపూర్వకంగా ఈమె చేతిని నీ చేత్తో పట్టుకో. రామచంద్రా, పతివ్రత-మహా భాగ్యవతి అయిన నీ సీత, నీ నీడలా ఒక్కసారైనా నిన్ను విడిచి వుండదు" అని అంటూ, మంత్రోచ్చారణతో పవిత్రవంతములైన జలధారలను రామచంద్రమూర్తి చేతుల్లో జనక మహారాజు ధారపోశాడు. దేవతలు, ఋషులు మేలు-మేలనీ, భళీ అనీ శ్లాఘించారు. సంతోషాతిషయంతో దేవతలు పూల వాన కురిపించారు. దేవదుందుబులను చాలా సేపు మోగించారు. వాసవుడు మొదలైన పలువురు,తమ శోకత్వాన్ని-దీనత్వాన్ని తమ మనస్సులనుండి తొలగించుకున్నారు.

ఈవిధంగా మంత్రించిన జలాలను ధారపోసి భూపుత్రి సీతను శ్రీరామచంద్రమూర్తికిచ్చి వివాహం చేసానని జనక మహారాజు సంతోషిస్తూ లక్ష్మణుడివైపు చూసి, "లక్ష్మణా ఇటు రా. దానంగా ఊర్మిళను స్వీకరించు. ప్రీతిపూర్వకంగా ఇస్తున్నాను. ఈమె చేతిని ప్రేమతో గ్రహించు" మని కోరాడు. ఊర్మిళను లక్ష్మణుడి కిచ్చిన తర్వాత, భరతుడిని మాండవి చేతిని, శత్రుఘ్నుడిని శ్రుతకీర్తి చేతిని గ్రహించమని ప్రేమతో పలికాడు జనకుడు. వివాహం శాస్త్ర ప్రకారం ప్రసిద్ధంగా జరిగింది. పూల వాన కురిసింది. ఆకాశంలో దేవ దుందుభులు ధ్వనించాయి. దేవతా స్త్రీలు నాట్యం చేసారు. గంధర్వ కాంతలు పాడారు. రావణాసురుడి భయం వీడి, సందుల్లో-గొందుల్లో దాక్కున్న వారందరు నిర్భయంగా-గుంపులు, గుంపులుగా ఆకాశంలో నిలిచారు. మంగళ వాద్యాలు మోగుతుంటే, రామ లక్ష్మణ భరత శత్రుఘ్నులు అగ్నికి మూడుసార్లు ప్రదక్షిణ చేయడంతో పెళ్లి తంతు ముగిసింది. తమ భార్యలతో దశరథ కుమారులు విడిది ఇళ్లకు పోవడంతో, వారివెంట దశరథుడు, వశిష్ట విశ్వామిత్రాది మునీశ్వరులతో, బంధువులతో విడిదికి పోయారు.

సీతాకల్యాణ ఘట్టం చదివిన వారికి శ్రీ సీతా వివాహ విషయ చర్చకు సంబంధించి ఆసక్తి కలగడం సహజం. కన్యాదానం చేస్తూ జనకుడు రాముడిని "కౌసల్యా సుత" అని సంబోధించాడు. ఎందుకు జనకుడు కౌసల్యా కుమారా అని పిలవాలి? స్త్రీ పేరుతో పిలవకుండా, వాడుక పేరైన "రామా" అని పిలవచ్చు కదా. దశరథ కుమారా అనకూడదా? ఆ రెండూ ఇప్పుడు సరిపోవని అర్థం చేసుకోవాలి. కేవలం రామా అని పిలిస్తే ఆ పేరు కలవారు మరొకరుండవచ్చు కదా. దశరథకుమారా అని పిలవడానికి ఆయనకు నలుగురు కొడుకుల్లో వేరొకరు కావచ్చు కదా. కౌసల్యా కుమార అంటే ఏవిధమైన సందేహానికి తావుండదు. "ఈ సీత" అంటాడు రాముడితో. సీత, సిగ్గుతో తన చేయి పట్టుకొమ్మని, తనంతట తానే రాముడిని అడగదు. రామచంద్రమూర్తి తనకు తానే సీత చేయి పట్టుకుంటే, పెళ్లికాక ముందే ఎందుకలా స్వతంత్రించి కాముకుడిలా ప్రవర్తించాడని సీత అనుకోవచ్చు-లోకులూ భావించవచ్చు. అందుకే జనకుడు తానే సీతచేతిని రామచంద్రమూర్తికి చూపి "ఈ సీత" అని

చెప్పాడు. అలంకరించబడిన కల్యాణమంటపంలో, నలు వైపులా నిలువుటద్దాలు వేసి వుండడంతో, అన్నిటిలోనూ సీత రూపమే కనిపించసాగింది. అద్దంలో సీతేదో–నిజమైన సీతేదో తెలుసుకోలేక నలుదిక్కులు చూస్తున్న రాముడి భ్రమపోయేట్లు, చేయి చూపి "ఈ సీత" అని చెప్పాడు జనకుడు.

"ఈ సీత" అంటే,అతి రూపవతైన సీతని, సౌందర్య– సౌకుమార్య– లావణ్యాదులలో స్త్రీలందరినీ అతిశయించిందని అర్థంకూడా వస్తుంది. "ఈ సీత" అంటే, "ఈ యగు సీత" అనే అర్థం కూడా వుంది. రాముడెప్పుడైతే శివుడి విల్లు విరిచాడో, అప్పుడే అతడు శివుడికంటే గొప్పవాడైన విష్ణువని జనకుడు గ్రహించాడు. అలాంటి ఆమెకు సాక్షాత్తు లక్ష్మీదేవైన సీతను ఇస్తున్నాననే అర్థమొచ్చే విధంగా "ఈ సీత" అన్నాడు. రాముడెంత మహా సౌందర్య పురుషుడని పేరుందో, అంతకంటే తక్కువ కాని సౌందర్యం ఆమె కుందని చెప్పదల్చుకున్నాడు జనకుడు. సీత అంటే కేవలం నాగటి చాలనే కాదని, నాగటి చాలు భూమిని ఛేదించుకొని రూపంకలదిగా ఎలా అవుతుందో, అలానే భూమిని ఛేదించుకొని రావడంవల్ల సీత అనే పేరు ఆమెకు ప్రఖ్యాతమయింది. దీనివల్ల ఆమె ఆభిజాత్యం తెలుస్తున్నది. సీత–నాగటి చాలు–అంటే కాపువాడి కృషి ఫలింపచేసి, వాడికి ఫలం కలిగించేది. అలానే రాముడు చేయబోయే కార్యాలన్నీ, సీత వలనే ఫలవంతమవుతాయనీ, ఆమె సహాయం లేకుండా రాముడి కృషి వ్యర్థమని, ప్రతిఫలాపేక్ష లేకుండా అతడికి సహాయపడుతుందని జనకుడి మనస్సులోని ఆలోచన. సీతే లక్ష్మీదేవి అయినందువల్ల, వివాహ లీల కేవలం లోక విడంబనార్థమేనని, ఆయన సొత్తును ఆయనే తీసుకొమ్మని కూడా అర్థం.

(వాసుదాసుగారి ఆంధ్ర వాల్మీకి రామాయణం ఆధారంగా)

ఆంధ్రజ్యోతి దిన పత్రిక (15–04–2016)

❖ ❖ ❖

ధర్మ సంస్థాపనే రామావతార పరమార్థం

కడప జిల్లాలోని ఒంటిమిట్ట రామాలయంలో సీతారాముల కల్యాణం వైభవంగా జరుపుకునే రోజు ఇది. బద్రాచలంలో శ్రీరామనవమి, అంటే రాముడి పుట్టినరోజు జరిగిందది. చైత్ర మాసం-శుక్లపక్షం-నవమి తిథి నాడు, పునర్వసువు నక్షత్రంలో, అభిజిల్లగ్నం-కర్కాటక లగ్నంలో, చంద్రుడిని కూడిన బృహస్పతి కలిగిన ఉదయం రామ జననం అయింది. వివాహం జరిగింది నవమి నాడు కాదు. యథావాల్మీకమైన ఆంధ్ర వాల్మీకి రామాయణంలో వాసుదాసు గారు రాసినదాన్ని బట్టి చూస్తే, సౌమ్య నామ సంవత్సరం, మాఖ బహుళంలో శ్రీరామ లక్ష్మణులను విశ్వామిత్రుడు తనవెంట యాగరక్షణకు తీసుకెళ్తాడు. 27వ రోజు, అంటే, శుక్ల త్రయోదశి, ఉత్తర ఫల్గుణీ నక్షత్రంలో సీతా కల్యాణం జరిగింది. మరి ఆ 27వ రోజు, నవమి అని ఎక్కడా చెప్పడం జరగలేదు. ఎందుకు మనవాళ్లందరూ వివాహం జరిగిన తిథి నాడు కాకుండా శ్రీరామనవమి నాడు సీతారాముల కల్యాణం జరుపుతున్నారో సామాన్యులకు అర్థంకాదు-అర్థం చేసుకొని అడగాలని కూడా ఎవరూ అనుకోరు. అలాగే ఒంటిమిట్టలో నవమి నాడు కాకుండా మరో ఐదు రోజుల తరువాత కల్యాణం జరిపించడానికి కారణం కూడా ప్రత్యేకంగా ఏదీ లేదు. ఇది దైవ కార్యం. ఎప్పుడైనా చేయొచ్చు. తిరుమలలో నిత్య కల్యాణం పచ్చ తోరణం. ప్రతి రోజు కల్యాణమే!

వాల్మీకి రామాయణాన్ని యథావాల్మీకంగా పూర్వ కాండలతో సహా ఉత్తర కాండను కూడా ప్రప్రథమంగా తెనిగించిన "ఆంధ్ర వాల్మీకి-కవిసార్వభౌమ" వావిలికొలను సుబ్బరావు (వాసుదాసు) గారి ఆంధ్ర వాల్మీకి రామాయణం బాలకాండలో సీతా కల్యాణ ఘట్టం అపురూపంగా వర్ణించబడింది. వివాహం పూర్వ రంగం, వివాహ ఘట్టం చదువుతుంటే ఆసక్తికరంగా వుంటుంది. స్వాయంభువ మనువు, పూర్వం, గోమతీ తీరాన వున్న నైమిశారణ్యంలో, వాసుదేవ ద్వాదశాక్షరీ మంత్రాన్ని జపించాడు. శ్రీమన్నారాయణుడు ప్రత్యక్షమై వరం కోరుకొమ్మంటే, మూడు జన్మల్లో నారాయణుడు తనకు పుత్రుడుగా వుండాలని

అడుగుతాడు. అంగీకరించిన భగవంతుడు, మనువు దశరథుడిగా పుట్టినప్పుడు "శ్రీరాముడు" గా పుత్రుడయ్యాడు. యదువంశంలో వసుదేవుడిగా మనువు పుట్టినప్పుడు "శ్రీకృష్ణుడు" గా ఆయనకు పుత్రుడయ్యాడు. మూడోజన్మలో "శంబళ గ్రామం" లో-కలియుగంలో-నాలుగోపాదంలో, హరివ్రతుడనే బ్రాహ్మణుడికి "కల్కి" గా పుట్టగలడు. మనువు భార్య సుశీల, కౌసల్య పేరుతో దశరథుడికి, దేవకి పేరుతో వసుదేవుడికి, దేవ ప్రభ పేరుతో హరివ్రతుడికి భార్యగా వుండి, మూడు జన్మల్లో విష్ణుమూర్తికి తల్లి అవుతుంది.

దశరథుడు పుత్రకామేష్టి యాగం చేస్తుండగా అగ్నిహోత్రం మధ్యనుంచి వచ్చిన ప్రాజాపత్య మూర్తి దివ్యపరమాన్నం దశరథుడికిచ్చి, నలుగురు భార్యలకు పంచమంటాడు. అలా చేస్తే దశరథుడు కోరినట్లే కొడుకులు పుట్తారని అంటాడు. ప్రాజాపత్య పురుషుడిచ్చింది భగవంతుడి తేజస్సు మనుష్య స్త్రీ గర్భంలో ప్రవేశించేందుకు మంత్రవంతమైన హవిస్సులాంటి భగవత్తేజః పూరితమైన పాయసాన్నం. అందుకే, శ్రీరామాది జననాలు "రేతస్సర్గం" కారణం కాదు. వారి దేహాలు అ ప్రాకృతాలు. శుక్ల రక్త సంయోగాలవలన ఏర్పడే దేహాలకు స్త్రీ గర్భవసతి అవశ్యం కాని, దివ్య తేజస్సుత్రికి స్త్రీస్త్రీస్త్రీస్త్రీ గర్భ వసతితో పనిలేదు. ఇందు క్షేత్రం ప్రధానం కాదు-గర్భస్థజీవుడే తన తపో బలంతో, స్వేచ్ఛాత్తశరీరుడవుతాడు. వీరి దేహాలు తల్లి తినే ఆహారంతో కాని-తల్లి సంకల్పంతో కాని సంబంధం లేదు. అంటే, తల్లిదండ్రుల జాతికి, బిడ్డల జాతికి సంబంధం లేదక్కడ.

కొడుకులు కలిగేందుకు దశరథుడు పాయసం పంచితే, రాజపత్నులు సంతోషించారు. పాయసం తాగిన కౌసల్య-సుమిత్ర-కైకేయిలు గర్భాలను ధరించారు. ఆరు ఋతువుల తర్వాత, పన్నెండో నెలలో, చైత్ర మాసం - శుక్లపక్షం - నవమి తిథి నాడు, పునర్వసువు నక్షత్రంలో, అభిజిల్లగ్నం - కర్కాటక లగ్నంలో, చంద్రుడిని కూడిన బృహస్పతి కలిగిన ఉదయం (గురుడు కర్కాటక రాశిలో చంద్రుడితో చేరి వుండడం - చైత్రంలో సూర్యుడు మేషరాశిలో ప్రవేశించడం కూడా ఉచ్ఛస్తానాలే), సూర్యుడితో సహా ఐదు గ్రహాలు (అంగారక, సూర్య, గురు, శని, శుక్ర) వాటి-వాటి ఉచ్ఛ స్థలాల్లో (సూర్యుడికి మేషరాశి -

గురువుకు కర్కాటకం – శనికి తుల – శుక్రుడికి మీన రాశి – అంగారకుడికి మకర రాశి ఉచ్చ స్థానాలు) వుండగా, కౌసల్యా దేవి జగత్ పాలకుడైన శ్రీమహావిష్ణువు యొక్క అర్థాంశమూర్తి రాముడిని కనింది. శ్రీరామావతారానికి ముఖ్యకారణం కౌసల్య తపః ప్రభావమేనని అనవచ్చు. ఆమె నవమీవ్రతాన్ని చేసినందువల్ల భగవంతుడు నవమి నాడు జన్మించాడు.

విశ్వామిత్రుడి యాగం పరిసమాప్తమైన తర్వాత, మిథిలకు తీసుకెళ్లాడు వారిని. అక్కడ శివ ధనస్సును గురించి వివరించాడు. విశ్వామిత్రుడి ఆదేశం ప్రకారం శ్రీరాముడు అవలీలగా జనక మహారాజు దగ్గరున్న శివ ధనుస్సు వింటిని అరచేత్తో పట్టుకొని, అల్లెతాటిని బిగువుగా లాగుతుంటేనే, విల్లు ఫెల్లుమని రెండుగా విరిగిపోతుంది. ఇది చూసిన జనకుడు, సీత దశరథ కుమారుడు శ్రీరామచంద్రుడిని భర్తగా పొందడంవల్ల తమ జనక కులానికి కీర్తి సంపాదించి పెట్టినట్లైందని అంటాడు విశ్వామిత్రుడితో. “నా కూతురు వీర్య శుల్క అని నేను చేసిన ప్రతిజ్ఞ ఫలించింది. నేనన్న మాట ప్రకారం, నా ప్రాణంకంటే ప్రియమైన భూపుత్రి సీతను గొప్ప గుణాలున్న శ్రీరామచంద్ర మూర్తికిచ్చి వివాహం చేస్తాను” అని జనకుడు సీతను రాముడికి ధారాదత్తం చేసే ప్రయత్నం చేయగా, వివాహమాడడానికి తనకు తండ్రి ఆజ్ఞ లేదని అంటాడు రాముడు. విశ్వామిత్రుడి ఆదేశం మేరకు, మిథిలకు రమ్మని ఆహ్వానిస్తూ, దశరథుడి దగ్గరకు దూతలను పంపాడు జనకుడు. దూతలు అందించిన వార్తను విన్న దశరథ మహారాజు వామదేవ – వశిష్ఠాదులను, మంత్రులను పిలిపించి “మన శ్రీరామచంద్రుడి బల పరాక్రమం చూసి–మెచ్చిన జనకుడు, తన కూతురునిచ్చి వివాహం చేయనున్నాడు. జనకుడు తలపెట్టిన కార్యం మీకు సమ్మతమైతే, ఆలస్యం చేయకుండా పయనమై పోదాం” అనగా మంత్రులందరూ ఇది తగిన కార్యమేనని, మంచి సంబంధమేనని అన్నారు.

మర్నాడు దశరథుడు చతురంగ బలాలతో, వాసుదేవుడు– వశిష్టుడు– జాబాలి– కశ్యపుడు–మార్కండేయుడు–కాత్యాయనుడు లాంటి పెద్దలతో కలిసి బయలుదేరి ఐదవ రోజు పగటిపూట కల్లా విదేహనగరం చేరుకుంటాడు. ఆయన రాకను తెలుసుకున్న జనకుడు స్వాగతం పలికి, “నా పుణ్యం

మంచిదైనందున, సూర్య వంశపు రాజులతో వియ్య మాడే అవకాశం కలిగింది. మిక్కిలి బలవంతులైన మీతో బంధుత్వం కలుస్తున్నందువల్ల మా వంశం అతి పూజ్యమైంది" అంటాడు. వివాహానికి సన్నాహాలు మొదలయ్యాయి. మర్నాడుదయం, జనకుడి ఆహ్వానాన్ని అందుకుని దశరథుడు ఋషులతో బంధువులతో కలిసి జనకుడున్న చోటికి పోయి, ఆయనకు వశిష్టుడిని చూపించి, ఇక్ష్వాకు వంశానికి ఆయన కులగురువనీ, తమ గురించి చెప్పాల్సిన విషయాలన్ని ఆయన చెప్తాడనీ అంటాడు.

వున్న జనకుడితో వశిష్టుడు సూర్యవంశక్రమాన్ని వివరించాడు. "అవ్యక్తసంభవుడు–నిత్యుడు–అవ్యయుడైన చతుర్ముఖ బ్రహ్మకు మరీచి జన్మించాడు. మరీచికి కశ్యపుడు–ఆయనకు వివస్వంతుడు–ఆయనకు మనువు–ఆయనకు ఇక్ష్వాకుడు కలిగారు. ఇక్ష్వాకుడి రాజధాని అయోధ్య" అంటూ మొదలుపెట్టి, చివరలో అంబరీషుడికి నహుషుడు, అతడికి యయాతి, అతడికి ఆభాగుడు, అతడికి అజుడు, అతడికి బలశాలైన దశరథుడు కొడుకులుగా పుట్టారు" అని సూర్యవంశ క్రమాన్ని సవివరంగా తెలియచేశాడు. దశరథుడి కుమారులే శ్రీరామ లక్ష్మణులనీ, వీరి వంశం ఆదినుండి పరిశుద్ధమైందని, వీరందరు అసమాన ధర్మరతులు–వీరులనీ, సత్యమంటే ప్రీతికలవారనీ అంటూ, శ్రీరామచంద్రుడికి–లక్ష్మణుడికి సరితూగే గుణగణాలు గల తన ఇరువురు పుత్రికలను ప్రేమ పూర్వకంగా ఇచ్చి వివాహం చేయమని, ఇది తన మనవి అని కోరాడు జనకుడిని.

ఇక్ష్వాకుల వంశ క్రమం వివరించిన వశిష్టుడితో జనక మహారాజు తన వంశక్రమాన్ని కూడా వినిపించాడు. తమ వంశానికి పూర్వీకుడు ధర్మాత్ముడైన "నిమి" అనీ, అతడి కొడుకు మిథి అనే మహాత్ముడే ఈ మిథిలా పురాన్ని కట్టించాడనీ, ఆయనే మొదటి జనకుడనీ, ఆ పేరే తమ వంశంలో "జనకుడు" అని రాసాగిందనీ, అదే వంశ నామం అయిందనీ అంటాడు. మిథి కొడుకు దగ్గరనుంచి మొదలెట్టి, మహారోముడికి స్వర్ణరోముడు, అతడికి హ్రస్వరోముడు; హ్రస్వరోముడికి తను తన తమ్ముడు కుశధ్వజుడు కొడుకులమని వంశ క్రమాన్ని వివరించిన జనకుడు దశరథుడితో. ముమ్మాటికి తన ఇద్దరు కూతుళ్లను ఆయన

ఇద్దరు కుమారుల కిస్తానని చెప్పాడు. మూడు రోజుల తర్వాత ఉత్తర ఫల్గుని నక్షత్రం వస్తుందనీ, ఆ రోజున వివాహం చేద్దామనీ అంటాడు. ఉత్తర ఫల్గుణీ నక్షత్రం శ్రీరామచంద్రమూర్తికి శుభకరమే కాని సీతకు జన్మ నక్షత్రం. అయినా గాని, తిథి-వార-నక్షత్ర దోష శాస్త్రం ప్రకారం, అభిజిత్సర్వదోషఘ్నం అయినందున, ఆ లగ్నమే మంచిది. అదే నక్షత్రంలో మొదటి పాదం తర్వాత ఆమెది కన్యారాశి అయినందున, తృతీయ ఏకాదశ రూప నక్షత్ర కూట శుద్ధి కావడంతో నక్షత్ర దోషం లేదు. అయినా, భార్యా-భర్తలిద్దరికి ఏక నాడి అయినందున వియోగ ప్రాప్తంటారు.

ఆ రాత్రి కొడుకులతో వినోదంగా గడిపి దశరథుడు, మర్నాడు ఉదయం తూర్పు తెల్లవారుతుండగానే, కాల కృత్యాలు తీర్చుకొని పెళ్లిజరిపించేందుకై ఏర్పాటుచేసిన ఉత్సవ శాలకు చేరుకున్నాడు. అందమైన ఆభరణాలను ధరించి, కంకణం కట్టుకొని, రామచంద్రమూర్తి మంచి ముహూర్తంలో తమ్ములతో కలిసి వచ్చాడక్కడకు. వశిష్టుడు-ఇతర మునీంద్రులు ముందుండి తమ వెంట వస్తుంటే అందరూ కలిసి లోపలికి వెళ్లారు. అలా ప్రవేశిస్తుండగానే వశిష్టుడు జనక రాజును చూసి, దాత కొరకు దశరథుడు వేచి వున్నాడని చెప్పాడు. ఇచ్చేవాడు-పుచ్చుకునేవాడు ఒకచోట వున్నప్పుడే తదుపరి తతంగం జరుగుతుందని అంటూ, ఆయన స్వధర్మమైన-దాత చేయాల్సిన కార్యమైన పెళ్లి జరిపించమని వశిష్టుడు జనకుడికి తెలియచేశాడు.

వశిష్టుడితో జనకుడు, ఇతర ఋశీష్వరులతో కలిసి త్రిలోకాభిరాముడైన రామచంద్రమూర్తికి శీఘ్రంగా-సంతోషంగా వివాహ సంబంధమైన కార్యాలన్నీ జరిపించమని అన్నాడు. అన్న మాట ప్రకారం సీతారాముల కల్యాణం వైభవంగా జరుగుతుంది. అదే రీతిలో సాంప్రదాయ బద్ధంగా ఈ కల్యాణాన్ని కడప, బధ్రాచలం లాంటి పుణ్య క్షేత్రాలతో సహా ముత్తారం లాంటి కుగ్రామాలలో కూడా ఘనంగా జరుపుకుంటున్నాం.

(ఆంధ్ర వాల్మీకి వావిలికొలను సుబ్బారావు గారి రామాయణం మందరం ఆధారంగా)

ఆంధ్రభూమి దినపత్రిక (20-04-2016)

ఇప్పటికీ అది ఆనందనిలయమే

ఏప్రియల్ చివరి వారంలో మరో మారు తిరుమల వెళ్లి శ్రీ వేంకటేశ్వర స్వామి వారి దర్శనం చేసుకుని వచ్చాం. భగవంతుడి దయవల్ల ఈ సారి కూడా వసతి, అతి చేరువ నుంచి స్వామి వారి దర్శనం చక్కగా జరిగాయి. అలమేలు మంగాపురంలో అమ్మవారి దర్శనం కూడా బాగానే జరిగింది. ప్రస్తుతం చేస్తున్న ఉద్యోగంలో చేరడానికి ముందు రెండేళ్ల క్రితం ఒకసారి, చేరిన తరువాత ఏడాది క్రితం మరో సారి దర్శనం చేసుకున్నాం. అవీ బాగానే జరిగాయి. ఆ మాటకొస్తే "దర్శనం స్వామి ఇస్తేనే దొరికేది"...అంతే కాని ఎవరూ ఇచ్చేది కాదు. అదో నమ్మకం. హైదరాబాద్ నుంచి బయల్దేరి, రేణిగుంట విమానాశ్రయంలో దిగి, అక్కడి మార్పులు చూసిన తరువాత, చిన్నతనం నుంచీ తిరుమల దర్శనానికి వెళ్లొచ్చిన విషయాలు గుర్తుకు రాసాగాయి. తిరుమల శ్రీ వేంకటేశ్వర స్వామిని దర్శించు కోవడానికి మా నెలసరి ఆదాయంలో ఒక శాతం పైకాన్ని విడిగా తీసి పెట్టుంటాం. దానికి అదనంగా, ఉద్యోగంలో పదోన్నతి కలిగినప్పుడు, ఇంక్రిమెంటు వచ్చినప్పుడు, మొదటి నెల జీతం ఎంత పెరిగితే అంత మొత్తం కూడా ఆ తిరుమలేశుడి దర్శనార్థం ప్రత్యేకంగా దాచిపెడతాం. నాకు ఆదాయం రావడం మొదలైన గత ఐదు దశాబ్దాలుగా ఇలానే చేస్తున్నాం. ఎప్పటికప్పుడు, అప్పటి ఆదాయానికి అనుగుణంగానే ఖర్చవుతున్నాయి కాని ఏనాడూ తిరుమల ప్రయాణం భారం మాత్రం కాలేదు. నాకు ఊహ తెలియక ముందు, తెలిసీ-తెలియని రోజుల్లో, తెలిసినప్పటి నుంచీ తిరుమల వెళ్లి రావడంలో చాలా మార్పులు స్వయంగా చూస్తూ వస్తున్నాను.

"వేంకటాద్రి సమం స్థానం బ్రహ్మాండే నాస్తి కించన, వేంకటేశ సమోదేవో న భూతో న భవిష్యతి"? ఆ కలియుగ ప్రత్యక్ష దైవ దర్శనం ఒక్క క్షణ కాలంపాటు కలిగినా చాలని, వందల-వేల కిలోమీటర్ల దూరం ప్రయాణం చేసి, లక్షలాది మంది భక్తులు, పవిత్ర పుణ్య క్షేత్రమైన తిరుమల కొండకు నిత్యం వెళుతుంటారు. స్వామిని దర్శించుకున్న సామాన్యులు కాని, అసామాన్యులు కాని, గంటల తరబడి క్యూలో నిలుచున్న వారు కాని, సరాసరి వైకుంఠ ద్వారం గుండా

లోనికి వెళ్లగలిగిన వారు కాని, ఒక్క టంటే ఒక్క దర్శనం చాలనుకునేవారు కాని, వీలై నన్ని దర్శనాలు కావాలనుకున్నవారు కాని, ఒక్క రూపాయి హుండీలో వేయలేని వారు కాని, కోట్లాది రూపాయలు సమర్పించుకోగలిగే వారు కాని.....ఎవరైనా...కారణమేదైనా....ఎలా వెళ్లినా, వచ్చినా....తృప్తి తీరా, తనివితీరా దేవుడిని చూశామంటారే కాని, అసంతృప్తితో ఎవరూ వెనుదిరిగిపోరు. వెళ్తూ....వెళ్తూ, దర్శనంలో పడ్డ ఇబ్బందులేమన్నా వుంటే పూర్తిగా మరచి పోతూ, ఏ భక్తుడైనా, ఏం కోరినా–కోరకున్నా, తప్పకుండా కోరేది మాత్రం ఒకటుంటుంది.....అదే, “స్వామీ, పునర్దర్శన ప్రాప్తి కలిగించు” అని. అలా తన భక్తులను తన వద్దకు రప్పించుకుంటాడా కలియుగ దైవం!

శ్రీ మహావిష్ణువు నివాసమైన శ్రీ వైకుంఠమే తిరుమల! మహావిష్ణువిక్కడ “ఆనంద నిలయం” అనే తన “బంగారు మేడ” లో దర్శనమిస్తున్నాడు. ఆలయ ప్రవేశం చేయాలంటే “మహా ద్వారం” గుండా క్యూ లైన్లలో వెళ్లాలి భక్తులు. మహా ద్వారాన్ని “పడి కావలి” అని, “ముఖద్వారం” అని, “సింహద్వారం” అని, “పెరియ తిరువాశల్” అని కూడా అంటారు. ఈ మహా ద్వారానికి ఇరు ప్రక్కల ద్వారపాలకులుంటారు. మహా ద్వారానికి ఆనుకుని ఒక మండపం వుంటుంది. ఆ పక్కనే “అద్దాల మండపం” వుంటుంది. అక్కడా కొన్ని వుత్సవాలు జరుగుతాయి. దానికి ఎదురుగా వున్న మరో మండపంలోనే ఒకప్పుడు కళ్యాణోత్సవం జరిగేది. ఆ మండపం పక్కనే “తిరుమలరాయ మండపం” వుంటుంది. దానికీ ప్రాధాన్యత వుంది. ఆలయ ప్రాంగణంలోనే “ధ్వజస్తంభం”, “బలిపీఠం”, “క్షేత్రపాలక శిల” వుంటాయి. అదృష్టవంతులైన భక్తులకు ధ్వజస్తంభం పక్కనుంచి లోనికి పోయే వీలు కలుగుతుంది. అక్కడ అన్నీ విశేషాలే! “నాలుగు కాళ్ల మండపం”, “విరజానది”, శ్రీ వేంకటేశ్వరుడికి అనుదినం అలంకరించే పూల దండలు, బంగారు వాకిలి ఉభయ పార్శ్వాలలో నిలచి వున్న పంచలోహ మూర్తులు, “కులశేఖర పడి”.....ఇలా చెప్పుకుంటూ పోతే ఎన్నో...ఎన్నెన్నో....!

ఏమిటీ కొండ మహాత్మ్యం? ఏముందీ దైవంలో? ఎందుకిన్ని ఆర్జిత సేవలు? ఒక్కో సేవకున్న ప్రత్యేకత ఏమిటి? పొరపాటునన్నా, లేదా, ఏమరుపాటునన్నా ఏనాడైనా ఏదైనా సేవ ఆగిందా? ఏ సేవ, ఎప్పుడు, ఎంతసేపు జరపాలన్న

విషయంలో ఏవన్నా నియమ నిబంధనలున్నాయా? గతంలోను, ఇప్పుడు సేవల వేళల్లో కాని, పట్టే సమయాల్లోకాని, మార్పులు చేర్పులు జరిగాయా? జరగడానికి శాస్త్రీయ కారణాలే మన్నా వున్నాయా? ఆర్జిత సేవలకు అనుమతిచ్చే భక్తుల సంఖ్యలో పెంచడం-తగ్గించడం జరిగిందా?తిరుమల కొండలో "నిత్య కళ్యాణం-పచ్చతోరణం" అన్ని ఆర్జిత సేవలలోను "కళ్యాణోత్సవం" కు ఒక ప్రత్యేకత వుంది. శ్రీ వేంకటేశ్వరుడికి, శ్రీదేవి-భూదేవిలకు, అనునిత్యం తిరుమలలో, భారతీయ హిందూ సాంప్రదాయ రీతిలో, వేద మంత్రోచ్ఛారణల మధ్య, ఇరు వంశాల వంశ క్రమాన్ని-ప్రవరను పఠనం చేస్తూ, అర్చకులు మంగళ సూత్ర ధారణ చేస్తారు. కళ్యాణోత్సవం చేయించిన వారికి నేరుగా మూల విరాట్ దర్శనం చేయించే ఆనవాయితీ వుండేది ఒకప్పుడు. కాలం మారింది. కాలానుగుణంగా కళ్యాణోత్సవం చేయించేవారి సంఖ్య పదుల నుండి వందలకు-వేలకు చేరుకుంది. ఉత్సవం జరిపించే స్థలం కూడా తదనుగుణంగా మార్చవలసి వచ్చింది. సరాసరి మూల విరాట్ దర్శనం చేయించే ఆచారం మారింది. సర్వదర్శనం క్యూలో కలిపి, ఆ తోపులాటలోనే వీరికీ దర్శనం-అదీ లఘు దర్శనం చేయిస్తున్నారిప్పుడు. ఐనా, కళ్యాణోత్సవం చేయిస్తున్న వారి సంఖ్య పెరుగుతుందేకాని తగ్గడం లేదు. ఈ మార్పులకు కారణాలుండే వుండాలి. ఇవన్నీ భక్తులు తెలుసుకోవాలనుకున్నా, ఏ కొద్దిమందికో తప్ప అందరికీ వీలుండదేమో! శ్రీ వేంకటేశ్వరుడికి అను నిత్యం జరిపించే ఒక్కో సేవకు ఒక్కో ప్రాధాన్యం వుంది-విశేషముంది. ప్రతి సేవలో అనుసరించే ఒక్కో విధానానికి విశేష ప్రాముఖ్యత వుంది. ఉదాహరణకు "సన్నిధి గొల్ల" అని పిలువబడే ఒక యాదవ వ్యక్తి బంగారు వాకిళ్ల తాళాలు తీయడం. ప్రతి నిత్యం తొలి దర్శనం అతడికే కలుగుతుంది. సుప్రభాత సేవ సమయాన పొర్లు దండాలు మరో విశేషం. వాటి గురించి గత ఏభై సంవత్సరాలకు పైగా తిరుమలను దర్శించు కుంటున్న నాకు తెలిసింది చాలా తక్కువ. ఊహ తెలిసినప్పటి నుంచీ-తెలియనప్పటి నుంచి కూడా తిరుమలను అనేక మార్లు దర్శించుకున్న నాకు అప్పటికీ-ఇప్పటికీ తేడా కనిపించడం మాత్రం వాస్తవం.

మొదటిసారి చిన్న వయసులో కుటుంబంతో కలిసి కాలినడకన నేను తిరుమల వెళ్లాను. ఆ తరువాత సుమారు ఏభై ఆరేళ్ల క్రితం నా ఉపనయనానికి వెళ్లినప్పుడు, పాతిక మందికి పైగా ఒక జట్టుగా కలిసి వెళ్లాం. నాలుగైదు కచ్చడం (ఎద్దులు లాగే) బళ్లు, మరో నాలుగైదు (ఎద్దులు లాగే) పెద్ద బళ్లు కట్టుకుని మా స్వగ్రామం నుంచి బయల్దేరాం. ఆరేడు కిలోమీటర్ల దూరంలో వున్న చిన్న రైల్వే స్టేషన్‌కు చేరుకుని, అక్కడ నుంచి పాసింజర్ రైల్లో విజయవాడ వెళ్లాం. విజయవాడలో సత్రం బస.. అక్కడినుంచి మర్నాడు సాయంత్రం తిరుమలకు ప్రయాణం కట్టాం. బయల్దేరిన మూడో రోజు ఉదయం తిరుపతి రైల్వే స్టేషన్‌లో దిగాం. స్థానికంగా వున్న దేవాలయాలను దర్శించుకుని, మర్నాడు తిరుమలకు బస్సులో ప్రయాణమయ్యాం. ఆ రోజుల్లో తిరుమల–తిరుపతి దేవస్థానం వారే బస్సులు నడిపేవారు. అప్పట్లో సెక్యూరిటీ చెకింగులు అసలే లేవు. తిరుమలలో ఇప్పటి లాగా టిటిడి వారి వసతి గృహాలు ఎక్కువగా వుండేవి కావు. ఎన్నో ప్రైవేట్ సత్రాలుండేవి. వాటిలో "పెండ్యాల వారి సత్రం" చాలా పేరున్న సత్రం. అక్కడే బస చేశాం. వంటా–వార్పూ అన్నీ అక్కడే. అక్కడే నా ఉపనయనం జరిగింది. దాదాపు మూడు రోజులు అక్కడే వున్నాం. దర్శనానికి ఎన్ని సార్లు వీలుంటే అన్ని సార్లు, ఏ దర్శనం కావాలనుకుంటే ఆ దర్శనానికి, ఎవరి సహకారం లేకుండానే వెళ్లొచ్చాం. నాకు గుర్తున్నంతవరకు ప్రధాన ద్వారం గుండా సరాసరి వెళ్లొచ్చాం. కళ్యాణోత్సవం చేయించాం. గుళ్లో తిరగని ప్రదేశం లేదు. ఏ రకమైన కట్టుబాట్లు లేవు. ఇక లడ్డులకు కొదవే లేదు. కళ్యాణోత్సవం చేయించిన వారు బస చేసే చోటికి, ఆలయ నిర్వాహకులు, ఒక పెద్ద గంప నిండా పులిహోర, దద్ధోజనం, పొంగలి, పెద్ద లడ్డులు, వడలు, చిన్న లడ్డులు వచ్చేవి. శ్రీవారి దర్శనానికి ముందు వరాహ స్వామి దర్శనం చేసుకున్నాం. పక్కనే వున్న స్వామి పుష్కరణి–కోనేరులో స్నానం చేసే వాళ్లం. అప్పట్లో అందులో నీరు శుభ్రంగా–కొబ్బరి నీళ్లలా వుండేది. తిరుమల సమీపంలోని పాప నాశనానికి తప్పనిసరిగా వెళ్లే ఆచారం వుండేది అప్పట్లో. అక్కడ నిరంతరం ధారగా నీరు పడుతుండేది. నీరు పడడానికి ఒక చైన్ గుంజాలి. అది గుంజినప్పుడు నీరు పడకపోతే పాపాలు తొలగనట్లు భావించేవారు.

మూడు రోజుల తరువాత, తిరుగు ప్రయాణం అయ్యాం. ఆ రోజుల్లో ఒక పద్ధతి ప్రకారం దైవ దర్శనం చేసుకునే ఆచారం వుండేది. వరాహ స్వామి దర్శనం, వేంకటేశ్వర స్వామి దర్శనం, అల మేలు మంగ దర్శనం, గోవింద రాజ స్వామి దర్శనం, శ్రీ కాళహస్తి దర్శనం తిరుగు ప్రయాణంలో విజయవాడలో ఆగి కనకదుర్గ దర్శనం చేసుకునే వాళ్లం. సుమారు వారం-పది రోజుల యాత్ర అలా సాగేది అప్పట్లో. సత్రాలలో వుండేవాళ్లం. హాయిగా దర్శనాలు చేసుకునే వాళ్లం. ఇప్పుడేమో మధ్యాహ్నం బయల్దేరి విమానంలో వెళ్లి, మర్నాడు ఉదయం దర్శనం చేసుకుని ఇరవై నాలుగు గంటల్లో తిరిగి హైదరాబాద్ చేరుకోవచ్చు. ఒకప్పుడు ఒక్క వాయుదూత్ మాత్రమే వుండేది... ఇప్పుడు తిరుపతికి పన్నెండు విమానాలున్నాయి. సాయంత్రం తిరుమలకు చేరుకోవడం, వారి-వారి స్థాయిని బట్టి మర్నాడు ఉదయం సుప్రభాతసేవ కాని, అర్చన కాని, అభిషేకం కాని, నిజపాద దర్శనం కాని, వీటన్నిటినీ మించి ఎల్-1, ఎల్-2,ఎల్-3 కేటగిరీ కింద బ్రేక్ దర్శనం కాని చేసుకోవడం, వీలుంటే అలమేలు మంగాపురం పోవడం, లేదా సరాసరి విమానాశ్రయానికి పోయి హైదరాబాద్, ఢిల్లీ, ఇతర మహానగరాలకు చేరుకోవడం జరుగుతోంది. సామాన్యులు ఎప్పటి లాగానే ధర్మ దర్శనం కాని, ఆన్ లైన్ దర్శనం కాని చేసుకుంటున్నారు. నాకు ఏప్రిల్ 30, 1969 న వివాహం జరిగింది. వివాహం జరిగిన తరువాత పెళ్లి బట్టలతో స్వామివారి దర్శనం చేసుకోడానికి వెళ్లాం. అప్పట్లో మా ఖమ్మం జిల్లాకు చెందిన కొలిపాక కిషన్ రావు గారు టిటిడి పాలక మండలి సభ్యుడుగా వుండేవారు. ఆయనతో కలిసి తిరుమల వెళ్లాం. వాళ్లకు పద్మావతి అతిథి గృహంలో బస. మాకు వేరే చోట. అప్పట్లో పద్మావతి అతిథి గృహమే అన్నింటి కన్నా పెద్దది. ఇక మా దర్శనాలు, ఇతర సౌకర్యాలు అన్నీ టిటిడి అధికారులే స్వయంగా చూసుకున్నారు. ఏ ఇబ్బందీ కలగలేదు. ఆ యాత్రలో ప్రధాన ద్వారం ముందరే పాలక మండలి సభ్యుడితో సహా మేం కూడా కారులో దిగాం. సరాసరి మొదలు సుప్రభాత దర్శనం, తరువాత మిగతా దర్శనాలు చేసుకున్నాం. అప్పుడప్పుడే యాత్రీకుల రద్దీ పెరగడం మొదలైంది. మా తిరుమల ప్రయాణాలలో ఇదొక మరపురాని అనుభవం.

క్రమేపీ యాత్రీకుల రద్దీ పెరగడం మొదలైంది. ప్రత్యేక ప్రవేశ దర్శనం రు. 25ల టికెట్‌తో ప్రారంభమైనట్లు జ్ఞాపకం. సిఫారసు ఉత్తరాల సాంప్రదాయం మొదలైంది. ఆర్జిత సేవలకు కోటా కూడా మొదలైంది. అప్పటి నుంచి వెళ్లిన ప్రతి సారి టిటిడి ఈఓ కు గాని, జెఈఓ కు గాని సిఫార్సు వుత్తరాలు తీసుకెళ్లడం ఆనవాయితీగా మారింది. అప్పట్లో అర్చనానంతర దర్శనానికి ప్రాముఖ్యత వుండేది. చాలామంది కళ్యాణం తప్పక చేయించే వారు. ఎప్పుడైతే కళ్యాణం చేయించిన వారికి లఘు, మహా లఘు దర్శనాలు మొదలయ్యాయో ఇక అక్కడి నుంచి అవి చేయించడం మానుకున్నాం. రాజ్ భవన్‌లో పని చేసినంత కాలం, ముఖ్యమంత్రి చెన్నారెడ్డి గారి వద్ద పౌర సంబంధాల అధికారిగా పని చేసినప్పుడు, ఏ ఇబ్బంది లేకుండా వెళ్లి రాగలిగాం. ఒక సారి తిరుమలలో తమిళ నాడు, కర్నాటక, మహారాష్ట్ర, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ముఖ్య మంత్రుల సమావేశానికి ముఖ్యమంత్రి సిబ్బందిలో వున్న నేను కూడా హాజరయ్యాను. అప్పుడు ముఖ్యమంత్రితో సహా దేవాలయంలోకి ప్రధాన ద్వారం గుండా వెళ్లిన వారిలో నేను కూడా వున్నాను.

తరువాత...తరువాత కూడా తిరుమల దర్శనాలు ఇబ్బంది లేకుండానే జరిగాయి. ఎన్నాళ్ల బట్టో మాకు స్వామివారికి అభిషేకం చేయించాలన్న కోరిక వుండేది. ఆ కోరికా తీరింది ఒకటి రెండు సార్లు. టిటిడి బోర్డ్ చైర్మన్‌గా టి. సుబ్బిరామిరెడ్డి వున్నప్పుడు అభిషేకం చేయించాం మొదటి సారి. మరో సారి కూడా ఆ అవకాశం లభించింది. అర్చన, సుప్రభాతం, అభిషేకం, కళ్యాణం లాంటివి చేయించిన మాకు "వస్త్రం" సేవ చేయించాలనే కోరిక కలిగింది. ఐ. వి. సుబ్బారావు గారు ఎండోమెంట్ శాఖ కార్యదర్శిగా–టిటిడి బోర్డ్ సభ్యుడుగా వున్నప్పుడు ఆయన సిఫార్సుతో రు. 50,000 టికెట్ కొని ఆ ముచ్చటా తీర్చుకున్నాం. నిజంగా అదొక అద్భుత అవకాశం. స్వామివారి ముందర గంటకు పైగా కూర్చుని చూసే అరుదైన అవకాశం అలా మొదటి సారిగా లభించింది. రమణాచారిగారు టిటిడి ఈఓ కాగానే అలాంటి అవకాశం మరో మారు కూడా లభించింది. మా అబ్బాయి ఆదిత్యకు కూడా ఆ అవకాశం లభించింది. ఇదంతా నా అనుభవం మాత్రమే. నాకింత మంచిగా జరుగుతున్నది

కాబట్టి అక్కడ యాత్రీకులకు ఏ ఇబ్బందీ కలగడం లేదని అనడం లేదు. కాకపోతే ఎవరి అదృష్టం వారిదే! చివరి క్షణం వరకూ దర్శనం టికెట్లు దొరుకుతాయో, లేదో అన్న అనుమానం నాకు కలిగిన సందర్భాలు లేకపోలేదు. అప్పుడొకాయన అన్నారు.... దర్శనం స్వామి ఇవ్వాల్సిందే కాని మనం తెచ్చుకోవడం కాదని! ఇప్పటికీ, దర్శనం చేసుకుంటున్నప్పుడు, క్యూలో అసహనానికి గురైన సందర్భాలు అనేకం. క్యూలో వంటి మీద చేయి వేసి తోస్తున్నప్పుడు కోపగించుకున్న సందర్భాలు అనేకం. అలానే వివిఐపి గా స్వామివారి ముందు నన్ను-నా కుటుంబ సభ్యులను నిలబెట్టిన సందర్భాలూ అనేకం. ఎప్పటికెయ్యది ప్రాప్తమో అదే జరుగుతుందని అనుకునే వాడిని. కోపమొచ్చినా అణచుకునేవాడిని. ఏదేమైనా కాలం మారింది. ఏబై-అరవై ఏళ్ల క్రితం పరిస్థితులు ఇప్పుడు లేవు. సరాసరి దైవ దర్శనానికి పోయేందుకు ఇప్పుడు వీలు లేదు. ఇప్పటి నియమనిబంధనలు పాటించక తప్పదు. భక్తులను ఇలా నియంత్రిస్తేనే అందరికీ దర్శనం దొరికే అవకాశం వుంటుంది. ఒకనాడు విఐపి లకు వున్న ప్రాముఖ్యత ఇప్పుడు లేదే! ఆ రోజుల్లో లాగా అన్నీ-అందరికీ ఇప్పుడు జరగడం లేదే! రాబోయే రోజుల్లో ఏం జరగ బోతోందో ఎవరూ ఊహించలేరేమో!

ఆంధ్రభూమి దినపత్రిక (16-05-2016)

❖ ❖ ❖

ప్రపంచాన్నే ప్రభావితం చేసిన మనుధర్మశాస్త్రం

బ్రాహ్మణులను, మనుస్మృతిని, మను ధర్మ శాస్త్రాన్ని, బ్రాహ్మణిజాన్ని, హిందూ మతాన్ని అహర్నిశలూ కించపరుస్తూ మాట్లాడడం పరిపాటై పోయిందిటీవల కొందరికి. ఒక పెద్ద మనిషి బ్రాహ్మణులను సోమరిపోతులుగా వ్యాఖ్యానించి, ఆ తరువాత, ఆ వ్యాఖ్యలను ఉపసంహరించుకోకపోతే పరిణామాలు తీవ్రంగా ఉంటాయని కొందరు బ్రాహ్మణ సంఘ ప్రతినిధులు హెచ్చరించడంతో వెనక్కు తగ్గి తాను "బ్రాహ్మణిజాని"కి మాత్రమే వ్యతిరేకిని తప్ప, బ్రాహ్మణులకు కాదని మరో వక్ర భాష్యం చెప్పాడు. బ్రాహ్మణులకు సంబంధం లేని బ్రాహ్మణిజం ఎక్కడినుంచి వచ్చిందో ఆ పెద్ద మనిషికే తెలియాలి. మరో విధంగా చెప్పాలంటే సనాతన ధర్మానికి, వేల-లక్షల సంవత్సరాలనాటి హైందవ ధర్మానికి, మనుధర్మానికి వ్యతిరేకం అని చెప్పకనే చెప్తున్నాడా పెద్దమనిషి. ఇలాంటి వారికి, వాళ్లు అను నిత్యం విమర్శించే బ్రాహ్మణిజానికి, సనాత ధర్మానికి, మానవ ధర్మానికి సంబంధించిన మనుస్మృతి గురించి తెలియచేసే ప్రయత్నమే ఈ వ్యాసం. ఇది చదిన తరువాతైనా కొంతలో కొంతైనా వారి మూర్ఖత్వం పోతుందేమోనన్న ఆశ.

"అగ్రకుల పెత్తందారీతనం" అంటూ చర్చావేదికలు నిర్వహించి, బ్రాహ్మణిజంపై యుద్ధం అంటూ ప్రకటనలు చేస్తున్నారు వీళ్ళు. ఏ "ఆధ్యాత్మిక ప్రజాస్వామ్యం" అనే పదాన్ని వీళ్ళు వాడుతున్నారో దాన్నే మౌలికంగా మనుస్మృతి చెప్పిన ప్రతి మాటలోనూ పేర్కొనడం జరిగింది. ఒక వైపు హిందూ మతాన్ని కించపరిచే మాటలు అంటూనే, మరో వైపు వీరి మతాలు "బౌద్ధం, ముస్లిం, క్రైస్తవం" అని అంటున్నారు. ఈమూడు మతాలు ఏ విధంగానైతే వీరి దృష్టిలో ఆధ్యాత్మిక సౌరభాలో, అలానే, ఆ మాటకొస్తే అంతకంటే పిసరంత ఎక్కువగానే, హిందూ మతం కూడా అనాదిగా పరిమళిస్తున్న ఆధ్యాత్మిక సౌరభం, అనే విషయం వీరు మరిచిపోకూడదు. "కులరహిత సమాజం" అని ఒక పక్క అంటూనే, బ్రాహ్మణులని, దళితులని వేర్వేరు పదాలుపయోగిస్తున్నారు. ఏ బ్రాహ్మణులనైతే బ్రాహ్మిణిజం పేరుతో నిందిస్తున్నారో, ఆ బ్రాహ్మణులకు చెందిన

వారే వివిధ సందర్భాలలో విప్లవోద్యమాలను ముందుండి నడిపించారనేది జగద్వితం. వారెవరో వీరికి తెలియదా? దేశంలో, సమాజంలో, ఏ సంస్కరణలు వచ్చినా, వాటిలో చాలా వాటిలో బ్రాహ్మణుల పాత్ర అంతో–ఇంతో లేకుండా పోలేదు.

"నాకెవ్వరూ ఏమీ చెప్పనవసరం లేదు, నేనే అన్ని విషయాలూ తెలుసుకుంటాను" అని ఎవరైనా అనుకుంటే అతడు మూర్ఖశిఖామని అని పుల్లెల శ్రీరామచంద్రుడు "ఆముఖం మామిడి తోరణం" అనే శీర్షికన, "మనుధర్మ శాస్త్రం" పుస్తకానికి పీఠికలో రాశారు. ధర్మం, అధర్మం, పుణ్యం, పాపం, స్వర్గం, నరకం, జీవుడు, దేవుడు, బంధం, మోక్షం లాంటి ఎన్నో అలౌకిక విషయాలను తెలుసుకోవాలంటే మూర్ఖం వీడి, వేదంపై దృష్టి సారించాలి. ఇది హిందువుల...ఆ మాటకొస్తే భారతీయుల విశ్వాసం. ఇటీవలే, జనవరి నెలలో 93 వ జన్మదినం జరుపుకున్న కొమరగిరి యోగానంద లక్ష్మీ నరసింహారావు ఆంగ్ల–తెలుగు భాషలలో అనేక గ్రంథాలను రాశారు. వృత్తి రీత్యా ఆంగ్లోపన్యాసకులైనప్పటికీ తెలుగు భాషలో మంచి ప్రావీణ్యం వున్న మహానుభావుడు. ఆయన రాసిన పుస్తకాలలో ప్రత్యేకంగా పేర్కొనాల్సింది మనుధర్మ శాస్త్రం.

మనుధర్మ శాస్త్రం అన్ని శాస్త్రాల కంటే గొప్పదే కాకుండా వేద ప్రమాణంతో ప్రసిద్ధి గాంచిన గొప్ప గ్రంథం. "ముఖద్వారం" శీర్షికన రచయిత రాసిన ఉపోద్ఘాతంలో అనేక విషయాలను సోదాహరణంగా తెలియచేయడం జరిగింది. వాస్తవానికి అన్ని ధర్మాలకు మూలం వేదం...అన్ని ఆచారాలకు అదే ప్రమాణం. అలాటి వేద నిబద్ధమైన ధర్మాన్నే మనుధర్మ శాస్త్రంలో విశదీకరించడం జరిగింది. హిందూ సమాజానికి అదొక ప్రామాణిక గ్రంథం. మనుస్మృతిని ఆధారంగా చేసుకుని ఇండియా ప్రధమ గవర్నర్ జనరల్ వారెన్ హేస్టింగ్స్ ఒక న్యాయ సూత్ర సంకలనాన్ని తయారు చేయించాడు. ఆయన కాలంలో సుప్రీం కోర్టు న్యాయమూర్తిగా పనిచేసిన విలియం జోన్స్ మనుస్మృతిని ఎంతో పొగిడి, ఆంగ్లంలో అచ్చు వేయించినందుకు, బ్రిటీష్ ప్రభుత్వం ఆయనను "సర్" బిరుదుతో సత్కరించింది. హిందువుల–భారతీయుల అతి పురాతనమైన సంస్కృతి పట్ల, పవిత్ర మత ధర్మాల పట్ల గౌరవంతో, వారు అనుసరించిన న్యాయ–ధర్మ

శాస్త్ర రహస్యాలను బ్రిటీష్ ప్రభుత్వాధికారులు తెల్సుకోవాలని, ఆ ప్రాచీన చరిత్రను–సంస్కృతిని అధ్యయనం చెయ్యాలని మనుస్మృతిని ఆంగ్లంలోకి అనువదించడం జరిగింది. హైందవ సంస్కృతిని, ఔన్నత్యాన్ని పరదేశీయులు గుర్తించినప్పటికీ, మన దేశంలో వున్న కొందరు వాటిని తూలనాడడం దురదృష్టకరం.

"మనుధర్మ శాస్త్రం మూలవాఙ్మయం" అంటారు రచయిత. ప్రతి మహానదికి, జీవనదికి ఒక జన్మస్థానం వున్నట్లే, పరవళ్లు తొక్కుతూ ఎన్నో ఉపనదులను తనలో చేర్చుకున్నట్లే, అలా పారుతూ భూమిని పావనం చేసినట్లే, ఆ క్రమంలో సముద్ర గర్భంలో చేరినట్లే......మనుధర్మ శాస్త్రం కూడా అనేక పురాతన ధర్మ సూత్రాలను మేళవించి, ఒక ఉత్తమోత్తమ ధర్మశాస్త్రంగా రూపొంది, భారతీయ సమాజాన్ని, ఆ మాటకొస్తే యావత్ ప్రపంచాన్ని ప్రభావితం చేసింది. ధర్మబద్ధమైన, నియమబద్ధమైన, ఆదర్శవంతమైన, ప్రపంచంలోనే ఉత్తమోత్తమైన సమాజంగా హైందవ జాతిని తీర్చిదిద్దింది మనుధర్మ శాస్త్రం. వేదమూలమైన మనుధర్మ శాస్త్రాన్ని. "మానవ ధర్మశాస్త్రాన్ని" ఒక మానవాతీతమైన కార్యక్రమంగా రూపుదిద్దడానికి ఎంతమంది శ్రమించారో చెప్పడం సాధ్యం కాదు. ధర్మమే మూలమైన మనుధర్మ శాస్త్రాన్ని మనం కాపాడుకున్నంత కాలం అది మనలను రక్షిస్తూనే వుంటుంది. అలా కాకుండా, కుహనా వాదుల లాగా ధర్మాన్ని చెరిచే ప్రయత్నం చేస్తే అది మనలను చెరుస్తుంది. "బ్రాహ్మణిజం" పేరుతో, దానిపై అర్థం లేని వ్యతిరేకతతో, హిందూమతానికి వ్యతిరేకతతో, ధర్మాన్ని నశింప చేయడానికి పూనుకోవడం వినాశనకరం.

మనుస్మృతిలో అనవసరమైన విషయాలు కాని, అక్కరకు రాని విషయాలు కాని అసలే లేవు. సదాచారం అంటే ఏమిటి? సమాజ శ్రేయస్సంటే ఏమిటి? ఉత్తమోత్తమైన ధర్మమంటే ఏమిటి? ఎవరెవరు ఏవిధంగా తమ విద్యుక్త ధర్మాలను త్రికరణ శుద్ధిగా ఆచరించాలి? క్షమాగుణం అంటే ఏమిటి? మనో నిగ్రహం ఎలాంటిది? శాస్త్ర విజ్ఞానం అంటే ఏమిటి? ఆత్మజ్ఞానం ఎలాంటిది? కాలానుగుణంగా స్త్రీ పురుష ధర్మాలు ఎలా మారుతాయి? వైవాహిక ధర్మం అంటే ఏమిటి? దాంపత్య ధర్మం ఎలా వుండాలి? తల్లితండ్రులను, పెద్దవారిని

ఎలా గౌరవించాలి? ఇలాంటివన్నీ వున్నాయి. ఇందులో విమర్శకులకు ఏ విధంగా తప్పు కనిపిస్తుందో తెలియదు.

స్త్రీలను మనుస్మృతిలో కించపరిచే విధంగా రాశాడు అని ఆరోపణ చేసేవారున్నారు. అది నిజం కాదు. ఆయన దృష్టిలో స్త్రీలకు రక్షణ కలిగించాలని మాత్రమే చెప్పడం జరిగింది. "నిర్భయ" లాంటి చట్టాలు చెప్తున్నది కూడా అదేగా! మన రాష్ట్రంలోని "షీ టీమ్స్" ఉద్దేశం కూడా స్త్రీలకు ప్రత్యేక రక్షణ కలిగించడమే కదా! మనువు స్త్రీలను ఎప్పుడూ అగౌరవ పరచ లేదు. సమాజం వారిని ఎప్పుడూ, మాతృ భావంతో, సోదరీ భావంతో ఆదరించి సత్కరించాలని అన్నాడు. ఎక్కడ స్త్రీ పూజించబడుతుందో అక్కడ దేవతలుంటారని "యత్ర నార్యస్తు పూజ్యంతే....ఫలాః క్రియాః" అనే శ్లోకంలో సూచించాడు. మనువు నిర్మించి సంఘటితం చేసిన సమాజంలో స్త్రీకి ఉదాత్తమైన, స్వేఛ్ఛాయుతమైన స్థానం కలిపించడం జరిగింది.

పీఠికలో పుల్లెల శ్రీరామచంద్రుడు చాలా విషయాలను సందర్భోచితంగా పేర్కొన్నారు. రాజ్యాంగాన్ని, మనుస్మృతిని పోలుస్తూ, ఎన్ని న్యాయ శాస్త్ర పరమైన గ్రంథాలు వెలువడుతున్నప్పటికీ, వాటి ప్రామాణ్యానికి మూల కారణం భారత సంవిధానానికున్న అకుంఠిత ప్రామాణ్యం అన్నారు. దీనికి విరుద్ధంగా వున్న దానిని న్యాయస్థానాలు అప్రమాణం అని కొట్టి పారేస్తారు. మనుస్మృతి లాంటి స్మృతుల వేదమూలకత్వం కూడా అలాంటిదే. ఇలానే ఇంకా చాలా విషయాలను ఆయన ప్రామాణికంగా ఉటంకించారు. అతి ప్రాచీన కాలం నుండి, భారత దేశం అంతటా పరమ ప్రమాణంగా అంగీకరించబడిన స్మృతి మనుస్మృతి. 2684 శ్లోకాల ఈ స్మృతిలో భారత దేశానికీ, ఇరుగుపొరుగున వున్న దేశాలకీ సంబంధించిన ధార్మిక, సామాజిక, ఆధ్యాత్మిక విషయాలెన్నో వివరించబడ్డాయి. ఆధునిక కాలంలో మూర్ఖ శిఖామణులు కొందరు ఈ స్మృతిలో ఏముందో పూర్తిగా చదివి అర్థం చేసుకునే ఓపిక, తీరిక లేకపోవడం వల్ల, విపరీతార్థాలను లాగుతున్నారు. వర్తమాన కాలానికి అనుగుణంగా లేవని ఏవో కొన్ని విషయాలను ప్రస్తావిస్తూ, తమకి తోచిన భాష్యం చెపుతున్నారు, ఇది అత్యంత దురదృష్టమైన విషయం. వారి ఆలోచనా ధోరణి మారడానికి మనుస్మృతి మళ్లీ మళ్లీ చదవాలి...చదివి అర్థం చేసుకోగలగాలి.

హిందువును అని చెప్పుకునే వ్యక్తి కాని, హిందూ మతాన్ని అదే పనిగా అర్థం-పర్థం లేకుండా విమర్శించే కుహనావాదులు కాని, మనుస్మృతి లాంటి పుస్తకాలను చదివితే, అదంటే ఏమిటో, అందులో ఎలాంటి మహోన్నత ఆదర్శాలున్నాయో అవగతమౌతుంది. "ఈ మతంలో ఏముంది? వర్ణ భేదాలు, కుల భేదాలు, అస్పృశ్యత లాంటి దురాచారాలు మాత్రమే కదా?" అని అసలు-సిసలు భావాన్ని అర్థం చేసుకోకుండా విమర్శిస్తుంటారు. అన్ని కాలాలకు ఒకే ధర్మశాస్త్రం వుండాలని అనడం లేదు......సామాజిక పరిస్థితులను బట్టి కొన్ని అంశాలలో మార్పులు చేయవచ్చు. మన రాజ్యాంగానికి కూడా సవరణలు చేయడం లేదా? అంత మాత్రాన రాజ్యాంగం మౌలిక సూత్రాలను మార్చం కదా? అలానే ధర్మశాస్త్రాలు...మనుస్మృతి...బ్రాహ్మణిజం...వేదాలు...ఉపనిషత్తులు...మరెన్నో అలనాటి ప్రామాణికాలు. మనకు ఇష్టం కాని విషయాలున్నాయని, స్మృతులను, హిందూ మతాన్ని, సంస్కృతిని, బ్రాహ్మణిజాన్ని తప్పు బట్టడం ఎలుకల మీద కోపం వచ్చి ఇంటిని తగులబెట్టడం లాంటిదే. వీటిలోని అత్యంత ఉన్నతమైన ఆదర్శాలను పాటించడం శ్రేయస్కరం. హిందూత్వం అనేది మతం అయినా-కాకపోయినా, మనిషి జీవించడానికి తగినటువంటి ఆదర్శమైన జీవనవిధానం.

కెవైఎల్ గారి మాటల్లో చెప్పాలంటే; "భారతీయ సంస్కృతి, హైందవ సంస్కృతి, ప్రపంచంలో ఉత్తమోత్తమమైన సంస్కృతి. ప్రపంచ సామాజిక వ్యవస్థలలో హిందూ వ్యవస్థ ఒక ఉదాత్తమైన వ్యవస్థ. సర్వాకలికమై, శాశ్వతమై, స్థిరమై, యుగ-యుగాలుగా వర్ధిల్లుతున్నది. ఎన్ని సాంఘిక విప్లవాలొచ్చినా ఇంకా నిశ్చలంగా, సజీవంగా వుంది. దీనికి కారణం...దాని మూలాలు వేదాలలో వుండడమే".

ఆంధ్రభూమి దినపత్రిక (29-05-2016)

మహోద్యమమే మానవతావాదం

మానవతావాదం అనాదిగా సాగుతున్న ఒక మహోద్యమం. విజ్ఞాన సముపార్జనకవసరమైన సూక్ష్మాతిసూక్ష్మ విషయాలకు సంబంధించిన ప్రతి అంశం, సంస్కృతీ-సాహిత్యాల సాంప్రదాయిక నేపథ్యం మీదనే ఆధారపడి వుండే రీతిలోనే మానవతావాద ఉద్యమానికి అంకురార్పణ జరిగింది. మేధావులు, సాహిత్యాభిలాషులు, శాస్త్రీయ దృక్పథంతో ఆలోచన చేసిన పలువురు, శతాబ్దాల పూర్వమే, మానవ విలువల పరిరక్షణకు ఆరంభించిన ఆ మహోద్యమం ఈ నాటికీ ప్రత్యక్షంగా-పరోక్షంగా వాటిని కాపాడేందుకు దోహదపడుతూనే వుంది. క్రైస్తవమత మానవతావాదమనీ, సాంస్కృతిక మానవతావాదమనీ, సాహితీ మానవతావాదమనీ, రాజకీయపరమైన మానవతావాదమనీ, మతపరమైన మానవతావాదమనీ రకరకాల పేర్లతో-ఎవరికి నచ్చిన విధంగా వారు పిలువసాగారు. రామరాజ్యమైనా, గ్రామరాజ్యమైనా, కార్మికరాజ్యమైనా, శ్రామిక రాజ్యమైనా.. .. .. మానవతా దృక్పథం కలిగిందైతేనే, మానవ విలువలకు అర్థముంటుంది. అలా కానప్పుడు, ఏదో ఒక రూపంలో, మానవ విలువలు కాపాడబడేందుకు నిరంతర పోరాటం జరుగుతూనే వుంటుంది. ఆ పోరాటానికి మొదలు-చివర అంటూ ఏమీలేదు. పండితులైనా-పామరులైనా సంభాషించుకునేది వ్యావహారిక భాషలోనే గాని గ్రాంథికంలో కాదు. రచయితకు, పాఠకుడికి మధ్య వుండాల్సిన సంబంధం సంభాషణ లాంటిదే. ఇరువురు మాట్లాడు కుంటున్నప్పుడు ఒకరు చెప్పేది ఇంకొకరికి అర్థంకాకపోతే సంభాషణకు అర్థంలేదు. పదిమందితో చదివించగలిగిన రచనే సాహిత్యమవుతుంది. రచయిత రాసింది పాఠకుడికి అర్థంకాకపోతే అసలు భాషే కాదంటాడు జీన్ పాల్ సాత్రే తన "సాహిత్యం అంటే ఏంటి" అన్న పుస్తకంలో. "వాక్యం రసాత్మకం కావ్యం" అన్న విషయం అందరికీ తెలిసిందే. రచనంటే కేవలం సాహితీ ప్రక్రియ మాత్రమే కాదు. ఉత్పత్తిదారుడుకీ (రచయిత), వినియోగదారుడుకీ (పాఠకుడు) మధ్య తలెత్తనున్న ఘర్షణ.

దక్షిణాది ప్రాచీన భాషలైన తమిళం, తెలుగు సాహిత్యాల మధ్యనున్న సంబంధం, వాటిని మాట్లాడేవారి మధ్యనున్న అనుబంధం, మానవ విలువలపై

ఎంతగానో ప్రభావం చూపిందనాలి. అతి ప్రాచీనకాలంనాటి భాషల్లో ఇప్పటికీ వాడుకలో వుండి, వ్యావహారిక భాషగా–సాహిత్యంగా ఉపయోగంలో వున్న వాటిలో తమిళం, తెలుగు భాషలను పేర్కొనాలి. సంస్కృతం, లాటిన్ భాషల్లో సంభాషించు కోవడం దాదాపు లేనట్లే. కొద్ది మార్పులతో గ్రీకు భాష ఇంకా వాడుకలో వుందనాలి. భారత రాజ్యాంగం గుర్తించిన భాషల్లో తెలుగు ఒకటి. తెలుగు వారిప్పుడు నివసించని ప్రదేశమంటూ లేదు. రవి అస్తమించని బ్రిటీష్ సామ్రాజ్యంలాగా తెలుగువాడి ప్రాంతమయింది. కేవలం తెలంగాణ, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రాలలోనే కాకుండా, తమిళనాడు, కర్నాటక, మహారాష్ట్ర, మధ్యప్రదేశ్, రాజస్థాన్, గుజరాత్ ఇలా భారతదేశంలోని అన్ని రాష్ట్రాలతో పాటు, అమెరికాతో సహా ప్రపంచంలోని పలు దేశాల్లో స్థిరనివాసం ఏర్పరుచుకున్న తెలుగువారు ఎందరో వున్నారు. ఈ మధ్యనే ఎవరో అన్నారు... ఒకనాటి ముక్కోటి తెలుగువారు, ఆరుకోట్లకెదిగి, ఎనిమిదికోట్లు దాటి, ఇప్పుడు ప్రపంచవ్యాప్తంగా పద్దెనిమిది–ఇరవై కోట్లకు చేరుకున్నారని. ఎవరి లెక్కలు వారివి. అమెరికా కాలిఫోర్నియా లోని సిలికాన్ వాలీనిప్పుడు తెలుగు వాలీగా పిలవాలి.

తెలుగువారు నివసించే ఏ ప్రాంతంవారైనా మాట్లాడే భాషను "తెనుగు" అని, "తెలుగు" అని, "ఆంధ్రము" అని అంటాం. ఈ ప్రాంతంలో నివసించేవారిని ఒక తెగగానో, సమాజంగానో, దేశీయులుగానో గుర్తించేందుకు బహుశా అలాంటి పదప్రయోగం చేసుండాలి. భాషాపరమైన పదప్రయోగాలు చాలాకాలం తర్వాతే వాడబడ్డాయి. దక్షిణ దిక్కును తెలిపే "తెన్" అనే ద్రావిడ పదం ఆధారంగా "తెనుగు" ఉత్పన్నమైందని కొందరు భాషా కోవిదుల అభిప్రాయం. ద్రావిడులు తెలుగుదేశానికి ఉత్తర దిక్కుగా నివసించారని తెలియచేసే ప్రయత్నంలోనే, దక్షిణాది వారు మాట్లాడే భాషను "తెనుగు" అని సూచించారు. కాకపోతే శాస్త్రీయమైన సాక్ష్యాధారాలు ఆ సూచనకంతగా లభ్యంకాలేదు. "త్రి లింగ" నుండి తెలుగు ఆవిర్భవించిందని అందరూ అనుకుండేదే. త్రి లింగ కూడా "త్రి–కళింగ" నుండి వచ్చిందే. ఒక తెగవారినో, భాష మాట్లాడేవారినో, సంస్కృతిని పాటించేవారినో పరోక్షంగా ప్రస్తావించడానికి అలా వాడి వుండవచ్చు. లేదా గుర్తించడంలోనే పొరబడి వుండవచ్చు. మధ్య ప్రాంత ద్రావిడ జాతికి చెందిన గోండ్–భిల్లీ భాషలకు, తెలుగుకు అవినాభావ సంబంధముందని కొందరంటారు.

ఆదిమానవులు తొలిరోజుల్లో ఇతర ప్రాంతాల్లో మాదిరిగానే తెలుగు మాట్లాడే ప్రాంతంలో కూడా, అత్యధిక సంఖ్యలో జంతువులను ఆరాధించి-పూజించే వారు. జంతువు లక్షణాలను-గుణాలను దైవానికి ఆపాదిస్తూ, ఆ దైవాన్నే పూజించే "జూమోర్ఫిజం" అనే మతాన్ని అనుసరించేవారు. భగవంతుడిని సగం జంతువు గానూ, సగం మనిషి ఆకారంలోనూ కొలిచేవారు. ఉదాహరణకు నరసింహుడు, హనుమంతుడు చెప్పుకోవచ్చు. తర్వాత కాలంలో "టోటమిజం" లాంటి సిద్ధాంతం వాడుకలోకి వచ్చింది. మానవులకు జంతువులతోనూ-వృక్షాలతోనూ, జన్మజన్మల అవినాభావ సంబంధముందని నమ్మేవారు దానిని నమ్మినవారు. దాని స్థానంలో గ్రామ దేవతలను ఆరాధించడం మొదలయింది. దేశ ద్రిమ్మరులుగా వుండే తెగలవారు వ్యవసాయం వృత్తిగా జీవించడం మొదలుపెట్టడంతో, వర్షాలు పడడానికి, పంటలు పండడానికి, సుఖ జీవనం గడపడానికి రకరకాల రూపాలలో గ్రామ దేవతలను కొలిచేవారు. మైసమ్మ, పోలేరమ్మ, ముత్యాలమ్మ, పొలిమేర దేవత లాంటి పేర్లతో పిలిచేవారు. జంతు బలీ ఇచ్చేవారు.

దక్కన్ పీఠభూమినే దక్షిణాపథం అనేవారు. దానికి ఆగ్నేయ దిక్కుగా ఆంధ్ర ప్రాంతముంది. వింధ్య పర్వతాలను దాటి దక్షిణ ప్రాంతానికి తొలుత వలస వచ్చిన ఆర్యుడు అగస్త్య మహాముని అంటారు. శివలింగాన్ని మొదట కనుగొన్నది ఆయనేననీ, అందువల్లనే ఆంధ్రలోని ఎన్నో శివాలయాలలో వున్న శివలింగాలను అగస్త్యేశ్వరం అనికూడా పిలుస్తారని అంటారు. ఆపస్తంబ ధర్మ సూత్రాల ప్రకారం, క్రీస్తుపూర్వం ఐదవ శతాబ్దంలో, ఆంధ్ర ప్రాంతంలో వైదిక మతం వేళ్లూనుకోసాగింది. భగవత్-భాగవత మతం కూడా ప్రచారంలోకి వచ్చింది. శ్రీకృష్ణుడి బోధనలను తెలియచేస్తూ, క్రమేపీ వైష్ణవ మతంగా రూపాంతరము చెందిందే భాగవత సిద్ధాంతం. సాంఖ్య-యోగ ఆధారంగా భాగవతమతం వుందని భావించినప్పటికీ, దాంట్లో తాత్త్విక చింతనకు సంబంధించిన పలు అంశాలు నిగూఢంగా వున్నాయి వాస్తవానికి. కులాలకు అతీతంగా, అన్ని కులాలవారు పాటించే మతంగా భాగవతం మొదట్లో ప్రచారంలో వున్నప్పటికీ, బ్రాహ్మణుల జోక్యంతో, బ్రాహ్మణ్యం ఆవిర్భవించడంతో, భాగవత మతం, బ్రాహ్మణ్యం కలిసిపోయాయి. కులాల గుర్తింపు మొదలయింది. ఆంధ్ర

ప్రాంతంలో అతిపురాతనమైంది, ఎక్కువమంది అనుసరించేది శైవమతం. దాని ప్రభావం కూడా ఎక్కువే. అలానే శాక్తేయ మతాన్ని కొందరు అనుసరించేవారు. వీరశైవం వున్నా దాని ప్రభావం అంతగా లేదనవచ్చునేమో. బ్రాహ్మణుల మూలాన భాగవతమతం వారి చేతుల్లోకి పోయినప్పటికీ, బ్రాహ్మణుడి కర్తవ్యం సాధారణంగా వైదిక పూజలు జరిపించడానికే గాని, కులాధిక్యకతకు ప్రతిరూపం కావడం మాత్రం కాదనాలి.

తెలుగు మాట్లాడేవారి మతపరమైన నమ్మకాలు–సంప్రదాయాలు తెలుగు భాషమీద, అదేవిధంగా తెలుగు భాష మతపరమైన చారిత్రాకాంశాలమీద ప్రభావం చూపించి వుండాలి. రాజుల–చక్రవర్తుల ప్రోత్సాహంతో, స్వయంగా వాళ్లే ఒక మతాన్ని నమ్మి అనుసరించడంతో, దాని ప్రభావం జన బాహుళ్యం పైనా, వారి జీవన శైలి పైనా, మానవ విలువల పైనా స్పష్టంగా పడసాగింది. పర్యవసానంగా వైదిక మతం మనిషి జీవించడానికి తగినటువంటి ఆదర్శమైన జీవనవిధానంగా, ఎవర్కైనా ఆ సిద్ధాంతాలు పాటించడం తేలికైనటువంటిదిగా, అందరికీ అందుబాటులోకి రావడం జరిగింది. అదే హిందు మతంగా వాడుకలోకొచ్చింది. బహూశా ఎన్నో మతాలకు మాతృకయింది. ప్రపంచ భాషలకు సంస్కృతం ఎలానో, ప్రపంచంలోని మతాలన్నిటికీ హిందు మతం అలానే మాతృకనాలి. అందుకేనేమో మార్క్స్ తన గతి తార్కిక భౌతికవాదంలో ఎన్నో సందర్భాల్లో పరోక్షంగా వైదిక సిద్ధాంతాలను అన్వయించుకుంటాడు. ఒక్కో యుగంలో ఒక్కోరకంగా తెలుగు భాష వాడుకలో వుందని కొందరి నమ్మకం. ఈ నమ్మకం ఆధారంగా కలియుగంలో తెలుగును “కళింగ ఆంధ్ర భాష” అనీ, “రౌద్ర ఆంధ్ర భాష” అనీ ఏర్పాటుచేసింది శాతకర్ణులకు చెందిన నందివర్ధనుడు–ఆయన శిష్యుడు దేవలరాయ అని అంటారు. ఇలా ఇంతవరకూ చెప్పుకున్న వాటిలో కొన్ని విన్నవీ–కన్నవీ కావచ్చు, ఇంకొన్నిటికి ఆధారా లుండవచ్చు, మరికొన్నిటికి బలమైన సాక్ష్యాధారాలు లేకపోవచ్చు--- -------- వాస్తవాలూ కావచ్చు. అయితే ఈ నమ్మకాల్లో, గాథల్లో, మౌఖికంగా ప్రచారంలో వున్న వాటిల్లో, కొంతలో కొంత వాస్తవం వుందనేది మాత్రం వాస్తవమే. భాషకున్న వ్యాకరణ నిర్మాణం–నిబంధనలు–మౌలికమైన పదజాల ఒరవడిని పరిగణలోకి తీసుకొని, తెలుగు భాషను అతి ప్రాచీనమైన ద్రావిడ

జాతి భాషలకు చెందినదిగా శాస్త్రవేత్తలు-పరిశోధకులు-భాషా కోవిదులు-పండితులు నిర్ణయించారు. మధ్య ప్రాంత ద్రావిడ జాతి భాషల్లో బహుశా తెలుగు ఒక్కటే అతిపెద్ద వాడుక భాషగానూ, భౌగోళికంగా ప్రత్యేకమైన గుర్తింపు పొందిన భాషగానూ, ఉత్తర-దక్షిణాల మధ్య వారధిగా వుండే భాషగానూ, ఆర్యుల-ద్రావిడుల మధ్య వారధిగా వుండే భాషగానూ పేర్కొనడం అతిశయోక్తికాదేమో.

ద్రావిడ భాషకు చెందినదే అయినప్పటికీ, తెలుగుపై సంస్కృత భాష ప్రభావం అధికంగా వుంది. వాడుకభాషపైనా, గ్రాంథిక భాషపైనా కూడ ఈ ప్రభావం స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. అచ్చ తెలుగులో రచనలు చేసినవారు అరుదనాలి. అందుకే మనందరికీ కవిత్రయం నన్నయ-తిక్కన-ఎర్రా ప్రగడ అయితే, శ్రీ శ్రీ గారి కవిత్రయం మాత్రం తిక్కన-వేమన-గురజాడలు. తెలుగు భాషపై సంస్కృతం ప్రభావం పడకుండా అభిమానం చూపిన మొదటి వాడు తిక్కన అని శ్రీ శ్రీ అభిప్రాయం. ఇక ఆధునిక కాలంలో తెలుగు భాష వాడకంలో-ఉపయోగంలో హద్దులనేవి గాని, ఎల్లలనేవి గాని అసలు లేనేలేవు. ఒక వైపు సంస్కృతం ప్రభావం ఇంకా తెలుగు మీద పడుతున్నప్పటికీ, ఎక్కువ ప్రభావం ఆంగ్ల భాషదే అనాలి. నాగరికులందరూ ప్రస్తుతం మాట్లాడుతుండే తెలుగును "తెంగ్లీష్" అనాలి-ఎందుకంటే, అది ప్రధానంగా తెలుగు-ఇంగ్లీషులు కలిపిన భాష కాబట్టి. తమిళం అంతే. ఇంగ్లీష్ పదజాలం లేకుండా ఈ రోజుల్లో బహుశా ఏ భాషా లేదేమో. "వేర్ సెంచరీస్ కో ఎగ్జిస్ట్" అనే భారత ఆంగ్ల సినిమాను రూపొందించిన కృష్ణస్వామి "ఇంగ్లీష్ భారతీయ భాషనీ-దక్షిణ భారతీయ భాషనీ" అంటాడు.

ఇలా మతం, భాష, సాహిత్యం దేని కవే మానవ విలువల పరిరక్షణకు దోహదపడుతున్నాయి. మనిషి తాను భగవంతుడితో మమేకం కావడానికి, తన మూర్తిని భగవంతుడిలో-ఆయన మూర్తిని తనలో చూసుకుంటూ, తద్వారా క్రమశిక్షణతో మెలుగుతూ, తోటి మానవ విలువలను కాపాడేందుకు నిరంతరం పాటుపడుతూనే వుంటుంది.

నవ తెలంగాణ (23-06-2016)

❖ ❖ ❖

హనుమదే అసలు సిసలైన సర్జికల్ దాడి

సర్జికల్ దాడి....ఏ నోట విన్నా ఆమాటే...దీనర్థం ఇప్పుడందరికీ తెలిసిపోయింది. బహుశా కొద్దిమందికైనా తెలియందల్లా, వాల్మీకి మహర్షి తన రచనా చాతుర్యంతో, ఈ దాడి మూలాలను సుందరకాండలో వర్ణించిన వైనం. రామాయణ కాలం నాటి ఆ దాడిలో ఆర్మీ జనరల్, సైనికుడు, వ్యూహకర్త అంతా ఒకే ఒక్కడు. రావణ శత్రు సైన్యంలో మూడొంతులమందిని ఆ ఒక్కడే తుదముట్టించాడు. శత్రురాజు బలాబల సంపద తెలుసుకోవాలని తనంతత తానుగా పట్టుబడ్డాడు. ఉపాయంగా బయటపడి, శత్రు బలాల రహస్యాలను తన నాయకుడికి తెలియచేసి భవిష్యత్ యుద్ధానికి అంతా సమాయత్తం చేశాడు. అతడే సుందరకాండ కథానాయకుడు హనుమంతుడు. వివరాల్లోకి పోతే....వాల్మీకి ఆదికవి. రామాయణం ఆదికావ్యం. ఇది ధ్వని, అర్థ ప్రతిపాదిత మంత్రపూతం. గాయత్రీ బీజ సంయుతం. రామాయణంలో అందమైన కాండ "సుందర కాండ". నిజానికది "హనుమత్కాండ". ఆద్యంతాలు హనుమంతుడు ఆచార్యుడుగా, వ్యూహకర్తగా, కార్యాచరణ కర్తగా దర్శనమిచ్చే అద్భుత కాంద సుందర కాండ. ఈ కాండ వృత్తాంతమంతా రోజున్నరలోనే గడచింది. వాల్మీకి కోకిల ఆలపించిన ఆనందమయ కావ్యగానమే సుందర కాండ. ఇందులో హనుమంతుడు మహాయోగి...మహా జ్ఞాని....విశిష్ట వశిష్ఠుడు.... మహాచార్యుడు. ఇక ప్రధానంగా కథ విషయానికొస్తే....హనుమంతుడు సముద్రాన్ని లంఘించడం, లంకకు చేరడం, సీతాదేవి కోసం వెతకడం, ఆమెను చూడడం, రామలక్ష్మణుల సమాచారం చెప్పడం, లంకా ధ్వంసం-దహనం, మరలి పోవడం, రాముడికి సీతమ్మ సందేసాన్ని ఇవ్వడం...ఇంతే. దీనికొక పెద్ద పుస్తకం అక్కర్లేదు. ఐనా అక్కరకొచ్చింది. అందులో భాగమే హనుమ సర్జికల్ దాడులు. స్థూలంగా చెప్పాలంటే....సీతాదేవితో కలయిక తరువాత, ఆమె దగ్గర శెలవు తీసుకుని, శత్రువుల బలాబలాలు తెల్సుకోవాలనుకున్న హనుమంతుడు, వెంటనే తిరిగి పోకుండా, మెరుపుదాడిలా ముందు అశోకవనాన్ని పాడు చేస్తాడు. దొంగతనంగా రామలక్ష్మణులు లేని సమయం చూసి (పాకిస్తాన్ యూరీ తరహా చర్య) , సీతాపహరణం చేసిన రావణుడి చర్యకు ఇది తొలి ప్రతీకార చర్యగా భావించాలి. సహజంగానే రావణుడికి

కోపం వచ్చే విధంగా హనుమంతుడు కయ్యానికి కాలు దువ్వాడు. ఆయనకు కోపం వచ్చి పంపిన కింకరులను మట్టుపెట్టాడు. చైత్య పాలకులను చంపాడు. జంబుమాలి వధ, మంత్రి పుత్రుల చావు, సేనానాయకుల మృతి, అక్షకుమారుడి వధ, కావాలనే ఇంద్రజిత్తు బ్రహ్మాస్త్రానికి కట్టుబడడం, రావణుడి దగ్గరకు తీసుకుని పోగా అతడికి బుద్ధి చెప్పడం, దండనకు గురికావడం, అందివచ్చిన అవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకుని లంకా దహనం చేయడం, మరలి పోవడం క్లుప్తంగా సుందర కాండలో కథ.

మరింత లోతుగా ఈ విషయాలను తెలుసుకునే ప్రయత్నం చేస్తే అనేక అంశాలు అవగతమౌతాయి. సీతాదేవి దగ్గర శెలవు తీసుకున్న తరువాత "కార్య శేషం" ఆలోచించాడు హనుమంతుడు. కేవలం సీతాదేవి ఉనికి గురించి రాముడుకి వివరించడంతో తన పని పూర్తి కాదని భావించాడు. చేయాల్సిన పని మరికొంచెం వుందనిపించిందాయనకు. సుగ్రీవుడు సీతను వెతకమనీ, లంకను చూడమనీ, హనుమకు రెండు పనులు అప్పగించాడు. ఒకటైపోయింది. మరోటి మిగిలింది. లంకను చూడడమంటే మిద్దెలు-మేడలు చూడడం కాదు. రాక్షసుల బలాబలాలు బేరీజు వేయడం. అతడి మాటల్లోనే రావణుడి అభిప్రాయం తెల్సుకోవడం కూడా మిగిలిపోయింది. ఇవన్నీ జరగాలంటే, సామ- దాన- భేదోపాయాలు (పాకిస్తాన్ విషయంలో లాగ) పనికి రావు. దండోపాయమొక్కటే సరైన మార్గమని నిర్ణయించాడు. తమోగుణం ఎక్కువున్న రాక్షసులు (పాకిస్తానీయుల లాగా) మంచి మాటలకు, ధర్మ వాక్యాలకు లోబడేవారు కాదు. దైవ బలం, దేహ బలం, ధర్మ బలం వున్న తనకు యుద్ధమే శరణ్య మనుకుంటాడు హనుమంతుడు. దాని వల్ల వాళ్లెంత బలవంతులో తెల్సిపోతుందనుకున్నాడు. మరో మేలు కూడా జరుగుతుందని భావించాడు. రామ లక్ష్మణులు సహాయం లేనివారు, ఏమీ చేయలేని వారు (పాకిస్తాన్ భారత్ ను భావించినట్లే) అనే దురభిప్రాయంతో వున్న రాక్షసుల అపోహ తొలగిపోవాలంటే, యుద్ధం చేసి కొందరినైనా చంపాలని అనుకుంటాడు. ఇలా జరుగుతే, మిగిలిన వారు ద్వేషం వదలి మెత్తబడడమో, వారిలో వారికి విభేదాలు రావడమో జరుగుతుందని భావించాడు. ఎంత చిన్న పనైనా చక్కగా చేయడానికి పూనుకుంటే, అది నెరవేరడానికి ఎన్ని ఉపాయాలు అవసరమో అవన్నీ వెతకాలి.

రామకార్యం కూడా పలువిధాలుగా చేయడమే మంచిదని భావించాడు హనుమ. బలంలో తనకూ, రాక్షసులకూ వున్న భేదాన్ని తెలుసుకుని, రాముడి దగ్గరకు పోతే, భవిష్యత్ లో జరగబోయే యుద్ధానికి అది పునాది అవుతుందనుకుంటాడు. రాక్షస రాజు రావణుడు తనంత బలవంతుడు లేడన్న మదంతొ వున్నాడు....అ మదమణిగితేనే కాని వాడు లొంగడు అనుకుంటాడు. కొందరు రాక్శసులను యుద్ధానికి ఈడ్చి సులభంగా చావకొడ్తే, రావణుడే యుద్ధానికి రాక తప్పదు. అప్పుడు వాడి బలం కూడా తేల్చుకోవచ్చనుకుంటాడు. కాబట్టి ఏదో విధంగా రావణుడిని, వాడి మంత్రులను, సైన్యాన్ని, యుద్ధానికి ఈడ్వడానికి మార్గం ఆలోచించాడు. కన్నుల పండుగగా, మనస్సుకు ఇంపుగా, ఇంద్రుడి నందనవనంలా వున్న అశోక ఉద్యానవనాన్ని "టార్గెట్" చేద్దామనుకున్నాడు. సొగసుగా వున్న, రావణుడికిష్టమైన దీన్ని ధ్వంసం చేస్తే, రావణుడికి కోపం తప్పక వస్తుందనుకున్నాడు. ఆ కోపంతో తన సైన్యాన్ని తనమీదకు పంపుతాడని, వాళ్లను సంహరించి సంతోషంతో కిష్కిందకు మరలిపోదామని నిర్ణయించు కుంటాడు.

హనుమంతుడు అశోకవనాన్ని పాడు చేసిన వైనాన్ని, ఆ తరువాత రావణిడి యోధానయోధులను సంహరించిన వైనాన్ని, వాల్మీకి సంస్కృత సుందర కాండలో, ఆంధ్ర వాల్మీకి వాసు దాసు తెలుగు సుందర కాండ మందరంలో, అద్భుతంగా వర్ణించారిలా: "విజృంభించిన హనుమంతుడు మహా వాయువులాంటి తన తొడల వేగంతో, అశోకవనం లోని చెట్లన్నీ కూకటి వేళ్లతో సహా పీకి నేల మీద పడేయడం ఆరంభించాడు. నానా రకాల చెట్ల తీగలతో, మదించిన పక్షుల ధ్వనులతో నిండిన ప్రమదావనాన్ని పాడు చేశాడు. క్రీడా పర్వతాలను నేలమట్టం చేశాడు. క్రీడా సరస్సులను విరగ గొట్టాడు. తెగిన తీగలతో, విరిగిన చెట్లతో, పాడైన సరస్సులతో, ఆ వనం కార్చిచ్చు తగిలి కాలిపోయినట్లుంది. తీగలు అల్లుకునేందుకు ఆధారంగా వుండి, భూమిలోదాకా పాతుకు పోయి తల్లి వేళ్లున్న చెట్లు కూడా పడిపోవడంతో, వాటి కొనలందున్న తీగలు దిక్కులేనివారిలా, భయంతో వణకుతూ కనిపించాయి. చెట్లు పడడంతో వాటి సందుల్లో వున్న పాములు కూడా నలిగి చచ్చాయి. చెట్టు తొర్రలు నేల కూలాయి. పొదరిండ్లు పాడైపోయాయి. రాతి ఇళ్లు నేలపై

తూలి పడ్డాయి. ఇదంతా చూడడానికి ఘోరంగా కనిపించింది. రావణాసురుడి భార్యలకు ప్రమదావనమైన ఈ ఉద్యానవనాన్ని మూలమట్టంగా నాశనం చేసి, సంతోషంతో కయ్యానికి కాలుదువ్వి, యుద్ధానికి ఎదురుచూస్తూ, ఆ వనం తలవాకిటి మీదెక్కి కూర్చున్నాడు హనుమంతుడు".

హనుమంతుడి "టార్గెట్" కేవలం అశోకవనమే తప్ప దాని పరిసర ప్రాంతాలు కాదప్పటికి. ఈ విషయన్నే రావణుడికి తెలియచేశారు రాక్షస స్త్రీలు. రౌద్రాకారంతో విజృంభించిన ఒక "కోతి" ప్రమదావనాన్నంతా నిర్మూలించిందనీ, సీతాదేవి వున్న ప్రదేశాన్ని మాత్రం తాకలేదనీ పిర్యాదు చేశారు వాళ్లు. సీతాదేవికి రక్షణగా వుండాలనే వుద్దేశంతోనే చెట్లన్నీ తుంచినా, ఆమె వున్న అశోక వృక్షాన్ని మాత్రం ఏమీ చేయలేదనీ, సీతా సౌఖ్యం కొరకే దాన్ని పాడు చేయలేదనీ చెప్పారు వాళ్లు. రావణుడి స్పందనను, ఆ తరువాత జరిగిన యుద్ధాన్ని చాలా గొప్పగా వర్ణించారు సుందర కాండలో. కోపంతో ఊగిపోయాడు రావణాసురుడు. గిరగిరా తిరిగే గుడ్లున్న ఆయన కళ్ల నుండి బొటబొటా రాలిన నీళ్లు, దీపం నుండి మండుతూ, మీద పడే చమురు బొట్లలా కనిపించాయి. మహాగర్వంతో కన్నూ-మిన్ను కానని, తనతో సమానమైన కింకరులనే వాళ్లను వెంటనే వెళ్లి, ఆ కోతిని పట్టుకు రమ్మని పంపుతాడు. రకరకాల ఆయుధాలు ధరించిన ఎనభై వేల మంది కింకరులు ఒక్క మూకగా హనుమంతుడి మీదకు యుద్ధానికి వచ్చారు. దేహాన్ని పెంచిన హనుమంతుడు లంకంతా ప్రతిధ్వనించే విధంగా సింహనాదం చేసి వారి మీదకు దాడికి దిగాడు. వారందరినీ చంపాడు. వారి చావు వార్త విన్న రావణుడు అజేయ బలమున్న ప్రహస్తుడి కొడుకు జంబుమాలిని హనుమంతుడి పైకి యుద్ధానికి పంపాడు. ఈ లోపు జయ గర్వంతో వున్న హనుమంతుడు, సమీపంలోనే వున్న లంకాధి దేవత గుడి శిఖరాన్నెక్కి దానిని ధ్వంసం చేసే పనిలో వుండిపోతాడు. ఆయన సింహనాదాన్ని విన్న గుడి కాపలాదారులు (చైత్య పాలకులు) హనుమంతుడి మీదికి దూకారు. గుడి ధ్వజ స్థంబాన్ని పీకి దాంతో గుడిని ధ్వంసం చేసి, రాక్షసులందరికీ చంపాడు. అక్కడే ఒక హెచ్చరిక చేస్తాడు. అదీ యుద్ధ తంత్రంలో భాగమే! "ఓ లంకా వాసులారా! వినండి. నా లాంటి (అంతే బలం కల) వేల-లక్షల-కోట్ల వానరులు మీ మీదికి యుద్ధానికి

రాబోతున్నారు. వీళ్లందరికీ అమేయ బలుడు సుగ్రీవుడు సైన్యాధిపతిగా వుంటాడు. సీతను రావణాసురుడు ఎత్తుకు వచ్చి ఇక్కడ బంధించి, నిష్కారణంగా శ్రీరాముడితో విరోధం తెచ్చుకున్నాడు. వాడితో పాటు మీరందరూ విరోధం తెచ్చుకున్నారు. రావణుడికీ, మీకూ, లంకకూ ఇక రుణానుబంధం తీరినట్లే!" అని అందరూ వినేట్లు చెప్తాడు. దీంతో ఇంతవరకూ సీతను లంకలో వుంచిన వార్త అంతఃపురానికి వచ్చే వారికి తప్ప తెలియని ఇతరులకు కూడా తెలిసి రహస్యం బయట పడింది. ఇక ఆ తరువాత వెంట వెంట రావణుడు పంపిన జంబుమాలిని, మంత్రి (ఏడుగురు) పుత్రులందరినీ, విరూపాక్షుడు, దుర్ధరుడు, యూపాక్షుడు, బాసకర్ణుడు, ప్రఘసుడు అనే ఐదుగురు సేనానాయకులను, రావణుడి కొడుకు అక్షకుమారుడినీ యుద్ధంలో చంపుతాడు. హతాశుడైన రావణుడు, తన మరో కొడుకు ఇంద్రజిత్తును హనుమంతుడిపైకి యుద్ధానికి పొమ్మంటాడు. న్యాయ మార్గంలో, అస్త్రాలతో హనుమంతుడిని చంపడం సాధ్యపడకపోతే, మాయ చేసైనా చంపమని అతడికి చెప్పాడు. యుద్ధానికి పోయిన ఇంద్రజిత్, ఎంతకూ హనుమంతుడిని గెలవలేక పోవడంతో, అరుదుగా వాడాల్సిన బ్రహ్మాస్త్రం ప్రయోగించి బంధించాడు. కించిత్తు దైవ శాపం వుండడం వల్ల తాత్కాలికంగా బంధించబడిన హనుమ, ఆ అవకాశాన్ని రావణుడి దగ్గరకు పోవడానికి ఉపయోగించుకుంటాడు. రావణుడి కొలువులో వాడికి బుద్ధి చెప్పి, అతడి కోపానికి గురవుతాడు. దూతను చంపడం భావ్యం కాదన్న విభీషణుడి సలహా మేరకు హనుమ తోక కాల్చమని ఆజ్ఞాపించాడు రావణుడు. కాల్చిన తోకతోనే రాక్షసులు హనుమను లంకంతా తిప్పారు. ఆ విధంగా లంకా నగర రహస్యమంతా హనుమకు తెలిసిపోయింది. తరువాత తన కట్లన్నీ వూడ తీసుకుని, లంకా దహనం చేస్తాడు. రాక్షస నాయకుల ఇళ్లన్నింటికీ నిప్పు పెడతాడు. అలా.... అశోక వనాన్ని పాడు చేసి, రాక్షసులను చంపి, మేడలు-మిద్దెలు నేలమట్టం చేసి, లంకా దహనం చేసి, సీతాదేవిని మరో మారు దర్శించుకుని, సముద్రాన్ని లంఘించి, మరలి వచ్చి రాముడికి సీతా వృత్తాంతం చెప్తాడు. హనుమదే అసలు సిసలైన సర్జికల్ దాడి!

ఆంధ్ర భూమి దిన పత్రిక (07-10-2016)

❖ ❖ ❖

"భారతీయ ఔన్నత్యం-ప్రపంచ ప్రముఖుల ప్రణామాలు"

ఇటీవలి నా అమెరికా పర్యటనలో భాగంగా హ్యూస్టన్ నగరంలో మూడు వారాలున్నాను. ఆ సమయంలో సాహితీవేత్త, శాస్త్రవేత్త, మన తెలుగువాడైన డాక్టర్ మురళి అహోబిల వఝు&ఝుల గారిని కలవటం తటస్థించింది. ఆయన సంపాదకత్వంలో, సలీల్ గేవాలీ సేకరించిన "గ్రేట్ మైండ్స్ ఆఫ్ ఇండియా" అనే ఆంగ్ల పుస్తకాన్ని, దాని తెలుగు అనువాదమైన "భారతీయ ఔన్నత్యం–ప్రపంచ ప్రముఖుల ప్రణామాలు" ను నాకిచ్చారాయన. ఆంగ్లమూలానికి తెలుగు సేత ఖందవల్లి సత్యదేవప్రసాద్. ఆంగ్ల సాహిత్యంలో పోస్ట్ గ్రాడ్యుయేషన్ చేసిన సలీల్ గేవాలీ మేఘాలయా రాష్ట్రానికి చెందిన వారు. ఫ్రీలాన్సర్ గా 1980 లో రచనారంగంలోకి ప్రవేశించిన సలీల్ వ్యాసాలు అనేక స్థానిక, జాతీయ దిన పత్రికల్లో ముద్రితమై పాఠకుల ప్రశంసలను చూరగొనటం జరిగింది. పరిశోధనాత్మకమైన ఈ పుస్తకం సలీల్ గేవాలీకి పెద్ద ఎత్తున పేరు ప్రఖ్యాతలు సంతరించి పెట్టింది. తెలుగు, కన్నడ, మళయాలం, మరాఠి, హింది, గుజరాతీ, తమిళ్, నేపాలీ భాషల్లోకి ఈ పుస్తకం అనువదించబడింది. తెలుగు పుస్తకానికి ముందుమాటలు పుల్లెల శ్రీరామచంద్రుడు, డాక్టర్ కె. అరవిందరావు, సామవేదం షన్ముఖ శర్మ రాశారు.

తనకు భారతదేశం మీద అపారమైన ప్రేమ భారతీయ ఔన్నత్యం పుస్తక తయారీకి తొలి అడుగని రచయిత అంటారు. అనేక మంది రచయితల మేధో సంపత్తికి, ఆలోచనాధోరణికి, నిర్ధుష్టమైన వారి అభిప్రాయలకు "గ్రేట్ మైండ్స్ ఆఫ్ ఇండియా" దర్పణంలాంటిది. వారి ఆలోచనలు, ఆరాటం, ఆతృత మన సమాజం దానికున్న విలువ వంటి కోణాల్లో అద్భుతాలను ఆవిష్కరించింది. భారతదేశ వైదిక, వైజ్ఞానిక, సాంస్కృతిక సంపద గురించి ప్రపంచ ప్రసిద్ధులైన మేధావుల అభిప్రాయాలను ఈ పుస్తకంలో క్రోడీకరించారు రచయిత–సంపాదకుడు. రచయితల భారత జాతీయ దృక్పథాన్ని ఆవిష్కరించటంతో పాటు, దేశ భక్తిని, పురాణాలలోని నిగూఢమైన మేధో మదనాన్ని విస్తృతంగా

వివరించటం జరిగింది. వేదాలకు, ఉపనిషత్తులకు, భగవద్గీతలోని సారాంశానికి సలీల్ గేవాలీ పెద్దపీట వేయటం విశేషం. ప్రఖ్యాత శాస్త్రవేత్తలు, పశ్చిమ దేశీయ పండితులైన హెన్రీ డెవిడ్ థోరో, రాల్ఫ్ ఎమర్సన్, కార్ల్ సగాన్, అలాన్ వాట్స్, అల్డస్ హక్స్ లే, లాంటి వారి అమూల్యమైన వాక్కులిందులో కనిపిస్తాయి. అలాగే మేధావులైన వాల్టయిర్, టి.ఎస్.ఇలియట్, ఫ్రెడరిక్ హెగెల్, జూలియస్ రాబర్ట్, ఓప్పెన్ హైమర్, ఎమర్సన్, థోరో, ఎర్విన్ స్కోడిన్గర్, మార్క్ ట్వైన్ లాంటి ఉద్దండులు మన భారతీయ పురాణ సాహిత్యం నుండి ఎంతో కొంత ఆకళింపు చేసుకున్నారనడానికి వారి మాటలే ఆధారం. ఈ అద్భుతమైన సత్యం భారతదేశంలో చాలా మందికి తెలియక పోవచ్చు.

ఇక సంపాదకుడు మురళి అహోబిల, హ్యూస్టన్ నగరంలోని జాన్సన్ అంతరిక్ష కేంద్రంలోని నేషనల్ రిసర్చ్ కౌన్సిల్ లో మాజీ శాస్త్రవేత్తగా నేషనల్ ఎరోనాటిక్స్ అండ్ స్పేస్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ (నాసా) లో పని చేశారు. అలాగే ఆయన అక్కడే వున్న లూనార్ అండ్ ప్లానిటరీ ఇన్సిటిట్యూట్ (ఎల్ పి ఐ) లోనూ శాస్త్రవేత్తగా పనిచేశారు. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయం పూర్వ విద్యార్థి అయిన మురళి అహోబిల మధ్యప్రదేశ్ లోని సాగర్ విశ్వవిద్యాలయం నుండి డాక్టరేట్ పొందటంతో పాటుగా టాటా ఇన్సిటిట్యూట్ ఆఫ్ ఫండమెంటల్ రీసర్చ్ (టిఎఫ్ఐఆర్) లో, భారత అను పరిశోదన సంస్థ (బార్క్) లో పరిశోధనలు చేశారు. మురళి, జియో కెమిస్ట్రీ, కాస్మో కెమిస్ట్రి విభాగాల్లోనూ ప్రత్యేకత సాధించారు. ఆరిగన్ స్టేట్ విశ్వవిద్యాలయం ప్రొఫెసర్ రోమన్ స్కిమిట్ మురళి సమర్పించిన పరిశోధనాత్మక థీసిస్ కు ముగ్దుడై, 1975లో, వారి పరశోధన శాలలో సౌర పరిశోధన విభాగంలో చేరమని కోరారు. అక్కడ చేరిన ఆయన లూనార్ సాంపిల్స్ అధ్యయనం చేయడం, అపోలో (యుఎస్ఎ), లూనార్ (రష్యా) మిషన్స్ లో చంద్రుని పుట్టు పూర్వోత్తరాలు అర్థం చేసుకునేందుకు జరగే శోధనల్లో పాల్గొనడం జరిగింది.

అంతరించి పోతున్న డైనాసర్లకు సంబంధించి డా. మురళి చేసిన అధ్యయన పరిశోధన ఆయనకు 1984 లోయుఎస్ జాతీయ పరిశోధనా సంస్థలో (ఎన్ ఆర్ సి)లో సీనియర్ అసోసియేట్ గా (అమేరికన్ అకాడమీ ఆఫ్ సైన్సెస్)

పనిచేసే అవకాశం కలిగించింది. దరిమిలా అదే కారణాన నాసా జాన్సన్ స్పేస్ సెంటర్ లోనూ, లూనార్, ప్లానిటరీ సంస్థలోనూ పరిశోధనలు జరపే అవకాశం కలిగింది. ఫలితంగా ఆస్టిరాయిడ్ చర్య వల్ల 65 మిలియన్ల ఏళ్ల క్రితం మన గ్రహం నుండి డైనాసర్లు అంతర్థానం కావడానికి గల కారణాలను ఆయన వెలుగులోకి తెచ్చారు. లామర్ విశ్వవిద్యాలయంలోని లూనార్ బేస్ పరిశోధనా విభాగంలో పనిచేస్తున్న సమయంలోనే డా. మురళి మానవ జాతి భవిష్యత్ అవసరాలకు ఉపయోగ పడే హీలియం-3 అవశేషాలను లూనార్ సాయిల్ లో ఉన్నట్లు నాసా కు తెలయజేశారు. స్పేస్ సైన్స్ అండ్ టెక్నాలజీ ఎడ్యుకేషనల్ ప్రోగ్రామ్ (ఎస్ఎస్ టి ఇ పి) లో భాగంగా ఆయన మొబైల్ ప్లానిటరీ రోవర్ యూనిట్ తయారీ ద్వారా దృశ్య శ్రవణ సమాచార అనుసంధానాన్ని చేదించారు. తద్వారా ప్లానిటరీ రోవర్ యూనిట్ (పి ఆర్ యు) ను కనుగొనటంలో సఫలీకృతులయ్యారు. అనేక మంది శాస్త్రవేత్తలతో అనుభందగా పనిచేయగలిగే అవకాశాన్ని పొందటంతో పాటూ ఎందరో విద్యార్థులకు దిశా నిర్దేశకులుగా నిలబడడానికి డా. మురళి కారణభూతులు కాగలిగారు. దాదాపు వందకు పైగా అంతరర్జాతీయ స్థాయిలో ప్రసిద్ధిచెందిన పలు పుస్తకాలు, సైన్స్ జర్నల్స్ లో వ్యాసాలు రాయడానికి ఆయన పరిశోధనలు ఉపయోగపడ్డాయి. ఇలాగే బార్క్, నాసా విభాగాలకి ఎన్నో నివేదికలు సమర్పించడంలోనూ సఫలీకృతులయ్యారు. అనేక అవార్డులను పొందటంతో పాటుగా పరిశోధనలకు సంబంధించి ప్రత్యేక గుర్తింపులనూ పొందటం జరిగింది. వీరి పరిశోధనల ఫలితంగా అమెరికాలోని ఎందరో విద్యార్థులు సామాన్య శాస్త్రం, గణిత విభాగాల్లో కొత్త పుంతలు తొక్కడానికి దోహద పడింది. టెక్సాస్ కు చెందిన స్పేస్ షటిల్ ఐదు మిలియన్ల దూరం ప్రయాణించడానికి మూడు ప్రత్యేక గుర్తింపులను డా. మురళి సాధించారు. లామర్ విశ్వవిద్యాలయం చేసిన ఈ ప్రయోగం ఆ విశ్వవిద్యాలయం డైరెక్టర్ జిమ్ జార్డన్ 1995లో చేపట్టారు. డా. మురళికి అదే విశ్వవిద్యాలయం నుండి 1993లో ఎడ్యుకేషన్ ఎన్ రిచ్ మెంట్ అవార్డ్ అందజేయబడింది. లూనార్ ల్యాండింగ్ ఎడ్యుకేషన్ కమిటీ 1994లో ఆయన్ని ఆ సంస్థ పాతిక సంవత్సరాలు పూర్తి చేసుకున్న కారణంగా సత్కరించింది.

ప్రపంచ ప్రసిద్ధి గాంచిన ఎందరో ప్రముఖుల, మేధావుల ఆణిముత్యాల లాంటి మాటలను "గ్రేట్ మైండ్స్ ఆన్ ఇండియా" పుస్తకంలో క్రోడీకరించారు రచయిత-సంపాదకుడు. పుస్తకం ఆమూలాగ్రంగా చదివితే, శాస్త్ర విజ్ఞానం దినదినాభివృద్ధి చెందుతూ ఎన్నెన్నో నూతన విషయాలను ఆవిష్కరిచుతున్న నేపథ్యంలో, వీటికి సంబంధించిన అనేకాంశాలు భారత ప్రాచీన గ్రంథాలలో పేర్కొనబడినవే అనేది అవగతమౌతుంది. ఉదాహరణకు, క్వాంటం ఫిజిక్స్ అధ్యయనంలో భారతీయ వేదాంత గ్రంథాలు, ఉపనిషత్తులు, వేదాలు తనకు తోడ్పడ్డాయని శాస్త్రవేత్తలైన ఎర్విన్ ష్రోడింగర్, జూలియస్ ఓపెన్ హీమర్, డేలిబాం, హైసన్ బర్గ్ లు అన్న విషయం రచయిత పేర్కొంటారు.

అలానే అమెరికాలో పుట్టి ఇంగ్లాడులో జీవించిన ప్రఖ్యాత ఆంగ్ల కవి, వేస్ట్ ల్యాండ్ రచయిత, 20వ శతాబ్దపు తత్వ శాస్త్రవేత్త, విమర్శకుడు, సాహిత్యంలో 1948లో నోబుల్ పురస్కార గ్రహిత, టీ ఎస్ ఇలియట్ తన పద్యకావ్యం చివరలో "ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః" అని పేర్కొన్న విషయం చాలా ఆసక్తికరమైనదిగా అనాలి. అదే పద్య కావ్యంలోని "వాట్ ద థండర్ సెడ్" అనే కవితకు ఆధారం "బృహదారణ్య ఉపనిషత్" అట! అదే విధంగా ప్రపంచ ప్రఖ్యాత భౌతిక శాస్త్రవేత్త, అణుబాంబు పితామహుడిగా విశ్వవ్యాప్తంగా తెలిసిన ఓపెన్ హీమర్ ఉపనిషత్తులను, భగవద్గీతను ఎంతో ఆదరంగా అధ్యయనం చేసేవారట.

రచయిత సలీల్ గేవాలీ, సంపాదకుడు డాక్టర్ మురళి తమ పుస్తకంలో పేర్కొన్న మరికొందరి పేర్లు: ప్రఖ్యాత జర్మన్ తత్వ వేత్త, రచయిత అయిన ఫ్రెడరిక్ హెగెన్; పరిశోధకులుగా, ఇంగ్లాండ్ రొమాంటిక్ మూవ్ మెంట్ నాయకులుగా, బ్రిటన్ లో పోయెట్ లారియట్ గా ఏడేళ్ల పాటు గుర్తింపు పొందిన ప్రఖ్యాత ఆంగ్ల కవి విలియం వార్డ్స్ వర్త్; అమేరికా దేశ ప్రఖ్యాత రచయిత రాల్ఫ్ వాల్డో ఎమర్సన్; 19వ శతాబ్దపు ట్రాన్సెంటెండలిస్ట్ మూవ్ మెంట్ పోరాట యోధుడు ప్రఖ్యాతి గాంచిన ప్రొలిఫిక్ అమెరికన్ హ్యూమరిస్ట్, సెటైరిస్ట్ (వ్యంగకారి), రచయిత అయిన మార్క్ ట్వెయిన్; 1922 భౌతిక శాస్త్ర నోబుల్ పురస్కార గ్రహిత, ఆటోమిక్ స్ట్రక్చర్ ఎక్స్ పోనెంట్ నీల్స్ భోహార్;

ప్రఖ్యాత జర్మన్ తత్వవేత్త, రచయిత ఫిలాలజిస్ట్, ఆ కాలంలో ప్రప్రధమ సంస్కృత పండితుడైన మాక్స్ ముల్లర్; ప్రఖ్యాత ఆంగ్ల నవలా రచయిత, జర్నలిస్ట్, సాంఘీక శాస్త్రవేత్త, తత్వవేత్త హెచ్.జి.వెల్స్; పేరెన్నికగన్న ఆంగ్ల నవలా రచయిత ఆల్డక్స్ హక్స్ లే; జర్మన్ నోబుల్ పురస్కార గ్రహిత ప్రఖ్యాత శాస్త్రవేత్త ఆల్బర్ట్ ఐన్ స్టీన్ తదితరులు ఉన్నారు.

ఈ ప్రముఖులు అన్న కొన్ని మాటలు: "భారతీయ దార్శనికులు ప్రవచించిన ఆధ్యాత్మిక మర్మాలు ఐరోపా దేశంలోని గొప్పగొప్ప వేదాంతులను కూడా బడిపిల్లల్లాగా కనబడేట్లు చేస్తాయి" **– టిఎస్ ఇలియట్;**

"ఖగోళ, భౌతిక, ఆధ్యాత్మిక శాస్త్రాలు మనకు గంగాతీరం నుంచే లభించాయనేది నిశ్చయం" **– ఎ.ఎం వాల్టైర్;**

"భారతదేశం మతాలకు నిలయం. మానవ జాతికి తొలి ఊయల. భాషలకు పుట్టిల్లు. ఇతిహాసాలకు అమ్మమ్మ. సంప్రదాయాలకు అమ్మలగన్న అమ్మ. సర్వమానవులు కనీసం ఒక్కసారైనా దర్శించాలని ఉబలాటపడే నేల భారతదేశం" **–మార్క్ ట్వైన్;**

"వేదాలు నన్ను విడవకుండా వెంటాడుతాయి. వాటిలో నేను శాశ్వత సమాధానం, అంతులేని బలం, ఎడతెగని శాంతి కనుగొన్నాను"–రాల్ఫ్ వాల్డో ఎమర్సన్;

"భారత్ ఒక స్వప్న భూమి. భారతీయులు స్వాప్నికులు. వాళ్లు మానవ పరమార్థమైన ఆనందం గురించి కలలు కంటారు. ఈ లక్షణం భారతీయులను ప్రపంచంలో ఇతర దేశస్తులను మించిన చారిత్రక సృజనాత్మకత కలవారుగా చేసింది" **–హెగెల్.....**

ఇలా ఎందరి ఆణిముత్యాలో ఇందులో వున్నాయి.

ఆంగ్లంలో ఈ పుస్తకానికి ముందుమాట రాసిన మేఘాలయా విద్యాశాఖా మంత్రి మానస్ చౌదరి "వేదాలు మానవ మనుగడకు జాతి, మత, తత్వ, సాహిత్య మనుగడకు అద్దం పట్టిన ప్రామాణికాలు" అని అంటారు. భారత తత్వవేత్తలను, హిందూయిజాన్ని, బ్రాహ్మణిజాన్ని, మన దేశ ఆలోచనా విధానాన్ని,

వేదాలను, ఉపనిషత్తులను అపహాస్యం చేసే వారందరికీ ఈ పుస్తకం ఒక కనువిప్పు కలిగిస్తుంది. ముందు మాటలో పుల్లెల శ్రీరామచంద్రుడు రాసినట్లు, "హిందూ మత శ్రద్ధాళువులెవరూ హిందూ మతానికీ, భారతీయ సంస్కృతికీ విరుద్ధంగా జరుగుతున్న దుష్ప్రచారమనే పెనుతుఫానులో కొట్టుకుని పోకుండా నిలదొక్కుకుని, దాని ప్రభావాన్ని తగువిధంగా ఎదుర్కొనడానికి మహాపురుషుల ఈ సనాతన ధర్మ ప్రశంసాసూక్తులు ఒక్కొక్కటి ఒక్కొక్క అస్త్రంగా ఉపయోగ పడుతుంది".

మనతెలంగాణ దినపత్రిక (18-10-2016)

❖ ❖ ❖

అయోధ్య తీర్పు ఒక విజ్ఞాన సర్వస్వం

సరిగ్గా అరేళ్ల క్రితం ఇదే అక్టోబర్ మాసంలో ఏ పత్రిక చదివినా, ఏ ఎలెక్ట్రానిక్ మీడియా వీక్షించినా అత్యంత ప్రముఖంగా కనిపించిన-వినిపించిన ఏకైక అంశం, అయోధ్య వివాదంపై సెప్టెంబర్ 30, 2010 న వెలువడిన అలహాబాద్ హైకోర్ట్ సెక్యులర్ తీర్పు గురించే. సుదీర్ఘమైన ఆ తీర్పులో న్యాయమూర్తులు ఋగ్వేదం, కార్ల మార్క్స్, ఖురాన్, ఇక్బాల్, ప్రొఫెట్ మహమ్మద్, డార్విన్ లాంటి అనేక సనాతన, అధునాతన పుస్తకాల్లోని మహనీయుల మాటలను ఉటంకించారు. తీర్పిచ్చిన ముగ్గురు న్యాయమూర్తులలో ఇద్దరు వారు చదివిన తీర్పు ముందు-చివర పేర్కొన్న వాటిల్లో ఆసక్తికరమైన, పరిశోధనలకు కావాల్సిన అనేకానేక విషయాలున్నాయి. వారి తీర్పులో న్యాయమూర్తులు అనేక ఆధారాలను చూపిస్తూ, పేర్కొన్న ఉదాహరణలు హిందీ, ఇంగ్లీష్, ఉర్దూ, సంస్కృత భాషల్లో ఉన్నాయి. వేదాలు, పురాణాల ఉదాహరణలు సహితం తీర్పులో చోటుచేసుకున్నాయి. ఎనిమిదివేల పేజీల పైనున్న ఆ తీర్పు పాఠం ఒక మోస్తరు "విజ్ఞాన సర్వస్వం" అనవచ్చేమో !

ఈ కేసులో ముగ్గురు న్యాయమూర్తులు వేర్వేరుగా తమ తీర్పులు రాశారు. త్రి సభ్య ధర్మాసనంలోని జస్టిస్ ఎస్.యూ.ఖాన్, జస్టిస్ సుధీర్ అగర్వాల్ అనేక అంశాలపై ఏకీభవించారు. సీనియర్ న్యాయమూర్తి డి.వి. శర్మ, వివాదాస్పద స్థలం మొత్తం రామ జన్మభూమిగా ప్రకటించారు. అయితే... స్థలాన్ని మూడుగా విభజించి, ముగ్గురి కి కేటాయించాలన్న ఇద్దరు న్యాయమూర్తుల తీర్పు 'మెజారిటీ'గా నిలిచింది. అదే... హైకోర్టు అంతిమ తీర్పు అయ్యింది. వివాదాస్పద కట్టడం మసీదే అని జస్టిస్ ఖాన్ భావిస్తే, దానికి మసీదు లక్షణాలు లేవని జస్టిస్ శర్మ అభిప్రాయపడ్డారు. మసీదు కోసం మందిరాన్ని కూల్చలేదని జస్టిస్ ఖాన్ పేర్కొనగా... మందిరాన్ని కూల్చి ఆ శిథిలాలపైనే వివాదాస్పద కట్టడం నిర్మించారని జస్టిస్ శర్మ తెలిపారు. వివాదాస్పద ప్రాంతాన్ని మూడు భాగాలుగా చేసి వాటి యాజమాన్య హక్కులను సున్నీ వక్ఫ్ బోర్డుకు, నిర్మోహీ అఖాడాకు, రామ్‌లాలాకు అప్పగిస్తూ తీర్పిచ్చింది. బాబ్రీ మసీదుకున్న మూడు గుమ్మటాలను

1992లో కరసేవ చేసి కూల్చేసిన తర్వాత, ప్రధాన గుమ్మటం కింద రామ్‌లాలా విగ్రహాన్ని ప్రతిష్ఠించి ఏర్పాటుచేసిన తాత్కాలిక ఆలయం వున్న స్థలాన్నే రామ జన్మభూమిగా కోర్టు నిర్ణయించింది. దీన్నే రామ జన్మభూమి న్యాస్ ట్రస్టుకు కేటాయించింది. ఆ స్థలానికి రెండువైపుల వున్న సీతా రసోయి, రామ్ చబూత్రా స్థలాలను నిర్మోహి అఖారాకు ఇవ్వాలని కోర్టు తీర్పు చెప్పింది. రామ జన్మభూమికి, నిర్మోహి అఖారాకు ఇచ్చిన తర్వాత మిగిలిన స్థలాన్ని సున్నీ వక్ఫ్ బోర్డుకి ఇవ్వాలని, ఒకవేళ ఇతరులతో సమానంగా స్థలం లభించకపోతే పక్కనే కేంద్ర ప్రభుత్వం సేకరించిన భూమిలోంచి ఆ భాగాన్ని ఇవ్వాలని కూడా తీర్పిచ్చింది న్యాయస్థానం.

విశ్వాసాల, నమ్మకాల, చారిత్రాత్మక కట్టడాల నేపథ్యం, చారిత్రిక సాక్ష్యాధారాలు, స్వాధీన అధీనం ప్రాతిపదికలుగా, అనేకానేక పరిశోధనాత్మక సాక్ష్యాధారాలను ప్రామాణికంగా చేసుకుని వెలువరించిన ధర్మాసనం తీర్పిది. సుమారు నూటాపాతికేళ్ల సుదీర్ఘ అనిశ్చిత స్థితికి ఎవరినీ ఎక్కువగా నొప్పించకుండా... దాదాపు అందరికీ అంతో-ఇంతో ఆమోదయోగ్యమైన విధంగా, ఒకరు గెలిచామని పొంగిపోకుండా... వేరొకరు ఓడిపోయామని ఆవేదన చెందకుండా..ఎవరినీ అసంతృప్తికి గురిచేయకుండా ఇచ్చిన తీర్పిది. సంతృప్తికి హద్దులుండవు...అసంతృప్తికి పరిమితులుంటాయి...అందుకే అందరికీ అమోదయోగ్యమైంది. ఎక్కువమంది తగు మోతాదులో సంతృప్తి పడేందుకు అనుకూలమైంది.

జస్టిస్ సుధీర్ అగర్వాల్ తన తీర్పు పాఠాన్ని ఋగ్వేదంలోని సంస్కృత శ్లోకాలతో ఆరంభించారు. "ప్రళయావస్థలో శూన్యం తప్ప ఏమీ లేదు. కేవలం పంచ భూతాలు మాత్రమే వుండేవి. ఏ లోకమూ లేదు. భూమ్యాకాశాలూ లేవు. అలాంటప్పుడు ఎవరు ఎవరిని కదిలించారు? ఎలా కదిలించారు? అంతా అనిశ్చిత స్థితే!" అని మొదలవుతుందా శ్లోకం. అలా కొనసాగిస్తూ, చావు పుట్టుకలు అప్పుడు తెలియదని, సూర్యచంద్రులు వున్నారో-లేరో తెలియనందున రాత్రి-పగలు తేడా లేదని అంటూ, ఆ సమయంలో ఎవరికీ అంతుచిక్కని ఒక పర బ్రహ్మ స్వరూపం, తన శక్తితో సృష్టి ప్రక్రియను ప్రారంభించాడని, ఆ

శక్తికి అతీతమైంది మరేదీ లేదని పేర్కొన్నారు. "సృష్టికి పూర్వం అంతా శూన్యమే. అంతా చీకటిమయం. అంతటా జలమయం. సృష్టి ఎలా, ఎప్పుడు ప్రారంభమైందో ఎవరికీ తెలియదు. అన్నీ తెలిసిన పండితులకు, మేధావులకు కూడా తెలిసే అవకాశం లేదు–ఎందుకంటే వారంతా సృష్టి తర్వాతే పుట్టారు కనుక. సృష్టికి కారకుడైన ఆ శక్తే సృష్టిని కొనసాగిస్తున్నదా, లేక, మరెవరన్నా చేస్తున్నారా? అనేదీ అంతుచిక్కని విషయమే. అసలా శక్తికి కూడా తెలుసో, లేదో?" అని ఆరంభించి, వివాదం విషయం ప్రస్తావిస్తారు న్యాయమూర్తి అగర్వాల్. ఇక అక్కడినుంచి స్థాన వర్ణన, వివాదాస్పద నిర్మాణం, కోర్టు దావాల వివరాలలోకి పోతారు.

జస్టిస్ సుధీర్ అగర్వాల్ తన తీర్పు చివర్లో, ఇదో "జైగాంటిక్, హెర్క్యులియన్ టాస్క్" అని వర్ణించారు. తీర్పు అనుబంధంలో, న్యాయమూర్తులు పరిశీలించిన అనేక పుస్తకాల వివరాలను ఇచ్చారు. వాటిలో, ఇంపీరియల్ గెజెటీర్స్ తో సహా రకరకాల ఇతర గెజెటీర్స్, మహమ్మదీయుల చట్టాలకు సంబంధించిన పుస్తకాలు, మొగలాయిల డాక్యుమెంట్లు, హోలీ ఖురాన్, బాబర్ నామా, శ్రీ గురు గ్రంధ సాహిబ్, హెగెల్ చరిత్ర తత్వ శాస్త్రం (ఫిలాసఫీ ఆఫ్ హిస్టరీ), రోమిలా థాపర్ రాసిన భారత దేశ చరిత్ర, కుష్వంత్ సింగ్ సిక్కుల చరిత్ర, ఆర్ సి మజుందార్ భారత దేశ చరిత్ర, వివిధ భాషలలోని నిఘంటువులు, హిందూ మత నిఘంటువు, హ్యూయన్ సాంగ్ జీవిత చరిత్ర, ఎన్‌సైక్లోపీడియా బ్రిటానికా తో సహా అనేక విజ్ఞాన సర్వస్వాలు, ఆర్కియాలాజికల్ సర్వే నివేదికలు, స్వామి వివేకానంద రచనలు, ఆనంద రామాయణం, వాల్మీకి రామాయణం, రామ చరిత్ర మానస, భగవద్గీత, కాళిదాసు రఘువంశం, అధర్వ వేద సంహిత, రుగ్వేదం, రుగ్వేద సంహిత, సామవేదం, శుక్ల యజుర్వేదం, బృహదారణ్యక ఉపనిషత్తు, బృహస్పతి స్మృతి, మను స్మృతి, ధర్మశాస్త్రాలు, మత్స్య పురాణం, మేఘ దూత, నారదీయ ధర్మ శాస్త్రం, నారద స్మృతి, పురుష సూక్తం, శాకుంతలం, శుక్రనీతి, స్కంద పురాణం, యాజ్ఞవల్క్య స్మృతి లాంటివి వున్నాయి.

జస్టిస్ ఎస్ యు ఖాన్ తీర్పు ఆరంభం చేసిన విధానం మరింత ఆసక్తికరంగా వుంది. అవతారిక, ముందుమాటలతో ఆరంభించారాయన. అవతారికలో,

పదిహేను వందల గజాల స్థలం ఒకచోట వుందని, అందులో దేవతలు వెళ్లడానికి కూడా జంకుతారని, ఎందుకంటే ఆ జాగా నిండా మందుపాతరలు అమర్చబడి వున్నాయని పేర్కొని ముందుకు సాగుతారు. "ఆ మందుపాతరలను తొలగించే బాధ్యత మాపై పడింది. వాటి జోలికి పోవద్దని ఉత్తములు కొందరు సలహా ఇచ్చారు. మాకు కూడా ఆదరాబాదరాగా వెళ్లి మూర్ఖుల ఆగడానికి బలి కావాలని లేదు. కాకపోతే, సాహసం చేయక తప్పదు–ప్రమాదాన్ని ఎదుర్కోక తప్పదు. అవసరం కలిగినప్పుడు, తప్పనప్పుడు, ప్రమాదాన్ని ఎదుర్కోవడానికి రిస్క్ తీసుకోకపోవడమే, జీవితంలో మనకెదురయ్యే పెద్ద రిస్క్" అంటారు జస్టిస్ ఖాన్. "ఒకానొక సందర్భంలో మానవుడి ముందు దేవతలు మోకరిల్లాల్సి వచ్చిందట. తనకు లభించిన అరుదైన గౌరవానికి మానవుడు న్యాయం చేకూర్చాల్సిన బాధ్యతుంది. మాకు అలాంటి అవకాశం వచ్చింది. మేము సఫలమయ్యామా? విఫలమయ్యామా? తమ వ్యాజ్యంలో తామే న్యాయమూర్తులు కాలేరు" అని అంటూ, తాను చెప్పబోయే తీర్పుకు ముందుమాట చదువుతారు. మసీదు కూల్చి వేసిన రోజుల్లో దేశంలో ఆర్థిక పరిస్థితి బాగాలేదని, ఒక పత్రికలో వచ్చిన సంపాదకీయాన్ని ఉటంకిస్తూ పేర్కొన్నారు తన తీర్పులో. అంత క్లిష్ట పరిస్థితుల్లోను ప్రజలంతా ఐకమత్యంతో వుండడాన్ని వివరిస్తూ, "సారీ జహాః సే అచ్చా హిందుస్థాన్ హమారా" అన్న గీతాన్ని ఇనుమడించిన ఉత్సాహంతో ఆలపించా మంటారు. ముఖ్యంగా అందులోని "మజ్హాబ్ నహీ సిఖాతా ఆపస్ మె బైర్ రఖ్నాచ..." అనే చరణాలను గుర్తుచేసుకుంటారు.

జస్టిస్ ఎస్ యు ఖాన్ తన తీర్పు పాఠాన్ని ఉపసంహారం తొ ముగించారు. ఆసాంతం ఆయన తీర్పులో పలు ఆసక్తికరమైన అంశాలను చేర్చారు. చరిత్ర, పురావస్తు, ప్రాచీన శిల్ప శాస్త్రాలకు సంబంధించిన విషయాల్లో తానంత లోతుగా వెళ్ళ లేకపోయానని, దానికి నాలుగు కారణాలున్నాయని అంటారు జస్టిస్ ఖాన్. మొదటిది వ్యాజ్యాలను నిర్ణయించడానికి వాటి అవసరం అంతగా లేదని తాను భావించడం. ఒకవేళ తానలా వాటి మూలాల్లోకి పోయినట్లయితే, ఆ మార్గంలో, తనకు "నిజం అనే నిధి" లభ్యమవుతుందా, లేక, "అస్పష్టమైన కఠోర భ్రమ" మిగులుతుందా తెలియదంటారాయన. చారిత్రక విషయాల

గురించి అంతగా పరిజ్ఞానం లేని తాను, చరిత్రకారుల సంకట జ్వాలల్లో ఇరుక్కోవాలని లేదంటారు. సివిల్ వ్యాజ్యాల్లో చరిత్ర సాక్ష్యాధారాలకు అంతగా స్థానం లేదని సుప్రీం కోర్టు గతంలో ఒక తీర్పులో చెప్పడం మరో కారణమంటారు. ఏదేమైనా తాము చెప్తున్న తీర్పు తుది నిర్ణయం కాదని, అసలైన నిర్ణయాత్మక దశ ముమ్ముందు రానున్నదని, ఆ దిశగా ఇరు పక్షాల వారికి తానొక సూచన చేయదల్చుకున్నానని ఉపసంహారంలో పేర్కొన్నారు జస్టిస్ ఖాన్.

రాము డంటే త్యాగానికి మారు పేరని, ఆయన గుణగణాల్లో త్యాగానికే ప్రాధాన్యత అధికమని అంటారు జస్టిస్ ఖాన్. అలాగే ప్రాఫెట్ మొహమ్మద్ ప్రస్తావనా తెచ్చారు. హుదయ్ లియా వద్ద, ప్రాఫెట్ మొహమ్మద్ విపక్ష బృందంతో ఒప్పందం కుదుర్చుకోవడాన్ని, ఆయన బలీయమైన మద్దతు దార్లతో సహా పలువురు, మొహమ్మద్ లొంగుబాటుగా భావించారని, ఖురాన్ మాత్రం ఆ సంఘటనను మొహమ్మద్ విజయంగా వర్ణించిందని పేర్కొన్నారు. అదే నిజమైందని, అనతికాలంలోనే ముస్లింలు ఒక్క నెత్తురు బొట్టు కూడా చిందకుండా మక్కాలోకి ప్రవేశించే వీలు కలిగిందని అంటారు న్యాయమూర్తి ఖాన్. డిసెంబర్ 6, 1992 నాటి మసీదు కూల్చివేత సంఘటనను ప్రస్తావించి, అలనాటి భారతీయుల సర్దుబాటు ధోరణిని అభినందనీయమంటారు. అయితే, అలాంటి సంఘటనలు మరల తలెత్తవని, అలా మళ్లీ జరుగు తే, కోలుకోవడం కష్టతరమవుతుందని అభిప్రాయ పడ్డారు. వర్తమాన కాలంలో ప్రపంచ గమనం వేగవంతమైందని, 1992 లో లాగా కాకుండా ఇప్పుడున్న పరిస్థితుల్లో చితికిపోవచ్చని అంటారు. "వతన్ కీ ఫికర్ కర్ నాదా ముసీబత్ ఆనే వాలీ హై..." అన్న ఇక్బాల్ కవి వాక్యాలను, డార్విన్ చెప్పిన మాటలను ఉదహరించారాయన. "సహ యోగం చేసిన, మెరుగు పడిన జాతులు మాత్రమే మనుగడ సాధించగలిగాయి" అని చెప్పిన డార్విన్ మాటలను గుర్తుచేశారు.

ఇతర మతాలవారితో ముస్లింల సంబంధ బాంధవ్యాలకు సంబంధించి ఇస్లాం బోధనలేంటో తెలుసుకునేందుకు యావత్ ప్రపంచం ఆసక్తి కనబరుస్తున్న విషయం ముస్లింలు లోతుగా ఆలోచించాలంటారు జస్టిస్ ఖాన్. విరోధం, శాంతి, స్నేహం, ఓర్పు లాంటి సందేశంతో ఇతరులను మెప్పించే సమయం

కొరకా, లేక, ఎక్కడ-ఎప్పుడు వీలుంటే అప్పుడు దెబ్బతీసే సమయం కొరకా ఎదురు చూస్తోంది? అని ప్రశ్నించారాయన. ముస్లింలు భారత దేశంలో అద్వితీయమైన స్థానంలో వున్నారని, వాళ్లు ఒకప్పుడు పాలకులు గాను, మరొకప్పుడు పాలించబడిన వారి గాను వున్నప్పటికీ, ప్రస్తుతం, జూనియర్లగానైనా అధికారంలో భాగస్వాములయ్యారని అంటారు. వారిక్కడ మెజారిటీలో లేకపోయినా, ఉపేక్షించదగిన మైనారిటీలో లేరని, ఇండొనేషియా తర్వాత అధిక సంఖ్యాక ముస్లింలుండేది భారతదేశంలోనేనని పేర్కొన్నారు. చాలా దేశాల్లో వారు మెజారిటీలో వున్నప్పటికీ అక్కడి సమస్యల పట్ల నిర్లిప్తతతో-ఉదాసీనతతో వుంటారని, మైనారిటీలో వున్న దేశాల్లో వారి ఉనికిని గుర్తించకపోవడం జరుగుతున్నదని అంటారు. భారత దేశంలోని ముస్లింలు మత పరమైన విద్యాభ్యాసాన్ని, పరిజ్ఞానాన్ని తర తరాల అపారమైన వారసత్వ సంపదగా పొందారని, అందువల్ల, యావత్ ప్రపంచానికి అసలు విషయాన్ని తెలియ పరిచే దిశగా పయనించడానికి సరైన స్థానంలో వున్నారని, ఆ దిశగా ఈ వివాద పరిష్కారాన్ని ఎరుక పరిచే విధంగా తమ పాత్ర పోషించాలని సూచించారు జస్టిస్ ఖాన్.

జస్టిస్ ధరమ్ వీర్ శర్మ మాత్రం ఎలాంటి ఉపోద్ఘాతం లేకుండానే తీర్పు రాశారు.

తీర్పు వెలువడిన తరువాత దానిలోని కొన్ని అంశాలను సవాలు చేస్తూ అఖిల భారతీయ హిందు మహాసభ, సున్నీ వక్ఫ్ బోర్డ్ సుప్రీం కోర్టును ఆశ్రయించగా కోర్టు స్టే మంజూరు చెసింది. అలహాబాద్ హైకోర్ట్ ఇచ్చిన తీర్పుపై వ్యాఖ్యానిస్తూ ఇద్దరు న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనం, ఎవరూ కోరక పోయినా, స్థలాన్ని విభజించడం ఎందుకని ప్రశ్నించింది. వివాదానికి సంబంధించిన అనేక విషయాలు అరబిక్, పర్షియన్, సంస్కృతం, హింది, ఉర్దు, పంజాబీ భాషల్లో వున్నందున, వీటన్నింటినీ ఆంగ్లంలోకి తర్జుమా చేసి చదివి పరిశీలించాల్సిన అవసరం వున్నందున బహుశా వాదనలు వినిపించడానికి చాలా కాలం పట్టవచ్చు నేమో!

ఆంధ్రజ్యోతి దినపత్రిక (25-10-2016)

❖ ❖ ❖

ధర్మం కన్న దైవం మిన్న

రామాయణం రసరమ్యం. అందులో అవసరం లేందేదీ లేదు. ప్రతిదీ తెలుసుకోవాల్సిన విషయమే. అయోధ్య కాండలో అలాంటిదే ఒక సంఘటన శ్రీరాముడిని వనవాసానికి వెళ్లమని కైక కోరడం. శ్రీరాముడుని అడవులకు పంపాలని, ఆయన స్థానంలో తన కొడుకు భరతుడికి పట్టాభిషేకం చేయాలని కైక దశరథుడిని కోరడం, ఆ విషయాన్ని ఆయన మాటగా కైకే స్వయంగా రాముడుకి తెలియచేయడం, రాముడు తండ్రి ఆజ్ఞ పాలించడానికి అడవులకు పోవడానికి సిద్ధపడి తల్లి కౌసల్య అనుమతి–ఆశీర్వాదం కొరకు ఆమె దగ్గరకు పోవడం, ఆ సమయంలో కౌసల్య, తమ్ముడు లక్ష్మణుడు కైకను దూషించి రాముడు అడవులకు పోవద్దని అభ్యంతర పెట్టడం నేపథ్యంలో ధర్మం, అధర్మం, నీతి, న్యాయం లాంటి విషయాలెన్నో లక్ష్మణుడికి వివరిస్తాడు రాముడు. ధర్మాన్ని మించిన దైవం వుందని, కైక మోసం చేసిందని ఆమె మీద కోప్పడ కూడదని, అందులో ఆమె తప్పేమీ లేదని అంటాడు రాముడు. తనకు పట్టాభిషేకం చేయాలని ప్రయత్నం చేసిన వాడు దశరథుడు కాదని, విఘ్నం కలిగించింది కైక కాదని, తాను అడవుల పాలవడానికి తన దోషం ఏదీ లేదని, ఇవన్నీ కేవలం దైవ కృత్యాలేనని అంటాడు.

విధి చేష్ట ఎలా వుంటుందో సోదాహరణంగా తెలియచేశాడు రాముడు. ఇంకా ఇలా అంటాడు: "ఇంత దూరాలోచన దైవ ప్రేరణ వల్లనే కలిగింది. అలా కాకపోతే తనకు ఏ అపరాధం చేయని నన్ను నిష్కారణంగా కష్టపెట్టాలని కైక మనసుకు కలగడం సాధ్యమా? మన ముగ్గురు తల్లులలో, నా మీద ఒకరికి ఎక్కువ, మరొకరికి తక్కువ ప్రేమ అని చెప్పడానికి, వారిలో కొంచెమైనా తారతమ్యం కనిపించడం నేను చూడలేదు. ఇదే కైకకు నిన్నటి దాకా తన కొడుకుపై ఎక్కువ ప్రేమ కాని, నామీద తక్కువ ప్రేమ కానీ, విరోధ భావం కానీ లేదు. ఇదంతా ఇవ్వాళే కలగడానికి కారణం చెప్పగలమా? ఉన్నట్లుండి ఇంతటి ప్రేమ, విరోధంగా మారడానికి కారణం దైవం కాకుండా మరెవరు? తన కన్న కొడుకు కంటే నాపై ఎక్కువ ప్రేమగల కైక, ఏ అపరాధం చేయని

నన్ను, నిష్కారణంగా కఠినోక్తులు మాట్లాడి, ఊళ్లో కూడా వుండనీయకుండా, అడవులకు పొమ్మని అనడం అంటే, ఇదంతా విధి చేష్టకాకుండా ఇతరుల చేష్ట ఎలా అవుతుంది? ఇతరులకు ఇది సాధ్యం కూడా కాదు".

రాముడు ఇంకా ఇలా అంటాడు: "ఆమె స్వభావ రీత్యా దుష్టురాలు. ఆ దుష్ట స్వభావమే ఇప్పుడామెను ప్రేరేపించింది. ఇక దైవం ఏమి చేసిందంటావా? సహజంగా ఆమె దుష్టురాలు కాదు. ఆమె పుట్టడం తోనే ఆమెతో గుణాలకు తోడు గౌరవం కూడా పుట్టింది. కులం కొలది గుణం అంటారు. ఆమె గొప్ప వంశంలో రాజకుమారిగా పుట్టింది. గొప్ప జాతిలో, గొప్ప వంశంలో పుట్టి, గొప్పవారి సాంగత్యంలో పెరిగిన దానికి నీచగుణం సహజమని ఎలా చెప్పగలం? సాలగ్రామాల గనుల్లో గులకరాళ్లు కూడా వుంటాయికదా? సముద్రంలో విషం పుట్టలేదా? అలా ఐతే బాల్యం నుంచే ఆమె నీచురాలై వుండాలి. అలా కాకుండా, దానానికి, దయకు స్థానంగా కీర్తి సంపాదించింది. సహజంగా నీచురాలైతే ఆమెకు ఈ కీర్తి కలిగేదా? తనతో సమానమైన సవతుల మీద ద్వేషం పెంచుకుంది. అది నీచమే కదా? ఆమె ద్వేషించింది సపత్నీత్వాన్ని కాని సవతులను కాదు. వారు సవతులు కాకపోతే వారిని ద్వేషించేది కాదు. అందరు ఆడవారిని ద్వేషించలేదే? తమ యోగ క్షేమాలకు హాని కలిగిస్తారేమోనని అనుమానం కలిగిన తోటి రాజులను అణచివేసే ప్రయత్నాన్ని పట్టాభిషిక్తులైన రాజులు కూడా చేయడం లేదా? ఒకరికె ఎంతైనా దానం చేయగల కైక పరుల సొత్తును ఎందుకు ఆశించింది? ఎంతో దయా గుణం కల ఆమె ఇలాంటి క్రూరమైన పనికి ఎందుకు సాహసించింది? ఎందుకు భర్తను ఎదిరించింది? ప్రీతిపాత్రుడనైన నన్ను ఎందుకు పనికిమాలిన, బాధాకరమైన మాటలను అనగలిగింది? దైవం ఆవేశించకున్న ఇలా చేయగలిగేదా? సహజమైతే ఇన్నాళ్లు ఎందుకు చేయలేదు? కాబట్టి ఇంత మహిమగలది, ఊహించలేనిది, అసాధ్యమైన ప్రభావం కలదైన దైవం ఎలాంటివారికైనా అందలేనిదే. దానికి ఎదురులేదు. ఆమెకు ఆ దుర్బుద్ధి పుట్టడానికి, నాకు దారిద్ర్యం రావడానికి దైవమే కారణం. ఆ దైవమే ఇంత పని చేసింది".

"దైవం వుందనడానికి ప్రమాణం ఏంటి? దైవాన్ని ఎదిరించి ఇలాంటివి

జరగకుండా మనం పురుషకారం చేయలేమా? ఒక పని మనం చేస్తున్నప్పుడు దైవం అనేదొకటున్నదని, అదేంటో చేస్తున్నదని, మనకు తెలియదు. ఫలితం కలిగేటప్పుడు మాత్రం ఆ దైవం కనపడి అదెలా చేయదల్చుకున్నదో, అలానే చేస్తుంది. ఫలితంలో మాత్రం కనిపించి, వేరే విధంగా కనిపించక, ఆ కారణం వల్ల దానిని జయించలేక సతమతమయ్యే మనం దైవంతో పోరాడగలమా? అది ఏ రూపంలో, ఎలా, ఏం చేస్తున్నదో మనకు తెలియనప్పుడు దానితో పోరాటం చేయగలమా? ఎలా చేస్తాం? ఫలానా సమయంలో, ఫలానా కార్యం సాధించేందుకు, ఫలానా సాధనాలను (దైవం) సిద్ధం చేసుకుని వుందని మనకు ముందే తెలుస్తే కదా, మనం ప్రతీకారం చేయగలం? కార్యస్వరూపంలో కనిపించకుండా, ఫలితం స్వరూపంలో కనిపించేదే దైవం. కాబట్టి దైవం వుందనడానికి అనుమానమే ప్రమాణం...బుద్ధి బలంతో మాత్రమే దానిని ఊహించగలం. కారణం లేకుండా కార్యం జరగదు. నిష్కారణం అంటే...కారణం మనకు తెలియదని అర్థమే కాని, కారణం లేదని అర్థం కాదు. కాబట్టి, మన సంతోషానికి, సౌఖ్యానికి, వ్యసనానికి, శాంతికి, రోషానికి, లాభనష్టాలకు, జననమరణాలకు, మరెన్నో ఇతర ఫలితాలకు....వేటినైతే కారణం లేకుండా కలుగుతున్నాయని అనుకుంటామో, వాటన్నిటికీ మూలకారణం దైవమే సుమా! ఇది తప్పదయ్యా తప్పదు!".

"పామరులమైన మన సంగతలా వుంచితే, ఘోరమైన తపస్సు చేసి, ఎంతో జ్ఞానాన్ని-మహిమను సంపాదించి, నిత్యనియమవ్రతులై, శాంతులై, నిష్కాములై, అడవిలో ఒక మూల నివసించే మునులు కూడా దైవాన్ని ఎదిరించి ఏమీ చేయలేరు. ఇలాంటి వారిలో కొందరు హటాత్తుగా కామానికి, కోపానికి లోబడి, దీర్ఘకాలంగా అభ్యసిస్తున్న నియమనిష్ఠలను నీటిపాలుచేసి, మర్యాద తప్పి, భ్రష్టులై పోవడం దైవ చేష్ట కాదా? పురుష ప్రయత్నంలో ఏ లోపం వుంది? విశ్వామిత్రుడంతటి వాడే నిమిషంలో కామానికి, క్రోధానికి వశుడై చెడి పోయాడో విన్నాం కదా? శివుడు కూడా అలానే అయ్యాడు కదా? ఎప్పుడు కూడా ఇదిలా జరుగవచ్చని ఊహించని పనులు తటాలున వున్నట్లుండి అయిపోవడం, అందరూ తప్పక అవుతుందనుకున్న కార్యం విఘ్నం కావడం

లాంటివన్నీ దైవ చేష్టలే! ఇది సత్యం. ఈ విధంగా సప్రమాణంగా, నిస్సందేహంగా నిశ్చయించుకుని, ఇతరుల ఉపదేశాల వలనే కాకుండా, నాలో నేనే కార్యాచరణ ఆలోచించాను. ఇది దైవ కృత్యమని, దీనిలో మన దోషం లేదని, కైక నిమిత్త మాత్రమేనని, ఆమె దైవానికి సాధనం అయిందని, సాధించేది దైవం మాత్రమేనని, నాకు అర్థమైంది. దానివల్ల నాకు వ్యసనం, బాధ కలగలేదు. లక్ష్మి పోయింది...దారిద్ర్యం వచ్చింది అని దుఃఖించవద్దు. నా అభిప్రాయంలో, లెక్కింపనలవి కాని ఈ రాజ భోగాలు, అరణ్యవాసం, రెండూ ధర్మ కార్యాలే. రెండూ ఒకటిగానే అనిపిస్తున్నది. ఒక విధంగా ఆలోచిస్తే, వనవాసమే సుఖమనిపిస్తున్నది. ఎందుకంటే...రాజభోగం సుఖరూపక దుఃఖం; వనవాసం దుఃఖరూపక సుఖం. రాజభోగం ఇప్పటికి సుఖంగా కనిపించినప్పటికీ, నిర్వహణలో దుఃఖంతో కూడుకున్నదవుతుంది. వనవాసం నిశ్చింతం. నిరుపద్రవం. పుణ్యఫలదం. కాబట్టి, తాత్కాలికంగా దుఃఖంగా తోచినప్పటికీ, పోనుపోను సుఖమిస్తుంది. సుఖాన్ని, దుఃఖాన్ని ఇచ్చేవారెవరూ లేరు. ఎవరో ఇతరులు అవి కలిగిస్తారని మనం అనుకుంటాం. నేనే ఈ పని చేశాననడం వృధాభిమానం. ప్రతి మనిషి తాని చేసిన కర్మకు కట్టుబడి వున్నాడు. కైకలో స్వతస్సిద్ధమైన దోషం లేదు. పిశాచం పట్టిన వారు, సన్నిపాత జ్వరంతో బాధ పడేవారు, దూషించినప్పుడు, అది రోగబలమంటామే కాని వ్యక్తిని తప్పు పట్టం కదా? అలానే, దైవం కైక నోటి నుండి ఇలాంటి కీడు మాటలు పలికించింది. కైక మీద కోప్పడి ప్రయోజనం లేదు".

శ్రీరాముడు చెప్పినదంతా విన్న లక్ష్మణుడు ఆయనతో విభేదించి ఇలా అంటాడు: "కైకేయీ దశరథుల ఆలోచనను నువ్వు దైవ తంత్రంగా పోల్చావు. అలాంటి దైవం నాకిష్టం లేదు. కుట్రలు ప్రేరేపించు దైవం ఎలా దైవం అవుతుంది? ఎలా పూజ్యనీయమవుతుంది? బలం లేనివారు, అల్ప తేజస్సు కలవారు దైవ బలం అంటారు. ఎందుకు? వాళ్లకు కార్యసాధనకు కావాల్సిన బలం, తెలివితేటలు లేకపోవడం వల్ల, నింద తమ మీద వేసుకోకుండా దైవం మీద పెట్టారు. ఇక బలవంతులు, కీర్తిని కోరేవారు, దైవం అనేదొకటున్నదని కలలో కూడా అనుకోరు. పురుషకారంతో స్వకార్యాన్ని సాధించి కీర్తిని

పొందుతారు. అలాంటివారిని దైవం ఏం చేస్తుంది? బలం గల గొప్పవాడు పౌరుష బలంతో దైవాన్ని దగ్గరకు రాకుండా తరిమికొట్టి, చివరకు, దైవం వల్ల ఏ బాధ పడకుండా, సమర్థతతో తన పని తాను చేసుకుంటాడు. నువ్వు దైవ బలం ఎక్కువ అంటున్నావు. నేను పురుష బలం ఎక్కువ అంటున్నాను".

కైకేయిని దూషించవద్దని లక్ష్మణుడితో రాముడంటాడు. రాజ్యాభిషేక విఘ్నం ఆమె చేసింది కాదని, దైవకృతం అని, ఆమె నిమిత్త మాత్రమే అని, ఆమె మీద కోప పడవద్దని, దైవమే మేలు-కీలుకు కారణం అని, ఆమెకు ఆ బుద్ధి కలిగించింది దైవమే అని, అలా కాకుంటే తన మీద ఎంతో ప్రేమ కలిగిన ఆమెకు నిమిషాల్లో విషమ బుద్ధి ఎందుకు కలిగిందని, దైవం అప్రతిహతమని, అలాంటి దైవంతో ఎవరు పోరగలరని, రాముడు సమాధానం చెప్పాడు. బదులుగా లక్ష్మణుడు...రాముడు చెప్పింది సరైంది కాదని, దైవం పరాధీనమైందని, అది స్వతంత్రించి ఏ పనీ చేయలేదని, అలాంటి దాన్ని నమ్ముకుని, దైవం ఇస్తుందని పురుష ప్రయత్నం చేయకుండా వుండడం సరికాదని అంటాడు. దైవం కంటే పౌరుషమే శ్రేష్టమని లక్ష్మణుడు వాదించాడు.

మహాభారతంలో చెప్పినట్లు, లోకం దైవాన్ని ఆలంబనంగా తీసుకుని పురుషకారంలో ఉదాసీనులు కాకూడదు. మనుష్యుడు చేయాల్సిన కర్మం చేయకుండా దైవమే ఇస్తాడని భావించకూడదు. ఇలాంటి మాటలు చూస్తుంటే, దైవం కంటే పౌరుషం బలమని అనిపిస్తుంది. రాముడు దైవమే బలిష్టమని అన్నాడు. దైవ-పౌరుషాలకు పరస్పర విరోధం కనిపిస్తున్నది. ఇదెలా అంటే....పురుషకారం లేకుండా దైవం ఏ కార్యం చేయలేదు...అలానే, దైవ సహాయం లేకుండా ఏ కార్యం ఫలించదు. కాబట్టి ఏదైనా ఫలితం కావాలంటే రెండూ అవసరమే! ఇదిలా వుంటే...రామచంద్రమూర్తి ఎందుకు పురుషకారానికి అనమతి ఇవ్వలేదు? ఆయన అభిప్రాయం ప్రకారం...పురుష ప్రయత్నం వ్యర్థం...దైవమే కార్యసాదకం. నిజంగా అలాంటి అభిప్రాయమే ఆయనకుంటే, సీతకొరకై పురుషకారం చేసి వుండేవాడు కాదు. దైవమే సీతను తెచ్చి ఇస్తుందని వూరకే వుండేవాడు. ధర్మ విరుద్ధ పురుషకారం శ్రీరాముడికి సమ్మతం కాదు. లక్ష్మణుడి పురుషకారానికి ప్రథమ కబళం దశరథుడు. రాజ్యం కోసం తండ్రిని

పీడించిన వాడవుతాడు. అందుకే రాముడొప్పుకోలేదు. రాముడు పురుషకార విరోధి కాదు. అలానే, అన్న అరణ్యాలకు పోయి కష్టపడడం ఇష్టం లేక, ఎలాగైనా అయోధ్యలోనే ఆయన వుండేట్లు చేయడానికి సద్భావంతో లక్ష్మణుడు రాముడితో వాదించాడే కాని ఆయన దైవ విరోధి కాదు. అలాంటప్పుడు లక్ష్మణ వాదన సాధువాదమా? దుర్వాదమా? అని విచారించాలి.

రామాయణంలో సీతారామలక్ష్మణుల చరిత్ర వల్ల, వారి మాటల వల్ల, బోధ పడేదేంటంటే...పౌరుషం కంటే దైవమే ప్రబలం కాబట్టి, దైవాన్నే సేవించాలనే విషయం. భారతంలో కూడా ఇదే చెప్పబడింది. కాబట్టి మనుష్యులు దైవాన్ని ధిక్కరించి పౌరుషాన్నే ఆశ్రయించక దైవాన్ని ఆశ్రయించి, యథాశక్తి, యథాశాస్త్రం ప్రకారం, నిష్కాములై స్వకర్మలు చేయాలి. రామాయణంలో మనం నేర్చుకోవాల్సిన ముఖ్య విషయం ఇదే. భగవద్గీతోపదేశం కూడా ఇదే. రాముడు చెప్పిన ప్రతి మాట అందరికీ అన్ని వేళలా వర్తిస్తుందనడంలో సందేహం లేదేమో!

శ్రీపీఠం (అక్టోబర్ 2016)

❖ ❖ ❖

బ్రాహ్మణ సంక్షేమం?.ఈశ్వరుడికి సంతోషం

"ఋషుల నుంచి అందిపుచ్చుకున్న సంస్కృతీ సంప్రదాయాలను, ధర్మాన్ని కాపాడుకుంటూ వస్తున్న వారి వంశస్తులే–'బ్రాహ్మణులు'. పరాయి పాలనలో అవి దెబ్బతినకుండా సంరక్షికుంటూ వస్తున్నారీ బ్రాహ్మణులు. 'పురోహితులు'గా సమాజానికి మార్గదర్శకులుగా వుంటూ వస్తున్నారు. యజ్ఞం అంటేనే త్యాగం. యజ్ఞానికి త్యాగమే మూలం. బ్రాహ్మణుడి జీవన విధానమే త్యాగంతో కూడుకున్న మహాయజ్ఞం" – సంపాదకుడు.

సమాజానికి సంబంధించిన సేవే బ్రాహ్మణులు చేస్తున్నారని, అయినా ఆ కులస్తుల్లో కొందరి పరిస్తితి దీనంగా వుందని, మంగళహారతి పళ్లెంలో భక్తులు వేసే డబ్బులకోసం అర్చకులు ఎదురు చూసే దుర్భర పరిస్థితులను అధిగమించాలని ఇటీవల తెలంగాణ సీఎం కేసీఆర్ అన్న మాటలను విశ్లేషించాల్సిన తరుణమిది. ప్రభుత్వం, మేధావులు కలిసి బ్రాహ్మణుల సంక్షేమానికి ఒక కార్యాచరణ రూపొందించుకోవాలని కూడా సీఎం కేసీఆర్ సూచించారు. ఇందులో భాగంగానే మొదలు అన్ని హంగులతో కూడిన ఒక రాష్ట్ర స్థాయి సదనాన్ని హైదరాబాద్ లో నిర్మించుకుందాం అని అంటూ, దాని నిర్వహణ బాధ్యత కోసం ఒక ధర్మకర్తల మండలి ఏర్పాటు చేద్దామని, ఆ కేంద్రంలో బ్రాహ్మణ సాంప్రదాయ పరమైన కార్యక్రమాలు జరుపుకునేందుకు ఏర్పాటు చేసుకుందామని సీఎం అన్నారు. బ్రాహ్మణ సంక్షేమం దిశగా సీఎం సూచన మేరకు పలువురు తమ అభిప్రాయాలు వెల్లడించారు. ఇంతకూ బ్రాహ్మణులు చేసుకుంటూ వస్తున్నారన్న సమాజ సేవ ఏమై వుంటుందని విశ్లేషించి చూస్తే....అది వ్యక్తిగత, మతపరమైన, దోష నివారణ సంబంధమైన సేవేననీ, రకరకాల కర్మకాండలందులో వున్నాయనీ, శుభాశుభ కార్యాలందులో భాగమేననీ అర్థం చేసుకోవాలి. అలానే సామాజిక, సాంస్కృతిక ప్రవచనాలిస్తూ, తద్వారా వాఙ్మయ విస్తరణ, ధర్మ ప్రబోధన చేస్తున్నారు. అలానే ముక్తి ప్రదాయినైన పరావిద్యను, జ్ఞాన సముపార్జనకు అవసరమైన అపరావిద్యను వ్యాప్తిచేసేందుకు కృషి చేస్తున్నారు. ఇదంతా స్వయంగా స్వాధ్యాయనం చేస్తూ, ఆ విధంగా

సమాజ సేవకు తమ వంతు పాత్ర పోషిస్తున్నారు. సృష్టి ఆదినుండీ బ్రాహ్మణ సాంప్రదాయ పద్ధతి ఎలా రూపాంతరం చెందిందీ అనే విషయంలో కొందరు ఎన్నో ఆసక్తికరమైన విషయాలు చెప్పడం కూడా జరిగింది. సృష్టికీ, బ్రాహ్మణులకూ అనిర్వచనీయమైన అనుబంధం వుంది. "ప్రళయావస్థలో శూన్యం తప్ప ఏమీ లేదు. కేవలం పంచ భూతాలు మాత్రమే వుండేవి. ఏ లోకమూ లేదు. భూమ్యాకాశాలూ లేవు. అలాంటప్పుడు ఎవరు ఎవరిని కదిలించారు? ఎలా కదిలించారు? అంతా అనిశ్చిత స్థితే!" అనేది ఋగ్వేదంలోని సంస్కృత శ్లోక సారాంశం. అయోధ్య తీర్పులో న్యాయమూర్తి జస్టిస్ అగర్వాల్ చెప్పినట్లు "సృష్టికి పూర్వం అంతా శూన్యమే. అంతా చీకటిమయం. అంతటా జలమయం. సృష్టి ఎలా, ఎప్పుడు ప్రారంభమైందో ఎవరికీ తెలియదు. అన్నీ తెలిసిన పండితులకు, మేధావులకు కూడా తెలిసే అవకాశం లేదు–ఎందుకంటే వారంతా సృష్టి తర్వాతే పుట్టారు కనుక. సృష్టికి కారకుడైన ఆ శక్తే సృష్టిని కొనసాగిస్తున్నదా, లేక, మరెవరన్నా చేస్తున్నారా? అనేదీ అంతుచిక్కని విషయమే. అసలా శక్తికి కూడా తెలుసో, లేదో?"

సుందరకాండలో కూడా దీనికి సంబంధించిన ప్రస్తావన వుంది. సృష్టించే వాడు బ్రహ్మ అని, సంహరించే వాడు రుద్రుడు అనీ అనుకుంటారు. అయితే అనంతకోటి బ్రహ్మాండానికి "పరబ్రహ్మం" ఒక్కరే! అతడికి (లేదా అమెకు) సమానులైన వారు–అధికులైన వారు ఎవరూ లేరు. గడ్డిపోచ కదలాలన్నా ఆయనే కారణం. ఆ పరబ్రహ్మమే సృష్టికొక అధికారినీ, సంహరించడానికి మరొకరినీ, నియమించారు. "బ్రహ్మ, రుద్రులు" నిమిత్త మాత్రులు. భగవంతుడైన "విష్ణుమూర్తి" రజో గుణం విశేషంగా వుండే జీవులందు ప్రవేశించి వారితో సృష్టి కార్యాన్ని, తమో గుణం వున్నవారిలో ప్రవేశించి సంహార కార్యాన్ని, సత్వ గుణం వున్న వారిలో ప్రవేశించి రక్షించే పనినీ చేయిస్తారు. అందుకే సమస్త ప్రయోజనకర్త ఆ "భగవంతుడే".ఆదివారం, అక్టోబర్ 26 న, హైదరాబాద్ లోని మర్రి చెన్నారెడ్డి మానవ వనరుల అభివృద్ధి సంస్థలో జరిగిన బ్రాహ్మణ సంక్షేమ సమావేశంలో మాట్లాడిన తెలంగాణ రాష్ట్ర విజిలెన్స్ కమీషనర్ కేఆర్ నందన్ గారి మాటల్లోని సారాంశంతో పైన పేర్కొన్న అంశాలను జోడించి,

అన్వయించి, విశ్లేషిస్తే బ్రాహ్మణుల ఆవిర్భావం, అవసరం, రూపాంతరం, తదనంతర స్థితిగతులు కొంతవరకు అర్థం చేసుకోవచ్చునేమో.

ప్రపంచ వ్యాప్తంగా వందల-వేల సంవత్సరాల చరిత్ర, ఒక దేశంపై మరొక దేశం దాడులు, దాడి తరువాత ఆ దేశాన్ని ఆక్రమించుకుని అంతకు పూర్వం నెలకొన్న నాగరికత, సంస్కృతి, సాంప్రదాయాల విధ్వంసం లాంటి విషయాలను విశ్లేషించి చూస్తే కొన్ని విషయాలు అవగతమౌతాయి. ఉదాహరణకు ఒకానొకప్పుడు ముస్లిమేతర దేశాలైన ఇరాన్-పర్షియా, టర్కీ, ఈజిప్ట్ లను ఆక్రమించుకున్న ఇస్లాం దేశాలు అక్కడి సంస్కృతి, సాంప్రదాయాలు, ధర్మం కు విరుద్ధంగా వాటిని మార్చడానికి ఎక్కువ కాలం పట్టలేదు. ఉదాహరణకు, అగ్నిహోత్రం చేసుకుంటూ బ్రతికే భారతీయులున్న ఇరాన్ ను మార్చేశారు. ఐదారు వేల ఏళ్ల చరిత్ర వున్న పర్షియాను, టర్కీని, ఈజిప్ట్ ను మార్చడానికి కేవలం రెండు దశాబ్దాల కాలం సరిపోయింది. అయితే 800 సంవత్సరాల ముస్లిం రాజుల పాలనలో కాని, 200 ఏళ్ల ఆంగ్లేయుల క్రైస్తవ పాలనలోకాని భారత దేశాన్ని, భారతీయ సంస్కృతిని, భారతీయ ధర్మాన్ని లొంగదీయడం వారికి చేతకాలేదు. దీనికి కారణం మనల్ని పాలించిన ఆ పరాయి వారి సంస్కృతి పరిమితమైన-ఎక్స్క్లూజివ్ సంస్కృతి....కొందరికే నిలయమైందది. ఇక మనదేమో ఇన్క్లూ జివ్-సంఘటిత సంస్కృతి...అనేక ఏళ్ల నాటి ఆర్య సంస్కృతి....అందులో అందరికీ స్థానం వుంది.

ఆర్య సంస్కృతి కాబట్టే పరాయి దాష్టీకాన్ని తట్టుకుని నిలదొక్కుకుంది. అలా తట్టుకోవడానికి బ్రాహ్మణుల పాత్ర కీలకం. అనాదిగా ఆ సంస్కృతికి సంరక్షకులు బ్రాహ్మణులు కావడమే దీనికి కారణం. ఇండిక్ నాగరకతను నిరంతరం పోషించుకుంటూ, సంరక్షించుకుంటూ, తరతరాలకు అందించిన ఘనత కూడా బ్రాహ్మణులదే. మన ఈ నాగరకత, దానిలోని విలువలు, అందులోని సద్గుణాలు, సత్ప్రవర్తన, నీతి, ధర్మాలు...ఇవన్నీ వ్యక్తికీ, వ్యక్తితోపాటు సమిష్టికీ స్థానమిచ్చింది. మరోవైపు ఇస్లాం, క్రిస్టియానిటీ, తదనంతరం రూపుదిద్దుకున్న కమ్యూనిజం లాంటి ఇజాలు, సమిష్టికో లేదా వ్యక్తికో స్థానమిచ్చాయి కాని రెండింటికీ కలిపి ఇవ్వలేదు. ఈ మన సాంప్రదాయాలు,

నాగరకత, ఆర్య సంస్కృతి, లోక కళ్యాణకారిగా విలసిల్లుతూ వస్తున్నది అనాదిగా. ఇటువంటి ఉత్కృష్టమైన నాగరకత బ్రాహ్మణుల సంరక్షణలోకి రావడానికి కారణం ఋషులు. వీరే "కార్య బ్రహ్మలు" అని కూడా పిలువబడ్డారు. సృష్టి కంటే ముందు మనందరం సృష్టి మూలం అనుకుంటున్న చతుర్ముఖ బ్రహ్మను "కారణ బ్రహ్మ" అని కూడా అంటారు. ఆయనే తొలుత ఋషులను సృష్టించి వారిని "కార్య బ్రహ్మలు" గా నియోగించాడు. మొత్తం రూపకల్పన చతుర్ముఖ బ్రహ్మ చేసినప్పటికీ, అమలు మాత్రం కార్య బ్రహ్మలకు అప్ప చెప్పాడాయన. అనంతకోటి బ్రహ్మాండాన్ని శాసించే పరబ్రహ్మ-విష్ణువును "కారణ కారణ బ్రహ్మ" అంటారు.

బ్రహ్మాండంలో త్రిమూర్తి మండలాలున్నాయి. అవే వారి లోకాలు కూడా. వాటికి దిగువగా ఋషుల మండలం లేదా తపోలోకం వుంటుంది. ఇవన్నీ అంతరిక్షంలో వున్నాయి. మొత్తం బ్రహ్మాండంలో పద్నాలుగు లోకాలున్నాయి. మనుషులకు మాదిరిగానే యక్ష, గరుడ, గంధర్వ, కిన్నర, కింపురుష, దేవతలకు కూడా లోకాలున్నాయి. ఋషుల్లో కూడా వివిధ రకాల వాళ్లుంటారు. పద్నాలుగు లోకాలను ఏడు ఊర్ధ్వ లోకాలని, ఏడు అధో లోకాలని నామకరణం చేశారు. త్రిమూర్తులది అందరికంటే పైనుండే లోకం-సత్య లోకం. ఇక మిగిలినవాటిని తపోలోకం, జనలోకం, మహర్లోకం, సువర్లోకం, భువర్లోకం, భూలోకం అని అంటారు. ఊర్ధ్వ లోకాలలలో చివరిది-దిగువది భూలోకం. అలాగే పాతాళం, రౌరవాది నరకాలను అధోలోకాలుగా పిలుస్తారు. అవి: అతల, వితల, సుతల, రసాతల, మహాతల, తలాతల, పాతాళ లోకాలు. మహర్లోకం పైన జనలోకం ఉంది. ఆ లోక ప్రవేశం మొదలుకొని శాశ్వత సుఖం ఆరంభమవుతుందంటారు. అది అమృతరూపం. జనలోకంపైన ఉన్న తపోలోకంలోని సుఖం శాశ్వతమైందే కాక క్షేమరూపంలో ఉంటుంది. తపోలోకం పైన ఉండే సత్యలోకంలో సుఖం శాశ్వతం, మోక్షప్రథం కూడా.

దేవతల కంటే పూర్వమే ఋషులను సృష్టించాడు చతుర్ముఖ కారణ బ్రహ్మ. ఆ తరువాతనే మిగిలినవారందరూ వచ్చారు. కార్య బ్రహ్మల్లో ఒకరైన మరీచుడి కొడుకు కశ్యప ఋషి. ఆయన సంతానమే దేవదానవులు. దేవతలు అదితి

ద్వారా, దానవులు దితి ద్వారా కలిగారాయనకు. కశ్యప ఋషిని ప్రజాపతి పదవిలో నియమించాడు బ్రహ్మ. ఆయన కూడా ఒక కార్యబ్రహ్మే. ఆయనే భూమిని సృష్టించాడు. అలా, భూమండలాన్ని కోట్లాది సంవత్సరాల క్రితం సృష్టించడం జరిగింది. కశ్యప సృష్టి వల్ల ఉద్భవించిన భూమిని ఆయన కూతురుగా భావించి "కాశ్యపి" అని కూడా పిలుస్తారు. దరిమిలా భూమండలలో జనాభాను సృష్టించడం జరిగింది. మానవుల ఆవిర్భావం జరిగింది. నాగరిక జీవనానికి ముందు ఆది మానవులుండేవారు. అప్పుడు ఈశ్వరుడి ఆజ్ఞానుసారం తపోలోకంలో నివసిస్తున్న ఋషులు భూలోకంలో జన్మించారు. తోటి మానవులకు జీవాత్మ, పరమాత్మ, మానవ జన్మ శ్రేష్టత, సృష్టి, నిర్మాణం, మానవుల స్థానం లాంటి వాటిని గురించి తెలియచేయమని వారిని ఈశ్వరుడు కోరాడు. ఆ విధంగానే మానవులకు గమ్యం, గమనం, ధర్మాధర్మాలు చెప్పి వారిని సంస్కరించి, మార్గదర్శకత్వం ఇచ్చి తపోలోకానికి మరలి పోయారు.

ఆ విధంగా ఋషులు భూలోకంలో మనకు సంతానంగా జన్మించి, తపస్సు చేసి, సంస్కృతిని నెలకొల్పారు. అందుకే ఆర్య సంస్కృతిని "ఋషి ప్రోక్తమ్" అంటాం. శాస్త్రాలతో సహా అత్యంత విలువైన వాఙ్మయ సంపద మనకిచ్చారు. ఇలా నడచుకోమని బోధించారు. సనాతన ధర్మాన్ని ఆధారంగా చేసుకునే సంస్కృతిని మనకు దారాదత్తం చేశారు. మానవుల సంతానాన్ని వివాహం చేసుకున్నారు. పిల్లలను కన్నారు. అలా కలిగిన వారి సంతానాన్ని, వారు మనకందించిన జ్ఞానం, వాఙ్మయ సంపద పరిరక్షిస్తూ సమాజానికి ఉ పయోగపడమని, దాన్నే తరతరాలకు అందించమని, సమాజానికి సేవచేయమని చెప్పి, అప్పుడు తపోలోకానికి మరలి పోయారు. ఆ ఋషులు తమ తపోధనాన్ని ధారపోసి అధ్యయనం చేసిన వేదవేదాంగాలను బ్రాహ్మణులకు అప్పచెప్పారు. జీవన విధానం, ఆర్య సంస్కృతి నేర్పారు. అలా ఋషుల నుంచి అందిపుచ్చుకున్న సంస్కృతీ సంప్రదాయాలను, ధర్మాన్ని కాపాడుకుంటూ వస్తున్న వారి వంశస్తులే "బ్రాహ్మణులు". పరాయి పాలనలో అవి దెబ్బతినకుండా సంరక్షించుకుంటూ వస్తున్నారీ బ్రాహ్మణులు. "పురోహితులు" గా సమాజానికి మార్గదర్శకులుగా వుంటూ వస్తున్నారు.

బ్రాహ్మణుడి జీవితం త్యాగంతో కూడుకున్న యజ్ఞం అని అనాలి. దీనికి ఉదాహరణగా అగస్త్య మహర్షి వృత్తాంతం చెప్పుకోవచ్చు. ఎప్పుడూ తపో నిష్టలో వుండే ఆ మహర్షి, తను దేవతలను శాసిస్తే, ఓ రాజు రాజ్యంలో క్షామం పోతుందని తెలిసి, వెనకా–ముందూ ఆలోచించకుండా, అక్కడికి పోయి, తన కమండలంలోని నీళ్లు చేతుల్లోకి తీసుకుని, రాజ్యం సుభిక్షం చేయడానికి తన యావత్ తపోశక్తిని ధారబోశాడు. ఫలితంగా రాజ్యం సుభిక్షమైంది...ఆయన మరలి తపో నిష్టలోకి పోయాడు. అదే మహర్షి తన సొంత కూతురి వివాహం విషయం వచ్చే సరికి, అది తన స్వవిషయం కాబట్టి, తపస్సు ఉపయోగించలేదు. బిక్షాటనకు బయలుదేరాడు. దీన్నే "స్వచ్ఛంద బీదరికం" అంటారు. అది బ్రాహ్మణులే చేయగలరు–చేశారు–చేస్తున్నారు కూడా. తపస్సు అంటే వారికి జ్ఞాన సముపార్జన లాంటిది. వారలానే జీవించారు. విలువలను పాటించారు. అలానే జీవించమని తోటి బ్రాహ్మణులకు కూడా ఉద్బోధించారు. అందుకే బ్రాహ్మణుడు విద్యను అభ్యసించేవాడు. యోగ్యుడైన వాడికి తన విద్యను దానం చేసేవాడు. ఇంత చేసి గురుదక్షిణగా కేవలం "ధర్భ పుల్ల" నే తీసుకున్న సందర్భాలు కోకొల్లలు. వారి జీవన భృతి గురు దక్షిణ కాని, లేదా, బిక్షాటన కాని మాత్రమే. వేరే మార్గంలో పోలేదెప్పుడూ. ఈ క్రమంలోనే నిత్యాగ్నిహోత్రం చేస్తాడు. అందులో లోక కళ్యాణం అనే సంకల్పం తప్ప మరేదీ వుండదు.స్వచ్ఛంద బీదరికంలో వుంటూనే బ్రాహ్మణుడు, స్వాధ్యాయం, జ్ఞాన సముపార్జన తప్ప మరేదీ ఆలోచించడు. విద్యను అమ్ముకోడు. జీవించడానికి బిక్షాటన చేస్తాడు. అలా బ్రాహ్మణుడి జీవితమంతా త్యాగమే...త్యాగంతో కూడుకున్న యజ్ఞమే! అసలు యజ్ఞం అంటేనే త్యాగం. యజ్ఞానికి త్యాగమే మూలం. బ్రాహ్మణుడి జీవన విధానమే త్యాగంతో కూడుకున్న మహా యజ్ఞం. అగస్త్యుడి లాంటి మహర్షులు తమ వంశంలో పుట్టిన బ్రాహ్మణులను ధర్మంగా జీవించండి, సమాజానికి సేవ చేయండి, సమాజం కోసం బతకండి అని ఆదేశించారు. తమ గురించి ఏమీ ఆలోచించని, కోరని బ్రాహ్మణులను అందుకే "భూ సురులు" అని అంటారు.

సీఎం అధ్యక్షతన జరిగిన సమావేశం భవిష్యత్ లో బ్రాహ్మణుల సంక్షేమం కోసం ఒక బహుముఖ వ్యూహం రూపొందించుకునేందుకు దోహద పడుతుంది.

వైదిక విద్యకు ప్రోత్సాహం, ఆధ్యాత్మిక భావనలు పెంపొందించే వారికి ఆర్థిక చేయూత, సంప్రదాయలు కాపాడే వారికి, ఆధ్యాత్మిక రచనలు చేసే వారిని ఆర్థికంగా ప్రోత్సాహం, బ్రాహ్మణుల విద్య, వైద్య వివాహాది అంశాలకు ప్రాధాన్యత, ప్రతిభావంతులైన పేద బ్రాహ్మణ విద్యార్థులకు తగు ప్రోత్సాహం, నైపుణ్యాభివృద్ధికి, స్వయం ఉపాధికి, యువ పారిశ్రామికవేత్తలకు తోడ్పాటుకు దారి తీస్తుంది. హైదరాబాద్ లో నిర్మించే బ్రాహ్మణ సదనం బ్రాహ్మణ సమాజోద్ధరణ వేదికగా ఉపయోగపడుతుంది. వేరే ప్రాంతాల నుంచి పీఠాధిపతులు, పండితులు వచ్చినా అక్కడ బస చేసే వీలు కలగడంతో పాటు, ఆచార, సంప్రదాయాల పరిరక్షణకు వీలు కలుగుతుంది. ధర్మ సంరక్షణకు, బ్రాహ్మణ సంక్షేమానికి ఇంతకంటె ఇంకేం కావాలి? దీనర్థం...అనాదిగా ధర్మాన్ని, అర్య సంస్కృతిని, నాగరకతను, సంప్రదాయాలను సంరక్షించుకుంటూ వస్తున్న బ్రాహ్మణులకు వాటిని భవిష్యత్ లో కూడా కొనసాగించడానికి ప్రభుత్వ పరంగా చేయూత లభించనుందనే కదా!బ్రాహ్మణుల సంక్షేమంతో ఈశ్వరుడికి సహితం సంతోషం కలుగుతుందనడంలో అతిశయోక్తి లేదేమో!

ఆంధ్రభూమి దినపత్రిక (01-11-2016)

❖ ❖ ❖

ఆంధ్ర వాల్మీకి అద్భుత సృష్టి

వాల్మీకి సంస్కృత రామాయణాన్ని, యథా వాల్మీకంగా పూర్వ కాండలతో సహా ఉత్తర కాండను కూడా తెనిగించిన ఏకైక మహానుభావుడు ఆంధ్ర వాల్మీకి–కవి సార్వభౌమ వావిలికొలను సుబ్బారావు. ఆయన సొంత–స్వతంత్ర రచన అనిపించుకున్న శ్రీమదాంధ్ర వాల్మీకి రామాయణం తెలుగునేల నాలుగుచెరగులా విశేష ప్రాచుర్యాన్ని ఏనాడో సంతరించుకుంది. ఇరవై నాలుగు గాయత్రీ మంత్రాక్షరాలలో నిబంధించబడిన మంత్ర మంజూష వాల్మీకి మహర్షి రచించిన శ్రీమద్రామాయణం. మహా మహానుభావులూ, మహా విద్వాంసులూ కీర్తి శేషులు శ్రీమాన్ వావిలికొలను సుబ్బారావువాల్మీకి రామాయణాన్ని యధాతథంగా మంత్రమయం చేస్తూ, ఛందో యతులను ఆయా స్థానాలలో నిలిపి, వాల్మీకాన్ని తెనిగించారు. వాల్మీకి రామాయణానికి తుల్యమైన స్థాయినీ–పారమ్యాన్నీ, తొలుత నిర్వచనంగా ఆంధ్ర వాల్మీకి రామాయణానికి అందించి, తదనంతరం, “మందరం” అని దానికి విశేష ప్రాచుర్యాన్ని కలిగించారు.

1909 వ సంవత్సరంలో నాటి చెన్నపురి (నేటి చెన్నై) లోని “శ్రీ వైజయంతీ ముద్రా శాల”లో ముద్రించబడి, ఒక అజ్ఞాత మహానుభావుడి ద్వారా “కాలిఫోర్నియా (అమెరికా) విశ్వ విద్యాలయం” కు చెందిన “బర్క్ లీ” గ్రంథాలయంలో చేరుకుని, “గూగుల్ సంస్థ” డిజిటలైజ్ చేసిన అలనాటి “శ్రీ మదాంధ్ర వాల్మీకి రామాయణం” మొదటి సంపుటి నుంచి సేకరించిన విషయాలను నేను రాసిన “ఆంధ్ర వాల్మీకి రామాయణం, బాల కాండ మందరంలఘుకృతి “మందర మకరందం” లో పొందుపరిచాను. అపురూపమైన అలనాటి గ్రంథకర్త అభిప్రాయాలు అక్షర లక్షలు చేసే ఆణిముత్యాలు.ఆయన మాటల్లోనే...ఆ విషయాలు కొన్ని....

శ్రీ రామాయణం, భారతం, భాగవతం అద్వితీయమైన గీర్వాణ భాషా గ్రంథాలు. ఈ మూడింటి లో ఆద్యమైంది శ్రీ రామాయణ కావ్యం. కావ్యాలలోకెల్లా ప్రథమంగా ఉత్పన్నమైంది కావడంతో ఆదికావ్యమైంది.”శ్రీ

రామాయణం" అంటే, లక్ష్మీరమణుడైన శ్రీమన్నారాయణుడి మాయా మానుషావతారమైన శ్రీరామ చరిత్రనీ, శ్రీ లక్ష్మీదేవి అవతారమైన సీతాదేవి చరిత్రనీ అర్థం.రాముడి చర్యల ద్వారా, రాముడి వాక్కుల ద్వారా తాను చెప్పదల్చుకున్న దాన్ని సిద్ధాంతీకరించాడు వాల్మీకి.శ్రీ రామాయణం మహాకావ్యం. పుట్టుకతోనే కాకుండా గుణంలో కూడ అదే మొదటిది. దానిలోని గుణాలు, రహస్యాలు తెలుసుకోవాలంటే వాల్మీకికి గాని, సర్వజ్ఞుడికి గాని మాత్రమే సాధ్యమవుతుంది.శ్రీమద్రామాయణంలో ఉత్తమోత్తమ మహాకావ్య లక్షణాలెన్నో వున్నాయి. వర్ణనలెన్నో వున్నాయి.శృంగారం లాంటి నవ రసాలున్నాయి.వాల్మీకి శ్లోకాల (ఆంధ్ర వాల్మీకి పద్యాల) భావం మాత్రమే కాకుండా, అందులోని కొన్ని పదాలు ఎంత అర్థ గాంభీర్యం గలవిగా, రసవంతంగా వుంటాయోచెప్పలేం.

అలంకార శాస్త్రంలో ఎన్ని అలంకారాలు చెప్పబడ్డాయో, అవన్నీ వాల్మీకి (ఆంధ్ర వాల్మీకి)రామాయణంలో వున్నాయి. వాల్మీకి అసమాన కవితా చాతురి వర్ణనాతీతం. రామాయణంలోని పాత్రలు-పాత్రధారుల వాక్కులు, ఆయా పాత్రల చిత్త వృత్తి గుణాలను తెలియచేసేవిగా, సందర్భోచితంగా, వారున్న అప్పటి స్థితికి అర్హమైనవిగా వుంటాయి. పాత్ర గుణ మహాత్మ్యానికి అసంగతమైన వాక్యాలు ఆయా పాత్రల నోటినుంచి వెలువడవు. శ్రీరాముడు భగవంతుడన్న అభిప్రాయం వాల్మీకి పదే పదే చెప్పుకుంటూ పోయాడు రామాయణంలో.వాల్మీకి రామాయణమనే "కలశార్ణవం" లో రత్నాలను వెదికేవారు, మొట్టమొదటగా తెలుసుకోవాల్సింది వాల్మీకి శైలి-విధానం. అది తెలుసుకోలేక వెతకడం మొదలుపెట్టితే, చీకట్లో తారాడినట్లే.

వాల్మీకి (ఆంధ్ర వాల్మీకి) రామాయణం "ధ్వని కావ్యం". కావ్యానికి ప్రధానమైంది ధ్వని. కావ్యానికి ప్రాణం ధ్వని. ధ్వని లేని కావ్యం శవంతో సమానం. రామాయణంలో ధ్వని విశేషంగా వుంది. కావ్యమంతా ధ్వన్యర్థం వుండడమే కాకుండా, పలు శ్లోకాలకు విడిగా ధ్వన్యర్థం వుంది.వాల్మీకి రామాయణంలో, సాధారణంగా, సర్గ మొదట్లో- చివర్లో, మొదలు చెప్పిన కథనే సంగ్రహంగా తిరిగి చెప్పడం జరిగింది.శ్రీ రామాయణంలోని కవితా

చమత్కృతిని విశదీకరించాలంటే, ఎంత చెప్పినా తక్కువే అవుతుంది. ఇంతెందుకు! కాళిదాసు, భవభూతి అంత గొప్ప వాళ్లు కావడానికి రామాయణమే కారణం. ఒక్క ఏరునో-నదినో చూసిన మాత్రాన అదెంత గొప్పగా వుందో అనుకుంటాం. అలానే కాళిదాసు లాంటి వారిని గొప్ప కవులంటాం. అలాంటప్పుడు అన్ని నదులకు ఆధారమైన సముద్రాన్ని ఏమనాలి? అలానే, కాళిదాసాదులకు జీవనదమైన రామాయణాన్ని ఏమని వర్ణించాలి? వాల్మీకి రామాయణం నుంచి కాళిదాసు లాంటి వారు గ్రహించినవి ఎన్నో వున్నాయి. వేదవ్యాసుడంతటి వాడు వాల్మీకి శ్లోకాలను అనువదించగా లేంది, వేరేవారి సంగతి చెప్పాలా !

శ్రీమద్రామాయణం గొప్ప ధర్మ శాస్త్రం. ఇందులో సర్వ విధాలైన, అన్ని రకాల ధర్మాల గురించి వివరంగా చెప్పబడింది. రాజ ధర్మం, ప్రజా ధర్మం, పతి ధర్మం, సతీ ధర్మం, భాతృ ధర్మం, పుత్ర ధర్మం, భృత్యు ధర్మం, మిత్ర ధర్మం లాంటి అన్ని ధర్మాలను గురించి చక్కగా తెలుపబడి వుంది. లాభ-లోభ-పక్షపాత బుద్ధి లేకుండా, న్యాయం మీదే దృష్టి నిలిపి వాదించే న్యాయవాది ధర్మం కూడా చెప్పబడింది. వీటితో పాటు కథా సందర్భానుసారంగా, అంతరాంతరాలలో ఎన్నో నీతులు చెప్పబడ్డాయి. రామాయణంలో సూక్ష్మంగా చెప్పబడిన ధర్మాలను, కథలు-కథలుగా కల్పించి వ్యాస భగవానుడు ఇంతకు నాలుగింతలు గ్రంథాన్ని తయారు చేశాడు. భగవద్గీతంతా కూడా రామాయణ సారమేనని గ్రహించాలి.

శ్రీమద్వాల్మీకి రామాయణం మంత్రనిధానం. ఇందులో అనేకానేక మంత్రాలు ఉద్ధరించబడి వున్నాయి. రామాయణమంతా గాయత్రీ స్వరూపమే. గాయత్రిలోని 24 అక్షరాలను, ప్రతి వేయి శ్లోకాలకు ఒక అక్షరం చొప్పున శ్లోకం ఆరంభంలో చెప్పబడింది. వాల్మీకి రచించిన 24,000 శ్లోకాలలో, యజుర్వేదంలోని 1 29 290 పదాలే కాకుండా, రుగ్వేదం, సామవేదం, అధర్వ వేదాలలోని పదాలు కూడా అనులోమ-విలోమంగా కూర్చబడిందన్న రహస్యం తెలుసుకోవచ్చు. ఏడు కాండలలో ఏడు వ్యాహృతులు వివరించడం జరిగింది. ఈ గాయత్రీ విధానాన్ని నారదుడే స్వయంగా వాల్మీకి మహర్షికి, రామాయణంతో

పాటే ఉపదేశించాడు. "తప స్స్వాధ్యాయ నిరతం, తపస్వీ వాగ్విదాంవరమ్, నారదం పరిపప్రచ్ఛ, వాల్మీకిర్మునిపుంగవమ్" అని గాయత్రిలోని మొదటి అక్షరంతో శ్లోకాన్ని ప్రారంభించి, "జనశ్చ శూద్రోపి మహత్త్వ మీయాత్" అని గాయత్రి కడపటి అక్షరంతో సర్గను ముగించాడు వాల్మీకి. ఆంధ్ర వాల్మీకంలో, మూలంలో వున్నట్లు "తపమున స్వాధ్యాయంబున, నిపుణుని... ..... తమి గావించెన్" అన్న పద్యంతో ప్రారంభించి, "యథావిధి విన్న బఠింప నారయన్" అని ముగించబడింది. కామ్యార్థమైనా, మోక్షార్థమైనా, రామాయణం పారాయణం చేసినవారి కోరికలు నెరవేర్చే శక్తి, రామాయణానికి వుండడానికి కారణం, అది భగవత్ కథ కావడానికి అదనంగా సర్వజ్ఞుడైన వాల్మీకి (ఆంధ్ర వాల్మీకి) కూర్చిన బీజాక్షరాల మహాత్మ్యమే.

శ్రీరాముడు సామాన్య ధర్మాలన్నీ ఎలా అనుష్టించింది, కష్ట కాలంలో ఎలా ప్రవర్తించింది, సుఖ కాలంలో ఎలా నడచుకుంది, ఎలాంటెలాంటి వారి మీద ఏ విధమైన అభిప్రాయంతో మెలిగేవాడనేదీ, వీటి కారణాలేంటి అన్న విషయాలన్నీ చర్చించాల్సినవే.రామాయణ గ్రంథమేమో చాలా గొప్పది. రాసిన కవేమో బ్రహ్మర్షి. ఇందులోని మర్మాలేమో మెండుగా వున్నాయి. రాసిందేమో సంస్కృత భాషలో. చదివినా కొద్దీ విశేషాలు కనిపిస్తాయి.శ్రీమద్రామాయణం వేదంతో సమానమైందే కాకుండా వేదమే అనాలి. వేదమే అయినప్పుడు, వేదంతో సమానమైందని ఎలా అనవచ్చునంటే, వేదంలోని వర్ణాలనే, అనులోమ-విలోమాలుగా మార్చి, వేద ప్రసిద్ధమైన రామ కథను చెప్పడంవల్ల ఇది వేదమే అయింది. వేదాల్లోని అర్థాలున్నందువల్ల వేదంతో సమానమైంది. అందువల్లనే, వేద పఠనం అవశ్యంగా చేయాల్సిన కార్యక్రమాల్లో, రామాయణ పఠనం నియమితమైంది.ఎవరికైనా సత్కవి కావాలని కోరికుంటే, వారువాల్మీకి రామాయణాన్ని అనేక పర్యాయాలు, శ్రద్ధగా-భక్తితో పఠించాల్సిందే.

ఆంధ్రజ్యోతి (నివేదన)...(04-11-2016)

❖ ❖ ❖

ముక్తి నొసంగే ముత్తారం..
శ్రీ సీతా రామచంద్ర స్వామి ఆలయం

ఖమ్మం జిల్లా, ముదిగొండ మండలం, ముత్తారం గ్రామంలో శ్రీ సీతా రామచంద్ర స్వామి దేవాలయం వుంది. మా పూర్వీకులైన కృష్ణరాయల గారి కోరిక తీర్చేందుకు, శ్రీరామచంద్రుడు, భద్రాచలంలో వున్నట్లు మా గ్రామంలో కూడా వెలిసి, ముక్తి వరం ? ముత్తవరం – ముత్తారం రామాలయంగా దాన్ని ప్రఖ్యాతి గావించాడని చుట్టుపక్కల వారి నమ్మకం. దీనికి తగిన ఆధారాలు తెనాలి దగ్గరున్న అంగలకుదురు గ్రామంలోని శ్రీ కోదండ రామ సేవక ధర్మ సమాజం వారు ప్రచురించే “భక్తి సంజీవని” అనే ఆధ్యాత్మిక మాసపత్రికలో దొరికాయి. ఇటీవలే గ్రామస్తులంతా కలిసి జీర్ణావస్థలో వున్న ముత్తారం రామాలయాన్ని పునర్మించి, ఆ ప్రాంతంలో పెద్ద దేవాలయంలాగా చేసారు.

పది నెలల క్రితం రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి కె.చంద్రశేఖర్ రావు ముత్తారం గ్రామంలోని ప్రాచీన కాలంనాటి వామాంక సీతా సమేత లక్ష్మణ విగ్రహాలతో కూడిన రామాలయానికి వెళ్లి స్వామివారిని దర్శించుకుని పూజలు చేసి, సుమారు గంట సేపు అక్కడ గడిపారు. ఎంతో ప్రాశస్త్యం, పౌరణిక నేపధ్యం వున్న ఈ పురాతన ఆలయాన్ని ముఖ్యమంత్రి దర్శించుకోవడం ఆసక్తికరమైన విషయమే. వామాంక సీతా సమేత లక్ష్మణ విగ్రహాలతో కూడిన భద్రాచలం రామాలయం భద్రాద్రి–కొత్తగూడెం జిల్లాలోకి పోయిన తరువాత, అదే తరహా ఆలయమైన ముత్తారం దేవాలయం భవిష్యత్ లో మరింత జనాదరణ పొందేదిగా కాబోతున్నదని ఈ చుట్టుపక్కల ప్రజలు అనుకుంటున్నారు. నాలుగైదు సంవత్సరాల క్రితం చిన జీయర్ స్వామి కూడా ఈ దేవాలయన్ని సందర్శించి పూజలు చేశారు.

ముత్తవరం రామాలయాన్ని గురించి చుట్టుపక్కల గ్రామాల ప్రజలు కథలు–కథలుగా చెప్పుకుంటారు. ముత్తారం రెవెన్యూ గ్రామానికి మరో రెండు శివారు వూళ్లున్నాయి. ఒకదాని పేరు “కోదండరామపురం”. చాలా చిన్న వూరనాలి. మరో శివారు గ్రామం వనం వారి కృష్ణా పురం.

వనం కృష్ణ రాయలు గారు దాన్ని నిర్మించినందున దానికాపేరొచ్చింది. ఒక్కసారి, 400 ఏళ్ల చరిత్ర వెనక్కువెళితే –16వ శతాబ్దంలో మహారాష్ట్ర సరిహద్దుల నుంచి వనం కృష్ణరాయులు తండ్రి ఇక్కడికి వలసవచ్చారని, ఆయనతో పాటుగా కమ్మరి, కుమ్మరి తదితర చేతివృత్తులు చేసుకొనేవారు కూడా ఇక్కడికి వచ్చారని, అప్పట్లో ఇక్కడ పరిపాలకులైన రెడ్డిరాజులకు ఆయన సలహాదారుగా ఉండేవారని, కాలక్రమేనా రెడ్డిరాజులు పాలన ముగిసి నైజాం రాజు పాలనలోకి ఈ ప్రాంతం వచ్చిన దరిమిలా ఈ సంస్థానాన్ని ఆనుకొని పాలిస్తున్న రాజులు సమీపంలోని నేలకొండపల్లివైపు నుంచి నిజాం సంస్థానానికి చొచ్చుకొని వస్తుండేవారని, దాన్ని అడ్డుకునేందుకు నిజాం రాజు కృష్ణరాయుల సహకారం తీసుకున్నారని, బదులుగా కొన్ని గ్రామాలు జాగీరుగా ఇచ్చారని ఒక కథ ప్రచారంలో వుందిక్కడ.

కృష్ణ రాయలు గారు అచంచలమైన శ్రీ సీతారామ భక్తుడు. ప్రతిఏటా భద్రాచలంలో జరిగే శ్రీరామనవమి ఉత్సవాలకు విధిగా హాజరయ్యే వాడట. అపర రామభక్తుడైన కృష్ణరాయులు గోటితో స్వయంగా ఒడ్లను ఒలిచి మూటకట్టి నెత్తినపెట్టుకొని శ్రీరామనవమికి భద్రాచలం వెళ్లేవారట. ఆయనకు వృద్ధాప్యం వచ్చేవరకు ఈ సాంప్రదాయం కొనసాగింది. కృష్ణ రాయలు గారు కాలం గడుస్తున్న కొద్దీ, వయసు మీరుతుండడంతో, వెళ్ళిరావడానికి ఇబ్బంది పడుతుండేవాడు. అప్పట్లో ఆయన గుర్రంమీద వెళ్లొచ్చేవాడు. చివరకో సంవత్సరం గోదావరి నది దాకా వచ్చి, ఇక ముందుకు వెళ్లలేక, అలసిపోయి అక్కడే పడిపోయాడు. భద్రాచలంలో రాముడి కల్యాణానికి వేళవుతుండడంతో, ఉత్సవ విగ్రహాలను కల్యాణ మంటపానికి తీసుకొచ్చేందుకు సన్నాహాలు చేస్తున్నారు నిర్వాహకులు. అయితే ఉత్సవ విగ్రహాలనుంచిన వాహనం లేపడం సాధ్యపడడం లేదు. ఎంతో బరువనిపించింది. చివరకు ఏం చెయ్యాలో పాలుపోని నిర్వాహకులకు, అశరీర వాణి అసలు విషయం బయటపెట్టింది. తన భక్తుడు గోదావరిలో అలసటతో పడిపోయాడని, అతడిని తోడ్కొనిరమ్మని దాని సారాంశం. నిర్వాహకులు అలాగే చేసి కృష్ణ రాయలుగారిని తీసుకొచ్చారు. ఆయన వస్తూనే తన చేయి వాహనం మీద వేయడంతో అది తేలికగా

వాహకులకు మోసేందుకు అనువుగా మారింది. కృష్ణరాయలెంత భక్తుడో అందరికీ అర్థమయిందప్పుడు.

కల్యాణోత్సవం అయిపోగానే, ఎప్పటిలాగే తిరుగు ప్రయాణమయ్యారు కృష్ణ రాయలుగారు. కొంచం దూరం వెళ్లింతర్వాత ఆయనకు తన ముందు ఒక రథం పోతూ కనిపించింది. దాన్ని చేరుకుందామని ఆయన చేసిన ప్రయత్నమంతా వృధా అయింది. తన ముందు రథం–దాని వెనుక ఈయన గుర్రం వూరిపొలిమేరవరకు చేరుకున్నారు. ముత్తారం సమీపంలోకి చేరుతూనే– కృష్ణ రాయలుగారు చూస్తుండగానే ముందున్న రథం అదృశ్యమైపోయింది. మర్నాడుదయం జరిగిన విషయాన్నంతా గ్రామస్థులకు వివరించి, రథం అదృశ్యమైన ప్రదేశానికి సమీపంలో అన్ని వైపుల ఏదన్నా వుంటుందేమోనన్న ఆశతో గాలించారు. ఆశ్చర్యంగా కొంత దూరంలో,భద్రాచలంలోని రామాలయంలో వున్న సీతారామ లక్ష్మణ విగ్రహాల లాంటి విగ్రహాలే కనిపించాయి వారికి. వామాంకంమీద సీత కూర్చున్న రీతిలో, భద్రాచల రాముడి విగ్రహాలు దొరకడంతో ఏం చెయ్యాలన్నది ఆలోచించసాగారు.

ఆ రాత్రి కృష్ణ రాయలుగారి కలలో కనిపించిన శ్రీరామచంద్రమూర్తి, ఆయనకు వయసు మీరడంవల్ల భద్రాచలం రావడం కష్టమవుతుందని భావించిన తానే ఆయన దగ్గరకొస్తున్నానని, ముత్తారంలో తనకు గుడి కట్టించి యథావిధిగా పూజలు జరిపించమని చెప్పాడు. శ్రీరాముడి విగ్రహాలు ఊరిలోనే లభించడంతో స్వామివారే అనుగ్రహించారని తలచి ఆలయ నిర్మాణం చేశారని చెపుతుండేవారు. ఆయన ఆదేశానుసారం కృష్ణ రాయలుగారు ముత్తారం రామాలయాన్నీ, పక్కనే శివారు గ్రామమైన వనం వారి కృష్ణాపురాన్నీ నిర్మించారు. కృష్ణ రాయలుగారు నిజమైన భక్తుడై నందునే రాముడు ఆయనున్న చోటికి పోయాడు.

భద్రాచలం రామాలయం కట్టిన కొన్నాళ్లకు ముత్తారం రామాలయం కూడా కట్టబడింది. అయితే మూడు–నాలుగువందల సంవత్సరాల క్రితపు కట్టడమై నందువల్ల శిథిలావస్థకు చేరుకుంది. గర్భగుడిలోకి వర్షపు నీరుకూడా వచ్చే స్థితి కలగడంతో గ్రామస్థులంతా ఆలయాన్ని పునర్నిర్మించేందుకు

నడుంకట్టారు. అయితే అన్ని గ్రామాల్లో లాగానే, ఈ వూళ్లోనూ రాజకీయా లున్నాయి, వర్గాలున్నాయి, ఈర్షాసూయలున్నాయి. ఈతరం రామ భక్తుడు, వనం గోపాలరావు ఆలయ పునరుద్ధరణకు అంకితమైన వారిలో ముఖ్యుడు. అయితే ఆలయ నిర్మాణం కేవలం మానవ సంకల్పమే అయితే ముందుకు సాగక పోవచ్చు గాని, దైవ సంకల్పం అయితే దాన్ని ఆపేవారుండరనేది అనుభవపూర్వకంగా జరిగింది ముత్తారం దేవాలయం విషయంలో. పూర్వీకులు కట్టించిన ప్రాచీన దేవాలయ పునర్నిర్మాణానికి, పరోక్షంగా నాతో సహా వూళ్లో చాలా మందిలో చొరబడి, వారి వంతు సేవ చేసే అవకాశమిచ్చాడు భగవంతుడు. నా స్వగ్రామం ఆ వూరే. మా నాన్న వనం శ్రీనివాసరావు గారు పదేళ్ల క్రితం చనిపోవడానికి మూడు రోజుల ముందర మా కుటుంబానికి సంబంధించిన కొన్ని విషయాలు చెప్పారు. మా నాన్న చెప్పిన ముఖ్యమైన అంశాలలో రామాలయ ప్రస్తావన కూడా వుంది.

ప్రతిఏటా రామాలయంలో గోదాదేవి కల్యాణం జరిపించడం మన కుటుంబం చేయాల్సిన పనుల్లో ఒకటని, అది నేను కొనసాగించాలనీ, అది సక్రమంగా జరగాలంటే దేవాలయంలో శ్రీకృష్ణ భగవానుడి విగ్రహం (ఉ త్సవ) ప్రతిష్టించాలనీ నాపై ఒక భాధ్యతపెట్టారు నాన్నగారు. అయితే వివిధ కారణాల వల్ల ఆయన అప్పగించిన పని చాలాకాలం వరకు నెరవేర్చ లేకపోయాను. ఆర్థిక ఇబ్బందులు కూడా ఒక కారణం. మర్రిచెన్నారెడ్డి మానవ వనరుల సంస్థలో ఉద్యోగ విరమణ చేయడానికి కొన్నాళ్లక్రితం ఒక మిత్రుడి ప్రోద్భలంతో వాసు దాసుగారి సుందర కాండ మందరాన్ని "మందర మకరందం" గా లఘు కృతిలో రాసిన కొద్ది రోజులకే శ్రీరాముడి దయ నాపై అపారంగా కలిగింది. జీవితంలో ఊహించని విధంగా, పదవీవిరమణ చేసిన ఏ ఉద్యోగికీ లభించని రీతిలో నాకు మంచి వేతనంతో 108-అత్యవసర సహాయ సేవల సంస్థలో ఉద్యోగం దొరికింది. ఆదాయం పెరిగి, అప్పులు తీరడం మొదలయింది. పిల్లలంతా ఎదిగి, ఉద్యోగాల్లో కుదుటబడి నెనెంతంటే అంత ఇచ్చేందుకు తయారయ్యే రోజులొచ్చాయి. సరిగ్గా అప్పుడే నాన్నగారు చనిపోయే ముందు అప్ప చెప్పిన భాధ్యతను నెరవేరుద్దామన్న ఆలోచనొచ్చింది. అయితే ఆ ఆలోచనా

క్రమంలో– ఆలోచన కార్యరూపం దాలుస్తున్న సందర్భంలో దేవాలయ పునర్నిర్మాణానికి అంకురార్పణ జరుగనున్నదని ముందు నేనూహించలేదు.

2006 సంవత్సరం చివర్లో ముత్తారం దేవాలయంలో కృష్ణుడి ఉత్సవ విగ్రహం ప్రతిష్టించే ఆలోచన కార్యరూపం దాల్చడం మొదలైంది. మావూళ్లో మా పూర్వీకులనుండి సంక్రమించి, నాకింకా మిగిలిన ఆరెకరాలు వరి పొలాన్ని నా చిన్ననాటి స్నేహితుడు ఏటుకూరి నారాయణ కౌలు చేస్తుంటాడు ప్రతిసంవత్సరం. అతని సహాయంతో విజయవాడ సమీపంలో విగ్రహాన్ని తయారు చేయించి, 2007లో ప్రతిష్టకు సన్నాహాలు చేశాం. ముత్తారం దేవాలయంలో పనిచేస్తున్న అర్చకుడు వాసు (శ్రీనివాసరావు) మహాపండితుడు. వేదాధ్యయనం చేసినవాడు. యువకుడు. ఆ చుట్టుపక్కల ఏ దేవాలయంలోనూ కళ్యాణోత్సవాలు చేయించగలవాడు కానీ,ప్రతిష్టలు చేయించగలవాడు కానీ, ఆగమశాస్త్రం తెలిసినవాడు కానీ లేరు. అందరు భుక్తికొరకు అర్చకత్వం చేస్తున్నవారే. వాసుకు దేవాలయానికి సంబంధించిన కార్యక్రమాలన్నీ క్షుణ్ణంగా తెలుసు. ఆయన అధ్వర్యంలో మూడు రోజులపాటు అంగరంగవైభోగంగా ముత్తారం దేవాలయంలో కృష్ణుడి ఉత్సవ విగ్రహ ప్రతిష్ట విజయవంతంగా జరిగింది. మా కుటుంబం ఆ మూడు రోజులూ అక్కడే వున్నాం. వూరిపెద్దలు–చిన్నలు, విభేదాలు మాని ఏదో సమయంలో కార్యక్రమం చూడడానికి వచ్చారు. నాటి జిల్లా కలెక్టర్ శశిభూషణ్ కుమార్, దేవాదాయ–ధర్మాదాయ శాఖ జిల్లా అధికారులు కూడా వచ్చారు. కార్యక్రమం పూర్తయిన తర్వాత దేవాలయ పునర్నిర్మాణ విషయంలో కొంత చర్చ జరిగింది.

మా గ్రామ (అప్పట్లో) సర్పంచ్ ముంద్ర అప్పారావు, మా బాబాయి వనం గోపాలరావు, దేవాలయ అర్చకుడు శ్రీనివాసరావు, ఇప్పటికీ ఇంకా వూళ్లోనే ఎక్కువ సమయం గడుపుతున్న మా తమ్ముడు అప్పాజీ (శ్రీరామచంద్రమూర్తి), గ్రామంలోనే ఇటీవల వరకు వ్యవసాయం చేయించి ఆర్థిక ఇబ్బందులవల్ల హైదరాబాద్ చేరుకున్న మరో తమ్ముడు నరహరి కలిసి చేసిన ఆలోచనతో గ్రామస్తులలో పలుకుబడి కలిగిన వారందరూ దేవాలయానికి వచ్చారు. జీర్ణావస్థలో వున్న దేవాలయాన్ని ఎలా పునర్నిర్మించాలని అంతాకలసి ఆలోచన

చేశాం. ప్రభుత్వం దగ్గర నుండి కొంత సహాయం పొందుదామనీ,విరాళాల రూపంలో కొంత వసూలు చేద్దామనీ నిర్ణయించాం. మా గ్రామంలో పుట్టి–పెరిగి, ఇంజనీరయ్యి, సంపాదనపరుడైన పరుచూరి ప్రసాద్ దేవాలయ పునరుద్ధరణకు పెద్దమొత్తంలో సహాయం చేస్తానని గతంలో మాటిచ్చాడు. అయితే ఎలా–ఎవరికి నిర్మాణ పనిని అప్పగించాలనే విషయంలో సందిగ్ధత వుండడంతో వాయిదాపడుతూ వస్తున్నది. మరో వారంరోజుల తర్వాత మళ్లీ గుడిలో కలుద్దామనుకుని నిర్ణయించాం అప్పటికి.

ఆ రోజున సమావేశానికి వచ్చిన వారందరికీ, కృష్ణుడొచ్చిన వేళా విశేషంవల్ల రాముడికి కూడా కొత్త ఆలయం తప్పక వస్తుందన్న నమ్మకం కుదిరింది. నాకూ ఆనందం వేసింది. నా వంతు విరాళంగా లక్షా నూటపదహారు రూపాయలు ప్రకటించాను. మరుక్షణమే ఒకరి తర్వాత ఇంకొకరు తాహతుకు మించి విరాళాలు ప్రకటించారు. కొంద రైతే దేవాలయంలోని కొన్ని నిర్మాణాలకు పూర్తి ఖర్చు తామే భరిస్తా మంటూ ముందుకొచ్చారు. తర్వాత జరిగిన సమావేశానికి పర్చూరు ప్రసాద్ హాజరై, దేవాలయానికి సంబంధించిన మొత్తం నిర్మాణానికి అయ్యే వ్యయమంతా భరిస్తానని మాటిచ్చాడు. ఇచ్చిన మాటకు కట్టుబడి దేవాలయ నిర్మాణ బాధ్యతనంతా తన భుజాల మీద వేసుకున్నాడు.

2009 ఫిబ్రవరి నెలవరకల్లా ఆలయ నిర్మాణం పూర్తయింది. దేవాలయం పూర్తికావడానికి సర్పంచ్ అప్పారావు చేసిన కృషి నిజంగా అభినందించాలి. ప్రతిష్ట కార్యక్రమాన్ని అంగరంగవైభోగంగా, అశేష జనవాహిని మధ్య, శాస్త్రోక్తంగా నిర్వహించిన ఘనత అర్చకుడు వాసుగారిది. నూతన ధ్వజస్తంభ ప్రతిష్ట కూడా జరిగింది. ఉత్తర ద్వారం నిర్మాణంకూడా జరిగింది. పవళింపు సేవకు అద్దాలమేడ నిర్మాణంకూడా జరిగింది. సుమారు కోటి రూపాయల వ్యయంతో చుట్టు పక్కల ఏ గ్రామంలో లేనంత గొప్ప దేవాలయం–రామాలయం మా ముత్తారంలో నిర్మించబడింది.

భద్రాచలంలో వలెనే ప్రతిసంవత్సరం శ్రీరామనవమి నాడు, ముత్తారంలో కూడా కళ్యాణోత్సవం అశేష జనవాహిని మధ్య జరుగుతుంది. చుట్టుపక్కల గ్రామాలనుండి వేలాది భక్తులు ఆ వేడుకను చూసేందుకు తరలి వస్తారక్కడికి.

భద్రాచలంలో మధ్యాహ్నం జరిగే కళ్యాణోత్సవం, ముత్తారంలో సాయంత్రం జరుగుతుంది. వామాంక సీతా సమేత లక్ష్మణ విగ్రహాలతో కూడిన ఈ ఆలయంలో శ్రీరామనవమిని సాయంత్రం 6 గంటల తర్వాత నిర్వహించడం నాలుగు శతాబ్దాలుగా ఆనవాయితీగా వస్తోంది. అప్పటి ముక్తవరపురమే ఇప్పటి ముత్తారంగా మార్పుచెందింది. వనం కృష్ణరాయుల ముగ్గురి కుమారులు, వారి సంతానం ద్వారా ఏర్పాటు అయిన గ్రామమే వనంవారి కృష్ణపురంగా పిలువబడుతోంది. గోదాదేవి కళ్యాణం భోగి రోజున జరుగుతుంది. సాధ్యమయినంతవరకు ఈ రెండు కార్యక్రమాలకు హాజరవుతుంటాం. బాల్యంలో ఎద్దుల బండ్లు కట్టుకొని, వాటిలో శివారు గ్రామమైన మావూరినుండి దేవుడు పెళ్లి చూడడానికి ముత్తారం పొయ్యే వాళ్లం. కచ్చడపు బండ్లలో కూడా వెళ్తుండే వాళ్లం అప్పుడప్పుడు. దేవుడు పెళ్లికి కొన్ని గంటల ముందు-జరిగిన తర్వాత దేవాలయం పరిసరాలన్నీ కోలాహలంగా వుండేవి.

పల్లెటూళ్లల్లో ఆ సందడిని "తిరునాళ్లు" అని పిలిచే వాళ్లం. ఆ రోజున ఎక్కడెక్కడినుండో, చిరు వర్తకులు అక్కడ కొచ్చి, తమ దుకాణాలను పెట్టి సరకులమ్మేవారు. పట్టణాలలో ఎగ్జిబిషన్ సందడిలాంటిదే కాసేపు కనిపించేది. ఇప్పటికీ దుకాణాలు పెటుతున్నప్పటికీ, బాల్యం నాటి సందడికి మారుగా కొంచం పట్టణ వాతావరణం చోటుచేసుకుంటున్నట్లు అనిపిస్తుంటుంది. ముత్తారం దేవుడి పెళ్లిలో మా పక్క గ్రామంలో నివసించే మా దాయాదులు, వరుసకు పెదనాన్న గారైన వనం శ్రీరాం రావుగారి కుటుంబమంతా వచ్చేది. అందరం కలిసి ఆనందంగా గడిపిన ఆ రోజులు జీవితాంతం గుర్తుంచుకునే మధురమైన జ్ఞాపకాలు. కృష్ణరాయలుగారి జయంతిని గ్రామ ప్రజలు, రామ భక్తులు దేవాలయ ప్రాంగణంలో ఘనంగా జరుపుకుంటారు.

ఆంధ్రభూమి దినపత్రిక (12-12-2016)

❖ ❖ ❖

శాతకర్ణి... బ్రాహ్మణ చక్రవర్తే

తెలుగువారైన శాతవాహన రాజుల తొలినివాసం తెలంగాణలోని కోటిలింగాల. ప్రజానురంజకంగా పరిపాలించిన శాతవాహన వంశీయులు అసహాయ శూరులు, అరివీర భయంకరులు. శాతకర్ణి బ్రాహ్మణుడే. బ్రాహ్మణ చక్రవర్తి అని చెప్పడానికి ఎన్నో చారిత్రక పుస్తకాలలో సాక్ష్యాధారాలున్నాయి. అసలు సిసలు బ్రాహ్మణుడైన గౌతమీపుత్ర శాతకర్ణిని బ్రాహ్మణేతరుడిగా చిత్రీకరించడం చరిత్రను వక్రీకరించడమే!

"బ్రాహ్మణ రాజ్య సర్వస్వం" పేరుతో స్వర్గీయ బి ఎన్ శాస్త్రి రచించిన సుమారు ఏడువందల పైచిలుకు పేజీల బృహత్ గ్రంథానికి భూమిక రాసిన డాక్టర్ గంగాపురం హరిహరనాథ్, క్రీస్తు పూర్వం 184 ప్రాంతంలో, మగధ వంశంపు చివరి రాజైన బృహద్రథుడిని, ఆయన భోగలాలసతను సహించలేని మహామంత్రి పుష్యమిత్రుడు చంపి, సింహాసనాన్ని అధిష్టించిన తదనంతర పరిణామాలలో, ఏ విధంగా బ్రాహ్మణ రాజ్యాలేర్పడ్డాయో పేర్కొన్నారు. ఆయన సింహాసనాన్ని అధిష్టించడంతో మంత్రి, సామంత, దండనాయక పదవులందున్న బ్రాహ్మణులందరూ, స్వతంత్రులై అఖిల భారత వ్యాప్తంగా స్వతంత్ర రాజ్యాలను ఏర్పాటు చేసుకున్నారని ఆయన రాశారు. వారే శుంగులుగా, శాతవాహనులుగా, కాణ్వులుగా పేరొందారు. దక్షిణాపథానికి మహోజ్వల చరిత్రనందించడమే కాకుండా, భారత దేశ మహోన్నత చరిత్రకు శ్రీకారం చుట్టిన వారు శాతవాహనులని, సుమారు 450 సంవత్సరాలు పాలించిన వారి కాలంలో వైదిక ధర్మం వర్ధిల్లిందని హరిహరనాథ్ అంటారు. ఈ విషయాలతో పాటు బ్రాహ్మణ రాజ్యాలకు సంబంధించిన మరెన్నో ఆసక్తికరమైన విషయాలు బిఎన్ శాస్త్రి గారి గ్రంథంలో లభ్యమవుతాయి. బ్రాహ్మణులు కేవలం మంత్రి, దండనాయక, పురోహిత పదవులనే అలంకరించారు కాని సామ్రాజ్యాలను స్థాపించలేదని మొండిగా వాదించేవారికి కనువిప్పు కలిగేలా, ఈ సర్వస్వంలో, ప్రసిద్ధమైన 26 బ్రాహ్మణ రాజ్య వంశాల గురించి పరిశోధనాత్మకంగా, సోదాహరణంగా, నిరూపిస్తూ, విపులీకరించారు శాస్త్రిగారు. ఈ సర్వస్వంలో

ఇతర విషయాలతో పాటు ఆర్య బ్రాహ్మణులు, ఋగ్వేదం, ఋగ్వేద ఋషులు, రాజులు, బ్రాహ్మణాలు, ఉపనిషత్తులు, ఆర్యుల వ్యవసాయం, సాంఘిక అంశాలు, జనపదాలు, గణతంత్ర రాజ్యాల సంక్షిప్త సమాచారం లాంటి అనేక విషయాలున్నాయి. అందులో భాగంగానే గౌతమీపుత్ర శాతకర్ణి వంశమైన శాతవాహనుల గురించి కూడా వివరించడం జరిగింది.

ప్రజానురంజకంగా పరిపాలించిన శాతవాహన రాజులు అసహాయ శూరులు....అరివీర భయంకరులు...అప్రతిమాన ప్రతిభా విశేషాలు కలవారని శ్లాఘించారు శాస్త్రిగారు. తెలుగువారైన శాతవాహనుల తొలినివాసం తెలంగాణలోని కోటిలింగాల. ఇదే వారి గణతంత్ర రాజ్యంగా వుండేది. శాతవాహన వంశీయులు అశ్వగణానికి చెందినవారు. మత్స్య, వాయు పురాణాలలో శాతవాహనుల చరిత్ర గురించి వుంది. గ్రీకు రచయితలు, చైనా యాత్రీకులు కూడా వీరి గురించి రాశారు. ఈ రాజవంశపు రాజుల్లో హాల శాతవాహన చక్రవర్తి గొప్ప కవే కాకుండా తన ఆస్థానంలో కుమారిల, శ్రీపాలిత లాంటి మహాకవులను పెట్టుకున్నారు. ఈ వంశీకులకు సంబంధించిన అనేక కథలు, గాథలు ప్రచారంలో వున్నాయి. ఇటీవలి కాలంలో సినిమా రూపంలో కూడా వెలువడుతున్నాయి. కాకపోతే వీటిలో చాలా భాగం చారిత్రకంగా ప్రామాణికాలు కావు. గాథా సప్తశతి, బృహత్కథ, జాతక కథలు, జానపద కథలు కొన్ని, కొంతవరకు శాతవాహనుల చరిత్రను తెలియ చేస్తాయి. బిఎన్ శాస్త్రి తన పుస్తకంలో శాతవాహన వంశానికి చెందిన 30 మంది రాజుల గురించిన వివరాలు పొందుపరిచారు.

శాతవాహనవంశానికి మూలపురుషుడు శ్రీముఖుడు రాజకీయ చతురుడు, పరాక్రమవంతుడు. ఇతడి తండ్రి శాతవాహనుడు. అశోక చక్రవర్తి మరణానంతరం స్వతంత్రుడై, విశాల సామ్రాజ్యాన్ని ఏర్పాటు చేసుకుని పాలించాడు. శ్రీముఖుడికి పూర్వం కోటిలింగాల పరిసరాల పట్టణ సమాఖ్యను పాలించిన రాజు శాతవాహనుడు. తండ్రి మీద గౌరవంగా శాతవాహన పేరును వంశనామంగా శ్రీముఖుడు పెట్టుకున్నాడు. శ్రీముఖుడు మహారాష్ట్ర లోని కొంత ప్రాంతాన్ని జయించి మరాఠీ అమ్మాయితో తన కుమారుడు మొదటి శాతకర్ణి

వివాహం జరిపించాడు. శ్రీముఖుడి మరణానంతరం కొడుకు చిన్నవాడైనందున అతడి సోదరుడు కృష్ణుడు కొంతకాలం పాలించి శాతకర్ణి యుక్తవయస్కుడైన తరువాత రాజ్యాన్ని అప్పగించాడు. దక్షినాపథాన వున్న సమస్త రాజ్యాలను జయించిన శాతకర్ణి రెండు అశ్వమేధ యాగాలు, ఒక రాజసూయ యాగం చేశాడు. మొదటి శాతకర్ణి ప్రతిభావంతుడు, పరిపాలనా దక్షుడు, మహా బలవంతుడు. మొదటి శాతకర్ణి తరువాత పూర్ణోత్సంగుడు, స్కంద స్తంబి పాలించారు. ఆ తరువాత రాజ్యాన్ని అధిష్టించిన వాడు రెండవ శాతకర్ణి. ఇతడు 56 సంవత్సరాలు శాతవాహన రాజ్యాన్ని పాలించినట్లు, విదేశీయుల దురాక్రమణను ఎదుర్కొని, దేశీయుల దండయాత్రలను నిరోధించి, అణచి, శాతవాహన సామ్రాజ్యంలో శత్రు భయం లేకుండా చేసినట్లు ఆధారాలున్నాయి. మగధ సామ్రాజ్యాన్ని సహితం జయించి చక్రవరి పదవిని పొందాడు.

రెండవ శాతకర్ణి అనంతరం, గౌతమీపుత్ర శాతకర్ణి కంటే ముందు, రాజ్యాన్ని పాలించిన వారు వరుసగా....లంబోదరుడు, అపీలకుడు, మేఘస్వాతి, స్వాతి శాతకర్ణి, స్కంద స్వాతి, మృగేంద్ర శాతకర్ణి, స్వాతివర్ణ, పులోమావి, గౌరకృష్ణుడు, హాల శాతవాహనుడు, మందూలకుడు, పురేంద్ర సేన, సుందర శాతకర్ణి, చకోర శాతకర్ణి, శివ స్వాతి. అలాగే గౌతమీపుత్ర శాతకర్ణి అనంతరం పాలించినవారు వరుసగా....రెండవ పులోమావి, శివశ్రీ, శివస్కంద, యజ్ఞశ్రీ శాతకర్ణి, విజయ శాతకర్ణి, చందశ్రీ, నాల్గవ పులోమావి. వీరిలో, హాల శాతవాహనుడు ఆ వంశపు రాజన్యులలో సాహిత్య పోషకుడిగా, మహా కవిగా, సంస్కృత ప్రాకృత భాషల అభిమానిగా–ఆదరించి పోషించిన వాడిగా, ప్రసిద్ధికెక్కాడు. ఇతడి కాలంలోనే గాథా సప్తశతి రూపుదిద్దుకుంది. ఆయన ఆస్థానానికి వచ్చిన కవుల గాథలను, ఏర్చి కూర్చి గాథా సప్తశతి గ్రంథాన్ని తయారు చేశారు. చంద్రశ్రీతో శాతవాహన వంశపు ప్రధాన శాఖ అంతరించిందనే అనాలి. నాల్గవ పులోమావి శాతవాహన వంశంలో మరో శాఖకు చెందినవాడు. శాతవాహన వంశపు చివరి రాజులు అంతఃకలహాలలో మునిగి వివిధ ప్రాంతాలలో చిన్న–చిన్న రాజ్యాలను స్థాపించుకుని పాలించారు.

శాతవాహన వంశ కీర్తి ప్రతిష్టలను ఇనుమడింప చేసిన రాజులలో గౌతమీపుత్ర శాతకర్ణి అగ్రగణ్యుడు. క్రీస్తు శకం 104 లో సింహాసానానికి వచ్చి 21 సంవత్సరాలు పాలించాడు. ఆయన పాలనా పగ్గాలు చేపట్టే నాటికి శాతవాహన రాజ్యం చాలా చిన్నదిగా వుండేది. గౌతమీపుత్ర శాతకర్ణి తల్లి వీరమాత గౌతమీ బాలశ్రీ. ఇతడిని "ఏక బ్రాహ్మణ" అనే బిరుద నామంతో సంబోధించేవారు. అసిక, అశ్మక, ములక, విదర్భ మొదలైన రాజ్యాలను జయించి, క్షహరాట వంశాన్ని నిర్మూలించి, "క్షహరాట వంశ నిరవశేషకర" అనే బిరుదు కూడా పొందాడు. ఆయన మహాసామ్రాజ్య నిర్మాణంలో భాగంగా పూర్వీకులు కోల్పోయిన ప్రాంతాలనే కాకుండా, అనేక ఇతర రాజ్యాలను జయించాడు. సహపాణుడిపై విజయం సాధించిన తరువాత, విజయ సూచనగా, ఆతడి పేరుమీద వున్న నాణేలను పునర్ముద్రించాడు. శాతవాహన వంశ ప్రతిష్టను ఉద్ధరించడమే కాకుండా, తన రాజ్యంలో చక్కటి పాలనా వ్యవస్థను ప్రవేశ పెట్టాడు. ప్రజానురంజకంగా పాలన చేశాడు. వింధ్య, అచీవతి, వింధ్య పర్వత ప్రాంతం, ఆరావళీ పర్వతాలు, పశ్చిమ కనుమలలోని సహ్యాద్రి పర్వత పంక్తి, నీలగిరులకు పడమట వున్న కన్హగిరి, మలయ పర్వతం, మహేంద్రగిరి, చకోర పర్వతం, శ్రీశైల శ్రేణులు, సెటగిరి, సిరికణ పర్వత శ్రేణులతో శాతకర్ణి రాజ్యం వ్యాపించి వుండేది. ఇతడి రథాశ్వాలు మూడు సముద్రాల నీళ్లు తాగాయని శాసనాలలో రాయబడింది.

గౌతమీపుత్ర శాతకర్ణి దృఢకాయుడని, స్ఫురద్రూపి అని, అతడు ముద్రించిన నాణేల మీద వున్న చిత్రాల ఆధారంగా భావించాలి. సమున్నత శరీరం కల శాతకర్ణి అరివీర భయంకరుడని, సమర శిరసి విజిత రిపు సంఘాతుడని, ఉదార పాలకుడని, ప్రజల సుఖ దుఃఖాలను తెలిసినవాడని, వైదిక ధర్మ నిరతుడని, ఆగమ నిలయుడని, ఏక బ్రాహ్మణుడని, బ్రాహ్మణులను ఆదరించి వేద విద్యలను ప్రోత్సహించాడని, చతుర్విధ ఫల పురుషార్థ సిద్ధిని పొందిన మహామనీషి అని "బ్రాహ్మణ రాజ్య సర్వస్వం" లో బీఎన్ శాస్త్రి గారు వర్ణించారు. తల్లి గౌతమీ బాలశ్రీ ప్రోత్సాహంతో బౌద్ధ సన్యాసులకు దాన ధర్మాలిచ్చిన తనయుడు శాతకర్ణి "అవిపన్న మాతృ శుశ్రూషక" అన్న బిరుదు కూడా పొందాడంటారు శాస్త్రి గారు. అతడి పాలనా కాలంలో శాతవాహన

రాజ్యం సమున్నత స్థితిలో వుండి, తెలుగువారి కీర్తి దిగ్దిగంతాలలో వ్యాప్తి చెందింది. అప్పుడే తెలుగువారు సముద్రయానం చేసి ప్రాక్పశ్చిమ దేశాలతో వ్యాపారాలు కూడా సాగించారు.

సుమారు నాలుగున్నర శతాబ్దాలు దక్షిణాపథాన్ని, దక్షిణ భారత దేశాన్ని, ఉత్తరాపథాన్ని, మగధ సామ్రాజ్యాన్ని, తమ ఏలుబడిలోకి తెచ్చుకొని ప్రజానురంజకంగా పాలించిన శాతవాహన రాజుల చరిత్ర తెల్సుకోవడానికి అనేక ఆధారాలు శాసనాల రూపంలో, పురాణాలు-గ్రంథాల రూపంలో, దేశ విదేశీయుల రాతల రూపంలో, నాణేల రూపంలో , అప్పటి బౌద్ధారామాల రూపంలో, కథలు, గాథల రూపంలో సులభంగా లభ్యమవుతున్నాయి. శాతవాహనులు తెలుగువారైనందువల్ల ఈ ప్రాంతంతో వారికి పటిష్టమైన సంబధ బాంధవ్యాలున్నాయి. శాతకర్ణి బ్రాహ్మణుడే, బ్రాహ్మణ చక్రవర్తే అని చెప్పడానికి ఒక్క " బ్రాహ్మణ రాజ్య సర్వస్వం" పుస్తకమే కాకుండా మరెన్నో పుస్తకాలలో పలు ఆధారాలున్నాయి. నాణేలలో కనిపించే ఆయన రూపు రేఖలు గౌతమీపుత్ర శాతకర్ణి అసలు సిసలైన బ్రాహ్మణుడే అనడానికి స్పష్టమైన నిదర్శనం.

అలాంటప్పుడు చరిత్ర వక్రీకరించి గౌతమీపుత్ర శాతకర్ణిని, బ్రాహ్మణేతరుడిగా, చిత్రీకరించడం భావ్యమా?

ఆంధ్రభూమి దినపత్రిక (21-01-2017)

❖ ❖ ❖

పిబరే రామరసం!

తెలంగాణ రాష్ట్రానికి చెందిన ప్రముఖ వాగ్గేయకారుడు, భద్రాచల దేవాలయ నిర్మాణానికి కారకుడు, ఖమ్మం జిల్లా నేలకొండపల్లి గ్రామ వాస్తవ్యుడు, ఒకనాటి కంచర్ల గోపన్న నామధేయుడు, భక్త రామదాసుగా ఆబాలగోపాలానికి చిరపరిచితుడైన మహనీయుడి జయంతిని పురస్కరించుకుని, కేవలం జయంతి ఉత్సవాలు మాత్రమే ప్రభుత్వ పరంగా జరిపించి సరిపుచ్చుకోకుండా, ఆయన పేరుమీద అత్యంత వేగంగా నిర్మించిన "భక్తరామదాసు నీటిపారుదల ప్రాజెక్టు" కు పాలేరు దగ్గర రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి కల్వకుంట్ల చంద్రశేఖర్ రావు చేతుల మీదుగా ప్రారంభించడం...జాతికి అంకితం చేయడం, యావత్ రాష్ట్ర ప్రజలకు, ముఖ్యంగా ఖమ్మం జిల్లా వాసులకు గర్వకారణం అనాలి.

భక్త రామదాసుగా ప్రసిద్ధికెక్కిన కంచర్ల గోపన్న పుట్టిన నేలకొండపల్లిగ్రామం ఖమ్మం పట్టణానికి 23 కిలోమీటర్ల దూరంలో ఖమ్మం కోదాడ రహదారిపై ఉంటుంది. తండ్రి లింగన మంత్రి, తల్లి కామాంబ. ఆత్రేయస గోత్రీకులు.....ఆరువేల నియోగి బ్రాహ్మణులు. బార్య కమల, కుమారుడు రఘురాముడు. నేలకొండపల్లిలోని వేణుగోపాలస్వామి వారి వరప్రసాదంగా పుట్టారని భావించిన తల్లిదండ్రులు, గోపన్నగా నామకరణం చేశారు. నేటికి ఆ వూళ్లో వేణుగోపాలస్వామి దేవాలయం వైభవంగా భక్తులను ఆకర్షిస్తూనే వుంది. రామదాసు జన్మతిధి గురించి కొన్ని భిన్నవాదనలు ప్రచారంలో ఉన్నవి. అనేక చారిత్రక పరిశోధకుల అధ్యయనాల ఆధారంగా రామదాసు 1620లో జన్మించి వుండవచ్చని కొందరంటుంటే, మరికొందరు 1633 లో జన్మించారని నమ్ముతారు. ఏదేమైనా ఆయన జన్మ తిథి మాఘశుద్ధ తదియ...జన్మనక్షత్రం పూర్వాభాద్ర అని నిర్ధారణ జరిగింది. ఈ ఏడాది ఇది జనవరి 31 న వచ్చింది. ఇదే విధంగా ఆయన ఆరాధనోత్సవాలు వైశాఖ మాసం మొదట్లో, అంటే, సాధారణంగా ఏప్రిల్ నెలలో జరుపుకుంటారు.

జగమెరిగిన పాత్రికేయులు స్వర్గీయ జీ కృష్ణ రాసిన "ప్రముఖ వాగ్గేయకారులు" పుస్తకంలో భక్త రామదాసు గురించి అనేక విషయాలు

తెలుస్తాయి. కంచర్ల గోపన్న కుత్బ్ షాహీల కాలంలో, తాసీల్దారుగా, భద్రాచలం సమీపంలోని పాల్వంచలో పనిచేసేవాడు. రామ భక్తుడైనందున వైష్ణవ మతాన్ని స్వీకరించాడు. నేలకొండపల్లి సమీపంలో నాయకులగూడెం అనే వూళ్లో రఘునాథ భట్టరు అనే వైష్ణవ స్వామి గోపన్నను వైష్ణవ మతంలో చేర్చాడు. అన్నమయ్య కూడా ఇలానే స్వీకరించాడని అంటారు. వైష్ణవ మతం స్వీకరించిన నాటి నుంచి ఆయన పేరు రామదాసుగా మారింది. ప్రభుత్వంలో కొలువు చేస్తూనే, తరచూ భద్రాచలం వెళ్తుండేవాడు. ఆవేశం కొద్దీ కీర్తనలు తానే రాసి పాడేవాడు. ఆయన తదనంతరం కొందరు పండితుల పుణ్యామా అని ఆయన కీర్తనలు ఏర్చి–కూర్చి కొన్ని సంకలనం చేయడం జరిగింది. రామదాసు గోల్కొండ మంత్రులైన అక్కన్న–మాదన్నలకు మేనల్లుడు. రాముడి మీద వున్న భక్తితో ప్రభుత్వ ధనంతో గుడి కట్టించారనీ, దానికి కోపగించిన అబుల్ హసన్ తానీషా ఆయనను జైలులో పెట్టించారనీ, స్వయంగా శ్రీరాముడే వచ్చి తానీషాకు కనిపించి రామదాసును విడుదల చేయించాడనీ అంటారు. దానికి తగిని ఆధారాలు కూడా వున్నాయి కాబట్టి నమ్మాలి.

భక్త రామదాసుకు సంస్కృతం, తెలుగు...రెండింటిలోనూ పాండిత్యం వుంది. రెండు భాషల్లోనూ కవిత్వం రాశారు. వీటిని శతక ప్రక్రియకు చెందిన "దాశరథి శతకం", నిబంధ పద రచనకు చెందిన "తెలుగు సంస్కృత కీర్తనలు", వృత్త పదానికి చెందిన "పాహిరామ ప్రభో" అనే దీర్ఘ వృత్తం, అనిబంధ కవిత్వానికి చెందిన ఒక "సంస్కృత చూర్ణిక" శీర్షికలతో నాలుగు భాగాలుగా విభజించవచ్చని దాశరథుల బాలయ్య గారు రాసిన ఎంఫిల్ సిద్ధాంత వ్యాసంలో పేర్కొనడం జరిగింది. బహుళ ప్రచారం పొందిన 103 పద్యాల దాశరథి శతకంలో మకుటం "దాశరథీ కరుణాపయోనిధీ". ఇక "పాహిరామ ప్రభో" వృత్త పదం "పాహిరామ ప్రభో పాహిరామ ప్రభో...పాహి భద్రాద్రి వైదేహి రామప్రభో!" అంటూ ప్రారంభమై, "పాహిశ్రీరామ నీ పాద పద్మాశ్రయుడ....పాలింపుమా భద్రశైల రామప్రభో!" అంటూ ముగుస్తుంది. కీర్తనలలో "అదిగో భద్రాద్రీ గౌతమి", అబ్బబ్బ దెబ్బలకు తాళ లేరా", "ఇక్ష్వాకు వంశ తిలక ఇకనైన పలుకవె", "ఏ తీరుగ నను దయ జూచెదవో", "తక్కువేమి

మనకు", "నను బ్రోవమని చెప్పవే", "పలుకే బంగారమాయెనా", "రామాచంద్రులు నాపై చలము చేసినారు-సీతమ్మ! చెప్పవమ్మా" లాంటివి అందరూ పాడుకునే అపురూప కీర్తనలు.

ఇదంతా గతం....ఇక వర్తమానానికి వస్తే....భక్త రామదాసును మరువలేని ఆయన పుట్టిన గ్రామస్తులు సుమారు 55 సంవత్సరాల క్రితం (1955-1961) నేలకొండపల్లిలో, రామదాసు నివసించిన స్థలంలో ఆనాటి గ్రామ సర్పంచ్ స్వర్గీయ పెండ్యాలసత్యనారాయణ రావు నేతృత్వం లో భక్తరామదాసు ధ్యాన మందిరం నిర్మించారు. రామదాసు వాడిన బావికుడా నేటికి ఆ స్థలంలోనే వుంది. అయితే, కారణాలు ఏవైనా, ఆ మందిరం చాలా కాలం ఖాళీగా వుండిపోయి, సామాజిక అవసరాలకు ఊపయోగించారు. దరిమిలా, పెండ్యాల సత్యనారాయణ రావు మరికొందరు గ్రామస్తులు కలిసి రామదాసు స్మారక కమిటిని ఏపాటు చేసి, 1974 సంవత్సరం నుంచి భక్తరామదాసు స్మారక ఉత్సవాలను జరిపించ సాగారు. నాల్గవ వార్షికోత్సవం లో, అంటే 1977 వ సంవత్సరంలో, శ్రీ సీతారామ చంద్ర లక్ష్మణ స్వామి వారి శిలా విగ్రహాలను, రామదాసు శిలా విగ్రహాన్ని ప్రతిష్టించారు. ధూప-దీప నైవేద్యాది కైంకర్యాలు కూడా ఏర్పాటు చేశారు. తొమ్మిదేళ్ల తరువాత 1986 లో స్వర్గీయ భీకంసింగ్, స్వర్గీయ రావులపాటి రంగారావు, స్వర్గీయ గండికోట శేషభూషణ రావు, స్వర్గీయ గండికోట రాజేశ్వరరావు, పెండ్యాలరాంమోహన్ రావు, మరికొందరు భక్తులు కలిసి "శ్రీ భక్త రామదాసు విద్వత్ కళాపీఠం" అనే సంస్థను స్థాపించి, ఆరాదనోత్సువాలను, చేయడం ప్రారంభించారు. అదే సంస్థ ఈ నాటికీ మాఘశుద్ధ తదియ రోజున రామదాసు జయంతిని, వైశాఖ మాసం ప్రారంభంలో ఆరాధనోత్సవాలను నిర్వహిస్తున్నారు. అప్పుడప్పుడూ కొన్ని ఆద్యాత్మిక కార్యక్రమాలను కూడా నిర్వహిస్తున్నారు.

2000 సంవత్సరంలో మంత్రి తుమ్మల నాగేశ్వరరావు ప్రోత్సాహంతో, నాటి ఖమ్మం జిల్లా కలెక్టర్ ఎగిరిదర్, పోలీసు సూపరిండెంట్ పి. సీతారామాంజనేయులు చొరవతో ద్యాన మందిరం ఆధునీకరించబడి, ప్రఖ్యాత సంగీత విద్యాంసులు స్వర్గీయ బాలమురలీకృష్ణ చేతులమీదుగా పునః

ప్రారంభించబడింది. 2007 సంవత్సరంలో భద్రాచలంశ్రీ సీతారామ చంద్రస్వామి దేవస్తానం దీన్ని దత్తత తీసుకొని నిర్వహిస్తున్నారు. ఒక అర్చకుని నియమించి జీతం, పడితరాన్ని ఇస్తూ నిత్య పూజలు, దూప, దీప, నైవేద్యాది కైంకర్యాలు జరిగేటట్లు చూస్తున్నారు. శ్రీరామనవమి, దసరా, ధనుర్మాస ఉత్సవాలను కూడా నిర్వహిస్తున్నారు. కాకపోతే ఇవన్నీ జరగాల్సిన మోతాదులో జరగడం లేదని గ్రామస్తులంటున్నారు. ఏదో మొక్కుబడిగా జరుగుతున్నాయని వారి అభిప్రాయంగా అర్ధమవుతోంది.

చేయాల్సిన పనులెన్నో వున్నాయని, నేలకొండపల్లి లోని భక్త రామదాసు ద్యాన మందిరాన్ని ఆకర్షనీయంగా తీర్చిదిద్దాలని, భక్తులను, పర్యాటకులను అక్కడికి వచ్చేట్లుగా చేయాలని, మందిరాన్ని పూర్తి స్థాయి దేవాలయంగా అభివృద్ధి చేయాలని గ్రామస్తులు కోరుతున్నారు. లోగడ ఒకసారి రామాలయ నిర్మాణానికి ప్రయత్నం కూడా జరిగింది. ఈ విషయాన్ని కూలంకుషంగా పరిశీలన జరిపి పెద్దలు, పండితులు సలహా మేరకు తగు నిర్ణయం తీసుకోవాలంటున్నారు. సంగీత, సాహిత్య, భక్తి కార్యక్రమాల నిర్వహణకు అనుగుణంగా ఉండే అధునాతన సౌకర్యాలతో కూడిన సమావేశమందిరాన్ని నిర్మించాలనీ, అతిధులు, భక్తులు, కళాకారుల సౌకర్యం కోసం కొన్ని విశ్రాంతి గదులను నిర్మించాలని, ఒక చక్కని పార్కుని అభివృద్ధి చేసి, దీనిలో రామాయణ కథలకు, రామదాసు జీవిత విశేషాలకు సంబందించిన విగ్రహాలను ఏర్పాటు చేయాలని, ప్రముఖ చిత్రకారులతో రామదాసు జీవిత విశేషాలను, కొన్ని కీర్తనలకు అనుగుణంగా వుండే చిత్రాలను వేయించి ఒక ప్రదర్శనశాలను ఏర్పాటు చేస్తే బాగుంటుందనీ గ్రామస్తుల అభిప్రాయం. రామదాసు కీర్తనలను, దాశరథి శతక పద్యాలనూ శిలఫలకాలపై చెక్కించి సమావేశ మందిరపు గోడలకు అతికింప చేస్తే బాగుంటుంది కూడా. వివిధ గ్రంథాలయాలలో నిక్షిప్తమై వున్న రామదాసు సాహిత్యాన్ని, గ్రంథాలను వ్యాసాలను సేకరించి ఒక గ్రంథాలయాన్ని ఏర్పాటు చేస్తే బాగుంటుంది. ఆ గ్రంథాలయం పాఠకులకు పరిశోధకులకు ఉపయోగపడుతుంది. ఈ సంవత్సరం చేస్తున్నట్లే, ప్రతి సంవత్సరం మాఘశుద్ధ తధియ రోజు నుండి మూడు రోజులు రామదాసు జయంతి ఉత్సవాలు,

వైశాఖ మాస ప్రారంభంలో మూడు రోజుల రామదాసు ఆరాధనోత్సవాలు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం రాష్ట్రస్థాయి ఉత్సవాలుగా నిర్వహించాలి. తద్వారా రామదాసు గారికి తగిన నివాళి అర్పించినట్లు అవుతుంది.

రామదాసు కీర్తనలను భజన మండపంలో పాడేవారిని గుర్తించి వారిని ప్రోత్సహించాలి. సంగీత విద్వాంసులు, సంగీతాభిమానులతో కొన్ని బృందాలు ఏర్పాటు చేసి అన్ని జిల్లా కేంద్రాలు, పట్టణాలు, గ్రామాలలో రామదాసు కీర్తనలను ప్రచారం చేయాలి. దేవాలయాల్లో, సాంప్రదాయ ఉత్సవాలలో రామదాసు కీర్తనలని అలపించేట్లుగా చేయాలి. తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం వారు, ఏ విధంగానైతే అన్నమయ్యకువిశేష ప్రాధాన్యాన్ని కలిగిస్తున్నారో, ఏ విధంగా నైతే తమిళ ప్రజలు సంగీత విద్యాంసుడు త్యాగరాజుకు బ్రహ్మ రథం పడుతున్నారో, అలాగే తెలంగాణ ప్రజలు రామదాసుకు తగిన గుర్తింపు ఇస్తే గ్రామస్తులు ప్రధానంగా సంతోషిస్తారు.నేలకొండపల్లి లోని శ్రీ భక్త రామదాస ద్యాన మందిరాన్ని, బౌద్ధ స్థూపాన్ని కలిపి ఒక మంచి పర్యాటక స్థలంగా, ఆద్యాత్మిక కేంద్రంగా తీర్చి దిద్దుతే మరీ మంచిది.

ధ్యాన మందిరాన్ని ఒక నెల క్రితం దర్శించి, గ్రామస్తుల ఆలోచనలను అర్థం చేసుకున్న రాష్ట్ర ప్రభుత్వ సలహాదారు పాపారావు, ముఖ్యమంత్రి కల్వకుంట్ల చంద్రశేఖర్ రావు ఆదేశాల మేరకు, ఈ సంవత్సరం రామదాసు జయంతి ఉత్సవాలను మూడు రోజులపాటు అధికారికంగా నిర్వహించడానికి ఏర్పాట్లు చేశారు. తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వ భాషా సాంస్కృతిక శాఖ, భద్రాచలం దేవస్థానం, శ్రీ భక్త రామదాసు విద్వత్ కళాపీఠం సంయుక్త ఆధ్వర్యంలో జరిగే ఈ కార్యక్రమంలో భాగంగా ప్రభుత్వ ఖర్చుతో చేయించిన భక్త రామదాసు శిలా విగ్రహ ప్రతిష్ట కూడా జరుగురుంది. రామదాసు నవరత్న కీర్తనల గోష్ఠి గానం, సంగీత విభావరి, భజనలు, కోలాటాలు, పేరిణి నృత్య రూపకం లాంటి పలు కార్యక్రమాలు జరుగుతాయి. అచిరకాలంలోనే గ్రామస్తులు కోరుకుంటున్న స్థాయిలో రామదాసు ధ్యాన మందిరం రూపుదిద్దుకుంటుందని ఆశించవచ్చు.

నమస్తే తెలంగాణ (31-01-2017)

❖ ❖ ❖

మొక్కులు ప్రభుత్వ పక్షానే....తప్పేంటీ?

తెలంగాణ రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి కల్వకుంట్ల చంద్రశేఖర రావు కుటుంబ సమేతంగా తిరుమల శ్రీ వేంకటేశ్వర స్వామిని దర్శించుకుని బంగారు ఆభరణాలు సమర్పించిన సమయంలో స్వామివారిని సమీపం నుండి తనివితీరా దర్శనం చేసుకున్న వారిలో నేను కూడా వుండడం అరుదైన, అపురూపమైన అనుభవం. సీఎం సతీ సమేతంగా దేవాలయానికి చేరుకోవడానికి అర గంట ముందరే ఆయనతో దర్శనం చేసుకోవడానికి తెలంగాణ నుంచి వెళ్ళిన బృందంలోని వారందరినీ వైకుంఠం క్యూ కాంప్లెక్స్ నుంచి లోనికి తీసుకెళ్లారు దేవాలయాధికారులు. తొలుత రంగనాయక మండపంలో వుంచిన ఆభరణాలను కళ్లకద్దుకోవడం, ఆ తరువాత ముఖ్యమంత్రి వెంట దర్శనం చేసుకోవడం జరిగింది. పేరుపేరునా తన వెంట వచ్చిన ప్రతివారినీ తన సమీపంలోకి పిలుస్తూ, అందరికీ తనివితీరా దర్శనం చేయించారు సీఎం. హారతీ, తీర్థం అందరికీ లభించింది.

సరిగ్గా 26 సంవత్సరాల క్రితం ఇదే ఫిబ్రవరి నెలలో, దాదాపు ఇవే రోజుల్లో, అప్పటి ముఖ్యమంత్రి స్వర్గీయ మర్రి చెన్నారెడ్డి దగ్గర పీఆర్వోగా పనిచేస్తున్నప్పుడు కూడా నాకిలాంటి దర్శనమే లభించింది. అప్పట్లో అమల్లో వున్న నిబంధనల ప్రకారం, సీఎం వెంట వున్న వారందరినీ ముఖద్వారం నుంచే లోనికి అనుమతించినట్లు జ్ఞాపకం. కాకపోతే అప్పుడు సీఎం తిరుమలకు వచ్చిన సందర్భం వేరు. కృష్ణా జలాల పంపకం విషయంలో నాటి మహారాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి శరద్ పవార్, నాటి కర్నాటక ముఖ్యమంత్రి వీరేంద్ర పాటిల్ తో త్రైపాక్షిక చర్చలకు తిరుపతి వేదికైంది. ఆ సమావేశంలో నేను కూడా పాల్గొన్నాను. నాకింకా ఆ సమావేశానికి సంబంధించిన ఒక అంశం ఇప్పటికీ గుర్తుంది. వాస్తవానికి ముగ్గురు ముఖ్యమంత్రులు కలిసిన ఉద్దేశం కేవలం జలాల పంపిణీ విషయమే. రాజకీయాలు వారిమధ్య రాలేదు. నదీ జలాల సంబంధిత సమావేశం తరువాత, వాళ్లు, మళ్లీ తిరుపతిలో ఎక్కడా ప్రత్యేకంగా కలవలేదు కూడా. అయినప్పటికీ, ఒక ప్రముఖ పాత్రికేయుడు, అప్పట్లో జాతీయ

స్థాయిలో బాగా పేరున్న "బ్లిట్జ్" ఆంగ్ల వార పత్రికలో రాస్తూ...ఈ ముగ్గురూ కలిసి రాజీవ్ గాంధీకి వ్యతిరేకంగా ఒక కూటమిని తయారు చేస్తున్నారని పేర్కొన్నాడు. ఆ పత్రికలో వచ్చిన అంశాన్ని నేను సీఎం చెన్నారెడ్డికి చూపించి, జరగని విషయం రాశారని అంటే...."ఆ మాత్రం భయం రాజీవ్ గాంధీకి వుంటే తప్పేం లేదు" అని ఆయన వ్యాఖ్యానించారు! ఎందుకో ఈ విషయం ఇప్పుడు మళ్లీ గుర్తుకొచ్చింది.

ఇవన్నీ ఒక ఎత్తైతే...తిరుమల స్వామి దర్శనం మాటకొస్తే "దర్శనం స్వామి ఇస్తేనే దొరికేది"...అంతే కాని ఎవరూ ఇచ్చేది కాదు. అదో నమ్మకం. సీఎం కేసీఆర్ ఆభరణాలు స్వామివారికి సమర్పించిన తరువాత ఎస్వీబీసీ ఛానల్ తో మాట్లాడుతూ తన స్వానుభవం ఒకటి వివరించారు. కొన్నేళ్ల క్రితం తిరుమలకు వచ్చి కూడా, దర్శనం చేసుకోకుండా తిరిగి పోవాల్సిన పరిస్థితి ఏర్పడిందని, స్వామి అనుజ్ఞ లేనిదే దర్శనం జరగదని, అందుకే ఆభరణాలు ఇవ్వడానికి ఇంత కాలం పట్టిందనీ, అన్నారు. ఇది నూటికి నూరు పాళ్లు వాస్తవం.

"వేంకటాద్రి సమం స్థానం బ్రహ్మాండే నాస్తి కించన, వేంకటేశ సమోదేవో న భూతో న భవిష్యతి"? ఆ కలియుగ ప్రత్యక్ష దైవ దర్శనం ఒక్క క్షణ కాలంపాటు కలిగినా చాలని, వందల-వేల కిలోమీటర్ల దూరం ప్రయాణం చేసి, లక్షలాది మంది భక్తులు, పవిత్ర పుణ్య క్షేత్రమైన తిరుమల కొండకు నిత్యం వెళుతుంటారు. అలా తన భక్తులను తన వద్దకు రప్పించుకుంటాడా కలియుగ దైవం!

ఇదిలా వుంటే...ముఖ్యమంత్రి కల్వకుంట్ల చంద్రశేఖర్ రావు ప్రభుత్వ పరంగా చెల్లించిన మొక్కులపై అనవసర రాద్ధాంతం పూర్తిగా అసమంజసం. వీరి విమర్శలు మెజారిటీ తెలంగాణ ప్రజల మనోభావాలను దెబ్బతీసే విగా, వాళ్ల నమ్మకాలకు వ్యతిరేకంగా వున్నాయి. ప్రజలచే ప్రజాస్వామ్య బద్ధంగా ఎన్నుకోబడిన ప్రజా ప్రతినిధి, అందునా రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి, ప్రజల బాగోగుల కోసం, రాష్ట్రం బాగుకోసం, ప్రజల పక్షాన, ప్రభుత్వ పక్షాన మొక్కులు చెల్లించుకోవడంలో తప్పేంటో అర్థం కావడం లేదు.

సీఎం చేసిన ఆయుత చండీ యాగం మీద కూడా కొందరు ఇప్పటికీ విమర్శలు గుప్పిస్తున్నారు. యాగాలు–యజ్ఞాలు చేయడం కొందరికి అదో నమ్మకం. వాటివల్ల లోక శాంతి, ప్రజా ప్రయోజనం వుంటుందని భావించడం కూడా ఒక నమ్మకమే. భారతదేశంలోను, అనేక ప్రపంచ దేశాలలోను, అనేక మతాలు, నమ్మకాలు, మూఢనమ్మకాలు ఆచరణలో వున్నాయి. చైనా లాంటి కమ్యూనిస్ట్ దేశాలలో కూడా ఇప్పటికీ మావో కు ఎంత ప్రాధాన్యం ఇస్తున్నారో అంతే ప్రాధాన్యం బుద్ధుడికీ ఇస్తున్నారు. కంబోడియాలో ప్రపంచంలో కెల్లా అతిపెద్దదైన అంగ్కార్ వాట్ దేవాలయం వుంది. యజ్ఞయాగాదులనేవి ఈ నాటివి కావు. మన భారతీయ సంస్కృతీ–సంప్రదాయాలతో పెనవేసుకునిపోయాయవి. మానవాళిని అహర్నిశలూ రక్షించేవి కూడా యజ్ఞ ఫలాలే. మానవ జాతి జీవన విధానం ఆరంభానికి కారణం కూడా యజ్ఞ యాగాలే. మానవ జాతి సృష్టే యజ్ఞ సహితంగా జరిగిందంటారు. యజ్ఞం సాక్షాత్తు భగవత్ స్వరూపమే. మానవ జీవితాన్ని ఫలవంతం చేసుకునేందుకు, తనను తాను సంస్కరించుకుని, ఆత్మోన్నతిని పొంది విశ్వ శ్రేయస్సుకు పాటుపడేందుకు యజ్ఞయాగాదులు చేయాలని పూర్వకాలం నాటి మహాఋషులు చెప్పారు. పూర్వకాలంలో మాదిరిగానే ఈ నాటికీ సాధన, సంపద, నిబద్ధత, సంస్కారం, పూర్వ జన్మ పుణ్యం, నలుగురికి మేలు చేయాలన్న ఆలోచన కలవారు, యజ్ఞ యాగాలు చేస్తూనే వున్నారు.

మొక్కుల విషయానికొస్తే....తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పాటైతే ఫలానా... ఫలానా... దేవుళ్లకు, ఫలానా...ఫలానా ఆభరణాలు మొక్కుగా చెల్లిస్తానని సీఎం కాకముందు కేసీఆర్ మొక్కున్నారు. మొక్కుకున్నది రాష్ట్రం ఏర్పాటు కోసం...రాష్ట్ర ప్రజల భవిత కోసం. ఆయన మొక్కుకు అనుగుణంగానే రాష్ట్రం సిద్ధించింది. రాష్ట్ర ప్రజలు సుఖ శాంతులతో, సంపదతో జీవిస్తున్నారు. మరి, అలాంటప్పుడు, ఆ రాష్ట్ర ప్రజల కోసం, వారి పక్షాన, ప్రభుత్వ పరంగా, ప్రభుత్వ శాఖ నిధులతో, ఆభరణాలు కొని మొక్కులు తీరుస్తే తప్పేంటి? ఉదాహరణకు, ఏదైనా ఒక రాష్ట్రంలో విపత్తు లేదా ప్రకృతి వైపరీత్యం సంభవిస్తే, పక్క రాష్ట్రం సహాయం చేయడం సాధారణ విషయం. అలా చేసే సహాయం ప్రభుత్వ

పరంగానే వుంటుంది కాని, రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి తన సొంత నిధులతో చేయరు. సీఎం ఎప్పుడూ తన సొంత డబ్బుతో మొక్కులు చెల్లిస్తానని అనలేదే? అలాంటప్పుడు ఎందుకీ విమర్శలు?

ఇవేవీ ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కాని, ఆ రాష్ట్ర ప్రజలు కాని, ప్రజా ప్రతినిధులు కాని పట్టించుకోలేదు. టీడీపీ, బీజేపీ, వైఎస్సార్సీపీ పార్టీలకు చెందిన నాయకులు సీఎం పర్యటనలో పూర్తిగా పాల్గొన్నారు. తిరుమల తిరుపతి పర్యటన కోసం సతీ సమేతంగా, కుటంబ సభ్యులతో విమానాశ్రయం చేరుకున్న సీఎంకు ఆంధ్రప్రదేశ్ మంత్రి బొజ్జల గోపాల కృష్ణారెడ్డి, తిరుపతి ఎమ్మెల్యే సుగుణమ్మ, చంద్రగిరి ఎమ్మెల్యే చెవిరెడ్డి భాస్కర్ రెడ్డి, తుడా మాజీ చైర్మన్ శంకర్ రెడ్డి తదితరులు ఘనస్వాగతం పలికారు. విమానాశ్రయం ఎదుట బ్రాహ్మణులు వేదమంత్రోచ్చారణలతో స్వాగతించారు. కేసిఆర్ అభిమానుల పేరిట వందల్-వేల సంఖ్యలో విమానాశ్రాయానికి చేరుకుని స్వాగతం పలికారు. చిత్తూరు జిల్లాకు చెందిన పలువురు నాయకులు, అధికారులు, ప్రముఖులు కూడా కేసిఆర్ ను కలిశారు. గతంలో ఏ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం శ్రీవారికి ఆభరణాలు సమర్పించలేదని, స్వతంత్ర భారత చరిత్రలో కేసిఆర్ కొత్త సాంప్రదాయానికి నాంది పలికారని టీటీడీ కార్యనిర్వహణ అధికారి స్వయంగా అన్నారు. ప్రభుత్వ పరంగా, శ్రీకృష్ణ దేవరాయలు, మైసూర్ మహారాజు లాంటి వారు మాత్రమే గతంలో శ్రీవారికి ఆభరణాలు సమర్పించారని చెప్పారు. ప్రభుత్వం తరపున ఆభరణాలు సమర్పించడం కొత్తేమీ కాదనే కదా అర్థం?

ఈ నేపథ్యంలో, తిరుమలలో శ్రీ వెంకటేశ్వర స్వామికి ముఖ్యమంత్రి కె.చంద్రశేఖర్ రావు ఆభరణాలు సమర్పించి మొక్కులు చెల్లించుకున్నారు. సరిగ్గా గంటపాటు ఆలయంలో గడిపిన ముఖ్యమంత్రి ఆలయ సాంప్రదాయాల ప్రకారం పూజలు నిర్వహించారు. ముందుగా, సీఎం కేసీఆర్ దంపతులు ప్రధాన ధ్వారం ద్వారా ఆలయ ప్రవేశం చేశారు. ఆ తరువాత....రంగనాయక స్వామి మంటపంలో ప్రవేశించిన కేసీఆర్స్వామికి సాంప్రదాయ బద్ధంగా ఆభరణాలు సమర్పించారు. బంగారు వాకిలి నుండి ప్రధాన ఆలయం లోకి ప్రవేశించి, స్వామి వారి దర్శనం చేసుకుని, ప్రధాన అర్చకుడు ఎ.ఎస్.నర్సింహ

దీక్షితులు ఆధ్వర్యంలో ప్రత్యేక పూజలు నిర్వహించారు. ఆ తరువాత, వకుళా మాత దర్శనం, పూజలు, విమాన వెంకటేశ్వరస్వామి దర్శనం, సబేరా మందిరంలో స్వామి వారి వస్త్రాలను కళ్లకద్దుకోవడం, హుండీలో కానుకలు వేయడం, భాష్య కార్ల సన్నిధిలో పూజలు, నర్సింహస్వామికి పూజలు, మూల స్తంభానికి నమస్కారం, రంగనాయక స్వామి మంటపంలో వేద పండితుల ఆధ్వర్యంలో ఆశీర్వచనం స్వీకరించడం చేశారు. ముఖ్యమంత్రి దంపతులకు, మంత్రులకు, కుటుంబ సభ్యులకు ఆలయ ప్రసాదాలు అందించారు అధికారులు.

"తెలంగాణ వస్తే శ్రీ వెంకటేశ్వరస్వామికి, పద్మావతి అమ్మవార్లకు బంగారు ఆభరణాలు సమర్పిస్తానని ఉద్యమ సమయంలో మొక్కుకున్నాను. స్వామి వారి దయవల్ల తెలంగాణ రాష్ట్రం వచ్చింది. ఇవాళ ఆభరణాలు సమర్పించి మొక్కులు చెల్లించుకోవడం ఆనందంగా ఉంది. తెలంగాణ రాష్ట్రం వచ్చినప్పటి నుంచి అనేక సార్లు ఇక్కడికి వద్దామని అనుకున్నా కుదరలేదు. స్వామి వారు పిలిపించుకుంటే తప్ప ఇక్కడకు రావడం సాధ్యం కాదు. గతంలో నేనొకసారి మా చిన్నాన్నతో కలిసి తిరుపతి దాక వచ్చినా ఓ అశుభవార్త తెలియడంతో స్వామి వారిని దర్శించుకోకుండానే తిరిగి వెళ్లిపోయాను. స్వామి వారి అనుగ్రహం ఉంటే తప్ప ఇక్కడకు రావడం, దర్శనం కలగడం జరగదు. ఇవాళ దేవుడే నన్ను పిలిపించుకున్నాడు. ఇవాళ మనస్ఫూర్తిగా పూజలు చేశాను. తెలంగాణ రాష్ట్రం బాగుండాలని దీవించమని ప్రార్థించాను. రెండు రాష్ట్రాల ప్రజలు బాగుండాలని, రెండు రాష్ట్రాలు సుభిక్షంగా ఉండాలని నిండు మనసుతో కోరుకున్నా. రెండు రాష్ట్రాలే కాకుండా యావత్ భారతదేశం భాగుండాలని కోరుకున్నా. సహకరించిన అందరికీ కృతజ్ఞతలు." అని రంగనాయక స్వామి మంటపంలో భక్తులను ఉద్దేశించి ఇచ్చిన సందేశంలో ముఖ్యమంత్రి చెప్పారు. మరి ఎందుకీ అర్థం లేని విమర్శలు?

ఆంధ్రజ్యోతి దినపత్రిక (28-02-2017)

❖ ❖ ❖

తిరుమలేశుని దర్శనం...స్వామి ఇస్తేనే దొరికేది!

ప్రాప్తి ఉంటేనే ఏదైనా లభిస్తుందని పెద్దలంటారు. అలాగే తిరుమలేశుని దర్శనం కూడా. "వేంకటాద్రి సమం స్థానం బ్రహ్మాండే నాస్తి కించన, వేంకటేశ సమోదేవో న భూతో న భవిష్యతి"? ఆ కలియుగ ప్రత్యక్ష దైవ దర్శనం ఒక్క క్షణ కాలంపాటు కలిగినా చాలని, వందల–వేల కిలోమీటర్ల దూరం ప్రయాణం చేసి, లక్షలాది మంది భక్తులు, పవిత్ర పుణ్య క్షేత్రమైన తిరుమల కొండకు నిత్యం వెళుతుంటారు. స్వామిని దర్శించుకున్న సామాన్యులు కాని, అసామాన్యులు కాని, గంటల తరబడి క్యూలో నిలుచున్న వారు కాని, సరాసరి వైకుంఠ ద్వారం గుండా లోనికి వెళ్లగలిగిన వారు కాని, ఒక్క టంటే ఒక్క దర్శనం చాలనుకునేవారు కాని, వీలై నన్ని దర్శనాలు కావాలనుకున్నవారు కాని, ఒక్క రూపాయి హుండీలో వేయలేని వారు కాని, కోట్లాది రూపాయలు సమర్పించుకోగలిగే వారు కాని.....ఎవరైనా...కారణమేదైనా....ఎలా వెళ్లినా, వచ్చినా....తృప్తి తీరా, తనివితీరా దేవుడిని చూశామంటారే కాని, అసంతృప్తితో ఎవరూ వెనుదిరిగిపోరు. వెళ్తూ....వెళ్తూ, దర్శనంలో పడ్డ ఇబ్బందులేమన్నా వుంటే పూర్తిగా మరచి పోతూ, ఏ భక్తుడైనా, ఏం కోరినా–కోరకున్నా, తప్పకుండా కోరేది మాత్రం ఒకటుంటుంది.....అదే, "స్వామీ, పునర్దర్శన ప్రాప్తి కలిగించు" అని. అలా తన భక్తులను తన వద్దకు రప్పించుకుంటాడా కలియుగ దైవం!

శ్రీ మహావిష్ణువు నివాసమైన శ్రీ వైకుంఠమే తిరుమల! మహావిష్ణువిక్కడ "ఆనంద నిలయం" అనే తన "బంగారు మేడ" లో దర్శనమిస్తున్నాడు. ఆలయ ప్రవేశం చేయాలంటే "మహా ద్వారం" గుండా క్యూ లైన్లలో వెళ్లాలి భక్తులు. మహా ద్వారాన్ని "పడి కావలి" అని, "ముఖద్వారం" అని, "సింహద్వారం" అని, "పెరియ తిరువాశల్" అని కూడా అంటారు. ఈ మహా ద్వారానికి ఇరు ప్రక్కల ద్వారపాలకులుంటారు. మహా ద్వారానికి ఆనుకుని ఒక మండపం వుంటుంది. ఆ పక్కనే "అద్దాల మండపం" వుంటుంది. అక్కడా కొన్ని వుత్సవాలు జరుగుతాయి. దానికి ఎదురుగా వున్న మరో మండపంలోనే ఒకప్పుడు కళ్యాణోత్సవం జరిగేది. ఆ మండపం పక్కనే "తిరుమలరాయ మండపం" వుంటుంది. దానికీ ప్రాధాన్యత వుంది. ఆలయ ప్రాంగణంలోనే "ధ్వజస్తంభం",

“బలిపీఠం”, “క్షేత్రపాలక శిల” వుంటాయి. అదృష్టవంతులైన భక్తులకు ధ్వజస్తంభం పక్కనుంచి లోనికి పోయే వీలు కలుగుతుంది. అక్కడ అన్నీ విశేషాలే! “నాలుగు కాళ్ల మండపం”, “విరజానది”, శ్రీ వేంకటేశ్వరుడికి అనుదినం అలంకరించే పూల దండలు, బంగారు వాకిలి ఉభయ పార్శ్వాలలో నిలచి వున్న పంచలోహ మూర్తులు, “కులశేఖర పడి”.....ఇలా చెప్పుకుంటూ పోతే ఎన్నో...ఎన్నెన్నో....!

తెలంగాణ రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి కల్వకుంట్ల చంద్రశేఖర రావు కుటుంబ సమేతంగా తిరుమల శ్రీ వేంకటేశ్వర స్వామిని దర్శించుకుని బంగారు ఆభరణాలు సమర్పించిన సమయంలో స్వామివారిని సమీపం నుండి తనివితీరా దర్శనం చేసుకున్న వారిలో నేను కూడా వుండడం అరుదైన, అపురూపమైన అనుభవం. సీఎం సతీ సమేతంగా దేవాలయానికి చేరుకోవడానికి అర గంట ముందరే ఆయనతో దర్శనం చేసుకోవడానికి తెలంగాణ నుంచి వెళ్ళిన బృందంలోని వారందరినీ వైకుంఠం క్యూ కాంప్లెక్స్ నుంచి లోనికి తీసుకెళ్లారు దేవాలయాధికారులు. తొలుత రంగనాయక మండపంలో వుంచిన ఆభరణాలను కళ్లకద్దుకోవడం, ఆ తరువాత ముఖ్యమంత్రి వెంట దర్శనం చేసుకోవడం జరిగింది. పేరుపేరునా తన వెంట వచ్చిన ప్రతివారినీ తన సమీపంలోకి పిలుస్తూ, అందరికీ తనివితీరా దర్శనం చేయించారు సీఎం. హారతీ, తీర్థం అందరికీ లభించింది. సరిగ్గా 26 సంవత్సరాల క్రితం ఇదే ఫిబ్రవరి నెలలో, దాదాపు ఇవే రోజుల్లో, అప్పటి ముఖ్యమంత్రి స్వర్గీయ మర్రి చెన్నారెడ్డి దగ్గర పీఆర్వోగా పనిచేస్తున్నప్పుడు కూడా నాకిలాంటి దర్శనమే లభించింది. అప్పట్లో అమల్లో వున్న నిబంధనల ప్రకారం, సీఎం వెంట వున్న వారందరినీ ముఖద్వారం నుంచే లోనికి అనుమతించినట్లు జ్ఞాపకం. కాకపోతే అప్పుడు సీఎం తిరుమలకు వచ్చిన సందర్భం వేరు. కృష్ణా జలాల పంపకం విషయంలో నాటి మహారాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి శరద్ పవార్, నాటి కర్నాటక ముఖ్యమంత్రి వీరేంద్ర పాటిల్ తో త్రైపాక్షిక చర్చలకు తిరుపతి వేదికైంది. ఆ సమావేశంలో నేను కూడా పాల్గొన్నాను. నాకింకా ఆ సమావేశానికి సంబంధించిన ఒక అంశం ఇప్పటికీ గుర్తుంది. వాస్తవానికి ముగ్గురు ముఖ్యమంత్రులు కలిసిన ఉద్దేశం కేవలం జలాల పంపిణీ విషయమే. రాజకీయాలు వారిమధ్య రాలేదు. నదీ జలాల

సంబంధిత సమావేశం తరువాత, వాళ్లు, మళ్లీ తిరుపతిలో ఎక్కడా ప్రత్యేకంగా కలవలేదు కూడా. అయినప్పటికీ, ఒక ప్రముఖ పాత్రికేయుడు, అప్పట్లో జాతీయ స్థాయిలో బాగా పేరున్న "బ్లిట్జ్" ఆంగ్ల వార పత్రికలో రాస్తూ...ఈ ముగ్గురూ కలిసి రాజీవ్ గాంధీకి వ్యతిరేకంగా ఒక కూటమిని తయారు చేస్తున్నారని పేర్కొన్నాడు. ఆ పత్రికలో వచ్చిన అంశాన్ని నేను సీఎం చెన్నారెడ్డికి చూపించి, జరగని విషయం రాశారని అంటే...."ఆ మాత్రం భయం రాజీవ్ గాంధీకి వుంటే తప్పేం లేదు" అని ఆయన వ్యాఖ్యానించారు! ఎందుకో ఈ విషయం ఇప్పుడు మళ్లీ గుర్తుకొచ్చింది.

ఇవన్నీ ఒక ఎత్తైతే...తిరుమల స్వామి దర్శనం మాటకొస్తే "దర్శనం స్వామి ఇస్తేనే దొరికేది"...అంతే కాని ఎవరూ ఇచ్చేది కాదు. అదో నమ్మకం. సీఎం కేసీఆర్ ఆభరణాలు స్వామివారికి సమర్పించిన తరువాత ఎస్వీబీసీ ఛానల్ తో మాట్లాడుతూ తన స్వానుభవం ఒకటి వివరించారు. కొన్నేళ్ల క్రితం తిరుమలకు వచ్చి కూడా, దర్శనం చేసుకోకుండా తిరిగి పోవాల్సిన పరిస్థితి ఏర్పడిందని, స్వామి అనుజ్ఞ లేనిదే దర్శనం జరగదని, అందుకే ఆభరణాలు ఇవ్వడానికి ఇంత కాలం పట్టిందనీ, అన్నారు. ఇది నూటికి నూరు పాళ్లు వాస్తవం. హైదరాబాద్ నుంచి బయల్దేరి, రేణిగుంట విమానాశ్రయంలో దిగి, అక్కడి మార్పులు చూసిన తరువాత, చిన్నతనం నుంచీ తిరుమల దర్శనానికి వెళ్లొచ్చిన విషయాలు గుర్తుకు రాసాగాయి. నాకు ఊహ తెలియక ముందు, తెలిసీ–తెలియని రోజుల్లో, తెలిసినప్పటి నుంచీ తిరుమల వెళ్లి రావడంలో చాలా మార్పులు స్వయంగా చూస్తూ వస్తున్నాను.

ఏమిటీ కొండ మహాత్మ్యం? ఏముందీ దైవంలో? ఎందుకిన్ని ఆర్జిత సేవలు? ఒక్కో సేవకున్న ప్రత్యేకత ఏమిటి? పొరపాటునన్నా, లేదా, ఏమరుపాటునన్నా ఏనాడైనా ఏదైనా సేవ ఆగిందా? ఏ సేవ, ఎప్పుడు, ఎంతసేపు జరపాలన్న విషయంలో ఏవన్నా నియమ నిబంధనలున్నాయా? గతంలోను, ఇప్పుడు సేవల వేళల్లో కాని, పట్టే సమయాల్లోకాని, మార్పులు చేర్పులు జరిగాయా? జరగడానికి శాస్త్రీయ కారణాలే మన్నా వున్నాయా? ఆర్జిత సేవలకు అనుమతిచ్చే భక్తుల సంఖ్యలో పెంచడం–తగ్గించడం జరిగిందా?తిరుమల కొండలో "నిత్య

కళ్యాణం-పచ్చతోరణం"?..అన్ని ఆర్జిత సేవలలోను "కళ్యాణోత్సవం" కు ఒక ప్రత్యేకత వుంది. శ్రీ వేంకటేశ్వరుడికి, శ్రీదేవి-భూదేవిలకు, అనునిత్యం తిరుమలలో, భారతీయ హిందూ సాంప్రదాయ రీతిలో, వేద మంత్రోచ్ఛారణల మధ్య, ఇరు వంశాల వంశ క్రమాన్ని-ప్రవరను పఠనం చేస్తూ, అర్చకులు మంగళ సూత్ర ధారణ చేస్తారు. కళ్యాణోత్సవం చేయించిన వారికి నేరుగా మూల విరాట్ దర్శనం చేయించే ఆనవాయితీ వుండేది ఒకప్పుడు. కాలం మారింది. కాలానుగుణంగా కళ్యాణోత్సవం చేయించేవారి సంఖ్య పదుల నుండి వందలకు-వేలకు చేరుకుంది. ఉత్సవం జరిపించే స్థలం కూడా తదనుగుణంగా మార్చవలసి వచ్చింది. సరాసరి మూల విరాట్ దర్శనం చేయించే ఆచారం మారింది. సర్వదర్శనం క్యూలో కలిపి, ఆ తోపులాటలోనే వీరికీ దర్శనం-అదీ లఘు దర్శనం చేయిస్తున్నారిప్పుడు. ఐనా, కళ్యాణోత్సవం చేయిస్తున్న వారి సంఖ్య పెరుగుతుందేకాని తగ్గడం లేదు. ఈ మార్పులకు కారణాలుండే వుండాలి. ఇవన్నీ భక్తులు తెలుసుకోవాలనుకున్నా, ఏ కొద్దిమందికో తప్ప అందరికీ వీలుండదేమో! శ్రీ వేంకటేశ్వరుడికి అను నిత్యం జరిపించే ఒక్కో సేవకు ఒక్కో ప్రాధాన్యం వుంది-విశేషముంది. ప్రతి సేవలో అనుసరించే ఒక్కో విధానానికి విశేష ప్రాముఖ్యత వుంది. ఉదాహరణకు "సన్నిధి గొల్ల" అని పిలువబడే ఒక యాదవ వ్యక్తి బంగారు వాకిళ్ల తాళాలు తీయడం. ప్రతి నిత్యం తొలి దర్శనం అతడికే కలుగుతుంది. సుప్రభాత సేవ సమయాన పొర్లు దండాలు మరో విశేషం. వాటి గురించి గత ఏభై సంవత్సరాలకు పైగా తిరుమలను దర్శించుకుంటున్న నాకు తెలిసింది చాలా తక్కువ. ఊహ తెలిసినప్పటి నుంచీ-తెలియనప్పటి నుంచి కూడా తిరుమలను అనేక మార్లు దర్శించుకున్న నాకు అప్పటికీ-ఇప్పటికీ తేడా కనిపించడం మాత్రం వాస్తవం.

మొదటి సారి చిన్న వయసులో కుటుంబంతో కలిసి కాలినడకన నేను తిరుమల వెళ్లాను. ఆ తరువాత సుమారు అరవై ఏళ్ల క్రితం నా ఉపనయనానికి వెళ్లినప్పుడు, పాతిక మందికి పైగా ఒక జట్టుగా కలిసి వెళ్లాం. నాలుగైదు కచ్చడం (ఎద్దులు లాగే) బళ్లు, మరో నాలుగైదు (ఎద్దులు లాగే) పెద్ద బళ్లు కట్టుకుని మా స్వగ్రామం నుంచి బయల్దేరాం. ఆరేడు కిలోమీటర్ల దూరంలో

వున్న చిన్నరైల్వే స్టేషన్ కు చేరుకుని, అక్కడ నుంచి పాసింజర్ రైల్లో విజయవాడ వెళ్లాం. విజయవాడలో సత్రం బస..అక్కడినుంచి మర్నాడు సాయంత్రం తిరుమలకు ప్రయాణం కట్టాం. బయల్దేరిన మూడో రోజు ఉదయం తిరుపతి రైల్వే స్టేషన్‌లో దిగాం. స్థానికంగా వున్న దేవాలయాలను దర్శించుకుని, మర్నాడు తిరుమలకు బస్సులో ప్రయాణమయ్యాం. ఆ రోజుల్లో తిరుమల-తిరుపతి దేవస్థానం వారే బస్సులు నడిపేవారు. అప్పట్లో సెక్యూరిటీ చెకింగులు అసలే లేవు. తిరుమలలో ఇప్పటి లాగా టిటిడి వారి వసతి గృహాలు ఎక్కువగా వుండేవి కావు. ఎన్నో ప్రయివేట్ సత్రాలుండేవి. వాటిలో "పెండ్యాల వారి సత్రం" చాలా పేరున్న సత్రం. అక్కడే బస చేశాం. వంటా-వార్పూ అన్నీ అక్కడే. అక్కడే నా ఉపనయనం జరిగింది. దాదాపు మూడు రోజులు అక్కడే వున్నాం. దర్శనానికి ఎన్ని సార్లు వీలుంటే అన్ని సార్లు, ఏ దర్శనం కావాలనుకుంటే ఆ దర్శనానికి, ఎవరి సహకారం లేకుండానే వెళ్లొచ్చాం. నాకు గుర్తున్నంతవరకు ప్రధాన ద్వారం గుండా సరాసరి వెళ్లొచ్చాం. కళ్యాణోత్సవం చేయించాం. గుళ్లో తిరగని ప్రదేశం లేదు. ఏ రకమైన కట్టుబాట్లు లేవు. ఇక లడ్డులకు కొదవే లేదు. కళ్యాణోత్సవం చేయించిన వారు బస చేసే చోటికి, ఆలయ నిర్వాహకులు, ఒక పెద్ద గంప నిండా పులిహోర, దద్ధోజనం, పొంగలి, పెద్ద లడ్డులు, వడలు, చిన్న లడ్డులు వచ్చేవి. శ్రీవారి దర్శనానికి ముందు వరాహ స్వామి దర్శనం చేసుకున్నాం. పక్కనే వున్న స్వామిపుష్కరణి-కోనేరులో స్నానం చేసే వాళ్లం. అప్పట్లో అందులో నీరు శుభ్రంగా-కొబ్బరి నీళ్లలా వుండేది. తిరుమల సమీపంలోని పాప నాశనానికి తప్పనిసరిగా వెళ్లే ఆచారం వుండేది అప్పట్లో. అక్కడ నిరంతరం ధారగా నీరు పడుతుండేది. నీరు పడడానికి ఒక చైన్ గుంజాలి. అది గుంజినప్పుడు నీరు పడకపోతే పాపాలు తొలగనట్లు భావించేవారు.

ఆ రోజుల్లో ఒక పద్ధతి ప్రకారం దైవ దర్శనం చేసుకునే ఆచారం వుండేది. వరాహ స్వామి దర్శనం, వేంకటేశ్వర స్వామి దర్శనం, అల మేలు మంగ దర్శనం, గోవింద రాజ స్వామి దర్శనం, శ్రీ కాళహస్తి దర్శనం తిరుగు ప్రయాణంలో విజయవాడలో ఆగి కనకదుర్గ దర్శనం చేసుకునే వాళ్లం. సుమారు

వారం-పది రోజుల యాత్ర అలా సాగేది అప్పట్లో. సత్రాలలో వుండేవాళ్లం. హాయిగా దర్శనాలు చేసుకునే వాళ్లం. ఇప్పుడేమో మధ్యాహ్నం బయల్దేరి విమానంలో వెళ్లి, మర్నాడు ఉదయం దర్శనం చేసుకుని ఇరవై నాలుగు గంటల్లో తిరిగి హైదరాబాద్ చేరుకోవచ్చు. ఒకప్పుడు ఒక్క వాయుదూత్ మాత్రమే వుండేది...ఇప్పుడు తిరుపతికి పన్నెండు విమానాలున్నాయి. సాయంత్రం తిరుమలకు చేరుకోవడం, వారి-వారి స్థాయిని బట్టి మర్నాడు ఉదయం సుప్రభాత సేవ కాని, అర్చన కాని, అభిషేకం కాని, నిజ పాద దర్శనం కాని, వీటన్నిటినీ మించి ఎల్-1, ఎల్-2,ఎల్-3 కేటగిరీ కింద బ్రేక్ దర్శనం కాని చేసుకోవడం, వీలుంటే అల మేలు మంగాపురం పోవడం, లేదా సరాసరి విమానాశ్రయానికి పోయి హైదరాబాద్, ఢిల్లీ, ఇతర మహానగరాలకు చేరుకోవడం జరుగుతోంది. సామాన్యులు ఎప్పటి లాగానే ధర్మ దర్శనం కాని, ఆన్ లైన్ దర్శనం కాని చేసుకుంటున్నారు. యాత్రీకుల రద్దీ పెరగడం మొదలైంది. ప్రత్యేక ప్రవేశ దర్శనం రు. 10 టికెట్ తో ప్రారంభమైనట్లు జ్ఞాపకం. సిఫారసు ఉత్తరాల సాంప్రదాయం మొదలైంది. ఆర్జిత సేవలకు కోటా కూడా మొదలైంది. అప్పటి నుంచి వెళ్లిన ప్రతి సారి టిటిడి ఈఓ కు గాని, జెఈఓ కు గాని సిఫార్సు వుత్తరాలు తీసుకెళ్లడం ఆనవాయితీగా మారింది. అప్పట్లో అర్చనానంతర దర్శనానికి ప్రాముఖ్యత వుండేది. చాలా మంది కళ్యాణం తప్పక చేయించే వారు. ఎప్పుడైతే కళ్యాణం చేయించిన వారికి లఘు, మహా లఘు దర్శనాలు మొదలయ్యాయో ఇక అక్కడి నుంచి అవి చేయించడం మానుకుంటున్నారు చాలా మంది. అర్చన, సుప్రభాతం, అభిషేకం, కళ్యాణం లాంటివి చేయించిన మాకు "వస్త్రం" సేవ చేయించాలనే కోరిక ఐ. వి. సుబ్బారావు గారు ఎండోమెంట్ శాఖ కార్యదర్శిగా-టిటిడి బోర్డ్ సభ్యుడుగా వున్నప్పుడు తీరింది. నిజంగా అదొక అద్భుత అవకాశం. స్వామివారి ముందర గంటకు పైగా కూర్చుని చూసే అరుదైన అవకాశం అలా మొదటి సారిగా లభించింది. రమణాచారిగారు టిటిడి ఈఓ కాగానే అలాంటి అవకాశం మరో మారు కూడా లభించింది. మా అబ్బాయి ఆదిత్యకు కూడా రెండు పర్యాయాలు ఆ అవకాశం లభించింది.

ఇదంతా నా అనుభవం మాత్రమే. నాకింత మంచిగా జరుగుతున్నది

కాబట్టి అక్కడ యాత్రీకులకు ఏ ఇబ్బందీ కలగడం లేదని అనడం లేదు. కాకపోతే ఎవరి అదృష్టం వారిదే! చివరి క్షణం వరకూ దర్శనం టికెట్లు దొరుకుతాయో, లేదో అన్న అనుమానం నాకు కలిగిన సందర్భాలు లేకపోలేదు. అప్పుడొకాయన అన్నారు.... దర్శనం స్వామి ఇవ్వాల్సిందే కాని మనం తెచ్చుకోవడం కాదని! ఇప్పటికీ, దర్శనం చేసుకుంటున్నప్పుడు, క్యూలో అసహనానికి గురైన సందర్భాలు అనేకం. క్యూలో వంటి మీద చేయి వేసి తోస్తున్నప్పుడు కోపగించుకున్న సందర్భాలు అనేకం. అలానే వివిఐపి గా స్వామివారి ముందు నన్ను-నా కుటుంబ సభ్యులను నిలబెట్టిన సందర్భాలూ అనేకం. ఎప్పటికెయ్యది ప్రాప్తమో అదే జరుగుతుందని అనుకునే వాడిని. కోపమొచ్చినా అణచుకునేవాడిని. ఏదేమైనా కాలం మారింది. ఏబై-అరవై ఏళ్ల క్రితం పరిస్థితులు ఇప్పుడు లేవు. సరాసరి దైవ దర్శనానికి పోయేందుకు ఇప్పుడు వీలు లేదు. ఇప్పటి నియమనిబంధనలు పాటించక తప్పదు. భక్తులను ఇలా నియంత్రిస్తేనే అందరికీ దర్శనం దొరికే అవకాశం వుంటుంది. ఒకనాడు విఐపి లకు వున్న ప్రాముఖ్యత ఇప్పుడు లేదే! ఆ రోజుల్లో లాగా అన్నీ-అందరికీ ఇప్పుడు జరగడం లేదే! రాబోయే రోజుల్లో ఏం జరగ బోతోందో ఎవరూ ఊహించలేరేమో!

ఆంధ్రప్రభ దినపత్రిక (21-03-2017)

❖ ❖ ❖

"ఆంగ్లంలో భగవద్గీత సందేశ సారం"

రడ్ యార్డ్ కిప్లింగ్ "ఇఫ్"

విమర్శలు సహజం. కానీ అదే పనిగా వ్యక్తిగత విమర్శలు చేయడం, వున్నదీ–లేనిదీ కల్పించి..ఊహించి...అందుబాటులో వున్న మాధ్యమాల్లో రాయడం, ద్వేషాన్ని రెచ్చగొట్టడం, అవమానాలకు గురిచేయడం కొందరికి అదో అలవాటు. రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి కల్వకుంట్ల చంద్రశేఖర్ రావు ఇటీవల రాష్ట్ర–రాష్ట్రేతర దేవాలయాలో ప్రభుత్వ పక్షాన చెల్లించుకున్న మొక్కుల పట్ల పలు రకాల, అనవసర విమర్శలు, అందునా దేవాలయాలన్నా, దేవుళ్లన్నా, మతం అన్నా విశ్వాసం, గౌరవం లేనివాళ్లు చేయడం దురదృష్టకరం. అలాగే సీఎంను సమర్థించిన వారిపై కొందరు వ్యక్తిగత విమర్శలకు దిగడం మరీ శోచనీయం. బహుశా ఒకే ఒక్క ఉదాహరణ వీటన్నింటికీ జవాబేమో! భద్రాచల రామాలయానికి అలనాటి తానీషా రోజులనుంచి, నేటి ప్రజాస్వామ్య పాలకుల వరకు, ప్రతి శ్రీరామనవమికి, ముత్యాల తలంబ్రాలు ప్రభుత్వ పక్షాన పోతున్నాయా? లేక రాష్ట్రాధినేత సొంత ఖర్చులతో పోతున్నాయా? అదే విధంగా ఇతర రాష్ట్రాలలోని దేవాలయాల విషయంలో కూడా జరగడం వాస్తవమా? కాదా? మరెందుకీ విమర్శలు? ప్రజాస్వామ్యంలో, ఎన్నికైన ప్రజా ప్రతినిధి, ఆయన కాని ఆమె కాని ఇచ్చే ప్రతి బహుమతీ స్వంత ఖర్చుతో ఇచ్చుకుంటూ పోవాలా? ఇరుగు–పొరుగు రాష్ట్రాల, దేశాల అధినేతలు వచ్చినప్పుడు, కలిసినప్పుడు ఇచ్చీ మొమెంటోలు కాని, బహుమతులు కాని సొంత ఖర్చుతోనే కొనాలా? అలాగే దేవుళ్లకు ఇచ్చీవి కూడా సొంత ఖర్చుతోనే కొనాలా? ఇవి చర్చనీయాంశాలే...కాదనను...కాని అదే పనిగా విమర్శించడం...అందునా దైవం మీద బొత్తిగా నమ్మకం లేని వాళ్లు విమర్శించడం ఎంతవరకు సబబు?

ఈ నేపథ్యంలోనే...ఆరోపణలకు గురైన వారు ఏం చేయాలో...ఏం చేస్తే బాగుంటుందో, రడ్ యార్డ్ కిప్లింగ్ "ఇఫ్" అనే తన ఆంగ్ల పోయెంలో చక్కగా వివరించాడు. భారతదేశంలో జన్మించి నోబెల్ బహుమతి అందుకున్న వారిలో రెండవ వ్యక్తి రడ్ యార్డ్ కిప్లింగ్. కిప్లింగ్ రాసిన వాటిలో అత్యంత ఆదరణ

లభించింది "ఇఫ్" అనే గేయ కవితకు. రచయిత కుష్వంత్ సింగ్ మాటల్లో చెప్పుకోవాలంటే, ఆ గేయ కవిత, "ఆంగ్లంలో భగవద్గీత సందేశ సారం". "ఇఫ్ యు కెన్ కీప్ యువర్ హెడ్ వెన్ ఆల్ ఎబౌట్ యు ఆర్ లూజింగ్ దెయిర్స్ అండ్ బ్లేమింగ్ ఇట్ ఆన్ యు......యువర్స్ ఈజ్ ద అర్త్ అండ్ ఎవ్రీ థింగ్ దట్ ఈజ్ ఇన్ ఇట్, అండ్-విచ్ ఈజ్ మోర్-యు విల్ బి మాన్, మై సన్" అని ఆంగ్లంలో వున్న ఆ కవితకు ప్రేమ మాలిని తెలుగు అనువాదమే "సంపూర్ణ మానవుడు". అదిలా సాగుతుంది?..

"తమదంతా కోల్పోతూ - దానికి నిను నిందిస్తూ,
ఆరోపణలు వేస్తున్నా - తలెత్తుకుని తిరుగు!
ఎవరికెన్ని అనుమానాలు వచ్చినా, ఆ అనుమానాలకు తావిస్తూ
కుంగి పోకుండా అలసట లేని నిరీక్షణకు అలవాటు పడుతూ
అసత్య వ్యవహారాలకు అపరిచితుడిగా వుంటూ
ద్వేషించబడుతున్నా ద్వేషానికి దూరంగా మెదులుతూ
మరీ సౌజన్యంగా, మరీ సచ్ఛీలంగా, మరీ వివేకంగా మెలగక
ఆత్మ విశ్వాసమే నీ ఊపిరిగా ముందుకు సాగిపో!
కలలెన్ని కంటున్నా, ఆ కలల్లోనే విహరించకు
ఆలోచించగలిగినా, ఆ ఆలోచనలనే నీ అంతిమ లక్ష్యం కానీకు
జయాపజయాలను సమతుల్యంగా పరిగణించి
నీవు పలికిన సత్యాన్ని వంచకులు అసత్యం చేసినా విని భరించు
నీ కొరకు నీవు సమకూర్చుకున్నవి తునాతునకలైనా ఓర్పు వహించు
కళా విహీనమైన జీవితాన్ని తిరిగి అందంగా మలచడానికి ప్రయత్నించు
ఓటమి ఎదుర్కొన్నా తిరిగి ఆదినుండి ఆరంభిస్తూ విజయానికి బాటలు త్రొక్కు
నీ మనసుకి ఎనలేని ధైర్యాన్నిస్తూ ఒక్కసారైనా ఓటమి ఊసెత్తకు
సామ్రాట్టులతో తిరిగినా సామాన్యులను మరవకు
ఎందరిని కలిసినా ఎందరితో మాట్లాడినా నీ గౌరవాన్ని కాపాడుకో
మనుషులందరినీ విశ్వసించినా అధికంగా ఎవరినీ నమ్మకు
జారవిడిచిన అమూల్యమైన నిమిషాన్ని తిరిగి సంపూర్ణంగా సిద్ధించుకో

అప్పుడే అవుతుంది ఈ విశ్వం సర్వం నీ సర్వస్వం
అందులోని ప్రతి అంశం నీ సొంతం
అన్నిటికన్నా అపూర్వం
సంపూర్ణ మానవునిగా నీ పునర్జన్మం!"

రడ్‌యార్డ్ కిప్లింగ్, బ్రిటిష్ పాలన కాలం నాటి బొంబాయి ప్రెసిడెన్సీ లో వున్న, నేటి ముంబాయి నగరంలో, 1865వ సంవత్సరం లో జన్మించారు. తండ్రి జాన్‌లాక్ ఉడ్ కిప్లింగ్, తల్లి ఆలీస్. వీరిది భారతదేశంలో స్థిరపడిన ఆంగ్లేయ కుటుంబం. రడ్ యార్డ్ కిప్లింగ్ ని ఆరవ యేట ఇంగ్లండ్‌కు పంపించారు ఆయన తల్లిదండ్రులు. ఇంగ్లండులో ఎన్నో కష్టాలనుభవిస్తూ కిప్లింగ్ తన విద్యాభ్యాసాన్ని పూర్తి చేసుకున్నారు. భారతదేశానికి తిరిగి వచ్చిన కిప్లింగ్, అప్పటి అవిభక్త భారతదేశంలోని లాహోర్ పట్టణంలో ఒక ప్రచురణ కర్త వద్ద సహాయకుడిగా ఉద్యోగం చేశారు కొంతకాలం. క్రమేపీ రడ్ యార్డ్ కిప్లింగ్ రచయితగా రూపుదిద్దుకోవడం మొదలయింది. కొంతకాలం తరువాత రడ్ యార్డ్ తిరిగి లండన్‌కు వెళ్లిపోయారు. లండన్‌లో ఆయన తొలి నవల "ద లైట్ దట్ ఫెయిల్డ్" ప్రచురితమైంది. రడ్ యార్డ్ కిప్లింగ్‌కు అమెరికన్ ప్రచురణ కర్త వోల్‌కాట్‌తో పరిచయం కావడం, ఆ పరిచయం స్నేహం గాను, బాంధవ్యం గాను మారడం, వోల్కాటట్ సోదరి కారొలీన్‌ను రడ్ యార్డ్ కిప్లింగ్ వివాహం చేసుకోవడం, దరిమిలా అమెరికాలో జీవించడం మొదలయింది.

ముంబాయిలోని జె. జె. స్కూల్ ఆఫ్ ఆర్ట్ కాంపస్‌లో ఇప్పటికీ, కిప్లింగ్ జన్మించిన ఇల్లుంది. చాలా కాలం పాటు ఆ ఇంటిని కళాశాల డీన్ వసతి గృహంగా ఉపయోగించేవారు. కిప్లింగ్ తల్లిదండ్రులు తాము ఆంగ్లో-ఇండియన్ల మని చెప్పుకునేవారు. చిన్నతనంలో తనకంటే చిన్నైన సోదరితో కలిసి ఇంగ్లాండ్ వెళ్లడం, అక్కడ వారిని వుంచుకుని చదువుసంధ్యలు నేర్పించిన సారా హోలోవే అనే మహిళ వారిద్దరినీ పెట్టిన ఇబ్బందులు కిప్లింగ్ రచనలపై ప్రభావం చూపాయి. ఆ విషయాలను ఆయన తన జీవిత చరిత్రలో కూడా పేర్కొన్నారు.

అనారోగ్యానికి గురైన కిప్లింగ్ తిరిగి ఇంగ్లండుకు చేరుకున్నారు. ఇంగ్లండ్‌లో రడ్ యార్డ్ కిప్లింగ్ బాలల కోసం, సైనికుల కోసం ఎన్నో రచనలు చేశారు.

ఎన్నో పద్యాలు రాశారు. వాటిలో "ది సెవెన్ సీస్" అనే పద్య సంపుటి, "కెప్టెన్స్ కరేజియస్" అనే నవల ముఖ్యమైనవి. అంతకు ముందు "నౌలాహ్క" మోగ్లీ కథలు రాశారు. 1902లో రడ్ యార్డ్ రాసిన "జస్ట్ సో" కథాసంపుటి ప్రచురితమైంది. రడ్‌యార్డ్ రచనలను ఆమూలాగ్రం పరిశీలించిన తర్వాత 1907వ సంవత్సరం సాహిత్యంలో ఆయనకు నోబెల్ పురస్కారాన్ని అందజేశారు. నోబెల్ బహుమతి గ్రహించిన తర్వాత "లార్డ్" బిరుదును పొంది ఎన్నో ఉన్నత పదవులు అధిష్టించారు కిప్లింగ్. ప్రతీ తరంలోనూ పిల్లలు చదువుకుని ఆనందించే కథల పుస్తకాల్లో రడ్ యార్డ్ కిప్లింగ్ "హ్యూమరస్ టేల్స్" ఒకటి. కిప్లింగ్ భారత దేశంలో ఉన్న సమయంలో అనేక పుస్తకాలు రాశారు. ముఖ్యంగా పిల్లలకు మంచి హాస్య రస కథలు రాశారు. వాటిలో ఆణిముత్యాల లాంటివి ఏరి కూర్చిన సంకలనం ఈ పుస్తకం. కడుపుబ్బనవ్వించే ఈ కథల పుస్తకంలో "ది టాకింగ్ లంగ్‌టంగ్‌పెన్", "మై సండే ఎట్ హోమ్", "పిగ్", "అల్నాషర్ అండ్ ది ఓక్సన్", "ది బుల్ దట్ థాట్", "ది మాస్టర్ కుక్", "గాలియోస్ సాంగ్", "మోతీ గుజ్ మ్యూటినర్", "మై లార్డ్ ది ఎలిఫెంట్" లాంటి అనేక కథలున్నాయి.

రడ్ యార్డ్ కిప్లింగ్ను, ప్రధానంగా, బ్రిటీష్ ఇండియాలోని సైనికుల గురించి రాసిన గేయ రచయితగా యావత్ ప్రపంచం గుర్తించింది. చిన్న-చిన్న కథలను కళాత్మకంగా రచించడంలో కిప్లింగ్ ఒక నూతన ఒరవడిని సృష్టించాడని ప్రసిద్ధి. అలానే ఆయన రచించిన అనేక కథలు బాల బాలికలను విభిన్న ధోరణిలో ఆకట్టుకునే విగా వుంటాయి. నోబెల్ బహుమతి గ్రహీతలలో ఆయనే మొట్టమొదటి ఆంగ్ల భాషా రచయిత. అత్యంత పిన్న వయసులో ఆ బహుమతిని పొందిన మొదటి వ్యక్తి కూడా కిప్లింగే. బ్రిటన్ ఆస్థాన కవిగా వుండమని ప్రభుత్వం ఆయనను కోరినప్పటికీ దానిని ఆయన సున్నితంగా తిరస్కరించారు. బ్రిటీష్ వలస వాద ప్రవక్తగా సైన్స్ ఫిక్షన్ రచయిత జార్జ్ ఆర్వెల్ కిప్లింగ్ను? సంబోధించేవాడు.

బ్రిటీష్ ఇండియాకు తిరిగొచ్చిన కిప్లింగ్ లాహోర్ నగరంలో "సివిల్ అండ్ మిలిటరీ గెజెట్" అనే వార్తా పత్రికలో ఉద్యోగంలో చేరాడు. ఏడాది పొడుగూతా

ప్రచురించబడే ఆ పత్రిక వారానికి ఆరు రోజులు మాత్రమే వెలువడేది. నాటి ఆ పత్రిక సంపాదకుడు స్టీవెన్ వీలర్ కిప్లింగ్‌కు చాలా కష్టతరమైన పనులను అప్పగించినప్పటికీ, రచనా వ్యాసంగంపై తనకున్న మక్కువను మాత్రం కొనసాగించ లేకుండా వుండలేక పోయాడు. ఆయన పనిచేస్తున్న పత్రిక సంపాదకుడు మారి, మరొకరు వచ్చిన తరువాత, కిప్లింగ్ కు కొంత స్వేచ్ఛ లభించింది. సంపాదకుడి ప్రోత్సాహంతో అదే పత్రికకు కథలు రాయడం మొదలుపెట్టాడు. అప్పట్లో వేసవి విడిది కోసం కిప్లింగ్ ప్రతి సంవత్సరం సిమ్లాకు వెళుతుండేవాడు. అక్కడ ఆయనకు కనిపించిన, వినిపించిన పలు ఆసక్తికరమైన విషయాలనే తన కథా వస్తువులుగా మలచుకుని, గెజెట్ పత్రికలో రాసేవాడు. గెజెట్ పత్రికలో ప్రచురితమైన కిప్లింగ్ కథలు “ప్లెయిన్ టేల్స్ ఫ్రం ద హిల్స్” పేరుతో పుస్తక రూపంగా వచ్చాయి. ఆ తరువాత అలహాబాద్ నుంచి ప్రచురితమయ్యే “ద పయనీర్” అనే పత్రికలో కొన్నాళ్లు పనిచేశాడు కిప్లింగ్. పయనీర్ లో ఉద్యోగం వదిలిన తరువాత కూడా చాలా కాలం ఆ పత్రికలో ఆయన వ్యాసాలు వస్తుండేవి. కిప్లింగ్ రాసిన “కిం” నవలంటే జవహర్లాల్ నెహ్రూకు చాలా ఇష్టం.

1936లో రడ్ యార్డ్ కిప్లింగ్ మరణించారు. ఆయన రచించిన “ఇఫ్” పోయం అప్పటికీ – ఇప్పటికీ, పదిమంది భద్రంగా పదిలపరచుకునే ఒక చక్కటి సందేశాత్మక గేయ కవిత. చెప్పాల్సింది చెప్పలేక ప్రత్యర్థులను లక్ష్యంగా చేసుకుని కువిమర్శలు చేసేవారికి ఇదొక సందేశం. ఇతరులను విమర్శించే ముందర ఒక్క సారి అలా చేస్తే మంచిదా? కాదా? అనే ఆలోచన చేస్తే బాగుంటుందేమో!

ఆంధ్రప్రభ దినపత్రిక (11-04-2017)

❖ ❖ ❖

మార్క్సిజాన్ని ముందే చెప్పిన మన వాల్మీకి

మార్క్సిజానికి, అంబేద్కర్ ఆలోచనా ధోరణికి సామీప్యం వుందని ఇటీవల ఒక ప్రముఖ మాజీ ఐఏఎస్ అధికారి అన్నట్లు వార్తలొచ్చాయి. అది నిజం కావచ్చు. అలానే బహుశా సాహిత్యానికీ, మానవత్వానికీ, మార్క్సిజానికీ, రామాయణానికీ, ఛాంధసత్వానికీ, కమ్యూనిజానికీ, కర్మ సిద్ధాంతానికీ కూడా సామీప్యం వుందేమో అనిపిస్తుంటుంది. కార్ల్ మార్క్స్ కలలుగన్న సోషలిజం నిర్మాణం కోసం దశాబ్దాల క్రితం రష్యా ప్రయత్నించింది. ఇప్పుడు మార్క్స్ ద్విశత జయంతుత్యవాల ప్రారంభం నాటికి సోషలిజం కలగా కరిగిపోయింది. అయితే మార్క్స్ చెప్పిన సిద్ధాంతాలు, విశాల ధృక్పథం "రామాయణం" రచించిన వాల్మీకిలోనూ మనం చూడవచ్చు. అదే విధం మానవ విలువలకు మారుపేరైన బుద్ధుడు, ఆరునూరైనా అసత్యమాడని యుధిష్టరుడు, స్వధర్మ నిర్వహణే తన విధి అని తలచిన శ్రీరామచంద్రమూర్తి, కర్తవ్య బోధ చేసిన శ్రీకృష్ణుడు, అహింసే తన మతమన్న గాంధీ మహాత్ముడు, శ్రామిక-కార్మిక-కర్షక ఆధిపత్యాన్ని కోరిన కార్ల్ మార్క్స్ బహుశా ఒకే కోవకు చెందినవారేమో! హిందూత్వం అనేది మతం అయినా-కాకపోయినా, మనిషి జీవించడానికి తగినటువంటి ఆదర్శమైన జీవనవిధానం అనేది నూటికి నూరు పాళ్లు నిజం. ఏదో ఒక అనిర్వచనీయమైన శక్తి, యావత్తు సమాజాన్ని, ప్రపంచాన్ని నడిపిస్తున్నదనేది నిర్వివాదాంశం. అలాగే, ఆధునిక ప్రపంచంలో మానవ విలువలకు నూటికి నూరుపాళ్లు అద్దంపట్టిన అతి గొప్ప సిద్ధాంతం "మార్క్సిజం-కమ్యూనిజం". హిందూత్వ కర్మ సిద్ధాంతం ప్రకారం, ఈ సకల చరాచర ప్రపంచమంతటికీ, భూతకాలంలో జరిగిన దానికీ-వర్తమానంలో జరుగుతున్న దానికీ-భవిష్యత్ లో జరగబోయే దానికీ, కర్త-కర్మ-క్రియ ఒక్కడే. ఏ పనిని, ఎప్పుడు-ఎలా-ఎవరి ద్వారా జరిపించాలో, జరిగినదాని పర్యవసానం ఏమిటో-లాభ నష్టాలేంటోనన్న విషయాలను నిర్ణయించే అధికారం ఒకే ఒక్కరికి వుంది. సృష్టించేది బ్రహ్మనీ, సంహరించేది రుద్రుడనీ, కాపాడుతుండేది విష్ణుమూర్తనీ అనుకుంటాం. బహుశా అది నిజంకాదేమో. అనంత కోటి బ్రహ్మాండానికి "పర బ్రహ్మం" ఒక్కరే అయుండాలి. ఆ ఒక్కరికి సమానులు గానీ, అధికులు గానీ ఎవరూ

వుండరు. గడ్డి పోచ కదలాలన్నా ఆ ఒక్కరే కారణం. ఆ ఒక్కరే, సృష్టికొక అధికారినీ (బ్రహ్మ), సంహరించడానికి ఒక అధికారినీ (రుద్రుడు) నియమించాడు. బ్రహ్మ, రుద్రులు నిమిత్తమాత్రులే. అంటే, ఎవరో ఒక "జగన్నాటక సూత్రధారి" స్వయంగా రచించి-నిర్మించి-దర్శకత్వం వహించిన భారీ సెట్టింగుల నిడివిలేని అధ్భుతమైన నాటకంలో, సకల చరాచర ప్రపంచంలోని జీవ-నిర్జీవ రాసులన్నీ తమవంతు పాత్ర పోషించాయి. ఆ ఒక్కరు ఎవరికి ఏ పాత్ర ఇస్తే, దాన్ని వారు ఆయన దర్శకత్వం మేరకే పోషించి-ఆగమన్నప్పుడు ఆగి, జీవితం చాలించాలి. ఆ తర్వాత ఏంజరుగుతుందనేది మళ్లీ ఆయన నిర్ణయానికే వదలాలి.

నిశితంగా పరిశీలిస్తే, కార్ల్ మార్క్స్ నిర్ధారితవాద సిద్ధాంతంలో ఇలాంటి అంశాలే కనిపిస్తాయి. ఆయన కలలు కన్న కార్మిక రాజ్య స్థాపన పూర్వ రంగంలో "నిరంకుశ-భూస్వామ్య-ధన స్వామ్య వ్యవస్థ"కు వ్యతిరేకంగా శ్రామికవర్గం పోరాడుతుందని, దరిమిలా విజయం సాధిస్తుందనీ-ముందున్న వ్యవస్థ కూలిపోతుందనీ, శ్రామికవర్గ నియంతృత్వం స్థాపించబడుతుందనీ, కుల-మత-వర్గ-పేద-ధనిక తేడాలు సమసిపోతాయని మార్క్స్ జోస్యం చెప్పాడు. హిందూత్వ కర్మ సిద్ధాంతంలో మాదిరిగానే, జరిగినదానిని (భూతకాలం) విశ్లేషించి, జరుగుతున్నదానిని (వర్తమానకాలం) వ్యతిరేకించి, జరగాల్సినదాన్ని (భవిష్యత్ కాలం) ముందుగానే నిర్ణయించాడు. తన సిద్ధాంత ధోరణైన గతితార్కిక భౌతిక వాదాన్ని "యాంటీ థీసిస్, థీసిస్, సింథసిస్" అని పిలిచాడు. ఒకరకమైన "కర్త, కర్మ, క్రియ" అనొచ్చేమో. ఈ సిద్ధాంత సృష్టికర్త కార్ల్ మార్క్స్, వేళ్లూనుకున్న వ్యవస్థకు వ్యతిరేకంగా జరుగుతుందని భావించిన వర్గపోరాటంలో, ఎవరి పాత్ర ఏమిటో ఆయనే నిర్ధారించాడు. పాత్రను పోషించే విధానం కూడా ఆయనే వివరించాడు. కార్మిక-కర్షక రాజ్య స్థాపన తదనంతర పరిణామాలెలా వుండాలో-వుండబోతాయో కూడా ఆయనే నిర్ణయించాడు. ఆరంభం-అంతం అంతా కర్మ సిద్ధాంతంలో మాదిరిగానే, నిర్ణయించిన విధంగానే జరుగుతుందని తన సిద్ధాంతంలో చెప్పాడు. ఆయన చెప్పినట్లే చాలావరకు జరిగిందికూడా. కాకపోతే అసలు-సిసలైన "జగన్నాటక సూత్రధారి" నిర్ణయానికి

లోబడే అవన్నీ జరిగుండాలి.కార్ల్ మార్క్స్ లాంటి మహా మహానుభావులు-కారణజన్ములు-గొప్ప ఆలోచనాపరులు, అవనిలో అరుదుగా అవతరిస్తుంటారు. పెట్టుబడిదారీ ధన స్వామ్య-భూస్వామ్య వ్యవస్థ అనుసరించే దోపిడీ విధానాన్ని, వక్రమార్గంలో అది అభివృద్ధి చెందడాన్ని అన్నికోణాల్లోంచి విశ్లేషణ చేసేందుకు, పరిణామక్రమంలో శ్రామికవర్గ నియంతృత్వం స్థాపించబడి, ఒకనాటి దోపిడీ వ్యవస్థే సామ్యవాద వ్యవస్థగా మార్పుచెందనున్నదని చెప్పేందుకు కార్ల్ మార్క్స్ తన కమ్యూనిస్ట్ సాహిత్యంలో ప్రాధాన్యమిచ్చాడు. ఒకవైపు అలా ప్రాధాన్యమిచ్చినప్పటికీ, ఆయన రాసిన ప్రతి అక్షరంలో మానవతా విలువలే ప్రతిబింబిస్తాయి. అరిస్టాటిల్ నుండి ఆయన తరం వరకు వేళ్లూనుకుంటూ వస్తున్న సామాజిక విశ్వాసాలను-విజ్ఞానాన్ని కూలంకషంగా సంశ్లేషణ చేయడానికి మార్క్స్ చేసిన ప్రయత్నంలో, స్వయం ప్రతిభతో నిండిన ఆయన ఆలోచనా ధోరణి ప్రస్ఫుటమౌతుంది. ఏ విధమైన పరిస్థితులుంటే మానవాభివృద్ధి సుసాధ్యమవుతుందన్న అంశాన్ని అందరికీ విశదపర్చాలన్న ఆతృత-ఆందోళన మార్క్స్ రచనల్లో-సాహిత్యంలో అణువణువునా దర్శనమిస్తుంది. ప్రతివ్యక్తి స్వేచ్ఛగా అభివృద్ధి చెందడంలోనే, ఇతర వ్యక్తులందరి అభివృద్ధి సాధ్యపడి, తద్వారా సామాజికాభివృద్ధి జరిగేందుకు వీలవుతుందని, ఆ ప్రక్రియను వేగవంతం చేయాలనీ మార్క్స్ భావిస్తాడు. హేతుబద్ధ ప్రణాళిక-సహకార ఉత్పత్తి-పంపిణీలో సమాన వాటాల ఆధారంగా, అన్నిరకాల రాజకీయ-సామాజిక-ఉద్యోగ స్వామ్య అధికార క్రమానికి దూరంగా వుండే, ప్రజాస్వామ్య-లౌకిక వ్యవస్థ ఏర్పాటై తీరుతుందని మార్క్స్ నిర్ధారిత సిద్ధాంతంలో పేర్కొంటాడు.

మార్క్స్ జీవించిన రోజుల నాటి ప్రపంచంలో-ఆమాటకొస్తే ఇప్పటికీ, ఎప్పటికీ, మన చుట్టూ జరుగుతున్న వాస్తవాలకు-యదార్థ సంఘటనలకు అద్దంపట్టే తాత్త్విక-సామాజిక మార్గమే ఆయన ప్రవచించిన గతి తార్కిక భౌతికవాదం. ఆ సిద్ధాంతాన్ని అన్వయిస్తూ, మానవ విలువలను-మానవాళి చరిత్రను మార్క్సిజం విశదీకరించే ప్రయత్నం చేసింది. మనుషుల మానసిక-ఆధ్యాత్మిక జీవనశైలి, ఆలోచనా సరళి, జీవిత లక్ష్యం-గమనం వారి-వారి

మనుగడకు, సహజీవనానికి అవసరమైన భౌతిక పరిస్థితులపైనే ఆధారపడి వుంటాయి. మానవుడు తను బ్రతకడానికి అవసరమైన వాటిని ఉత్పత్తి చేసుకునేందుకు, ఎవరెవరితో-ఎటువంటి సంబంధ బాంధవ్యాలు ఏర్పాటు చేసుకోవాలనేదానిపైనే సమాజంలో వర్గాలు ఏర్పడతాయి. వీటికి అనుకూలమైన ఆర్థిక ప్రాతిపదికపైనే, సామాజిక-రాజకీయ సంస్థలకు-వ్యవస్థలకు అనుకూలమైన ఆలోచనల నిర్మాణ స్వరూపం ఏర్పాటవుతుంది. అందువల్లే వర్గపోరాటాల చరిత్రే సామాజిక చరిత్రంటాడు మార్క్స్. ఒక మజిలీ-లేదా దశ నుండి, దానికి పూర్తిగా విరుద్ధమైన వ్యతిరేక మజిలీకి-దశకు చరిత్ర పయనించి, సంశ్లేషణ దశలో ఉన్నత స్థాయికి చేరుకున్నప్పుడే శ్రామిక రాజ్య ఆధారితమైన వ్యవస్థ ఏర్పాటవుతుంది. కాకపోతే, ఈ విధమైన మార్పు జరగాలంటే, ఆద్యంతం విరుద్ధ-విభిన్న మార్గాలలో పయనించడం, విరుద్ధ-విభిన్న అంశాలను ఎదుర్కోవడం, ఒత్తిళ్లను-సంఘర్షణలను తట్టుకోవడం తప్పనిసరి. అంటే, సమాజంలోని వైరుధ్యాలే సంఘర్షణలకు దారితీసి, ప్రజా వ్యతిరేక వ్యవస్థను కూల దోసి, శ్రామిక రాజ్యస్థాపన ద్వారా వర్గ భేదాలు లేని సమసమాజ వ్యవస్థ ఏర్పాటవుతుందని మార్క్సిజం చెప్తుంది. మార్క్స్ ప్రవచనాలకు, తదనుగుణంగా సంభవించిన సోవియట్ రష్యా-చైనా విప్లవానికి, శ్రామిక రాజ్య స్థాపన జరగడానికి వేలాది సంవత్సరాల పూర్వమే, వాల్మీకి మహర్షి సంస్కృతంలో రామాయణం రచించాడు. వాల్మీకి రచించిన రామాయణం సృష్టికర్తైన బ్రహ్మ ప్రేరణతోనే జరిగింది-అంటే జగన్నాటక సూత్రధారి అనుమతితోనే కదా. రామాయణంలోని పాత్రలను-చేయబోయే పనులను ముందుగానే యోగదృష్టితో కనిపెట్టాడు వాల్మీకి. శ్రీరామచంద్రమూర్తిని దైవంగా, మహావిష్ణువు అంశగా, జరగబోయే దాన్ని వివరంగా-రామాయణగాధగా లోకానికి తెలియచెప్పాడు. శ్రీరామచంద్రమూర్తి త్రేతాయుగంలో జన్మించి, దుష్ట శిక్షణ-శిష్ట రక్షణ చేసి, ధర్మ సంస్థాపన చేసేందుకు అవతరించాడని తెలియచేసేదే రామాయణ కథ. శ్రీమహావిష్ణువుకు అత్యంత ఆప్తుడిగా-భక్తుడిగా-కాపలాదారుడిగా వుండే వ్యక్తి దైవానుగ్రహానికి గురై, శ్రీరాముడికి శత్రువుగా-రావణాసురుడనే రాక్షసుడిగా పుట్టబోతున్నాడని ముందే ఊహించి రాసాడు వాల్మీకి. మార్క్స్ గతితార్కిక-నిర్ధారిత సిద్ధాంతంలో

పేర్లు లేకపోయినా, రష్యా-చైనాలో జరిగిన విప్లవాలకు నాయకత్వం వహించిన లెనిన్, మావోలు మార్క్స్ పరిభాషలోని శ్రీరామచంద్రులే. రష్యా నిరంకుశ రాజు జార్ చక్రవర్తి, చైనా చాంగ్-కై-షెక్ లు రావణాసురుడిలాంటి రాక్షసులు. మార్క్స్ పరిభాషలోని నిరంకుశ-భూస్వామ్య-ధన స్వామ్య వ్యవస్థకు అధినేతైన మహా బలవంతుడు-రాక్షసరాజు రావణాసురుడు, "శ్రామిక వర్గం" లాంటి బలహీన శక్తులైన నర వానరుల కూటమి ఉమ్మడి పోరాటంలో ఓటమి పాలయ్యాడు. కూటమిని విజయపథంలో నడిపించింది నాయకత్వ లక్షణాలున్న యుద్ధ కోవిదుడు శ్రీరామచంద్రుడు. ఆయనకు తోడ్పడింది తమ్ముడు లక్ష్మణుడు, ఆచార్య లక్షణాలున్న హనుమంతుడు. మార్క్స్ పరిభాషలో చెప్పుకోవాలంటే: మావో, లెనిన్, చౌ-ఎన్-లై, స్టాలిన్ కోవకు చెందినవారు. మార్క్స్ చెప్పిన "యాంటీ థీసిస్, థీసిస్, సింథసిస్" రామ రావణ యుద్ధంలోనూ అన్వయించుకోవచ్చు. మార్క్స్ కోరుకున్న "శ్రామిక-కార్మిక-కర్షక" రాజ్యమే రావణ వధానంతరం ఏర్పడిన "రామ రాజ్యం". కాకపోతే మార్క్స్ చెప్పడానికి వేలాది సంవత్సరాల క్రితమే వాల్మీకి చెప్పాడు. వాల్మీకైనా, మార్క్సైనా వారి-వారి సాహిత్యాలలో దేశకాల పరిస్థితులకనుకూలమైన మానవ విలువల పరిరక్షణకే ప్రాధాన్యమిచ్చారు. మానవ విలువలను కాపాడేందుకు నిరంతరం అన్వేషణ జరుగుతుందనడానికి వాల్మీకి రామాయణ గాథే చక్కటి ఉదాహరణ. వాల్మీకి సంస్కృతంలో రచించిన శ్రీమద్రామాయణం కావ్యాలలో అగ్రస్థానంలో నిలిచింది. కథానాయకుడు సాక్షాత్తు మహావిష్ణువైన శ్రీరామచంద్రమూర్తి. త్రేతాయుగంలో ఆయన అవతరించి దుష్ట శిక్షణ-శిష్ట రక్షణ చేసి మానవ విలువలను కాపాడాడనేది సారాంశం. వారి చరిత్రను వాల్మీకే రచించి వుండక పోతే, మనలాంటి వారు అంధకారంలో పడి, దురాచార పరులమైపోయి, మానవ విలువలకు తిలోదకాలిచ్చేవారిమేమో.

శ్రీరామచంద్రమూర్తి అవతార కార్య ధురంధరత్వం విశ్వామిత్రుడి యాగ సంరక్షణతో, రాక్షస వధతో ప్రారంభం అవుతుంది. మార్పు జరగాలంటే, ఆద్యంతం విరుద్ధ-విభిన్న మార్గాలలో పయనించడం, విరుద్ధ-విభిన్న అంశాలను ఎదుర్కోవడం, ఒత్తిళ్లను-సంఘర్షణలను తట్టుకోవడం తప్పనిసరని చెప్పుకున్నాం. అలాంటిదే ఇది. శ్రీరాముడలా ఎందుకు చేయాల్సి వచ్చిందో

వాల్మీకి విశ్వామిత్రుడితో చెప్పిస్తాడు. స్వధర్మ నిర్వహణ తన విధి అని శ్రీరామచంద్రమూర్తి ఆసక్తి లేకపోయినా తాటక లాంటి రాక్షసులను చంపాడు. వాల్మీకి రామాయణంలోని "వశిష్ఠ విశ్వామిత్ర యుద్ధం", బ్రాహ్మణ క్షత్రియ యుద్ధం మాత్రమే కాదు. "ఆత్మ విద్యకు, అనాత్మవిద్యకు" మధ్య జరిగిన యుద్ధం. సంపూర్ణంగా అనాత్మవిద్య అన్నీ నేర్చుకున్నప్పటికీ, వాడు, ఆత్మవంతుడిని గెలవలేడని స్పష్టమవుతుంది. విద్యావంతుడి దౌష్ట్యం, ఆత్మవంతుడి సాధుస్వభావం కూడా ఈ యుద్ధంలో స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. వశిష్ఠుడు, ఆద్యంతం తనను తాను రక్షించుకునే ప్రయత్నమే చేశాడు. వర్గపోరాటంలో కూడా, కార్మికవర్గ నియంతృత్వానికి పూర్వ రంగంలో, తమ హక్కులకొరకు శ్రామికులు పోరాడుతారని మార్క్స్ అంటాడు. "సంకెళ్లు తప్ప కార్మికులు కోల్పోయేదేమీలేదు" అంటాడు మార్క్స్. దీనర్థం: ఎదుటివారిని దెబ్బతీసేందుకన్నా, తమను తాము రక్షించుకోవడమే ప్రధానమని. ఇదీ మానవ విలువలనే సూచిస్తుంది.

ఆంధ్రభూమి దినపత్రిక (09-05-2017)

❖ ❖ ❖

తెలుగు భాష, సాహిత్యాల కలయికే మానవతావాదం

మానవతావాదం అనాదిగా సాగుతున్న ఒక మహోద్యమం. సంస్కృతీ-సాహిత్యాల సాంప్రదాయిక నేపథ్యం మీద ఆధారపడి వుండే రీతిలో మానవతావాద ఉద్యమానికి అంకురార్పణ జరిగింది. మేధావులు, సాహిత్యాభిలాషులు, శాస్త్రీయ దృక్పథంతో ఆలోచన చేసిన పలువురు, శతాబ్దాల పూర్వమే, మానవ విలువల పరిరక్షణకు ఆరంభించిన ఆ మహోద్యమం ఈ నాటికీ ప్రత్యక్షంగా-పరోక్షంగా వాటిని కాపాడేందుకు దోహదపడుతూనే వుంది. క్రైస్తవమత మానవతావాదమనీ, సాంస్కృతిక మానవతావాదమనీ, సాహితీ మానవతావాదమనీ, రాజకీయపరమైన మానవతావాదమనీ, మతపరమైన మానవతావాదమనీ రకరకాల పేర్లతో, ఎవరికి నచ్చిన విధంగా వారు పిలువసాగారు. రామరాజ్యమైనా, గ్రామరాజ్యమైనా, కార్మికరాజ్యమైనా, శ్రామికరాజ్యమైనా, మానవతా దృక్పథం కలిగిందైతేనే, మానవ విలువలకు అర్థముంటుంది. అలా కానప్పుడు, ఏదో ఒక రూపంలో, మానవ విలువలు కాపాడబడేందుకు నిరంతర పోరాటం జరుగుతూనే వుంటుంది. ఆ పోరాటానికి మొదలు, చివర అంటూ ఏమీలేదు.

మానవ విలువల పరిరక్షణకు అసలు, సిసలైన సాధనం మాత్రం సాహిత్యమే. పండితులైనా, పామరులైనా సంభాషించుకునేది వ్యావహారిక భాషలోనే గాని గ్రాంథికంలో కాదు. రచయితకు, పాఠకుడికి మధ్య వుండాల్సిన సంబంధం సంభాషణ లాంటిదే. ఇరువురు మాట్లాడుకుంటున్నప్పుడు ఒకరు చెప్పేది ఇంకొకరికి అర్థంకాకపోతే సంభాషణకు అర్థంలేదు. రచయిత రాసింది పాఠకుడికి అర్థంకాకపోతే అసలు భాషే కాదంటాడు జీన్ పాల్ సాత్రే "సాహిత్యం అంటే ఏంటి" అన్న తన పుస్తకంలో. "వాక్యం రసాత్మకం కావ్యం" అన్న విషయం అందరికీ తెలిసిందే. రచయిత తన మేధస్సునుండి పెల్లుబుకిన ఆలోచనను, పాఠకులు అర్థంచేసుకుని, ఆకళింపు చేసుకునే రీతిలో వాక్యంగా మలిచినప్పుడే, ఆ రచనకు గుర్తింపు వస్తుందంటాడు జీన్ పాల్ సాత్రే.. నలుగురితో చదివించలేని

రచన చిత్తుకాగితంతో సమాన మంటాడు. రచనంటే కేవలం సాహితీ ప్రక్రియ మాత్రమే కాదు, ఉత్పత్తిదారుడుకీ (రచయిత), వినియోగదారుడుకీ (పాఠకుడు) మధ్య తలెత్తనున్న ఘర్షణ.

అతి ప్రాచీనకాలంనాటి నుంచి ఇప్పటికీ వాడుకలో వుండి, వ్యావహారిక భాషగా, సాహిత్యంగా ఉపయోగంలో వున్న వాటిలో తమిళం, తెలుగు భాషలను పేర్కొనాలి. సంస్కృతం, లాటిన్ భాషల్లో సంభాషించు కోవడం దాదాపు లేనట్లే. కొద్ది మార్పులతో గ్రీకు భాష ఇంకా వాడుకలో వుందనాలి. భారత రాజ్యాంగం గుర్తించిన భాషల్లో తెలుగు ఒకటి. తెలుగు వారుంటున్న ప్రాంతంలోనే ఆది మానవుడు తొలుత సంచరించాడని, దక్షిణా పథాన్నినీచి పంజాబుకు తరలిపోయాడని చరిత్రకారులంటారు. రాతియుగం నాటి మానవుడు సంచరించిన ప్రీతిపాత్రమైన ప్రదేశంగా తెలుగు ప్రాంతాన్ని పేర్కొన్నారంటారు. తెలుగువారిప్పుడు నివసించని ప్రదేశమంటూ లేదు. భారతదేశంలోని అన్ని రాష్ట్రాలతో పాటు, అమెరికాతో సహా ప్రపంచంలోని పలు దేశాల్లో స్థిరనివాసం ఏర్పరచుకున్న తెలుగువారు ఎందరో వున్నారు. తెలుగువారు ఇప్పుడు ప్రపంచవ్యాప్తంగా పద్దెనిమిది కోట్లకు చేరుకున్నారని అంటారు. అమెరికా కాలిఫోర్నియా లోని సిలికాన్ వాలీనిప్పుడు తెలుగువాడి వాలీగా పిలవాలి. ఇదిలా వుంటే, తెలుగువారుండే ఆంధ్ర ప్రదేశ్, తెలంగాణ రాష్ట్రాల్లో భిన్నమైన యాసలో తెలుగు మాట్లాడే వారున్నారు.

నవంబర్1,1956నతెలుగువారుండేప్రాంతాలన్నీకలపాలని రాష్ట్రాల పునర్వ్యవస్థీకరణ సంఘం నివేదిక ఆధారంగా విశాలాంధ్ర ఏర్పాటయింది. ఆ తరువాత మూడేళ్ళకింద జూన్ 2, 2014న తెలంగాణ రాష్ట్రం ఆవిర్భవించింది. తెలుగువారందరూ కలిసుందామని అనుకున్నారో, లేదో, తెలియదుగాని, కలిసుందామనుకున్న అలనాటి మద్రాసు తెలుగువారు, తమిళులు మాత్రం విడిపోయారు. కలిసుండ వద్దనుకున్న ఆంధ్ర, తెలంగాణ ప్రాంతం తెలుగువారు మాత్రం విడిపోయారు. కాకపోతే, భాషాపరంగాఒకరిమీదపడ్డమరొకరి ప్రభావం ఇంకా కొంతమేరకు అలాగే వుంది.

తెలుగువారు మాట్లాడే భాషను "తెనుగు" అని, "తెలుగు" అని అంటాం. ప్రాచీనకాలంనాటి సంస్కృత రచనల్లో ఆంధ్రులను గురించి ప్రస్తావించాల్సి వచ్చినప్పుడు "ఆంధ్ర" అనో, "అంధక" అనో పేర్కొనేవారు. ఆ ప్రాంతంలో నివసించేవారిని ఒక తెగగానో, సమాజంగానో, దేశీయులుగానో గుర్తించేందుకు బహుశా అలాంటి పదప్రయోగం చేసుండాలి. భాషాపరమైన పదప్రయోగాలు చాలాకాలం తర్వాతే వాడబడ్డాయి. ఆంధ్ర ప్రాంతం గురించిన ప్రస్తావన రామాయణంలోను, బౌద్ధాయనంలోను, మనుస్మృతిలోను, మత్స్యపురాణంలోను కనిపిస్తుంది. దక్షిణ దిక్కును తెలిపే "తెన్" అనే ద్రావిడ పదం ఆధారంగా "తెనుగు" ఉత్పన్నమైందని కొందరు భాషా కోవిదుల అభిప్రాయం. ద్రావిడులు తెలుగుదేశానికి ఉత్తర దిక్కుగా నివసించారని తెలియచేసే ప్రయత్నంలోనే, దక్షిణాది వారు మాట్లాడే భాషను "తెనుగు" అని సూచించారు. కాకపోతే శాస్త్రీయమైన సాక్ష్యాధారాలు ఆ సూచనకంతగా లభ్యంకాలేదు. "త్రి లింగ" నుండి తెలుగు ఆవిర్భవించిందని అందరూ అనుకుండేదే. త్రి లింగ కూడా "త్రి–కళింగ" నుండి వచ్చిందే. ఆంధ్రులను "మస్సాలియ" అని, "మైసోలియ" అను గ్రీకులు సంబోధించేవారు. కృష్ణానదిని కూడా వారు అలానే పిలిచేవారు "మసూలీపట్నం", "మచిలీపట్నం", "బందర్" అన్న పేరుతో ఇప్పటికీ కృష్ణా జిల్లా ప్రధాన కేంద్రాన్ని పిలుస్తాం.

విశ్వామిత్ర మహర్షి కోపానికి గురై, దేశ బహిష్కృతులైన ఆయన ఏభైమంది కొడుకుల వారసులే ఆంధ్రులయ్యారని అయితరేయ బ్రాహ్మణంలో చెప్పబడింది. వారందరు ఆర్యావర్తం సరిహద్దుల్లోకి, తూర్పు–దక్షిణ ప్రాంతాల్లోకి వ్యాపించారు. ఆర్యులనీ, ద్రావిడులనీ వాడుకలో వున్న పదాలు ఎందుకు ఉపయోగించారో ఇదమిద్ధంగా తెలియదు. ఒక తెగవారినో, భాష మాట్లాడేవారినో, సంస్కృతిని పాటించేవారినో పరోక్షంగా ప్రస్తావించడానికి అలా వాడి వుండవచ్చు. లేదా గుర్తించడంలోనే పొరబడి వుండవచ్చు. ఇదిలా వుండగా, ఆంధ్ర వాల్మీకి రామాయణంలో, తురకలపూర్వీకులైన ఇరానీయులు ఆర్య శబ్దంనుండి పుట్టినవారేనని రాయబడింది. ఆర్యన్ కు వికృతి "అయిరాన్" అనీ, అదే ఇరాన్ గా మారిందనీ చెప్పబడింది. మధ్య ప్రాంత ద్రావిడ జాతికి చెందిన గోండ్,

భిల్లీ భాషలకు, తెలుగుకు అవినాభావ సంబంధముందని కొందరంటారు. ప్రాచీన కాలంలో ఆంధ్ర రాజ్యానికి శ్రీకాకుళం రాజధానిగా వుండేదట. మతపరంగా అధ్యయనం చేసి, విశ్లేషణ చేసిన మరికొందరు పరిశోధకుల అభిప్రాయం ప్రకారం, మౌర్యులకు పూర్వమే ఆంధ్ర ప్రాంతంలో జైనమతం ప్రచారంలో వుంది. అశోక చక్రవర్తి కాలంలో వైభవంగా వర్ధిల్లిందని అనుకునే బౌద్ధమతం కంటే ముందే జైనమతాన్ని అనుసరించినవారెందరో వున్నారు. క్రీస్తు పూర్వం నాలుగో శతాబ్దం, క్రీస్తు శకం ఆరవ శతాబ్దం మధ్య కాలంలో ఆంధ్ర ప్రాంతంలో బౌద్ధమత ప్రభావం ఎక్కువగా వుండేది. బౌద్ధమతం బోధించిన సర్వ మానవ సిద్ధాంతం, మానవ విలువలు, ప్రజలమధ్యనున్న అంతరాలను తొలగించి, అన్నిజాతులవారిని, తెగలవారిని కులమతాలకు అతీతంగా ఐకమత్యం చేసింది. అత్యంత బలీయమైన, శక్తివంతమైన శాతవాహన రాజుల పాలన స్థాపనకు దారితీసింది.

దక్కన్ పీఠభూమినే దక్షిణాపథం అనేవారు. దానికి ఆగ్నేయ దిక్కుగా ఆంధ్ర ప్రాంతముంది. వింధ్య పర్వతాలను దాటి దక్షిణ ప్రాంతానికి తొలుత వలస వచ్చిన ఆర్యుడు అగస్త్య మహాముని అంటారు. శివలింగాన్ని మొదట కనుగొన్నది ఆయనేనని, అందువల్లనే ఆంధ్ర ప్రదేశ్, తెలంగాణ శివాలయాలలో వున్న శివలింగాలను అగస్త్యేశ్వరం అనికూడా పిలుస్తారని అంటారు. ఆపస్తంబ ధర్మ సూత్రాల ప్రకారం, క్రీస్తుపూర్వం ఐదవ శతాబ్దంలో, వైదిక మతం వేళ్లూనుకోసాగింది. భగవత్–భాగవత మతం కూడా ప్రచారంలోకి వచ్చింది. శ్రీకృష్ణుడి బోధనలను తెలియచేస్తూ, క్రమేపీ వైష్ణవ మతంగా రూపాంతరము చెందిందే భాగవత సిద్ధాంతం. సాంఖ్య, యోగ ఆధారంగా భాగవతమతం వుందని భావించినప్పటికీ, దాంట్లో తాత్త్విక చింతనకు సంబంధించిన పలు అంశాలు నిగూఢంగా వున్నాయి వాస్తవానికి. కులాలకు అతీతంగా, అన్ని కులాలవారు పాటించే మతంగా భాగవతం మొదట్లో ప్రచారంలో వున్నప్పటికీ, బ్రాహ్మణుల జోక్యంతో, బ్రాహ్మణ్యం ఆవిర్భవించడంతో, భాగవత మతం, బ్రాహ్మణ్యం కలిసిపోయాయి. కులాల గుర్తింపు మొదలయింది.

మతపరమైన నమ్మకాలు, సంప్రదాయాలు తెలుగు భాషమీద, అదేవిధంగా తెలుగు భాష మతపరమైన చారిత్రాకాంశాలమీద ప్రభావం చూపించి వుండాలి. రాజుల, చక్రవర్తుల ప్రోత్సాహంతో, స్వయంగా వాళ్లే ఒక మతాన్ని నమ్మి అనుసరించడంతో, దాని ప్రభావం జన బాహుళ్యం పైనా, వారి జీవన శైలి పైనా, మానవ విలువల పైనా స్పష్టంగా పడసాగింది. పర్యవసానంగా వైదిక మతం మనిషి జీవించడానికి తగినటువంటి ఆదర్శమైన జీవనవిధానంగా, ఎవరికైనా ఆ సిద్ధాంతాలు పాటించడం తేలికైనటువంటిదిగా, అందరికీ అందుబాటులోకి రావడం జరిగింది. అదే హిందు మతంగా వాడుకలోకొచ్చింది. బహుశా ఎన్నో మతాలకు మాతృకయింది. ప్రపంచ భాషలకు సంస్కృతం ఎలానో, ప్రపంచంలోని మతాలన్నిటికీ హిందు మతం అలానే మాతృకనాలి. అందుకేనేమో మార్క్స్ తన గతి తార్కిక భౌతికవాదంలో ఎన్నో సందర్భాల్లో పరోక్షంగా వైదిక సిద్ధాంతాలను అన్వయించుకుంటాడు.

ఒక్కో యుగంలో ఒక్కోరకంగా తెలుగు భాష వాడుకలో వుందని కొందరి నమ్మకం. ఈ నమ్మకం ఆధారంగా కలియుగంలో తెలుగును "కళింగ ఆంధ్ర భాష" అనీ, "రౌద్ర ఆంధ్ర భాష" అనీ ఏర్పాటుచేసింది శాతకర్ణులకు చెందిన నంది వర్ధనుడు, ఆయన శిష్యుడు దేవల రాయ అని అంటారు. తెలుగు భాషకు రావణాసురుడు వ్యాకరణం రాశాడంటారు. ఆ రాసిన రావణుడు, రామాయణంలో పేర్కొన్న రావణుడే కావాలని లేదు? కాకూడదనీ లేదు. తెలుగు మాట్లాడే దేశానికి, సింహాళ దేశానికి మధ్య మతపరమైన అవినాభావ సంబంధాలున్నందున, తెలుగు భాషకు ఆ దేశానికి చెందిన ఒకవ్యక్తి వ్యాకరణం రాశాడంటే నమ్మ దగ్గ విషయంగానే భావించాలి. ఈ నమ్మకాల్లో, గాథల్లో, మౌఖికంగా ప్రచారంలో వున్న వాటిల్లో, కొంతలో కొంత వాస్తవం వుందనేది మాత్రం వాస్తవమే. భాషకున్న వ్యాకరణ నిర్మాణం, నిబంధనలు, మౌలికమైన పదజాల ఒరవడిని పరిగణలోకి తీసుకొని, తెలుగు భాషను అతి ప్రాచీనమైన ద్రావిడ జాతి భాషలకు చెందినదిగా శాస్త్రవేత్తలు, పరిశోధకులు, భాషా కోవిదులు, పండితులు నిర్ణయించారు. మధ్య ప్రాంత ద్రావిడ జాతి భాషల్లో బహుశా తెలుగు ఒక్కటే అతిపెద్ద వాడుక భాషగానూ, భౌగోళికంగా ప్రత్యేకమైన గుర్తింపు

పొందిన భాషగానూ, ఉత్తర, దక్షిణాల మధ్య వారధిగా వుండే భాషగానూ, ఆర్యుల, ద్రావిడుల మధ్య వారధిగా వుండే భాషగానూ పేర్కొనడం అతిశయోక్తికాదేమో.

పింగళి లక్ష్మీకాంతం గారు చెప్పినదాని ప్రకారం, భాషాపరంగా, తెలుగు భాషారంభం, అభివృద్ధి నన్నయకు పూర్వం, క్రీస్తు శకం మూడవ శతాబ్దంలో మొదలై, ఆధునిక కాలం నాటి క్రీస్తుపూర్వం 1875 వరకు, ఆ తర్వాత కొనసాగింది-కొనసాగుతూనే వుంది. ప్రాచీనకాలంలో నాటి తెలుగు నాలుగు దశల్లో అభివృద్ధి చెందిందనవచ్చు. అవి: తెలుగుకు పూర్వం నెలకొన్న దశ, గ్రాంథిక తెలుగు దశ, సాహిత్య దశలుగా విభజించవచ్చు. తెలుగుకు పూర్వపు దశ అంటే క్రీస్తుశకం 200 వరకే సాగిందనాలి. క్రీస్తుశకం 200-600 మధ్యకాలం వరకు గ్రాంథిక తెలుగుకు పూర్వ దశ కొనసాగింది. గ్రాంథిక దశ, వివిధ రకాల వాడుక శైలి దశ క్రీస్తుశకం 600-900 మధ్య కాలానికి చెందింది. దీని ఆధారంగా, తెలుగు భాష దక్షిణాది ద్రావిడ భాషల్లోంచి ఉ ద్భవించిందేననీ, ఒక ప్రత్యేకమైన భాషగా క్రీస్తుపూర్వం ఎన్నో శతాబ్దాల క్రితంనుండే వాడుకలో వుందనీ, బల్ల గుద్ది మరీ చెప్పొచ్చు. “సాలంకాయనులుల” శాసనాల ఆధారంగా, అతి పురాతనమైన తెలుగు లిపి “వెంగి”-”తెలుగు కన్నడ” లభ్యమయిందని తెలుస్తోంది. ద్రావిడ భాషకు చెందినదే అయినప్పటికీ, తెలుగుపై సంస్కృత భాష ప్రభావం అధికంగా వుంది. వాడుకభాషపైనా, గ్రాంథిక భాషపైనా కూడ ఈ ప్రభావం స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది.

అచ్చ తెలుగులో రచనలు చేసినవారు అరుదనాలి. అందుకే మనందరికీ కవిత్రయం నన్నయ-తిక్కన-ఎర్రా ప్రగడ అయితే, శ్రీ శ్రీ గారి కవిత్రయం మాత్రం తిక్కన-వేమన-గురజాడలు. తెలుగు భాషపై సంస్కృతం ప్రభావం పడకుండా అభిమానం చూపిన మొదటి వాడు తిక్కన అని శ్రీ శ్రీ అభిప్రాయం. ఇక ఆధునిక కాలంలో తెలుగు భాష వాడకంలో, ఉపయోగంలో హద్దులనేవి గాని, ఎల్లలనేవి గాని అసలు లేనేలేవు. ఒక వైపు సంస్కృతం ప్రభావం ఇంకా తెలుగు మీద పడుతున్నప్పటికీ, ఎక్కువ ప్రభావం ఆంగ్ల భాషదే అనాలి. నాగరికులందరూ ప్రస్తుతం మాట్లాడుతుండే తెలుగును “తెంగ్లీష్” అనాలి. ఎందుకంటే, అది ప్రధానంగా తెలుగు, ఇంగ్లీషులు కలిపిన భాష కాబట్టి.

తమిళం అంతే. ఇంగ్లీష్ పదజాలం లేకుండా ఈ రోజుల్లో బహుశా ఏ భాషా లేదేమో. "వేర్ సెంచరీస్ కో ఎగ్జిస్ట్" అనే భారత ఆంగ్ల సినిమాను రూపొందించిన కృష్ణస్వామి "ఇంగ్లీష్ భారతీయ భాషనీ, దక్షిణ భారతీయ భాషనీ" అంటాడు.

ఇదిలా వుంటే, తెలుగు భాష గురించి కాళోజీ నారాయణరావు గారి వ్యాఖ్యలు ఓ విజ్ఞాన సర్వస్వం లాంటివి. వారి ఆత్మకథలో ఒకచోట, విశ్వనాథ సత్యనారాయణ గారితో కాళోజీ చెప్పిన మాట... "మీరు తెలుగుల రాసింది నా బోటి వాండ్లకు కూడా తెలివకపోయె. తెలుగుల రాయడం వల్ల తెలుగు రాని ప్రాంతం వాండ్లకి మీ ప్రతిభ తెల్వడం లేదు. కాబట్టి దయచేసి మీరు తెలుగు రాయడం మానుకుని సంస్కృతంలోనె రాస్తె సంస్కృతం తెల్సిన వాండ్లకి మీ ప్రతిభ బోధపడుతుంది. మీ స్థాయీ వాండ్ల కర్థమవుతుంది. మీరు తెలుగులో రాయడమెందుకు? మీ భాష అర్థం కాక మేం బాధపడడమెందుకు? 'నీకేం తెలుస్తుందిలే' అని మీరనడమెందుకు? సంస్కృతంలో రాయండి".

మడులు దడులు కట్టుకోవడానికి కాళోజీ వ్యతిరేకం. ఆ విషయాన్ని చాలా స్పష్టంగా చెపుతారు ఆయన. "జీవితంలోనైనా, సాహిత్యంలోనైనా మడులూ, దడులు కట్టుకోడం, గీతలూ, గిరులు గీసుకోవడం సరికాదని నేను భావిస్తను. నా 'ఇజం' గేయంలో దీన్నే ఎండగట్టిన.....భాష, సాహిత్యం, సంస్కృతి, మనల్ని (తెలుగువాండ్లని) ఒకటి గనే వుంచెగద. నన్నయ్య మహాభారతం, పోతన భాగవతం, పెద్దన మనుచరిత్ర, విశ్వనాథ ఆంధ్ర ప్రశస్తి, రాయప్రోలు ఆంధ్రావళి, అడవి బాపిరాజు గోన గన్నారెడ్డి, అన్నీ తెలుగు పుస్తకాలే. అవీ ఇవీ కూడా మనవే అని అప్పుడూ అనుకున్నం. ఇప్పుడూ అనుకుంటం. వాండ్లు వేరు, మనం వేరు అనే భావం తెలంగాణా వాండ్లకి ఎన్నడూ లేదు. కాని, వీండ్లూ మనవాండ్లే, వీండ్లదీ మన భాషే, వీండ్లదీ మన జీవిత విధానమే, అనేటి భావాలు, మా గురించి పైనుంచి వచ్చినోళ్లకి వుండేటివి కాదు. కాని తెలంగాణ లోపటి పరిస్థితి వేరు......కృష్ణదేవరాయలు, రాజరాజ నరేంద్రుడు, నన్నయ్య భట్టులాగా ప్రతాపరుద్రుడు కూడా మన తెలుగువాడేనని మేమనుకునెటోళ్లం. నన్నయ్య తెలుగువాడు, తిక్కన తెలుగువాడు, ఎల్లయ్య తెలుగువాడు, పుల్లయ్య తెలుగువాడు అని మా అభిప్రాయం. సాహిత్యంతో పరిచయమున్న పది మందికే ఇది పరిమితం"

"మేం తెలుగువాండ్లం, మాది తెలుగు భాష, మాది తెలుగు సాహిత్యం అని మాకు చాలా గొప్పగా వుండేటిది. తెలంగాణా, రాయలసీమ – రెండూ కూడా కలిసి వుంటేనే అది తెలుగు రాష్ట్రమవుతది. మొదటి నుంచీ తెలుగు భాషకీ, సంస్కృతికీ, సాహిత్యానికి ఈ మూడు ప్రాంతాల వాండ్లూ కలిసికట్టుగనే తోడ్పడిన్రు. కాని ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడినంక మాత్రమే మనం రాజకీయంగ ఒకటైనం. ఈ మాట మర్చిపోయి, ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడక ముందు తెలంగాణా వాండ్లు తెలుగువాళ్లే కాదన్నట్టు ఒక వ్యవహారముండేటిది గద! ఎవరిదాకానో ఎందుకు? ముఖ్యమంత్రి అంజయ్య (తెలంగాణా) తెలుగు మీద ఎంత గల్లంతు లేచిందీ! ఎన్ని కార్టూనులచ్చినై? అంజయ్య తెలుగు ఎంతచదువుకున్నదు అనేటిది అనవసరం. అతని ఇంట్లో భార్యా బిడ్డలతో గానీ, బయట ఇరుగు పొరుగుతో గానీ, తెలుగులోనె మాట్లాడిండు గద! అతని మాతృ భాష (తెలుగు) లో ఆరణాల కూలీగా కొన్ని వేల కూలీ సభల్లో మాట్టాడిండు. ఆ తర్వాత ముఖ్యమంత్రి అయిండు. ఆరణాల కూలీగా పని చేసినోడు ముఖ్యమంత్రి కాకూడదా? కూలీల మాటలు తెలుగు భాష కాదనా? అందరిదీ తెలుగే. అందరం తెలుగోండ్లమే......రావి శాస్త్రి విశాఖ భాషని తెలుగు కాదని మేమూ, నల్గొండ వాండ్లది వేరే యాస కాబట్టి అది తెలుగు కాదని వరంగలోడు, వరంగల్ వానిది తెలుగుకాదని బెజవాడ వాడు, బెజవాడ వానిది తెలుగు కాదని రాయలసీమవాడు – ఇట్లనుకుంటపోతె మన మధ్య సహృద్భావం ఎట్లొస్తది? మనమందరం తెలుగువాండ్లం అని చెప్పే ఎమోషనల్ ఇంటిగ్రేషన్ – అత్మీయత ఏముంటది? ఒకని భాష విషయంలో, యాస విషయంలో, తిండి విషయంలో ఎగతాళి చేస్తే అతని ఆత్మాభిమానం దెబ్బతింటది. దానికి వెల కట్టలేం....."

ఇలా మతం, భాష, సాహిత్యం దేని కవే మానవ విలువల పరిరక్షణకు దోహదపడుతున్నాయి. మనిషి తాను భగవంతుడితో మమేకం కావడానికి, తన మూర్తిని భగవంతుడిలో, ఆయన మూర్తిని తనలో చూసుకుంటూ, తద్వారా క్రమశిక్షణతో మెలుగుతూ, తోటి మానవ విలువలను కాపాడేందుకు నిరంతరం పాటుపడుతూనే వుంటాడని ఆశించుదాం.

ఆంధ్రప్రభ దినపత్రిక (26-06-2017)

❖ ❖ ❖

మరువలేని మహనీయుడు వాసుదాసస్వామి

శ్రీ రామాయణం క్షీర ధార. వాసుదాసుగారి శ్రీ మదాంధ్ర వాల్మీకి రామాయణం మందరాలన్నీ, మందార మకరంద మాధుర్యాలే. వాల్మీకి సంస్కృత రామాయణాన్ని, యథా వాల్మీకంగా పూర్వ కాండలతో సహా ఉత్తర కాండనుకూడా తెనిగించిన ఏకైక మహానుభావుడు ఆంధ్ర వాల్మీకి, కవి సార్వభౌమ వావిలికొలను సుబ్బరావు(వాసు దాసు) గారు. ఆయన సొంత, స్వతంత్ర రచన అనిపించుకున్న శ్రీమదాంధ్ర వాల్మీకి రామాయణం మందరాలన్నీ, తెలుగునేల నాలుగుచెరగులా విశేష ప్రాచుర్యాన్ని ఏనాడో, ఓ శతాబ్దం క్రితమే, సంతరించుకున్నాయి. దురదృష్టవశాత్తు, కాలక్రమంలో, అవన్నీ మరుగున పడిపోతున్నాయి. తెలుగు పాఠకలోకం వారి రచనలను మరచిపోతున్నారు. 1909 వ సంవత్సరంలో నాటి చెన్నపురి (నేటి చెన్నై) లోని "శ్రీ వైజయంతీ ముద్రా శాల" లో ముద్రించబడి, ఒక అజ్ఞాత మహానుభావుడి ద్వారా "కాలిఫోర్నియా (అమెరికా) విశ్వ విద్యాలయం" కు చెందిన "బర్క్ లీ" గ్రంథాలయం చేరుకుని, "గూగుల్ సంస్థ" డిజిటలైజ్ చేసిన వాసు దాసు గారి "శ్రీ మదాంధ్ర వాల్మీకి రామాయణం" మొదటి సంపుటి లోని గ్రంథకర్త అభిప్రాయాలు అక్షర లక్షలు చేసే ఆణిముత్యాలు. తెర మరుగవుతున్న వందేళ్లనాటి అపురూపమైన తెలుగు సాహిత్యంలోని అత్యంత ఆదరణీయమైన వాసు దాసుగారి అలనాటి "నిర్వచన రామాయణం" లో, ఆయన ఎందుకు, ఎలా వాల్మీకి రామాయణం చదివింది, ఎలా రాసింది, ఎలా అంకితం ఇచ్చింది లాంటి విషయాలనేకం వున్నాయి.

వాల్మీకి రామాయణ క్షీరసాగర మధనాన్ని చేసి "మందర" మకరందాలనూ, రమా రామ పారమ్య పీయూషాలనూ, నాలుగు చెరగులా పంచి, ఆ మథనంలో ఆవిర్భవించిన శ్రీ సీతారాముల తత్వాన్ని, వేద వేదాంగేతిహాస స్మృతి శ్రుతి శుభంగా అన్వయించి, తెలుగువారి హృదయ కేదారాలను ప్రపుల్లంచేసిన పరమ భాగవతోత్తములు "ఆంధ్ర వాల్మీకి" వాసుదాస స్వామి. "రామ భక్తి సామ్రాజ్యం యే మానవుల కబ్బెనో మనసా! ఆ మానవుల సందర్శనం అత్యంత

బ్రహ్మానందమే" అన్న త్యాగరాజ స్వామి వారి కీర్తనకు సాకార దివ్య స్వరూపులు వాసుదాస స్వామి. ఆంధ్ర వాల్మీకి వాసుదాస స్వామి అవతరించి వున్న కాలంలో, వారి దర్శన, అనుగ్రహ భాషణా సౌభాగ్యమబ్బిన వారు, "శ్రీ మద్రామాయణం మందరం" పారాయణ పరులై, తమ పరంపరకు శ్రీ వాసుదాస స్వామి దివ్య స్మృతులను అందించి తరించారు. వాల్మీకి సంస్కృత రామాయణాన్ని అందరికంటే మొట్ట మొదటగా తెనిగించి, పదే-పదే రామాయణ పఠన పాఠన శ్రవణాదుల పట్ల తెలుగువారికి అత్యుత్సాహాన్ని కలిగించి, "రామ భక్తి సామ్రాజ్యం" అంటే, తెలుగునాడే సుమా, అనిపించిన నిరుపమ రామ భక్తులు వాసుదాస స్వామివారు.

ఇరవై నాలుగు గాయత్రీ మంత్రాక్షరాలలో నిబంధించబడిన మంత్ర మంజూష వాల్మీకి మహర్షి రచించిన శ్రీమద్రామాయణం. మహా మహానుభావులూ, మహా విద్వాంసులూ కీర్తి శేషులు శ్రీమాన్ వావిలికొలను సుబ్బారావు (వాసుదాసు), వాల్మీకి రామాయణాన్ని యధాతథంగా మంత్రమయం చేస్తూ, ఛందో యతులను ఆయా స్థానాలలో నిలిపి, వాల్మీకాన్ని తెనిగించారు. వాల్మీకి రామాయణానికి తుల్యమైన స్థాయినీ, పారమ్యాన్నీ, తొలుత నిర్వచనంగా ఆంధ్ర వాల్మీకి రామాయణానికి అందించి, తదనంతరం, "మందరం" అని దానికి విశేష ప్రాచుర్యాన్ని కలిగించారు. తెలుగు పాఠక లోకం మందరాన్ని అపారంగా అభిమానించింది, ఆదరించింది. వాసుదాసుగారి కీర్తికి ఆలవాలమైంది ఆంధ్ర వాల్మీకి రామాయణం. తెలుగు భాషలో అంతకుముందు రామాయణానికి యధా మూలాలు లేవని, అర్థ పూర్తి కలిగి, కావ్య, ఇతిహాస గౌరవ పాత్రమై, సర్వజన పఠనీయమై, ప్రామాణికమై, మూలానుసరమైన రామాయణం తెలుగులో వుండడం లోకోపకారంగా భావించి, రచించించారీ గ్రంథాన్ని వాసుదాసుగారు. ఎనిమిదేళ్లలో రామాయణాన్ని తొలుత నిర్వచనంగా తెనిగించి, అలనాటి కడప మండలంలోని ఒంటిమిట్ట కోదండ రామస్వామికి అంకితం చేసారు. ఆయన రచించిన నిర్వచన రామాయణం, ఆయన జీవిత కాలంలోనే, నాలుగైదు సార్లు ముద్రించబడింది.

వాసుదాసుగారు రచించిన ఆంధ్ర వాల్మీకి నిర్వచన రామాయణానికి తెలుగులో సరైన వ్యాఖ్యానముంటే, సంస్కృతం రానివారికి చక్కగా

అర్థమవుతుందని మిత్రులంటారాయనతో. మూల గ్రంథం రాయడంకంటే వ్యాఖ్యానం రాయడం కష్టమనుకుంటారాయన మొదట్లో. బాగా ఆలోచించిన తర్వాత, శ్రీ మదాంధ్ర వాల్మీకి రామాయణం మందరం" పేరుతో గొప్ప వ్యాఖ్యానం రాసారు. వాస్తవానికి అదొక గొప్ప ఉద్గ్రంథం. సరికొత్త విజ్ఞాన సర్వస్వం. "మందరం" అంటే, క్షీరసాగరాన్ని మథించడంలో కవ్వంగా ఉపయోగించిన మందర పర్వతమే గుర్తుకొస్తుంది సాధారణంగా ఎవరికైనా. కాని, వాసుదాసుగారి శ్రీపాద సంబంధులకు మాత్రం, "మందరం" అంటే, మొదట గుర్తుకొచ్చేది, ఆంధ్ర వాల్మీకి రామాయణం మందరమే. వాల్మీకి విరచితమైన రామాయణాన్ని శ్రీవారు, "క్షీరవారాసి" గా సంభావించి, దానిని మధించిన తమ "మేథ" అందించిన మకరందాలను, మధురిమలను, ముచ్చటగా "మందరం" అని పేర్కొన్నారు. సహృదయ నైవేద్యంగా, అనుభవైక వేద్యంగా వచ్చిన రచనలకు అసాధ్యంగా, నిగమ గోచరంగా భావించబడిన రామాయణానికి "మందరం" అని నామకరణం చేయడంలో తను కొంతవరకే న్యాయం చేయగలిగానని అంటారాయన. ఇందులోంచి చిలికిన కొద్దీ ఎన్నో దివ్య రసాయనాలు ఉద్భవిస్తాయని, భావితరాలవారు ఇందుకు పూనుకోవాలని కూడా సూచించారు వాసుదాసుగారు.

తను రచించిన నిర్వచన రామాయణంలో సంస్కృత రామాయణంలో వున్న ప్రతి శ్లోకానికొక పద్యం వంతున రాసారు వాసుదాసు. మందరంలో తను రాసిన ప్రతి పద్యానికి, ప్రతి పదార్థ తాత్పర్యం సమకూర్చారు. ఒక్కో పదానికున్న వివిదార్థాలను విశదీకరించారు. భావాన్ని వివరణాత్మకంగా విపులీకరించారు. ఆయన మందరాలలోని శ్రీరామాయణ వ్యాఖ్యానంలో "జ్ఞాన పిపాసి" కి విజ్ఞాన సర్వస్వం దర్శనమిస్తుంది. ఇక ఆయన రాసిన నిర్వచన రామాయణంలో సాధారణంగా అందరూ రాసే చంపక మాలలు, ఉత్పల మాలలు, సీస, ఆటవెలది, తేటగీతి, కంద, శార్దూలాలు, మత్తేభాలు మాత్రమే కాకుండా, తెలుగు ఛందస్సులో వుండే వృత్తాలన్నిటినీ, సందర్భోచితంగా ప్రయోగించారు. వాటిలో, "మత్తకోకిలము" , "పంచ చామరం" , "కవిరాజ విరాజితము", "తరలము" , "ప్రహరణకలిత" , "సుగంధి" , "ఉత్సాహం",

"మనోహరిణి", "వనమయూరము" , "తోటకము" , "మానిని" , "ఇంద్రవంశము" , "లయగ్రాహి" , "తోదకము" , "మాలిని", "కలితాంతము", "మధురగతిరగడ" , "వనమంజరి" , "కమల విలసితము" , "వసంతమంజరి", "మంజుభాషిణి" , "స్రగ్ధర" , "వసంతతిలక" , "మాలి" , "కరిబృంహితము", "చారుమతి", "వృషభగతిరగడ", "స్రగ్విని", "మనోరంజని", "తామరసం", "పద్మనాభ వృత్తం", "అంబురుహ వృత్తం", "మందాక్రాంత" లాంటివెన్నో వున్నాయి. ద్విపదలూ వున్నాయి. దండకం కూడా వుందో సందర్భంలో. ఎక్కడ ఎందుకు ఏ విధంగా ఛందః యతులను ఉపయోగించారో కూడా వివరించారు. వీటికి తోడు అనేక వ్యాకరణ విషయాలను అవసరమైన ప్రతి చోటా పాఠకులకు అర్థమయ్యే రీతిలో విపులంగా తెలియచేశారు.

వాసుదాసు ఆంధ్ర వాల్మీకంలోని ప్రతి కాండకొక ప్రత్యేకతుంది. ప్రతికాండ ఒక్కోరకమైన విజ్ఞానసర్వస్వం. ప్రతి కాండలోని, ప్రతి పద్యానికి, ప్రతి పదార్థం ఇస్తూ, చివరకు తాత్పర్యం రాస్తూ, అవసరమైన చోట నిగూఢార్థాలను, అంతరార్థాలను, ఉపమానాలను ఉటంకిస్తూ, సాధ్యమైనంత వరకు ఇతర గ్రంథాల్లోని తత్సంబంధమైన అంశాలను పేర్కొంటారు కవి. ప్రత్యుత్తరం కోరి చదవాల్సిన విషయాలన్నింటికీ సోదాహరణంగా జవాబిస్తారు. శ్రద్ధగా చదువుకుంటూ పోతే, అర్థం చేసుకునే ప్రయత్నం చేసుకుంటూ చదువగలిగితే, ప్రతి కాండలో ఆ కాండ కథా వృత్తాంతమే కాకుండా, సకల శాస్త్రాల సంగమం దర్శనమిస్తుంది. ఒక సారి ధర్మశాస్త్రం లాగా, ఇంకో సారి రాజనీతి శాస్త్రం లాగా, మరో చోట ఇంకో సందర్భోచిత శాస్త్రం లాగా బోధపడుతుంది. ప్రతికాండ ఒక భూగోళ శాస్త్రం, ఖగోళ శాస్త్రం, సాంఘిక, సామాజిక, ఆర్థిక, సామాన్య, నీతి, సంఖ్యా, సాముద్రిక, కామ, రతి, స్వప్న, పురా తత్వ శాస్త్రం లాగా దర్శనమిస్తుంది. అసలు-సిసలైన పరిశోధకులంటూ వుంటే, మందరం ఏ ఒక్క కాండ మీద పరిశోధన చేసినా, ఒకటి కాదు, వంద పీహెచ్‌డీలకు సరిపోయే విషయ సంపద లభ్యమవుతుంది. డాక్టరేట్ తో పాటు, అద్భుతమైన రహస్యాలు అవగతమౌతాయి. పాదరసం నుండి బంగారం చేసే రహస్యమైన విషయాలలాంటి అనేకమైనవి తెలుసుకోవచ్చు.

వావిలికొలను సుబ్బరావు, కడప జిల్లా, జమ్మలమడుగులో 23 జనవరి 1863 లో జన్మించి జులై 1, 1936 లో పరమపదించారు. 1893–1904 మధ్య కాలంలో పదకొండేళ్లు రెవెన్యూ శాఖలో ఉద్యోగం చేసారు మొదట్లో. కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులు తర్వాత, మద్రాస్ (నేటి చెన్నై) ప్రెసిడెన్సీ కళాశాలలో ఆంధ్ర పండితులుగా 1904–1920 మధ్య కాలంలో పనిచేసారు. కళాశాలలో చేరక ముందే, "శ్రీ కుమారాభ్యుదయం" అనే ప్రబంధ గ్రంథాన్ని రచించి, నాటి ఉద్దండ కవి పండితులను ఆశ్చర్య పరిచారు. ఆయన ప్రతిభకది తొలి హారం.

తెలుగు పండితుడిగా పనిచేస్తున్న రోజుల్లోనే, భార్యా వియోగం కలగడంతో, వాసుదాసు భక్తి, యోగ మార్గం పట్టారు. పండిత పదవీ విరమణ చేసిన అనంతరం, తన జీవితమంతా, భక్తి మార్గంలోనే గడిపారు. ఈ నాటికీ క్రమం తప్పకుండా గుంటూరు జిల్లా తెనాలి దగ్గరున్న అంగలకుదురు నుంచి ప్రచురించబడుతున్న "భక్తి సంజీవని" అనే భక్తి, జ్ఞాన, కర్మ యోగాలను తెలిపే ఆధ్యాత్మిక మాసపత్రిక సంస్థాపక సంపాదకులుగా–వాసుదాసుగా, ఆంధ్ర వాల్మీకిగా, కవి సార్వభౌమగా ప్రసిద్ధికెక్కారు. అంగలకుదురులోని శ్రీ కోదండ రామ సేవక ధర్మ సమాజం స్థాపించింది ఆయనే. కడప జిల్లాలోని ఒంటిమిట్ట కోదండ రామస్వామి ఆలయాన్ని పునరుద్ధరించి, ఈ నాటికీ దర్శనీయమైన రీతిలో శాశ్వత కైంకర్యం చేసిన వాసుదాసుగారు, వాఙ్మయ ప్రపంచంలోని భక్త కవులలో తనకంటూ ఒక స్థానాన్ని సంపాదించుకున్నారు.

వాసుదాసుగారు "కౌసల్యా పరిణయం" అనే ప్రబంధం, "సుభద్రా విజయం" అనే నాటకంతో పాటు, "హిత చర్యలు", "ఆధునిక వచనరచనా విమర్శనం", "పోతన నికేతన చర్చ", "పోతరాజు విజయం", "రామాశ్వమేథం", ఆంధ్రవిజయం" కూడా రాసారు."ఆర్యకథానిధులు" అన్న పేరుతో ఆయన రాసిన సులభ వచన గ్రంథాలు తెలుగువారందరికి అత్యంత ఆదరణీయమైనాయి."సులభ వ్యాకరణం" తెలుగు వ్యాకరణాన్ని నిజంగానే సులభం చేసింది. ఆయన రచించిన "కృష్ణావతార తత్వం" ప్రశస్త కృతిపాండిత్యంతో, ఆధ్యాత్మిక భావనతో, పాఠకులలో ఆంధ్ర భాషాభిమానాన్ని

ఉద్దీపించచేసి–తాను తరించి, ఇతరులను తరింపచేసిన ధన్యాత్ముడు, మహామనీషి వావిలికొలను సుబ్బరావు గారు.

ఆంధ్ర వాల్మీకిరామాయణం తర్వాత రచించబడిన పలు గద్య–పద్య రామాయణాలకు విశేష ప్రాచుర్యం లభించినా, ఆ రోజుల్లోనూ–ఈ రోజుల్లోనూ, వాసుదాసుగారి రామాయణానికి ప్రాచుర్యం లభించినా తగినంత గుర్తింపు ఎందుకు లభించలేదనేది జవాబు దొరకని ప్రశ్న. వ్యాస మహాభారతాన్ని మొదట తెనిగించిన నన్నయను "ఆదికవి" గా పిలిచినప్పుడు, వాల్మీకి రామాయణాన్ని యథావాల్మీకంగా పూర్వ కాండలతో కలిపి ఉత్తర కాండను కూడా మొట్టమొదట తెనిగించిన వాసుదాసుగారు కూడా "ఆదికవే" కదా? నన్నయంతటి గొప్పవాడే కదా. వాస్తవానికి సరైన పోషకుడో, ప్రాయోజకుడో వుండి వుంటే, వాసుదాసుగారి ఆంధ్రవాల్మీకిరామాయణం, ఎప్పుడో, ఏనాడో నొబెల్ సాహిత్య బహుమతికో, జ్ఞానపీఠ పురస్కారానికో నోచుకుని వుండేది. ఏ మాత్రం మన తెలుగువారు ప్రయత్నం చేసినా, ఆ మహానుభావుడికి భారతరత్న, జ్ఞానపీఠ ఆవార్డులతో పాటు నొబెల్ బహుమానం వచ్చేది. ఇప్పటికైనా ఆ ప్రయత్నం చేస్తే మంచిదేమో. కాలం గడిచిపోతున్నది. వాసుదారుగారు మారిపోతున్న తరాలకు గుర్తురావడం కూడా కష్ఠమైపోతున్నది. వారి "ఆర్యకథానిధుల" తోనూ, "హితచర్యల" పరంపరలతోనూ, పరవశించిపోయిన ఆ నాటి తెలుగు పాఠక మహనీయులు క్రమంగా తెరమరుగవుతున్నారు. మళ్లీ–మళ్లీ జ్ఞాపకం చేసుకోవాల్సిన, మరువలేని మహనీయుడు, ప్రాతఃస్మరణీయుడు వాసుదాసస్వామి.

ఆంధ్రభూమి దినపత్రిక (02–07–2017)

❖ ❖ ❖

రాముడు బ్రహ్మ జ్ఞాన సంపన్నుడు

రాముడు లోకోత్తరుడు. ఆయనలో వున్న మంచి గుణాలు ఎవరిలోనూ కనిపించవు. అటువంటి వ్యక్తి చరిత్రే రామాయణం. వాల్మీకిని రామాయణం రాయమని ప్రోత్సహించడానికి వస్తాడు నారదుడు. అలా వచ్చిన నారదుడిని, "గుణవంతుడు, అతివీర్యవంతుడు,ధర్మజ్ఞుడు,కృతజ్ఞుడు, సత్యశీలుడు, సమర్థుడు, నిశ్చలసంకల్పుడు, సదాచారం మీరనివాడు, సమస్త ప్రాణులకు మేలు చేయాలన్న కోరికున్నవాడు, విద్వాంసుడు, ప్రియదర్శనుడు, ఆత్మవంతుడు, కోపాన్ని స్వాధీనంలో వుంచుకున్నవాడు, ఆశ్చర్యకరమైన కాంతిగల వాడు, అసూయ లేనివాడు, రణరంగంలో దేవదానవులను గడ-గడలాడించ గలవాడు ఎవరైనా వున్నారా ఈ భూలోకంలో?" అని పదహారు ప్రశ్నలు వేస్తాడు వాల్మీకి. నారదుడు ఆ ప్రశ్నలకు సమాధానం చెప్తాడు.

చైత్ర మాసం-శుక్లపక్షం-నవమి తిథి నాడు, పునర్వసువు నక్షత్రంలో, అభిజిల్లగ్నం-కర్కాటక లగ్నంలో, చంద్రుడిని కూడిన బృహస్పతి కలిగిన ఉదయం రామజననం అయింది. ఆ ఉదయం (గురుడు కర్కాటకరాశిలో చంద్రుడితో చేరి వుండడం - చైత్రంలో సూర్యుడు మేషరాశిలో ప్రవేశించడం కూడా ఉచ్ఛస్తానాలే), సూర్యుడితో సహా ఐదు గ్రహాలు (అంగారక, సూర్య,గురు, శని, శుక్ర) వాటి-వాటి ఉచ్ఛ స్థలాల్లో (సూర్యుడికి మేషరాశి - గురువుకు కర్కాటకం - శనికి తుల - శుక్రుడికి మీన రాశి - అంగారకుడికి మకర రాశి ఉచ్ఛ స్థానాలు) వుండగా, కౌసల్యా దేవి జగత్ పాలకుడైన శ్రీమహావిష్ణువు యొక్క అర్ధాంశమూర్తి రాముడిని కనింది. శ్రీరామావతారానికి ముఖ్యకారణం కౌసల్య తపః ప్రభావమేనని అనవచ్చు. ఆమె నవమీవ్రతాన్ని చేసినందువల్ల భగవంతుడు నవమి నాడు జన్మించాడు.

సౌమ్య నామ సంవత్సరం, మాఖ బహుళంలో శ్రీరామ లక్ష్మణులను విశ్వామిత్రుడు తనవెంట యాగరక్షణకు తీసుకెళ్తాడు. 27వ రోజు, అంటే, శుక్ల త్రయోదశి, ఉత్తర ఫల్గుణీ నక్షత్రంలో సీతా కల్యాణం జరిగింది. వివాహం జరిగింది నవమి నాడు కాదు. మరి ఆ 27వ రోజు, నవమి అని ఎక్కడా చెప్పడం జరగలేదు. ఎందుకు మనవాళ్లందరూ వివాహం జరిగిన తిథి నాడు

కాకుండా శ్రీరామనవమి నాడు సీతారాముల కల్యాణం జరుపుతున్నారో సామాన్యులకు అర్థంకాదు-అర్థం చేసుకొని అడగాలని కూడా ఎవరూ అనుకోరు.

వాల్మీకి శ్లాఘించిన గుణాలు అసమానమైనవి. ఒక్కో గుణంలో అంతర్లీనంగా ఇంకొన్ని వుండడంతో అవి అనేకమయ్యాయి. మనుష్య మాత్రులందు ఇవి కనపడవు. ఇట్టి సుగుణ సంపత్తికలవాడు, ఇక్ష్వాకుల మహారాజు వంశంలో, రామచంద్రమూర్తి అనే పేరుగలాయన మాత్రమే. అతి వీర్యవంతుడాయన. అసమానమైన, వివిధమైన, విచిత్రమైన శక్తి గలవాడు. స్వయంగా ప్రకాశించగలడు. అతిశయం లేని ఆనందంగలవాడు. ఇంద్రియాలను, సకల భూతాలను వశపర్చుకున్నాడు. సర్వం తెలిసినవాడు. నీతే ప్రధానం ఆయనకు. పరులకు హితమైన, ప్రియమైన మాటలు చెప్తాడు. ఎవరిపై శత్రు భావం లేకపోయినా, తనను ఆశ్రయించిన వారిని ద్వేషిస్తే, వారిని నాశనం చేసే వాడు.

ఆశ్రితులు అనుభవించేందుకు అనువైన-యోగ్యమైన దివ్య మంగళ విగ్రహానికి తోడు, ఆశ్రితులను రక్షించేందుకు అనువైన గుణాలు కూడా వున్నాయి. శ్రీరామచంద్రుడు ప్రశస్తమైన ధర్మజ్ఞానంగలవాడు. క్షత్రియులకు ప్రశస్త ధర్మమైన శరణాగత రక్షణను ముఖ్య వ్రతంగా ఆచరించేవాడు. చేసిన ప్రతిజ్ఞ తప్పనివాడు. సమస్త భూ జనులకు మేలైన కార్యాలనే చేసేందుకు ఆసక్తి చూపేవాడు. దానధర్మాలు, స్వాశ్రితరక్షణ వల్ల లభించిన యశస్సు, శత్రువులను అణచినందున వచ్చిన కీర్తిగలవాడు. సర్వ విషయాలు తెలిసినవాడు. బ్రహ్మ జ్ఞాన సంపన్నుడు. మిక్కిలి పరిశుద్ధుడు. ఋజుస్వభావం గలవాడు. ఆశ్రిత రక్షకుడు. ఆత్మతత్వం ఎరిగినవాడు. ఆశ్రితులకు, మాత, పిత, ఆచార్యులకు, వృద్ధులకు వశ పడినవాడు. విష్ణువుతో సమానుడు. శ్రీమంతుడు. లోకాలను పాలించ సమర్థుడు. ఆశ్రిత శత్రువులను, తన శత్రువులనూ అణచగలిగినవాడు.

ఎల్ల ప్రాణికోటిని రక్షించాలన్న కోరికున్నవాడు. ధర్మాన్ని తానాచరిస్తూ, ఇతరులతో ఆచరింపచేసేవాడు. స్వధర్మ పరిపాలకుడు. స్వజనరక్షకుడు. వేద వేదాంగాలను రహస్యార్థాలతో ఎరిగినవాడు. కోదండ దీక్షాపరుడు. సర్వ శాస్త్రాల

అర్థాన్ని నిర్ణయించగల నేర్పరి. జ్ఞాపకశక్తిగలవాడు. విశేషప్రతిభగలవాడు. సమస్త ప్రపంచానికి ప్రియం చేసేవాడు. సాధువు. గంభీర ప్రకృతిగలవాడు. అన్ని విషయాలను చక్కగా బోధించగలవాడు. నదులన్నీ సముద్రానికి పారినట్లే ఎల్లప్పుడూ ఆర్యుల పొందుగోరేవాడు. అందరిమీద సమానంగా ఎప్పుడూ, ఏకవిధంగా, మనోహరంగాదర్శనమిచ్చేవాడు. సమస్తభూతకోటికిపూజ్యుడు. అన్నింటా గుణ శ్రేష్ఠుడు. కౌసల్యా నందనుడని పేరు తెచ్చుకున్నాడు. గాంభీర్యంలో సముద్రుడంతటివాడు. ధైర్యంలో హిమవత్పర్వత సమానుడు. వీర్యాధిక్యంలో విష్ణు సమానుడు. చంద్రుడిలా చూసేందుకు ప్రియమైన వాడు. కోపంలో ప్రళయకాలాగ్ని. ఓర్పులో భూదేవంతటివాడు. దానంలో కుబేరుడు. అసమాన సత్యసంధుడు. ధర్మానికి మారుపేరు. ఇటువంటి పురుషోత్తముడికి సరితూగేవారు లోకంలో ఎవరూ లేరు.

పంపా తీరంలోని వనంలో హనుమంతుడిని చూసి, ఆయన మాటపై గౌరవం వుంచి, సుగ్రీవుడితో స్నేహంచేసాడు రాముడు. తనకథ, సీత వృత్తాంతం మొత్తం ఆయనకు చెప్పాడు. చెప్పిన తర్వాత, సుగ్రీవుడు రాముడితో అగ్ని సాక్షిగా స్నేహితులయ్యారు. రాముడు వానరుడితో స్నేహం చేశాడంటే అది అతడి సౌశీల్యాతిశయం గురించి చెప్పడమే. గుహుడు హీనజాతివాడైనా, పురుషుడైనందున అతనితో స్నేహం చేసినందువల్ల రాముడి సౌశీల్యం చెప్పడం జరిగింది. హీన స్త్రీ అయిన శబరితో స్నేహం చేయడంవల్ల రాముడు మిక్కిలి సౌశీల్యవంతుడయ్యాడు. వానరుడైన సుగ్రీవుడితో స్నేహమంటే మీదుమిక్కిలి సౌశీల్యం చూపడం జరిగింది.

శ్రీ రామరాజ్యంలో సాదువులు చేసే శ్రీరామ సేవకు విరోధమైన మనోవేదనలు కాని, రోగబాధలుకాని, యీతిబాధలుకాని లేవు. పుత్రశోకం ఏ తల్లితండ్రులకు కలగలేదు. స్త్రీలు పాతివ్రత్యాన్ని విడవలేదు. వారికి వైధవ్య దుఃఖం లేదు. ఎక్కడా అగ్నిభయంలేదు. శ్రీ రామరాజ్యంలో నీళ్లలో పడి చనిపోయినవారు లేరు. పెద్దగాడ్పులతో ప్రజలు పీడించబడలేదు. దొంగలు లేరు. ఆకలికి-జ్వరానికి తపించినవారు లేరు. నగరాలలో, గ్రామాలలో, నివసించే జనులు ధన-ధాన్యాలు విస్తారంగా కలిగి, భోగభాగ్యాలతో కృతయుగంలో లాగా మిక్కిలి సుఖమనుభవించారు. శ్రీరాముడు అనేక అశ్వమేధ

యాగాలను, యజ్ఞాలను చేసి, బ్రాహ్మణులకు లెక్కపెట్ట లేనన్ని ఆవులను, ధనాన్ని దానమిచ్చి, తన సుఖాన్ని వదులు కోనైనా ప్రజలకు సుఖం కలిగేటట్లు ధర్మ పద్ధతిలో రాజ్యపాలన గావించి, వైకుంఠ లోకానికి పోయాడు. శ్రీరామచంద్రమూర్తి, రాజ్య హీనులై నానా దేశాలలో తిరుగుతున్న పూర్వ రాజుల వంశాల వారిని పిలిపించి, వారి పెద్దల రాజ్యాన్ని వారికిచ్చి, వారంతా స్వధర్మాన్ని వీడకుండా కాపాడాడు. బ్రాహ్మణ-క్షత్రియ-వైశ్య-శూద్రులనే నాలుగు వర్ణాల వారిని చక్కగా పరిపాలించాడు. స్వధర్మానుష్ఠానమే మోక్షకారణమనీ,పరధర్మానుష్ఠానం పతనకారణమనీ తెలియచేశాడు. పదకొండువేల సంవత్సరాలు ఇలా రాజ్యాన్ని పాలించి విష్ణు లోకానికి చేరుకుంటాడు శ్రీరామచంద్రమూర్తి.

రామాయణం పరిశుద్ధంగా చదివేవారికి, వినేవారికి మూడు విధాలైన సమస్త పాపాలు హరించి పోయి, ఏమాత్రం ఆలస్యం లేకుండా మోక్ష ఫలం కలుగుతుంది. అంతశక్తి దీనికుండటానికి కారణం, ఇది వేద స్వరూపమై, వేదార్థాన్నే బోధిస్తుంది కాబట్టి. అంతేకాదు, సంసార సాగరాన్ని తరింపచేస్తుంది కూడా. ఇది వినేవారు-చదివేవారు, అంతమాత్రాన సన్యాసులు కానవసరం లేదు. ఆయుస్సు పెరిగి, కొడుకులు-కూతుళ్లతో, మనుమలు-ఇష్ట బంధువులతో అనుభవించి, మరణించిన తర్వాత మోక్షాన్ని-బ్రహ్మానందాన్ని కలిగిస్తుంది. పరిమితి చెప్పనలవికాని మహత్త్వమున్న యీ రామాయణ గ్రంథాన్ని శాస్త్ర ప్రకారం చదివినా, ఇతరులు చదవగా విన్నా, అర్థ విచారం చేసినా, బ్రాహ్మణుడికి వేద వేదాంగాలు అధ్యయనం చేస్తే ఎలాంటి ఫలం కలుగుతుందో అలాంటిదే కలుగుతుంది. క్షత్రియుడికి సర్వాధిపత్యం కలుగుతుంది. వైశ్యుడికి వ్యాపార లాభం కలుగుతుంది. శూద్రుడికి అపారమైన గొప్పతనం లభిస్తుంది. కాబట్టి నాలుగువర్ణాలవారు, స్త్రీ-పురుషులు, దీన్ని చదవాలి-వినాలి. విషయ చింతన చేయాలి. వినేవారుంటే చదివి వినిపించాలి. చదివేవారుంటే వినాలి. ఈ రెండూ జరగని కాలముంటే, విన్నదానిని-కన్నదానిని, విశేషంగా మననం చేయాలి. ఏదోవిధంగా మనస్సు దీనిపై నిలపాలి.

ఆంధ్రప్రభ దినపత్రిక (14-07-2017)

❖ ❖ ❖

పాదనమస్కారం భారతీయ సంస్కారం

"పాదాభివందనాలు, ప్రమాణాలు" శీర్షికతో ఆంధ్రజ్యోతిలోకంచ ఐలయ్య షఫర్డ్ రాసిన వ్యాసం అతి జుగుప్సాకరంగా, అన్నిరకాల న్యాయ–ధర్మ–సహేతుక సూత్రాలకు విరుద్ధంగా, అనాదిగా వస్తున్న శాస్త్రీయ కట్టుబాట్లకు వ్యతిరేకంగా, సహేతుకమైన ఆలోచనలకు భిన్నంగా, పలువురి మనోభావాలు దెబ్బతీసే విధంగా, ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే హేతువాద–వివేచనలకుఅందనిస్థాయిలో వుంది. ఆయన ఉద్దేశం, ఆయనచెప్పదలచుకున్నదేంటో ఒక్క ముక్క కూడా అర్థం కావడం లేదందులో. ఒకవైపు నమస్కారాలు, పాదాభివందనాలు తప్పు అని అంటూనే, ఫలానా–ఫలానా వ్యక్తులకు, ఫలానా దేవుళ్లకు కేసీఆర్ ఎందుకు మొక్కలేదని ప్రశ్నిస్తున్నాడు! ప్రణబ్ ముఖర్జీ, నరసింహన్ కాళ్ళకు మొక్కిన సీఎం, ప్రధానికి, ఉపరాష్ట్రపతి వెంకయ్య నాయుడికి, రాష్ట్రపతి కోవింద్ కు ఎందుకు మొక్కలేదని అర్థరహితమైన ప్రశ్న సంధించాడు. వాళ్లు బ్రాహ్మణులైనందున మొక్కాడనీ, వీళ్లు కానందున మొక్కలేదనీ ఆయన వాదన. జయశంకర్ బ్రాహ్మణుడు అనుకుని మొక్కాడని మరో వాదన లేవదీశాడు. పనిలో పనిగా బ్రాహ్మణుల మీదా, బ్రాహ్మిణిజం మీదా తనదైన శైలిలో విమర్శలు ఎప్పటిలాగానే గుప్పించాడు. మధ్య–మధ్య రాజకీయాలను చొప్పించారు ఐలయ్య గారు.

ఇటీవల ఐలయ్యగారి లాంటి కొందరు ప్రభుద్దులు పెద్దలకు నమస్కారం చేయడాన్ని, దేవుళ్లకు మొక్కడాన్ని విమర్శిస్తున్నారు. వారి గురించి ఆలోచించడం ఒక విధంగా సమయం వృధా చేసుకోవడమే అయినా, కొన్ని విషయాలు పదిమందికి తెలియచేయక తప్పదు. లేకపోతే ఐలయ్య చెప్పిందే సిద్ధాంతం అనుకునే పోరాపాటుంది. హిందువులు రాళ్ళకు, గుట్టలకు, చెట్లకు, నదులకు, నమస్కారం చేస్తారని ఆక్షేపిస్తూ తత్వజ్ఞానహీనులుతమ అజ్ఞానాన్ని బయటపెట్టుకుంటారనేది వాస్తవం. హరిమయం కాని ద్రవ్యం, పరమాణువు లేదు. ఈశ్వరుడు ఒక్కడే అంతర్యామి. తానే సర్వ రూపాలు, సర్వనామాలై వున్నాడు కాబట్టి, సర్వం భగవత్ స్వరూపమే! సర్వం భగవన్మయమే! కాబట్టి

ఎవరు దేనికి నమస్కారం చేసినా, ఆ రూపం వహించి, అందు అంతర్యామిగా వుండే భగవంతుడికే నమస్కారం చేస్తున్నాం కాని, వేరే దేనికీ నమస్కారం చేయడంలేదు. ఈశ్వర భావంతో నమస్కారం చేయడం తత్వజ్ఞ లక్షణం. తెలియకుండానైనానమస్కారం చేయడం మధ్యముల లక్షణం. దానిని నిషేధించడం మూర్ఖుల లక్షణం. మనశరీరంలోఈశ్వరుడెలా వున్నాడో అన్ని ప్రదేశాల్లో అలానే వున్నాడు స్థూల దృష్టితో చూస్తే.మనం నమస్కారం చేసేది జగన్మయుడైన భగవంతుడికే! వాయువు, అగ్ని, చెట్లు, సముద్రాలు అన్నీ విష్ణువు శరీరమే కాబట్టి నమస్కారం చేయాలి.

ఒక వ్యక్తి ఎవరికి నమస్కారం చేయాలి, ఎవరికి మొక్కాలి, దేనికి మొక్కాలి, ఏ దేవతకు మొక్కాలి, ఎందుకు–ఎప్పుడు మొక్కాలి అనేది వారి–వారి ఇష్టా–ఇష్టాల మీద ఆధార పది వుంటుంది కాని ఐలయ్య చెప్పాడనో, మరెవరో విమర్శించాడనోఅందరికీ మొక్కాల్సిన అవసరం లేదు.

"ఆదాభివాదనమ్" అనే పుస్తకంలో నమస్కారం గురించి క్షుణ్ణంగా విపులీకరించడం జరిగింది. అది కాని, అలాంటి పుస్తకాలు కాని చదివితే మన సంస్కారం, మన సంస్కృతి, మన ఆధ్యాత్మిక గొప్పదనం అర్థమవుతుంది. ఎవరెవరికి, ఎప్పుడు, ఎలా నమస్కారం చేయవచ్చో అందులో స్పష్ఠంగా వుంది. అందులో చెప్పినట్లు, పాదాలను భూమికి తాకి నక్షత్రాలకు, సూర్యుడికి, బ్రాహ్మణులకు నమస్కారం చేయాలి. తల్లికి, తండ్రికి, జ్ఞానప్రదునకు, శ్రోత్రియుడికి నమస్కారం చేయాలి. తనకంటే కనీసం మూడు సంవత్సరాలు అధికంగా వుంటే వారికి నమస్కారం చేయాలి. చిన్నవారైనామేనమామకు, పినతండ్రికి నమస్కారము చేయవలయును. వృద్ధుడైనాఇష్టం లేకపోతె నమస్కారం చేయాల్సిన పనిలేదు. వేదాలనుచదివినవాడు, చిన్నవాడైనా నమస్కరించతగినవాడు.

రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి చంద్రశేఖర్ రావు గవర్నర్‌కు, రాష్ట్రపతికి పాదాభివందనం చేయడాన్ని వక్రీకరించి భాష్యం చెప్పిన సామాజిక శాస్త్రవేత్త కంచ ఐలయ్యకు ఇలా రాయడం మాట్లాడడం కొత్తేమీ కాదు. తన వ్యాసాలలో, పుస్తకాలలో అను నిత్యం బ్రాహ్మణ్యాన్ని, బ్రాహ్మణులను "బాపనోడు" అనే

పదాలతో కించపరిచే వ్యాఖ్యలు చేయడం, అది తప్పని చెప్పిన వారితో వాగ్వాదానికి దిగడం ఆయనకు వెన్నతో పెట్టిన విద్య. హిందూ మతాన్ని అదే పనిగా అర్థం పర్థం లేని వ్యాఖ్యలతో విమర్శించడం కూడా ఆయనకు నిత్య కృత్యం. వీటిని ఒక విడ్డూరంగా, ఇదేదో బ్రాహ్మణ్యాన్ని మాత్రమే గౌరవించినట్లు, చిత్రీకరించడం శుద్ధ తప్పు. నమస్కారం చేస్తున్న వ్యక్తి అలా చేసేటప్పుడు కానీ, పాదాభివందనంచేసేటప్పుడు కానీ, ఎవరికైతే అలా చేస్తున్నామో, ఆ వ్యక్తి బ్రాహ్మణుడా, బ్రాహ్మణేతరుడా అని ఎవరూ చూడరు. నమస్కారానికి తనదృష్టిలో అర్హుడా? కాదా? అనేదే చూస్తారు. పాదాభివందనం చేసే విషయంలో అర్హత విషయాన్ని మరింత లోతుగా ఆలోచించడం, బేరీజు వేయడం సమంజసం.

పాదాభివందనం చేయడం అనేది ఎదుటి వ్యక్తుల వయస్సు, జ్ఞానం, పెద్దరికం, దైవత్వాలకు ఇచ్చే గౌరవం. వారి నిస్వార్థపూరిత ప్రేమ, సమాజం కోసం చేసే త్యాగాలకు గుర్తుగా ఈ పాదాభివందనాన్ని చేస్తాం. ఇలా పాదాభివందనాలను నిత్యం కానీ, లేదా ముఖ్యమైన కొన్ని సందర్భాలలో చేయడం కానీ భారతీయ సంస్కృతి-సంప్రదాయం. ఇలా భక్తితో తలవంచి వారి పాదాలకు నమస్కరించినప్పుడు అనుకూల శక్తి రూపంలో వారి నుంచి మంచి కోరికలు, ఆశీర్వాదాలు అందుకుంటున్నట్లు భావించాలి. కుటుంబంలో, సమాజంలో ప్రజల మధ్య సామరస్యాన్ని, పరస్పర ప్రేమ, గౌరవాలతో కూడిన వాతావరణాన్ని ఈ సంప్రదాయం సృష్టించగలదని గుర్తించాలి. జ్ఞాన వృద్ధులైన వారి పాదాలకు చేసే నమస్కారమే పాదాభివందనం. వయస్సుచే కాని, విద్యచేత కాని అధికు లైనవారికి ఎదురుగా వెళ్లి నమస్కరిస్తే, వారికి ఆయువు, విద్య, కీర్తి, బలం, వృద్ధి లభిస్తాయని మను ధర్మశాస్త్రంలో ఉంది. ఇవన్నీ పక్కన పెట్టి మొత్తం వ్యవహారాన్ని బ్రాహ్మణ్యంతో, బ్రాహ్మణ కులంతో ముడిపెట్టి విమర్శలు చేయడం తగని పని.

సామాజిక శాస్త్రవేత్తగా-విశ్లేషకుడిగా, విద్యాధికుడిగా పేరున్న కంచ ఐలయ్య దృష్టిలో, ఆయన ఆలోచనా ధోరణికి వ్యతిరేకంగా వున్న ప్రతి చిన్నా-పెద్దా విషయం తప్పుగానే కనిపిస్తుంది. ఆయన తన పుస్తకాలలో,

వ్యాసాలలో బ్రాహ్మణులను హిందూ మతాన్ని కించపరిచి రాసినట్లే, ఆయన కులాన్ని కాని, ఇతర కులాల వారిని కాని బ్రాహ్మణులు కాని మరెవరైనా కాని విమర్శిస్తే ఆయన వూరుకుంటాడా? బ్రాహ్మణేతరుడైన సత్య సాయిబాబాకు దేశ విదేశ ప్రముఖులెందరో పాదాభివందనం చేశారు. అందులో పీవీ నరసింహారావు లాంటి బ్రాహ్మణులు కూడా వున్నారు.

ఇది రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి వ్యక్తిగత వ్యవహారం కాదని మరో విమర్శ చేశారు ఐలయ్య. అలాగే ఆయన రాష్ట్ర ప్రజల ఆత్మగౌరవంతో ముడిపడి ఉన్న సమస్య అంతకంటే కాదు. ఆత్మవంచన-విశ్వాసాలను ప్రదర్శించడం కూడా కాదు. సభ్యతకు, సంస్కారానికి, ఆచార వ్యవహారానికి, అనాదిగా వస్తున్న నమ్మకానికి, మీదుమిక్కిలి సాంప్రదాయానికి అసలు సిసలైన నిదర్శనం. పెద్దలకు పాదాభివందనం చేయడం ముఖ్యమంత్రి చంద్రశేఖర్ రావుకు ఆ పదవిలోకి రావడానికి ముందునుంచే అలవాటుందనే విషయం ఆ సామాజిక శాస్త్రవేత్త వ్యాసంలోనే వుంది. కాకపోతే, ఆయన అప్పట్లో పాదాభివందనం చేసిన జయశంకర్ బీసీ అనే విషయం చంద్రశేఖర్ రావుకు తెలియదని చిన్న ట్విస్ట్ ఇచ్చాడు. బహుశా ఈ రాష్ట్రంలో బ్రాహ్మణులెవరో, బ్రాహ్మణేతరులెవరో ఒక్క ఆ సామాజిక శాస్త్రవేత్తకు తప్ప మరెవరికీ తెలియదేమో! హిందూత్వం అనేది మతం అయినా-కాకపోయినా, మనిషి జీవించడానికి తగినటువంటి ఆదర్శమైన జీవనవిధానం అనే సంగతి కంచ ఐలయ్య గుర్తుచేసుకుంటే మంచిదేమో!

అహర్నిశలూ కంచ ఐలయ్య లాంటి వారి నుంచి విమర్శలనెదుర్కొనే బ్రాహ్మణుల విషయానికొస్తే, ఒక నాడు సమాజాన్ని ఐక్యంగా వుంచడానికి తమ శాయశక్తులా కృషిచేసిన బ్రాహ్మణులను ఈ రోజుల్లో ప్రతి దానికీ టార్గెట్ చేస్తున్నారు కొందరు. హైందవ మతంలో, ఆచారంలో, బ్రాహ్మణులు కూడా ఒక భాగం. పూజారులుగా, అర్చకులుగా, వేద పండితులుగా, కర్మకాండలు నిర్వహించే వారిగా, సంబంధిత కార్యక్రమాల నిర్వాహకులుగా కొనసాగే విషయంలో వారికి ఇప్పటికీ పెద్ద నష్టం జరగలేదు. వివాహాలలో, అంత్యక్రియలలో, ఇతర పూజా పునస్కారాలలో వారు లేకుండా వ్యవహారం నడవడం కష్టమే ఇప్పటికీ. రాజకీయంగా కాని, సామాజికంగా కాని, ఆర్థికంగా

కాని ఎదుగుదలకు నోచుకోలేక, బీదరికంలోకి అడుగు పెట్టాల్సిన పరిస్థితి ఎదురైంది చాలామందికి.

బ్రాహ్మణులకు వ్యతిరేకంగా అనుదినం చోటు చేసుకుంటున్న పరిణామాలు కూడా వారిని కడు ఇబ్బందులకు గురి చేయసాగింది. బ్రాహ్మణ ద్వేషం బాగా ప్రబలిపోయింది. చివరకు జరిగిందేంటి? ఆర్థికంగా బ్రాహ్మణులు బాగా చితికి పోయారు. వ్యవసాయం మీద, భూమి మీద ఆధారపడిన బ్రాహ్మణులు, చట్టాల పుణ్యమా అని ఆ రకమైన ఉపాధిని కోల్పోయారు. ఒక నాటి పౌరోహిత్యం, పూజారి జీవితం, ఆయుర్వేద వైద్యం బ్రాహ్మణుల బ్రతుకు తెరువుగా కొనసాగడం కష్టమై పోయింది. వీటికి ఒకనాడు లభించిన గౌరవ మర్యాదలు కూడా కరవై పోయాయి. ఎప్పుడో, వేల ఏళ్ల క్రితం, అప్పటి బ్రాహ్మణులు ఏదో చేశారన్న నెపంతో, ఈ తరం బ్రాహ్మణులను ఇలా ఇబ్బందులకు గురి చేయడం భావ్యమా? దోపిడీ చేసిన వారు, దోపిడీకి గురైన వారు అంతరించి పోయారు. ఇప్పుడున్నది సమ సమాజం. అందరూ భారత రాజ్యాంగ కింద సమాన హక్కులు కలవారే అంటున్నాం. అలాంటప్పుడు, సమాజంలోని ఒక వర్గం వారిని బ్రాహ్మణులన్న కారణాన చిన్న చూపు చూడడం సమంజసమా? ప్రత్యేక హక్కులు కావాలని వారనడం లేదు. అడగడమూ లేదు. తమను అందరితో సమానంగా చూడమనే అడుగుతున్నారు. ఆర్థికంగా చితికి పోయిన తాము కూడా వెనుకబడిన వర్గాల వారిమే అంటున్నారు. అందరితో పాటు వారినీ సమానంగా చూడడం సమాజం కర్తవ్యం!

తమ పని తాము చేసుకుని పోతున్న బ్రాహ్మణులను, తమ బ్రతుకేదో తాము బ్రతుకుతున్న బ్రాహ్మణులను చీటికి-మాటికీ వేలెత్తి చూపుతూ, వారేదో తప్పు చేశారని చరిత్ర వక్రీకరించి మాట్లాడడం ఎంతవరకు సబబు? ముఖ్యమంత్రి పాదాభివందనం చేసిన రాష్ట్రపతి ప్రణబ్ ముఖర్జీ, గవర్నర్ నరసింహన్ బ్రాహ్మణులు కావడం వల్లనే అలా జరిగినట్లుగా, వాళ్లు బ్రాహ్మణులు కావడం తప్పైనట్లుగా ఐలయ్య రాయడం అన్నింటికన్నా పెద్ద తప్పు.

ఆంధ్రజ్యోతి దినపత్రిక (03-09-2017)

❖ ❖ ❖

పరిరక్షించుకోవలసిన శాస్త్రం.. జ్యోతిష్యం

సెప్టెంబర్ 9,10 తేదీలలో హైదరాబాద్ లలితా కళాతోరణం, రవీంద్రభారతిలలో సాంప్రదాయబద్ధంగా, ఇంతవరకు ఎప్పుడు, ఎక్కడా కనీ–వినీ ఎరుగని విధంగా, దర్శనమ్‌ఆధ్యాత్మికమాసపత్రికసౌజన్యంతో, తెలంగాణ బ్రాహ్మణ సంక్షేమ పరిషత్ ఆర్థిక సహాయంతో, తెలంగాణ రాష్ట్ర జ్యోతిష్య మహాసభలు వైభవంగా జరిగాయి. మొదటిరోజు ప్రారంభ కార్యక్రమానికి మదుసూదనానంద సరస్వతీ స్వామి, వ్రతధర రామానుజ జీయర్ స్వామి, దర్శనం శర్మ, యాయవరంచంద్రశేఖర్శర్మసిద్ధాంతితో సహా పలువురు ప్రముఖులు పాల్గొన్నారు. నేను కూడా రెండురోజులుసభల్లోపాల్గొన్నాను. సూర్య, చంద్రుల సాక్షిగా జ్యోతిశ్శాస్త్రం, ఇతరశాస్త్రాలకన్నా వివాదం లేకుండా సఫలమైంది, కాబట్టి, సనాతన జ్యోతిశ్శాస్త్రాన్ని పరిరక్షించుకోవాల్సిన బాధ్యత సమాజం మీద వుంది. తెలంగాణ రాష్ట్రంలోని మారుమూల ప్రాంతాల్లో వున్న అనుభవజ్ఞులైన సిద్ధాంతులను, పంచాంగకర్తలను, జ్యోతిష పండితులను ఒకే వేదికపైకి తీసుకురావలన్నది మహా సభల ప్రధాన ఉద్దేశం.

జ్యోతిశ్శాస్త్రం ప్రధానంగా రెండు భాగాలు. ఒకటి గణిత భాగమైతే, రెండవది ఫలితభాగం. గణితభాగాన్ని "సిద్ధాంతం" అంటారు. ఫలితభాగాన్ని "జాతకం" అంటారు. అందుకే మొదటి రోజు సిద్ధాంత సదస్సును, రెండవరోజు జాతక సదస్సును నిర్వాహకులు ఏర్పాటు చేశారు. ఒక్కో సదస్సులో 12 ప్రధానాంశాలను ఎంపిక చేసి, ఒక్కో అంశం మీద ప్రసంగ పత్రం సమర్పించారు.

"వేదాంగ జ్యోతిష్య శాస్త్ర వైభవం" గూర్చి గుడి ఉమా మహేశ్వర శర్మ సిద్ధాంతి ప్రసంగిస్తూ, శిక్షా, వ్యాకరణం, ఛందస్సు, జ్యోతిషం, నిరుక్తం, కల్పం అనే ఆరు వేదాంగాలలో రజ్యోతిశ్శాస్త్రం అత్యంత ప్రధానమైంది అని అన్నారు. వేదకాలం నుండి నేటి వరకు జ్యోతిశ్శాస్త్రం కాలానుగుణమైను మార్పులతో, సమన్వయ సాధనతో, ధర్మపరిరక్షణకై వర్ధిల్లుతుందనీ, సమాజానికి అనుక్షణం జ్యోతిశ్శాస్త్రం మార్గదర్శనం చేస్తుందనీ చెప్పారు. ఆకెళ్ల జయకృష్ణ శర్మసిద్ధాంతి

'సూర్య సిద్ధాంత ప్రాశస్త్యం' పై ప్రసంగిస్తూ, అదొక అపౌరుషేయ సిద్ధాంత గ్రంథమనీ, ఈ శాస్త్రం పూర్వం సూర్యునిచే చెప్పబడిందనీ, ప్రస్తుతం మనం ఉ పయోగించే పంచాంగాలన్నీ ఈ విధానాన్నే అనుసరిస్తున్నాయనీ అన్నారు. 'పంచాంగ ప్రామాణికత-ప్రయోజనం' అనే అంశంపై బ్రహ్మభట్ల శ్రీరామ శర్మ సిద్ధాంతి మాట్లాడుతూ, పంచాంగం లేకుండానిత్య జీవితం కొనసాగించలేమనీ, ధర్మాచరణకు పంచాంగం అత్యంతావశ్యకమైందనీ, తిథి, వారం, నక్షత్రం, యోగం, కరణం అనే ఐదు అంగాలతో కాలాధీనులైన కర్మ సాధకులకు పంచాంగం ప్రసిద్ధి చెందిందనీ తెలిపారు. 'ముహూర్త నిర్ణయ రహస్యం' అనే అంశంపై శ్రీ అయినవోలు అనంత మల్లయ్య సిద్ధాంతి, 'దేశకాల పరిస్థితులు ? పంచాంగ ప్రభావం' అనే అంశంపైఎదునోజు నరసింహాచార్య సిద్ధాంతి ప్రసంగించారు. కాలానుగుణ మార్పులకనుగుణంగా, ధర్మమార్గాన్ని వీడకుండా దేశకాల పరిస్థితులను దృష్టిలో వుంచుకొని సిద్ధాంతులు పంచాంగాలనందిస్తున్నారని అన్నారు.

'పండుగల నిర్ణయ సమీక్ష?పరిశీలన' అంశంపై గాడిచర్ల నాగేశ్వరశర్మ సిద్ధాంతి ప్రసంగించారు. నిత్య జీవితంలో పండుగులు ? వ్రతాలు భక్తి శ్రద్ధలతో ఆచరించడం అనాదిగా వస్తున్న ఆచారమనీ, గత కొన్నేళ్లుగా పంచంగాలలో పండుగలపై విభేదాలు రావడం, సమాజాన్ని ఇబ్బందులకు గురి చేయుట జరిగిందనీ, తెలంగాణ రాష్ట్ర జ్యోతిష్య మహా సభల ద్వారా వివాదాలకు శాశ్వత పరిష్కారం లభించిందనీ అన్నారాయన. రాష్ట్రంలోని సిద్ధాంతులందరూ ఒక వేదికపై నిర్ణయాలు తీసుకున్నందున భవిష్యత్తు పండుగల్లో విభేదాలు వచ్చే అవకాశాలు లేవు. 'వర్ష సూచనలు?పంచాంగ ఆవశ్యకత' పై ఓరుగంటి మనోహర శర్మ సిద్ధాంతి ప్రసంగ పత్రం సమర్పించారు. బోర్పట్ల రాఘవేంద్రాచార్య సిద్ధాంతి 'వస్తు ధరల నిర్ణయ విశ్లేషణ' అనే అంశంపై, చికిలి లక్ష్మి వేంకటేశ్వర శర్మ సిద్ధాంతి 'మౌఢ్య నిర్ణయ వ్యత్యాసం' అనే అంశంపై వివరించారు. 'వార దుర్ముహూర్త ? రాహుకాల ప్రభావం' అనే అంశంపై శ్రీ పెండ్యాల హనుమంతరావు ప్రసంగించారు. ప్రస్తుత సమాజంలో సిద్ధాంతుల పాత్రపై యాయవరం దయాకర శర్మ సిద్ధాంతి వివరించారు.

మొదటి రోజుసాయంత్రం యువ సిద్ధాంతుల సమ్మేళనం జరిగింది. సుమారు 25 మంది యువ సిద్ధాంతులు పాల్గొన్న ఈ కార్యక్రమంలో అనుభవజ్ఞులైన సిద్ధాంతులు వీరికి భవిష్యత్తు మార్గనిర్దేశం చేసారు. తదుపరి సిద్ధాంతులందరితో 'తెలంగాణ బ్రాహ్మణ సేవా సంఘ సమాఖ్య' సహకారంతో 'విద్వత్సభ' జరిగింది. ఇందులో పలువురు సిద్ధాంతులు, అర్చకులు, పురోహితులు, జ్యోతిష్యపండితులు పాల్గొన్నారు. వివిధ బ్రాహ్మణ సంఘ నాయకులు, కార్యదర్శులు కూడా పాల్గొన్నారు. రాబోవు శ్రీ విళంబి నామ సంవత్సర పండుగలు–వ్రతాల నిర్ణయాన్ని అందరి సమక్షంలో అంగీకరించారు. ఆ జాబితాను నిర్వాహకులు రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి కల్వకుంట్ల చంద్రశేఖర్ రావుకు అందచేశారు. ఇదే జాబితాను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అంగీకరిస్తుందని సీఎం వారికి హామీ ఇచ్చారు.

రెండవ రోజు ప్రారంభ కార్యక్రమంలో గోవిందానంద సరస్వతీ స్వామి, అష్టకాల నరసింహరామశర్మ అవధాని, సాగి కమలాకర శర్మ, యం. వెంకటరమణ శర్మ, దివ్యజ్ఞాన సిద్ధాంతి తదితరులు పాల్గొన్నారు. ప్రతీ జిల్లాలో, ప్రతీ మండలంలో ఒక సిద్ధాంతిని నియమించాలనీ, ప్రభుత్వానికి కూడా ఒక ఆస్థాన సిద్ధాంతి అవసరమని దివ్యజ్ఞాన సిద్ధాంతిసూచించారు. జ్యోతిశ్యాస్త్రానికి ఒక ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయం వుండాలని కూడా ఆయన అన్నారు. ఆనాటి జాతక సదస్సులో మొదటి అంశమైన 'ఆధునిక కాలంలో జ్యోతిష ప్రభావం' పై మాడ్గుల శశిభూషణ శర్మ సోమయాజి సంస్కృతంలో ప్రసంగించారు. ఆధునిక కాలంలో అందరికీ జ్యోతిశ్శాస్త్రంపై విశ్వాసం పెరిగిందనీ, గణితం చేయడానికి ప్రస్తుతం శ్రమ లేకుండా, కంప్యూటర్ వుపయోగించుకోవచ్చునీ, కాని ఫల నిర్ణయానికి మాత్రం అనుభవజ్ఞులైన జ్యోతిష్య పండితుల అవసరం వుందనీ సోమయాజి తన ప్రసంగంలో పేర్కొన్నారు. 'నేటి సమాజంలో జ్యోతిష్యుల కర్తవ్యం' అనే రెండవ అంశంపై తిరుక్కోవెల జితేంద్ర ప్రసాద్ ప్రసంగిస్తూ, జ్యోతిష్యులు సమాజాన్ని భయభ్రాంతులకు గురిచేయడం శాస్త్ర సమ్మతంకాదనీ, ధర్మ పరిరక్షణకు వారు కృషి చేయాల్సిన అవసరం వుందనీ అన్నారు.

'వివాహంలో రాశికూట ఆవశ్యకత' పై ప్రసంగించిన గంగవరం నారాయణ శర్మ, సమాజంలో రాశికూటాలపై క్షుణ్ణంగా అవగాహన వుండాలనీ, దోషాలను విశ్వసించినపుడు, శాస్త్రంలో తెలిపిన పరిహారాలను కూడా విశ్వసించాలనీ, సమాజం మేలు కోసమే శాస్త్రం ఆవిర్భవించిందని నొక్కి వక్కాణించారు. 'గోచార ప్రాముఖ్యత–రాశీ ఫలాల విశిష్టత' అనే అంశంపై గౌరిభట్ల సుబ్రహ్మణ్య శర్మ వివరించారు. పంచాంగాలలో తెలిపే గోచార రాశి ఫలితాలు సూచనగానే స్వీకరించాలి తప్ప, ఖచ్చితంగా జరిగి తీరుతుందనడానికి వీలులేదన్నారాయన. 'ప్రస్తుత కాలంలో గ్రహాల ప్రభావం' అనే అంశంపై జాలా సోమనాథ శాస్త్రిప్రసంగిస్తూ, మనం వుపయోగిస్తున్న ప్రపంచంలోని అన్ని వస్తువులు, వాతావరణంపై గ్రహాల ప్రభావమే మూల కారణం అనీ, మన శాస్త్రాలను మనమే పాశ్చాత్యులకంటే మెరుగ్గా, క్షుణ్ణంగా అధ్యయనం చేయాల్సిన అవసరం వుందనీ అన్నారు. మేళ్లూరి వేంకటేశ్వరశర్మ, కారకత్వాలు, కాలానుగుణ సమన్వయం అనే అంశాన్ని వివరిస్తూ, ప్రతి గ్రహానికి ఒక ప్రధాన కారకత్వంతో పాటుమిగతా అనేక కారకత్వాలున్నాయంటూ, వీటన్నింటిని కూలంకశంగా తెలుసుకున్నప్పుడే జ్యోతిష పండితులు జాతకం చెప్పగలుగుతారన్నారు.

'పరాశర హోరాశాస్త్ర పరిశీలన' అనే అంశంపైసూరన్నగారి ప్రతిభ, 'జాతక ఫల విశ్లేషణా విధానం' అనే అంశంపై రాయప్రోలు ఆదినారాయణ, 'జ్యోతిషుల లక్షణాలు –యోగ్యతలు' అనే అంశంపై చేత్రోజు సత్యనారాయణ శాస్త్రి, 'ధర్మ పరిరక్షణలో జ్యోతిష్యుల పాత్ర' అనే అంశంపై ఉమాపతి బాలాంజనేయశర్మ, ప్రసంగించారు. శాస్త్రాన్ని అభ్యసించడం ఒక ఎత్తైతే, అనుభవాన్ని సంపాదించడం మరొక ఎత్తనీ, శాస్త్రజ్ఞానంలో కూడా అనుభవ జ్ఞానం చాలా ముఖ్యం అనీ, అనుభవజ్ఞులైన జ్యోతిష్య పండితులు ఈ కాలంలో లభించడం చాలా కష్టం అనీ, వేదానికి ధర్మం మూలమైతే, ధర్మానికి జ్యోతిశ్శాస్త్రమే మూలం అనీ, జ్యోతిశ్శాస్త్రం ద్వారా ధర్మ బుద్ధి కలుగుతుందనీ, అందుకే జ్యోతిష్యున్ని ఈశ్వరునిగా భావించాలనీ అన్నారు.

సమాజంలో, ధర్మ పరిరక్షణలో జ్యోతిష్యుల పాత్ర అత్యంత కీలకమైంది. శాస్త్రం, అనుభవం ఎంత వున్నా ఆచరణ చాలా ముఖ్యం. ధర్మాచరణలోని జ్యోతిష్యులనే సమాజం గౌరవిస్తుంది. ధర్మపరిరక్షణ అంటే వేదికలపై ఉపన్యసించడం గాదు. ధర్మాన్ని ఆచరించడమే ధర్మ పరిరక్షణ అవుతుందని వీరంతా అన్నారు.

సాగి కమలాకర శర్మ నిర్వహించిన 'నవగ్రహ అనుగ్రహం' అనే జ్యోతిష్య రూపకం ద్వారా సమాజానికి కొన్ని జ్యోతిష్య సందేశాలు అందించే ప్రయత్నం జరిగింది. అందులో ప్రధానమైంది, అనుభజ్ఞులైన జ్యోతిష పండితులనే సంప్రదించాలనే విషయం. శాస్త్రోక్త దోష పరిహారాల వల్ల తప్పకుండా ఫలితం లభిస్తుందని ఉదాహరణగా బుధదోష పరిహారానికి 100 మొక్కలు నాటి హరిత హారంలో పాల్గొనాలని జ్యోతిషుడు సూచించాడు. ఇది అందరికి ఆమోదయోగ్యమైంది అని అనగానే, సభలోని వారంతా హర్షధ్వానాలు తెలిపారు.

'సర్వేజనా స్సుఖినోభవంతు' అని అనడం కాదు, ఆచరణలో చూపించాలి. బ్రాహ్మణోత్తములంతా సర్వ సమాజ శ్రేయస్సును కోరుతారు. అట్టి బ్రాహ్మణోత్తములలో పంచాంగ కర్తలైన సిద్ధాంతులు, సమాజ శ్రేయస్సుతో పాటు బ్రాహ్మణోత్తములకు మార్గదర్శిగా వుంటారు.

సమాజంలో అత్యంత కీలక పాత్ర పోషిస్తున్న సిద్ధాంతులను కాపాడుకోవాల్సిన బాధ్యత, బ్రాహ్మణోత్తములందరితో పాటు సమాజానికీ, ప్రభుత్వానికీ వుంది. పరోక్ష పాత్రలో వున్న సిద్ధాంతులను గుర్తించడం మంచిది. ఈ సభల ద్వారా కొంత చైతన్యం కలిగించే ప్రయత్నం చేసిన నిర్వాహకులను మనస్ఫూర్తిగా అభినందించాలి. ఈ మహాసభల యొక్క పూర్తి ప్రసంగ వివరాలను ఒక గ్రంథ రూపంలో తీసుకువస్తే సమాజానికి ఎంతగానో ఉపయోగ పడ్తుంది.

ఆంధ్రభూమి దినపత్రిక (27-09-2017)

❖ ❖ ❖

వ్యాపారం చేయడమే నేరమా?

ఇటీవల ఒక సామాజిక శాస్త్రవేత్త కోమట్లను సామాజిక స్మగ్లర్లు (దొంగ రవాణాదారులు) అంటూఒక అసంబద్ధమైన బుల్లి పుస్తకాన్ని రాశాడు. దానిమీద ఉభయరాష్ట్రాలలోని వైశ్యులు సహజంగానే తీవ్రస్థాయిలో అభ్యంతరం తెలియచేశారు. వారికి మద్దతుగా పరిపూర్ణానందస్వామి లాంటి వారు సహితం బాహాటంగానే మాట్లాడమే కాకుండా ఆ పుస్తకంలోని అంశాలు మొత్తం హిందూ సమాజాన్ని కించపరిచేవిగా ఉన్నాయన్నారు. ఎలెక్ట్రానిక్, ప్రింట్ మీడియాలలో తాను రాసిన అంశాలను సరైన రీతిలో, శాస్త్రీయంగాసమర్ధించలేనిపుస్తక రచయిత మొత్తం చర్చను పక్కదారి పట్టించడం, అర్థంపర్థం లేని వాదన లేవదీయడం గమనించినవారికి ఆ రచయితకు ప్రాచుర్యం పొందాలనే జిజ్ఞాస తప్ప, విషయాన్ని కూలంకషంగా పదిమందికి తెలియచెప్పాలనే భావన వున్నట్లుగోచరించలేదు. అసలాయన రాసిన ఇతర పుస్తకాలు కాని, వ్యాసాలు కానీ, ఎవరిమీదో ఒకరి మీద గుడ్డకాల్చి పడేసే వ్యవహారమే తప్ప మేదావిత్వంతో కూడుకున్నవి కానే కావు.

వైశ్యులు సామాజిక స్మగ్లర్లు (అంటే తెలుగులో దొంగరవాణాదారులు) అని అనడం వెనుక ఉద్దేశం బహుశా వ్యాపారంచేసేవాళ్ళంతా దొంగరవాణా చేసేవారు అనీ, దొంగలనీ అర్థం కావచ్చు.ఒకనాడు (ఇప్పటికీ చాలా చోట్ల) కేవలంవైశ్యులే సాధారణంగా వ్యాపారం చేసేవారు. అయితే చాలామంది వైశు ్యలు చేసే వ్యాపారం ఆ రోజుల్లో, బహుశా ఇప్పటికీ, సమాజానికి నిత్యం దైనందిన జీవనానికి అవసరమైన చిల్లరదుకాణం వ్యాపారమే! ప్రతిగ్రామంలో వుండే ఒకటో-రెండో కోమటి కుటుంబాలు ఆ గ్రామ ప్రజల అవసరాలకు అనుగుణంగా చిల్లర దుకాణం వ్యాపారం చేసేవారు. నెలంతాగ్రామస్తులకు కావలసిన సరకులు అప్పుగానో, నగదుగానో ఇచ్చేవారు.అదొక సామాజిక ఆవశ్యకత. వాళ్లే అలా చేయకపోతే గ్రామస్తుల పరిస్థితి ఎలా వుండేదో ఉహించడం కూడా కష్టమే. ఇందులో దొంగ రవాణాకు ఆస్కారం ఎక్కడ వుందో ఆ రచయితే విడమర్చి తెలియచెప్పాలి.

క్రమేపీ రోజులు మారాయి.....కాలానుగుణంగా ఒక్క కోమట్లే కాకుండా చిల్లరదుకాణాలను నడపడానికి వీరూ-వారూ అనే తేడా లేకుండా అన్ని కులాల వాళ్లూ ముందుకు రాసాగారు. ఈ రోజుల్లో గ్రామాలకు పోతే మనకు కనిపించని వ్యాపారం వుండదు. ఒక్కకిరాణా దుకాణాలే కాకుండా, టీ-దుకాణాల దగ్గరనుంచి మద్యం అమ్మే దుకాణాలదాకా, హోటళ్లు నడపడం దగ్గరనుంచి ఎరువుల అమ్మకం దాకా, పాలమ్మడం దగ్గరనుంచి పూలు-కూరగాయలు అమ్మడం దాకా, కంట్రాక్టు పనుల దగ్గర నుంచి రాజకీయ వ్యాపారం దాకా ......ఇదీ- అదీ అనే తేడా లేకుండా అన్ని రకాల కులాలు వారి-వారికి తోచిన వ్యాపారం వారి-వారి స్థాయిని పట్టి చేస్తూనే వున్నారు. గొల్లలు గొర్రెల వ్యాపారం, బెస్తలు చేపల వ్యాపారం, చేనేతవారు గుడ్డల వ్యాపారం, దాసరివారి సరకులమ్మే వ్యాపారం, వ్యవసాయదారులు కూరలమ్మే వ్యాపారం, మేదరవాళ్ళు బట్టలు కుట్టే వ్యాపారం, గౌడులు కల్లు-సారా వ్యాపారం....చెప్పుకుంటూ పోతే వైశ్యులతో సహా అందరూ, అన్ని కులాల వాళ్లూఎదో ఒక వ్యాపారం చేస్తూనే వున్నారు. వైశ్యులు సామాజిక స్మగ్లర్లయితే ఈ కులాలవారదరూకూడా అలాగేనా? ఆరచయిత ఒక్క సారి పునరాలోచన చేస్తే మంచిదేమో!

స్వాతంత్ర్యానంతర భారతదేశంలో ఒక కొత్తరకమైన ఔత్సాహిక వ్యాపారవేత్తలు ఆవిర్భవించడం జరిగింది. వీరంతా కేవలం కోమట్లే కాదు....అన్ని కులాలవారున్నారు. కులాలకు, మతాలకు, వర్గాలకు అతీతంగా సమసమాజం ఏర్పాటుకోసం స్వాతంత్ర్యానంతరం అనేక రకాల చట్టాలు వచ్చాయి. రాజ్యాంగం కూడా సెక్యులర్-ప్రజాస్వామిక వ్యవస్థ దిశగా అనేక ప్రకరణలను పొందుపరిచింది. జవహర్లాల్ నెహ్రూ కాలంనుంచి మిశ్రమ ఆర్థిక వ్యవస్థ రూపుదిద్దుకోవడం మొదలవడంతో కులాలకు-మతాలకు అతీతంగా ఒక ఆధునిక వ్యాపారరంగ వర్గం ఆవిర్భవించింది. అనాదిగా, వంశపారంపర్యంగా ఆచరిస్తూ వస్తున్న వృత్తులకు స్వస్తి పలికి వ్యాపారాన్నే వృత్తిగా చేపట్టిన వారనేకమంది వున్నారు. 1991 సంవత్సరంలో ఆర్థిక సరళీకరణ విధానాలు రూపుదిద్దుకోవడంతో ఔత్సాహిక పారిశ్రామిక వేత్తలు రకరకాల వ్యాపారాలు ప్రారంభించడానికి తలుపులు తెరుచుకున్నాయి.

వాస్తవానికి అంతకు ముందే ప్రముఖ యాజమాన్య శిక్షణా సంస్థలైన ఐఐఎమ్ లాంటివి పెద్దమొత్తంలో ఎంబీయేలను తయారు చేయడంతో వారంతా ఉద్యోగరీత్యా, వ్యక్తిగతంగా వ్యాపారవేత్తలు కాసాగారు. ఆధునిక మార్కెటింగ్ వ్యవస్థ రూపుదిద్దుకోవడంతో నైపుణ్యం వున్న ప్రతివాడూ వ్యాపారం చేయసాగాడు. క్రమేపీ మన దేశ వ్యాపారవేత్తలు అంతర్జాతీయ స్థాయిలో గణనీయమైన పేరు-ప్రఖ్యాతులు తెచ్చుకోవడం మొదలైంది. అలా తెచ్చుకున్నవారిలో కోమట్లే కాకుండా అన్ని కులాల వారున్నారు. కోమట్లను అన్నట్లే వీరందరినీ సామాజిక స్మగర్లని అందామా? ఆ రచయితే చెప్పాలి సమాధానం.

కాకపోతే ఇక్కడ ఒక్క విషయం చెప్పుకోవడంలో, అంగీకరించడంలో తప్పు అని కానీ, సిగ్గుపడాల్సిన అవసరం కానీ లేదు. కార్ల్ మార్క్స్ చెప్పినట్లు సామాజిక వ్యవస్థ తీరుతెన్నులు ఆర్థిక స్థితిగతులపై ఆధారపడివుంటాయి. అలనాటి ఆర్థిక వ్యవస్థలో సామాజికంగా ఒక వర్గంవారు-లేదా-ఒక కులంవారు వ్యాపారంగంలో కేంద్రీకరించడం సహజంగా జరిగిన పరిణామం. వ్యక్తిగత సంపద పెరగడానికి, తద్వారా దేశ సంపద పెరగడానికి వారే కారణభూతులు. అలనాటి సామాజిక స్థితిగతులకు అనుగుణంగా రూపుదిద్దుకున్న చాతుర్వర్ణ వ్యవస్థలో వైశ్యులకు వ్యాపారలావాదేవీలు అప్పగించడం జరిగింది. అదేదో అన్నింటికన్నా గౌరవప్రదమైన వ్యాపకమని కాదుకాని, అలా జరగడం ఒక సామాజిక అవసరంగా జరిగింది అప్పట్లో. అలాగే బ్రాహ్మణుల విషయానికొస్తే, వారిని సమాజాన్ని ఐక్యంగా వుంచడానికి ఉపయోగించుకుంది అలనాటి వ్యవస్థ.

ఆధునిక నవ-భారతదేశంలో కులాలు, వ్యాపారాలు, పరిశ్రమలు ఎలా రూపాంతరం చెందాయి అనే విషయం ప్రధానాంశంగా, నందన్ నీలేకని ఉపోద్ఘాతంతో, ప్రఖ్యాత పాత్రికేయుడు హరీష్ దామోదరన్ రాసిన "ఇండియాస్ న్యూ కాపిటలిస్ట్స్" అనే ఆంగ్ల పుస్తకంలో, కోమట్లతో సహా అనేక కులాలు ఎలా వ్యాపార రంగంలోకి దిగి, పెద్దపెద్ద సంస్థలను స్థాపించి, కోట్లకు పడగలెత్తారో వివరణాత్మకంగా చెప్పడం జరిగింది. కోమట్లను సామాజిక స్మగ్లర్లగా అభివర్ణించిన మహాశయులు ఒక్కసారి ఈ పుస్తకాన్ని చదివితే మన

దేశ వ్యాపార రంగం అభివృద్ధి గురించి అవగతమౌతుంది. స్వాతంత్ర్యానంతర భారతదేశంలో గణనీయమైన మార్పులు వ్యాపార రంగంలో ఎలా చోటుచేసుకున్నాయో కూడా ఇది చదివితే అర్థం అవుతుంది. జౌళి, చక్కర, ఇనుము, ఉక్కు, రసాయనాలు, ప్లాస్టికులు, ఫార్మా, ఆటోమొబైల్స్, ఎలెక్ట్రానిక్స్, ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ.....ఇలా వివిధ రంగాలలో ఈ కులం–ఆ కులం అనే తేడా లేకుండా వ్యాపారవేత్తలు పుట్టుకొచ్చారు. ఇవేవీ గమనించకుందా, పరిగణలోకి తీసుకోకుండా ఒక్క వైశ్యులే వ్యాపారం చేశారనీ, వారు సామాజిక స్మగ్లర్లనీ నింద వేయడం భావ్యం కాదు. పార్సీలు, గుజరాతీ బనియాలు, జైనులు, మార్వాడీలు, సింధీలు, చెట్టియార్లు, ఖోజాలు, బోహరాలు లాంటి వైశ్యా కులాలు ఒకప్పుడు వ్యాపారవేత్తలే.... కాదనలేం. కాలక్రమేణా, కొత్త వ్యాపార వర్గాల్లో యాదవులు, కమ్మవారు, రెడ్డివారు, రాజులు, వెలమలు, నాయుడ్లు, గౌండర్లు, నాడార్లు, మరాఠాలు, హిందూ–సిఖ్ జాట్లు.....ఇలా అందరూ చేరారు. వీరితో పాటు బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, కాయస్థ లాంటి మిగతావారు కూడా వ్యాపారులయ్యారు.ఒక్కో కులానికి చెందినవారు ఎలా వ్యాపార రంగంలో అంచెలంచలుగా ఎదిగారో సోదాహరణంగా వివరిస్తూ హరీష్ దామోదరన్ ఆసక్తికరమైన విషయాలెన్నో రాశారు. 1965 సంవత్సరపు మొనాపలీ విచారణ కమిషన్ రూపొందించిన 75 ప్రముఖ పారిశ్రామిక సంస్థల్లో కేవలం రెండు మాత్రమే ఖత్రీలకు చెందగా, ఐదు మాత్రమె బ్రాహ్మణులకు చెందివున్నాయి. తదనంతర పరిణామాలలో వారు కూడా గణనీయమైన వృద్ధి సాధించారు. ఇన్ఫోసిస్ సంస్థ అలా వచ్చిందే!

కమ్మ కులానికి, రెడ్డి కులానికి, రాజుల కులానికి, వెలమ కులానికి చెందినవారు వ్యాపార రంగంలో ఎవరూ ఉహించని విజయాలు సాధించారు. దీని వెనుక వున్న కారణాలను వివరిస్తూ, దామోదరన్, సర్ ఆర్థర్ కాటన్ నిర్మించిన నీటిపారుదల ప్రాజెక్టుల పుణ్యమా అని, కమ్మ కులానికి చెందిన వ్యవసాయదారులు పంటలు సమృద్ధిగా పండించుకుని అలా వచ్చిన డబ్బును వ్యాపారాల్లో పెట్టుబడి పెట్టి లాభాలను ఆర్జించారని రాశాడు. వరి పంట, మిరప పంట, పసుపు పంట, కాటన్ పంట, పొగాకు పంటల్లో లాభాలెక్కువగా

వచ్చాయి. కొందరు ధాన్యం వ్యాపారం చేస్తే, మరికొందరు పొగాకు వ్యాపారం చేశారు. వీరెవరూ వ్యాపారంలో స్మగ్లింగ్ చేయలేదే! అలాగే సినిమారంగంలో మరికొందరు పెట్టుబడులు పెట్టి వ్యాపారం చేసారు. లాభాలు గడించారు. మరికొందరు పరిశ్రమలు స్థాపించారు. ఉదాహరణకు ఆంధ్రా సైంటిఫిక్ కంపెనీ, ఉయ్యూరు సహకార చక్కర కర్మాగారం, కేసీపీ, ఆంధ్రా సుగర్స్, సర్వారాయ నూలు మిల్లు లాంటివి వున్నాయి. అలాగే రెడ్డివారు మైనింగ్ పరిశ్రమల్లో పెట్టుబడులు పెట్టారు. సినిమారంగంలో కూడా దిగారు. కాంట్రాక్టులు కూడా చేశారు. ప్రాజెక్టులు కట్టారు. ఇక ప్రపంచ ప్రఖ్యాతి గాంచిన సత్యం కంప్యూటర్స్ గురించి అందరికీ తెలిసిందే. దానిని స్థాపించిన వ్యక్తి రాజుల కులానికి చెందిన వారు. రియల్ ఎస్టేట్ రంగంలో కొందరు వెలమలు దూసుకు పోతున్నారు కదా!

ఇవ్వాళ వ్యాపారం చేయని కులం ఏదీ లేదు. వ్యాపారం చేసిన కోమట్లు స్మగ్లర్లయితే అందరినీ స్మగ్లర్లుగానే ఆ రచయిత భావిస్తున్నాడా? దీనికి ఆయన వద్ద సమాధానం వుందని నేనుకోను.

నమస్తే తెలంగాణ దినపత్రిక (04-10-2017)

❖ ❖ ❖

ప్రాణ భయం లేనిది పరిణామవాదం

ఆంధ్రవాల్మీకి, కవిసార్వభౌమ వావిలికొలను సుబ్బారావు (వాసుదాసు) శ్రీమదాంధ్ర వాల్మీకి రామాయణం మందరం, అయోధ్యాకండ చివర్లో శ్రీరాముడి దినచర్య గురించి వివరించారు. సాధువులను రక్షించడానికి, పాపాత్ములను నాశనం చేయడానికి, ధర్మ స్థాపన కొరకు, ప్రతియుగంలో శ్రీమన్నారాయణుడు భూమ్మీద అవతరిస్తుంటాడు. ఈ అవతారాలే మళ్లీ-మళ్లీ పునరావృతమవడం వల్ల, ఇప్పటికి ఎన్ని మత్స్యావతారాలు, నృసింహావతారాలు, శ్రీరామావతారాలు, కృష్ణావతారాలు అయ్యాయో చెప్పడం కష్టం. మళ్లీ-మళ్లీ అవతారాలు వచ్చినప్పుడు, వారితో పాటే మళ్లీ-మళ్లీ హిరణ్యాక్ష-హిరణ్యకశిపులు, బలిచక్రవర్తి, రావణ-కుంభకర్ణులు, కంస-శిశుపాలులు లాంటి వారు కూడా రావాలికదా? వారు వచ్చినప్పుడు వారి సహాయకులు, సహచరులు, తల్లిదండ్రులు, అవతార పురుషుడికి కావాల్సినవారు రావాలి కదా? అలాంటప్పుడు పరిణామవాదం తప్పవుతుంది కదా? అలాగే ముక్తి, జన్మరాహిత్యం అనే పదాలు వ్యర్తమైనవే కదా?

అవతారాలు రావడం నిజమే. వారికి కావాల్సినవారు, విరోధులు రావడం కూడా నిజమే. బ్రహ్మేంద్రాదులు, అష్టదిక్పాలకులు, సూర్యచంద్రులు, సప్తర్షులు....అందరూ పుట్టడం యదార్థమే. అయినా పరిణామ వాదం తప్పుకాదు. ముక్తి అనేది వ్యర్థపదం కానేకాదు. బ్రహ్మ, రుద్ర, అగ్ని, వరుణుడు...లాంటి పదాలన్నీ ఆయా పదవుల పేర్లే కాని ఆ ఉపాధిలో వుండే జీవాత్మల పేర్లు కావు. కలెక్టర్, డిప్యూటీ కలెక్టర్, తహసీల్దార్ అనే పదవుల్లో వుండేవారు మళ్లీ-మళ్లీ వచ్చారంటే, అదే మనిషి వచ్చాడని అర్థం కాదు. అలాగే బ్రహ్మ, రుద్ర, అగ్ని, వరుణుడు అనే పదవుల్లో వున్నవారు పోగానే, ఆ స్థానం ఖాళీ కాగానే, మరో అర్హుడు ఆ స్థానంలో నియమించబడుతాడు. వాడి ఉద్యోగం వాడు చేస్తాడు. ఇలా వచ్చేవాడు భిన్న జీవుడే కాని ఇంతకు ముందు వున్నవాడు కాదు. కాబట్టి పరిణామ వాదానికి ప్రాణ భయం లేదు.....ముక్తుడికి పునర్జన్మ భయం లేదు. ఒక స్థానంలో రెండు జీవులుండవు. జీవయాత్రా విషయంలో పరిణామమే సరైన మార్గం.

బ్రహ్మాండకోటులు అనంతం. జీవకోటులూ అనంతమే. ప్రపంచం నిత్యం. సంసారం నిత్యం. కాలం నిత్యం. నది ఒడ్డున నిలుచుని చూస్తుంటే నీళ్లు, నీటి బిందువులు దాటిపోతూనే వుంటాయి. వాటి స్థానంలో మరికొన్ని వస్తాయి. ఒక నీటి బిందువు సముద్రంలో ప్రవేశించగానే ఆద్యంతాలలో శూన్య స్థానం లేనట్లే, జీవుడు ముక్తుడు కాగానే ఆ స్థానంలో కాని, ఆదిలో కాని, శూన్యం వుండదు.

శ్రీరామావతారం వైవస్వత మన్వంతరంలో ఐదవ మహాయుగమైన త్రేతాయుగంలో సంభవించింది. కృతయుగానికి 1728000 సంవత్సరాలు, త్రేతాయుగానికి 1296000 సంవత్సరాలు, ద్వాపరయుగానికి 864000 సంవత్సరాలు, కలియుగానికి 387000 సంవత్సరాలు కలిపి మొత్తం ఒక మహాయుగానికి 4275000 సంవత్సరాలు వుంటాయి. ఇలాంటి వేయి మహాయుగాలు బ్రహ్మకు ఒక పగలు, మరో వేయి మహాయుగాలు ఒక రాత్రి అవుతుంది. ఇవి రెండూ కలిస్తే ఒక రోజవుతుంది. దాన్నే కల్పం అంటారు. 360 కల్పాలు బ్రహ్మకు ఒక సంవత్సరం. 36000 కల్పాలు బ్రహ్మాయువు.

త్రిమూర్తులలో అవతారాలు ఒక్క విష్ణువుకే కాని మిగతా ఇద్దరికీ లేవు. విష్ణువు రాజసుడైన బ్రహ్మను సృష్టికార్యానికి, తామసుడైన శివుడిని సంహారకార్యానికి, నియమించి, రక్షాభారాన్ని తనమీద వేసుకుని, దానికి అవసరమైన విధంగా ప్రవర్తించాడు. ఆ క్రమంలోనే మనిషి రూపంలో త్రేతాయుగంలో, రామావతారంగా జన్మించాడు. శ్రీరాముడి జనన కాలంలో గురువు, చంద్రుడు, కర్కాటక లగ్నంలో వున్నారు. అంటే జన్మ లగ్నం కర్కాటకం కాగా, మేషంలో రవి-బుధులు, తులలో శని, మకరంలో కుజుడు, మీనంలో శుక్రుడు వున్నారు. ఆయన పుట్టిన సంవత్సరం విలంబి. నక్షత్రం పునర్వసువు. ఇది నిర్ధారించడానికి శ్రీమద్రామాయణంలో ఆధారాలు లేవు. శ్రీరంగమహాత్మ్యం అనే గ్రంథంలో భగవంతుడు బ్రహ్మకు చెప్పిన మాటల ఆధారంగా కొంత తెలుస్తున్నది. తాను రఘువంశం వారు పాలించే అయోధ్యకు పోవాలని అనుకుంటున్నాననీ, అక్కడ నాలుగు మహాయుగాలుంటాననీ, ఆ తరువాత కావేరీ తీరానికి పోయి చంద్ర పుష్కరిణీ తీరంలో శయనిస్తాననీ చెప్పాడు

బ్రహ్మతో. విష్ణువు ఆజ్ఞానుసారం బ్రహ్మ తాను అర్చిస్తున్న శ్రీరంగధామాన్ని ఇక్ష్వాకు మహారాజుకు ఇచ్చాడు.

తదనంతరం జరిగిన పరిణామంలో, ఐదవ త్రేతాయుగంలో కొడుకులకై దశరథుడు అశ్వమేధ యాగాన్ని చేశాడు. ఆ యుగంలోనే శ్రీరామ జననం అయింది. జన్మించింది విలంబినామ సంవత్సరం కాబట్టి హేవిలంబిలో అశ్వమేధయాగం, పుత్రకామేష్టి చేశాడు. దుర్ముఖి చైత్రమాసంలో అశ్వం విడిచారు. పునర్వసువు నక్షత్రంలో బుధవారం నాడు శ్రీరామజననం. భరతుడు గురువారం పుష్యా నక్షత్రంలోను, లక్ష్మణ-శత్రుఘ్నులు శుక్రవారం ఆశ్లేషా నక్షత్రంలోనూ జన్మించారు. చైత్ర బహుళ పంచమి నాడు నామకరణం జరిగింది. పరాభవ సంవత్సరంలో తొమ్మిదో ఏట ఉపనయనం జరిగింది. అరణ్యవాసానికి పోయేటప్పుడు శ్రీరాముడికి 25 సంవత్సరాలు కాగా, సీతాదేవికి 18 సంవత్సరాలు. శ్రీరాముడికి 12 ఏళ్ల వయసున్నప్పుడు, సౌమ్యనామ సంవత్సరంలో యాగరక్షణ కొరకు విశ్వామిత్రుడి వెంట అరణ్యాలకు పోయాడు. ఈ విషయం మారీచుడు రావణాసురుడితో సీతాపహరణం ముందర చెప్పినట్లు రామాయణంలో వుంది. దశరథుడు విశ్వామిత్రుడికి చెప్పిన మాటలనే మారీచుడు రావణుడికి చెప్పాడు.

శ్రీరాముడికి 12 సంవత్సరాల వయసున్నప్పుడు, సీతకు ఆరేళ్ళ వయసులో వారి వివాహం జరిగింది. దీనికి దృష్టాంతరంగా విశ్వామిత్రుడి యాగం కాపాడడానికి రామలక్ష్మణులు వెళ్లిన రోజు నుంచి మిథిలా నగరం వెళ్లడం వరకు తీసుకోవచ్చు. సౌమ్యనామ సంవత్సరం మాఖ బహుళంలో శ్రీరామలక్ష్మణులు విశ్వామిత్రుడి వెంట పోయారు. 15 వ నాటి ఉదయం మిథిలా ప్రవేశం చేసి, శివ ధనుర్భంగం చేశాడు. 27 వ రోజున శుక్ల త్రయోదశి శుభ దినం కాబట్టి, ఉత్తర ఫల్గుణీ నక్షత్రంలో సీతారాముల కల్యాణం జరిగింది. ఉత్తర ఫల్గుణీ నక్షత్రం శ్రీరాముడి జన్మ నక్షత్రానికి ఆరవది. అంటే, 27 వ రోజు ఫాల్గున శుద్ధ త్రయోదశి అయితే, అయోధ్య నుండి బయల్దేరిన రోజు మాఘబహుళ విదియ కావాలి. విదియ-హస్తా రోజు ప్రయాణానికి మంచి రోజే. అది శ్రీరాముడికి ధృవతార కూడా అవుతుంది. కాబట్టి ఆ రోజున హస్త

పోయిన తరువాత అభిజిల్లగ్నంలో ప్రయాణమై వుండాలి. సీతారాముల కళ్యాణమైన తరువాత, అంటే, బహుళ విదియతో ముగిసి, తదియనాడు జనకుడు బిడ్డలకు అరణాలిచ్చిన తరువాత, చవితినాడు అప్పగింతలై, ఫాల్గుణ బహుళ పంచమి నాడు అయోధ్యకు ప్రయాణమయ్యారు. షష్టి–సప్తముల్లో పరశురాముడి గర్వభంగం అయింది. దశమినాడు అయోధ్య ప్రవేశం జరిగింది. ఆ తరువాత 12 సంవత్సరాలు సుఖసంతోషాలతో గడిచింది. ఆ విధంగా బాల కాండ మొత్తం 24 సంవత్సరాల వృత్తాంతం.

దుందుభి నామ సంవత్సర చైత్ర శుద్ధ చవితినాడు దశరథుడు, శ్రీరాముడికి పట్టాభిషేకం చేయాలని పౌరులతో–మంత్రులతో ఆలోచన చేసి, పంచమి నాటి ఉదయం పుష్యా నక్షత్రంలో యౌవరాజ్య పట్టాభిషేకం జరిపించాలని నిర్ణయించాడు. మరో రకంగా చెప్పాలంటే, చైత్ర శుద్ధ పంచమే వనవాసారంభమైన రోజు. మర్నాడు గంగాతీర వాసం, ఆ మర్నాడు గుహుడి దర్శనం. అయోధ్య విడిచిన మూడో రోజు సప్తమినాడు జడలుజడలు ధరించడం, నాలుగోనాడు అష్టమి రోజున భరద్వాజాశ్రమం వెళ్లడం జరిగింది. ఐదవనాడు నవమిన యమున దాటారు. ఆరవనాడు దశమీ రోజున చిత్రకూటమి వెళ్లి వాల్మీకి దర్శనం చేసుకుని, పర్ణశాల నిర్మించుకున్నారు. అదే రోజున అక్కడ అయోధ్యలో దశరథుడు మరణించాడు.

శ్రీరాముడు అయోధ్య విడిచిన 17 వ రోజున భరతుడు అక్కడికి చేరుకున్నాడు. మర్నాడు తండ్రికి కర్మలు ప్రారంభించాడు. 29 వ రోజున కర్మకాండలన్నీ పూర్తయ్యాయి. మర్నాడు 30 వ రోజున వైశాఖ శుద్ధ చవితినాడు రాజకర్తలు భరతుడిని రాజ్యభారం వహించమని కోరారు. 31 వ రోజున పంచమీ నాడు సభకు వచ్చిన భరతుడిని వసిష్ఠుడు పట్టాభిషేకం చేసుకొమ్మని అడిగాడు....భరతుడు తిరస్కరించాడు. మర్నాడు వైశాఖ శుద్ధ షష్టి రోజున భరతుడు చిత్రకూటానికి బయల్దేరాడు. అదే రోజున గుహుడిని కలిశాడు. మర్నాడు సప్తమినాడు జడలు ధరించాడు....భరద్వాజుడి విందు స్వీకరించాడు. 34 వ రోజున, వైశాఖ శుద్ధ అష్టమి నాడు, చిత్రకూటానికి బయల్దేరి శ్రీరామదర్శనం చేసుకున్నాడు. అదే రోజున రాముడు తండ్రికి నీళ్లు విడిచాడు.

35 వ రోజున రామ-భరత సంభాషణ అనంతరం మర్నాడు భరతుడికి తన పాదుకలను ఇచ్చాడు శ్రీరాముడు. అదే రోజు, అంటే, వైశాఖ శుద్ధ దశమిన భరతుడు అయోధ్యకు చేరాడు. 37 వ రోజున వైశాఖ శుద్ధ ఏకాదశి నాడు భరతుడు నందిగ్రామం చేరాడు.

భరతుడు వెళ్ళిపోయిన తరువాత పౌర్ణమి వరకు చిత్రకూటం లోనే వుండి సీతారామలక్ష్మణులు, వైశాఖ బహుళ పాడ్యమినాడు అత్రి ఆశ్రమానికి చేరారు. సీత అనసూయతో సంభాషణ చేసింది కూడా ఆ రోజో లేదా మరునాడో అయ్యుండాలి.....ఎందుకంటే అనసూయ చంద్రవర్ణన చేసింది కాబట్టి.... ఏదేమైనా ప్రాణ భయం లేనిదే పరిణామవాదం!

(ఆంధ్రభూమి – అక్టోబర్ 30, 2017)

❖ ❖ ❖

బ్రాహ్మణులు "ఆధ్యాత్మిక ఫాసిస్టులా"? కులాలపైవిమర్శ తగదు...

సామాజిక శాస్త్రవేత్తగా చెప్పుకుంటున్న ఒక పెద్దమనిషి హిందూ మతానికి వ్యతిరేకంగా అనేక అంశాలపై జుగుప్సాకరమైన వ్యాఖ్యలు చేస్తున్నారు. ఆయన రచనల్లో హిందూమతానికి, హిందూ దేవుళ్లకు వ్యతిరేకంగా విపరీతార్థాలు తీస్తూ, ప్రామాణికం కాని వాదనలు, అసందర్భ వ్యాఖ్యలు చేస్తున్నారు. సమాజంలోని ఒక కులాన్ని స్మగ్లర్లనీ, మరో కులాన్ని ఆధ్యాత్మిక ఫాసిస్టులనీ దురుద్దేశపూరిత వ్యాఖ్యానం చేస్తున్నారు. హిందూమతాన్ని కొన్ని సామాజిక వర్గాలతో మాత్రమే ముడివేసి, ఆ మత విశ్వాసాలపై తనదైన పద్ధతిలో విమర్శలు గుప్పిస్తూ ప్రపంచ సమస్యలన్నిటికీ కారణం హిందూ మతమే అన్నట్లు గూడార్థం చెప్తున్నారు. హిందూ మతంలో ఆయనకునమ్మకం లేకపోతే, ఆయన ఆ హిందూ దేవుళ్ళకు మొక్కడంనిరభ్యంతరంగామానుకోవచ్చు. అంతేకానీ, హిందువుల మనోభావాలను దెబ్బతీసే విధంగా హిందూ దేవుళ్ళను, కొన్ని కులాలను హేళన చేసే హక్కు ఆయనకుఎంతమాత్రం లేదు.

ఏది ఆర్య ధర్మమో, ఏదిఆర్షధర్మమో,ఏది కాదో నిర్ణయించే అర్హత ఎంతవరకుందో హిందూ మతానికి వ్యతిరేకంగా మాట్లాడేవారు ఆలోచించు కోవడం మంచిదేమో! ఉదాహరణకు సృష్టి రహస్యం పరిపూర్ణంగా సమగ్రంగా విప్పగలవారెవరైనా వున్నారా? పోనీ తమకు తెలుసని ఇంతవరకు ఎవరైనా అనగలిగారా? సైన్స్ ఎంతగానో అభివృద్ధి చెందింది కదా? ఐనప్పటికీ రోబోట్ లను తయారు చేయగలిగారే కాని మానవ శరీర నిర్మాణానికి అసలు సిసలు నమూనా ఎవరైనా చేయగలిగారా? టెస్ట్ ట్యూబ్ బేబిని పుట్టించగలిగారు కాని, మానవ వీర్యం, అండం కలయిక లేకుండా దానిని సాధించగలిగారా? సృష్టి ఆదినుంచీ కొన్ని నియమాలు, నిబంధనలు, పద్ధతులు, ఆచరణలు, మంచీ–చెడులు...ఇలా ఎన్నో సాంప్రదాయాలు చోటుచేసుకుంటూ వస్తున్నాయి. వాటిలోంచి ఈకకు ఈక, తోకకు తోకా లాగి, పాండిత్య ప్రదర్శన చేసి, సనాతన పద్ధతులను, సంస్కృతీ సంప్రదాయాలను, ఈసడించడం సమంజసం కాదేమో

ఆలోచించు కోవడం మంచిది. అనాదిగా సంస్కృతీ సాంప్రదాయాలకు నిలయమైన భారతావనిలో ఎవరెవరు ఎటువంటి ధర్మాలను ఆచరించారనేదే ప్రధానం. వాటిని భావితరాల వారు ఎలా అర్థం చేసుకోవాలనేది ముఖ్యం. మన ఇతిహాసాలు, పురాణాలు, కావ్యాలు, హిందూధర్మశాస్త్రాలు చెప్పిందంతా బూటకం అని వాదించే కన్న అందులోని ధర్మాలను, అధర్మాలను అవగాహన చేసుకోవడం కూడా ముఖ్యం. మనప్రాచీనగ్రంథాలలోఎప్పుడూ–ఎక్కడా ఫలానా కులం వారే అధికులని చెప్పబడలేదు. ఎన్నో పాత్రల ద్వారా, సంభాషణల ద్వారాఎన్నో ధర్మాలను వివరించడం జరిగింది.

ఇదిలా వుండగా, ఇటీవల కాలంలో ఆరచయితకుఐన దానికీ–కాని దానికీ బ్రాహ్మణులను ఆడిపోసుకోవడం ఒక పరిపాటి అయింది. ప్రతిదాన్నీ ప్రతి వ్యవహారాన్ని బ్రాహ్మణ్యంతో, బ్రాహ్మణ కులంతో ముడిపెట్టి విమర్శలు చేయడం తగని పని. "బ్రాహ్మణాధిక్యత" అనే పదాలను కూడా తరచూ వాడడం మంచిది కాదు. ఆయనవాదనకుపని కొచ్చే బ్రాహ్మణ శాస్త్రాలు, బ్రాహ్మణ్యం మిగిలిన విషయాలకు ఎందుకు పనికి రాదో అర్థంకాదు. బ్రాహ్మణులను"ఆధ్యాత్మిక ఫాసిస్టులు" అని దుర్మార్గపు రాతలు రాయడం సరైందికాదు.బ్రాహ్మణ ఔన్నత్యాన్నీ, బ్రాహ్మణ మూల విశేషాలను, ఏ మాత్రం తెలియని ఇతడుతన నోటికొచ్చినట్లు బ్రాహ్మణులను చిన్న చూపు చూస్తూ మాట్లాడడం సమంజసం కాదు. చాతుర్వర్ణ వ్యవస్థ ప్రకారం బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్ర అనే నాలుగు వర్ణాలు వాడుకలో వున్నాయి. సమాజం అభివృద్ధి చెందిన నేడు కూడా, సామాజిక అవసరాల దృష్ట్యా, నాలుగు కాదు–నలబై తరగతులుగా మనమందరం మనమన విధులను నిర్వహించడం లేదా? ఇలాంటి వ్యవస్థ ప్రాచీన కాలం నాటి ఈజిప్ట్, బాబిలోనియాలతో సహా, చైనా దేశంలోనూ వుండేదట. అక్కడి వాడుక ప్రకారం వారిని పూజారులుగా, పాలకులుగా, వృత్తి దారులుగా, బానిసలుగా విభజించారు. అలానే ప్రాచీన ఇరాన్‌లో "పిస్ట్రీ" అనే నాలుగు వర్ణాలుండేవి.

ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థ అమల్లో వున్న వర్తమాన కాలంలో కూడా మనిషికి–మనిషికి మధ్య వ్యత్యాసాలు కొన్ని విషయాలలో లేవా? ప్రభుత్వ ప్రయివేట్ సర్వీసులలో ఒకటవ తరగతి, రెండవ తరగతి....మూడు, నాలుగు

తరగతుల ఉద్యోగులని విభజన లేదా? ఐఏఎస్-ఐపీఎస్ అధికారికీ, అటెండర్ కూ రాజ్యాంగ పరంగా ఒకే రకమైన హక్కులిచ్చినప్పటికీ, వారిరువిరికీ మధ్య వ్యత్యాసాలు లేవా? ఇంజనీరునూ, డాక్టరునూ, గుమాస్తాను, దినసరి కూలీని, ఒకే రకంగా అన్ని విషయాలలోనూ చూస్తున్నామా? దీనికి కారణం, ఇప్పటి మూలాలు ఆర్థికమైనవైతే, ఆ నాటి కాలంలో మూలాలు మరో రకంగా వున్నాయి. దేశ కాలమాన పరిస్థితులకనుగుణంగా మార్పులు చోటు చేసుకుంటున్నాయి. ఆ మార్పులో మంచి వుందీ, చెడు వుంది. కమ్యూనిజం వచ్చిన చైనా, రష్యా దేశాలలో కూడా ఈ తేడాలున్నాయి. ఇక "కులం" అంటే ఏమిటో చూద్దాం. ఒక అర్థం ప్రకారం కులమంటే "నివాసం". వర్ణాలు వేరు, జాతులు వేరు. వర్ణం అనే మాట "వర్గం" ను సూచిస్తే, జాతి అనేది "కులం" ను సూచిస్తుంది. ఇంగ్లీష్ లో చెప్పుకోవాలంటే "క్లాస్", "కాస్ట్" అన్న మాట. జాతులు పెరుగుతూ తరుగుతూ వస్తున్నప్పటికీ, వర్ణాలు మాత్రం నాలుగు గానే వుండిపోయాయి. ఏదేమైనప్పటికీ, చాతుర్వర్ణ వ్యవస్థను ఎవరు-ఎప్పుడు సృష్టించినప్పటికీ, అది ఎలా రూపాంతరం చెందినప్పటికీ, అది ఒక సామాజిక అవసరాన్ని, బాధ్యతను ఆకాలంనాటిఅవసరాలకుఅనుగుణంగానిర్వహించింది. అందువల్ల ఎవరు కూడా తాము ఫలానా కులంలో పుట్టామని బాధ పడాల్సిన అవసరం లేదు. గర్వ పడాల్సిన అవసరమూ లేదు. ఒక కులంలో పుట్టినందుకు వేరే కులం వారిని తక్కువగా కాని, ఎక్కువగా కాని చూడాల్సిన అవసరమూ లేదు.

బ్రాహ్మణుల విషయానికొస్తే, సమాజం వారికి అప్పగించిన బాధ్యతను వారు సక్రమంగా శక్తివంచనలేకుండా నిర్వహించారు. వారు కుల వ్యవస్థను ఏనాడూ పెంచి పోషించలేదు. సమాజం అవసరాల నేపధ్యంలో అదే సమాజం సృష్టించుకున్నవే ఇవన్నీ. అదే సామాజిక అవసరం నేపధ్యంలో బ్రాహ్మణులు పాలన, మంత్రాంగం, పురహితాల వైపు దృష్టి మరల్చారు. ప్రతి గ్రామంలోనూ ఆ గ్రామ పరిపాలన, సంక్షేమ కార్యక్రమాల పర్యవేక్షణ కొరకు పనిచేసే "పంచ ప్రధానుల" లో కనీసం ఒకరిద్దరు బ్రాహ్మణులుండేవారు. అదే నేటి గ్రామ పంచాయతీ వ్యవస్థ ఐంది. సమాజాన్ని మార్క్సిస్టు కోణంలో నిశితంగా పరిశీలన

చేసిన చరిత్రకారుడు కోశాంబి తన గ్రంథంలో, బ్రాహ్మణులు సమాజానికి చేసిన సేవకు గుర్తింపుగా గొప్ప యోగ్యతా పత్రం ఇచ్చారు. ఆర్య, ఆదిమ వాసుల పునఃకలయికవల్ల ఏర్పడిన కులంగా బ్రాహ్మణులను అభివర్ణించి, ప్రాచీన పవిత్ర గ్రంథాలలో లభ్యమైన వాటిని భద్ర పరిచింది వారేనని, దాని విలువ అపారమని పేర్కొన్నారు. ఇలాంటి నేపధ్యంలో తమ బ్రతుకేదో తాము బ్రతుకుతున్న బ్రాహ్మణులను చీటికి-మాటికీ వేలెత్తి చూపుతూ, వారేదో తప్పు చేశారని చరిత్ర వక్రీకరించి మాట్లాడడం ఎంతవరకు సబబు?

ఒకనాడు సమాజాన్ని ఐక్యంగా వుంచడానికి తమ శాయశక్తులా కృషిచేసిన బ్రాహ్మణుల పరిస్థితి గతులు రోజు-రోజుకూ క్షీణించి పోతున్నాయి. బ్రాహ్మణ వ్యతిరేకత, బ్రిటీష్ ప్రభుత్వ హయాంలో బలపడి, స్వతంత్ర భారత దేశంలో పతాక దశకు చేరుకుంది. మండల కమీషన్ నివేదికతో ఆ వ్యతిరేకత వేళ్లూనుకుని పోయింది. బ్రిటీష్ పాలనలో బ్రాహ్మణులను ఇబ్బందులకు గురిచేయడం యాధృఛ్చికంగా జరిగిందేమీకాదు. సామాజిక వ్యవస్థలో బ్రాహ్మణుల పాత్ర ఎంత ప్రాముఖ్యమైందో బ్రిటీష్ వారికి మొదట్లోనే అవగతమైంది. పవిత్రమైన సాంస్కృతిక-సాంప్రదాయక బవబంధాల నేపధ్యంలో దేశ ప్రజలను ఐక్యంగా-సమైక్యంగా మలచడంలో కీలక పాత్ర పోషిస్తున్న బ్రాహ్మణులను కట్టడి చేయాలన్న ఆలోచన ఆంగ్లేయులకు కలగడం సహజం. విభజించి పాలించు అనే సంస్కృతిని అనుసరించే బ్రిటీష్ ప్రభుత్వం, భారత సమాజాన్ని విడదీయాలంటే, మొదలు బ్రాహ్మణులను దెబ్బ తీయాలని భావించింది. అలనాడు ఆ ప్రభుత్వం అనుసరించిన విధానాన్నే స్వతంత్ర భారత దేశంలో మండల్ కమీషన్ అనుసరించింది. చదువుకున్న బ్రాహ్మణుల మూలాన, భారతదేశంలో తమ గుత్తాధిపత్యానికి ప్రమాదం వుందని భావించింది బ్రిటీష్ ప్రభుత్వం. జాతీయోద్యమంలో పెద్ద ఎత్తున బ్రాహ్మణులు పాల్గొనడమే కాకుండా నాయకత్వం వహించడం వారి అనుమానాన్ని మరింత ధృఢ పరిచింది. వాస్తవానికి శతాబ్దాల కాలంగా బ్రాహ్మణ, బ్రాహ్మణే తరులు కలిమిడిగా, అభివృద్ధి చేసిన సామాజిక, రాజకీయ ముఖ చిత్రం మారిపోయింది. ఒకరిని మరొకరు దూషించుకునే స్థితికి చేరుకుందిప్పుడు. ఈ మార్పుల వల్ల

వర్ణాశ్రమ ధర్మాలకు బదులుగా కులాల ప్రాధాన్యత వచ్చింది. రాజకీయ, సామాజిక, మతపర, సాంస్కృతిక వ్యవహారాలలో కులాల ప్రస్తావన లేకుండా ఏదీ జరగలేని స్థితికి చేరుకున్నాం. బ్రాహ్మణ వ్యతిరేకత చివరకు కులాల వ్యతిరేకతకు దారితీసింది. ఒక కులం వారు, మరో కులాన్ని దూషించే పరిస్థితులొచ్చాయి. అగ్ర కులాలని, వెనుకబడిన కులాలని, దళితులని బేధాలొచ్చాయి.

ఇలాంటి నేపథ్యంలో బ్రాహ్మణులు "ఆధ్యాత్మిక ఫాసిస్టులు" ఎలా అయ్యారు?

నమస్తే తెలంగాణ దినపత్రిక (15-10-2017)

❖ ❖ ❖

తండ్రి వనం శ్రీనివాసరావు గారు-పరమ భాగవతోత్తములు, శ్రీరామ భక్తులు... తన 83వ ఏట 1998 లో పరమ పదించారు. తల్లి వనం సుశీలమ్మ గారు- సహస్ర చంద్ర దర్శనం చేసుకొని నవంబర్ 2013 లో తన 90 వ ఏట మరణించారు.

స్వగ్రామం-జన్మ స్థలం: ఖమ్మం జిల్లా, ముదిగొండ మండలం, వనం వారి కృష్ణాపురం గ్రామం. ఆగస్ట్ 15, 1947 న భారత దేశానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన ఏడాదికి, ఆగస్ట్ 8, 1948 న జననం. ఒక అక్క, ఇద్దరు చెల్లెళ్లు, నలుగురు తమ్ములు.

విద్యాభ్యాసం: సొంత గ్రామంలో మాధ్యమిక; ఉన్నత పాఠశాల చదువు ఖమ్మంలో; కళాశాల చదువు ఖమ్మం, హైదరాబాద్‌లలో; విశ్వవిద్యాలయం చదువు ఉస్మానియా, నాగపూర్‌లలో... లెక్కలు, భౌతిక-రసాయన శాస్త్రాల్లో డిగ్రీ,; పబ్లిక్ అడ్మినిస్ట్రేషన్‌లో ఎం.ఏ; లైబ్రరీ సైన్స్‌లో డిగ్రీ.

వివాహం: ఏప్రియల్ 30, 1969 న (స్వర్గీయ) అయితరాజు రాంరావు-రాధ గార్ల కుమార్తె విజయలక్ష్మి తో వివాహం. ఇద్దరాడ పిల్లలు (ప్రేమ మాలిని, కిన్నెర); ఒక కొడుకు (ఆదిత్య). ఆరుగురు మనుమలు, మనుమరాళ్లు

ఉద్యోగాలు- ఇతర వ్యాపకాలు: లైబ్రేరియన్‌గా వృత్తి ప్రారంభం... గవర్నర్ దగ్గర ప్రాజెక్టు అధికారిగా, ఇద్దరు ముఖ్యమంత్రుల దగ్గర పౌర సంబంధాల అధికారిగా... హస్తకళల అభివృద్ధి సంస్థలో కొన్నాళ్లు... మర్రి చెన్నారెడ్డి మానవ వనరుల అభివద్ధి సంస్థలో కొంత కాలం... అత్యవసర సహాయ సేవల సంస్థలో మరికొంతకాలం... ఇలా అక్కడా ఇక్కడా... ప్రస్తుతం తెలంగాణ సీఎం గారి దగ్గర సీపీఆర్వో గా.

ఆంగ్లంలో మూడు పుస్తకాలు-హైదరాబాద్, చెన్నై, గోవా (స్టర్లింగ్ పబ్లిషర్స్); ఎ సింక్రోనస్ హిస్టరీ స్క్రాప్ బుక్... తెలుగులో - తిలక్ జ్ఞాపకాలు, సుందర కాండ మందర మకరందం, బాలకాండ మందర మకరందం

'DHARMA DHWAJAM'

Written by: *Vanam Jwala Narasimharao*

Published by: *Darshanam Devotional Magazine*